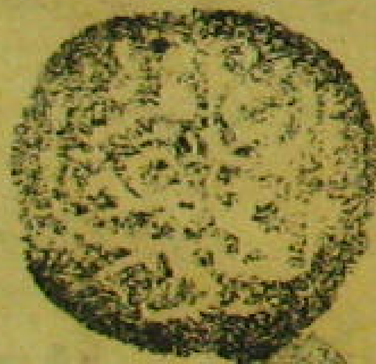

الجلد الاول من شرح المثنوى المسمى بروح المثنوى*
للشيخ اسماعيل حقى البرسوى*صاحب
روح البيان*من تفسير القرآن*

كمرك رسوماتندن معافدر

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى *خصوصا على الحبيب المصطفى * وعلى آله واصحابه خير القرون والقروم * من جمال العرب وجمال الروم * حمدا كاملا عاما * وسلاما شاملا تاما * ماتنفس المعانى وتجلى الحقايق * بوجوه النثر الفائق والنظم الرائق (وبعد) فيقول العبد الفقير * سمى الذبيح حقى البرسوى * جعله الله تعالى ممن ذاق حلاوة التحقيق * وتشبث فى كل اموره بذيل التوفيق * انه قدضل عن الطريق السوى * كل من تعرض لشرح المثنوى * وان كان الشارح المولوى * فانه ربما اورد على النظم مايخل به نظامه * وضربه ضربا ينقصم به عظامه * وليس كمال المرء فى كثرة النقل * اوفى قوة العقل * بل فى الاهتداء الى المرام * وذلك موقوف على الهام الله العلام * على ان العلوم الذوقية لاتنال بالتقليد * بل لابد فيها من تحقيق اسرار التوحيد والتجريد والتفريد * وانى لماسئالنى بعض الاخوان مذاكرة ذلك الكتاب * وعزنى فى الخطاب * تفاألت من الجلد الاول فجاء قوله (شيخ كامل بود وطالب مشتهى * مرد چابك بود ومركب دركهى * ديد آن مرشد كه او ارشاد داشت * تخم پاك اندر زمين پاك كاشت * ثم اوتيت فى المنام مجلدا كبيرا

هو شرح الجلد المذكور فالجأنى هذه المسئلة والاشارة الالهية الى التقرير والتحرير * والله العليم الخبير * اعلم بالاتمام * وبمساعدة العمر للاختتام * وانا استعين به تعالى * واستمد من روحانية مولانا * قدس سره الاعلى * لعلى ارجع الى الناس * ببديع هذا الامر والشان لعلهم يعلمون ان الله على كل شئ قدير * وبيده المفاتيح لكل خير وفيض واحسان * وعليه التكلان *

بشنو از نى چون شكايت ميكند
از جدا ييها حكايت ميكند

نى قامش ومزمار معروفدر نى زن وناى زن آنى ضرب ونفخ ايدندر نتكيم بعض شعرا نظمنده كلور * هرناوك نى كز تورسد بردل چاكم * نالى شود وناله كند بر سر خاكم * بونده اولكى نى ايله مراد قامش وايكنجى ايله مراد آلت معروفه در ناى كبى ولغت حسامى ده * قامش نى در دودك ناى * ديدوكى بحسب الغالبدر وبو بيتده شكايت حكايت اوزرينه مقدمدر زيرا مصراع ثانى اولى بيان واقع اولمشدر نتكيم تصوير معنا ده كلسه كركدر ونسخ عتيقه ده بويله تصحيح اولنديغندن ماعدا جلد اولده بو بيت دخى انى مؤيدر نتكيم كلور * من زجان جان شكايت ميكنم * من نيم شاكى روايت ميكنم * ولكن مولانا جامى رح تضمين ايتديكى قطعه ده شكايتى تأخير ايتمشدر نتكيم بيورر * دور از ان لب جان يكى نالان نى است * بشنو از نى چون حكايت ميكند * زان لب همچو شكر مانده جدا * از جدا ييها شكايت ميكند * مرادى انواع حكايتدن اولان شكايتدر بوندن صكره معلوم اوله كه مثنوئ شريفى بائله ابتداده وجوه كثيره واردر * برى بوكه بسمله يه موافقتدر سورهٔ توبه بسمله سز تنزيل اولنوب بائله ابتدا اولنديغى كبى بو كتاب دخى بائله بدأ اولندى پس بو با بسمله نك باسندن بدل وآنك تحتنده مندرج اولمغله بحسب الاشارة بسمله ايله ابتدا دخى حاصل اولدى * وبرى دخى بائله بدء ودفتر سادسى نون ايله ختم ايلدى تاكه (انا النقطة تحت الباء) سرنه اشارت حاصل اوله زيرا حرف نون نقطه نك نوننه اشارتدر كه اكا نون الجمع وام الكتاب دخى ديرلر اول سببدن كه اصل كتاب وجود در ومداد مواد نقوش عالم مجتمع اولديغى يردر نسيى نك * جمله نك معنيسى بر نقطه بو تكرار ندر *

وابدال اتانك الان برقلدن آلورديدكلري سر مذكوره اشارتدر *وبري دخي (بي قام كل شيء) سرينه اشارتدر يعني نقدر موجودات وار ايسه جمله سنك ملكوتي واردر واول موجود اولان ملكوت ايله قائمدر واول ملكوت حق تعالينك يد قدرتنده در نتكم تنزيلده كلور (فسبحان الذي بيده ملكوت كل شيء) اكر جميع اعيان موجوده واشياء خارجيه بو ملكوت ايله قائم اولمسه عالم عدمه التحاق بولور وناپود ونا پيدا اولوردي پس تحت الباء اولان نقطه بايه دلالت ايدر وآني سائر حروفدن تمييز ايلديكي كبي هر موجود دخي ذكر اولنان نقطهٔ ملكوتيه ايله حقه دلالت وآني سائر اسمادن افراز قيلدي *وبري دخي بابداتيه واول بدايتك مثنوي اولديغنه اشارتدر زيرا (ب) حساب ابجد اوزره ايكيدر *وبري دخي (ب) اهل الله قتنده اسم لطيف مقابله سنده واقع اولمشدر پس كتاب مثنوي اسم لطيفك تجليسندن صادر اولوب محض لطف باري اولديغنه دلالت ايلدي خصوصا كه تلطيف روح ايتمدكجه عالم لطائف وحقايقه دخول ايتمك ممكن دكلدر زيرا جسم كثيفه مقارنتيله روحه دخي كثافت عارض اولمشدر وكثيف ولطيف متقابلدر * وبري دخي تعين كوني يه اشارتدر كه انسان بو تعينده الف شكلنده در پس بو كتاب عالم ملك وملكوتك اسرارينه متعلق اولمغله باالف اوزرينه ترجيح اولندي زيرا انسانك وجود كونيسي تعين مذكوره تابعدر انكيچون اسم باده الف بايه تابعدر پس الاقدم فالاقدم حسبيله با تقديم اولندي *وبري دخي بودر كه بانك تحتنده اولان نقطهٔ وحدت تعين اول ذاتي يه اشارتدر كه سر انسان انك مظهريدر نتكم نقطهٔ تثنيه تعين ثاني صفاتي يه اشارتدر كه روح سلطاني آنك مظهريدر ونقطهٔ تثليث تعين ثالث فعلي يه اشارتدر كه روح حيواني انك مظهريدر بناء على هذا نقاط دخي اوچه منحصر اولوب مقيداتي بيانده ترتيبه رعايت اولندي پس بائله ابتداده صورت ومعنايي تطبيق وتوفيقه اشارت واردر وحضرت امير المؤمنين علي كرم الله وجههنك (انا النقطة تحت الباء) بيورديغي سر انسانك مبدأيت وكليتنه وحقيقت محمديه نك جمعيتنه اشارتدر كه نقدر نقوش ارواح وصور اجسام وبسائط طبيعيات ومركبات عنصريات وار ايسه اندن تشكل وتصور وتولد وتمثل ايليوب عالم علمده مستعد اولدقلري

صورت مخصوصه ايله وجود پذير اولديلر وبو كثرات بي نهايه اول وحدته مانع وجزئيات بي غايه اول كليته مزاحم اولمدي زيرا تعدد وجود تكرر تجليدن حاصل اولدي نتكم بانك نقطه سي تكرر حسبيله تاوثا اولدي پس بو تعينده اولان تعدد بانك وحدتنه مانع اولمدي نتكم هر شخص انساني بحسب الظاهر جسم واحد ومن حيث المعنى روح واحددر مع هذا بو قدر اعضا وقواية متكثر ومنفصلدر بو سره مبنيدر كه ديمشلردر *ففي كل شيء له آية * تدل على انه واحد* وبو ذكر اولنان وحدت شخصيه وحدت حقيقيه يي دخي مشتملدر انكيچوندر كه هر جسم جزء لايتجزي يه منتهيدر او جزء نقطه يه اشارتدر كه جميع تركيبات انكله قائمدر *وبري دخي (ب) ده الفه نسبتله انكسار واردر وانكسار وتواضع باعث علو وسبب رفعتدر نتكم حديثده كلور (من تواضع لله رفعه الله) وحديث قدسيده كلور (انا عند المنكسرة قلوبهم من اجلي) پس ظاهرا اندراس قبور وباطنا انكسار قلوب ايله فناء تام لازمدر تا كه رفيع الدرجات سري باهر اوله (لمحرره)

* الف قامتكي نون ايله * وار فونك يوري جنون ايله *
* كيمكه باكبي منكسر اولمز * نقطه نك علمي طوغريلوب كلمز *

*وبري دخي با لسان عربيده وفارسيده الصاق ايچون كلور پس بائله ابتداده بو كتابك التصاق اصله ووصلهٔ رحمه سبب اولمسنه اشارت واردر مع هذا با بحسب الغالب متواصل رسم اولنور *وبري دخي باده اولان نقطهٔ واحده بانك علو همتنه دلالت ايدر كه وحدتدن غيري نسنه قبول ايلمدي انكيچون (قل الله ثم ذرهم) بيوردي يعني مرتبهٔ الوهيت كه مرتبهٔ احديتدر انكله اكتفا ايله وسائر مراتب تعيناته التفات ايلمه ديمكدر پس بو شبيه ندر كه فخر عالم صلى الله عليه وسلم ليلهٔ معراجده قاب قوسين مرتبه سندن اوادني مركزينه عروج ايليوب جاي بي جاده فرو كش ونزول ايتمشدر *وبري دخي با نقطه دن حاصل اولان درجه يي تحت قدمنه وضع ايلدي كويا ماسوايه نظر ايتميوب صدق اهلندن اولدي جيمك نقطه سي ايسه وسطنده در تحتنده دكلدر و(ي) كه آخر الحروفدر نقطه لري كرچه تحتنده در فاما اول نقطه لر انفراد حالنه كوره دكلدر زيرا ياء مفرده ومقطوعه بي نقطه رسم اولنور بلكه اتصال حالنده

باء موحده يه مشابه اولمسون ايچون نقطتين وضع اولنور باء ايسه
ايكى حالده بر ايله منقوطدر پس بو وجهله جيمدن ويادن متميز اولوب
احراز شرف قيلدى * وبرى دخى با حرف عاملدر مابعدنده متصرف
اولوب معمولنى كندى كبى مكسور ايلر پس بانك حالى مرشد كامل
حالنه مشابه اولديكه مرشد كامل كندى انكسار حقيقى ايله متصف
اولديغى كبى كندويه تابع اولان مسترشدلرى دخى رعونت نفس
امارهدن تخليص ايدوب منكسر ومتواضع قيلور نتكم تنزيلده فخر
عالم صلى الله عليه وسلم وصفندهكلور (ويزكيهم) اگرچه كه حقيقتده
تزكيه وصف حقدر نتكم بيورر (بل الله يزكى من يشاء) وبو جر وعملك
لسان عربى يه اختصاصى بو اعتبار اطيفى زبان پارسيده رعايتنه منافى
دكلدر زيرا فارسيهٔ دريه ايله لغت عربيهنك اهل جنت لسانى اولمقده
اشتراكلرى واردر مع هذا (پ) و (چ) و (ژ) و (گ) فارسيه حروف عربيه يه
الحاق اولنوب مجموعى اوتوز ايكى عدد اولنمشدر وبو حروف ايله فى الجمله
عرب تكلم ايتمشدر نتكم محلنده مبيندر * وبرى دخى (ب) حرف شفويدر
تكلم ايسه شفهنك حركتنه موقوفدر پس شفه بو اعتبار ايله منتهى
المخارج وبو اعتبار ايله دخى مبدأ المخارج در آغاز كلام وعنوان كتابده
باذكر اولنديغنه مناسبت بودر * وبرى دخى انسانك عالم ارواحده فتح دهان
ايليوب ابتدا انطق ايتديكى بادر نتكم (الست بربكم) جوابنده (بلى) ديديلر
پس حكمت الهيه اقتضاسى اوزرينه (ب) سائر حروفدن اختيار اولنوب
تخصيص بالذكر اولنمق لازم كلديكه (هو الاول والآخر) سرى باهر
وازل وابد احديتنك سرى ظاهر اوله * وبرى دخى بالفظى بلدهيه
اشارتدركه حالت جمعدن عبارتدر بو كتابك حقايقى ايسه حالت جمعده
صادر اولمشدر يعنى سالكه بو عالم فرقدن انسلاخ كلدكجه فيض نزول
ايلمز وعلى تقدير النزول مأذون اولمدقجه يازمز وسويلمز * وبرى دخى
حرف (ب) بلخه اشارتدركه حضرت مولانانك مولديدر وابتداء عرصهٔ خاليهٔ
دنياده وضع اولنان بلدهدركه اول الملوك اولان كيومرث بنا ايتمشدر
پس بو وجهله دخى بانك حسن موقعى ظاهر اولدى وبلدهٔ
مذكوره بى زمان خلافت عثمان رضى الله عنهده احنف بن قيس تميمى
فتح ايتمشدركه بلخده انكله ضرب مثل اولنور يعنى اول البلادى

حضرت عثمان رضى الله عنه فتح ايليوب وابتدا نظم قرآنك جمعنه
موفق اولديغى كبى حضرت مولانا دخى ذكر اولنان اول البلادده
حركت عالمه ظهور ايدوب ابتدا معانئ قرآنى بو اسلوب بديع اوزره
سلك نظمه چكوب ياران روم وغيره اهدا ايتمشدر (لمحرره) زهرنى يوتمه
عالم تلخك * شكرن چينه بلدهٔ بلخك * نى كبى بولدى بلخ ايچنده نما *
صالدى آوازى قونيهده اما * وبرى دخى بارى اسمنه اشارتدركه عرشدن
ثرايه دك جميع موجودات اول اسمك تعلقندن خلق اولنمشدر نتكم
تنزيلده كلور (هو الله الخالق البارئ) پس باده بو كتابك الفاظ وحروفى
زبان پارسى اوزرينه خلق اولنوب ملكوت معانيسى اول لباس ايله تلبس
ايتديكنه اشارت واردر يعنى كتاب مثنوى كه مغز قرآندر وقرآن غير
مخلوقدر زيرا قائم بالنفس اولان كلام قديمدر ولكن كلام قديم عالم
جمعدن عالم فرقه نزولده نه مقوله لسان ايله كسوه لنورسه اول لسانك
الفاظى وحروفى حادثدر واسم بارى تحتنده داخلدر * وبرى دخى
بصير اسمنه اشارتدر نتكم قرآنده كلور (والله بكل شئ بصير) يعنى
الله تعالينك جميع مبصراته احاطهٔ علمى اعلام اولنمق ريا اهلنه تنبيه
وتخويف وخلوص اهلنه الهاب وتهييج قيلنمقدر پس بونده بو كتابك
علوم حقدن مستفاد اولوب ترتيبى خلوصه مقارن وطلب رضايه
مجاورتنه رمز واردر انكچون الى يوم القيمة على الدهر اثر باقى وعموم
وخصوص اوزره منتفع بهدر والاچوقدن نقشى فنا بولور وشمدى يهدك
زائل اولوردى بوسبيدندر كه مؤلفاتك اكثرى زوايادهمهجور
ومستعمل اولنلرى دخى قليل الانتفاعدر * وبرى دخى غذاء ارواحدر
وبو رزق ثانينك بسطنه بو كتاب متكفلدر ولكن انتفاعى طهارت ايله
مشروطدر نتكم كلام قديمده كلور (لا يمسه الا المطهرون) ومطلقا
طهارت سبب وسعت رزقدر نتكم حديثده كلور (دم على الطهارة
يوسع عليك الرزق) پس قرآنه وقرآندن اولان اسرار وحقايقه
دامن آلوده اولنلرك اللرى ايرمز واول جمال معانئ ذوقيهيى كوزلرى
كورمز وبو بابده انجاس ارجاس ندر وتطهيرى نه وجهله در محلنده
كلور ان شاء الله * وبرى دخى باقى اسمنه اشارتدر زيرا بو علم لدنى سائر علوم
رسميه كبى فنا بولمز انكچونكه صفت روح وسردر روح وسره

فناطاری اولمدیغی کبی متحلی اولدقلری علوم شربفه یه دخی فنا عارض
اولمز وبلکه روح وسر انسانی فی الحقیقه بو مقوله علوم عالیه وملکات
فاضله ایله اتصافنه بناء اندراس قبول ایتمیوب بو جوهر نفیسک
ضیاسی ابدانه دخی ساری اولور انبیا وکمل اولیالرك جسدلری چوریمز
زیرا موجب تفسخ اولان عفونتدن تاثر مجاور ایله تفاوت قبول ایتمشدر
وفقا دخی وجهك عینی اولمشدر قال تعالی (ویبقی وجه ربك)
الحاصل بو طائفهٔ جلیله سیر واجب اربابی در سیر ممکنا تده
قلنلر بویله دکلدر زیرا حادثه مقارن اولان دخی حادثدر
شوقدر واردر که علوم ظاهره ده اعمالك ثمراتی اولان ثواب باقیدر
انکچون قیامتده اعراض تجسد ایتسه کرکدر * وبری دخی باعث اسمنه
اشارتدر نتکم الله تعالی بیورر (ان الله یبعث من فی القبور) جمله ذی
روح نفخ اسرافیل ایله بعد الموت بعث واحیا اولندقلری کبی بو کتابك
نفحاتی ایله مرده دللر حیات تازه بولورلر انکچون اولیاء کرام اسرافیل
وقتدر زیرا حیاته مستعد اولنلر انلرك انفاسندن بوی حیات الورلر
* وبری دخی بر اسمنه اشارتدر نتکم قرآنده کلور (انه هو البر الرحیم) زیرا
بو کتابده بو علمه مؤمن اولنلره بر واطف واردر پس بونی مطالعه یه
قادر ومذاکره سی مجلسنده حاضر اولنلره لازمدر که بو نعمت حاضره یه
شکر بسیار ایلیوب سبب اولانك روحنی دائما خیر ایله یاد ایده لر
وواسطه یه کفران اوزره اولمیه لر نتکم حدیثده کلور (من لم یشکر الناس
لم یشکر الله) مرویدر که ام المؤمنین عائشه رضی الله عنهانك براءتی
حقنده اون سکز آیت نزول ایدوب صدیقه حضرتلری عنان شکری
جانب حقه اماله قیلدقده پدری صدیق رضی الله عنهمه رسول الله
صلی الله علیه وسلمدن شکره متعلق حث وتحریض واقع اولدی زیرا آیات
مذکوره نك نزولنه وساطتی ومقام جهه کوره حقیقی معنای مزبوره
موجب تام اولدی وقرآنده بعض آیات مطلقه دخی بو سره ایما
ایدر نتکم بیورر (من یطع الرسول فقد اطاع الله) (ان الذین یبایعونك
انما یبایعون الله) پس نظر ایله که رسوله اطاعت ومبایعتی کندینه
اطاعت ومبایعت قیلدی * وبری دخی حرف (ب) بدایته اشارتدر نتکم
مرور ایتدی ولکن بدایت (شنوکه) امر در اشت معناسنه انکله واقع

مطلب
فی سر منع الحامل
عن التزوج

اولدی به بین یعنی کور ویاخود بکو یعنی سویله دیو بدایت واقع اولمدی
زیرا طبعا سمع بصردن وبصر دخی کلامدن مقدمدر نتکم رحم مادرده
جنینه ابتدا حاصل اولان حس سمع قوتیدر انکچون حامل مطلقه
ویا متوفی عنهانك تزوجدن شرعده نهی اولنمشدر * زیرا وطئ ایله
جنینك حس سمعی زیاده اولوب حرث غیری سقی ایتمك کبی اولور
اندن دنیایه کلدکده حس بصراندن کلام ظهور بولور پس کلام
مراتب صفاتك آخریدر زیرا صفات سبع ترتیب اولوب حیوة
وعلم وارادت وقدرت وسمع وبصر وکلام دنلمشدر وکلامده کمالك
مقلوبیدر اولی کمالدر وکمالك آخری کلامدر یعنی تعینات الهیه نك
اولی هویت ذاتیه وآخری کلامدر نتکم تعینات کونیه نك اولی روح
محمدی وآخری نشاهٔ انسانیه در وبو ذکر اولنان ترتیب ملکده وجنده
دخی بو اسلوب اوزره در اکرچه ملکك خلقتی انسان تولدی کبی
اطوار مختلفه اوزرینه دکلدر انکچون کمالی دفعیدر انسان کبی تدریجی
دکلدر ولکن هر نوعك کندی مقامنه لایق وشاننه مناسب صفاتی
واردر کیفیتده صفات انسانیه کبی دکلدر لطیف اولانك حالنه کوره
وکثیف اولانك دخی حالنه کوره در الحاصل بشنو ایله امر ایلدی
زیرا سمع صفتی سائر صفاتدن مقدمدر وسالك دخی رحم مادرده
جنین کبیدر زیرا ولادت ثانیه اهلیدر انکچون حضرت عیسی
علیه السلام بیورر (لن یلج ملکوت السموات من لم یولد مرتین) پس
سالکه لازم اولدیکه اولاندای حقه وهاتف غیبه طوغری سمع آچه
وبو سمعك حقیقتی ایله متحقق اولدقدن صکره بصر مرتبه سنده رؤیت
دیدار صاحبی اوله اندن حقله مناجات ومکالمه یه استعداد بوله بو سببدندر که
فخر عالم صلی الله علیه وسلم قبل النبوة بر مدت اسرافیل علیه السلام
مقارنت ایلیوب بعض امور وعلوم تعلیم ایلردی وفخر عالم اسرافیلك
صوتنی وحسنی ایشیدردی ولکن شخصنی کورمزدی صکره بر مدت
دخی آینهٔ اکوانده نور الهی مشاهده ایلردی صکره وجه خاص
وعامدن وحیه مستعد ومتهیٔ اولدقده جبرائیل علیه السلام نزول ایلدی
صکره معراج جسمانی دخی واقع اولوب عالم تفریدده حقك هم کلامنی
ایشتدی وهم بی پرده جمالن کوردی انکله بیك بر عدد کلام مکالمه

ایلدیکه اسماء حسنی نك تفصیلی مرتبه سی ایدی (آمن الرسول) آخرینه دك
وکذلك (هو الذی یصلی علیکم وملائکته) آیتی اول دمده بی واسطه
وحی اولندی ایشته پیغمبردن بو میراثدر که کمل اولیاء امته قالمش وهر بری
اندن حظ اوفر آلمشدر یالکز سمع مرتبه سی بدایت وسمع ورؤیت
پایه سی توسط ومجموعی نهایت اربابنکدر بو اوج معنانك اجتماعی فرض
مع التعصیب کبیدر یالکز سماع اهلی ویا سماع ورؤیت اهلی
من وجه مرزوق ومن وجه محرومدر زیرا جمیع مراتبك غنائمی
احراز اولنمدقجه وجمله اطوارك حقائقی ایله تحقق بولنمدقجه ارواح
وقلوبه غنای تام کلمزونی کبی فریاد وفغاندن خالی اولمز ومرفهة الحال
اولنلره نظر ایدوب اغلر کولمز (معنای بیت) بودر که ایشیت نی دن
نیجه شکایت ایلر یعنی شکایت ایلمز بلکه جدالقلردن حکایت ایلر وعالم
اصلندن دور ووطندن مهجور اولدیغن هم درداولره یانوب سویلر
زبرانی تمثیل طریقیله ذکر اولنمشدر مراد وجود انسانیدر که ضروری
بو عالم غربته دوشمش ومرتبهٔ احدیتدن تدریجله نزول ایلمش وناچار
ینه وطنه رجوعی لازم کلمشدر عاشق حقانی وعارف ربانی اولنلرك لسانی
ایسه لسان حکایتدر که حضور محبوبه مجرد عرض افتقار واظهار
عجزدر یوخسه لسان شکایت دکلدر که سر قدردن غافل وحلیهٔ معرفتدن
عاطل اولان جاهل محجوبك لسانیدر پس مصراع ثانی اولی بیان
اولور * زیرا بعض شکایت صورتی حکایته محمولدر نتکم بعض اهل
دردسر دایدوب دیمشدر * حکایت ایلسم بلکه شکایت اکلانوربلم *
نه یوزدن عرض حال ایلسم سکا بن ای کرم کانی * انکیچون بعض اهل
حقیقت بیور مشلردر که تنفیس کربت وتفریج شدت ایچون کشی
احوالنی ابناء جنسی ایله مذاکره ایتمک شکایتدن عداولنمز خصوصا
درکاه والای کبریایه عرض حال وتضرع وابتهال اوله نتکم قرآنده
حضرت یعقوب علیه السلامدن بطریق الحکایه کلور (انما اشکو بثی
وحزنی الی الله) وحضرت ایوب علیه السلامدن دخی ترجمه اولنور
(رب انی مسنی الضر) پس عارف نه شکایت ایدر ونه کندی مجانسی
عارفدن صادر اولان ماجرایی شکایته حمل ایلر بناء علی هذا کوش
جانی کشاده اولنلر نیک فریادی وفغاننی حکایت اولمق اوزره استماع

ایلرلر وصیت وصداسنی مجرد افسانه دردیمزلر حقنده حق سویلرلر بیلورلر که
هر موجود السنهٔ حقدن برلسان وهر صورت برسر عجیبدن نشاندر بو ندن صکره
جدا ایدی جمع ایراد ایلدی نیك افراد کثیره سی اعتباریله وبر دخی
نیستاندن قطع اولندقدن صکره الدن اله کچوب صور تدن صورته
کیردی تا که تعین مخصوصی مرتبه سنه ایردی پس هر تعینده بر نوع
جدالق وبرکونه حجاب عارض اولدی وبر دخی نیستاندن مفارقت
ایده لی بو قدر دملر کذرایتمش ایدیکه هر دمی بر دم وصلت اولمغه
صالح ایدی پس هر دمه کوره بر جدالق حاصل اولدی وکذلك وجود
انسانی دخی هویت ذاتیه مرتبه سندن تنزل ایدوب کندی تعین
مخصوصی آیینه سنده جلوه کر اولنجه بو قدر اطوار ومنازل دور ایلمش وعهد
بعید اولدقجه غربت ودوری دخی کمال بولمشدر نتکم غربت آشنا اولنلره
معلوم فافهم جدا (لمحرره) عندلیب دل نیجه فریاد و افغان ایتمسون
* چون کل صد برك جان قات قات حجاب التنده در * مزرع وحدتده بتمش
دانه ایکن بو وجود * شمدی کثرتده نهان اولوب تراب التنده در * سؤال
اولنورسه که نیچون نی تمثیله تخصیص اولندی مع هذا موالید اراسنده
تقریب مناسبت ایدوب دیمشلردر که مرجان معادنك مرتبهٔ نباته اقربیدر
زیرا نمو وار در ونخل نباتك مرتبهٔ حیوانه اقربیدر زیرا کله سی قطع
اولنسه خشك اولور وتلقیح اولنمسه باردار اولمز واسب حیوانك مرتبهٔ
انسانه اقربیدر زیرا شعور صاحبیدر وزیرکدر خصوصا که انسان
کبی رؤیا اهلیدر پس نی که نبات جنسندندر انساندن بعیددر * جواب
بودر که ابتدای مخلوقات قلمدر نتکم حدیثده کلور (اول ما خلق الله
القلم) قلم ایسه بونشانه کوره بحسب الغالب قامشدن اولور قلم ایله
بو قدر نقوش حروف وصور کلمات ظاهر اولدیغی کبی اول مخلوق
وابتدای مصنوع اولان قلمك یوزندن دخی بو قدر ارواح واجسام
ظلمت آباد نابوددن صحرای وجوده قدم باصدی نتکم حدیثده کلور
(انا من الله والمؤمنون من نوری) الله تعالی حقیقت محمدیه نورینه
تجلی ایتدکده قلم کبی ایکی شق اولدی بو جهتدن دخی قلم اطلاق
اولندی وبر دخی قلم ایله صاحب قلم مراد اولنور صاحب سیفه سیف

دینلدیکی کبی نتکم خالد بن ولید رضی الله عنه سیف الله المسلول دیو
ملقب اولمشدر وبو قلم کرچه حقیقت محمدیه دن عبارتدر ولکن جمله
حقایق کونیه نك اول حقیقتدن حصه سی واردر آدم علیه السلامك
ترابندن اولادینك بهره سی اولدیغی کبی انکچون قرآنده کلور
(هو الذی خلقکم من طین) پس قلم ایله مطلق وجود انسانی
ارادتنه وجه بودر وبو طریق ایله نیدن انسانه انتقال اولنمشدر الحاصل
نی مطلقا ارجعی خطابنه لایق اولان عشاقه مثال اولوب نزول وعروج
میاننده اولان احوالی بیانه اشارتدر * زیرا هم قیلندر وهم فریاد
حزین ایتمه ده اهل فراق ایله مشترك وحالات اربابی کبی نی زن اننده
بی اختیار در بوندن غیری کلام تمحلات قبیلندن اولدیغی
اصحاب ذوقه بدیهیدر * بعد ذا حضرت مولانا قدس سره نی دن
استماع ایله امر ایلدی وبو امر ندب ایچوندر واستماع اول وقتده
مندوب اولور که مستمع اولان کمسنه یه محبت حق وشوق مطلق غالب
اوله انکچون دیمشلردر که آلات مطربه نك حرمتی حرمت عینیه دکلدر
حرمت خمر وزنا کبی بلکه حرمت غیریه در پس لهو ولعب طریقیله
استعمال اولنسه حرام والا مباح اولور بونك شرحی بودر که انسانده
بش مرتبه واردر بری طبیعت وبری نفس وبری قلب وبری روح
وبری سر در پس اول میل طبیعی که طبیعتك صوت حسنی استماع
ومطالعه سندن تولد ایدر اکا شهوت دیرلر واول میل نفسانی که
نفسك نغمات والحانی استماع ومطالعه سندن تولد ایدر اکا هوا دیرلر
وبو ایکیسی یعنی میل طبیعی ونفسانی حرامدر زیرا شیطانیدر انکچون
بو مرتبه لرده اولان سماعه مطلقا رخصت یوقدر خصوصا که
طائفهٔ شبانك سماعنده زیرا سماع بونلرك وجودلرنده غالب اولان
صفات ذمیمه یی تحریك ایدر شهوت وهوا کبی پس شول کیمسه نك که
باطنی کدورت شهوت وهوی ایله متکدر وظلمت صفات ذمیمه ایله
مظلم اولوب سماعده غرض فاسدی اوله اکا سماع حرام اولور ابناء
زمانه نك اکثری کبی واول میل قلبی که قلبك سماع حالنده نور افعال
حق مطالعه سندن تولد ایدر اکا عشق دیرلر واول میل روحانی که
روحك عند السماع نور صفات حق مطالعه سی سببیله تولد ایدر

اکا محبت وحضور وسکون دیرلر واول میل سر که سرك وقت السماع
نور ذات حق مشاهده سی وساطتیله تولد ایدر اکا انس دیرلر
وبو اوچی یعنی میل قلبی ومیل روحانی ومیل سری حلالدر زیرا
رحمانیدر انکچون بو مرتبه لرك اربابنه سماعه اذن ویرلمشدر زیرا
سماع بونلرك باطنلرنده غالب اولان صفات حمیده یی تحریك ایدر
بو سببدندر که صورت حسنه نك نظرده تأثیری اولدیغی کبی نغمهٔ
لذیذه نك دخی نفسده تأثیری واردر بناء علی هذا مجالس ذکرده
ذاکرلره وقواللره قصائد وآلهیات وبعض محرکات قراءتنه رخصت
ویرلمشدر الحاصل حضرت مولانانك بشنو دیو امری ارباب قلب وروح
وسره کوره در که بونلر وبونلرك مجلسلری وحرکتلری وسماعلری
حقانیدر اهل طبیعت ونفسه کوره دکلدر که بونلرك جمیع احوالی
شیطانیدر زیرا بونلر آلات ووسائطه بند اولوب نظرلری مظهره
مقصوردر فاما حقانی اولنلر قیوددن خلاص اولوب سر مطلقه
ناظر اولمشلردر وهر آوازی حقدن استماعله سائرلردن امتیاز عظیم
بولمشلردر حکایت اولنور که خیر نساج قدس سره یه بر کمسه ملاقی
اولوب سن بنم قولمسن دیدی خیر دخی اولوقتده فلك سعده دوار
اولمغله مظهره نظر ایتمیوب بو خطابی حقدن استماع ایدوب نعم دیدی
ونیجه مدت اول کمسنه نك خدمتنده اولدی ومخالفت کوسترمدی
تا صکره سن بنم مملوکم دکل سن دیو اذن ویروب اطلاق ایلدی وارباب
مکاشفه دن بری دخی حرم کعبه ده بر امامه اقتدا ایدوب امامك
قراءتنی رسول الله صلی الله علیه وسلمك لساننده استماع
ایلدی پس بو مقوله سماع اهلنه تقلید جائز دکلدر زیرا بونلرك
سماعلری غلبهٔ حالده در وحکم غالبکدر ومولانا حضرتلری
دخی بو قبیلدندر انکچون اسرار نیه اسطلاع ایچون استماع ایله امر
ایلر غیریلره بو بابی فتح ایتمه ده مفاسد چوقدر اکرچه که مفاسد اهلی
دخی محل عبرت اولمغله انکار اولنمز نتکم شیخ ابومدین مغربی قدس
سره بیورر * لا تنکر الباطل فی طوره * فانه بعض ظهوراته * وبوندن
فهم اولنور که وجودده باطل مطلق دیدکلری عدمدر فافهم جدا
شحاتده کاور که خواجکان نقشبندیه قدس الله اسرارهم دن بری بیورمشلر که

زمان جوانیده بر کیجه داعیهٔ فساد ایله خانه بیرون اولمش ایدم وقریه‌مزده غایت شریر وبد نفس بر عسس وار ایدیکه اول خباثده کیمسه اولدیغی معلوم دکل ایدی وجمله قریه اهالیسی اندن ترسناک ایدی شب مذکورده کوردمکه اول عسس برکیمن کاهده طورمش ورصد طریقیله اوطورمش آنی کوردکده خوفدن اول فسادی ترک ایتدم وبلدمکه بد نفس اولنلر دخی بو کارخانه‌ده کاردن خالی دکللردر * چون بعض ظهورات حق آمد باطل * پس منکر باطل نشود جز جاهل * در کل وجود هر که جز حق بیند * باشد ز حقیقة الحقایق غافل *

کز نیستان تا مرا ببریده اند *

وز نفیرم مرد وزن نالیده اند

که بنی قامشلقدن کسدکلرندن بری بنم فریاد وفغانمدن ار وعورت ایکلمشلر وآواز حزینم تأثیرندن اضطرابه دوشمشلردر نیستاندن مراد وجود انسانینک وطن اصلی ومبدأ اولی اولان مرتبهٔ احدیتدرکه اکا هویت ذاتیه وتعین اول دخی دیرلر ذات بحت دیمزلر زیرا ذات بحت لاتعین عالمیدرکه ذکر اولنان مرتبه‌نک فوقنده‌در اکا عالم غیب مطلق دخی درلر مردوزندن مراد عالم ارواح واجسام وعالم طبیعیات وعنصریات وعالم علویات وسفلیات وعالم قلوب ونفوس درکه کمی حقایق فاعله وکمی حقایق قابله‌در وو جود انسانی ذکر اولنان مرتبهٔ احدیتدن نیستاندن نی کسیلور کبی بو نشأهٔ انسانیه پایه سنه نزولده علویات وسفلیات مرور وهر برینک تعینی ایله ظهور ایلیوب عالم اصلدن افتراقدن ناشی نی کبی فریاد کنان اولدقده ذکر اولنان عوالم بونک ناله وآهندن متأثر اولمشلر وضرب زخمهٔ نوحه سندن تأثیر عظیم بولمشلردر ببریده اند دیدی جمع ایراد ایلدی نیک کثرت افرادی اعتباریله ویاقاطعک قطعده مزاوله‌یه منوط اولان اعضاسی حسبیله ویاخود صورت مخصوصه سنه دخول اید نجه برقاج الدن کچمه سی سببیله ویاخود قطع اولنه‌لیدن بری مرور ایدن ازمنه‌یه کوره‌در وکاه اولورکه فاعلی تعظیم ایچون دخی جمع ایراد ایدرلر نتکیم قرآنده جعلت وجعلنا وخلقت وخلقنا ونظائری مفرد وجمع ایراد اولندی ولکن بو کلام ارباب ظواهره کوره‌در فاما اهل حقیقت قتنده نکته بودرکه نون متکلم کثرت اسما وصفات حسبیله‌در زیرا قدرتک مقدوره

تعلقی مقارنت وتوجهات اسماءالله در ادنی مرتبه‌ده ذاته ارادت وقول صفتلری منضم اولمشدر نتکیم تنزیلده کلور (انما امره اذا اراد شیئا ان یقول له کن فیکون) پس افراد صیغه مثلا جعلت کبی یالکز ذات وجمعی ذات مع الصفات اعتباریله‌در انسان دخی عالم اصلدن کسلدکده تجلیات اسما وصفاته مقارن اولمغله اکا اشارت ایدوب ببریده اند دیدی وبو اجمال معلوم اولدیسه بو مقامده نیستانی وقصیدهٔ برده ابتداسنده (امن تذکر جیران بذی سلم) مقاله سنده واقع اولان ذی سلم وسائر نظائرینی یالکز عالم ارواحه ویا فوقنده اولان برازخدن برینه قصر ایتمه‌نک قصوری ظاهر اولدی تحقیق مقام بودرکه عالم اصل تعین الهینک اولیدر تعین کونینک دکل یعنی تعین ایکیدر بری تعین الهیدرکه اولی هویت ذاتیه وذات احدیه وآخری کلامدر وبری تعین کونیدرکه اولی حقیقت محمدیه وآخری نشأهٔ انسانیه‌در وکلمهٔ شهادت ایکی مرتبه‌یی جامعدرکه بری مرتبهٔ لاتعین وبری دخی مرتبهٔ تعیندر اکرچه حقیقتده الله تعالی تعین ولاتعیندن منزهدر زیرا بوعبارتلر ذات حق تقییددن خالی دکلدر ولکن تفهیم مراتب ایچون اطلاق ایدرلر اعتبار مراتب ایسه ضروریدر انکیچون دیمشلر (اولا الاعتبارات لبطلت الحقایق) پس لا اله الا الله کلمه سنده مندرج اولان نفی لاتعین عالمنه اشارتدرکه عالم غیب هویت حقدر ذات بحت عالمیدر وعالم عما دخی دیرلر زیرا بو عالم اکر عقل واکر کشفک حوصله سنه کنجایش مرتبه سندن دوربر عالمدرکه کمل انسان بونده ورطهٔ حیرته دوشمشلردر وبو عالم جمیع تعیناتک بالقوه مبدأیدر زیرا بو عالمده تعینات واعتبارات یوقدر وبو عالم جانب ازله طوغری اول مراتب غیبدرکه غیب حقیقی واطلاقیدر وکلمهٔ مذکوره محتوی اولدیغی اثبات عالم تعینه اشارتدرکه اول منازل شهادت هویت حقدر وبو عالم بالفعل مبدأ تعیناتدر نقطه دیدکلری عالم بودر ومرتبهٔ احدیت دخی دیرلر تعین الهینک اولی بو عالمدرکه ذکر اولنان لاتعین عالمینک ظلیدر وبو مرتبه‌ده شئونات ذاتیهٔ غیبیه اعتبار اولنورکه صفات الله بو شئوناتک مظاهریدر واسماء الله دخی بو صفات واحدیه واعیان ثابته دخی اسماء الهیه‌نک وصور علمیه دخی اعیان ثابته‌نک وصور مجرده دخی صور علمیه‌نک وصور مثالیه دخی صور مجرده‌نک وصور حسیه دخی صور مثالیه‌نک مظاهر ومجالی

وآینه سیدر پس بو مجموعی مرتبهٔ احدیته انتهاء اولنجه بری برینه
نسبتله مظاهر وظلالاتدر یعنی ماتحتنده اولان مرتبه مافوقنده اوله نك
مظهری وظلیدر زیرا ابدازللك آینه سیدر ومتاخر متقدمه مستنددر
بو سببدندر که ابو البشر آدم علیه السلام شان ذاتیسی منکشف اولدقده
طریق ادبه سلوك ایدوب (ربنا ظلمنا انفسنا) دیدی یعنی ظلمی کندی
نفسنه اسناد ایلدی ابلیس علیه اللعنه ایسه بو معنادن محجوب اولوب
(فبما اغویتنی) دیدی یعنی اغوایی الله تعالی یه نسبت ایتدی مع هذا الله
تعالی علمده ثابت اولمین نسنه یی عینده اظهار ایتمز الحاصل انسان
بو عالم ناسوته تدریج وترتیب ایله تنزل ایلدی نتکم قرآنده کلور (ثم رددناه
اسفل سافلین) وعالم امر وخلقدن حصه مند اولدی نتکم الله
تعالی بیورر (الا له الخلق والامر) وخلقك اول مرتبه سنه عقل کل
وعقل اول وقلم اعلی وآدم حقیقی دخی دیرلر واول مرتبه دن عالم
انسانه دك منازل قمر ومفاصل بدین وحروف تهجی عددنجه یکرمی
سکز منزلدر که بو جمله ده طبیعیات وعنصریات وموالید داخلدر
وبر اعتبار ایله دخی اوتوز بش طبقه اولوب ظهور وبطون اعتباریله
یتمش و یتمشك هر بری بیك عدد اسم الهی ایله دائر اولدیغی جهتندن
یتمش بیك اولور یتمش بیك حجاب دیدکاری بودر نتکم حدیثده کلور
(ان لله سبعین الف حجاب من نور وظلمة) بو نور وظلمتدن مراد عالم
ارواح واجسام وبونلرك تفاصیل وجزئیاتیدر ودخی نیجه اموردر که
افشاسی حرامدر بونلرك حجاب اولمسی عبده نسبتله در زیرا الله تعالی
کندی صفاتیله محتجبدر امر خارجی ایله محجوب دکلدر صفاتی ایسه
کندینه حجاب دکلدر فافهم جدا وبو اعتبار ایله دخی اوچیوز التمش بیك
عالمدر که کمی ظلمانی وکمی نورانیدر وبو جمله سی سیرانیدر یعنی کمل
انسان بو عوالمك جمله سنی سیر ایدوب ترقی ایلرلر وسیر ممکناتدن سیر واجب
سمتنه طوغری کیدرلر زیرا بو جمله تعینات وظهورات بر اعتبارله ماسوی الله
واغیاردر اکرچه که غیریت وضدیت فی الحقیقه ایکی متعین اراسنده در
یوخسه تعین ایله متعین اراسنده دکلدر مثلا بر کیمسه اوصاف متباینه ایله
موصوفدر لکن اول اوصافك تباین وتضادی بری برینه کوره در قیام
وقعود کبی موصوفه کوره دکلدر والا موصوف اول اوصافله متصف

اولمزدی دیمشلردر که وجود ایکیدر بری وجود ظلیدر که بو کتابك حروف
عالیاتی شئونات غیبیه وکلمات تاماتی اعیان ثابتهٔ علمیه وآیات متعالیاتی
حقایق ارواحیه ومثالیه وسور کاملاتی صور حسیه وعینیه در حروف
تهجی شان غیبیده اولان وجود مرتبه سیدر که بسیطدر یعنی ماتحتنه
نسبتله والا نقطه یه کوره حرف دخی مرکبدر زیرا نیجه جزء لایتجزی یه
منقسمدر وابجده وارنجه اولان حروف مرکبه وجود علمی مرتبه سیدر
وابجد عالم ارواحده اولان وجود مرتبه سیدر وسائر مرکبات عالم
اجسامده اولان وجود مرتبه سیدر صبیان عالم ذاته قریب اولمغله
ابتداء بسائط حروفدن بدأ ایدرلر وکعبه دخی ذات احدیت صورتی
اولمغله حجاج مخیط کیمه دن منع اولندیلر زیرا مخیط ده ترکیب زیاده در
یالکز نسیج کبی دکلدر پس هر کسك حقه تقربی تجرد وبساطته
کوره اولور وبر دخی وجود حقیقیدر که بو کتابك حروف مجرده سی اسماء
ذاتیهٔ احدیه وکلماتی اسماء صفاتیهٔ احدیه وآیاتی اسماء افعالیه واحدیه
وسوری اسماء آثاریهٔ مظهریه در ووجود انسانی بو نشئه یه منتهی
اولنجه مرور ایتدیکی اطوارك خصایصیله متصف واحکامیله منصبغ
اولمشدر مثلا روحانیته قدم بصدقده روحانیات وطبیعیات وعنصریاتدن
دخی بر کیفیت اخذ ایتمشدر پس بو قدر غواشی ایله تلبس ایدوب
بو عالمه کلمش وبو دکلو منازل چنبرندن کچوب انسان رتبه سن بولمشدر
ولکن اوچیوز التمش بیك عالم قطعارندن کری قلان اسب انسك
حالی نوله جقدر وبو قدر بیك یللق مسافه وطنندن دور اولان غریب
اصلنه نیجه واصل اوله جقدر مکر توفیق باری یاری اولوب سمند همتنه
وکلدیکی یوله ینه دونه ومرتبهٔ احدیته ایرنجه مرور ایتدیکی اطوارك
اماناتنی تأدیه ایدوب عقد ایتدیکی خواص واحکامی تحلیل ایلیه نتکم
قرآنده کلور (ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها) ایشته
سالکه فناء کلی بو عروجده واقع اولوب (الله احد) سری ظاهر
اولور وخلوت مع الله بو اولور که طریقت خلوتیه مرتبه سیدر نیجه لر بو عروجك
غایتنده وقوف اختیار ایتمشلردر عین العارفین ابو یزید بسطامی کبی
ونیجه لر دخی نزول اختیار ایدوب فنادن بقایه رد اولمشلردر تا که بقیهٔ
وجود وار ایسه تکمیل وارباب استعدادی ارشاد ایده لر بونلره

قطب ارشاد درلر که عین الیقین مرتبه سیدر بعضلری قطب الاقطاب دخی اولورلر بو مرتبه ده (الله الصمد) سری ظهور ایدر وعروجده تحلیل اولنان امورك جمله سی حقانی وجه اوزرینه تقیید اولنور طریقت جلوتیه مرتبه سیدر جمله وبو مقامه مناسب مثال خارجی واردر یعنی خوابدن انتباه اول امرده انتباه قلب کبیدر اندن وضویه حرکت ایتمك توبه وانابه اندن تکبیرۀ اولی توجه الهی یه اشارتدر وقت انتباهدن بو محله کلنجه عالم ملکدن عبور وعالم ملکوته دخول کبیدر اندن رکوعه انتقال عالم جبروته تجاوزه اندن سجده یه انتقال عالم لاهوته وصوله اشارتدر که سالك بو مقامده فناء کلی بولوب وطن اصله وصول حاصل اولور سجده دن قیام حالت بقایه اشارتدر زیرا کرو یه رجوعدر پس صورت نزولده عروج وصورت عروجده نزول بولندی ورکوع مقامی قاب قوسیندر که مقام صفاتدر یعنی ذات واحدیه مقامیدر وسجده مقام اوادنی در یعنی ذات احدیه مقامیدر وحرکات ست یعنی قیامدن رکوعه حرکت واندن قومه یه واندن سجدۀ اولی یه واندن جلسه یه واندن سجدۀ ثانیه یه واندن قیامه حرکت ایتمك الله تعالینك سموات وارضی التی کونده خلق ایتدیکنه اشارتدر یعنی خلق البته حرکات صلوة کبی حرکات صفاته موقوفدر پس نمازك بر رکعتی سلوکك اول وآخرینی مشتمل اولدی ونقدر صور وحقایق دینویه واخرویه وعلمیه وعینیه وکونیه والهیه وار ایسه انده اندراج بولدی وچون بو تقدیر بدیعی ایشتدك وبو جام تحریردن نوش ایتدکسه بلدك که مرتبۀ احدیتك ماتحتی وطن اصلی اولمغه صالح دکلدر زیرا کیمی حجاب ظلمانی وکیمی دخی حجاب نورانیدر که سالکه جمله سنی قطع ایتمك لازمدر اکرچه که بعد الوصول تعین اولدن دخی فنا اکرکدر پس بو وصول وفنا حاصل اولمدقچه اکمل استعداد ایله مستعد اولانلره غنا کلمز وسیل کبی دریایه واصل اولمدقچه پست وبلند اولمقدن خالی اولمزلر بناء علی هذا مرتبۀ عشقده قالنلر اضطرابدن خالی دکللردر زیرا بالکلیه حجابدن خالی اولمامشلردر اصل بودرکه مقام عشق مقام صفاتدر که مقام قاب قوسیندر ومقام فنا وبقا مقام ذاتدر که مقام اوادنی در وبو مقامه مقام محبوبیت دیرلر که جمیع مقاماتك فوقنده در انکیچون

رسول الله صلی الله علیه وسلمه حبیب الله دینلمشدر بو سببدندر که الله تعالی یه محب دینلور نتکم قرآنده کلور (یحبهم ویحبونه) عاشق دینلمز زیرا عشقده اضطراب وافراط واردر صفات الله ایسه اعتدال تام اوزرینه در فاما اولکه سلیمان چلبی مولدنده کلور * کل حبیبم سکا عاشق اولمشم * بو عباره مشاکله یه محمولدر زیرا اول وقتده فخر عالم صلی الله علیه وسلم مقام قاب قوسیندن مقام اوادنی یه ترقی وعروجده ایدی چون اول حرکت تمام اولوب وحدت صرف مقامنه قدم بصدی سکون حاصل اولدی و (کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف) سری ظهور بولدی یعنی موطن ناسوته نزوله کوره معرفت محبتك غایتی ایدی وچون عروج بولندی محبت معرفتك غایتی اولدی الحاصل عاشق هنوز غربتده در اکرچه ایراقدن اکا وطن کورنمشدر واصل اولدم دیو دعوی ایده نك حالی رایحۀ خمردن مست اولوب بن خمردن مست اولدم دیه نك حالی کبیدر زیرا علم واصل اولدی یعنی یره هنوز عین واصل اولمامشدر قچن قدم وعلم متوافق وسلوکده بری برینه متلاحق اوله (مازاغ البصر وماطغی) سری ظهور ایدر اضطراب والتهاب بالکلیه کیدر نتکم آتشده هیزم بقیه سی اولدقجه علو انداز اولمقدن خالی اولمز چون بالکلیه سوزان اوله واول دخی تدریجله سوینوب اثری نابود اولور * سؤال اولنورسه که نیجه اهل وصول اولنلردن حرارت وحرکات صورتی ظاهر اولمشدر پس نیجه بالکلیه فناء تام بولمش اولورلر * جواب بودرکه اهل وصولله اهل فراقك میاننده فاروق واردر زیرا اهل فراقك آه وناله سی وطنه اشتیاقندن واهل وصولك فریاد ونوحه سی هیئت حقدن وهر ایشده بر حکمت بدیعه مطالعه وبر سر عجیب مکاشفه سندندر نتکم اکمل الموجودات علیه السلامه اصحاب کهف حقنده خطاب الهی وارد اولدیکه (لو اطلعت علیهم لولیت منهم فرارا ولملئت منهم رعبا) بو خود معلومدر که افراد امتدن نیجه لر اصحاب کهفه مطلع اولوب ذکر اولنان رعبی استشعار ایتمشلردر وطریقۀ فراره کیتمشلر در پس فخر عالم صلی الله علیه وسلمه بو معنانك حصولی امتك مطلع اولمدیغی امور خفیه سببیله در پس حرقت اهل وصول تلذذ وحرقت اهل فراق تألم

طريقيله درمع هذا حجاب امكانكه رتبهٔ مظهردر وجود انساندن غير مفارقدر والا امكان وجوبه وممكن واجبه منقلب اولمق لازم كلور بو ايسه محالدر پس فى الجمله اضطراب انسان اكمله دخى متصوردر اضطراب دريا كبى ولكن دريانك تموجى سيلك حالى كبى دكلدر ميانده فرق عظيم واردر واما اولكه مولانا جامى كلماتنده كلور * محنت قرب زبعدا فزونست * جكراز محنت قربم خونست * هست در قرب همه بيم زوال * نيست در بعد جز اميد وصال * بومعنى اهل تلوينك قرب وبعدنه كوره دركه ردوقبول اراسنده مترددلردر والا تجلى دائمه مظهر اولان اهل تمكينده حجاب امكاندن غيرى حجاب يوقدر اول دخى حجاب رقيق ولطيفدر چهرهٔ آفتابه حائل صورتنده اولان ابرسفيد نازك كبى بوسببدندركه شوقلرندن فرياد ايدرلر وهر لحظه اول جنبش حسبيله شهودده ترقيدن خالى اولمزلر نتكم قرآنده كلور (وقل رب زدنى علما) زيرا سير الى اللهه نهايت يوقدر بومقامدندركه مولانا حضرتلرى بيورر * اى برادر بى نهايت دركهيست * هرچه كه ميرسى بالله مئيست * بناء على هذا كل اوليا بوموطندن انتقاللرنده برقات دخى ترقى ايدرلر وحشرده ومقام كثيبده والى ابد الاباد تجليات عظيمه ايله شرفياب اولورلر ترقى اولمق دنياده اعمى اولنلره كوره در نتكم تنزيلده كلور (ومن كان فى هذه اعمى فهو فى الآخرة اعمى) والا بصير اولنلر هرحالده ترقيده وهر ترقيده بر دراو قربده وهر قربده بركونه وصولده وهر وصولده برنوع حصولده درلر وفهيم كلماتنده كلوركه * بنه فرقتده در عاشق اولورسه يارله بك تن * فلك بيهوده قيسى وادئ هجرانه صالمشدر * فرقت ديديكى حجاب امكانى دركه ذكر اولندى يكتن ديديكى مبالغه طريقيله در مقصود كمال وصولده حاصل اولان اتفاق واتحادى بياندر ولكن قائل ايله مقول اراسنده بون بعيد واردر زيرا رمية من غير رام قبيلندندر بعدذا مولانا استعدادى اولنلر حقنده نفخ صور اسرافيله بكزه دركه صوتى حيات تازه بخشدر صور سبب جنبش اهل قبور اولديغى كبى نى دخى باعث نشاط دل اهل حضور در بوندن فهم اولنوركه سكون حالى عالم علم حالنه بكزركه كيجه آنك مظهريدر وحركت حالى عالم عين حالنه بكزركه كوندز آنك مظهريدر يعنى

عالم ذاتك حكمى سكون وسكوت وعالم صفاتك مقتضاسى حركت وتكلمدر پس نفس انسانى صور حروف وكلمات وكلامك هيولاسى اولوب كلمات لفظيهٔ بونفس اوزرينه واقع اولان تعينات اولديغى كبى نفس رحمانى دخى عالم روحانى وجسمانينك هيولاسى اولوب كلمات وجوديه بونفس اوزرينه واقع اولان تعيناتدر و بونفسك ظهوريله عالم ذاتدن عالم صفاته تجلى واقع اولوب اكر ارواح واكر اجسام عالم حركته خروج ايتمشلردر وبو حركت الى يوم القيام قوت بولمه ده در غايتى كالاول سكوندر نتكم قرب احتضارده كه وقت انحلالدر اضطراب بدن پيدا اولوب بالآخره شرارهٔ جنبش بالكليه منطفى اولور واثر حيات فنا بولور مقامات نى ده ابتداسى راست وانتهاسى سماعى اولمق بوسره اشارتدر و بو راده دخى اسرار واردر كه عهد مأخوذ افشاسنه مانعدر هركس جهد ايدوب ذوقله بولمق كركدر وبودخى معلومك اوله كه بووجودك نزول وعروجى دوريدر يعنى استطالت وياماورايه رجوع اوزرينه دكلدر بلكه جانب ازلده مرتبهٔ احديتدن طورابعد طور نزول ايدوب جانب ابدده عالم كثيبه طوغرى كيدركه اول عالمده ازل وابد سرى مجتمع اولوب حلقه كبى دور تمام اولور وبو معنادندركه موتدنصكره اولان عالم مثال متامده اولان عالم مثالك غيريدر زيرا عالم متامده اولان مثال ارواح واجسام ميانده برزخدر بعد الموت اولان مثال ايسه بين الدنيا والآخرة برزخدر وبو ذكر اولنان معناى دورى وجودك ظاهرينه كوره در والا شهود حسبيله اولان حال بالاده مفصلا مرور ايلدى پس حرم حضرته دخول ايتمك ديلينلر بووجهله دور ايدرلر ودورلرى تمام اولوب سكونه ايررلر (لمحرره) دميدر حقيا او اوب خاموش * كنديكى بوقفسدن آزاد ايت * نيجه بو شكايت هجران * نيجه برنى مثال فرياد ايت * نيجه برجنبش اى كوكل نيجه بر * يوقيدر برقرارى بودورك * دور اصوانده برقراره ايرش * نى جانك آل الندن جورك *

سينه خواهم شرحه شرحه از فراق

تا بكويم شرح درد اشتياق

بوكلام نيك مقولاتندندر * سينه * لغت عربيه ده صدر ديدكاريدركه

قلبك ظرفيدر وكاه اولور كه ذكر محل واراده حال طريقيله صدردن
قلب مراد ايدرلر قلبك ايكى جانبى واردر برى عالم غيبدر كه عالم
قدسه مقابلدر اكا فؤاد ديرلر علوم انبيا واوليا بو جانبدن منحدر اولور
انكچون طيب وصافى وجهت وحدت واتفاق اوزرينه‌در وبرجانبى
دخى عالم شهادتدر كه عالم دنسه مقابلدر اكا صدر ديرلر علوم شعرا
وخطبا بو جانبدن سنوح ايدر انكچون مشوب ومتكدر وجهت
كثرت واختلاف اوزرينه‌در * شرحه * قطعهٔ لحم معناسنه در شرحه
شرحه پاره پاره ديمكدر وشرحه بى سينه‌يه نسبت ايتدى زيرا عشاق
اراسنده داغ ياقق وآه چكمك سينه‌يه مخصو صدر وشرحه ايله
شرحى جمع ايتمه ده لطافت واردر شرح كشف وبيان معناسنه
وفراق ايله اشتياقى ذكر ايتمه ده دخى مناسبت واردر زيرا اشتياق
آرزومند اولمغه ديرلر برنسنه‌يه آرزو ايسه فراقدن ناشيدر وحديث
قدسيده كلور (الاطال شوق الابرار الى لقائى وانا اليهم لاشد شوقا)
يعنى ابرارك شوقى لقادن اول اولان حالدر لقاده شوق محبته مبدل
اولور كه مقربينك صفتيدر ومقربين ابرارك فوقنده در جهت فوق
بودر كه ابرارده بقيهٔ وجود واردر اول بقيه سببيله در كه شوق
وحنيندن خالى دكللر در مقربين ده ايسه بو معنى مفقود در زيرا جميع
برازخ وجوددن عبور ايدوب عين مجرد مرتبه سنه واصل اولمشلر در
وحديث مذكورده حقه مضاف اولان شوق مشاكله‌يه محمولدر كه
بيت سابقده نظيرى مرور ايتدى ومبل صفاتى قبيلندن اولمق دخى
وجهدر وبعضلر ديمشلر در كه شوق ايله اشتياقك ميانمده فرق واردر
شوق اولدر كه رؤيت ايله ساكن اولور اشتياق ايسه لقا ايله زياده لك
بولور يعنى اشتياق اودر كه عاشق معشوقه وصولى حالنده باطنى
معشوق جانبنه منجذب اوله يازياده التذاذه نيل ويا دوام لذات ايچون
زيرا انسان برمراده واصل اولمغله بالكليه رجا كسلمز اول سيبدنكه
مقصود اولان يالكز اول مطلبك وجودى دكلدر بلكه دوامى
وياكيفيتنك زياده لكى دخى مطلوبدر مثلا سلطنت ويا وزارت وياغيرى
جاهك مطلوب اولان نيجه مدت دواميدر يوخسه برساعت حصولى
دكلدر پس بوقوله كوره وصال حالنده نوعا فراق بولنمش اولور

(معناى بيت) بودر كه زخم فراق وآلام هجراندن پاره پاره ودلك دلك
اولمش وهواى عشق وشوقله طولمش برسينه وبردل ديلرمكه درد
اشتياقك شرحنى اكا سويليم وحسب حالمى اكا افاده ايليم زيرا بنم
دردمى بيلن وشرحمه قولاق طوتان حقيقتده بويله برسينه وبويله
بردل اهليدر غيريلر اجانب مقوله سيدر نتكم محمديه ده دخى كلور
* كوكل برسينه استركم فراق اودينه يانمشدر * كه شرحه شرحه
اولمشدر يانوب درد دلاردن * كه تاشرح فراق ايدم بيان اشتياق
ايدم * كه وصف احتراق ايدم دكلسه سنك خارادن * وبونده اشارت
واردركه هم درد اولميانه حسب حال سويلمك عبث وافشاء
راز ايتمك حرام در نتكم كمال خجندى كلماتنده كلور * باناصح بى درد
نكويم غم خويش * بيهوده سخن محرم آن راز نباشد * وويسى
منشى نظمنده دخى كلور * صافن داغ غمك آچمه اكا كيم حالكى
بيلمز * بو بر ورد نهالى درد رهر يرده آچلمز * الحاصل آشنا حالنى
بيكانه‌يه يانمق يوق وعاشق ايله زاهد اراسنده فرق چوقدر وبو معنادندر كه
برسك برهنكردن يكدرنتكم مولانا جامى ديواننده كلور
* اكر پاى سكى مى بوسم اى زاهد مزن طعنه * كه من روزى بكوى
آشناى ديده ام اورا * پس آشنالر قپوسنه ملازمت ايدن سك ايسه ده
محرم راز ومحل تعظيم اولدى بو سببدندر كه سك اصحاب كهف رتبهٔ انسانى
بولدى واول قپودن دور اولنلر انسان ايسه ده شيطان كبى خوروى اعتبار
قالدى * پاى سك اولدى محل بوسه * يورىدى كوى آشنايه چون * لاجرم
اولدى سزاوار تفو * يار دن جانب اغياره چون * بعده ذا بيت مثنوى
رمز ايدر كه انسان بو عالمه كلنجه مرور ايلديكى اطوار اهلى ايله ايتديكى
صحبت صورى ايدى زيرا آنك سريله آشنا يوغيدى وبو عالمه تنزلده
دخى كندى مجانسى اولنلرك اكثرى بيكانه‌لك مرتبه سنده قالدى پس
عاشق اولديغى جهتدن كندى كبى بردرد آشنا طلب ايلديكه انكله
همراز اوله وصحبتيله درديننه تسلى بوله نتكم اشاغيده مفصلا كلسه
كركدر ان شاء الله تعالى

هركسى كو دور ماند از اصل خويش
باز جويد روزكار وصل خويش

(المحرره)
ادیسکم پای کلبی یا کرکل طعنه ایمه ای [illegible]
که به یار [illegible] کوریزکورمشم [illegible]

بو بیت دخی مقولات بیدندر وجملهٔ معترضه اولمق دخی بعید دکلدر
اصلدن مرادینه کوره بیستان وانسانه کوره مرتبهٔ احدیتدر* روزکار*
زمان معناسنه‌در وزمان عندالعرب لیل ونهاردن عبارتدر که فلك اطلس
حرکتیله متعین وشمس وقمرك وجودی اوزرینه دائردر حقیقت زمان
آن غیر منقسمدر که جمیع ازمنه وادواره ساریدر انکچون آن ایله دقایق
ودقایق ایله درجات ودرجات ایله ساعات وساعات ایله ایام تقدیر اولنور
پس آن منبسط اولسه یوم ویوم دخی منبسط اولسه اسبوع واسبوع
دخی منبسط اولسه شهر وشهر دخی منبسط اولسه سنه وسنه دخی
منبسط اولسه دهر ودور دینلور فاما او لکه تجزی بلده کاور (کل یوم
هو فی شأن) بو یوم ایله مراد آن الهیدر که بسیط مرتبدر نتکیم
بر محلده دخی کاور (وما امرنا الا واحدة کلمح بالبصر) و بو آن
حقیقتده نفس رحمانی اولمغله سب دهردن نهی اولنمشدر نتکیم حدیثده
کاور (لاتسبوا الدهر فان الدهر هو الله) بیت مذکورده روزکار ایله
مراد لاالیل ولانهار عالمنده اولان آن وصلدر ویاخشیله مجولدر ویاخود
ذکر محل وارادهٔ حال طریقیله اولان آن غیر منقسمده اولان حال
شریف وعالیدر (معنای بیت) بودر که هر بر کس که کندی اصلندن
دور ومهجور قالدی وغربت وفرقت آشنا اولدی کروکندینك زمان
وصلنی وصفا حالنی طلب ایلر وکچن دملری خاطرندن چقارمز زیرا
اصلنه میل طبیعی اوزرینه مجبولدر اطفالك ابوینه میل انجذابی کبی
خصوصا که قریب العهد اوله یعنی میل ایتمك آنك شانندندر مکر که
احوال عارضه حسبیله نسیان غلبه ایدوب تذکرینه میل بولنمیه شقاوت ذاتیه
اربابی کبی نتکیم قرآنده کاور (نسوا الله فنسیهم) و بو مقام اوچ وجه
اوزره مقصوردر اولکیسی بودر که بعض کمل واردر که وجودلرنده
احکام وجوب وقدم احکام امکان وحدوث اوزرینه غالب وراجحدر
وبوندن ماعدا اسباب عارضه واحوال مانعه‌دن دخی مصون
ومحفوظلردر پس بو مقوله‌لر رجوع اختیاری اوزرینه مفطور اولوب
یول قریب ایکن وطنه دونمشلردر هم مرزوق البدایه وهم مرزوق
النهایه‌درلر کرچه که زیاده نادر ایسه‌ده سهل بن عبدالله التستری
وعبدالقادر الکیلانی ومحیی الدین العربی قدس الله اسرارهم وانبیاء عظام

علیهم السلام دخی بو قبیلدندر خصوصا بو صنفك اکملی وبوزمره‌نك
افضلی خواجه عالم ودیباجهٔ نسخهٔ وجود بنی آدم صلی الله علیه وسلم
انکچون اوتوز اوچ دفعه معراج روحانی وبر کره معراج جسمانی واقع
اولوب مستوای عرشه‌دك جسدله واندن عالم ترکیب وتدبیردن مفارقت
ایدوب اسراء بسیط ایله هویت ذاتیه مرتبه‌سنه‌دك ترقی بولمش
ومقدور بشرك غایتنه وصول ایله جمله‌دن سرافراز اولمشدر و بو طائفه
ازلا وابدا حضور اهلیدر زیرا قرارگاهلری مقام قلب در قلب ایسه
جنت عاجله درجنده ایسه ذکر یوقدر زیرا ذکر طرد الغفلة معناسنه‌در
و بو معنی ایسه غفلتی موجبدر پس غفلت اولمین یرده طرد اولنمز وطرد
اولمین یرده دخی ذکر اولمز بلکه حضور محض اولور فافهم جدا
محکیدر که شیخ علی بن سهل اصفهانی یه روز بلی خاطرکده میدر
دیو سؤال ایلمشلر جوابنده نیجه خاطرمده اولمیه کویا دونکی کون
ایدی دیمش ولکن شیخ الاسلام خواجه عبدالله الانصاری قدس سره
بیورمشلر که بو سوزده نقصان واردر زیرا صوفی ایچون ماضی ومستقبل
یوقدر اول کونه هنوز شب کلممشدر وصوفی همان اول کونده
حاضردر* ایکنجی وجه بودر که بعض نفوس فاضله واردر که کرچه
نشأتلرنده احکام وجوب احکام امکان اوزرینه غالبدر ولکن ذاتلرنده
مستجن اولان کمالاتك ظهوری کسب وتعلمه موقوفدر علاج وجودده
کدایام ولیالی ایده‌رك بعد زمان مقصوده واصل اولورلر بونلر محروم
البدایه ومرزوق النهایه‌در فضیل عیاض ومالك دینار وابراهیم ادهم
کبی قدس الله اسرارهم و بو طائفه (فاولئك یبدل الله سیئاتهم حسنات)
دائره‌سنده‌در طائفهٔ متقدمه‌نك احوالی ایسه محض حسناتدر* اوچنجی
وجه بودر که نفوس ضایعه به احکام امکان وکثرت غلبهٔ کلیه ایله غلبه
ایدوب ارجعی خطابندن محروم اولمشلر وجانب وجوب وحدته یول
بولامیوب برزخ وجودده قالمشلردر بونلر نسیان کل اهلیدر و بونلر
حقنده قرآنده کاور (ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی)
*بعد ذا حقه رجوع ایدن نفوس مطمئنه دخی ارشاد یوزندن اوچ
وجه اوزرینه‌در* بری بودر که حقدن بلا واسطه اخذ ایدوب تربیه
بولمشلردر وکمسنه‌نك صحبت روحانیه ویا جسمانیه‌سنه محتاج اولمامشلردر بونلر

اویسی مشربلردر که کبریت احمر مقوله‌سیدر و بو مقامه اشارت ایدوب خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم بیورر (ان الله ادبنی فاحسن تأدیبی) و بر حدیثده دخی کلور (کنت یتیما فی الصغر وغریبا فی الکبر) و بری دخی بالواسطه صحبت روحانیه ایله اخذ ایتمشلردر بونلر اشراقی مشربلردر که نادردر زیرا لطیف روح واستعداد قوی‌یه محتاجدر و بری دخی بالواسطه صحبت جسمانیه ایله اخذ ایتمشلردر که بونلر کثرت اوزرینه‌در نتکم حضرت مولانا قدس سره شمس تبریزی دام شمسه صحبتنه داخل وشیخ کبیر یعنی صدر الدین القنوی شرح الله صدورهم تقدیه شیخ اکبر قدس سره الاطهر مجلسنه واصل اولوب تربیه‌لر بولمشلردر وعلی هذا اکثر اهل سلوك بو دائره‌ده‌در زیرا صحبت جسمانیه بوزندن استفاده آساندر وانلر که بی صحبت ومجاهده فتح ومکاشفه حاصل اولمشدر وبونلرك اکثری حاللرین هضم ایده میوب شربت جنون اچمشلر ودیوانه‌لك زنجیرنه کچمشلردر پس هر حالده حقدن یا بالذات ویا بالواسطه تأیید وعنایت لازمدر والا غایتی یا الحاد وزندقه ویا جنوندر (لمحرره) رهزن سالك حقدر زنهار * همدم اهل فنون اولمه صاقن * داخل صحبت عاقل اوله کور * سلسله بند جنون اوله صاقن

من بهر جمعیتی نالان شدم
جفت بدحالان وخوش حالان شدم

مصراع ثانی اولی بیاندر * جفت ضمله اش یعنی مقارن بدحالدن مراد اهل شهوت وهوی * وخوش حالدن مراد اهل زهد وتقوی در بدحال تقدیم اولندی کثرتنه بناء نتکم قرآنده کلور (فمنکم کافر ومنکم مؤمن) (معنای بیت) بودر که هر جمعیتده اکلیجی یعنی ارباب شهوت وهوی واصحاب زهد وتقوی مجالسلرنده فریاد وفغان قلیجی اولدم دیمکدر وبو بیت مابعدنه مرهوندر سر تعمیم اشعه‌ده کلور معلوم اولا که مرتبهٔ احدیتدن آخر مراتب وجود کلنجه تنزل رحمانی اعتباریله طور الهیدر وبو مرتبه‌ده ظاهر اولان کماله کمال انسانی دیرلر وکذلك ترقی انسانی اعتباریله طور انسانیدر وبو مرتبه‌ده ظاهر اولان کماله کمال الهی دیرلر پس سر انسانی بطریق التعقید نزولنده نیجه خوش حال وبدحاله مقارن اولمش وبطریق التحلیل عروجنده نیجه بدحال وخوش حال ایله

صحبت قلمشدر که مرور ایلدیکی اطوار ومنازلدر چونکه بو ناله حقیقتده عروج واصله رجوع حالنه کوره‌در لاجرم بدحال خوش حال اوزرینه تقدیم اولندی زیرا بو اشارت اوزره بدحالدن حجاب ظلمانی اولان تعینات وخوش حالدن مراد حجاب نورانی اولان تجلیاتدر حجاب ظلمانی ایسه حجاب نورانیدن مقدمدر نتکیم نزول حالنده کوره عکس اوزره‌در (سؤال اولنورسه که ذکر اولنان حجب مختلفیه بدحال وخوش حال اطلاقنه سبب ندر (جواب بودر که تعینات جسمانیه‌نك بدحال اولدیغی ظلمت کثافتی اعتباریله وتعینات روحانیه‌نك خوش حال اولدیغی نورانیت ولطافت حسبیله‌در اکرچکه فی الحقیقه بدحال وخوش حال اولمق بو ظلمت ونور اعتباریله انسانك کندی صفتیدر فافهم هذا الوجه العمیق والسر الدقیق ومن الله التوفیق (لمحرره) چونکه شد برفرقت یاران مادر زاد من * چون نباشد نی بشان افغان من فریاد من *

هر کسی از ظن خود شد یار من
از درون من نجست اسرار من

یعنی نالان اولدیغم جمعیتلرده موجود اولان اجناس مختلفه واصناف متنوعه‌دن هر بر کس کندی ظن فاسدی وقیاس کاسدی یوزندن بکا یار اولدی یعنی کیمی بنم فریادمی مجازه حمل ایدوب شهوت هوی ایله بکا قولاق طوتدی وکیمی دخی بنم حالمی مجرد ظاهرده اولان صیت وصدایه قیاس ایدوب نکسه بنم درونمدن اسرارمی طلب وصونمدن سرمه وصورت حالمدن حقیقتمه انتقال ایتمدی زیرا ظاهربین ایدی واسرار باطنه وقوفه استعدادی یوغیدی نتکیم بعض کلماتده کلور * قوری افسانه صانور صوفی صدای نایی * نیله سالك ایدی کوره‌سك مولانایی * الحاصل بدحال اولانلره شهوت وهوالری حجاب وخوش حال اولانلره زهد وتقوالری نقاب اولوب حقیقت حالی مشاهده‌دن محروم اولدیلر وفهم ایتدکاری کبی قیاس ایدوب پردهٔ پندارده قالدیلر * پس بونده اشارت واردر که سر انسانی نزول وعروجنده مرور ایلدیکی اجسام ظلمانیه ونورانیه‌دن بریله حقیقت اوزره صحبت ایتمدی زیرا هیچ بر مرتبه اهل انکله همراز اولمغه

مستعد دکل ایدی اکرچکه هر موجود علوی اولسون سفلی اولسون
انسانی کندی تعینی لباسنده کوروب کندی مرتبه سنده واقف اولمق
ظن ایلدی وکندی برابری صاندی (وهیهات این الثریا من ید المتناول)
وحدیث قدسیده کلور (سر الانسان سری وسری سره) یعنی
انسانک سری بنم سرمک ظاهری وصوریدر وبنم سرم انسانک
سرینک باطنی وحقیقتیدر وبو سر انسان حقیقت انسانیه دن عبارت
دیرکه حقیقت الهیه صورتنی اوزره ظاهر اولمشدر نتکم حدیثده کلور
(خلق الله آدم علی صورته) وبو حقیقتدرکه مرتبهٔ غیبدن مرتبهٔ
شهادته تنزل ایتدکده الله تعالی اکا جمال وجلال ایله تجلی ایلیوب جانب
شرقیسنده نور جمالنی وجانب غربیسنده ظلمت جلالنی ایداع ایدوب
ملکی قبضهٔ جمالک سادنی وشیطانی قبضهٔ جلالک خادمی قلدی
ملکی وجنی ایسه بو جمعیت اوزره ایتمدی زیرا ملک یالکز جمال وجن
یالکز جلال اوزرینه مخلوقدر وسائر موجوداتده اولان کمالات فعله
کلیوب قوه ده قالدی اکرچکه هر ذره آفتابک نورنی مشتمل وهر قطره
دریانک سرنی محتویدر ومولانا جامی کلماتنده کلور * ملائک راچه
سود از حسن طاعت * چو فیض عشق بر آدم فرو ریخت * انسان
بو جمعیت عظمی ایله دائر وبو سر الهی ایله ظاهر اولوب صورت تنزلده
ترقی بولدی انکچون کفار جهالت آشنا انبیاء عظام علیهم السلامک
بشریتله تعینلرینه نظر ایدوب اول صورته معنای نبوتی منافی
صاندیلر وتنور قیاسه دوشوب آتش جهالته یاندیلر بو سببدندرکه
کشی حقی بلمک آسان انسانی بلمک مشکلدر انکچون انسان اکمل هم معلوم
وهم مجهولدر زیرا عالم غیبده مستقردر شویله که اندن اثرنا پیدا وعین
خبرنا بودر ولکن کندی عینی آیینه سنده تجلیات الهیه ادراک
اولنمق حسبیله مشاهده اولندی ظن اولنور وکندویه مضاف اولان
صورت یوزندن آثار مختلفه حس اولنمق سببیله اول صورت انک عینیدر
ظن اولنوب باندی قیاس اولنور حقیقتده ایسه عینی وذاتی ایله
عالم غیبده محتجبدر پس آنی عالم کوندن اولان نیجه ادراک ایدرونیجه
تعیین ایدوب اودردیه بلور وچون انسان ناقص انسان کاملی
معرفتدن وحقیقتی اوزرینه ادراکدن عاجز اولیجق سائر تعینات

اهلی آنی نیجه ادراک ایده بیلور * الحاصل مجرد صورتده اشتراک
وتعینده وفاق موجب معرفت دکلدر زیرا نظر عالم صفتهدرکه آخرت
انک مظهریدر عالم صورته دکلدرکه دنیا انک مظهریدر نتکم
بعض اشعارده کلور * آن سیاهی کز پی ناموس حق ناقوس زد *
در عرب بو اللیل بود اندر قیامت بو النهار * پس انسانک وجودی
متشابهاتدن اولدی نی کبی یعنی چون نی بدحاله مقارن بدکورندی
ومجرد مجاز اولنمق قیاس اولندی مع هذا اول بدلک نیک دکل بلکه
سامعکدر پس نی فریادنده صادق وبدحال استماعنده کاذب اولدی
بو صورتده نی صدقی سببیله نجات بولوب سامع بدحال ایسه کذبی
یوزندن هلاک اولدی وچون سامع نی کبی خوش اوله ایکیسی بله مقبول
اولور نتکم بو قدر شیعه وروافض وامامیه حضرت امیر المؤمنین
علی کرم الله وجهه یی کندو زعملری اوزره امام ودوست ومحرم راز
اتخاذ ایتدیلر علی ایسه فی نفس الامر بونلرک ظنون فاسدهسی مرتبهسندن
بریدر * بعد ذا بیت مثنویده انسان کاملک تلوین مقبولنه رمز واردر
زیرا تلوین ایکیدر بری تلوین اهل جفا بدرکه مردوددر * وبری دخی
تلوین اهل مکاشفهدرکه مقبولدر وبوکا تلوین حقیقی ونفاق اکبر دیرلر
منافق شرعی جهنمک درکهٔ سفلاسنده اولدیغی کبی منافق حقیقی
دخی جنتک درجهٔ علیاسنده در یعنی منافق شرعی اول ماسوی
پرستهدیرلرکه بریوزیله ایمان وبریوزیله کفر اظهار ایلر * ومنافق
حقیقی اول حق پرستهدیرلرکه اسمایه هر یوزدن تجلی ایلیه
وباطنی جمیع صوردن معری وقیوددن مبری اوله بعض ثقاتدن
مسموعدرکه تلوین حقیقی اهلندن بری وفات ایتدکده یتمش ایکی فرقهنک
هر برندن آدم حاضر اولوب بزدندر بز دفن ایدهرز دیو ادعا ایتمشلر
مع هذا بر فرقهدن دکل ایدی * وحکایهدر مولانا قدس سرهنک مجلسنه
بعض رهبان کلوب مولانایه تعظیما دوتا اولوب انحنا کوستردیلر مولانا
دخی بونلره قیام ایدوب تواضع قیلوردی سری بودرکه رهبان مظاهر
جلالدندرکه جمال آنلرده مرتبهٔ باطنده قلمشدر ومولانا مظاهر
جمالدندرکه جلال آنلرده مستور اولمشدر یعنی اول جلال که
قهره متعلقدر اندن اهل اللهده بالفعل اثر یوقدر زیرا ریاضت ومجاهده

ایله ناری نوره تبدیل ایتمشلر در قهر ایسه نار مقوله سندندر انکچون
مغضوب علیه اولنلر نارله معذب اولورلر پس قهره متعلق اولان
مرتبه انلرده بالقوة اثری ناپیدادر پس مولانانك رهبانه سر فرو
قلدیغی حقیقتده انلرك باطنلرنده مستور اولان جمال بالقوه یه
کوره در ظاهرلرنده بالفعل اولان جلاله دکلدر اکرچکه بحسب الظاهر
بوقبیلدن ظن اولنور ورهبانك مولانایه منحنی اولدیغی حقیقتده
مولانانك باطننده مستور اولان جلال بالقوه یه کوره در ظاهرنده بالفعل
اولان جماله کوره دکلدر اکرچکه بحسب الصورة بو بابدن قیاس
اولنور پس بونلردن هر بری کندی نفسنده متحقق اولدیغی حقیقت
جمالیه وجلالیه یه سرفرو قلمش اولدی انسان ایسه کندی حقیقتنه
مسخردر فافهم فانه من مزالق الاقدام حتی لایلزم الکفر بعد الاسلام *
وبو ذکر اولنان جمال وجلال الی یوم القیام انسان اراسنده دائردر
ابو البشر آدم علیه السلامك جمال ظاهری هابیلده وجلال باطنی
قابیلده ظهور ایلدی وحضرت نوح علیه السلامك اوغلی کنعان
دخی قابیل قبیلندن اولدی و حکایه ده کلور که شمس تبریزی قدس سره
وقعه سنده اولاد مولانادن بری مخالفین طرفنده بولنمغله وفات
ایتدکده مولانا آنك جنازه سنه حاضر اولمیوب بزدن دکلدر دیدی
یعنی بزم جمال ظاهریمز مرتبه سیله متحقق دکل بلکه جلال
باطنیمز مظهر بدر دیمك اولور وچونکه ظاهرا و باطنا موافقت بولنمدی
لیس منا قبیلندن اولدی پس سعی ایدوب میراث پدری احراز ایتمك
کرکدر انکچون میراث زکریا و یه ده کلور (فهب لی من لدنك ولیا یرثنی
و یرث من آل یعقوب) (لمحرره) کوردی فرزندنی چو مولانا * مظهر
رتبهٔ جلال اولمش * دیدی بزدن دکلدر بو ولد * بونی رد ایلمك
حلال اولمش *

سرمن از نالهٔ من دور نیست
لیك چشم و کوش را آن نور نیست

* نیست * مرکبدر برجزئی نی در یوق ودکل معناسنه وبرجزئی ده است
درکه لسان فارسیده رابطه در وبو اسانده رابطه حذف اولنمز
مکر تکرار لازم کله انکچون بعض قرائنده ماقبلنده ذکر ایله اکتفاء

حذف اولنور یعنی بنم سرم بنم ناله وفریادمدن دور وجدا دکلدر
زیرا هر صورت برسرله دائر وهر ظاهر برحقیقت ایله قائمدر انکچون
الله تعالی یه قیوم دینلدی ولکن چشم ظاهری و کوش صوری ایچون
اول نوری ادراك یوقدر زیرا حواس ظاهره ایله ادراك اولنسان یا جسم
ویا جسمانیدر یعنی جسم ایله قائم اولان نسنه در روح وسر دکلدر که
بونلر بصیرت ایله ادراك اولنورلر پس ظاهربین اولان آدم بو سری
نیجه ادراك ایلیه مکرکه قوای حسیه سی بالکلیه منعطل اوله انکچون احوال
آخرت احتضار حالنده منکشف اولور زیرا اول وقتده حسدن اثر قالمز
وبو مقامه مناسبدر که مثنوی ده کلور * پنبهٔ این کوش سر کوش سرست
* تانباشد این کر آن باطن کرست * یعنی باطن قولاغنك انکشافی ظاهر قولاغنك
انسدادنه موقوفدر انکچون قرآنده کلور (صم بکم عمی) یعنی منافقلر
حقدن اصم وابکم واعمی اولدقلری کبی راه حقده صادقلر دخی جمیع
ماسوی دن حواسی سد ایتمشلردر شویله که وجودیاتدن فناء کلی کلوب
بو فناء تام ایچنده جمال حقیقی مشاهده ایلمشلردر پس انسانده حواس
حقیقیه کرکدر که انکله حقی ادراك ایلیه وکمال خجندی کلماتنده کلور
* مکو اصحاب دل رفتند شهر عشق شد خالی * جهان پر شمس تبریزست
مردی کو چو مولانا * یعنی شمس ینه شمسدر ولکن خفاش اولنلر آنی کورمزلر
پس شمسی کورمکه مولانا دیده سی کبی بر دیده ونایی استماعه آنك کوشی
کبی بر کوش لازمدر مع هذا صدای نایه مخصوص دکلدر بلکه وجود
ظلی اطلاق اولنان کونیاتك جمله سی صدا حکمنده نتکم شیخ عراقی
کلماتنده کلور * همه عالم صدای نغمهٔ اوست * که شنید این چنین
صدای دراز * یعنی جمیع کائنات نفس رحمانیده صادر اولمش
تجلیاتدر بو خود معلومدر که اشیا مظاهر اسمادر شویلکه هر وجود
بر اسمله قائمدر صوت نفس ایله قائم اولدیغی کبی پس جمیع اشیا صدا کبی
اولوب واول صدا دخی عکس نفس رحمانیدن وجود بولوب
بر سر پاك ایله قائم اولمق خصوص اوزرینه نی که هم وجودی صدا حکمنده
وهم صدای متحقق ایله متصفدر نیچه برسر احدی وبر نور صمدی ایله قائم
اولمیه فافهم فانه لیس وراء عبادان قریة * لمحرره * صدای نغمهٔ نی دن
بلندی سر وجود * بلی بو آینه دن عکس ایدر جمال شهود *

مطلب فی بیان الروح

تن زجان وجان زتن مستور نیست
لیك كس رادید جان دستور نیست

دستور فتح دال ایله اذن واجازت معناسنه در لسان فارسیده تن وعربیده بدن ایكیسی بر معنایه در كه كوده در اطراف یعنی باش وال واایاق انك مسماسندن خارجدر ولكن كاه اولور كه ذكر جزء وارادۀ كل طریقیله ذكر اولنوب شخصك كندنی مراد ایدرلر بو مقامده اولدیغی كبی *جان* روح حیوانیدر كه روان یعنی روح سلطانینك اثری وظلیدر بوراده جان ایله مراد رواندر معلوم اولا كه روح ایكیدر اولكیسی سلطانیدر كه عالم امردندر اكا روح مفارق دخی دیرلر زیرا حیات حالنده بدنه تعلق تدبیر وتصرفله متعلق اولوب ممات حالنده مفارقت ایدر وروح اضافی دخی دیرلر (ونفخت فیه من روحی) كلامنده اولان اضافتدن اخذ اولنمشدر و بو روح سلطانی بدنك خرابیله خراب اولمز ولكن اعضا وقوای بدنده اولان تصرفی فنا بولور و بونك محل تعینی قلب صنوبریدر وقلب دخی روح كبی من وجه عالم ملكوتندر و بو روح سلطانی كه انسانك ملكوتیدر قبضۀ حقده در نتكم آخر یس ده كلور (فسبحان الذی بیده ملكوت كل شیء) وچون بو روح ملكوتی (الله یتوفی الانفس حین موتها) موجبجه قابض ارواحك یدقدرتیله مقبوض اوله تصرفدن معزول اولور انكچون بدنه اختلال كلوب انحلال ایله نظامی بوزیلور كرك بدن عالم صغیر اولسون وكرك بدن عالم كبیر اولسون نتكم حدیثده بطریق الاشاره كلور (لاتقوم الساعة وفی الارض من یقول الله الله) ای ملازم الذكر لاالذكر فی الجملة فافهم جدا وایكنجیسی روح حیوانیدر كه عالم خلقدندر واكا قلب وعقل ونفس دخی دیرلر اعضاء بدنك جملهسنه ساریدر جركخمه ودهنك سمسمه سریانی كبی ولكن اقوای مظاهر بدندر انكچون حكما قتنده روح حیوانی دمدن عبارتدر زیرا دمه ضعف وفساد طاری اولسه هلاك حاصل اولور و بو روحك محل تعینی دماغدر بر كیسهنك كلهسی قطع اولنسه ویادماغنه اختلال كلی كلسه هلاكنه ویاجنونه سبب اولور اگرچه یوركك وجكرك اختلالی ایله دخی فساد بدن حاصل اولور اصلی بودر كه عرق دماغ قلبه متصل ونوری اكا منعكسدر انكچون عقل باشدهدر دیرلر مع هذا قلب ایله دخی ادراك

اولنور یعنی عقل وقلبك ادراكنه آلت وواسطهدر زیرا ارالرنده اتصال واردر و بو روح حیوانی روح سلطانینك بو هیكل محسوسه تعلقندن صكره حادث اولمشدر آنك انواری انعكاسندندر وجمیع افعال وحركاتك مبدئیدر زیرا حیوة صفتی حی اولانده مستور ومغیبدر آثاری ایله معلوم اولور حس وحركت وارادت وامثالی كبی اگر بو روح اولمسه انساندن آثار مختلفه صادر اولمزدی زیرا روح سلطانی ذات و بو روح صفات منزلهسندهدر انكچون طاش دیوار اولمز دیرلر افعال الهیه ذات وصفتك اجتماعنه مبنی اولدیغی كبی افعال انسانیه دخی بو ایكی روحك ازدواجنه موقوفدر ونقدر صفات كمالیۀ الهیه وار ایسه بو افعال وآثارك وجودندن مقدم غیب ذات احدیهده باطن اولدیغی كبی روح حیوانی دخی روح سلطانینك بدنه تعلقندن اول آنك باطننده مستجن وبالقوه ایدی تعلق مذكورده ظاهر وبالفعل اولدی ولكن روح سلطانی حالت انسلاخده ومنامده وموتده بدندن مفارقت ایلر اگرچه فنا بولمز فاما روح حیوانی بالكز موت حالنده مفارقت ایلر وفنا بولور اول وقتده روحك تعین جسد صورتنده اولور بعد ذاتی وجان اصلاده احدی الذاتدر یعنی عالم امره كوره یكپاره جوهردر اگرچه عالم خلقه كوره متفرق اولمشلردر نتكم شیخ اكبر قدس سره الاطهر بر قصیدهده عنوانندهده اشارت ایدوب بیوررلر *شعر* انا من امره روح وجسم * و بونلرك عالم صورتنده بری برلرندن بحسب المراتب والتجلیات افتراق وتمایزلری عالم معنیده اتصال واتحادلرینه منافی دكلدر زیرا عالم خلق عالم فرق وعالم امر عالم جمعدر تحقیق بودر كه روح كندی جوهری وتجردی وعالم ارواح مجردهدن اولدیغی حسبیله بدنه مغایر واكا تعلق تدبیر وتصرف ایله متعلقدر و بذاته قائمدر دوام وبقاسنده بدنه محتاج دكلدر لكن عالم شهادتده كوره بدن آنك صورتی وكمالات وقواسنك مظهری اولمغله روح بدنه محتاجدر واندن منفك دكلدر ومطلقك مقیده سریانی كبی ساریدر سریان حلولی وجواری كبی دكلدر نتكم حیوان ناطق معناسی جمیع افراد انسانیهده ظهور ایتمشدر مع هذا حلول وسریان بوقدر بو مقام مزالق اقدامدندر مكاشفیه محتاجدر پس بوندن فهم اولندیكه

تن وجان میانده من کل الوجوه مغایرت یوقدر بلکه بری برلرینك من وجه
عینی ومن وجه غیریدر بیت مثنویده نایی تنه وآوازی یوزندن ظاهر
اولان سری جانه تشبیه واردر روح حیوانی روح سلطانی یه وبدن
دخی روح حیوانیه آیینه واقع اولوب میانده یعنی بین الظاهر والمظهر
حائل اولدیغی کبی نای ایله سری ارasنده دخی حجاب یوقدر وروح سلطانی
وروح حیوانی دخی بدن توسطیله محسوس ومشاهد اولدیغی کبی سر نای
دخی آوازی توسطیله مدرك ومرئیدر (معنای بیت) بودرکه قجن جاندن
وجان دخی تندن مستور ومخفی دکلدر زیرا تن جانك نقابی ومظهریدر
آیینه یه نقابی پرده اولمدیغی کبی جانه دخی پرده دکلدر ولکن کسه ایچون
جانی کورمکلکه اجازت یوقدر زیرا جان لطیفدر ولطیفه حواس ظاهره
ایله رؤیت تعلق اتمز نتکم تنزیلده کلور (لاتدركه الابصار وهو یدرك
الابصار وهو اللطیف الخبیر) پس رؤیت لازم کلسه رتبهٔ مظهردن
بالواسطه کوریلور که اول رتبه ظاهرك نقابیدر الحاصل رؤیت وراء
نقابدندر رؤیت چهرهٔ آفتاب وراء غیم رقیقدن اولدیغی کبی وحدیثده
کلور (ولیس بین القوم وبین ان ینظروا الی ربهم الارداء الکبریاء)
بورداء کبریا ایله مراد ذکر اولنان رتبهٔ مظهردر اکر بورداء ارادن زائل
اولسه نور محض قالور نور محضه ایسه رؤیت تعلق اتمز نتکم فخر
عالم صلی الله علیه وسلمدن ربکی کوردکمی دیو سؤآل اولندقده جوابنده
(نور انی اراه) بیوردیلر یعنی نوردر نیجه کوره یم دیمکدر مع هذا لیلهٔ
معراجده علی التحقیق رؤیت حاصل اولمشدر پس اول نفی بو اثباتی منافی
اولمدی زیرا رتبهٔ مظهر ارasندن مدرك ونور مجرد اولدیغی جهتدن
غیر مدرکدر واولکه حدیثده کلور (ان من العلم کهیئة المکنون لایعلمه
الا العلماء بالله) یعنی معرفت جزئیاتده وعلم کلیاتده مستعمل اولوب
عرفت الله دیمك صحیح وعلمت الله دیمك جائز اولمیجق حدیثده اولان
عبارت نیجه یراشور حواشی حسینیده جوابنده بالمجاز لام معناسنده در
صلهٔ علم دکلدر لا یعلم الا العلماء المخلصون له دیمکدر دیمش ولکن
بو توجیهدن ضرورتسز ظاهردن عدول واردر حیثیت قیدی اعتبار
اولنیجق غبار قالمز یعنی علم باالله دن مقصود الله تعالی یی علم ومشاهده
طریقیله احاطه دکلدر بلکه کندی ایله خالق ارasنده ارتباط وعالمك

اندن استغناسی حیثیتندن بقدر الطاقة البشریه علم دیمکدر پس با اصل
اوزرینه اولور بو معنایه شهادت ایدر اول قول که اعلم البشر صلی الله
علیه وسلم بیورمشدر (ماعرفناك حق معرفتك) ای ماعرفناك حق
معرفتك بحسبك ولکن عرفناك حق معرفتك بحسبنا فافهم جدا
فقد اغناك الاصباح عن المصباح بعد ذا بیت مثنویده ایکی اشارت واردر
اولکیسی بودرکه رؤیت جانه دستور اولسه مرئی اولمق شانندندر
زیرا مخلوقدر مخلوق ایسه نقدر لطیف اولسه ادراکی ممتنع دکلدر
ادراك اولنمامق ضعف ترکیبندندر والا الله تعالی انسانی رؤیت اوزرینه
اقدار ایلسه بصر دخی بصیرت قدر ادراك ایلردی انکیچون آخرنده
ترکیب آخر اوزرینه اولوب خالقه بله رؤیت تعلق ایتسه کرکدر زیرا
زیرا دنیاده ارواح اجسام صفتیله ظاهر اولمشدر آخرتده ایسه عکس
اوزرینه در انکیچون دیمشلردرکه آخرت دنیانك قلبیدر پس اوراده
قالب قلب اولسه کرکدر فافهم جدا ایکنجیسی بودرکه جان تن تعینیله
متعین اولمشدر انکیچون بدندن مفارقتدن نصکره بدن صورتیله تشکل
ایدر ارواحك حین ملاقاتده تعارفلرینه سبب بودر والا بری برلرن فرق ایتمك
لازم کلوردی وروحده بو صورت بدن قبل التعلق بالقوه ایدی صکره
حادث اولدی پس جان تن صورتیله تصور ایتمکله تنی رؤیت جانی
رؤیتك عینی اولدی نتکم لونی مشاهده‌ذی اونی مشاهده‌نك کندیدر
تن ایسه جانك اونی ورنکیدر وبو مقامك اسرارندندر که دیمشلردر
* رق الزجاج ورقت الخمر * فتشابها وتشاکل الامر * فکانما خمر
ولاقدح * فکانما قدح ولاخمر * وابو یزید بسطامی قدس سره بیوردیلرکه
فرق سنه درکه بن حقله مکالمه ایدر وحقدن استماع ایلرم بوخود
معلومدرکه مکالمه واستماعلری ظاهرده خلقله وخلقدندر فاما
حقیقتده حقله وحقدندر اکرچه ظاهربین اولنلر کندیلری کبی حقدن
غائب وخلقله حاضر قیاس ایدرلر زیرا محجوبلردر نتکم خواجه حافظ
کلماتنده دخی کلور * معشوق عیان میکذرد برتو ولیکن * اغیار همی
بیندازان بسته نقاب است * وشیخ فضلی مقالاتنده دخی کلور
شهود ایلردی آثاری اولوا الابصار اولنلر هب * ولی اغیار منع ایلر
ایدوب غیرت جلال هو * جمال شاهد مقصوده پرده دربو بدن

کورر اوجانی بدن پرده سن یاقوب کل ایدن * اکرچه جلوهٔ یاره نقابدر نازی * ولی نیاز یوزندن کورر آنی ~~لوکیتدن~~ = ایدن (لعله)

آتش است این بانك نای ونیست باد

هرکه این آتش ندارد نیست باد

* نیست باد * تجنیس تامدر وایکنجی نیستده ادات خبر معتبر دکلدر بلکه نیستك مجموعی یوق دیمکدر زیرا دعاء علیه در اولکی ایسه اخباردر بوراده دعا ذمه ویاتعجبه محمولدر قاتلهم الله کبی مع هذا اکمل انساندن مأذون اولدقلری مواد ده دعاء علیه دخی صادر اولور نتکم فخر عالم صلی الله علیه وسلمدن دفعاتله صادر اولمشدر (اللهم اشدد وطأتك علی مضر واجعلها سنین کسنی یوسف) و(اللهم سلط علیه کلبا من کلابك) ونظایری کبی ولکن بیت مثنویده نیست بادك حسن موقعی واردر سری اشغه ده کلور (معنای بیت) بودر که آتشدر بوصدای نای وبل دکلدر یعنی یل ایسه ده آتش کبی درون عاشقده تأثیری واردر که محرق وماسوی سوزدر پس آتش است لفظی تشبیه بلیغ قبیلندن اولمش اولور زید اسد کبی ویاخود عین آتشدر بو آواز نای اکرچه که صورتا نفخدن حاصل ومتولد اولوب یل تعبیر ایله متعین اولمش وصوت صورتی بولمشدر نتکم دم شهید قیامتده لون دم ایله تلون ایدوب ولکن اندن رایحهٔ مسك استشمام اولنسه کرکدر پس دم مذکور عند الله مسك اولمسه اول رایحه اندن فایح اولمزدی وبو معنانك شریعتده نظائری چوقدر سری ارباب حقیقته روشندر هرکمکه بو آتشی طوتمیه یوغ اولسون یعنی بوله اولان مذمومدر ویامحل تعجبدر ویا یوغ اولسون دیمکه لایقدر زیرا فطرت اصلیه سندن مائل واعتدال طبیعیسندن منحرف اولمشدرو بو آتشی طوتمیه دیمك ایکی معنی طوتر بری بوکه آنك قلبنده نای آتش کبی آتش وحرارت بوقدر دیمکدر وبری دخی آتش نای دن متأثر اولمیه دیمکدر زیرا قبنده آتش مذکور اولمامغه آتش نیدن متأثر اولمق لازم کلور پس معنای اولدن بطریق الکنایه معنای ثانی لازم کلور وبونده اشارت واردرکه اول آتشدن متأثر اولمغه یوقلق دیدکاری صفت کرکدر زیرا یاش اغاج یانمدیغی کبی واراق اهلی دخی یانوب دونمز نتکم قبورده اولان اجسادار واحله اشتعاله متهیء اولمدقجه

نفخ صور اولنمزواولنسه دخی جماده تأثیر ایتمزورحم مادرده اولان جنین دخی بونك نظیریدر وکذلك شریعت وطریقت جسد کبیدر قبل الاستکمال جسده نفخ روح اولنمدیغی کبی شریعت وطریقت مرتبه لری دخی سالکك وجودنده کمال بولمسه روح معرفت وحقیقت اکا نفخ اولنمز پس برکماله طالب اولان کمسنه اول کماله اسبابی یوزندن متهیء اولمق کرکدر وبو مقامك لطائفندندر که سیواسی کلماتنده کلور * استمزسك بنی سن اولدورو رین کندیمی بن * سکا هرکیم برامزسه بکا دخی یرامز * بنلکدن مراد وجود وپندار واضافه کونیه درکه یرامز نسنه در مقابلی تواضع وفنادر دیمشلردر که سالکه قرب درکاه یوقلغی مقداریدر پس بومعنادن حظ اوفی کرکدر ومولانا جامی کلماتنده کلور * چه شودای شیخ هرساعت فزودن خرمن طاعت * چوتوانی کهیك جواز وجود خویشتن کاهی * وبیت مثنویده اشارت واردرکه استماع نایه تأثر قلبی وانفعال روحانی وانجذاب سری لازمدر والا استماعی حرام واول مجلسده حضوری محظورات اسلامدندر (لمحرره) کرم عشق اولمسه کوکل چوتنور * نیجه ممکن که اوله مظهر نور * ناله نایه طوتمدقجه قواق * بلبل وقت ایسکه واراوته دور *

آتش عشقست کاندرنی فتاد

جوشش عشقست کاندرمی فتاد

* عشق * کسر عینله شول افراط محبته دیرلر که ذاتك صفته میلندن قلبده ظهور ایدوب جمیع عروقده جاری وجمله اعضا وقوایه ساری اوله بوسببدندر که حلاج قدس سره نك اطرافی قطع اولندقده وجه ارضه دمی الله الله دیو واقع اولدی وزلیخا افتصاد ایتدکده قانی یوسف یوسف دیو یره دوشدی وبو عشق مراتب محبتك آخریدر یعنی درجات انجذابك اولی محبت وآخری عشقدر انکچون نور محبت ونار عشق دیرلر الحاصل نور ونارك ایکیسی برحقیقتدر ولکن نورك ظهوری مشتد اولسه نار دینور پس نار نوردن تفرع ایتمشدر حوانك آدم اوزرینه علیهما السلام تفرعی کبی انکچون نار مؤنث ونور مذکر اولمشدر بوندن فهم اولندیکه نار نورك باطنیدر صفت زیاده لکیله ظاهر اولمشدر عشق دخی محبتك باطنیدرکه کیفیت زائده سی حسبیله عشق دینلمشدر وعشق فنا بولسه

محبت ذاتیه قالور که روحك صفتیدر ولكن فناء عشقدن صكره اولان
محبت الله تعالی یه ومقدم اولان عبده مضافدر انكیچون اول
مرتبه نك صاحبنه حبیب الله دینلدی زیرا مقام محبوبیت كه قرب
فرائض مرتبه سیدر مقام عشقك فوقنده در كه قرب نوافل
مرتبه سیدر واول خلت كه فخر عالم صلی الله علیه وسلم آخر عمرنده انكله
ترقی بولمشدر خلت ابراهیم علیه السلامك باطنیدر كه مقام محبوبیتك غایتیدر
پس بو مرتبه ده فخر عالمدن غیری محبوب بالذات یوقدر (لمحرره) سنده
قالدی تجلی حسن ازل * حسنكه بنده اولدی جمله كوزل *
دیمشلردر كه عشق ایكیدر بری عشق مجازی وبری دخی عشق حقیقیدر
عشق مجازی عفیف اولسه تلطیف سره سبب وعشق حقیقی یه وسیله
وبهانه اولور زیرا همومی هم واحد قیلور وتفرق خاطری ایله پشان
دلی كسر وخدمت محبوبی لذیذ ایلر ومحبوبه اطاعت وامرنه امتثالده
تعب ومشقت قومز بو عشقدر كه حدیثده كلور (من عشق فعف وكتم
ثم مات مات شهیدا) سید الطائفه جنید قدس سره دن مرویدر كه نار
دیدیكه یارب فرضا سكا اطاعت ایتمسم بندن اشد برنسنه ایله عذاب
ایدرمیدك رب العالمین بیوردیكه نار كبرامی سنك اوزریكه مسلط
قیلوردم نار دیدیكه یا بندن اعظم نار وارمیدر الله تعالی بیوردیكه
واردر كه ولیلرم قلوبنده اسكان ایتدیكم نار محبتدر انتهی بوندن فهم
اولنور كه سر امانت كبری بو عشق اوزرینه مبنیدر انكیچون انساندن
غیری كمسه اكا تحمل ایتمدی زیرا عذاب اكبردر (لمحرره) كیم الور
بو یننه بو عشقی دیو * حق تعالی چون ایتدی خلقه خطاب *
الدی انسان اوباری گردننه * كوردی كمسه كتورمدی اكا تاب *
كندی تندی كورانسان ضعیف * نار كبرایه دوشوب اولدی كباب *
دوزخ اول ناردن صغندی حقه * كوردی یوق عالم ایچره بویله عذاب *
حق عشقك شرابن ایچدك ایسه * قالمدی ساكه حاجت می ناب *
می شرابدر مطبوخنه خصوص اوزره باده دیرلر بعد ذا بیتك معناسنده
ایكی مسلك واردر بری مسلك ظاهردر كه نیده آتش عشق ومیده
جوشش عشق اولمق تشبیهه محمولدر یعنی نی ده اولان تأثیر آتش عشقك
تأثیری ومیده اولان جوشش ذوق دلده اولان جوشش كیدرد بمكدر

زیرامی اصطلاحات صوفیه ده شمول ذوقه دیرلر كه دل سالكده ظهور
ایلیوب آنی خوش وقت ایلیه وسرمست قیله وجه حمل بودر كه عشق
حقیقتده انسانه مخصوص صدر نتكیم ذكر اولندی نیه ومیه دكل جن
وملكه بله احسان اولنمامشدر نتكیم كلور * جذبهٔ عشق نه بیچدیه ملائك
صائب * آن كندیست كه دركردن انسان باشد * وبری دخی مسلك
حقیقیدر كه نی ومیده اولان آتش عشق وجوشش عشق محبت
ذاتیه یه محمولدر نتكیم حدیث قدسیده كلور (كنت كنزا مخفیا فاحببت
ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف) اگرچه بو معرفت حقیقتده انسانه
مخصوصدر ولكن جمیع اشیانك وجودی تجلیٔ حبی اوزرینه مبنیدر نتكیم
كلمات هدایده كلور * كنز مخفیدن ظهوره كلدی اشیا لاجرم * باد حبیله
تموج ایتدی چون دریای عشق * پس سر محبت جمیع موجوداته ساریدر
انكیچون تسبیح وتكلم ایدرلر وخوف وخشیت وسائر صفاتله متصف اولورلر
نتكیم اهل الله بو معانی یی ادراك ایلمشلر وموجوداتك حیات حقانیه لرین
مشاهده قلمشلردر وحدیثده كلور (احد تحبنا ونحبه) پس موجودات
اراسنده خصوصا عالم صغیر ایله عالم كبیر میانندهجهت ارتباط واردر كه
آنی ادراك ایتمك غایت خفیدر بو جهتدندر كه فخر عالم ایله احد طاغی
اراسنده محبت واقع اولدی بو صورتده (معنای بیت) دیمك اولور كه
آتش عشقدر كه حقیقتده نیه دوشدی انكیچون دل عاشق آنی استماعله
محترق اولور وجوشش عشقدر كه حقیقتده میه دوشدی انكیچون آنی
نوش ایدن اضطراب عظیم بولور وبو معنی اوزره نی ومیی تخصیصه
وجه بودر كه نای وجود انسانی شكلی ومی دخی ذوق باطنی صورتیدر
بو اعتبار ایله نی ومی انسانك صورت ومعناسنه اشارت ایلدی غیر
موجوداتده ایسه بو مرتبه ده تقارب یوقدر نتكیم سر نایی بیانده مرور
ایلدی پس حقیقتده نی ومی انسان وآنك ذوقندن عبارتدر زیرا عالم
كبیر عالم صغیرك تفصیلی واقع اولمشدر بوندن فهم اولندیكه
موجوداتده اولان عشق محبت مطلقه یه محمولدر وذوق باطن می كبی
دائما جوششده در ولكن انتهای مراتبده غلیان عشق
كسلوب محبت صرفه قالور وبو محبت ایله عاشق معشوقه ارتباط بولور

نی حریف هركه از یاری برید

پردهسایش پرد های مادرید

حریف عربی درایکی معنایه کلور بری حرفته اش یعنی هم صنعت و بری دخی بیع وشرا آلشغی یعنی صاتی بازاراتدوکی کمسنه صکره باده مصاحبنده استعمال اولندی بوراده مطلق یار ومصاحب معناسنه در *یاری ده اولان یازانده درتنکیروابهام وباغیری معنی ایچون دکلدر نتکم تصویرمعناده روشن اولسه کرکدر *پرده* دیوان حافظ شرحنده سودی دیرکه پرده نغماتك اصول اربعهسندن متفرع ومتشعب اولان نغمهلره دیرلر مثلا عراقدن ماباه و بوسلك متفرع اولدیغی کبی انتهی ولکن علم ادوارده اصول اربعهدن مرادیکاه دوکاه سکاه چارکاه درپس عراق بو اصولدن وکذلك هفت آغازه دن خارج اولوب واو ن ایکی مقامده داخلدر وبعضیلر دیمشلردرکه پردهدن مراد مقاماتدر نتکم پردهٔ راست وپردهٔ عراق دیرلر وعلی کلا التقدیرین پرده نغماتدن خالی اولمق حسبیله بوراده الحان ونغمات مراد اولنور (معنای بیت) بودرکه هرکمکه یاردن یعنی یار حقیقیدن کسلدی وجدا دوشدی ووطن اصلیدن دور ومهجور اولدی نی آنك مصاحبیدر زیرا نی دخی نیستاندن کسلوب غربته دوشمشدر پس ایکیسنك میاننده مناسبت تامه وجهت جامعه واردر بناء علی هذا فراق اهلنه همدرد وهم صحبت اولمغه لایق اولان بنه نی در غیری دکلدر ویاخود هرکیمکه یار مجازیدن که جملهٔ ماسوادر کسلوب (ارجعی الی ربك) موجبنجه یار حقیقی جانبنه منجذب اولدی نتکیم کمال خجندی کلماتنده کلور * وصل میسر نشود جز بقطع * قطع نخست ازهمه ببرید نست * پس نی اکا صحبته سزاوار در زیرا سالکه وحدت صرفه عالمنده وحشت واردر انکیچون ایلهٔ معراجده فخر عالم صلی الله علیه وسلم جبرائیلدن مفارقت ایتدکده وحشت حاصل اولیجق حضرت صدیق رضی الله عنه ایله زیاده مأنوس اولمغین دفع وحشت ایچون آنك آوازینه مشابه آواز ایله خطاب وارد اولدی پس انسان کندی نفسندن ازالهٔ وحشت ایچون البته بر انیسه ودفع حزن ایچون لاجرم بر جلیسه محتاجدر بناء علی هذا فی الجمله تغنی تجویز اولنوب هیچ برکیمسه اولمدیغی صورتده صفیره وکندی کندیله زمزمهیه رخصت ویرلمشدر * بوصورتده اهل وحدته

نای دن اوزکه انیس اولماز زیرا آوازی روحانی ومؤثردر سائرلهو کبی غلیظ جسمانی قبیلندن دکلدر (مصراع ثانینك معناسی) بودرکه نینك پردهلری ونغمهلری بزم پردهلریمزی یرتدی یعنی زهد وتقوی وعرض وناموس ووقار پردهلرینی ارادن قالدردی زیرا بونلر پردهٔ پندار مقولهسیدرکه بو پردهدن بیرون اولمغه البت بر ضرب دسته محتاجدر بوخصوصده نی بزه معین اولوب آواز حزینی دست بردیله چاك ایتمدك پردهقومدی وخواجه حافظ کلماتنده کلور *نه من از پردهٔ تقوی بدر افتادم وبس * پدرم نیز بهشت ابد ازدست بهشت* یعنی آدم علیه السلام دانهٔ کندمدن تناول ایتمك وساطتیله پردهبیرون تقوی اولوب جنتدن چیقدی وبودنیاده مقتضای عشق اولان آلام وشدائد ایله مبتلا اولدی بو ایسه صفت ممدوحهدر زیرا برعشق بیك تقویدن یکدر بومعنی پدریمز آدمدن بزه میراث اولمغله بزم دخی پرده مز یرتلدی ودامن دلمز خارماسوایه ارتباطدن قورتلدی سلامت استینلره جام تقوی عافیت اولسون ملامت داینلره ساغر عشقك دور دائم بری نوش اولنسون بری طولسون (المحرره) ساقیا درد وبلا هردم بکا شربت کلور* عاشق اولدرکم اکا زهرستم لذت کلور * پردهٔ پندارمی یاخود غم دلدارمی *هرکسك حالنجه حقدن سرنوشت البت کلور * ویاخود نایك نغمات رخیمه واصول مستقیمهسی بزم حقمده حجاب اولان پردهلریمزی یرتدی که اول پردهلرك کیمی حجاب ظلمانی وکیمی حجاب نورانی مقولهسیدر نتکم بالاده بیان اولندی وبو پردهلرك انخرافیله حقه یول اچلدی وجانان ایلی سچلدی زیرا ارواح عالیه ونفوس قدسیه به استماع نغماتدن بسط عظیم حاصل اولوب عالم علوی به عروج ایچون بدندن مفارق ومنسلخ اولورلر واول بسطك تأثیرندن قالبد دخی اهتزاز وحرکت ضروریه کلور ولکن کثافتنه بناء بالاخره نابرجا اولوب قالور و بوندن علم ادوارك تألیفندن غرض اصلی نه ایدوکی معلوم اولدی دیمشلردرکه علم موسیقینك اصلی فیثاغورس حکیمك اختراعیدر حکیم مذکور حضرت سلیمان علیه السلام زماننده کلوب قوت ریاضتله حرکات افلاکی ایشتمش وحس وحدسله عوالمی مشاهده قلمش ایدی احوالی مفصلا محلنده مسطوردر *

همچو نی زهری و تریاقی که دید

همچو نی دمساز و مشتاقی که دید

زهر اصلنده قاتی آجی نسنه در صکره آغوده اعلام غالبه دن اولمشدر
اوده زهره دیدکاری اکا نسبتله در آخرنده کی یا تخصیص ایچوندر زهر
هلاهل زهر قاتل معناسنه در هلاهل اصلنده سند شهرلرندندر که
بعض سم قاتل اکا نسبت اولنور *تریاق* کسریله معروف دواء مرکبدر
ابتدا آنی ماغنیس حکیم اختراع ایدوب صکره اندروماخس قدیم
لحوم افاعی زیاده ایتمکله تکمیل ایتمشدر لحم حیه دن معمول اولان تریاق
فاروقی ضرورت قویه اولمیجق اکل ایتمک جائزدر و نیک زهر اولمسی
ارباب طبیعت و نفسه کوره در که شهوت و هوایه مقارنتله مهلکدر
و تریاق اولدیغی اصحاب قلب و روح و سره کوره درکه عشق و محبت
و انسه مجاورتله مصلحدر نتکم بالاده تحقیق اولندی *که* استفهامدر *دمساز*
موافق مصاحب و راز داش معناسنه در نیک دمساز و مشتاق اولدیغی
ابیات سابقه ده شرح اولندی الحاصل دمسازلق عاشق ایله همدرد
اولوب روحه آنک آوازندن انس حاصل اولمغه کوره در و مشتاق اولمق
نیستاندن کسلوب عالم فراقه دوشمسی حسبیله در مأمون خلیفه
دیمشدر که اخوان اوچدر بری بودر که غدا کبیدر هر وقتده محتاجدر
و بری دخی بودر که دوا کبیدر انسان اکا احیانا محتاجدر و بری بودر که
داء کبیدر اکا ابدی احتیاج یوقدر پس نی ابدی محتاج الیه دمسازلرندندر
زیرا روحک دائما عالم علوی یه عروجه احتیاجی واردر استماع نی
ایسه آنک اسباب قویه سندندر (ارحنا یا بلال) بو قبیلدندر زیرا عالم معنایه
عروجه البت بو وسیله لازمدر دیمشلردر که نفس انسانی حزن حالنده
خام اولوب پس اصوات حسنه آنی اشعال ایدر و مقصوده منتهی
قیلور حتی بعض حکما مریضه استماع الحان ایله امر ایدرلر ایمش زیرا
ثقلت مرضی تخفیفه مداردر و دیمشلردر که نغمی تصفیهٔ فهم و ترقیق
ذهن و تلیین عریکه و تشجیع جبان و تسخیهٔ بخیل ایلر و اطفال مناغات ام
ایله خوش حال اولورلر و فیلی صید ایتمک دیلسهلر ملاهی جمع ایدوب
اشغال ایتمکله صید ایدرلر و شتر حدی ایله نشاط ارتورر و سرعت
حرکته سبب اولور و تأثرندن چپ و راسته التفات قیلور و سیرنده تبختر

ایلر نتکم شیخ سعدی کلماتنده کلور * اشتر بشعر عرب در حالتست طرب
* کر ذوق نیست ترا کژ طبع جانوری * و بوندن غیری دخی اربابنه منافع
کثیره و فوائد عظیمه سی واردر اکرچه که جمیع اصوات موزونه و الحان
مرغوبه طلب ذوق و حضور ایچوندر حقیقتده ایسه ذوق دخی حجابدر
ارباب جذبه غیریلری کندیلری کبی قیاس ایدرلر طوق اولان آچ حالن
بلمزلر پس سعی ایلیوب عالم فنایه وصولله برازخ فراقدن خلاص
اولمق کرکدر (لمحرره) جانور کوشمه نیدن آواز * آنی کور قوسنی
کل سندن واز * طوله کور بو هوای عشقله سن * ایده کوراندن علویه پرواز

نی حدیث راه پرخون میکند

قصه های عشق مجنون میکند

حدیث لغتده جدید و عرف عامده خبر و کلام معناسنه و عرف محدثینده
خبر رسول صلی الله علیه وسلمدر کویا قرآنه مقابله ملاحظه اولنمشدر زیرا
قرآن قدیم و خبر رسول حادثدر و صحاحده کلور که حدیث قدیمک ضدیدر
کلامک قلیل و کثیرنده مستعملدر زیرا شیئا فشیئا حادث اولقده در
راه پرخوندن مراد طریق عشقدر که زیاده خطرناکدر و خطرناک یوللرده
قان دوکیله کلمشدر و بو عبارت ایکی معنایه محمولدر بری بودر که طریق عشقک
هر خطوه سنده بیک درد و بلا و رنج و عنا واردر نتکم مولانا جامی کلماتنده
کلور * مکو که قطع بیابان عشق آسانست * که کوهای بلاریک آن بیابانست
و خواجه حافظ کلماتنده کلور * که بهر کام دران راه خطری نیست که نیست *
وله * شب تاریک و بیم موج و کردابی چنین هائل * کجا دانند حال ما سبکباران
ساحلها * شب تاریکدن مراد جلال ذات و بیم موجدن مراد صفات قهر
و کردابدن مراد کرداب بحر عشقدر که امتحانات هائله در سبکباران ساحلدن
مراد زهاد عباددر که بر بشریتده قالمشلر و دریای درده دوشمشلردر پس انلر
خطر نه ایدوکن بلمزلر انکیچون حقیقتده آدم علیه السلامک اولاد
معنویه سندن دکللردر زیرا آدمک جنتدن دنیایه هبوطی مجرد بو درد
و بلا یوزندن ترقی ایدر کیکه بو بلا بارنی اوزرنه المدن تنزل بولدی
انکیچوندر که انبیاء و اولیا علیهم السلامده انوع بلا ایله مبتلا اولمدق یوقدر
نتکیم یعقوب علیه السلام مصرده یوسف علیه السلامه تحریر ایتدیکی
نامه ده (نحن من بیت البلایا) دیدی و فخر عالم صلی الله علیه وسلم

(ماأوذي نبي مثل ما اوذيت) اى ما صفى نبي مثل ما صفيت ديو
تفسير ايتمشلردر زيرا بلا سبب تصفيه در وتصفيه هر كسك استعدادينه
كوره در چون فخر عالم صلى الله عليه وسلم قدر ومنزلت واستعداد
وقابليت جهتندن اكمل الخلق ايدى لاجرم جمله دن زياده مبتلا اولدى
(لمحرره) *در وصلى چقردى چون الدن* اشك عاشق نوله مرجان اولسه
* خرج اولور راه حقده هرنه كه وار *بانكده قالمز اكر جان اولسه *
(وبرى دخى بودركه بو يولده نيجه قوافل كسلمش ونيجه قافلر دوكلمشدر
زيرا رهزنى چوق وبرازخى حددن آر توقدر شول ظلمات دركه قطعى
همراهئ خضره منوط وبر بحر عميقدركه كشتئ وجودى تخليص ملاحئ
نوحه مربوطدر خصوصا تجلئ علمى مرتبه سنده خيالات واوهام
بوانه كتمشلر وعين اليقين پايه سنه قدم باصدق صانوب كندى
كنديلرينه نه لرايتمشلردر شول يولك كه هرقدمه سنده بر صومعه
وبركنشت اوله سالك مقصده نيجه وصول بوله ياچاه الحاده دوشر وياتنور
زندقه ده پشر ياپاى بند عجب غرورله بغلنور قالور ويا برسوءاعتقاد مرضنه
مبتلا اولوب هلاك اولور *مجنون* جنوندن يعنى اختلال عقلدن ناشى
كلام وافعالى مستقيم اولميانه د يرلر بوراده مجنون قيس عامرينك
لقبى دركه ليلى آنك معشوقه سيدر جنونى جنون عشقدركه مقبولدر كلمات
جامى ده كلور *حيرت عشق راه عقلم زد* ار شدونى معاشر العقلاء *
وديوان حافظده كلور * دره منزل ليلى كه خطرهاست دران *شرط اول
قدم آنست كه مجنون باشى (معناى بيت) بودركه نى زياده خطرناك
اولان طريق عشقك خبرن سويلر وعشق مجنون قصه لرن بيان ايلرزيرا
مجنون ليلاى مجازى عشقنه مبتلا اولوب بوقدر مدت تيربلايه آماجكاه
ودست ابتلادن حالى تباه اولديغى كبى ليلاى حقيقى عشقنه كرفتار
اولنلر دخى ناى كبى درد له بغرلرن دلمشلر وچنبر سينه له وجودلرن دلم دلم
دلمشلردر شويله كه آواز پرسوزلرى ولوله انداز اهل زمين وآسمان
وناله جكر كدازلرى غلغله پرداز محافل انس وجان اولمشدر و بونلردن
نيجه لرقطع راه ايده ميوب وترتيب اوزرينه كلدكلرى يوله كيده ميوب كيمى
مواليد باغنه بنده وكيمى عناصر چاهنه افكنده وكيمى طبيعات مرتبه
سنده بسته وكيمنك دخى عالم ارواحه وصولده پاى حركتى شكسته

اولوب هر برى بر رهزن يوزندن هلاك اولمشلر و بر برزخ ايچنده قالمشلردر
زيرا جميع برازخدن عبور ايله موصوف بر مرشد كاملك ارشادينه موقوفدر
خصوصا اصل الاصول اولان استعداد ازلى وتوفيق لم يزلدر نتكم
فضولى كلماتنده كلور * عزم چرخ ايتدى مسيحا كه بوله معراجن
يتمدى منزل مقصوده طريق طلبى * وقس عليه حال ادريس عليه
السلام وغيره فما حصل لنبينا صلى الله عليه وسلم من الوصول الى
نهاية النهايات من مراتب تجليات الافعال والصفات والذات
لم يحصل لغيره من الاولين والاخرين فياطوبى له *

* محرم اين هوش جز بيهوش نيست *

* مرزبانرا مشترى جز كوش نيست *

اين هوش بيت سابقدن مفهوم اولان هوشه اشارتدر كه عقل معاد
وعقل كليدر *بيهوش* ده اولان هوش ايله مراد عقل معاش وعقل جزئيدر كه
بوعقلك اربابى اورعقلك اصحابى قاتنده ديوانه حكمنده در وبالعكس
مصراع ثانى تشبيهى متضمندر (معناى مصراع اول) بودركه بو عقل
معاد وكلينك محرمى بيهوشدن غيرى دكلدر يعنى هركيم كه عقل
معاش وجزئى يى ترك ايليه و حكمنه اتباعى قويه وملاحظه دن
آنى چقاره عقل معاد وكلى يه اول محرم ويار اولور زيرا اول عقل
بوعقلك پرده سيدر پرده ايسه مراده وصولدن مانع وجمال مقصودى
مشاهده دن حاجبدر ديمشلردر كه عالم ذاته وصول ودائره حقيقته
دخول عقل ايله وفنون ايله حاصل اولمز بلكه عشق وجنون لازمدر جنونك
وجهى بودركه سالك بو بابده جمهوره مخالفته محتاجدر مخالفت ايسه
سفر معنوى ايله اولور سفر معنوى دخى ابتدا محسوسات ومتخيلات
وموهوماتدن انقطاع ومهاجرته موقوفدر پس خلقك مألوفاتنه
مخالفت ايدن كمسنه آنلرك يانده مجنون عد اولنور زيرا اوضاع واطوار
وغيرى احوالنده استقامت عرفيه وموافقت عاديه بوقدر انكچون اكثار
ذكر ايدنلر حقنده منافقلر مجنوندر ديديلرزيرا انلرك يانده جهر واكثار
دكل بلكه مطلقا ذكر وتوحيد بيله مستبعد ومستغربدر * وچونكه حكما
واكثر علماء عقول جزئيه بنديله مقيد اولديلر لاجرم انبيا واوليايه
متابعتدن محروم ومبعوث بواديلر ونيجه لردخى احلام مراجيح رزانى تسفيه

واحوال کبراء انسانی تقبیح ایدوب بالآخره بلدك که تولد یلرو بعض
کسر نفس صددنده اولان حقانی سالکلر که خلق اراسنده مستبشع
ولکن حقیقتده شرعه موافق نسنه‌لر ارتکاب ایدرلر کرچه سفهاء ناس
قاتنده بو مقوله امور جنونندر ولکن مصلحتی متضمن اولیجق کمال
عقلندر زیرا کمال عقل اودر که سن انکله نفس اماره‌یی عقد و بند ایده‌سن
یوخسه نفس‌سنی قیدا تمیه و (معنای مصراع ثانی) بودر که زبانه واندن
صادر اولان کلام مرغوبه کوش راغبدن غیری مشتری اولمدیغی کبی
نتکیم دیمشلردر *قاشه قیمت اولمز مشتریسز* کهر بر پاره طاشدر جوهری سیز
وبو تمثیلی ایراددن غرض * خذوا العلم من افواه الرجال * سرینه
اشارتدر یعنی اولا مرشد کامل صحبتنه واصل وتربیه‌سنه داخل
اولمدقجه ذکر اولنان هوشه محرمیت حاصل اولمز پس ابتدا کوشی زبان
رجالدن جاری اولان کلمات ارشاده طوتمق کرکدر تا که کوشدن
هوش متأثر اولوب حالی جزئیدن کلیه متغیر ومعاشدن معاده مبتدل
اوله نتکیم دیمشلردر * اذنی لبعض نساء الحی عاشقه * والاذن
تعشق قبل العین احیانا * یعنی تعلقده کوش مقدمدر * نتکیم سری
بالاده بیان اولندیغی اندن رؤیت عیندر وبصر ظاهر خادم بصیرت
اولمغله اهل حقیقت قاتنده رؤیت عیندن مراد بصیرت وبصیرت ایسه
قلب ملکوتی وعقل کلینك صفتیدر بعض کبار بیورمشلردر که مرشد کامل
کتاب ناطقدر پس آنك صحبتنه وصول ممکن اولمدقجه کتاب ساکت ایله اکتفا
ایتمك کرکدر زیرا ناطقك تأثیری ابلغدر انکچون بو زبانه کوش
طوتمقدن محروم اولنلر عقل جزئی مرتبه‌سنده قالمشلر و بلادکلرنده دخی
یاکلمشلردر قال الحافظ * پس بکشتم که بپرسم سبب درد فراق * مفتی شهر
درین مسئله لایعقل بود *

در غم ما روزها بیگاه شد
روزها با سوزها همراه شد
روزها کر رفت کو رو باك نیست
تو بمان ای آنکه چون تو پاك نیست

بیگاه لغتده وقتسز دیمکدر کونلر بیگاه اولدی کچدی معناسنه‌در
باك یاء عربیله قایر مقدر مبالات کبی بعد ذا سروری وشارح مولوی

دخی اکا تابع اولوب دیمشلردر که بو کلام اسلوب حکیم قاعده‌سی اوزره
وارد اولمشدر اصلنده درغم تان ایدی ولکن امحاض نصح ایچون
حضرت مولانا کندویه نسبت ایتدی بو صورتده معنی دیمك اولور که
بزم اول هوشه محرم اولمامز غمنده ونایافتلك النده کونلریمز سوز کداز ایله
مقارن اولدیغی حالده کچدی کونلریمز کتدیسه وهوای وهوس اوقاتمزی
اضاعت اندیسه اول کونلره دی که کت قایرمق یوقدر سن قال
ای مرشد کامل که سنك کبی پاك یوقدر سنك تربیه وهمتك سببیله
بزه تدارك مافات ایتمك ممکندر کأن دیمك استرلر که کرچه اوقاتی هوی
وهوس وضیاع نفس اوزرینه کذر ایدن کمسنه‌یه تدارك مافاتده صعوبت
واردر انکچون دنلمشدر (فی التاخیر آفات) زیرا طریق عشق طریق زهد
کبی دکلدر بو سببدندر که کلمات صوفیه‌ده کلور (الصوفی بعد الاربعین
بارد) واکثر کمل انسانك سلوکی ابتداء شبابده واقع اولمشدر که
وقت حرارت ورطوبتدر وانلر که محروم البدایه ومرزوق النهایه
فضیل عیاض ومالك دینار ونظائری کبی بونلرك دخی حقه انابت
ورجوعلری قبل الاربعین واقع اولمشدر ولکن سالك بر مرشد کامله
مقارن اولیجق فی الجمله تدارك مافات ممکندر زیرا موت صورینك
سن معلومی اولمدیغی کبی موت معنوینك دخی فضل حقه نسبتله
وقت معهودی یوقدر اکرچه که اوائل مکاشفه‌دن نهایة المراتبه
وصوله دك قرق ییل تقدیر ایتمشلردر وبو معنایه سلوك ظاهریده
دخی نظیره واردر * مثلا قفال شاشی وامام قدوری رحمهما الله
کبر سن حالنده اشتغال علوم ایدوب امداد باری ایله فائق الاقران
اولمشلردر اکرچه که حفظ قرآن وتعلم علوم بحسب الغالب حال شبابده
واقع اولمشدر زیرا اول وقتده قوای مدرکه‌ده اولان صور ادراکیه
ثبات واستقرار اوزرینه‌در نتکم حدیثده کلور (العلم فی الصغر کالنقش
فی الحجر) فاما بو فقیره لایح اولان بودر که غم ماده اولان اضافت
ملابسه ایچوندر حقیقتده روزه متصلدر تقدیر کلام روزهاء ما در غم
عشق بیگاه شد دیمکدر زیرا بین العشاق غم مطلق غم عشقه
محمولدر مقصود ایامك غم عشقله کذرانی اوزرینه تحسر وندامت
دکلدر زیرا بی غم عشق کذر ایدن اوقاتك سروری غمدن معدوددر

نتکم کمال خجندی دیوانندە کلور * کر بیارند بمن شادی بکر بخته را * چه کنم شادی بی دوست که صد غم بااوست * وغم عشقله کچن ایامك غمی فرحدن محسوب در نتکم یونس امره کلماتندە کلور * عشقکله کچورن دمی * نیلسون غصه وغمی * پس حضرت مولوی نك مرادی مطلق ایامك مرورنی بیاندر (معنای دو بیت) بودر که شمس تبریزی قدس سره یه مقارنت وجام صحبتندن پرحالت اولهلیدن بری کونلریمز غم عشق وشوقده کچدی وسوز وحرارت وکدازله همراه ومصاحب اولدی اکر کونلریمز غم عشقله کچدیسه کچسون دی کونلرك کچدیکنی قایرمق یوقدر زیرا اول دخی اعراض مقولهسیدر اعراض خود فانی وزائل در فانی وزائل اولان ایسه صحبته سزاوار وارتباطه لایق دکلدر انکچون بعض کبار بیورمشلردر (لاذکن زمانیا ولا مکانیا) سن قال ای شیخ حسام الدین که سنك کبی پاك دل واهل هوس وتمیز وصحبته لایق عزیز یوقدر یعنی مقصود سنك وجودکدر ایام دکلدر زیرا ایامك سنسز فائدهسی یوق وبلکه غائلهسی پك چوقدر نتکم خواجه حافظ کلماتندە کلور * اوقات خوش آن بود که بادوست بسر رفت * باقی همه بی حاصلی وبیخبری بود * پس خطاب تو مذکور شیخ حسام الدینه متوجه اولور زیرا کتاب مثنویده حضرت مولوینك هر یرده مخاطبی اودر شمس تبریزی دکلدر * زیرا حضرت مولوینك حسام الدینه نسبتله شمس ایله صحبتی آزدر خصوصا شمس تألیف کتابدن مقدم وداع عالم فانی ایتمش ودائرهٔ صحبتدن چقوب کتمشدر حسام الدین ایسه کتاب مذکورك نظم تألیفنه باعث وبادی وحین املادە دخی صحبتی متمادیدر باخصوص مولانانك نظم مثنوی یه مباشرتنه حسامك اشارتندە مولانانك سر دستاردن بر ورق پاره اوزرندە عنوان کتاب مشتمل اولدیغی ابیات هجده چیقاروب حسامه صوندیغی عند اولی الالباب مذکوره قرینهٔ قویه در پس بو رایحهٔ ربانیه دن آینهٔ جانکه تجلی حاصل اولدیسه وبو مقالهٔ حقانیه دن دل پر اضطرابکه سکون وتسلی کلدیسه بلدك که کلام مولویده ذکر اولنان اسلوب حکیمدن غیری یه مساغ یوقدر دین کسنه دائرهٔ فیضی تضییق وکلام جامعی کندی حسابی مرتبهسنه

قصریله استبعاد وتوفیق ایتدی الافوعوا رحمة الله الواسعة وتأملوا فانه لاینقضی عجایب کلماته الجامعة (لمحرره) خوش کور افندی سخن کابری * کم ترك الاول للآخر * خصوصا عنوان دیباجهٔ همایوندن بو محله منتهی اولنجه نکاشتهٔ قلم عنبر رقم اولان ابکار معانی الی الآن کمسهنك آغوش ادراکنه کرممش وبر فکر دقیق اول سر عمیقه ایرممشدر قال تعالی (قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فلیفرحوا) الآیة

هرکه جز ماهی ز آبش سیر شد

هرکه بی روزیست روزش دیر شد

* آبش * ضمیری هرکه یه راجعدر اضافت ادنی ملابسه ایچوندر * روزی * روزه منسوب درکه کرن کون تقدیر اولنان وظیفهدر صکره تعمیم اولنوب مطلقا رزق مقدره اطلاق اولنمشدر بو کلامده عاشقی ماهی یه وفیضی آبه تشبیه وار در ماهی نك حیاتی آبله اولدیغی کبی عاشقك دخی ثباتی فیض حقله در بوندن مفهوم اولدیکه خاکی نك حیاتی هوایله ومحجوبك بقاسی غداء ایله در وهوایله آبك فرقی بودر که هوا حی اسمنك وآب محیی اسمنك مظهریدر حی ده حیات بالفعل واحیا بالقوه ومحیی ده ایکسی بله بالفعل در وهوا ظاهر جسمی وآب باطنی تبرید ایدر انکچون علم ومعرفت صفت روحدر وقرآنده کلور (وجعلنا من الماء کل شیء حی) یعنی هر نسنه نك اصلی حیات وحیاتك دخی اصلی آبدر پس اهل شهود ماهی وآبی واهل حجاب خاکی وهوائی اولدی عکسی اولمدی زیرا جسمله علمك مناسبتی یوقدر فافهم (معنای مصراع اول) بودرکه هرکم که ماهیدن غیریدر یعنی خاکیدر آبدن طوق اولدی وبرقاج جرعه ایله قانوب آزه قناعت کلدی وبلکه اکثاریله هلاك عارضه اولوب فنا بولدی ماهی ایسه یدی دریایی نوش ایتسه قانمق کلمدی وحرارت جکری تبریده چاره بولمدی بونده اشارت واردر که سیر الی الله نهایت یوقدر انکچون ماهیان بحر عشق اولانلر فیض حقه ابدی سیر اولمزلر وتجلی الهی یه نهایت بولمزلر نتکم قرآنده کلور (وقل رب زدنی علما) ای تحیرا فیك لتجلیاتك المتنوعه وبر محلده دخی کلور (یا اهل یثرب لا مقام لکم) یثربدن مراد مدینهٔ منورهدرکه مقام بقایه اشارتدر ومقام بقاده کرچه مراتب تمام

اولور ولکن سیره نهایت کلمز وکلمات قشیریه ده کلور (ما ازداد القوم شربا الا ازدادوا عطشا ولا ازدادوا قربا الا ازدادوا اشوقا) و بو مقامك تفصیلی بودر که موت صوری ده رزق صوری منقطع اولوب آخری حیات ابدیه اولدیغی کبی موت معنوی ده دخی رزق معنوی تمام اولوب غایتی حیات حقانیه اولور یعنی سالك راه حق فناء کلی یه واصل اولدقده جمیع مقاماتدن حظنی استکمال وجمیع تعیناتدن نصیبنی اخذ واستحصال ایدر و بو نصیب آنك روحنه غداء مجراسنه جاری اولوب پس هر مقامدن حظنی استیفا ایدیجك * موت صوری ایله وفات ایتمش کبی اولور وحالی برصورته دخی متحول اولور که اصلا صورت اولی یه بکزه مز و بو معنی اول مکاشفه دن فرق سنه غایتنه دك وجود بولور زیرا بو مدتده قوای طبیعیه ونفسانیه بالکلیه مسخر اولوب امداد ملکوتی ظهور ایدر قرآنده (اذا جاء نصر الله والفتح) الخ سر مذکوره اشارت ایلر و بو فنا که ذکر اولندی بقادن صکره حاصل اولان فنادر بقادن اول اولان دکل زیرا فناء اولده هنوز رزق بقیه سی واردر وبو صورتده سالکك حالی اهل جنت حالنه مشابه اولور زیرا اهل جنت جنته دخولدن طول عهددن صکره (الا ماشاء ربك) استثناسی موجبنجه بر مقامه واصل اولور که اول که به بکزمز واول وقتده مرآت ابدده سر ازل ظاهر اولور مبداء تعینات اولان شئونات غیبیه ازل الآزالین اولدیغی کبی بو مقامك مابعدی دخی ابد الابدین اولور یعنی ابد مضاف بو مقامده حاصل اولان تجلی مخصوصك مابعدیدر ومضاف الیه بو تجلینك ما قبلیدر که جنته دخوللرندن بری اولان اوقاتدر وازل دخی بویله در زیرا بو مبدءك ما فوقی ازل مضاف وما تحتی ازل مضاف الیه در پس انسان کامل موت صوری یه دك ترقیده اولدیغی کبی موتك مابعدنده اولان برزخده وبرزخدن صکره اولان مواطنده تا کثیبه دك وکثیبدن صکره دخی ترقیده در یعنی کندیجه علم وشهوددن حظ ونصیبی افزون اولمقده وهردم برکونه ترقی بولمقده در پس ابدی سیرنه نهایت کلمز وشرب بی غایت بولمز وتجلیات الهیه دن سیراب اولمز زیرا آب حیاته طویلمز انکیچون غم عشقه دوشنلر اهل هوشك صحبتندن مفارقت

قیلرلر زیرا هر صحبتده پر بال آجرلر وهر پروازده بیك یلاق مسافه اوچرلر پس بو وجهله بیتك ماقبلنه ارتباطی ظاهر اولدی و (معنای مصراع ثانی) بودر که هر کمکه بی رزقدر آنك کونی کچ اولدی یعنی غم وقسا وتله کچدی واوزادی زیرا غم ایله کونلر دراز وسرور ایله کوتاه اولور نتکم (وآیة لهم اللیل نسلخ منه النهار فاذاهم مظلمون) آیتنده احد الوجهین معنای مذکوره دلالت ایدر وبونده اشارت واردر که عشق حقدن بی بهره وفیض مطلقدن بی حصه اولنلره عیش عشرت یوق ودرد بلالری چوق وکونلرینك ساعاتی احصادن ارتقدر انکیچون قیامت کونی اللی بیك ییلدر زیرا اللی وقت نمازك اجمالی اولان بش وقتك حضور دائمی فقدان ایتدیلر وسهو وغفلت ونسیان ایله براوزن اوزاق یوله کتدیلر وقصیدهٔ خمریه آخرنده کلور * علی نفسه فلیبك من ضاع عمره * ولیس له منها نصیب ولا سهم * یعنی بادهٔ عشقدن بی بهره وبی چاشنی اولنلر اضاعت عمر ایتدکاری اوزرینه اغلسونلر زیرا خسارته دوشدیلر * ازین چه شود در کلستان وطن دارم * مرا که عمر خوبتر بخواب میکذرد * ولکن بو معنانك حصولی استعداد ازلی اوزرینه موقوفدر اسباب ظاهره یوزندن ظهوری کسبه منوطدر قیاس اولنور مجرد کسب وتعمل ایله اولسه هرکسه نصیب اولوردی نتکم خواجه حافظ کلماتنده کلور * فیض ازل بزور وزر ار آمدی بدست * آب خضر نصیبهٔ اسکندر آمدی * پس هر کاری حقیقتده عنایته احاله ایدوب ظاهرده دخی طریق ادبی التزام کرکدر (لمحرره) * فیض حق چون آب ودل اول آب ایچنده آسیاب * دوندرر اول آسیابی کیجه کوندز ضرب آب * سنکدن کم اولسه بردل فیضدن محروم اولور * حقه دونمز آسیاب آسا صوسز اولور خراب *

در نیابد حال پخته هیچ خام
پس سخن کوتاه باید والسلام

*والسلام * تم الکلام مقامنده مستعملدر یعنی پخته اولنلرك حالنی هیچ خام اولان بیلمز وادراك ایدمز پس بو بابده سوز قیصه کرکدر زیرا اطالهنك معناسی یوقدر مثلا بال طاتلودر دیمکدن اغز طتلو اولمز بلکه بالفعل طاتمغه محتاجدر وکذلك عنین اولان مجرد وصفله لذت جماعی

نیجه بولور بونده اشارت واردر که طبیعتی تنور ریاضتده پخته ونفسی
پوته مجاهده ده قال ایتمکله حرارت عشق وآتش شوقه دوشوب
یدی دریای نوشله سیراب اولمین اهل کمالك حالنی ذکر اولنان تربیه دن
خام قلان اهل نقصان ادراك ایده مز زیرا میانده بون بعید واردر که
بری ماهی وبری خاکی کبیدر اصل ماهی ایسه آب واصل خاکی ایسه
کلدر پس اصم یاننده اکثار کلام ایتمك فضولدن معدود واعمی قتنده
عرض جمال ایتمك جنوندن محسوبدر انکیچون جهت جامعه تحصیلی
ایچون مثنویده برمحلده کلور * روبدین بالاوپشینها بدو * تاشوی
تشنه وحرارت راکرو * بعد ذا بو محله کلنجه شرح اولنان اون سکز
بیت مثنوینك جلد اولی مثابه سنده در زیرا مابعدی صکره دن الحاق
اولنمشدر نتکیم بالاده اجمالا اشارت اولندی پس بو اعتبار ایله مجلدات
یدی عدد اولمش اولور زیرا سبعه ده اسرار کثیره واردر که سته ده
بو قدر نتکیم محلنده مبیندر (سؤال اولنورسه که قضیهٔ الحاق ابیات
مذکوره نك جلد واحد حکمنده اولمسنی مستلزم دکلدر (جواب بودر که
ابیات مذکوره نك علوم جمه واحوال مهمه یی اشتمالی مدعای مذکورك
ثبوتنه دلالت ایدر * پس مابعدنی الحاق مجلدی مجلده الحاق کبی اولور
(سؤال اولنورسه که اشتمال مشار الیه نه وجهله در (جواب بودر که
عالم اصلدن نزول وینه عروج ومیانده اولان احوال سلوکی بیان
ایتمسی حسبیله در انکیچون اون سکز عدد اولدی کویا بو عددك مشتمل
اولدیغی سر فردانیتی تحصیل ایدن اون سکز بیك عالمدن عبور ایتمش
اولدی پس اون سکز بیت اون سکز بیك عالمك اسرارینه متکفل
وحقایقی ایله عمل ایتمك جمیع عوالمی کذره تنبیه ایتدی * فرضی الله
عن سردها وعلی نهج الحقیقة اوردها (لمحرره) سخن پاك
زمرهٔ کمل * نوله اولسه جوامع الکلمات * حبه ده داد حقله واردر
قوت سنبله پربرکات *

﴿ بند بکسل باش آزاد ای پسر ﴾
﴿ چند باشی بند سیم وبند زر ﴾

پسر باء عجمینك کسریله اوغل معناسنه ابن کبی صغیر اولسون کبیر اولسون
اوغلان معناسنه دکل بوراده پسر تعبیری شفقت طریقیله در ویا مخاطبك اولاد

معنویه دن اولسی حقنده تفؤلدر زیرا بند تعلقده اولان هنوز
مبتدیدر ومبتدی حقیقت اوزره مرشد منتهی یه ولد معنوی اولق
بند مذکوردن تخلصدن صکره درکه بو تخلص سبب مجانستدر نتکیم
دیمشلر در الولد سر ابیه * معناه فیه ما فیه * سیم وزر ذکری تعمیدن
صکره تخصیص طریقیله در زیرا معظم حجبدر انکیچون که انلره قوت
تعلق واردر وقوت تعلقه دخی سبب سیم وزرك معظم اسباب معاش ومظهر
اسم عزیز اولدیغیدر نتکیم شاعر دیمشدر * پری پیکرلری اهل غنایه رام
ایدن اولدر * الومه کرسه بریرده یوزن یوزر دم التونك * وبو معنانك
نظیری واردر نتکیم خبرده کلور (لولاك لما خلقت الافلاك) افلاك تخصیص
اولندیغی معظم اجسام اولمسی حسبیله در وخواجه حافظ کلماتنده کلور *
غلام همت آنم که زیر چرخ کبود * زهرچه رنگ تعلق پذیرد آزادست *
خواجه نك بو بیتنده مرادی یالکز زیر چرخده رنك تعلق قبول ایدن اشیاء
محسوسه دکلدر بلکه بالجمله رنك تعلق قبول ایدن امور جسمانیه وروحانیه
واشیاء صوریه ومعنویه درکه (وان الی ربك المنتهی) مرتبه سنه وارنجه
جمله سی رنك تعلق قبول ایدر ولکن امور محسوسیه کثرت الف حسبیله تعلق
قوی اولمغین تخصیص ایلدی * بعد ذا معلوم اوله که شهوات مطلقا یدیدر
نتکیم قرآنده کلور (زین للناس حب الشهوات من النساء والبنین والقناطیر
المقنطرة من الذهب والفضة والخیل المسومة والانعام والحرث) سموات
سبع بویدی مقابله سنده در نتکیم سری شمدی کلور بو شهوات سبع
مفصله بش نسنه ده درج اولندی نتکیم قرآنده کلور (اعلموا انما الحیوة
الدنیا لعب ولهو وزینة وتفاخر بینکم وتکاثر فی الاموال والاولاد) صکره
بو بش دخی ایکی نسنه ده درج اولندی نتکیم قرآنده کلور (اعلموا انما الحیوة
الدنیا لعب ولهو) صکره بو ایکی دخی بر کلمه ده جمع اولندی نتکیم قرآنده کلور
(فاما من خاف مقام ربه ونهی النفس عن الهوی) یعنی هوای انواع
شهواتی جامعدر پس سیم وزر دخی بونده داخلدر چون سموات سبع
ذکر اولنان شهوات مقابله سنده در سموات سبع ایسه عالم کون وفساددن
اولمغله حجاب ظلمانیه دن معدوددر وحجاب ظلمانینك انخراقی حجاب
نورانینك انخراقنه وسیله در لاجرم بیت مثنویده جمیع ظلمانیه
ونورانیه داخل اولمش اولدی وبو بیتك ماقبلنه اتصالی بو وجهله

درکه بو محله کلنجه عالم اصلدن اسفل سافلینه نزول و بنه بحسب السیر
والسلوک عروج وبو نزول وعروجک میاننده اولان احوال فراق
اجمالا بیان اولنوب شمدی جمیع برازخدن طریق عبور وفراقدن
خلاصه چاره بیاننه شروع ایلدی (معنای بیت) بودرکه ای اوغل
بند تعلقی مطلقا اوزوقر آزاد اول زیرا بوقیود تعلقات قطع اولنمدقچه
مبدأ اصله پروازه چاره یوقدر وبوقیود ایچنده قلان قفصده محبوس
اولان مرغ کبیدر * بال بکشا وصفیر از شجر طوبی زن * حیف باشد
چوتو مرغی که اسیر قفسی * و یاشهپرسنک بسته برجره باز مثالدر
* براوج فلک چون پرد جرباز * که پرشهپرش بسته سنک آز * خصوص
اوزرینه سیم وزرک نیجه برتعلق قیدنده سن زیرا سیم وزر معدنیدر
ومعدن موالید ثلاثه دندر موالید ایسه مرکباتدندر پس بوترکیبی
افراد وبوتعقیدی تحلیلدن صکره فوقنده بوقدر عناصر وطبیعیات
وبسائط وروحانیات واردرکه جمله سندن کذر ایتمک لازمدر نتکم هدایی
قدس سره کلماتنده کلور * غالب اولوب حب وطن * وحدت
دیارینه کیدن * صغمز اورایه جان وتن * سریله سیر ایتمک کرک * بو کلامده
لفظ جان ایله مراد عالم ارواح وتن ایله عالم اجسام وسر ایله عالم امر
اکلهیدر یعنی ارواح واشباح عالم خلقدندر وسر عالم امردندر پس عالم
وحدت ذاتیه یه عالم ارواح واجسام صغمز زیرا اکا نسبتله کثیفدر
لاجرم اول عالمی سیر ایتمک عین سر واکا دخول دخی قدم سرله اولور
* فلا یصل الی اللطیف الا اللطیف * وبریرده که عالم ارواحدن بیله
تجاوز لازم کلدی پس سیم وزر نره ده قالدیکه عالم عناصرک مادونی
اولان موالید مرتبه سیدر وبو سره مبنیدر که حضرت ابراهیم
علیه السلام جمیع اموالنی فی سبیل الله تصدق وو قف ایلدی دیرلر که
حالا خلیل الرحمن ده طبخ اولنان طعام آنک اثریدر وبو مرتبه توحید
افعاله دائردر صکره فرزند دلبندی اسمعیل ذبح ایله مأمور اولدقده
تصدیق رؤیا قلدی وبو مرتبه توحید صفاته ناظردر صکره آتش
نمروده طرح اولنوب جوهر ذاتی بوزندن دخی بوته امتحانده قال اولدی
وبو مرتبه توحید ذاته اشارتدر اگرچه حضرت خلیله کوره
ترتیب خارجی ابتدا طرح واندن وقف واندن ذبحدر ولکن ترتیب

طبیعی وسلوکی ذکر اولندیغی اوزره درو جائزدرکه سیم سالکک
صفاتنه وزر ذاتنه اشارت اوله زیرا زر اجساد سبعه نک اعلاسی
اولدیغی کبی ذات دخی افعال وصفاتدن اعلادر وانفس مرتبه سنده
حجاب عظیم وذنب کبیردر واگرچه سیم وزر اولمق مرتبه سی
تزکیه دن صکره حاصلدر پس بوصورتده مصراع اول آفاقی اولان
قیوددن انقطاعه ومصراع ثانی انفسی اولان برازخدن عبوره
اشارت اولور قال الشیخ عبد الرحیم القره حصاری قدس سره *
کس ای عبد الرحیم ال اوز اوزکدن بنلکک بندن * قبای عاری
ترک ایت اول عبای فقرله پنهان * کان المرحوم متوغلا فی التوحید
وذاق منه ذوقا عظیما کذا فی الواقعات المحمودیة نقلا عن حضرت
الشیخ افتاده قدس سرهما (لمحرره) حقیا قطع تعلق ایله
* بغلنوب قالمه سوایه بویله *

کر بریزی بحر را در کوزه

چند کنجد قسمت یکروزه

* کوزه * برد قدر آخرنده که هاء رسمی تصرفات اعجامدندر یعنی
عربیدن عجمی یه نقلک علامتیدر معشوقه وطریقه وعریضه
وامثال کبی وهمزه دن صکره تلفظ اولنان یاء غیر مرسومه وحدت ایچوندر
عین بترا شکلنده یازیلان اول یانک نشانه سیدر * کنجد * کاف عجمی ایله
تصحیح اولنمشدر اگرچه بعض لغاتده عربیتی مصرحدر * روز * کوندز
آخرنده ها تخصیص ایچوندر همزه دن صکره تلفظ اولنان یاء غیر مرسومه
نسبت ایچوندر مصراع ثانی سؤال وجوابی مشتملدر (معنای بیت)
بودرکه اگر دریانی بربردغه دوکک مراد ایدرسن اول دریادن اول بربردغه
نقدر صغر برکونلک قسمت وبرکون شربه وفا ایده جک قدر صو صغر
زیاده صغمز بوسوز بحر عذبه وانهار عذبه یه کوره درکه شربه صالحدر
زیرا انهار واسعه دخی بحر اطلاق اولنور نیل وفرات ودجله وامثالی
کبی وعلماء (وکان عرشه علی الماء) آیتنده مندرج اولان ماءبی ماء عذب
ایله تفسیر ایتمشلردر که مراد بحر محیط در بحارک بعض عوارض حسبیله
مالحیتی اصلنده عذوبتنه منافی دکلدر مع هذا مقصود مطلقا تمثیل
وحرص آتیبی تمهیددر یعنی حرصک وجهی بوقدر زیرا انسان

بر بردغه وحریص اولدیغی مشتهیات دریایه بکزر آب دریادن بردغك
جوفنه وسعتندن زیاده صغمدیغی کبی انسانك دخی حوصله سنه رزق
مقسومندن زیاده صغمز پس زیاده یه حریص اولمق عدم تحملی
جهالتدن وکندویه رزق اولمیان نسنه حقنده کوشش بی فائده ایتمدن
ناشیدر پس بو حرص مذمومدر فاما حریص فیض الٰهی اولمق ممدوحدر
اکرچکه بو صورتده دخی استعداددن زیاده حاصل اولمز * نمی آید
بکوشش دامن روزی بکف صائب * وکرنه من تردد بیشتر از آسیا
کردم (لمحرره) چونکه بر لقمه وبر خرقه یتر * حرص غالبدن افندی
نه بتر * حرص انسانی چو آجی دریادر * وای اکا کیم آشنه زهر قتر *

کوزهٔ چشم حریصان پر نشد
تا صدف قانع نشد پر در نشد

چشم حریصی کوزه یه تشبیه ایلدی مدورلکده وطارلقده وحرص اکرچه
آفات باطنه دندر ولکن بحسب الغالب چشمك مشتهیاته تعلق حسبیله
آرزو قوت بولور انکیچون طولمغی وطویمغی چشمه مضاف قلدی * صدف *
هند وفارس دریالرنده اولور بر حیواندر که سنه ده بر کره ماه نیسانك
اون سکزنجی کونی دریا یوزینه چیقوب منشق اولور وبر سحابه ظهور
ایدوب دریا اوزرینه فیض پاش اولدقده هر صدفك جوفنه
ماقدر الله قطره دوشر بر وایکی واوج ویوز وایکی یوز ودخی ارتوق
واکسك ولکن عدد نقدر آز اولسه شهدانه وقیمتلو اولور مثلا بر قطره
واقع اولسه در یکتا اولور وایکی واوج اولدیغی صورتده دخی بوکا
قیاس اولنه ونقدر چوق اولسه قیمتده نقصانی اولور زیرا دانه سی
خرده اولور بوندن صکره اول صدفلرك جناحینی منزله سنه اولان
جانبینی منطبق اولور تا که جوفنه آب دریا دخول ایدوب کوهرك
لونی متکدر اولمیه زیرا آجی صودن چهرهٔ لؤلؤ صرارر وانطباق
ساعتنده جوفنده اولان حیوان هلاك اولوب قعر بحره رسوب ایدر
تا که دریا آنی تحریك ایدوب کوهری افساد ایتمیه وصدفده اوج طور
معتبردر اولکیسی طور حیوانیدر که ظاهردر وایکنجیسی طور حجریدر
زیرا هلاك حالنده طبع حجره منقلب اولوب طاش کبی قعر دریایه کیدر
واوچنجیسی طور نباتیدر که قرار دریایه منتهی اولدقده عروق شجره کبی

عروق ظاهر وممتد اولور وصدفك حملی وانعقادیچون وقت معلوم
وموسم معروف واردر که اول موسمده غواصلر قعور بحاره غوص ایدوب
اصدافی چقاررلر وجوفی حاوی اولدیغی لؤلؤلری تجاره بیع ایدرلر
* مکن ذخیره اگر زندکی هوش داری * که رفت بر سر این کار نقد جان
صدف (لمحرره) معرفت بر دریکتادر کیم * قعر دلدر قرارکاهی آنك
* بولدی دکمه کشی آکه ظفر * بیلدی کانی هر ماهی آنك * دیمشلردر که
دریاده صدف ابر نیساندن جذب فیض ایتدیکی کونده قراده دخی
نقدر بچه مار وار ایسه بطن ارضدن خروج ایدوب سمواته طوغری
اغزلرن آچرلر ومقدر اولان قطرات نیسان اغزلرینه دوشدکده
اطباق دهان ایدوب ینه بطن ارضه دخول ایدرلر دریاده اصدافك
حملی لؤلؤ لالا اولدیغی کبی اول وقتده قراده دخی اول سنه ده توالد ایدن
حیاتك حملی زهر قاتل وسم هلاهل اولور پس نوع واحد اولان
آب اختلاف وعائله مختلف اولدی زیرا قدرت حق هر نسنه یه صالحدر
نتکم اغصان سدره اهل جنانه نعیم واصولی اهل نیرانه زقومدر
(لمحرره) صدف اغزنده در اولان قطره * ماره نسبتله سم مطلقدر *
کوره بر نقطهٔ سیاهی کم * اثر کلك قدرت حقدر * رخ جانانه زین
ولاله یه آه * داغ دل اولدیغی محققدر (معنای بیت) بودر که
حریصلرك کوزه مثال اولان کوزلری طولمدی یعنی طویمدی ودللرینه
قناعت کلمدی انکیچون باطنلری کثافت وکدورتدن خالی اولمدی ومتاع
وجودلری بازار اعتبارده رواج بولمدی اکر صدف کبی قانع اولمغله
اولسلردی عزیز الوجود وکثیر المنافع اولورلردی زیرا صدف سنه ده
بر کره برقاج قطره یه قانع اولمغله لؤلؤی صفوت کسبیله محترم اولدی
وقناعتك نفعی بولدی نتکم کعبهٔ مکرمه سنه ده بر کره کسوه یه قانع
اولمغله کسوه سی طول مجاورتله رغبت تام بولدی شویله که اهالی اقالیم
انکله تبرك ایدرلر واستصحاب ایدوب اطراف جهانه بطریق التیمن
کوتوررلر وبونده اشارت واردر که لآلئ معارف ربانیه وجواهر کونیه
واٰلهیه ایله پر اولمق دلین طالب حق باطننی ماسوادن تهی طوتمق
ومعده سنی فضلات طعامدن ارتق کرکدر انکیچون شیخ سعدی
بیورر * نداندت پروران آکهی * که پر معده باشد زحکمت تهی *

مثلا صدف قطرۀ نیسانه قناعت ایتمیوب آب دریا ایله جوفنی طولدرسه مروارید قیمتداردن محروم اولدیغی کبی تن پرور اولانلر دخی فضلات طعام ایله معده لرین پرقاه‌لر ایله دررحکمتدن محروم اولورلر * اسیر بند کران شکم پرمتی باد * ز رزق هرکه نکردد باشتها قانع (لمحرره) چون صدف بیان ابر نوبهاره قل وفا * آب دریایی قومکم ابرایچره در در صفا

هرکه را جامه زعشقی چاك شد

او زحرص وجمله عیبی پاك شد

نسخ عتیقۀ مصححه‌ده جمله عیبی دوشمشدر ولکن شراح نسخه‌لرنده عیب کلی واقع اولمشدر عشق وعیبده اولان یالرزائده‌در کلی بالکلیه دیمکدر ماقبلندن منفصلدر اکرچکه اتصال دخی فی الجمله وجهیدر چاك اولمغی جامه‌یه نسبت ایتدی زیرا عشق حقیقینك غلبه‌سندن کاهیجه دست اضطرار ایله جامۀ صوری دخی چاك اولور فراقدن سینه شرحه شرحه اولدیغی کبی نتکم مرور ایلدی بوراده مراد جامۀ وجوددرکه جبۀ روحدر نتکم بردوست برپوست دیرلر پوستدن مراد وجوددر معهود پوست دکلدر نتکم نسیمی کلماتنده دخی کلور * برکون اوله بله‌سن جبه ودستارندن * جبه ودستاردن مرادی عالم اکواندرکه عالم آلهه لباس کبی اولمشدر وشیخ افتاده قدس سره کلماتنده دخی کلور * اهل عرفان دیدیلرسن چیقمینجه آره‌دن * بیله مزسین کیمدر کندوبی پنهان ایلین * سندن مراد وجود ومشتمل اولدیغی پرده‌درکه آضافه کوندر چیقمینجه دیدیکی اول اضافتی اسقاط ایتمکدر زیرا توحید اسقاط اضافاتدر مطلقا یعنی وجودا وذاتا وصفة وفعلا فافهم (معنای بیت) بودرکه هرکیمك تأثیر عشق حقیقی ایله وجودی جامه چاك اولور کبی چاك اولسه واثبات وتعیناته متعلق اولان اموری فنا بولسه وترکیبی انحلال بولوب بساطت قبول ایلسه یالکز حرصدن دکل بلکه عیوب باطنه واخلاق ذمیمه وصفات قبیحه واحوال رذیله‌دن برائت وطهارت ونظافت ونقاوت قبول ایدر زیرا بو امور مضافات وجوددن معدوددر بر برده‌که وجود اولمیه مضافاتی دخی اولمز وبو کلامده ایکی اشارت واردر بری بودرکه سالك حق دست عشقله جامۀ اکوانی چاك ایتدکده حجاب ظلمانی ونورانی لباسندن تجرد ایدر وبوراده سیر ممکنات تمام

اولوب دیدۀ سرایله سیر واجبه دخی یول دوشر فاما اکثر عشاق سیر ممکناتده وقوف ایتمشلردر زیرا ماوراسنه دخوله قدم اری کرکدر (لمحرره) هرکم ایلرسه بو قدمده وقوف * اولور البته نقصله موصوف فضل قرب امامی بیلدك ایسه * کورزله مسجدده ابتدای صفوف * ایکنجیسی بودرکه چاك جامه اولمق حقیقتده عشق حقیقینك اثریدرکه مطهر الواث وجوددر والاتقلید بوزندن چاك جامه اولمه‌نك فائده‌سی ندر انکیچون صاحبنك اوصاف نفسانیه‌سی باقیدر ونیجه‌لرکه بعض حرارت کاذبه‌دن کندیلرین آتشه طرح ویادریایه القا ویاسطحدن پرتاو ایدوب هلاك اولورلر ارتکاب کبیره ایله عندالله تنزل عظیم بولورلر وبو مقوله جنون دیرلر زیرا حد جنونده تکلیف ساقط اولور وقلم جاری اولمز معاذ نسفیدن منقولدرکه سوء خاتمه خوفندن موتندن اوچ کون مقدم زوال عقل ایله دعا ایدردی تاکه لساندن کلمۀ اسلامك غیری صادر اولورسه اوزرینه قلم جاری اولمیوب حسبیله مؤاخذه‌دن خلاص اوله ولکن کمل انسان قاتنده بو مقوله حال نقصاندن معدوددر پس شریعت اهلنك خوف ورجاسی معتدل کرکدر ومحجوبلره قولا وفعلا سکوت وسکون لازمدر وعشاقك دخی غالب الحال اولانلری مغلوب الحال اولانلردن مقبولدر زیرا مغلوب اولانلر بحسب السکر دائره‌دن چقرلر مرکزدن منفصل اولورلر * مرکزك بکار ایدك قطب جهان سن تحقیق *

شادباش ای عشق خوش سودای ما

ای طبیب جمله علتهای ما

* علت * شول معنادن عبارتدرکه برمحله حلول ایلیه واول محلك حالی انکله متغیر اوله انکیچون مرضه علت دیدیلر زیرا حلولی ایله شخصك حالی قوتدن ضعفه متغیر اولور وحد اعتدالدن چقر بوراده علتدن مراد علت جسمانیه دکلدر بلکه علت باطنه‌درکه طبیعته کوره شهوت ونفسه کوره هوادر وهوی‌ده کرچه جمله صفات رذیله داخلدر ولکن یدی صفات ذمیمه‌یی استثنا ایتمشلردرکه جهنمك ابواب سبعه‌سی اول یدی صفتك مقابله‌سنده واقع اولمشدر شویله‌که اول صفاتی تزکیه ایتمین حقنده ابواب جهنم مفتوح قالور اول صفات عجب وکبر وریاء وغضب وحسد وحب مال وحب جاهدر وروح مرتبه‌سنه کوره علت جهلدر وسره کوره ماسوایه التفاتدر بو مقوله رذائله علت ومرض

اطلاق اولنمق اوج وجه اوزره مبنیدر اولکیسی بودر که مرض
بدن مریضی تصرف کاملدن مانع اولدیغی کبی بورذائل دخی ادراك
فضائلدن مانعدر ایکنجیسی بودرکه مرض حیات دنیویه تحصیلندن
مانع اولدیغی کبی بورذائل دخی حیات اخرویه تحصیلندن مانعدر
اوجنجیسی بودرکه مریض اولان کمسنه اشیاء مضره یه میل ایتدیکی کبی
بورذائل دخی نفسك اعتقادات ردیه یه میلنه سبیدر انکیچون برمریضه
خاطرك نه دلر دیدیلر جوابنده (اریدان لا ارید) دیمش یعنی برنسنه مراد
اتمه‌کی مراد ایدرم زیرا بدنه مضر اولان نسنه یی اشتها اتمه ده فائده
بوقدر کذلك نفسه مضر اولان اموره میل اتمه ده بلا چوقدر
سالکلرك ریاضت ومجاهده لری بوماده یی قطع ایچوندر
انکیچون بوطریقده برکمسنه یه بددعا ایتسه لر (اذاقك الله طعم نفسك) دیرلر
زیرا طعم نفس ومشتهای طبیعتی ذوق اتمه‌نك فوقنده مرض یوقدر
انکیچون حدیثده کلور (الحمیة رأس کل دواء) وبرحدیثده دخی کلور
(من العصمة ان لا تجد) فافهم الاشارة من العبارة (معنای مصراع اول)
بودرکه شاد اول ای بزم خوش سودالی عشقمز یعنی غم یوزی کورمه یوزك
دائما کلسون وسوداك ارتوب اکسلمسون بوخطابك ظاهری کرچه
عشقه‌در فاما نفس عشق شاد اولمق وخوش سودا اولمق ایله متصف
دکلدر بلکه بوصفت حقیقتده عاشقکدر یعنی عاشق دائما عشق ایله شاد
وخوش سودادر زیرا عشقه مبتلا اولان کمسنه ده غم وغصهٔ ماسوا
قالمز وسودای عشقله حالی خوش اولور زیرا عقل معاش ایله مقید اولمق
ناخوشلغندن قورتیلور وبوسببدندر که غم محشر بله خاطرینه کلیوب
شویله بی باك وبی پروا کزر نتکم کلمات صائبده کلور * دل عاشق چه غم
ازشورش محشر دارد * نیست اندیشهٔ سیلاب ده ویرانرا (معنای مصراع ثانی)
بودرکه ای بزم علل باطنه وامراض قلبیه مزك طبیبی اولان عشق یعنی
طبیب بدن مریضی انحرافدن اعتداله تحویل ایچون معالجه ایتدیکی
کبی عشق دخی دل انسانك استقامت وحقه توجهنه مانع اولان احوالنی
تبدیل ایچون مزاوله ایلر وبوایکسنك میاننده فی الحقیقة فرق واردر
زیرا معالجهٔ طبیه ده شفا مظنوندر فاما عشقه کوره مقطوعدر زیرا
عشق برآتشین جوهردر که ماسوای سوزدر علت خود میل ماسوادن
عبارتدر وعشق دخی فی نفس الامر بردردکه درمان قبول ایلمز وعلاج

کوتورمز نتکم کلمات جامی ده کلور * نتوان علاج عشق توکرد خود
طبیب را * صدبار حقه های مداوا تهی شود * انکیچون جنون عشقه
مبتلا اولانلر جنون عقله مبتلا اولانلره معالجه ایدرفاما عکسنه بروجهله امکان
یوقدر (لمحرره) یانمه کاسه علاجیله طبیب * باشقه بردرد اولور
علاجی آنك * طتلودر عشق ولی کیمکه آنی * طتمدیسه حالنه آجی آنك

ای دوای نخوت وناموس ما
ای تو افلاطون وجالینوس ما

* نخوت * تعظیم وکردن کشلکدر * ناموس * اصلده صاحب سره
دیرلرکه باطن اموره مطلع اوله ولکن عجم غرض وغیرت جاهلیه
وآد وصان وپندار معنالرنده استعمال ایدرلر * افلاطون آلهی
یونانیدر افلاطون لغت یونانیه ده عمیم واسع معناسنه در
سکسان بریل معمر اولمشدر حضرت عیسی علیه السلامدن تقریبا
التیوز سنه مقدم کلمشدر * جالینوس * ردوسده دنیایه کلمش وسکسان
یدی سنه معمر اولمش وعلم طبدن درتیوز عدد کتاب تألیف ایلمشدر
ابن کمال ویاخود طاشکبری زاده رسالة الشفاده ذاهب اولدیغی اوزره
حضرت عیسی ایله معاصر ونبوتنی معترف ایدی قصد زیارت عیسی
علیه السلام ایدوب یولده مریض اولدی وقبل الوصول مبطونا
وداع عالم فانی قلدی نتکم افضل المتأخرین تاج الدین ابن القاضی الکیلانی
رحمه الله دیمشدر * الایا ایها المغرور تب من غیر تأخیر * فان الموت
قد یأتی ولو صیرت قارونا * بسل مات ارسطالیس بقراط بافلاج *
وافلاطون برسام وجالینوس مبطونا * وبعضیلر دیمشلردرکه
جالینوس حضرت عیسادن اللی طقوز سنه مؤخر دنیایه کلمشدر
بوصورتده حضرت عیسایی رؤیتی ویا آنکله مراسله سی خبری
صحیح دکلدر دیمشلردرکه جالینوسك سلسلهٔ اخذی ارسطویه منتهیدر
وارسطو که ارسطالیس دخی دیرلر افلاطون آلهی شاکردیدر
ورئیس مشائیاندر ومشائون انلردرکه حکمت بحثیه یی جناب
افلاطوندن سؤال وجواب وافاده واکتساب طریقیله اخذ ایتدیلر وجه
تسمیه اولدرکه خدمت افلاطونه متصل کلورلر کیدرلردی (اشراقیون
بونلرك خلافیدرکه بونلر ارباب ریاضت وعزلت اولوب معارف الهیه یی

عالم غیبدن اشراق نور هدایتله استفاده ایتمشلردر اما بونلردن قبل وقان قپوسی منسد ومحاوره لری لسان باطن ایله ایدی نتکم کلور کوکلدن سویلشورلر بونده فیضی بویله در آیین * بو خلوتخانهٔ اشراقیاندر کفت وکو اولمز * وکتاب مال ونحل ده کلور که افلاطون حکمتی تعظیما ماشیا تعلیم ایدر دی ارسطاطالیس دخی بو معناده اکا تابع اولدی انکیچون اکا وتوابعنه مشاؤن دینلدی دیمشلردر که طریق نظر واستدلاله سالك اولنلر اکر ملل انبیادن برملتی التزام ایدرلرسه متکلمون والا مشاؤندر وطریق ریاضت ومجاهده یه سالك اولنلر اکر احکام شریعته موافقت ایدرلرسه صوفیهٔ متشرعون والا حکماء اشراقیوندر صوفیه ایله اشراقیه اراسنده برفرق دخی بودر که طریق سادات صوفیه قدس الله اسرارهم ذکر الله وطریق اشراقیه فکر مجرددر قرآنده ایسه ذکر فکر اوزرینه تقدیم اولنمشدر نتکم کلور (الذین یذکرون الله قیاما وقعودا وعلی جنوبهم ویتفکرون فی خلق السموات والارض) پس اشراقیه بو ترتیبه مخالفت ایتملریله صحیفهٔ مکاشفه لرینك اکثری اوزرینه خط بطلان چکلدی الحاصل حکماء فلاسفه نك مطلقا اغلب معلوماتی علم طبدر وبعض معقولات وعلوم دقیقه که انده حاصل اولمشدر مرتبهٔ روحدندر روح ایسه مخلوقدر ومخلوق مرتبه سندن حاصل اولان معانی ومعقولات مؤمن وکافره شاملدر زیرا نشأهٔ اولی ده جمله سی حامل روحدر بو سببدندر که خطالری صوابلرینه غالب واعتقادلرنده فسادلری صلاحلرینه راجحدر نتکم اساطین حکمت اولنلردن فیثاغورس وسقراط وافلاطون کبی منقولدر که باری تعالی حقنده نوعا حرکت وسکونه قائل اولمشلر وذات وصفات حقنده الحاد ایدوب بوندن غیری دخی نیجه وجهله یاکلمشلردر صوفیهٔ محققین ایسه نشأهٔ آخرده منتشی اولان خفی مرتبه سندن اخذ ایدوب حقایق علوم لدنیه ایله امتیاز بولمشلردر (بیت) حقیقت علمنك بحرینه بلسون هرطهارتسز * که جبریل امین اوچمز بو دریانك کنارندن (معناء بیت) بودر که ای عشق که سن بزم جمله علتلریمزه طبیب اولدیغك کبی خصوص اوزرینه کبروعارمزك دخی دواسی سن زیرا سنك بزه چشم التفاتك طوقنمق شیشه کردکانه مست دوشمك

کیدر دین عاشقانده ایسه بو مقوله برپت قرلمق صد عبادتدن خیرلودر زاهدلرده بو انکسار عشق مفقود اولمغله قلبلری بتخانه اولمشدر جمالکی نیچه یوزدن کورم دین دللر شکست آیینه کبی پاره پاره کرك ای عشق سن بزم افلاطون وجالینوسمزسن یعنی اساطین حکمتدن خصوص اوزره بونلر امور معالجه ده ممتاز واقران اراسندن وقوف امراض ایله سرفراز اولوب مس نبض ایتدکلری مریضك عرق اعتدالی حرکت زده وبدن پرسقامتی صحت آشنا ودست درازلق ایدن چار طبع مخالف سپرانداخت وبی عربده وسرمهٔ اتفاق اضداد ایله چشم دل روشن اولدیغی کبی سن دخی بزم علاج درونمزه کافی ومرض باطنمزه شافیسن شویله که سنك مباشرتك بزده اثر علت قومز وسنك یودوغك یوزی برطبیب حاذق یومز بعد ذا مثنای مشارالیه مقابله لطافت ونکته دن خالی دکلدر زیرا افلاطون که توحید ومعرفت ایله معروفدر بو معنی ایسه ترك نخوته موقوفدر وجالینوس که قصد زیارت عیسی ایتمشدر نتکم ابن کمالدن منقولدر ناموس رسومی شکست ایلمشدر (المحرره) ساغر عشق الهیدن کوکل اولمزسه مست *
سوز دلستی شیشهٔ پندار دل بولمز شکست *

جسم خاك از عشق بر افلاك شد
کوه در رقص آمد وچالاك شد

فلك مجری الکواکب ومدار النجومدر وجه تسمیه فلکه مشابهتیدر نتکم قرآنده کلور (کل فی فلك یسبحون) وجائزدر که استدارتده فلکهٔ مغزله مشابهتندن اخذ اولنه * کوه * طور موسادر * رقص * بوراده دوران معناسنه دکلدر بلکه مطلق حرکت واضطرابه محمولدر بعد ذا جسم خاکه خاکدن معمول ومصنوع اولان جسم مراد اولنورسه که انساندر پس شارحلر ذاهب اولدیغی اوزره مقصود جسم مصطفی وعیسی وادریس علیهم السلام که بونلر اصلنده (خلقکم من تراب) وفقنجه ترابدن مخلوق وحضیض ناسوتده قرار داده ایکن قوت عشقله اوج ملکوته پرواز ایتدیلر ومحور عالم کبی جانب افلاکه طوغری چقدیلر کتدیلر اکر تأثیر عشق اولمسه کمسه یرندن حرکته محال بولمز واوچمغه طوغری اوچمغه قادر اولمزدی نتکم صحراده ریشه بو قدر خفت جسمله موصوف ایکن ینه خاکدن

ارتفاعی تحریك باد هوایه موقوفدر ولكن اظهر اولان بودر كه جسم خاكدن مراد نفس خاكدر نتكم مصراع ثانی بوكا قرینه‌در پس معنا دیمك اولور كه خاك نفسنده عناصر اربعه اراسنده زیاده ثقلت وكثافت ایله متصف وكرانئ جثه سندن میت كبی ساقط ایكن ینه جمیع اشیانك نهادنده ابداع اولنان حب ازلی وجمله موجوداتك ضمیرمایه‌سی اولان عشق لم یزلی حسبیله كوه موسی علیه السلام كبی اجزاسنه پریشانلق كاری اولوب غباری هوایه متصاعد اولدی وذراتی مقعر افلاكه اتصال بولدی كویا بردماغ آشفته عشقدر كه دود آهی آسمانه پیوسته ویاثبول مدبرات ومبادی حركات مثالدر كه جسم وجانی رشتهٔ عشقله هیاكل علویه وتداویر فلكیاته بسته‌در انكیچون مركزنده قرار ایده‌میوب افلاكی طولاشور واجرام سماویه‌یه اولاشور بومعنی اولكیدن ابلغدر زیرا خاكی نك افلاكه استعلاسندن نفس خاكك استعلاسی قدرتده ادخل وتأثیر عشقی بیانده اغربدر انكیچون انسانك تركیبنده خفت قبول ایدن عناصر تعبیر اولنمشدر هوی وآتش كبی پس مركبك دخی فی الجمله خفت شاننندندر فامانفس خاك بسیط وثقیل محضدر (مصراع ثانینك معنای مرادی) بودر كه كوه موسی علیه السلام عشقك تأثیر وتحریكندن حركت واضطرابه كلدی وچالاك وچابك اولدی مع هذا بحر ثقلنده واتصال اجزاده حدیده موازن ومعادل كیدر اكر كوهده اثر عشق اولمیایدی وقت تجلیده مست صورتنه كیرمز ووجودی اضطراب كورمزدی نتكم تفصیلی بیت آتیده كلور (سؤال اولنورسه كه اكرخاك واكر كوه واكر سائر اشیا عشقله متصف اولمق جائز اولسه عشق عام اولوب انسانه مخصوص اولمزدی مع هذا اختصاصی متفق علیه‌در نتكم ابیات سابقه‌ده مرور ایلدی (جواب بودر كه اتصاف مذكور اختصاص مزبوری منافی دكلدر زیرا انسانده ظاهر اولان عشق درد وابتلا اوزرینه مبنی ودائم وبالفعلدر سائر اشیاده ایسه بویله دكلدر بوسیدندر كه طورده وقت معینده ظهور ایتدیكی وقت تجلیدر وظهورنده دخی طور متلاشی اولدی زیرا انسانده اولان قوت دل غیرده یوقدر اول وقتده موسی علیه السلامده اولان سقوط بومعنایی منافی دكلدر نتكم كلور * سر مجنون بزانو

می نهد لیلی نمی داند * كه كوه طور خاكستر شود زیر سر عاشق *

عشق جان طور آمد عاشقا

طور مست وخر موسی صاعقا

* عشق * مبتدا وجان آمدك مفعولی وجمله‌سی خبردر * طور * بعضیلر قولی اوزره سریانیدر جبل معناسنه بومقوله الفاظ عجمیه‌نك قرآنده ذكری قرآنك عربیته منافی دكلدر زیرا عبرت اكثره‌در مع هذا السنهٔ عربده كندی لغتلرندن خارج كلمات مستعمله چوقدر نتكیم حرمین شریفین اهالیسندن مسموع اولمشدر طوردن مراد طور سینادر كه شام ایله مدین اراسنده‌در حضرت موسی علیه السلامك محل مناجاتیدر خرور سقوط معناسنه‌در ولكن مفرداتده كلور كه خرور اول سقوطدر كه اندن خریر مسموع اولور خریر نصیر وزننده علودن ساقط اولان نسنه‌نك صوتیدر صوت ماء وریح وامثالی كبی بوندن ظاهر اولور كه موسانك سقوطی صوت وتسبیحی مشتملدر * موسی * اسم عبریدر كه تعریب اولنمشدر زیرا اصلنده موشا ایدی شین معجمه ایله صكره عربیتده سین مهمله‌یه قلب اولندی مو اول لغتده صو وشا شجردر تابوت موسی بین الماء والشجر بولنمغله موسی تسمیه اولندی وموسی اوستره معناسنه دخی كلور نتكم لطائف كلامده كلور * خر * دینك اولمدن موسا یبانی * خطی موسایه دیردی لن ترانی * صاعق * مغشی علیه‌در زیرا صعق غشیدر كه اغمادخی دیرلر تركیده بایلمق ایله تعبیر ایدرلر عقله نوعا پرده عارض اولمغله حاصل اولور عقلی كتمك دكلدر (پس بعضیلر قتنده اغما ایله غشی بردر كه بعض علت حسبیله اعضایه فتور كلوب سهو لاحق اولمقدر و بعضیلر فرق ایدوب دیمشلردر كه اغما بطون دماغك بلغم بارد وغلیظدن امتلاسیدر غشی ایسه آفاتدن برآفت سببیله قلب ضعیف اولوب قوانك متعطل اولمسیدر (بعدذا بوبیتده خرور موسی بطریق التبعیه ذكر اولنمشدر مقصود طورك تأثیر عشقدن مست كبی اولوب رقص وحركته كلدوكن بیاندر و بونده طوری جسمه وعشقی جانه تشبیه وارد (شیخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلری بیورمشلردر كه علماء جماداتك عقل وادراكی یوقدر دیرلر تكلم ایدن جمادات حقنده

اول وقتده الله تعالی انلره حیات وعلم خلق ایتمکه حمل ایدرلر
بزم اعتقادمزده ایسه بویله دکلدر زیرا سر حیات جمیع اجزاء عالمه
ساریدر پس جماداتده دخی حیات حقانیه واردر انکیچون مؤذنك
صوتنی اشیدن رطب ویابس قیامت کونی شهادت ایدسه کرکدر
شهادت ایسه حیات وعلم اوزرینه مبنیدر وقت تجلیده اولان اندکاك
جبل جبلك عظمة اللهی معرفتندندر اکر بو معرفت اولمسه اندکاك
حاصل اولمزدی انکیچون حضرت مولوی قدس سره عشق
طورك جانی کلدی دیدی یعنی اکر طورك حیات حقانیه سی و عشق
حقیقیسی اولمیه ایدی حرکت واضطرابه کلمزدی نتکم بی روح اولان
قالبده حرکت صادر اولمز مولانا جامی کلماتندندر * سر حب ازلی
درهم اشیا ساریست * ورنه بلبل نزدی برکل بی دل فریاد * یعنی
جمیع اشیاده حب ازلی سری ظاهر اولمغله مخلوق مناسبنه انجذاب
وارتباط بولدی کیمی عاشق وکیمی معشوق اولدی (معنای بیت) بودرکه
ای عاشق عشق دیدکاری حالت طور سینا قالبنه جان کبی کلدی
بو سببدن وقت تجلیده شعاع نورذات اللهی اکا منعکس اولدقده
مستانه کبی حرکت و اضطرابه کلدی ومستانه کیفیت صهبانك غلبه
سندن چاك کریبان ایلدیکی کبی طور دخی اول جام تجلینك تأثیرندن
لباس وجودنی پاره پاره قلدی واول حالته طاقت کتورمیوب مغلوب
اولدی وخاصیت تجلیدن طاشلری لعل قیمتدار صورتن بولدی
وموسانك دخی بشریه سی اول معنایه تحمل ایده میوب ضعف
ترکیبدن ناشی مغشی علیه اولدی ومضطرب اولدیغی حالده
طور اوزرینه دوشدی (و بوندن حضرت موسانك قوتی قوت
طوردن افزون اولدیغی مفهوم اولدی زیرا کرچه مغمی علیه
اولوب ساقط اولدی فاما اجزاء وجودی طور کبی متلاشی و پریشان
اولمدی انکیچون امانت کبری خصوصنده (وحملها الانسان) وارد
اولدی پس بو بار امانته انساندن غیری بر موجودك تاب وتحملی یوقدر
والحاصل طوره عالم مثال مطلقده تجلی واقع اولوب عشقدن
ناشی مضطرب وپریشان اولدی وحضرت موسی عالم انسلاخده
واقع اولوب سقوطله سکون بولدی انکیچون انبیا علیهم السلام

وحی الهی وارد اولدقده استلقا واضطجاع ایدرلردی زیرا وارد
الهی هجوم ایتدکده روح انسانی بدنی تدبیردن کندی حالنه مشغول
اولور و جسمك قیام و قعودنی حفظ ایدر قوت قالمیوب جسم دخی
اصلنه رجوع ایدرکه لصوق بالارضدر واولیایه دخی بو معنادن
میراث واردر محکیدرکه امام شافعی رحمه الله اوائل حالنده و قوت
تعبدی زماننده بر کیجه امام محمد یاننده اقامت ایلیوب صباحه دك
نماز قلدی امام محمد ایسه طلوع فجره دك اضطجاع ایلدی وبعده قیام ایدوب
بلاوضوء صلوة فجره شروع قلدی امام شافعی بیوررکه بو خصوص
بکا امام محمددن مستنکر کلوب اصلنی سؤال ایتدکده جواب ویردیکه
بنی بو کیجه غافل یاتدیمی قیاس ایلدك کلا سن بو کیجه کندی نفسك
ایچون عمل وبن ایسه امت محمد ایچون اجتهاد ایلدم شویله که کتاب اللهدن
صباحدك بیکدن زیاده مسئله استخراجنه موفق اولدم سبب اضطجاعم
بودرکه صفاء خاطرم انده درپس بوندن فهم اولندیکه سر اضطجاعده
امام محمد وارث انبیا ایدی انکیچون اول حالنده واردات خاطرنه
مزاحم یوغیدی (ودیمشلردرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم وحی
الهی نزول ایتدکده بشره لری حالت معهوده دن تغیر شدید ایله منغبر اولور
ومست صورتن بولورلردی ولکن بو تغیر وانسلاخ عقل وتمیزك بقاسنه
منافی دکل ایدی انکیچون وضولری منتقض اولمزدی وبو مقامدن
حضرت موسی ایله فخر عالمك میاننده فرق عظیم ظاهر اولدی زیرا
حضرت موسایه مکالمه طورده وتجلی انسلاخده ووقعهٔ طورده مغشی
علیه اولدی فخر عالمه ایسه مکالمه فوق العرش وتجلی عالم صورتده
واقع اولدی ووقت تجلیده مغشی علیه اولدی ولکن اکر تجلیٔ طوردر
اکر تجلیٔ نوردر حقیقتی باطن انسان کاملدندر زیرا انسان کامل
مظهر تام وآینهٔ مجلی واقع اولمشدر اجزاء عالم ایسه انسان کاملك اعضاسی
کبیدر واعضانك اضطرابی قلبك ثباتنی منافی دکلدر وعالم انفسدن
خارج نسنه یوقدر فافهم جدا وبو مقامك حقایقی مؤلفاتمزدن تفسیر
روح البیانده وتمام الفیض ده وشرح محمدیه ده ایراد اولنمشدر ولکن
مقصود بالذات اولان ذوق دل وحضور قلبدر تألیف کتب
تشویش ایچوندر والا روی حقایق کندی نفسنده اشیاده منجلیدر

سوزادر اکده در تکلم فضولی کلماتنده کلور * اولسه استعداد عارف قابل ادراك نجی * لطف حق ارسالنه هر ذره در برجبرئیل * (لمحرره) ایلمسه طوره تجلی اول نور * ایدر اول نور ایچنده نار ظهور * کل ایدر جسم طوری سرتاپا * هم خرابی ایلر آنی هم معمور * کمسه بو آتشه کتور مز تاب * جسم موسی ایدر ضروری خرور *

باب دمساز خود کر جفتمی

همچونی من کفتنیها کفتمی

* جفتم و کفتم فعل ماضیدر آخرلرنده اولان یا حرف تعلیقدر یعنی فعلك معناسنی تنجیزدن تعلیقه صرف ایدر بو سببدندر که لاحق اولدیغی فعل سیاق شرطده واقع اولور * کفتنیها * کفتنینك جمعیدر که مصدر دلالت اتدیکی معنی ایچون معد اولانه دالدر نفس مصدر اولان کفتن لفظنك دکل آخرنده اولان یا حرف ماٌلدر برایشك آخری نیه وارجغنی وبا بر امرنه ایچون متهیٌ اولدیغنی افاده مراد ایتدیسه لر لفظ مصدرك آخرنه بر یاء ساکنه الحاق ایدرلر اول مقصود اولان معنایی افاده ایدر مثلا سویلمکه لایق کلامه کفتنی و یمکه لایق واکل ایچون معد اولان طعامه خوردنی وکیده جکه رفتنی وبالاخر اولاجق نسنه یه بودنی دیرلر بو بیتده مولانا حضرتلری مبتدی اولان سالکی نایه واهل نفس اولان مرشد کاملی نی زنه وایدن حاصل اولان فیض نطق نفخ نفسه تشبیه ایتدیلر (معنای بیت) بودر که اکر بن یار موافقم یعنی بر صاحب نفسك فیض نطقنه مصاحب اولایدم نای نی زنك نفخ نفسنه مقارن اولدیغی کبی بن دخی سویلمکه لایق سوزلر سویلردم تکلم خواجه حافظ کلماتنده کلور * فیض روح القدس ار بازمدد فرماید * دیکران هم بکنند آنچه مسیحا می کرد * یعنی نیدن انواع الحان وانواع نغمات صادر اولمق نای زنك نفسی تأثیرندندر والا صیت صداسی چقمز وکمسه اکا قولاق طوتمز و یوزنه بقمزدی کذلك مبتدی عاشق دخی براهل فیضه مقارن اولوب آنك ابجان بخشندن نفس المدیجه اسرار دیمکه قادر اولمز و سویلمکه لایق سوز بولمز زیرا بو طریقك حکمی خدمت واٌری نفس در (محکیدر که یونس امره یکرمی سنه قدر شیخی طبدق امره قدس سرهما قپوسنده هیزم کشلك ایلوب جلب

ایتدیکی حطبی طبع مستقیمی کبی راست کتورمش شیخ بر کون استقامت حطبك وجهندن سؤال ایتدکده اولدخی بو قپویه اکریلك صغمزدیمش شیخ بو سوزی استحسان ایدوب مقابله سنده بطریق المکافاة وارایمدی یونس مسویله دیو نطق ایلمش بو نفس سببیله یونس امره دن بو قدر مقالات توحید وکلمات عرفان صادر اولمشدر که کمسیه مقدور دکلدر انکیچون بو بابده خاتمة المتأخرینددر زیرا سویلدیکی مضمون قالمامش وترکی سوزلرده آنك کلماتنه معادل کلمشدر کندی ترجمان الغیب ولسان الفیض وقالب نظمی روح المعانی پرور وخوان معرفتنه ارباب فیض طفیلیدر (لمحرره) کورمدی قالب خاکی هرکز * بویله بر روح مصور آدم * ظاهرا امیٌ ابجدا اما * ولی علم لدنیدن اوررردم * وجائزدر که لب لفظی مقحم اولوب نی مناسبتیله ذکر اولنمش اوله مثلا (معنای بیت) دیمك اولور که اکر بن کندمه حالداش ورازداش اولمغه لایق ومناسب بر عاشقه مصاحب اولایدم نی مصاحب اولدیغی کبی بندخی آنك کبی مقامات معرفتده آغازه لر ایلردم وجرعه دانم اولدوغی قدر اسرار سویلردم ولکن محرم بولنمدقجه بو مذاکره قپوسی آچیلمز وصاف آینه اولمدقجه سوزه صورت ویرلمز تکلم هاتفی کلماتنده کلور * چو مجلس تهی شد زنا محرمان * کهر ریخت بردا من همکنان * بو راده همکناندن مراد رازدار اندر تکلم دستور العملده مصرحدر محتملدر که حب لفظی مقحم اولمیوب سر مقابلیه رعایة ذکر اولنمش اوله زیرا ایکی دمساز بری برلرینه لب کشاده اظهار اسرار ایده کلمشلردر (بعدذا بو بیتده قرب نوافل وقرب فرائضه اشارت واردر زیرا قرب نوافلده که الله تعالی قوانك لسانی اولور تکلم حدیث قدسیده کلور (لا یزال عبدی یتقرب الی بالنوافل حتی احببته فاذا احببته کنت له سمعا وبصرا ویدا ولسانا فبی یسمع وبی یبصر وبی یبطش وبی ینطق) پس قول لسان حقله تکلم ایدر و بو صورتده حقك ذاتی ووجودی قولك صفاتنه مرآت واحوالنه مظهر اولور وظاهر ومرئی ومشهود ونور اولور وقرب فرائضده که قول الله تعالینك لسانی اولور پس الله تعالی لسان عبدله تکلم ایدر و بو صورتده قولك صفاتی واحوالی حقك ذاتنه مرآت ووجودنه مظهر اولور وظاهر ومرئی ومشهود حق اولور

دم اوررعلم لدنده هردم (لمحرره)

كويا مولانا حضرتلرى بيوردركه اكر بوقرب نوافل مرتبه سنده اب حقه مقارن اولايدم وحق بنم لسانم اولوب سويليديم وياخود قرب فرائض مرتبه سنده بن حقك لسانى اولوب حق بنم لبمدن سويليدى (والله واسع عليم) مصداقنجه بند نحى نلرديدم ونه رازلر آچيدم وخلقك عاجز اولديغى اسراردن خبرلر ويريدم وبو معنى اكرچه مولانايه نسبتله حاصلدر ولكن حاصل اولمينلرى تهييج وتحريكدر وبو مقامك اسرارندندركه بعض غزلياتنده كلور * اندر غزل خويش نهان خواهم شد * تا راب تو بوسه زنم خويش نخوانى * يعنى كلام متكلمك صفتى اولديغى جهتدن موصوفله قائم در پس صفت ظاهر اولان ابيه فى الجمله موصوف دخى متصل وسرى آنكله دائردر محكيدركه بو بيت حقيقت شعار ونظم معرفت آثار سلطان الحقيقة شيخ ابو سعيد ابو الخير قدس سره نك مجلس شهود ومنتظملرنده قرائت اولندقده كيفيتنه مست وتأثيرندن خوش وقت اولوب مريدلريله قائلى اولان شاعرك زيارتنه واررلر (لمحرره) نوله آئينۀ مجازايچره * اوله رخسار حقيقت مشهود * هركيمك چشم دلى بواسه كشاد * ايدر البته روى حق شهود *

هركه او از همزبانى شد جدا
بى زبان شد كرچه دارد صد نوا

* صد * تكثير ايچوندر * نوا * مقام ودستاندر يعنى هر كيمكه برراز داردن جدا ودور وبر محرم اسراردن بعيد ومهجور دوشدى بسيار مقام دوستان وهزار صد داستان طوتسه بينه كنك ولال ومجلس كفتارده پرملالدر زيرا قابل خطاب اولمسه متكلم خاموش اولور وصندوقۀ سينه ده اسرار صقلر بولنمسه داعيۀ سخن فتور بولور نتكم يحيى افندى اشعارنده كلور * بلمزز بردل كه طوطى كبى كفتار ايليه * سويلدرمى يوق جهانده بلمزز سويلرمى يوق * يعنى دنياده سويلر چوقدر زيرا فيض متواصل ونفس متصلدر ولكن سويلدر مستعد بوقدر يعنى كميابدر * وبر مقاله سنده دخى كلور * دريغا بر نفس دكلمدك كلزار عالمده * بو باغك نيجه بلبلدر بالبل نالا نيوز جانا * يعنى كلزار عالمده بوى كل معنى استشمامنه مستعد اولمغله بزم دخى ناله وفريادمزك فائده سى اولمدى وصيت

وصدامزى كسه قولاغنه آلمدى وسر فغان وزارى ندر بلمدى بناء على هذا خاموشلق اقتضا ايلدى وبلبل دخى بزم سكوتمزى كوروب زبان دراز اولدى والا اكر كلزار معنى هاى وهوى عاشقان ايله بهجت وبهاده وبلبلان دل محرم سراى اسرارده صيت وصداده اولسيدى عندليبك بزم باغمزده بيهوده يره نه نطق ايده جك حالى واراپدى نتكم صائب كلماتنده كلور * زبان دعوى بلبل دراز چون نشود * كه بكام ماخموش زبان خود بزديم * الحاصل لكل مقام مقال ولكل مقال رجال * هر سخن وقتى وهر نكته مكانى دارد * وديمشلردركه زبان لالان هم مادر لالان داند * يعنى دلسزلرك اشارتنى ينه مادرلرى بيلور هركس اخذ اشارت ايدهمز بلكه فهمده ياكلور پس لاجرم بهمزبان وصاحب لسانه احتياج واردر * محكيدركه درت نفر كمسه برى عربى وبرى عجمى وبرى تركى وبرى رومى ايدى اتفاق يولده كيدركن براقچه بولوب اختلافه دوشديلر زيرا برى برلرينك لسانك بلمزلردى بو اثناده براهل لسانه راست كلوب بو اهل دل بونلردن استفسار ايدوب مثلا عربى يه ايش تريد وعجمى يه چه ميخواهى ديدى مكر بو چار شخصك مقصودلرى اول يك درهمله انكور المق ايدى مرادلرى معلوم اولوب اختلاف مرتفع اولدى (لمحرره) اولمسه اورته ده براهل لسان * سوزى فهم ايلمز قالور انسان * (وبيت مثنويده اشارت واردركه بر كمسنك معارف صوريه ده نقدر يد طولى وهر فنده مهارت وقابليت هيولاسى اولسه مادامكه سلسلۀ بند جنون عشق اولميه وعشق ايچنده كنديسنه برهمزبان بولميه ينه ارباب دل يانند ه عجم واصحاب لسان قاننده ابكمدر زيرا عند مجانين العشق عقله ومعقولاتنه اعتبار واسانه وتقريرانه التفات يوقدر بو معنادن نيجه موشكاف تدقيق اولان فيلسوفانك هربرى بالآخرة اوراقى احراق وابواب قيل وقالى سد ايتمش وغيرى بردل تحصيلى ايچون مدرسه دن چقوب كتمشدر نتكم ديوان جامى ده كلور * يكباره دل برداشتم از قيل وقال مدرسه * زين پس بكنج ميكده مايم وكفت وكوى تو * (لمحرره) اى كوكل نكته شناسان جهان * حق ديمشلر كه الفنون جنون * واربو عقلى جنونه تبديل ايت * نكته فهم ايت كه الجنون فنون * نسأل الله سبحانه وتعالى ان يذيلينا بهواه *

﴿ چونكه كل رفت وكلستان در كذشت ﴾

﴿ نشنوى زان پس زبلبل سر كذشت ﴾

*كلستان * كل بتن يره ديرلر بر يره وافر كل دوكسه‌لر اول يره كلستان ديرلر پس ستان ظرف مكاندر كلك لامى تلفظده سينه وصلده فصلده جائزدر بوراده موصولدر *سر كذشت* باشدن كچن احوال واموره (معناى بيت) بودركه چونكه كل كتدى وكلستان موسمى بكدى اندن صكره بلبلدن سر كذشت وماجراى عشق اشتمزسن زيرا آنى ناله كنان وپرزارى وفغان ايدن صحبت خاص كل ايدى چونكه فصل خزان ايردى زبان دخى تيغ كبى نيامنه كيردى زيرا هر زمان كل بتمز ووقتسز دخى بلبل اوتمز پس عاشق زارك احوالنى دخى هزار دستان كلستانه قياس ايله (بعد ذا بو اوج بيت بر سوزده مولانا حضرتلرينك شمس تبريزيدن فراقنه تحسر وكچن عشقبازلق دملرن تذكر واردر اكرچه كه شيخ حسام الدين دخى محرم خطابى وصاحب املاى كتابى ايدى مع هذا هر راز كتابه كنجايش مرتبه سندن دور وهر سر دفتره ثبت واملا اولنمدن مهجوره‌در زيرا عهدنامۀ خوذ هتك استار ايتمكه مساغ ورمز وقلم دل دوككه هر يره كيرمز حقيقت بركوهر قيمتداردركه حقۀ دلده حفظ اولنور بيانه آتلمز (ومشهوردركه تاوق بازارنده دوه صاتلمز* فان السيائس من الاطلاع على معاملات الخواص مع السلطان* وانما مرتبتهم القبول والتصديق والايمان قدكان ماكان سرا لا ابوح به فظن خيرا ولا تسئال عن الخبر* قيمت دركرانمايه چه دانند عوام* حافظا كوهر يكدانه مده جز بخواص *جامى رسيد جان بلب ودم نمى توانم* زوكه سر عشق همى ترسم آشكار شود (لمحرره) بركهر اولسه قچان بردل پاك* صدف آسا اولور اولدم خاموش* رازى صاقلاز جرس آسا طشره* سويلمز شمش جهتندن اولور كوش*

﴿ جمله معشوقست وعاشق پرده ﴾

﴿ زنده معشوقست وعاشق مرده ﴾

عاشق پرده‌است ومرده است تقديرنده در ماقبلنده ذكر اولنان ادات خبرله اكتفا اولنمشدر والا بولسانده رابط بالكليه حذف اولنمز

نتكم بالاده اشارت اولندى يار تنكير ووحدته صالحدر ولكن اول اولى‌در (معناى مصراع اول) بودركه عاشق حجاب عظمت وكبريا ديدكلرى پرده‌دركه رتبۀ مظهردر بو پرده‌دن قطع نظر معشوقدن غيرى يوقدر اول پرده دخى ديدار معشوقه آينه واقع اولمشدر شويله كه زوالنه امكان يوقدر والا ممكن واجبه منقلب اولمق لازم كلور پس آينه‌ده منعكس اولان صورته پرده وحجاب دكلدر غيم رقيق چهرۀ آفتابه نقاب اولمديغى كبى كور بنى همان اودر غيرى دكلدر نتكم شيخ مغربى كلماتنده كلور * چكونه غير تو بيند كسى كه غير تو نيست* بدان سبب كه تويى عين جملۀ اعيان * وحكايۀ ماهى‌ده كلور كه بركون ماهيان جمعيت ايدوب فلان ماهى آبى كورمشدر ديرلر كلوك وارووب سؤال ايده‌لوم ديو حضورينه واردرلر اول ماهى دخى سز بو اورتاده آبدن غيرى نسنه وار ايديكن بكا كوسترك بن دخى سزه آبى كوستره‌يم ديو جواب ويرر يعنى ماهينك وجودى آبه پرده‌در زيرا آب ايچنده حاصل اولمشدر والا آبدن غيرى نسنه يوقدر نتكم هدايى قدس سره كلماتنده كلور * ظهورى پرده اولمشدر ظهوره * كوزى اولان دليل استرمى نوره * وينه انلرك الهياتنده كلور * شوقدر حيرتده اولسون جان ودل * فنده باقرسم افندم صانه بن (اى راه حقده پويان وسر معرفتى جويان معلوم اوله كه خلق ماسوى اللهى اثبات ونفى ايتمه‌ده درت قسم اوزره‌در (برقسمى اعتبارا وحقيقة ماسوى اثبات ايدرلر يعنى ماسوى ديدكلرى حقك غيريدر وجود حقه مغاير وجودله موجوددر ديرلر بونلر علماء محجوبوندر (وبرقسمى دخى اعتبارا وحقيقة نفى ايدرلر يعنى ماسوى ديدكلرى نه حقيقة ونه اعتبارا موجود دكلدر ديرلر بونلر عارفون مكاشفوندر (وبرقسمى دخى حقيقة نفى واعتبارا اثبات ايدرلر يعنى ماسوى ظل حقدر ديرلر زيرا ماهيات ممكنه اوزرينه واقع اولان وجود نفس وجود وحقيقت وجود دكلدر بلكه ظل وجود وصورت وجوددر برنسنه‌نك صورتى ايسه كندنك عينى دكلدر مرآتده اولان صورت ووجه ارضده اولان ظل كبى محجوب اولان ايسه حقيقتده ممكناتى موجود قياس ايدر فى نفس الامر ايسه حقيقة معدومدر ووجود ظلى ايله موجوددر واول وجود ظلى وجود حقله

قائمدر ظلك ذو الظل ايله قيامى كبى عرضك جوهر وياصفتك موصوفله قيامى كبى دكل پس حقيقتده وجود حقك وجوديدركه وجود واجب در وبونلر مشاهدون معاينوندر (وبرقسمى ماسواى حقيقة نفى واعتبارا اثبات ايدرلر ولكن مشاهدون معاينون كبى ظل حقدر ديمزلر بلكه عين حقدر ديرلر بونلر محققون واجدون در (ولكن بو مقام مزالق اقدامدندر حقيقتيله متحقق اولمدجه فهمى كوجدر كمال صحو بتندن (ليس فى الدار غيره ديار) دينلرى اكفار ايلمشلر وبويله ديمكى مذهب وجوديه ايله تمذهبه حمل قلمشلردر نتكم علم كلامده نيجه آز مشلر سادات صوفيه حقنده چوق جرح وطعن يازمشلردر مع هذا كلمات صوفيه نك محامل صحيحه سى واردر اول كلماتك برى ذكر اولنان (ليس فى الدار غيره ديار) * وبرى دخى (انما الكون خيال وهو حق فى الحقيقة) مقاله سيدر يعنى عالم كون برخيال وبرصوردر ولكن نفس الامرده حقدر يعنى باطل دكلدر زيرا باطل مطلق اودركه مرتبهٔ عدمده قالمشدر مرتبهٔ وجودده اولان باطل ايسه اضافيدر برنسنه نك من وجه باطل اولمسى حقيتنه منافى دكلدر مثلا شيطان كبى صفات جلاليه واسماء قهريه يه مظهردر طريق صوابك خلافنه دعوت ايتمكله باطلدر ولكن تحت وجودده داخل اولمق اعتباريله حقدر زيرا حكيم مطلقك عبث ايشى يوقدر پس بومعنايه ليس فى الدار غيره ديار صحيح اولور زيرا ملك وملكوتده حقك اسما وصفاتندن غيرى يوقدر ولكن ظهوراتى متفاوت ومختلفدركه اعيانك قابليتنه دائردر * وبرى دخى (سبحان من اظهر خلق الاشياء وهو عينها) كلمه سيدر ومقصود جميع اشيايه سارى اولان وجود مطلق حسبيله عينيدر ديمكدر يوخسه تعين وتشخص حسبيله ديمك دكلدر زيرا هذا الموجود ايله وجودك ماييننده فرق واردر مع هذا تشخص دخى حقدر زيرا باطل مطلقدن خارجدر (واطلاق ديدكلرى ايكى قسمدر (برقسمى اطلاق حقيقئ ذاتى وبرى اطلاق اضافى عرضيدر اطلاق اضافى حادثدر زيرا حادث اولان تقييدك مقابليدركه اطلاق عبارتى اطلاق تقابلدن ناشيدر حادثه مضاف ومقابل اولان ايسه حادثدر پس بومعنايه واجب الوجوده مطلق دينلمز بلكه اطلاق حقيقى ايله مطلق دينلور كه اول اطلاق اضافينك مصدر وموريدر نتكم (وحده لاشريك له)

عبارتنده اولان وحدت ايله مراد مقابل كثرت اولان وحدتك ضديدر يوخسه مقابل كثرت اولان وحدتك عينى دكلدر زيرا بومقوله وحدتدن حق تعالى منزهدر زيرا حادثدر فافهم جدا (لمحرره) چونكه حقدن ايرشدى خلقه وجود * حقله قائم اولدى هرموجود * بلدرر سرنى اسم قيوم * كوستر كندنى آثار وجود (معناى مصراع ثانى) بودركه زنده انجق معشوقدر عاشق مرده در نتكم شيخ سعدى كلماتنده كلور عاشقانن كشتكان معشوقند * برنيايد زكشتكان آواز * پس اول وقتده عاشقدن هرنه صادر اولورسه معشوقدن صادر اولمش اولور نتكم بوستاننده لسان عاشقدن كلور * كرم جرم بينى مكن عيب من * توبى برآورده ازجيب من * انكچون بعض كمل بيورمشلردركه واصل الى الله اولان كمسنه دن هرنه صادر اولورسه قولا وفعلا شريعتدركه اتباعى لازمدر زيرا اومعنانك ظاهرى عبده مضاف وباطنى حقه مستنددر نتكم قرب نوافل وقرب فرائضده اشارت اولندى بعده ذا عاشقك مرده لكندن مراد اوصافنك فناسى ووجود موهومنك زواليدر انكچون بومعناده ديمشلردر (صحو المعلوم مع محو الموهوم) اى ظهور الحق مع فناء المجاز وبووحدتدن وجود حقيقى ايله وجود مجازينك اتحادى لازم كلمز زيرا وجود مجازى امر موهومدر تجلئ آلهى ايله مضمحل اولوب حقيقت وجود ظهور ايدر نتكم ظلمت شبك وجود موهومى طلوع آفتاب ايله زائل اولور يوخسه ظلمت ليل ايله نور نهار متحد اولمز زيرا اتحاد اثنينيت وغيريتى موهمدر بوملكده جارى اولان ايسه كندى تعيناتيدر تعين ايله متعين مياننده ضديت يوقدر بلكه متعين ايله متعين اراسنده واردر نتكم بالاده اشارت اولندى ايشته زنده لك بومرده لكدن صكره دركه حيات باقيه دركه زيرا يارباقى ايله حياتدر غيريسى حيات فانيه دركه يارفانى ايله حياتدر * نه پروانه جان داده درپاى دوست * به از زنده دركنج تاريك اوست (لمحرره) حضروش كرعمر باقى استربسك متصل * اوله كور آب حيات فيض حقدن زنده دل *

چون نباشد عشق را پرواى او

اوچو مرغى ماند بى پرواى او

* چون * تعليل وچو تشبيه ايچوندر اصلى چوندر نون حذف

اولنمشدر تعلیل ایچون اولان چون دخی حذف نونله مستعملدر * پروا *
فراغت ومیل وهوس ومبالات معناسنه در آخرنده یا اضافت ایچوندر
ایکنجی پروای پرایله وای دن مرکبدر که پرقوش قنادنده بتن یلکدر
صکره بال یعنی قنات معناسنده استعمال اولندی زیرا یلك قنادك جزء
قوبسیدر ووای آه وفریاد معناسنه درکه عربیده وی وویل کبی مقام
تحسر وتندم وتعجبده استعمال اولنور (معنای بیت) بودر که اول
کمسنه‌نك که عقل معاش جزئیدن عشقه فراغی وآنکله تقیدی واکامیل
وهوس ومبالاتی اولمیه قناتسز قوش کبی قالدی وآی وتحسر وندامت اکا
بو کلامده قلب انسانی مرغه وعشق وشوقی بال وپره تشبیه واردر پس
مرغ کرکك پروکرك بی پر آشیانه سنده اقامت زده اولوب قطع مسافه‌دن
عاجز ومقصدی اولان محله پروازه حرکتدن درمانده اولدیغی کبی
قدم عقلله سالك وجانب مقصوده بی جنبش عشق متحرك اولان کمسنه
دخی مقام طبیعتده قالور * وعالم اصله وصولدن عاجز اولور وحمار
طاحونه مثال مبدأ حرکتی اولان یره طولاشور کلور * نمی توان به قدم
قطع آسمان کردن * زشوق بال وپری چون نسیم پیدا کن * معلوم
اوله که مجرد عقلله سلوك ایتمك فلاسفه طریقیدر نتکم دیرلر انسانك سعی
وکوششی تحصیل سعادت ایچوندر سعادت ایسه حکمت ایله حاصل
اولور طلب حکمت دخی یا عمل ویا علم ایچوندر حکمت عملیه عمل الخیر
وحکمت علمیه علم الحقدر وبو ایکی قسمده عقل کامل ورأی راجح لازمدر
پس بونلر ظن ایتدیلر که مجرد علم بالله تحصیل ایتمك حقه وصولدر
وسعادت مطلوبه‌نك عینیدر وعقل ورأی واسطهٔ قویه‌در ویلمدیلر که
بو عقل عقالدر وحقیقتی ادراکده قاصردر ونظر صحیح کرچه معرفة
حقه مؤدیدر زیرا بر معلومدن بر معلومه انتقال ایدر حقه منتهی اولنجه
ولکن طریق تصور وفکرك قیاساتی فاسده وعقیمه اولمدیغی صورتده
بنه نتیجه‌سی اختلافدن خلاص اولمز وصاحبی اثنینیتدن نجاته مجال بولمز نتکم
شیخ اکبر قدس سره الاطهر بیورمشلردر که قرآن بکر قالمشدر یعنی علماء
رسومه نسبتله زیرا انلر نظر عقله وترتیب مقدماته محتاجدر پس انلرك
علمی تفکریدر علماء حقیقت ایسه بو ترتیبدن غنیلردر زیرا انلرك معرفتی
تذکریدر مثلا برکمسنه بر محلده حفر بئر ایلسه صویه یا واصل اوله یا اولمیه

اولدیغی صورتده اول صو یا آجی اوله ویا طاتلو اوله طاتلو اولدیغی
صورتده دخی بی سبب حاصل اولان مطر کبی دکلدر زیرا مطر هر وجهله
پاکدر پس انبیا واولیانك علومی وحی والهام قبیلندندر وحی
والهامده ایسه قطعا خطا یوقدر انکیچون علوم صوفیهٔ محققینده صواب
شوقدر واردر که اولمادەده که علماء ظاهر اجتهاد ایدوب اصابت ایدرلر
اصابتلری انتهاءدر ابتداء دکلدر ارباب بصیرت ایسه هم ابتداء وهم انتهاء
مصیبلردر الحاصل وسع بشرده اولان مرتبه‌ده حقه وصول یالکز
عقلله وعلمله حاصل اولمز عشقه وکشفه محتاجدر دیمشلردر که طلب
انسان علمله ساکن اولمز نتکم آج اولان صویله طویمز وصوسز اولان
دخی نانله قانمز پس تشنیه صو لازم اولدیغی کبی علم اهلنه دخی عین
لازمدر عین ایسه علمدن سرابدن آب کبیدر معشوقك ذاتنه وصفاتنه علم
اکا وصولك عینی دکلدر نتکم بر صحیفه اوزرنده مصور اولان شکل
سلطان رسما عینی وعینا غیریدر مادامکه مسمای حقیقی سنه رؤیت تعلق
ایتمیه قناعت کلمز یالکز علمه عشق وشوق لازم دکلدر بلکه طلب مجرد
کفایت ایدر ولکن معلومه وصوله عشق مفرط وشوق عظیم کرکدر
بو عشق درکه انوکله علم بالله حب المشاهده حاصل اولور وآنك قوت
ضربیله بناء ملك وملکوت یقیلور نتکم صائب دیمشدر * بزور عقل
کذشتن زخود میسر نیست * مکر بلند شود دست تازیانهٔ عشق *
انسان کندنی کاه کبی سبك قلمدقجه جاذبهٔ کهرباء عشقله حقه منجذب
اولمز وتیر کج کماندن چقدقده رسوای اولدیغی کبی عقل دخی عشق
یاننده بویله در یالکز عقل ایله مصلحت بتر اولسه فلاسفه‌نك ایشی
بتردی وطریق زهد موصل حق اولایدی کروه زهاد وعباد مقام
وصله یتردی ولکن هرکسك وصل حالنه کوره درجه‌لری بربرلرینه
نسبتله در عقل بولنسه شرع دخی لازمدر فلاسفه‌نك عبادتلری
طبعله در شرعله دکلدر وکذلك متابعت هوایله‌در امر آلهی ایله دکلدر
وشرع بولنسه عشق دخی لازمدر پس شرعله قیام وشرعك امر
ایتدیکی ذکر ده دوام ایله عشق وعشقدن دخی مکاشفه ومعاینه حاصل
اولور نیجه ریاضت اهل واردر که عشقه قدم باصمشدر مع هذا بعض
کشوفدن خالی دکلدر ولکن کشوف سفلیه مقوله‌سیدرکه ریاضتك

نتایجندندر معتبر دكلدر زیرا اولی نور محبت وآخری نار عشق اوزرینه
مبنی دكلدر نار عشق ماسوی سوزدر بونار خامسان وجودده بلورسه
سفلیات وعلویاتدن اثر قالمز جملهسی محترق اولور اگر یالگز ریاضت
كفایت ایتسه اشراقیه طائفهسی دخی مراده ایررلر ومجرد مطالعهٔ
كتب ایله وصول مرتبه سن بولسه سواد خوان اولنلر دخی بوذوقی
سوررلردی نتكم والهی كلماتنده كلور * علم هیئتله حكمت اشراق *
موصل حق اولایدی طلابی * بوعلی مظهر كرامت اولوب * قطب
اقطاب اولیدی فارابی * وبعضلر دخی دیمشلردر * دررفع حجب
كوش نهدر جمع كتب * كه جمع كتب نمی شود رفع حجب * دركل
كتب نگجاشود نشاهٔ حب * طی كن همه را وعدالی الله وتب (لمحرره)
اولمزیسه عشق مطلق واسطه * خلق عالم حقه بولمز رابطه *
رشتهٔ عشق دلك قیل منتظم * بودرر عشاق ایچنده ضابطه

من چگونه هوش دارم پیش وپس

چون نباشد نور یارم پیش وپس

پیش وپس جهاتده اظهر واعتبارده اكثر اولمغله تخصیص بالذكر
اولندی والامراد جمیع جهاتدر نور یاردن مراد وصل یاره دلیل وهادی
اولان عشقدر پس بونده عشق نوره تشبیه واردر زیرا علم نور اولیجق
عشق بطریق الاولی دروجه تشبیه هدایتدر نتكم قرآنده كلور
(وبالنجم هم یهتدون) وبری دخی نور مطلق جمیع جهاته شامل
اولدیغی كبی عشق دخی جمیع اعضا وقوایه ساریدر نتكم بالاده بیان
اولندی بوسببدندر كه قرآنده قمره نور دینلدی نتكم الله تعالی بیورر
(وجعل القمر نورا) زیرا قمر انسانك قلبنه اشارتدر وقلب دخی زجاجه
مثالدر زجاجه شجرهٔ مباركهدن ایقاد اولنوب شجرهٔ مباركه دخی
(لاشرقیة ولاغربیة) صفتله اتصافنه بناء جهاتله تقیددن مطلق
اولدیغی كبی قلب دخی عالم ملكوتدن ونوری دخی نور مطلقدن اشعال
اولنمشدر ودعاء نبوی علیه السلامده كلور (اللهم اجعل فی قلبی نورا
وفی سمعی نورا وفی بصری نورا وعن یمینی نورا وعن شمالی نورا وامامی
نورا وخلفی نورا وفوقی نورا وتحتی نورا واجعلنی نورا) وبونورك عمومنه
بناء حدیثده كلور (لاتسبقونی بالركوع والسجود فانی اراكم من خلفی

كما اراكم من امامی) زیرا حقیقهٔ احمدیه وهویت محمدیه جهات ایله
متقید دكلدر زیرا ظاهری خلق وباطنی حقدر انكیچون بوفقیره مدینهٔ
منورهده روضهٔ منیفهلرنده سرمبارككری اوجنده بووجهله اشارت
اولنمشدر كه (لاتجوز السجدة لمخلوق الاالباطن رسول الله صلی الله
علیه وسلم) بوسببدندر كه روضهلرینی طوافدن منع اولنمشدر فافهم جدا
وبو حقیقتك اطلاقی جسد مقیدلرینه دخی فی الجمله ساری اولمشدر نفس
مطمئنهلرینك بركتی بدن نظیفلرینه ساری اولوب صورت بدنیهیی
انحلالدن منع ایتدیكی كبی نتكم ایلهٔ معراجده صورت جسمده عین محض
اولوب بی جهت رؤیت دیداریله ممتاز اولمشلردر وقرآنده كلور (الله
نور السموات والارض) یعنی الله تعالی سموات ارواح وارض اجسادك
نوریدر زیرا نور حق نور مطلقدر فی الحقیقة جهة واحده ایله تقیدی
یوقدر انكیچون اجسام وارواح وملك وملكوت ظاهر وباطنه شاملدر
وعالم آفاقده شمس وقمر ذكر اولنان نور مطلقه مثال اولمغله سموات وارضه
پرتو انداز اولمشلر ونورله جمیع جهاتی پرقلمشلردر وحدیثده كلور (ان الله
خلق الخلق فی ظلمة ثم رش علیهم من نوره) پس ظلمتده قالمش وار ایسه
عدم محضدر فافهم (معنای بیت) بودر كه بن نه گونه ونه وجهله عقل
معاشی پیش وپسه طوتایم وجهات وجودك ظلماتنی ازالهده آنك نور
ضعیفنی فانوس ایدینهیم چونكه بنم یار ملك حرم قربنه دلیل ومجلس
وصلنه هادی اولان نور مطلق یعنی عشق صافی ومروق جمیع جهاتمه
حكم ایتمیه وبنمله بله كتمیه یعنی جمیع جهاتمه اناره واضاءته لایق اولان
عشقدر كه مطلقدر عقل دكلدر كه مقیدر انكیچون عقل جهت واحده
وجود اولان دماغ انسانیده آشیان سازدر دماغ ایسه سدرة المنتهی
مثالدر عشق ایسه قطب وجود اولان قلب ایله آشنادر قلب ایسه
عرش محیط كبیدر نتكم خبرده كلور (قلب المؤمن عرش الله) از ظلمت
وجود كه می برد رهبرون * كرشمع پیش پای نمیداشت نور عشق * وبونده
عشقه ترغیب وتحریض واردر نتكم خواجه حافظ كلماتنده كلور * عاشق
شورانه روزی كار جهان سرآید * ناخوانده نقش مقصود از كارگاه
هستی * وله ایضا * نشان اهل خدا عاشقیست باخوددار * كه در مشایخ
شهراین نشان نمی بینم * یعنی زمانه وخصوصا شهر شیرازك مشیخت

ادعا ایدنلرنده نشان اهل خدا اولان عشقدن اثر نا پدادر پس نیجه اهل خدای اولورلر یعنی اکر انلرده بو نشان اولسه ماسوی پرست اولمزو حقدن غیریه سجده قلمزلر وهوای عجب غروره طولمزلر ودعوی یولنه کیدوب طریق معنایی یاکلمزلردی ولکن صورته قالمشلر وحقیقتدن خبر الماشلر وجمال مقصودی کورممشلر وسر فنایه ایرممشلردر نتکیم دیوان صائبده کلور * بفکر نیستی هر کزنمی افتند مغروران * اکرچه صورت مقراض لادارد کریبانها (لمحرره) عشق بر آتشدر آنده ماسوی چون خاروخس * خاروخس هر کز طیانمز اورسه کر آتش نفس * شش جهاتی غرقهٔ دریای نور حق اولور * هرکیم ایلرسه بونار عشقدن اخذ قبس *

عشق خواهد کین سخن بیرون بود

آینه غماز نبود چون بود

* غماز * قوویجیدر وغمز سعایتدر که شرده استعمال اولنور وکوزله وقاشله اشارت ایتمك وتغامز بری برلرینه کوزله اشارت در * چون * جیم عجمیله وضمه نك اشباعی وواوك اظهاریله لسان فارسیده استفسار ایچوندر نیجه ونته معناسنه لسان عربیده کیف کبی کنهنه اطلاع اولمیوب حقیقتدن استفسار جائز اولمدیغندن اوتوری حق تعالی حضرتنی بیچون ایله توصیف ایدرلر (لمحرره) چوقدر رشوریده کان عشق ایچنده ماجرا * بوقدر اول معشوق حقنده ولی چون وچرا * بعدذا بو کلامده قلب عاشق آینه یه وقلبده اولان لابحاتی آینه ده منعکس اولان صورته تشبیه واردر (معنای بیت) بودر که عشق آلهی دلرکه بو سوز قلب آینه سنده ظاهر اوله وآثاریله زبان واوراق دخی شرف بوله زیرا آینه غماز اولمیه نیجه اوله یعنی غماز اولمغه چاره یوقدر الحاصل آینه کدورتدن صاف اولدقده صور آنده متجلی ومنعکس اولمق لابد اولدیغی کبی قلب دخی مقتضای عشق اوزره آلایش سوادن پاك اولدقده آنده معانی وحقایق جلوه کر اولمق ضروریدر ولکن * وللارض من کأس الکرام نصیب * وفقتجه زبان وخامه ونامه دخی رشحه دار اولور نتکیم دیمشلردر وکل اناء بترشح بما فیه ودیوان صائبده کلور * تخم راز عشق رادر خاك کردن مشکلست * می جهد چون سنك بیرون ازشرر اسرار عشق * وبوندن اسرار الهیه یی کتم ایتمك لازم کلمز زیرا

اظهار اولنان رشحه مقداردر وقرآنده کلور (یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیك من ربك) یعنی مصالح عباده متعلق اولان تبلیغ ایله واسرار مقوله سنی انشا ایله معلوم اولا که انسان الله تعالینك نورینه آینه واقع اولمشدر زیرا انسانده جهت لطافت واردرکه روحانیتدر وجهت کثافت واردرکه جسمانیتدر (پس اول نور مطلق جهت لطافتی ایله قبول وجهت کثافتی ایله امساك ایلر (نتکیم آینه صفوت جوهری ایله صورتی قبول وظهرنده اولان طلاء اسرب کثافتی ایله اول صورت مرئیه یی امساك ایلر وکذلك برکمسنه شمسی کورمك دلسه طریقی بودرکه برطرفه صو قویوب کندیسنه مقابل وضع ایلیه زیرا صو لطافتی ایله شمسك نورنی قبول وظرف کثافتیله امساك ایلر اکر بو وجهله اولمسه نورشمس حس ظاهرله من حیث الحقیقة ادراك اولنمز پس اول ظرف نورشمسه آینه اولدیغی کبی وجود انسان دخی نور مطلق آلهی یه آینه اولدی شویله که برکمسنه نور حقی ادراك ایتمك دیلسه انسان کامل آینه سندن ادراك ایلر غیری وجهله چاره بولمز وروح انسانی جسدله ازدواجنده قلب تولد ایلیوب روحانیتك لطافتنه وجسمانیتك کثافتنه مظهر اولمشدر پس قلب انسانی بر آینهٔ ربانیدرکه اکر تعلق ماسوی پاسندن پاك ومینا کبی جوهری تابناك اولورسه عالم غیبك اسرارینه جلوه کاه اولور ونقدر اسرار الهیه وار ایسه اول آینه ده کندن کوسترر واول آینه اول اسراری صقلمغه چاره بولمز وکوسترمکه مجال اولمازسه البته رمز واشارت ایدر واکر زنکار خوردهٔ علاقات اولورسه صور معانیٔ غیبه دن آنده اصلا یوز کورنمز زیرا کثافت جوهری بو معنایه مانعدر وبو سببدندر که کل اهل شهود بی قفاوجه اولمشلردر یعنی انلرك جهات سته سی آینه مثالیدر زیرا قلبك صفوتی جمیع اعضا وقوایه سرایت ایلمشدر اهل حجاب اولنلر ایسه بونلرك خلافیدر یعنی آنلر بی وجه قفا اولمشلردر زیرا قلبك قسوت وکدورتی جمیع اجزاء وجوده شامل اولمشدر پس بونلرك جهات سته سی ظلمات محضه ایچنده قالمشدر ولکن بوراده دخی مراتب واردر زیرا قرب شمسدن قرب وبعدده تفاوت ایله نوری زیاده ونقصان قبول ایتدیکی کبی آینهٔ انسان دخی وجه حقه محاذاتی قدر مستنیر اولور وآنلرکه بو محاذاتدن بالکلیه محجوب اولمشلردر انلرك حالی محاق

شهرده قرق حالی کبیدر پس وای آنلره که تاریك وجود ایچنده قالمشلردر (لمحرره) کوکل آیینه‌سنده کورمکه‌رو * سل کرزك کرد کدردن یاهو * بولسه شهر آخرنده ماه محاق * ظلمت محض اولور وجودی قو * یوزی شمسه محاذی اولمز ایسه * قالدی اول ظلمت ایچره آخر او وای اومر آنه کیم طوته ژنکار * کورن آنی دیه دکل مینوی * ومن الله التجلیة والتصفیة *

آینه‌ات دانی چرا غماز نیست

زانکه ژنکار از رخش ممتاز نیست

اصلی آینه‌ات در همزه تخفیفا ووزنا رسمدن و تلفظدن ساقط اولمشدر وبعض نسخه ده آینهٔ جانت ازان غماز نیست دو ثبتشدر پس آینه‌ده اولان همزه علامت اضافتدر وزن ایچون اشباع اولنماز وبلکه سهولت ایله تلفظ ایچون یاجانبنه اماله اولنور * دانی * استفهامی متضمندر * ژنکار * پاس معناسنه در اصلنده ژنك آردر ژنك کتوریجی معناسنه بورادن پاسدن مراد تعلق ماسوادر * رخ * اصلنده یکاقدر بوراده مجازا صفحهٔ آینه مراددر عنوان کتابه دیباجه دیدکاری کبی (معنای بیت) بودرکه بیلورمسن دلك آینه سی نیچون غماز دکل ویامرآت جانك اول سببدن غماز دکلدرکه چهره سندن کرد تعلق ماسوا ممتاز اولمامش و پاسی سیلنوب آچلمشدر زیرا ژنکار خورده آینه‌ده صورت حسیه ظاهر اولمدیغی کبی ماسوایه متعلق اولان دلده دخی صورت معنویه لایح اولماز وکندن کوستروب اشارت قلمز نتکم مولانا جامی کلماتنده کلور * صوفی صفای دل بغم غیر تیره ساخت * آیینهٔ خدای نما زانکه نداشت * والا صورت آیینه‌دن جدا دکلدر نتکم دیمشلردر * صورت ازآیینه نباشد جدا * معلوم اولسکه سالکه ابتدا منکشف اولان ملکوت ومعارف در سببی قلبدن شهوتی ازاله در اندن صکره علم بالله من حیث المشاهده‌در وسیله سی ملك وملکوتك جمله سندن التفاتی قطعدر پس محلی تهیه ایتمك لازم کلدیکه قلبدر وقلبی تهیه‌دن مراددرن تعلقاتدن تطهیر وصور کونیه وقوانین رسمیه‌دن تخلیه‌در شویله‌که ملك وملکوته متعلق لمحه قالمامق کرکدر بو معنایه دخی توحد عزیمت ودوام جمعیت کرکدر بروجهله که فترت کلیه وتقسیم

خاطر بولنمیه وتشتت عزیمت اولمیه پس بوقدر علایق وعوایق ژنکاری چهرهٔ دلی پرکدرت ایلمش خصوصا ملاحظهٔ وجود سالکی متکدر قلمش ایکن نه وجهله بوجمال اسرار کوریله ونه طریقیله بوذوق وصالی سوریله (لمحرره) عکس انوار الهی یوزنی قلمزشن * اولمسه آینهٔ قلب جلادن روشن * بعد ذا مولانا حضرتلری دیباجهٔ کتابی تا ئله ختم ایدوب عنوان کلامك تمامنه ومقصوده شروعنه اشارت ایلدی نتکم صاحب محمدیه دخی کتابنی تا ئله ختم ایدوب خیرالبریات دیدی وبعض اسراری دخی ختام کتابده شرحنده مسطور در ای دلی حقایق آشنا ودیده سی کحل جلائله روشنا معلوم اولسکه بوکشف معنوی وشرح مثنوی بومحله رسیده اولدقده هجوم اشغال وازدحام بعض احوالدن ناشی بوفقیر حقی بوقدرله اکتفا صددنده اولوب طی طومار وترك بقیهٔ کفتار ملاحظه سیله خواب ربوده اولدقده بین النوم والیقظه کوردمکه بر شخص مکرم وبروح مجسم ظاهر اولوب الومه برخاتم صونوب ال شو خاتمی مولانك کندی خاتمیدر سزه کوندردی دوسویلدی ویره وضع اولنمز دیو جواب ایلدی بن دخی آلومه الوب فصنده اولان نقشنه اطلاعدن صکره الومده بر التون ترازو سنك بر کفه سنه خاتمی وبر کفه سنه دخی برنسنه قیوب براوزن ایلدم بعده خوابدن بیدار اولوب تعبیر رؤیا بووجهله لایح اولدیکه خاتمدن مراد مولانك قلبی وفصی مشتمل اولدیغی نقوش عالم غیبدن اول قلبده منتقش اولان صور معانی وحقایقدر که آنك براثری کتاب مثنویدر واول قلب مصفی آینه وار بو اثری غماز اولمشدر ویره وضع اولنمق ختمنه دك شرح ایچون کربستهٔ عزیمت اولمقدر خصوصا خاتم ختمه دالدر انکیچون فخر عالم صلی الله علیه وسلمه مهر نبوت ضرب اولنمشدر زیرا ختم انبیاء علیهم السلامدر ونقشنه اطلاع کتاب مثنوینك معانی وحقایقنی ادراك وبقدر الاستعداد مرادنه وصولدر وترازو میزان الهی وکفتینی شریعت وحقیقت وتسویهٔ کفتین کتاب مذکورك مشتمل اولدیغی حقایق شرایعله تطبیق ومدخول عقول جزئیه اولان مواضعنی تلفیق وتوفیقدر پس بونفس نفیس مولانایه وذکر اولنان معنایه بناء بقیهٔ شرحه نشاط تازه حاصل اولوب شروع اولندی

(لمحرره) هرنه یازدیسه خامهٔ تقدیر * کلور البته ایله تدبیر *
سکا بسدر بو اشارت حق * سوز اکابرده اولور دیرلر بیر *

بشنوید ای دوستان این داستان
خود حقیقت نقد حال ماست آن

معلوم اوله که بو فقیر جملهٔ ابیات مثنوینك شرحنه علی التفصیل تعرض ایلمدم وهر بیتده بقدر الامکان بعض نکات ومعانی سویلمدم بعض ابیات ایچون شرحدن غنیدر دیمك ضیق عطندن ناشیدر والا ابیات مثنوینك هربری جهان معانی واقلیم الهام ربانیدر نتکم بیوردلر *بیت من بیت نیست اقلیمست* بعده مولانا حضرتلری تفصیلی اجماله تطبیق ایچون باء موحده ایله بدء ایلدی زیرا عنوان کتاب برنامچه مقوله سیدر که تفصیل مستقبلی اجمالا مشعردر و حقیقتده تفصیل واجمال متحددر ولکن تعلیم مبتدی ایچون شرح وتفصیله ضرورت واردر نتکم دیمشلردر (العلم نقطة) یعنی علم اصلنده امر بسیطدر حروف کبی ولکن حروفده کلمات وآیات وسوری مطالعیه قادر اولمیانلر ایچون بطریق التعلم ترکیب وتکثیر اولنمشدر * ای *حرف ندادر ولکن قاعدهٔ عجم اوزرینه مکسور اوقنور * نقد* وعدك مقابلی ونسیئه نك خلافیدر وتمییز دراهم وامثالی معناسنه دخی کلور بوراده ایکی معنی یله محتملدر (معنای بیت) بودر که ایشیدیکز ای دوستان بو داستان وحکایه یی اول داستان وحکایه خود حقیقتده بزم نقد حالمزدر یعنی اکرچه صورتا مضمونی ماضی وزمانی مرور ایتمشدر ولکن اشارتی بزم وجودیمزده موجود وحاضردر زیرا اشارته نسخ طاری اولماز وقیامته دك حکمی بوزلماز قرآن ذی شانك منسوخاتی دخی بویله در ویاخود بو حکایه نك صورت وقشری زیوف ونبهرج کبیدر زیوف ونبهرجه عند التجار رواج واعتبار اولمدیغی کبی حالا بونك دخی صورت وقشرینه عند الاخیار التفات وادارهٔ کفتار بو قدر ولکن مقصود بالذات معنی ولبی الآن رواجده صالح وتعامله قابل وقبوله مقارندر استماعله امر ایتدیکی ایکی معنایه دائردر بری بودر که عبارته مجوالدر زیرا قصص واخبار مقوله سی کبی واکا حاصل اولان علوم جزئیه علم حصولی قبیلندندر علم حصولیده ایسه

حضور اولمز البته تعلیم وتفهیمه موقوفدر والا هرکس احوال عالمدن خبردار اولمق لازم کلوردی وبردخی بودر که اشارته مجوالدر زیرا شول نسنه که حقیقت صرفه مقوله سیدر تعلیمدن خارجدر فاما لوازم حقیقت اولان بعض امور تعلیم ایله حاصل اولور حضرت خضرك موسی یه علیهما السلام تعلیم ایتدیکی علم بو قبیلدندر یعنی لوازم حقیقتدندر والا نفس علم لدنی نه کتابه صغرونه قولاغه کرر ونه لسانه کلور الحاصل علم اشارتده تعلم جاریدر انکیچون مولانا حضرتلری استماع داستان ایله امر ایلدی کویا دیمك اولدیکه ای دوستان حقیقی بو قصه یی استماع ایدوب باطننده مندرج اولان رموز واشاراتی عبارات یوزندن اخذ ایده یکز ومنطوقندن معانیٔ ثوانی طریقنه کیده یکز ومجالیٔ حروفده صور حقایق کوره یکز وهر قصه دن حصه اخذ ایدوب مراده ایریکوز وبزم کثرتده ذوق وحدتی سوریکز ومن الله التوفیق

بود شاهی در زمانی پیش ازین
ملك دنیا بودش وهم ملك دین

شاه اصلنده اولودر هر نسنه نك اریسنه وبیوکینه شاه دیرلر مثلا اولو یوله شاه راه واری دانه یه شاه دانه دیرلر ولکن بحسب العرف اطلاق اوزینه استعمال اولنیجق شاه دن مراد سلطان اولور * ملك* میمك ضمیله سلطنتدر یعنی پادشاهلق که ذوی العقولده وغیریده تصرفه شاملدر کسرله عقلانك غیریه مخصوصدر واموال واسباب معناسنه کلور * دنیا * بو دار محسوسه درکه آخرته نسبتله دنو وقربی واردر بعضیلر دیمشلردر که سموات سبع حد دنیاده داخلدر زیرا جمله سی عالم کون وفساددندر * دین * شریعتدر اطاعت اولندیغی جهتدن یعنی وضع الهی یه آنی اقامت وآنکله عمل ایدنه کوره دین وآنی حقدن تأدیه ایدنه نسبتله ملت دینلور (معنای بیت) بودر که بوندن اول برزمانده یعنی زمان سابقده بر پادشاه وار ایدیکه آنك هم سلطنت دنیاسی وهم سلطنت دینی وار ایدی یعنی ایکیسنه یله مالك وایکیسنده یله قوی وشدید ایدی سلیمان علیه السلام وامثالی سلاطین دین ودنیا کبی ملك دنیایی تقدیم ایلدی قافیه ایچون وبردخی

ملك دين بحسب الظاهر ملك دنيايه تابعدر مراد روح سلطانيدر كه جسددن درت بيك ييل مقدم خلق اولنمشدر (وجهى بودر كه عرش اعظمك فوقنده جسم كلى و شكل كلى وهيا كلى وطبيعت كليه ونفس كليه اعتبار اولنور كه عالم ارواح بونلرك فوقنده در پس جسم كلى ايله عالم ارواحك ميانه‌سنده درت مرتبه واردر هر مرتبه بيك عدد اسماء آلهيه ايله مقابله اولنجق بيك ييل اولور زيرا امر وجودك ظهورى تدريجيدر ويوم آلهى بيك يلدر نتكم قرآنده كلور (وان يوما عند ربك كالف سنة) بوسببدندر كه الله تعالى سموات وارض وتوابعنى التى كونده خلق ايلدى يعنى التى بيك يلده نتكم قرآنده كلور (خلق السموات والارض فى ستة ايام) وآدم عليه السلامك قرق صباحى دخى قرق بيك يله محمولدر وارزاق دخى ارواحدن درت بيك ييل مقدم تقدير اولنمشدر زيرا عالم ارواحك فوقنده مراتب علم واعيان ثابته واسماء آلهيه وصفات واحديه اعتبار اولنور كه ذات احديه مرتبه‌سى بونلرك فوقنده در (پس عالم ارواحله مرتبۀ احديتك اراسنده سنى مذكور اوزره درت مرتبه اعتبار اولنور وتقدير ارزاق مرتبۀ احديتده در كه مبداء ازليدر ملك دنيا وملك ديندن مراد روح سلطانينك ظاهر وباطن اسملرينه مظهريتيدر ظاهر تقديم اولندى زيرا باطن ايله حاصل اولان شهود امر وجود اوزرينه منوطدر پس دنيادن مراد اسم ظاهرك تحت حيطه‌سنده داخل اولان جميع محسوسات وديندن مراد اسم باطنك داخل دائره‌سنده اولان جملۀ معقولاتدر

اتفاقا شاه روزى شد سوار
باخواص خويش از بهر شكار

* اتفاقا * بو يله الفاظده قياس تنوين ايله تلفظدر فاما عجم تنوينى الفه ابدال ايدوب صورت وقفده اجرا ايدر * سوار * آتلو ديمكدر * شكار * صيد معناسنه يعنى ذكر اولنان پادشاه اتفاقا بركون صيد وشكار ايچون كندى خواص ونديماسيله آتلاندى واطراف شكارگاهى طولاندى مراد روح سلطانينك مركب تعيناته راكب اولوب سدنۀ اسماء آلهيه ايله وباخصوص قواى روحانيه اولان متخيله ومفكره وحافظه وذاكره وعاقليه مستصحب اولدیغى حالده كندى مقامى

اولان عالم ارواحدن منفصل اولوب عالم انسانه طوغرى حركت پر بركتنى بياندر زيرا بو حركت سببيله معارف وحقايق شكار ايله وصورت شهاديه ده معانى غيبيه صيد قيلور انكيچون حقنده وارد اولدى (اهبطوا منها جميعا فاما يأتينكم منى هدى فمن تبع هداى فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون) هدى ظاهرده انبياء ومرسلون وعلماء ساده ومشايخ قاده در وحقيقتده بر نوردر كه الله تعالى آنى قلوب انبيا واوليايه قذف ايلر كه انكله جناب قدسه مهتدى اولورلر ارواحك اعلاى عليين قربدن اسفل سافلين بعدده هبوط طلبى هداى مذكورى تحصيل ايچوندر زيرا نقدر تجليات شهوديه وارايسه تجليات وجوديه نك نتايجيدر پس حقايق امكانيه وحقيقت انسانيه نك اول حقايقك احكامنه نزولى الله تعالى دن محض لطف وعين رحمتدر الحاصل انسان جنتدن هبوط ايلمسه ويا مجردات كبى عالم ارواحدن عالم اجسامه تنزل قيلمسه شكاردن محروم وغدادن بى بهره قالوردى زيرا شكار آفاقه حركتله اولور پس اكتساب كمالات واقتناص سعادات ايتمك بو عالمه نزوله منوط وروحك جسم ايله ازدواجنه مربوطدر (انكيچون حضرت على كرم الله وجهه وقت صباوتده موتى كراهت ايتمشدر زيرا صبيان عالم ذاته قريب اولمغله لباس صفاتدن عاريلردر وكمالات بشريه‌دن مجردلردر فاما اولكه ليت امى لم تلدنى ديو بعض ارباب احوالدن صادر اولمشدر قبض حالنه كوره‌در نتكيم محمديه ده دخى كلور * نوايدى بن جهانه كلميدم * واول كه خواجه حافظ ديوانده كلور * من ملك بودم وفردوس برين جايم بود * آدم آورد درين دير خراب آبادم * بوندن مراد حقيقتده ارضه هبوطك ثمره‌سنى بياندر زيرا انسانيت مرتبه‌سى ملكيت مرتبه‌سنك فوقنده در اول سببدندركه انسان جمال وجلاله حقه مرآت وملك ايسه جماله مظهردر پس ملك اولوب فردوس برينده قالمقدن ايسه آدم اولوب يريوزينه نزول ايتمك يكدر زيرا سائرلر رعيت وآدم آنلره بكدر (فاين صاحب الجناح الواحد من ذى الجناحين (المحرره) ايتمكيچون نذر عشق شكار * سنى شاهين مثل ايلدى حق * آدم اولد يغكه دكر حقا * سكادر التفات حق مطلق *

يك كنيزك ديد شه برشاه راه

شد غلام آن كنيزك جان شاه

* كنيزك * آز اداولمدق جاريه در آخرنده كه كاف اصلنده تصغير ايچوندر صكره تصغيردن منسلخ اولوب مجرد جاريه معناسنده استعمال اولنمشدر نتكم كتب لغويه شاهددر * غلام * فارسيده قول معناسنه در عربيده اوغلاندر مطلقا (يعنى ذكر اولنان پادشاه براى شكار كيدركن اول يول اوزرنده برجاريه كوردى وجان ودلى اول جاريه نك قولى وكوله سى اولدى وانده جاوه كر اولان حسن وبهار ملاحت منتهى حسبيله عشقنه كرفتار ومحبتنده بى اختيار اولوب بو معناده اسيرلك مرتبه سنى بولدى نتكم خواجه حافظ كلماتنده كلور * منعم كنى زعشق وى اى مفتئ زمان * معذور دارمت كه او رانديدهٔ * بوندن فهم اولنور كه عشق ومحبت اختيارى دكلدر كاه اولور كه انسان مفاجاءٔ نظرله اضطرارى كرفتار محبت اولور وبو معنايه اشارت ايدوب حديثده (يا مقلب القلوب والابصار ثبت قلبى على دينك وطاعتك) كلدى * اختيارم نيست درسواى او * كنيزكدن مراد نفس حيوانيدر زيرا وجود انسانده روح وعقل ونفس سلطان ووزير ومرأه مشابهسنده در پس روح سلطانيدن نفس حيوانى آدمدن حوا كبيدر حوا آدمدن خلق اولنديغى كبى نفس حيوانى دخى روح سلطانينك جسده تعلقيله حاصل اولمشدر كنيزك تعبيرى خدمته صلاحيتنه وكمالاتنه آلت اولديغنه بناء در شاهراهدن مراد عالم دنيادر كه اولا واخرا امر انسان وظاهر وباطنا كذركاه سالكاندر شاهراه تعبيرى عالم دنياده اولان وسعت تجليه كوره در زيرا آينده ورونده سى چوق وقافله لرى حددن ارتوقدر روح سلطانى بو عالمه مرور ايدنه دك بو بله كثرت مظاهر وسعت تجلى اسم ظاهر كورديكى يوغيدى پس چون دور مراتب وسير عوالم ايدرك عالم دنيايه مرور وخصوصا مواليده عبور ايليوب جسد انسانى يه تعلق قيلدى نفس حيوانى يوزنده تجلى اسمادن حاصل اولان بهجت وبها وطلعت منتهايى مشاهده قيلدقده خدمت وازدواجه صلاحنى بيلدى وبى اختيار عاشق اولدى سائر تعيناته مرورنده ايسه بو معنى مفقود ايدى وبو حالت يول اوزرنده واقع اولمسى دلالت ايدركه عالم دنيا روحك قرارگاهى دكلدر زيرا بو عالمه

مجرد صيد وشكار ايچون كلمشدر مصلحت تمام اولدقده ينه اصلنه رجوع ايدر وكلدكى يوله دونر كيدر نتكم حضرت هداى قدس سره بيورر * تنزل ايليوب كلدك جهانه * كيدرسن بركون اسكى آشيانه *

مرغ جانش درقفس چون مى طپيد

داد مال وآن كنيزك را خريد

* قفص * محبس الطيردر ولكن عربيده صاد وفارسيده سينله در زيراديمشلردر كه لسان فارسى ظرافت ولطافت اوزرينه وضع اولنمشدر وطبعده پالوده وقند وحلوى كبى قلنمشدر پس حرف ص بولسانده بوقدر زيرا صادده صفت استعلا واطباق مجتمع اولديغى سببدن غلظت وملوحتدن خالى دكلدر واولكه بولسانده صادله مستعملدر يا غيرى السنه دن منقول ويا تحريفات عوام قبيلندندر * طپيدن * يورك اوينامق وطپيمق نتكم قوش بوغزلنديغى زمان ايدر * مال * اكا ديرلر كه بالذات طبع اكا ميل ايده ووقت حاجت ايچون ادخار اولنه امام محمد رحمه الله قولى اوزرينه تملك ايتديكى امورك جمله سنه مال ديناور دراهم ودنانير وذهب وفضه وحنطه وخبز وحيوان وسلاح وثياب وامثالى كبى مال عين مضروب اولنه ديرلر (بونده جانى مرغه وجسدى قفصه تشبيه وار در نتكم محمديه ده كلور * بن هماى دولتم طبراق دكلدر جوهرم * كرچه برقاچ كون قفص بولدوم بوطبراقدن مثال (معناى بيت) بودركه چون اول پادشاهك بدننده جانى قفصده محبوس اولان قوش كبى متحرك ومضطرب اولدى وقلبنده داعيهٔ قويه بولدى مال ويردى واول جاريه يى صاتون آلدى (بوراده مال ايله مراد مال فراواندر زيرا مطلق ذكر اولنمشدر مقصود روح سلطانينك نفس حيوانى يه تعشق قوى وتعلق معنويه سندن حاصل اولان انفعال وتأثيرى بياندر (سؤال اولنورسه كه تشبيه مذكوردن روحك دخى بدنى اولمق فهم اولندى (جواب بودركه مقصود تمثيلدر وياخود هيكل انسانيدر زيرا بو حالت بعد التعلق واقع اولمشدر اعطاء مال واشترادن مراد ميل ومحبت ورغبتى تمثيلدر زيرا رغبت اولنمين نسنه اشترا اولنماز

چون خريد اورا وبرخوردار شد

آن کنیزك از قضا بیمار شد

برخوردار وصف ترکیبیدر بر یمش و خور خوردندن یمك *دار* داریدن طوتمق معناسنه در برخور طوتیجی دیمکدر یعنی نصیبلو ومنتفع *بیمار* وصف ترکیبیدر اصلنده آرندهٔ بیم در قورقو کتوریجی معناسنه خسته یه خوف هلاك اولمغله بیمار دیدیلر (معنای بیت) بودر که چونکه پادشاه رقیقهٔ عشقیه ولطیفهٔ حبیه یعنی حب ذاتی ومیل صفاتی حسبیله اول جاریه یی صاتون آلدی وآنك وصالیله منتفع وبهره دار اولدی اول جاریه قضادن یعنی ناگاه ویا نزل قضاء ازلی ونفوذ حکم لم یزلیدن خسته لندی ورواق مزاجی غلبهٔ اخلاطدن بولاندی مراد روحك بدنه تعلقندن صکره نفس حیوانیك عاشق هوی ومحب ماسوی اولوب مرض باطنه یه مبتلا و درد عشق مجازی ایله بیمار اسا اولدیغن بیاندر قضادن دیدیگی بودر که قضا ایله کاهیجه عقله مخالف وخارجده مستبعد نسنه ظهور ایدر انکیچون جنید بغدادیدن سؤال ایتمشلر عارف زنا ایدرمی دیو (وکان امر الله قدرا مقدورا) آیتی اوقومش عارفك زناسی ماسوایه التفاتدر زیرا دنیا واکا مضاف اولان موجودات زن حکمنده در زنه ایسه بی نکاح شرعی تعلق زنادر حقیقتده نکاح شرعی اودر که تعلق حقه وصولدن صکره اوله

آن یکی خر داشت و پالانش نبود
یافت پالان گرگ خر را در ربود

*یك ایله عدد یکی ایله معدود مراد اولنور یعنی اول بری خر طوتدی وخرك پالانی اولمدی یعنی خره مالك اولدی ولکن خره اورمغه پالان بولمدی وبالفرض پالان دخی بولدی فاما قورد خری قاپدی واکل ایلدی صورت اولیده پلانسز قالدیغی کبی صورت ثانیه ده خرسز قالدی زیرا ایکی نعمت بر یرده مجتمع اولماز * محالست این که باهم نعمت ودندان شود پیدا * وبلکه بر نعمت زوالی غصه سی چکلسون ایچون سوق اولنور نتکیم مفتی یحیی افندی نظمنده کلور *زوالی غصه سن چکسون دیو نعمت ویریوخسه * فلك اهل دلك صانمك که مسرور اولدیغن استر* پادشاه دخی جاریه یی بولدی ولکن جاریه ده صحت وجود بولمدی پس آخر سروری غمه مبدل اولدی محکیدر که بعض ملوکه

فیروزجدن جواهر ایله مرصع بر قدح لانظیر اهدا اولندقده زیاده فرحناك اولوب هم مجلس اولان حکمایه شو قدح حقنده نه در سز دیدکده جوابنده فقر حاضر ومصیبت عاجله در دیدیلر زیرا منکسر اولورسه مصیبت وسرقه اولنورسه احتیاج ظهور ایدر اتفاق بر کون اول قدح منکسر اولوب پادشاه مصیبته دوشدی وحکما گرچك دیمشلر نولیدی اهدا اولنمیدی دیدی (لمحرره) ممکن اولسه جهانده هجرت غم * کتمك اولوردی قند هار ایلنه * دست حکمت بو باغ عالمده * هر گلی صوندی و یردی خار النه * بعده ذا تمثیل مذکورك ماقبلنه مناسبتی نامه سی واردر زیرا خر قوت شهویه یه و پالان زنه اشارتدر زیرا محل رکوب واستعلا ولوازم قوت مزبوره دندر پالان خرك لوازمندن اولدیغی کبی وگرك ایله مراد موت در زیرا هادم اللذات والشهواتدر انکیچون حضرت یوسف علیه السلامك برادرلری موت یوسفدن (اکله الذئب) دیو اکل ذئب ایله تعبیرا بلدیلر وچونکه مرض موتك مقدماتندندر پس بو مقامده گرگ تمثیل محلنده واقع اولمشدر * خسته گورسم سنی هلاك اولورم *

کوزه بودش آب می نامد بدست
آب را چون یافت خود کوزه شکست

اول برینك برداغی وار ایدی الله صو گلمدی یعنی برداق ایچنه قویاجق صو بولمدی وبالفرض چون صویی بولدی برداق خود قرلدی پس بو ایکی ابتلار اسنده متردد اولوب قالدی نتکم صائب کلماتنده کلور * دائم میانهٔ دو بلا سیر میکند * دانسته است هر که یمین و یسار خویش * کوزه دن مراد نفس حیوانی وآبدن مراد روح سلطانینك صفای خاطر یدر زیرا زن خادمه دن کوزه ایله تعبیر اولنور و بو کلامده محل شهوت اولان زنه و رجوایت اهلنه و عینه دخی اشارت واردر فافهم جدا بعده ذا مولانا حضرتلری ذکر اولنان ایکی بیتده حلول جواری ایله تمثیل ایلدی زیرا پالانك خره وآبك کوزه یه حلولی جواری مقوله سندندر سریی بودر که روح سلطانینك نفس حیوانی یه تدبیر و تصرف طریقیله تعلقنده فی الجمله مجاورت واردر والا تعلق مذکور فی الحقیقه نه جواری ونه سریانی مقوله سیدر بلکه مطلقك مقیده سریانی وملزومك لازمی احاطه سی کبی ونفس حیوانینك روح سلطانی ایله قیامی ظلك

ذو الظل ایله قیامی کبیدر

شه طبیبان جمع کرد از چپ وراست
گفت جان هر دو در دست شماست

* چپ * اصلنده مخففدر بوراده وزن ایچون مشدد اوقنور یعنی پادشاه طبیلری صولدن وصاغدن جمع ایلدی یعنی تختگاهی اولان شهرك جمیع اطرافنده ویا مملکتنك جمله جهاتنده ممکن اولان حکمایی بوخصوص ایچون یره کتوردی (وچپ وراست عبارتلرنده حکماء اسلامیه یه وغیرا اسلامیه یه اشارت واردر بعد ازین دیدیکه هر ایکیمزك یعنی بنم وکنیزككك جانی سزك الیکزده در یعنی تحت تسخیریکزده ودست تدبیریکزده در بزسزه تسلیم اولدق سز دخی بزه معالجه ده تقصیر ایتمکوز بوندن وابیات آتیه دن فهم اولنور که کنیزك مرض جسمانیه و پادشاه مرض روحانی یه مبتلا ایدی زیرا کنیزككك خسته لکی سببیله جانی بی حضور اولمش والم روحانی بولمش ایدی بوخود مرض جسمانیدن اشد واقوی در نتکم ابن فارض قدس سره نك تائیه سنده کلور * وکل بلاء ایوب بعض بلیتی * یعنی بنم مرضم روحده وایوبك مرض جسدده درمع هذا قوت نبوتله مؤید در پس بنم بلام آنك بلاسندن اشددر بونده اشارت واردرکه امراض ظهورنده غالب اولان معالجه واسبابه تشبثدر توکل نادردر بعد ذا مقصود روح سلطانینك مرض نفسه معالجه تدبیرنده ارباب قاله واصحاب حالدن اهل نقصانه مراجعتی بیاندر زیرا ارباب قال کندی نفسلرنی وغیریلری اصلاح وتزکیدن عاجز اولدقلری کبی اصحاب نقصان دخی بویله در زیرا تزکیه فخر عالم صلی الله علیه وسلمك صفتیدر نتکم قرآنده کلور (ویزکیهم) پس بر اهل حال هر وجهله وارث پیغمبر اولمسه وتکمیل سلوك قلمسه ارشاده قادر اولمز مدعیان کبی

جان من سهلست جان جانم اوست
درد مندو خسته ام درمانم اوست

یعنی بنم کندی جانم آساندر وبنم حیوتمه چندان اعتبار یوقدر جانمك جانی یعنی قوامی ومحبوبی کنیز کدر بن دردلی وخسته یم درمانم اودر والحاصل جاریه نك خسته لکی بنم هلاکمه سببدر اکر اوبو مرضدن خلاص اولورسه بکا دخی صحت ودرمان واردر والا هلاکم مقرر درنتکم

مولانا جامی کلماتنده کلور * تن تو کاهد وجان هزار سوخته دل * لیکن مکن که نباشد ترا روا روزه * یعنی صوم سببیله معشوقك نقصان بدن وذوبان لحمی هزار سوخته دلك نقصان جوهر جان وبلکه مفارقت روح روانه باعثدر بعد ذا پادشاه کندی جاننی سهل عد ایلیدی زیرا جان جانم عبارتندن فهم اولندیکه کندی جاننی بدن وکنیزکی اول بدنه جان یرینه وضع ایلدی امر بدن ایسه امر جانه کوره سهلدر زیرا مقصود بالذات اولان جاندر بدن اکا آلتدر وبونده طریقه مبالغه یه سلوك وبدن کنیزکی لطافت تامه ایله توصیف واردر (بونده اشارت واردرکه روح سلطانینك کمال ذاتیسی نفس حیوانینك صحت وسلامتنه موقوفدر انکیچون اکا زیاده تعشق ومحبت ایتمشدر وبو محبته بناء انسان وفات ایتدکده چوق زمانه دك روحك بدنه انجذابی کسلمز ومیلی زائل اولمز وبوسببدندرکه عظم میتی کسر وقبرنی وطء وسائر اهانت وتحقیری موجب اولان اموردن نهی اولنمشدر زیرا حیات دنیا حالی کبیدر (لمحرره) مزارمه کلن اخوانه وصیت اولسون * بنی بوز یرده کورب اتمیه لر تا پامال * کهر جانم ایله خاکك الفتی واردر * عنصرم آغوش یانور جوهرم مخزن مال

هرکه درمان کرد مر جان مرا
برد کنج ودر ومرجان مرا

* مرجان * اول مر کبدر مر لام جاره معناسنه درمر فلان فلانه وفلانك دیمکدر جاندن مراد کنیز کدر نتکم بالاده جان ایله تعبیری شاهددر ولکن اظهر اولان بودرکه مرجان مفرددر کنیزككك علمیدر زیرا جاریه لره مرجان تسمیه اولنمق شایعدر قوللره کافور کبی (ایکنجی مرجان مغرب دریاسندن چقان معهود قزل طاشدر ومروارید خورد معناسنه دخی کلور پس قافیه ده تکرار لازم کلمز * مرا * اصلنده من رادر تخفیفا نون حذف اولنمشدر رادن غیری یرده حذف اولنوب متصل اولمز مثلا من کردم ومنش پرده مکردم ومنش دیمزلر در ومرجان آجی دریاده اولور درك تکونی بالاده بیان اولندی درك قعر دریاده طورمائیسی اولدیغی کبی مرجانك دخی واردر زیرا شجر کبی شعبه لنور مرجانك انواعی واردر بیاض وقرمزی وسیاه اولور دیمشلردرکه مرجان تکلیس اولنسه زیبق عقد ایدر زیبق

عقد ایتمه ده ایسه زیاده صعوبت واردر زیرا طیار در وبو عقد اوزرینه منافع کثیره متفرعدر اربابی بیلور (بعد ذا در ومرجانی کنج اوزرینه عطف ایلدی عطف خاص علی العام طریقیله زیرا در ومرجان انفس جواهر اولمغله کنجده مخزون اولان سائر اموال نفیسه جنسندن خارج کبیدر (معنای بیت) بودر که ای اطبا سزدن هرکیم بنم جانم مرتبه سنده اولان جاریه مه ویا مرجانمه درمان ایلدی اول ایلدی بنم خزانمده مخزونه اولان اموال نفیسه می خصوصا انفس الجواهر اولان در ومرجانمی یعنی ماله متعلق نسنه اندن دریغ اولمدی وبلکه جمیع مالملکم بوکا مبذول اولدی زیرا طالب جانان ماله دکل بلکه جانه بله قیار ومال وجان نقدلرینك جمله سنی کنج مراده ایرمك ایچون صیار اشارت بیت بودر که روح سلطانی نفس حیوانیدن مرجان ایله تعبیر ایلدی زیرا نماده نبات وحیوان ایله مشترکدر نتکم مرور ایلدی یعنی هرکیمکه بنم جاریه م مثابه سنده اولان نفسك مرض درونه معالجه واستقامت طبعیچون اسبابه مراوله ایدرسه جمیع قوای روحانیه م ایله اکا امداد ایدرم وبونده مقتضای عشق اولان بذل وانفاقه اشارت واردر

جمله کفتندش که جانبازی کنیم

فهم کرد آریم وانبازی کنیم

* جانباز * معروف کسه در که ایپ اوزرنده اوینار ایپ اوزرنده اوینقده خطر جان اولمغله جانباز دیدیلر یعنی جان ایله اوینایجی نتکم بخون خویش بازی میکند دیرلر کندی قانیله اوینار معناسنه آخرنده یا مصدریه در بوراده جانباز لفظندن مراد اسبابه تشبث ومعالجه خصوصنده جانه رنج وتعب ویرمکدر بو لفظك بو مقامده ورودی زیاده لطافت ایراث ایدر زیرا بالاده جاریهٔ مذکوره دن جان ایله تعبیر ایلدی کویا جانبازلق جان مرتبه سنده وجان پاره سی اولان جاریه نك علاجی خصوصنده اویون وصنعت کوسترمکدر * کرد * کاف عجمینك کسریله جمع اولمق (معنای بیت) بودر که جمله اطبا پادشاهه دیدیلر که معالجه خصوصنده وار مقدوری صرف ایده لم ودفع رنج ایچون جانمزه رنجه ویره لم ابنا جنسله فهم ورأیی بربره کتوره لم

واورتاقلق ایده لم یعنی مشاوره ومظاهرتله طبابت ایلیه لم زیرا انفرادله اولمیان بعض کار اجتماعله حصوله کلور ومعاونتله مباشرت اولنان ایش تیز وجود بولور (بوندن مقصود ارباب قصور وکسورك تزکیهٔ نفس حقنده ایتدکلری لاف بیان وسویلدکلری کذا فی عیاندر نتکم مولانا جامی دیوانده کلور * بلاف ناخلفان زمانه غره مشو * مرو چو سامری ازره به بانك کوساله *

هریکی ازما مسیح عالمیست

هر الم را درکف ما مرهمیست

* مسیح * حضرت عیسی علیه السلامك القاب مشرفه سندندر صدیق معناسنه وبعضیلر دیمشلردر که اصلنده مشیحادر لغهٔ عبرانیه ده مبارك معناسنه وقاموسده سیاحتدن اخذ ایتمشدر زیرا حضرت عیسی عبادت ایچون یریوزنده چوق سیاحت ایلمشدر ومحمدیه ده دخی کلور * ای نیجه عیسی مسیح اولوب سیاحت ایلدی * صو کبی حیرتده مبهوت اولدی قودی قیل وقال * وابن ملك شرحنده کلور که حضرت عیسی بر مرض صاحبنی مسح ایتدی الا مرضندن بری اولدی انکیچون مسیح تسمیه اولندی * کف * عربیدر ال وال آیه سی معناسنه اصلنده مشدددر بوراده وزنیچون تخفیف اولنمشدر (معنای بیت) بودر که بزدن هرطبیب احیاء وجود وشفاء مرضی ده مسیح عالم وعیسای زمانه وعلم حکمت وتشریحده فرید روزکار ویکانهٔ جهاندر هرکونه الم ورنجه بزم الیمزده برمرهم ویا مطلقا مرهم ودارو وار وصحت وتندرستی چرخ وار بزم یوزیمزدن دوار در مقصود کندیلرن زیاده حذاقت ومهارت ایله توصیفدر کرك بو قضیه زمان مسیحدن مقدم وکرك مؤخر اولسون فافهم جدا * بعد ذا حضرت مسیح علیه السلامده ایکی صفت کمال وار ایدی بری علم حکمتده حذاقت که تربیهٔ ظاهره دائر وبری صفت احیاده مهارت که فی الحقیقه اصلاح باطنه متعلقدر (پس کویا علماء قال ومشایخ پر اختلال اولنلر نفس حیوانی یه معالجه ده محیی وشافی وکافی ومعافی اسملرینه مظهریت ادعا ایتدیلر ودعوای عریض ایلیوب لاف وکذاف یوانه کتدیلر (لمحرره) ایلمز ذره قدر فائده قال * اولمسه نار غمده کردل قال *

حالی اولسه مخبط انسانك * نفعینه ایلسه تصحیح مقال *

کر خدا خواهد نکفتند از بطر

پس خدا بنمود شان عجز بشر

* بطر * تحریکله عربیدر برقاچ معنایه کلور بوراده مراد کبرو غروردر (معنای بیت) بودرکه اکر خدا دیلرسه یعنی ان شاء الله دیمدیلر کبر وغرور وپندار وکندیلرینه زیاده اعتنا واعجابلرندن پس الله تعالی انلره عجز بشری کوستردی واقدار حق اولدقجه عدم اقتدارلرینی بلدردی زیرا بشر فی نفس الامر نقدر صاحب کمال اولسه ینه نقصانله موصوف وندکلو فننده غالب ومعرفت ورأی ایله اقتدار بولسه ینه عجزله معروف وهرچند قوت قدسیه وبدنیه ایله آوازهٔ اشتهار صالسه ینه ضعف ایله زبون وحصول کاری عنایت ذی القوة المتینه موقوفدر بناء علی هذا اول اطباء کردن افراز وحکماء دعوا درازه لازم ایدیکه بو امرك حصولی مشیت حقه احاله وارادت مطلقیه تفویض ایدەلر وسلوك ایتدکاری راه علاجه بدرقهٔ هدایت ایله کیدەلر ولکن (وما انسانیه الا الشیطان) وفقیجه تسویل شیطانله حقی اونتدیلر ونفسه زبون اولوب کندیلرینه زیان ایتدیلر والی هذا الآن سویلنوب کتدیلر نتکم کنجینهٔ رازده کلور * کبرله شول کشی کم قالدوره باش * طوقنور باشنه ایللردن طاش * (بونده اشارت واردرکه نفس حیوانی به معالجه صددنده اولنلر ارباب قشر وصورت ایدیلر انکیچون بشر ایله تعبیر ایلدی زیرا بشره ظاهر جلد معناسنه در انسانه بشر دیدکاری جلدی شعردن ظاهر وبادی اولمق اعتباریله در انکیچون وصفنده بادی البشره دینلو سائر حیوانك جلدی ایسه شعر ایله مستوردر پس اکر بونلر اهل لب وحقیقت اولسه لردی (وما تشاؤن الا ان یشاء الله) وفقیجه و(ما شاء الله کان وما لم یشاء لم یکن) حکمنجه (ولا حول ولا قوة الا بالله) مقتضاسنجه وجود واکا تابع اولان کمالاتدن بری وجمیع اوصاف عاریه دن عری اولوب حقله ظهور ایلرلر وحقله سویلرلر وحقله دیرلر دی انکیچون دیمشلردرکه عارفده همت اولماز زیرا همت خصوص اوزره قصد قلبیدر پس بر قلب که فناء تام بولمش وفقر حقیقی ایله متصف اولمشدر آنك بشقه همت وقصدی اولماز بلکه

مشیت حقه تابع اولور وجمیع کمالاتی حقه مضاف قیلور انکیچون قرآنده کلور (وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی) الحاصل حرکات نفسانیه عقیم واهل نفس اولان کمسنه سقیم در پس سقیم سقیمه علاجدن عاجز وکندی مرضنده زبون ومغلوبدر * یوری قیل نامه وجوده نظر * حرف علت وار ایسه آنی کیدر

ترك استثنا مرادم قسوتیست

نی همین کفتن که عارض حالتیست

استثنادن مراد ان شاء الله و بو کلیه استثنا اطلاقی الا ان یشاء الله آیتنده واقع اولان الاحسبیله در یوخسه ان شاء الله کان والا لم یکن اعتباریله دکل زیرا بو الاحرف استثنا دکلدر * مرادم * میمك ضمیله در فتحله مری لام جاره معناسنه طوتوب آدم ایچون دیمك خلط مقوله سیدر قسوت * صلابت وغلاظتدر دیمشلردرکه نزغهٔ شیطانله خطره حاصل اولور و خطره دخی مکثله فکرت وفکرت دخی ابثله عزیمت صورتن بولور وبو عزیمت ترکله تدارك اولنمزسه اثری ظاهره عکس ایدوب زله ظهور ایدر زله دخی حسن رجعت ایله تدارك اولنمزسه قسوته مؤدی اولور قسوت دخی معالجه اولنمزسه اعضا وقوانك جمله سی محل آفت اولور پس ترك استثنا اول قسوتك آثار وآفاتندن واول حالهٔ قبیحه نك جملهٔ مضافاتندندر (معنای بیت) بودرکه ترك استثنا ایتدیلر دیمکدن مراد ومقصودم قلبلرنده اولان قساوت وغلاظت ونسیانِ حقی بیاندر یوخسه انجق حالهٔ عارضه اولان ان شاء الله لفظنی ترك ایتدکارین افاده دکلدر یعنی مجرد لسان ظاهری ایله ان شاء الله دیمك حالهٔ عارضه در حضور قلب اولمیجق معتبر دکلدر زیرا حضور قلبك محسناتندندر انکیچون قرآنده بطریق الذم کلور (یقولون بافواههم ما لیس فی قلوبهم) ولکن بو حالت اولیوب حضور قلب بولنسه مقصود حاصل اولور نتکم نماز ایچون قصد قلب شرطدر لسان ایله نویت دیمك افضلدر دیمسه ولکن حضور قلب بولنسه شرط یرن بولمش اولور شو قدر وارکه فضیلت فوت اولور واکر برنسنه نك حصولی فعل جوارحه موقوف اولسه فعل بولنمدقجه قول ونیته اعتبار یوقدر انکیچون قرآنده کلور

(كبر مقتا عند الله ان تقولوا ما لا تفعلون) ونيجه قول دخی واردر كه لسانه كلك مضردر ولكن قلبك حالنه نظرا معفودر نتكم قرآنده كلور (الا من اكره وقلبه مطمئن بالايمان) بونده اشارت واردر كه نفس حيوانی يه معالجه مقصدی اولان كروه ذكر حقيقی ايله تليين قلب ايتمشلر بلكه سنك خارا كبی غلظت وصلابت اوزرينه بيتشلردی پس شول طائفه كه حضور دلدن محروم وشهود حقدن محجوب اوله لر نه وجهله اعمی لره دلالت ايليه لر وقساوت دل اهلنه تليينه متعلق سوز سويليه لر (المحرره) ايله كور اولنه ارشادی وار * كوزاويه كزلی دكلدر اسرار * كندی كوراولسه قاند قومك * خلق ايچنده نيجه ارشاده رار *

﴿ ای بسا ناورده استثنا بكفت ﴾

﴿ جان اوبا جان استثناست جفت ﴾

بسا اصلنده بس در الف مبالغه ايچوندر زياده چوق ونيجه نيجه معناسنه نتكم خوشا دخی بويله در معناسی زياده خوش ديمكدر *ناورده* اصلنده نه آورده در های رسمی حذف اولنوب نون نافيه آورده يه وصل اولنمشدر جان استثناده اولان لفظ جان مشاكله طريقيله ذكر اولنمشدر مقصود معنای استثنا وسر استثنا ديمكدر (معنای بيت) بودر كه ای مستمع سخن ومخاطب من لفظ استثنايی كفت ولسانه كتورمامش نيجه نيجه آدم آكاه واردر كه آنك جانی معنای استثنا وسر ان شاء الله ايله جفت واكا مقارندر پس لازم اولان بو حضور دل وشهود متصلدر وعمارت درون عمارت بروندن اولی در اكرچه كه ايكسنك اجتماعی انفرادندن اعلادر زيرا لسان شريعت وجنان حقيقت مرتبه سيدر پس ظاهر وباطن متواطئ اولمق انسبدر بعدذا استثناده سائر الفاظ واذكار دخی داخلدر بسم الله والحمد لله وسبحان الله وامثالی كبی يعنی جمله سنده حضور دل كركدر وجفت لفظنده حضور دائمه اشارت واردر نتكم قرآنده كلور (والذين هم فی صلاتهم دائمون) يعنی دوام مناجات اهلنه نسيان يوقدر انكيچون ديمشلر دركه (كيف اذكره ولست انساه) وسبب نسيان غواشئ بشريه ايله تلبس وملابس كونيه وخلقيه ايله احتجابدر پس علم حصولی اهلی نسياندن خالی اولماز فاما علم حضوری

اهلی استغراق دائم اوزرينه در وبونده رمز واردر كه نفس حيوانی يه معالجه صددنده اولنلر نسيان اهلی ايديلر * انكيچون مباشرتلری فائده ايتمدی * ودعوالريله برايش بيتمدی *

﴿ هرچه كردند از علاج واز دوا ﴾

﴿ كشت رنج افزون وحاجت ناروا ﴾

علاج اعضا ايله مباشرت ومريضه مداوات ايتمك *روا* يوريجی ويورر ايديجی ورائج معناسنه اشتقاقی رفتن دندر يعنی اول اطبا هرنكه معالجه ومداوتدن ايلديلر كاركر اولمدی وجاريه دردمند شفا وصحت بولمدی بلكه الم وزحمتی زياده اولدی وحاجت بيتمدی ودلك كچمدی مقصود پادشاه وجاريه واطبادن هر برينك مرادی حاصل اولمديغن بياندر (المحرره) زهر اولوب شربتی اطبانك * بولمدی خستهٔ سلطان علاج * برنفس صحته دونسون ديركن * دم بدم بولدی انحراف مزاج * وبونده اشارت واردركه علاج هرنقدر قانون شفا اوزرينه اولسه بنه حقدن تأثيره موقوفدر فكيف كه طبيب تشخيص مرض ايده ميوب ترياق يرينه ويرديكی عين زهر والطف دارو ديو صونديغی عود القهر اولسه چوق كتمز صندلی بوی مرك قوقودر وكرد بيمارده كريه كنان اولنلره مصلاده چار تكبير اوقودر پس نفس حيوانی يه معالجات دخی مداوات اطبا قبيلندن ايدی امراض ظاهرده تفاوت ومعالجاتده اختلاف اولديغی كبی امراض باطنه وازاله سی دخی بويله در زيرا مراتب سلوك ضبط اولندقدنصكره هرسالكك حالی دخی معلوم اولوب قوت وضعفنه كوره وخصوصاً تدريجله وترتيبله ارشاد لازمدر والا اصلاحدن افساد چوق اولور * بوسبدندركه شرايع انبيا عليهم السلام فروعده مختلف اولمشلردر * زيرا امملك احوالی مختلف وطبائعی تفاوت اوزرينه در وبعض احكامه نسخ طاری اولمق دخی بويله در يعنی اصلاح بدنه مباشر اولان طبيب امزجه وازمنه نك اختلافی حسبيله اغذيه وادويه يی تغيير ايتديكی كبی اصلاح نفوسه مباشر اولان انبيا دخی احكام فرعيه يی تغيير ايدرلر زيرا اصلاح نفوس ايچون اولان اعمال واخلاق اصلاح ابدان ايچون اولان عقاقير واغذيه كبيدر پس بعض نسنه بدنه بر وقتده دوا وقت آخرده دا اولديغی كبی

بعض احکام دخی نفسه بعض اوقاتده مصلحت وبعض اوقاتده مفسدت اولور وبو سر عظیم بلنمدکجه اصلاحه مباشرت ایتمك دردی ارتورر زیرا طریقی اوزره دکلدر پس آنلر که انبیا واولیادر حکیم آلهیدر که بصیرت اوزرینه در وبصیرت اوزرینه اولان کمسه دن خطا کلمزوادر پس علیه السلام بیورر (من سکن موضعا لیس فیه سلطان قاهر وقاض عادل وطبیب عالم وسوق قائم ونهر جار فقد ضیع نفسه واهله وماله وولده)

﴿ آن کنیزك از مرض چون موی شد ﴾

﴿ چشم شه از اشك خون چون جوی شد ﴾

* مرض * انسانه مخصوص اولان اعتدالدن خروجه دیرلر بونده کنیزکی ضعف بدنده بطریق المبالغه مویه تشبیه ایلدی زیرا ضعیفی مویه وفتر خیاله و خلاله وامثالنه تشبیه شایعدر نتکم خلاله تشبیهده دیمشلردر * انجه لوب دوندی خلاله بدنم دیرسم اکر * نه آنی اغزنه آلور نه قولاغنیه قویر * چشم * کوزدر قپاق وکرپك داخلدر کوز کورسون کورمسون چشم دیرلر تمییز قصد ایدیجك چشم بینا وچشم نابینا دیرلر کوزلکه جشمك وبکاره چشمه دیدکاری کوزه تشبیه ایله در * اشك * کوز یاشیدر خونه مضاف اولورسه کریه خون وموصوف اولورسه ممزوج وباصافی مراد اولنور وعلی کلا التقدیرین مبالغه محمولدر نتکم ابو اسحق الصابی شعرنده کلور * تشابه دمعی اذ جری ومدامتی * فمن مثل مافی الکاس عینی تسکب * مقصود کوز یاشی حمرنده خمر کبی اولدیغن بیاندر چون ایله خون اراسنده تجنیس خطی واردر (معنای بیت) بودر که اول جاریه مبتلا اولدیغی مرضك تمادی وتأثیرندن قل کبی اولدی یعنی ضعف وهزالی غایته ایردی شویله که کزکاری بری برینه کردی بو سببدن پادشاهك کوزی قان اغلمقدن و یاقان ایله مخلوط اولان یاشدن ویاخالص قاندن ایرمق کبی اولدی یعنی کثرتندن ایرمق مثال جریان بولدی جاریه نك خسته لکی درد وغمی دادهیتر کن کوزی کاسه سی دخی کیدرك قان ایله طولدی نتکم ویسی نظمنده کلور * فنی برخسته غم کم شفا امیدین ایتدکجه * فلك بردن بتریك دراو درده مبتلی ایتمز * بعده پادشاهك ذکر اولنان وجه اوزره کریه سنده ایکی اشارت خفیه واردر بر بودر که جاریه نك بدنی موی کبی اولمغه مناسب اولان مولدن صب دموع ودم پر کرم ایتمکدر که حرارت جکرك اثریدر

نتکم نجاتی شعرنده کلور * بو پری ایچون اقار ایکی کوزم چشمه لری * صاقنك بلمش اولك ایلیدر اول صوبکاری * وبری دخی معشوقه نك ذکر اولنان مرضدن ترکیبنه انحلال وعناصرنه اختلال کلوب خصوصا طبایعدن سلطان دم زبون ومغلوب اولوب یرقان کبی چهرسنده قان قالمغین عاشقه دخی مناسب اولان چشمه چشمنی اجراء دم ودمعك مقلوبی اولان معده نك مقلوبنه یول بولمقدر که عدمدر * وبوندن فهم اولنور که پادشاه بو سببدن ترك خواب ایتمشدی نتکم لطائف جامی ده کلور * خواب نایدبی توشبها چشم ترا اغابی * کرچه باشد خواب غالب مردم مرطوب را * بونده اشارت واردر که روح سلطانینك نفس حیوانی یه تعلقندنصکره نفس حیوانیده عروق واعصاب ولحم وشحم ودم وامثالی اخلاط ظهوریله فربه اولمش ایدی ومرض ظاهر ایله بدنه ذبول کلدیکی کبی مرض باطن ایله دخی بدنه هزال کلور * زیرا ظاهرك قوتی باطنك نقصاننه سببدر وبالعکس بو جهتدندر که اهل ریاضتده قوت قدسیه واردر نتکم تن پرور اولنلرك باطنلری کمال ضعف اوزرینه در چون نفس حیوانی امور طبیعیه یه رغبت وماسوایه میل ومحبت کوستردی ظاهری فربه وباطنی نزار اولدی شویله که ضعفدن قل کبی قالدی * وروح سلطانی بوحاله نظر ایدوب محزون ومتکدر اولدی * زیرا اغلمق بحسب الغالب غم وقساوتدندر وکوز که عربیده عیندر عین ایسه ذات معناسنه دخی کلور پس عیندن ظهور دمع ودم ذاتك کدرینه اشارت اولور * وبو کدره سبب بودر که روح بو عالمه تحصیل معارف واطلاع حقایق ایچون نزول ایلیوب نفس حیوانی یه تعلق تحصیل واطلاعه آلت ومدار اولمغیچون ایدی بو معنی ایسه صفات بهیمیه وسبعیه وشیطانیه یی اصلاح وازاله وحقه انجذاب وانقطاعده روحه مساعده ایله حاصل اولور چون نفس مخالفانه تصدی ومشتهیاته تعرض ایله حقدن ایرادی روحك دخی یولندن قالمسنه سبب اولدی ودنیایه کلدیکنه دکمدی ولکن کریه سی باعث خنده وتحصیل مطلوبه تهالکی وسیله تدارك اولدی نتکم اشقه ده کاسه کرکدر ومثنویده کلور * ع * آخر هر کریه آخر خنده ایست * پس کریه ده اولان خروج دمع ودم زوال غم وغصه یه رمزایدر والله تعالی اعلم *

٩ بونده اشارت وار درکه دمع معده دن بروکلدر انکیچون بری برینه مقلوب دشمشدر عرش شرع کبی منه

از قضا سرکنکبین صفرا فزود

روغن بادام خشکی می نمود

* سرکنکبین * کاف ایله فارسیدر تعریب ایدوب جیم ایله سرکنجبین دیرلر سرکه ایله انکبین یعنی بالدن مخلوط اولان شربتدر که قطع صفرا ایچون ایچرلر صفرا اخلاط اربعه‌نك بریدر * بادام * معروفدر حرارت ورطوبتی اعتدال اوزرینه‌در آدمی سمردر دهنی وجع اذنه وصداع رأسه ونیجه امراضه نافعدر (معنای بیت) بودر که قضا وقدردن سرکنکبین دیدکاری ترکیب صفرا آرتوردی مع هذا حکمی تقلیل صفرا ایدی وبادم یاغی یبوست کوستردی مع هذا شانی ترطیب دماغ ایدی الحاصل جاریه‌نك مرضنه حیله کار ایتمدی ومعالجه ایله مصلحت بتمدی نتکم شیخ سعدی بیورر * چون مخبط شد اعتدال مزاج * نه عزیمت اثر کند نه علاج * وموافق دیوهرنه علاجه مباشرت ایتدیلرسه مخالف کلدی بو جهتدن جاریه‌نك کل صدبرك وجودی صولدی * بونده اشارت واردر که سرکنکبین علماء قالك نفس حیوانیه امور ظاهره ایله معالجه سنه مثالدر زیرا اکشی وطتلودن مرکبدر که نفی واثبات صورتیدر ونفی واثبات شریعت مرتبه‌سنده اعتبار اولنان اموردن عبارتدر که سلب وایجابی مشتملدر بو معنی ایسه صفرا آرتوردی یعنی حرارت زائده کتوردی زیرا صفرا حرارتدن تولد ایدر انکیچون حرارتدن خالی دکلدر وجه حرارت بودر که امور ظاهریه اشتغال ایله کندی مشربنه موافق اولان مرطباتدن جدا دوشدی پس آتشی قوت بولدی انکیچون دیمشلردر * المرء حریص علی مامنع وروغن بادام مشایخك امور باطنه ایله تدارکنه مثالدر که لب شریعتدر بو معنی ایسه یبوست کوستردی یعنی سودا زیرا سودا یبوستدن تولد ایدر وجه یبوست بودر که روغن بادام شدت عمل ایله استخراج اولنور سلوکده تشدید ایسه بحسب الغالب ریاضتله اولور ریاضت ایسه افراط اوزرینه اولسه مزاجه یبوست غلبه ایدوب خیالات وهذیان طویله مؤدی اولور پس بونده صددارشاده اولانك نقصاننه اشارت واردر زیرا کامل اولان اعتدال اوزرینه تربیه ایدر خصوصا رجالی اولمیانلره معارف سویلك شریعت وطریقنده خشك اولغه سبیدر زیرا

اشقلق کتورر انکیچون دیمشلردر لکل مقام مقال ولکل مقال رجال

از هلیله قبض شد اطلاق رفت

آب آتش را مدد شد همچو نفت

* هلیله * معروف ادویه دندر اصلنده هندستان ارکیدر * بش نوع اوزرینه‌در که کابلی وهندی وهلیله وبلیله واملجدر وبو انواع خمسه‌نك بدن انسانده خواص شریفه وآثار لطیفه سی واردر از جمله صاری هلیله صفراوی وکابلی هلیله بلغم وسوداوی وقاره هلیله محترق اولمش صفراوی اسهال ایدر ومثنویده بحسب المناسبه هلیله وبلیله مواضع کثیره‌ده ذکر اولنور * اطلاق * اسهال معناسنه‌در نتکم استطلاق بطن دیرلر * نفت * مشهور یاغدر که موصل دیارنده بکاردن صو ایله چقار وصو اوزرندن آلوب جمع ایدرلر بعضی زیاده مقبولدر نفتك خواص کثیره‌سی واردر نتکم کتب طبده مسطوردر نفت مفاتیح اکسیر دندر نتکم بو فقیره مناممده بو مصراع ایله اشارت اولنمشدر * ع * یازاسه نقطه سز بی شك * قلمدن صاچاور نقطه * بوندن نفت حاصل اولور فافهم (معنای بیت) بودر که هلیله تلیینه نافع ایکن آنی تناولدن خلافی اولان قبض بطن حاصل اولوب اسهال کتدی مع هذا مقصود اولان فی الجمله اسهال ایدی صو آتشه مدد اولدی نفت یاغی کبی یعنی نفت یاغی آتشی اشعاله مدد اولدیغی کبی آب دخی معین اولدی مع هذا آتشی سوندرمك کرك ایدی زیرا آب وآتش بری برینك ضدیدر (لمحرره) آب دیدمله یاندی دوندی جکر * آتشی آبی کورك نه کونه جکر (بعد ذا هلیله تهلیله اشارتدر که هندستاندن مجلوبدر یعنی قدیمدن علمانك امراض کفر ونفاقه معالجه ایتدکاری ذکردر فاما نفس حیوانی ماسوای اثبات ایتمك ایله مشرك اولمغین اندن منقبض اولدی نتکم قرآنده کلور (واذا ذکر الله وحده اشمأزت قلوب الذین لا یؤمنون بالآخرة) آخرت لفظنده ها عارضدر اخر الله تعالی درکه کثرتك رجوعی اکادر * زیرا اولیتنده کثرت اولمدیغی کبی آخریتنده دخی یوقدر * پس اشارت ایدر که بو معنایه شهودی اولیان کسنه ذکر وحدتدن منقبض اولور وبنه قرآنده کلور (کبر علی المشرکین ماتدعوهم الیه) مقصود اهل شرکه کلام وحدتك ثقیل کلدیکنه اشارتدر ومشایخ دخی حرارت ماسوادن تبریده متعلق

سوبلدكارى كلمات فائده ايتمدى * زيرا محلنده دكل ايدى الحاصل معالجه ده
اول شراب معهل اندن غداء مفرح كركدر معكوس اولسه شفا
حاصل اولمز طريقى اوورينه اوليان ارشاد دخى بويله در (لمحرره)
بلبن كسه زهر دن بالى * نيجه اصلاح ايده يلور بال * كشتى كيرى
طبيب جاهل * پست ايدر پشت رستم زالى *

شه چو عجز آن حكيمان رابديد

پا برهنه جانب مسجد دويد

* بديد * كوردى ديمكدر شهريان عجم بانك كسريله وروستاييلر
ضميله اوقولر ايكيسيده جائزدر يعنى چونكه پادشاه اول حكيملرك
معالجه دن عجزلرينى كوردى وبلدى (قل الله ثم ذرهم) و فقجه
انلردن اعرض ومعالجه لرينه اعتماددن رجوع واسبابدن انقطاع
وحقه انابت طريقيله چپلاق اياق مسجد جانبنه يلدى وسرعت قلدى
مسجددن مراد جماعتله اقامت صلوة اولنان محلدر زيرا مساجد
محل ارواح اولمغله مظان قبول دعادر چپلاق اياق اولمق تواضعه بناء در
آچق باش اولمق كبى * زيرا دعانك شرطى اظهار تواضع ورعايت
آدابدر * انكيچون صلوة جنازه ده صف اخير اختيار اولنمشدر
(وبونده اشارت واردر كه روح سلطانى ارباب كمال واصحاب نقصانك
نفس حيوانيه معالجه دن عجزلرينه مطلع اولدقده اياق باغى اولان
نفس حيوانيدن علاقه يى قطع وسراى وجوددن بى كفش خروج
ايدوب عرش اعلا طرفنه طوغرى عروج ايلديكه مطاف قدسيان
ومسجد شهود جاندر وكذلك عالم اجسامك نزولا مبداى وعروجا منتهاسيدر
روح سلطانى ابده بدنه تعلقندن صكره جسم لطيف صورتنده كيروب
ملائكه ملكوتيه ايله مشترك اولمش ايدى بناء على هذا مجردات مرتبه سنه
ترقى ايدوب سيرى عرشده منتهى اولدى

رفت در مسجد سوى محراب شد

سجده كاه ازاشك شه پرآب شد

* محراب * ايله مراد محراب مسجددر وجه تسميه بودر كه شيطان
وهوى ايله محاربه موضعيدر وياخود مصلى يه لازم اولان مقامده اشتغال
دنيا وتوزع خاطردن حريب ومسلوب اولقدر وكاه اولوركه صدر بيته

محراب مسجده تشبيها محراب ديرلر اولكى شد رفت معناسنه رفتى تأكيددر
اولدى معناسنه اخذ ايتمك دخى محتملدر نتكم قافيه يا اوزرينه كلمك قرينه در
(معناى بيت) بودركه پادشاه مسجدده محراب جانبنه كتدى وياخود
مسجدده محراب جانبنده اولدى واول مقامى اختيار ايلدى
زيرا خصوص اوزرينه محل نماز ونياز ومظنهٔ قبول دعادر سجده يرى
شاهك كوزى ياشندن پرآب اولدى يعنى حقيقت اوزرينه نتكم نيجه مذنب
منيب اولنلردن منقول در بوندن مراد پاشاهك نمازه قيام وسجده
سنده كريان اولديغن اعلاندر نتكم خبرده كلور (كان عليه السلام
اذاحزبه امر فزع الى الصلوه) يعنى پادشاه خصوص جاريه ده حقه
نمازله تقرب ايلدى زيرا نماز اعظم القربات ومعراج معنويدر وحديثده
كلور (اقرب مايكون العبد من ربه وهو ساجد فاكثروا الدعاء) ونمازى
تخصيص ايتمك غيرى وجهله دخى تقربى منافى دكلدر صدقه وصوم
وقربان وامثالى كبى (بونده اشارت واردر كه روح سلطانى عالم علوى يه
عروج وجانب عرشه صعود ايتدكده مستوى طرفنه ميل ايلديكه
صدر عرشدر وفخر عالم صلى الله وسلم ليلهٔ معراجده وضع قدم
ايتدكلرى يردر بوناً وبل عالم آفاقده كوره در فاما عالم انفسده كوره
مسجددن مراد مرتبهٔ سر ومحرابدن مراد مقام مراقبه در وروح
سلطانى مستوى ومقام مراقبه ده اغلدى * يعنى عين مجرده مرتبه
سنده حقيقة فاعله دن وياسم اعظمدن حقيقة قابله ايچون استفاضه
ايلدى اكرچه اول مسجدده يعنى عالم فناده در سؤال مسدود
وحس وشعور مسلوبدر

چون بخويش آمد ز غرقاب فنا

خوش زبان بكشاد در مدح ودعا

فنانك معناسى بودركه درياى مشاهدهٔ حقده مستغرق اولوب
عالم ملك ملكوتى احساس ايتمكدر بونده عالم فنايه وصولى پرآب عظيمده
مثلا حوض وايرمق ودريا كبى غرق اولمغه تشبيه واردر زيرا ايكيسنده
دخى احساس وشعور يوقدر بعض نسخده دعا يرينه ثنا واقع اولمشدر
ولكن لفظا نسخ عتيقه يه مخالف ومعنى سوقه مغايردر زيرا مدح
الله تعالى يه متعلقدر كه مقدمهٔ دعادر ودعا حاجت معهوديه دائردركه

مدح مذكور اوزرينه مترتبدر زيرا ديمشلردر كه هر كارك حصولنه تقديم وسيله لازمدر پس مدح وثناء كبريا وتصليهٔ فخر انبيا عليه السلام وسائل مقوله سندندر * وبعد ذا اشك وآبدن صكره غرقاب فنا تمثيلي زياده محلنده دوشمشدر (معناى بيت) بودر كه چونكه پادشاه سجده كاهنده زياده كوزياشي دوكدي شويله كه كويا كوزياشي دريا اولوب اكا غرق اولدي واول استغراق ايچنده وجوددن فناء كلي بولدي صكره اول حالتدن افاقت حاصل اولوب كنديسنه كلدي ودريادن طشره چقر كبي ساحل بقايه چقدي وانباس شعور واحساس ايله مأنوس اولدي حق تعالى يه مدح وثنا وحاجت ايچون دعاده خوش زبان آچدي (بوندن معلوم اولديكه عالم فناده حركت لسان وبلكه حركت جنان بله يوقدر بومعنايه حالات جمع ديرلر (من عرف الله كل لسانه) يعني حالت وصلتده عارفك كليل اللسان اولديغي بياندر وبنه خبرده كلور (من عرف الله طال لسانه) يعني حال ارشادده عارفك طويل اللسان اولديغي اعلاندر ارشاد ايسه فرقه نزولدن صكره در زيرا اولكيسي ترقي ذاتي وايكنجيسي تنزل صفاتي قبيلندندر مدار تسليك ايسه بوتنزلدر وهدايي افندي قدس سره كلماتنده كلور * وصلتده قالسك اكر * بلبل خبر ويركل بزه * مراد بلبل جانك كلشن وصلتده عالم بقايه رجوعن بياندر * محكيدر كه بروسه ده آسوده اولان شيخ افتاده قدس سره پرورده لرندن كمال دده نام كمسنه تحصيل كمال وتكميل مراتب جلال وجمالدن صكره امام اعظم حضرتلري حقنده توجه ايتدكده بطريق المكاشفه كورر كه امام مزبور نصف بحره واصل اولمشيكن ارشاد امت ايچون ساحله رجوعله مأمور اولور انكيچون امام اعظم عارفيندن وامام شافعي واصليندندر نته كم تحقيقي محلنده كلور ان شاء الله تعالى * بوندن فهم اولنور كه اجتهاد مجتهدين ارشاد مثابه سنده در يعني ارشاد عام ايله ارشاد ايلديلر زيرا ارشاد خاص ايتمك وقتك مقتضاسي دكل ايدي وبو معنانك زمانمزده مظهرنه راست كلدك كه بعض خواص رجال تدريس ايله اشتغال ايليوب حالني ستر ايلدي مع هذا مقتضاى عصر احياء علم ايدي وارباب ارادتك دخي قلتي وار ايدي (لمحرره) طوتالم پر كهر اوله اصداف * نه بيلور قدر جوهري جاهل

* بكدرر كوز يوماسن عالمدن * چون سجامز اوله حقدن باطل * بونده اشارت واردر كه روح سلطانينك مدح ودعاسي لسان وروحله در وسؤالي دخي سؤال روحانيدر

كاى كينه بخششت ملك جهان

من چه كويم چون تو بي داني نهان

* كينه * اصلنده كم درا كسك معناسنه يا نسبت ونون تأكيد نسبت ايچوندر آخرنده اولان هاء رسمي تخصيص ايچون الحاق اولنمشدر يعني بووصف ملك جهانه تخصيص ايدر كينه نك معناى تركيبيه سي اككلو در مجازا آز نسنه ده كم ديرلر نته كم واقعدر * رحمي بحال مانكني زان سبب كه تو * مثال اين شكسته دلان كم نديده * بيت مثنويده دخي كينه آز وادني معناسنه محمولدر عربيده اقل ايله اصغردن تعبير ايتدكلري كبي نته كم واقعدر * اقل جبال الارض طور وانه * لاعظم عندالله قدرا ومنزلا * نهان * كزليدر مقابلي آشكاردر * (معناى مصراع اول) بودر كه پادشاه بويله دبو مدح ودعايه كشاده زبان اولدي كه اي خداى متعال كثير الفضل والنوال كه سلطنت دنياسنك آز وادني بخشش وعطاكدر كه اسم وهابك تجليسي حسبيله صدور وظهور بولمشدر بخشش ايله تعبير ايلدي زيرا بي سبب سابق وبي استحقاقدر * يعني اختصاص آلهيدر كه فضل حقه ووجود مطلقه مستندر وزارت وسائر مراتب دخي بويله در * بعض امورك حصولي اسبابه منوط اولمق اختصاص بابندن اولماسنه منافي دكلدر * اسباب دخي تجلئ فياضندندر * بعد ذا سلطنت دنيايي تقليل ايلدي زيرا پادشاه كندو متصرف اولديغي اقاليم مخصوصه دكل بلكه دنيا شئ حقيردر انكيچون عندالله جناح بعوضه قدر دكلدر * والاكافره برايچيم صو ويرمزدي (بوسببدندر كه فخر عالم صلى الله عليه وسلم ملك دنيايه تنزل ايليوب نبي عبد اولمق اختيار ايتدي نبي ملك دكل زيرا علو قدر وعظم جاهنه كوره دنيا برقريه ويا برچفتلك قدر بله دكلدر * يعني جميع عوالمده اولان تصرفه كوره تصرف دنيا ادني پايه در واعلى بو مقوله ادنايه تنزل ايتمك علو همتدن دكلدر وبو دنيانك فوقنده عوالم واردر كه دنيا انلره نسبتله بر بلده ويا برقريه ويا برمحله ويا برخانه كبيدر * زيرا عوالم بري برينه اضافتله تفاوت

اوزر بنه دردنیادن تنکی یوقدر مع هذا براوجندن براوجنه بشیوز
یللق مسافه‌در (لمحرره) وسعت خقه کوره ای دل زار * قدر کف در
جهان هزار هزار * بو قدر وسعتله بودنیا * اولدی صان میه نسبتله
مزار * (معنای مصراع ثانی) بودرکه بن نه دیه‌م چونکه سن کزلویی
بیلورسن یعنی مضمرات صدوری لسان قاله کتور مکه حاجت
یوقدر زیرا عالم السر والخفیات اولدیغک جهتدن اطلاع تامک
واردر نتکم خواجه حافظ کلامنده کلور * ارباب حاجتیم وزبان سؤال
نیست * درحضرت کریم تمناچه حاجتست * و بو مرتبه سؤال حال
دیرلر فقیرک غنی حضورنده قیامی کبی * وفی النفس حاجات وفیك فطانة *
سکوتی بیان عندهم وخطاب * پادشاهاه دیمك استرکه فی الحقیقه
سؤال قالی ایتمکه حاجت یوقدر زیرا سؤال حالی کفایت ایدر ولکن
درکاه والاده تذلل وافتقار ایچون سؤال قالی طریقیله دخی رجا اولنور
دیمشلردرکه بلانزولنده ترك دعا ایتمك مذمومدر * زیرا الله تعالی ایله
مقاومت وابتلاسنه صبر وتحمل ادعادر انکیچون ابن فارض قدس
سره تائیه‌سنده کلور * ویحسن اظهار التجلد للعدی * ویقبح
غیر العجز عند الاحبة * بیت مثنویده اشارت واردرکه روح سلطانی یه
کوره ملك جهاندن مراد عالم صورت وظاهردرکه نفس حیوانی
آنك اجسادر تقلیلی سائر عوالم کلیه وجزئیه‌ده تصرف عامنه نسبتله‌در
زیرا جمیع خزائن علویه وسفلیه‌نك مفتاحی انسان کامل النده در
ودنیازن حکمنده اولمغله جهان ایله نفس حیوانی جاریه‌سنه اشارت ایلدی
ونهاندن مراد فی الحقیقة روح سلطانینك کندوسیدر زیرا نفس
حیوانی‌یه تعلقدن قطع نظر نهاندر ظهوری تشخص انسانی
وتعین نفس حیوانی ایله‌درکه ویا دیمك استرکه بن نه دیم زبان روح
وزبان حاله چونکه سن بنی وبنم احوال خفیه‌می وحاجات مضمره‌می
بیلورسن بوندن مراد اسم اعظم جانبنه توجه وشافی وکافی
وامثالی اسماء آلهیه‌یه التجادر

ای همیشه حاجت مارا پناه

بار دیکر ماغلط کردیم راه

* همیشه * دائما معناسنه‌در پناه اصلنده اسم مصدردر صکره صغنجق
بر معناسنه استعمال اولنمشدر پناه کاه کبی عربیده ملجاء دینلور پادشاه

عالم پناه دیمك خلق عالمك بحسب الظاهر صغندیغی یردیمکدر یعنی جور
وظلم زمانه‌دن عدل وانصافنه التجا اولنور * بار * کره * ودیکر * بائله ویاسز
دخی غیر معناسنه‌در تکرار اولان نسنه‌نك ایکنجیسندن دیکرله تعبیر
اولنور بار دیکر بردخی وغیری کره دیمکدر وتکرار دخی بویله‌در ایکندی
نمازنه نماز دیکر دیرلر بردخی نماز معناسنه زیرا کوندز نمازلرینك ایکنجیسیدر
اسم طاعتله ایکنجی کره ادا اولنان نمازدر زیرا ابتداء صلوة ظهر اقامت
اولنمشدر نتکم محلنده مبیندر (معنای بیت) بودرکه ای دائما بزم حاجتمزه
ملجاء وملاذ اولان رب العالمین غیری کره دخی بز راه درکاهی یاکلدق
یعنی درکاهکه التجا بولنده انحراف وعدولمز همان بوماده‌یه مخصوص
دکلدرکه معالجه‌ده حکمایه مراجعت وشفاده تأثیر سندن اولدیغن
نسیاندر بلکه بزدن نیچه کره دخی بویله غلط واقع اولش وخطا ظهوره
کلمشدر * (ولیس هذا اول قاروره کسرت فی الاسلام) بوندن مراد
وقت اعتذاره‌دك واقع اولان جرم وخطا وصادر اولان سهو ونسیانی
اعترافله حصول مقصوده توسلدر زیرا دعاده تقدیم توبه واعتراف
بالذنب لازمدر * قول بشردر نوله ایلرسه کناه * کندویه لایقن ایتسون
الله * بونده اشارت واردرکه روح سلطانی نفس حیوانی‌یه معالجه
خصوصنده ایکی یرده غلط ایلدی بری بوکه علماء رسومه مراجعت
وبری دخی اهل تلوین وتقلیده میل والتفات قلدی ونعم ماقیل *
لقدانزلت حاجاتی بواد غیری ذی زرع *

لیك کفتی کرچه میدانم سرت

زود هم پیدا کنش برظاهرت

* سر * خلقدن کتم واخفا اولنان نسنه‌درکه فارسیده پنهان دیرلر انکیچون
پیدا ایله مقابله اولندی که معناسی اظهار اولنمش دیمکدر اصلنده رانك
تشدیدیله‌در بوراده وزن ایچون تخفیف اولنمشدر بعض نسخه‌ده * فاش
کواندر دعاء ظاهرت * دوشمشدر فاش اصلنده فاشیدر منتشر وشایع
معناسنه صکر کثرت استعماله یا حذف اولنمشدر نتکم معافی دیه‌جك یرده
معاف ومسلم دیرلر ابن کمال معافك اصلنی بلمیوب معاف دینی تخطئه
ایتمشدر (معنای بیت) بودرکه لکن دیدك که اکرچه بن سنك مخفی
اولان اموریکی بیلورم زیرا عالم الغیبم تیزسن هم اول زار درونی ظاهرك

اوزرینه اظهار ایله ولسان قاله کتوروب سویله بن دخی (ادعونی استجب
لکم) وفقنجه امرکه امتثالا قلبمده اولان حاجتمی لسانه کتوردم
ومرادم هرنه ایسه درکاهکه یتوردم دعاور جانبم لطف وکرم سنك
قال الحافظ * فقیر وخسته بدرکاهت آمدم رحمی * که جزدعای
توام نیست هیچ دست آویز * بونده سردن مراد روح سلطانینك
نفس حیوانی حقنده اولان حاجت خفیه سیدر وظاهر عبارتنده نکته
بودرکه روح سلطانی کرچه فی الحقیقه حس ظاهرله ادراك اولنمین
امور باطنه دندر ولکن نفس حیوانی یه تعلق حسبیله صورت
انسانیه ایله ظاهر اولمشدر انکیچون موتله بدندن مفارقت ایتدکدن
صکره صورت جسم ایله تشکل ایدرمکر صفت عالیه سی اعتباریله
غیری صورتده تمثل ایده زیرا روح صاحبنك حالی حسبیله تمثل ایدر
حتی ذباب وبعوض صورتنده بله کرر (سؤال اولنورسه که
دعاده سر واخفا لازمدر نتکم قرانده کلور (ادعوا ربکم تضرعا
وخفیة انه لایحب المعتدین) پس جهر واظهاره نه وجهله جواز
واردر (جواب بودرکه مقصود دعای مرتبهٔ اسانه تنزیلدر * وبوندن
ایسه جهر لازم کلمز مع هذا آیتده مندرج اولان اعتداد دن مراد رفع
صوت وصیا حدر فی الجمله جهرده ایسه بو اعتداد تجاوز یوقدر *
ولئن سلم جهر واخفا مراتب حسبیله درنتکم محلنده مبیندر (المحرره)
دعادل اولمه دیرسك قبول درکه رب * حضور حقده همیشه رعایت
ایله ادب * پرادبله دعا مرغی ایتمدن پرواز * ایاغنه کلور آنك شکار نب

چون برآورد ازمیان جان خرش
اندر آمد بحر بخشایش بجوش

* آورد * فعل ماضیدر آوریدندن ایکسی دخی فتح واوله درضمله
دکل * خروش * فریاد وبانکدرکه کریه ایله ناکاه کلور * بخشایش * اسم
مصدردر بخشایدندن اسرکیش معناسنه یعنی ترحم * جوش * حرکت
واسم مصدردر قاینمق معناسنه کذا فی مفتاح اللغة (معنای بیت) بودرکه
چونکه پادشاه جان اورتاسندن ودرون دلدن اضطرارله فریاد وکریه
یوقاری کتوردی واحداث واظهار ایلدی الله تعالینك بحر
رحمتی حرکته کلوب (امن یجیب المضطر اذا دعاه) وفقنجه دعاسنك

اثر استجابتی ظهور ایتدی بونده بخشایش الهی بی توسعده بحره تشبیه
وسبب استجابته تنبیه واردرنتکم خواجه حافظ کلماتنده کلور * مرا
ازین ظلمات آنکه رهنمایی کرد * دعای نیم شبی بود وکریهٔ سحری *
دیمشلردرکه الله تعالی برقولنی دعایه توفیق اراده استجابت
ومشیت قضاء حاجتندندر زیرا دعایه داعیه خلق ایتمك حکمتندندر *
حکیم دن ایسه عبث نسنه صادر اولماز چون قول جانبنده شرط
دعابولنه حق طرفنده دخی حصولنه میل صفاتی بولنور * جوشدن
مراد بودر مقصود ظاهرده پادشاهه وباطنده روح سلطانی یه رحمن ورحیم
اسملرندن تأثیر فیض حصولی اعلاندر ومن الله التوفیق *

درمیان کریه خوابش دربود
دید در خواب اوکه پیری رو نمود

* خواب * اویقو نوم کبی ودوش معناسنه خوابیدندن ولکن ارباب
طریقت اراسنده دوش دیمك کرکدر انلر واقعه دیرلر واقعه دن
صکره رؤیا انمن سیراندن وارداتدر * (معنای بیت) بودرکه کریه
وسوز اثناسنده اول پادشاهی خواب قابلدی یعنی ناکاه ابواب حواسی
مسدوده اولوب اویودی وقوت خیالیه سی عالم مثاله متصل اولدی
وروحی اول عالمدن جولان قیلدی اویخوده کوردیکه برپیر یوز کوستردی
یعنی ظاهر اولدی (مقصود ارواح کملدن بر روحك تمثیلیدر * زیرا
انلر (فالمدبرات امرا) آیتنده داخللردر عالم مثال عالم ارواحله اجسام
اراسنده برزخدر هرمعنی اوراده تمثل وتجسد ایدر مثلا علم ابن
صورتنده وذوق دل انجیر شکلنده کورینور بو عالمه دخوله سبب نومدر
انکیچون پادشاه مغلوب خواب اولدی تاکه صورت مقصودی آیینه
مثالده ادراك ایلیه وبو مرتبه عوام ایچوندر والاخواص یقظه ده
منسلخ اولورلر انکیچون اکثر فتوحات غیبیه انسلاخده واقع اولور ودخی
بحسب الغالب انسلاخله در * بعده ذاپیرك ظهوری تأنیس ایچون
ویردخی قوت علم وعقل وکثرت تجربه ایله جواندن امتیازنه بناءدر
انکیچون مشکلاتی پیراندن استفسار ایدرلر وامور معضله ده انلرك
راه تدبیر ومشاوره لرینه کیدرلر (المحرره) سخن انداز اولسه رأیله پیر
* کوزه در منزل مرادی چوتیر * یو قدر فکر جوان ایچره توان *

* يوق يره ايلمسون هيچ تدبير * حقيقتده پيردن مراد عقل كلدركه
عقل فعال وملك ملوك الارواح دخى ديرلر روح القدس يعنى جبرائيل
عليه السلام آنك صورتيدر (بو سببدندر كه عالم انفسده عقلك
مقرى مقدم دماغ وجبرائلك مستقرى ذروهٔ سدرة المنتهى در
بدايت نبوتده وحى ونفخ روح القدسك وساطتيله اولديغى كبى
نهايت ولايت يعنى فناء تامده دخى احياء معنوى ذكر اولنان عقل كلك
توسطيله در جبرائيل عليه السلام كندى تعيين مقامندن انبياءدن
غيرى يه ظاهر اولماز مكر تمثل طريقيله اوله بو صورتده جبرائيل
رائينك صورت عقليه سى اولور زيرا جبرائيل معلم خيردر قوت
عاقله ايسه معلم صورتنده كورينور * نتكم قوت روحانيه مرشد
وقوت عرفانيه فخر عالم صلى الله عليه وسلم صورتنده تمثل
ايدر الله تعالى ايسه انسانك صورت سريدر نتكم بالاده بيان
اولندى عقل كل وروح القدسدن پيرايله تعبير اولنمق ايكى وجهه
محمولدر (برى بودركه پيرلر امور ديده وكارآزموده اولدقلرى
جهتدن امور مهمه ده مرجوع اليه در كبير السن اولان آدمه
كثرت تجاربى حسبيله پير اطلاق اولنديغى كبى حديث السن اولان
عالمه دخى اطلاق اولنور * نتكم عربده شيخ دينلور زيرا كثرت
معارفى واردر و پيرلك نفس الامرده اجسام كثيفه نك صفتيدر *
والا ارواح وكذلك اجسام لطيفهٔ ملكوتيه بو مقوله اوصافدن معرادر
(سؤال اولنور سه كه شيطان دخى ارواحدندر زيرا جسم
لطيف اولمق روحانيتنى منافى دكلدر ملائكه كبى مع هذا ابن عباس
رضى الله عنهمادن مرويدركه ابليس اوز رينه دهور مرور ايتدكده
هرم حاصل اولور صكره وجودى تازه لنوب اوتوز ياشنده كبى اولور
(جواب بودركه بو كلام ابليسك تجدد نشاطنى تمثيلدر * نتكم سنه نك
تجددى عالمك تجدد نشاطنه وخلوقتى فتور عزيمتنه محمولدر (وبرى
دخى بودركه خلقتده مقدملردر زيرا ابتداء ارواح آندن ملك
آندن جان آندن انسان خلق اولنمشدر پس عقل كل مقدم الارواح
والاجسام وجبرائيل مقدم الملائكة الكرام دركويا ديمك اولور كه روح
سلطانى مقام عرشده مستوايه قدم بصدقده غريق بحر حيرت ايكن

ناكاه انسلاخ عظيم وانجذاب قوى واقع اولوب واسطهٔ فيض اولان
عقل كله وياصورت جبريله ملاقى اولدى وبونلردن برينك صحبتنه
دخول بولدى * بوندن ظاهر اولور كه مستواى عرش روح انسانى يه
مخصوصدر انكيچون جبرائيل ليلهٔ معراجده سدرة المنتهى نك فوقنه
ترقى ايده ميوب (لودنوت انملة لاحترقت) ديدى (لمحرره) اير مدى
رتبهٔ انسانه ملك * كورمدى بويله جاهى چشم فلك *

كفت اى شه مژده حاجات رواست
كر غريبى آيدت فردا زماست

حاجاتى جمع ايراد ايتمه ده حاجات مستقبله حصولنه دخى اشارت واردر
وجائزدركه كندى نفسنه واتباعنه ومعشوقه سنه نظر جهتيله اوله
وبرى دخى برحاجت عظيمه دركه حاجات كثيره حكمنده در واحددن
جميع ايله تعبير اولنمق خود شايعدر نتكم قرآنده كلور (فنادته الملائكة)
مراد بالكز جبرائيلدر و برمحلده دخى كلور (واطراف النهار) مقصود
طرف نصف ثانيدركه انده صلوة ظهر اقامت اولنور (معناى بيت) بودركه
اول نورانى ومدبر روحانى ديدى اى پادشاه مژده و بشارت سكا كه حاجتلر
روا ومقبولدر * بوندن صكره نه وجهله روا اولديغن بيان ايدوب ديركه
اكر يارنكى كون سكا برغريب آدم كلورسه اول بزدندر يعنى سن آنى غريب
صورتنده كوروب بيكانه معامله سن ايتمه بلكه آشنالق ايله زيرا چونكه
بزسنكله آشنا اولدق وسكا بو خصوصده مژده قلدق پس آشنادن
وارد اولان قاصد دخى آشنادر خصوصا كه حصول مراده وسيله اوله
(لمحرره) برغريبى كوريجك بر پرده * اولمسون غربتى سكا پرده *
آشنا بل آنى كم اولمشدر * آشنالر يانده پرورده * بوندن مراد حق تعالينك
معلوم اولمين وجهله حسن تدبيرنه (ومن حيث لا يحتسب) امورى تيسيرنه
اشارت واردر * وحقيقتده غريبدن مراد مرشد كامل ومربى واصلدركه
بو عالمده ارباب صورت ومجاز ريانده غريب كبيدر * زيرا حقيقت
ايلندن كلور ولسانى دخى غريبدركه فهم اولنماز انكيچون يونس امره
قدس سره بيورر * سو يلرم دلم بلنمز * برعجب ايله كلدم * دلدن مرادى
علم لدنى دايدر * وايلدن مرادى اهل حجاب وغفلت ايليدر وحديثده
كلور (كنت يتيما فى الصغر وغريبا فى الكبر) و بو غربتك اثريدر اول

معنی كه (لی مع الله وقت) مقالەسیله اشارت اولنمشدر * اشته انبیاء واولیانك غریبلری بودر انكیچون صدف وار بسته دهان اولوب آشنا ومحرم بولمدقچه جواهر نثار ایلمزلر و یار آشنادن خبر سویلمزلر * فردا دیدوكی روحك بدنه تعلق اعتباریله در والاروح محض اوزرینه زمان جاری دكلدر * زیرا عالم امردندر بی ماده ومدت خلق اولنمشدر * نتكم عرش اعظم ماده‌دن مخلوق ولكن بی مدتدر * زیرا زمان انك حركتیله متقدر اولمشدر سائر اجسام ایسه هم ماده دن مخلوق وهم مدت ایله وجود بولمشدر * وروحك نفس حیوانی یه تعلقی فی نفس الامر آنكله تقیدینی اقتضا ایتمز بلكه تجرد اصلیسی اوزرینه‌در پس قید نفسك صفتیدر روحك دكل بوندن فهم اولنور كه الله تعالینك اشیایه تجلیسی دخی بویله‌در یعنی اسما وصفاتنك مجالی ومظاهرده ظهوری حقیقتده اطلاقنی منافی دكلدر واشیانك آنك ذاتنه لزومی ظلك ذو الظله لزومی كبیدر ظلك زوالندن ذو الظلك زوالی لازم كلمز فافهم وعقل كل ویا روح القدسك اول مرشد ایچون یزدن دیو كندیلرینه اضافت قلدقلرینك اصلی بودر كه عقل وروح فیض والهام اهلیدر * ومرشد انلرك نفث ونفخیله حاصل اولمغین پدره نسبتله فرزند كبی اولدی یعنی انلرك نفس معنویسندن ولادت معنویه ایله تولد ایلدی پس یزدن دیدیلر یزم نفسمزك احیاسیدر معناسنه بومعنادندر كه فخر عالم صلی الله علیه وسلمه چدعیسی دیدیلر زیرا عیسی نفخ روح القدسدن وروح القدس دخی نور فخر عالمدندر علیهم السلام * وبیتده بر نكته دخی بودر كه اول غریب پادشاهك حضورنه قدوم ایتمك دلالت ایدر كه نیجه قابل ارشاد ومستعد سلوك طریق رشاد واردر كه مرشد كامل آنك ایاغنه كلور نتكم شیخ اكبر قدس سره الاطهر مغربدن قونیه‌ده شیخ صدر الدینك وشمس الدین تبریزدن مولانانك ایاغنه كلدی وارشاد ایلدی ونیچه‌لر دخی جهانكرد وصحرانورد اولوب مرشدك ایاغنه وارمشلردر * نتكم ابراهیم ادهم پیر خراسانی ایاغنه واردی وشریف جرجانی خواجه علاء الدین عطار صحبتنه ایردی وعلی هذا حركاتده خود بركات عظیمه واردر انكیچون فخر عالم لیلهٔ معراجده قدس شریفه تشریف ایلدی (لمحرره) خوشدرر كرچه ثباتده كهسار * كه اولو بدر آنك وقارنه

دال * لیكسن وارایاغنه آنك * طاغ یوریمزسه یوریسون ابدال *

چونكه آید او حكیمی حاذقست

صاد قش دان كوامین وصادقست

* حكیم * حكمت اهلیدر آخرنده یا تنكیر ایچوندر كه تعظیم مراد اولنور ویا وحدت ایچوندر وبو مقوله فاصل ماقبلنی مابعدیله وصفه مانع دكلدر لسان عربی‌یه قیاس اولنماز حكمت صوفیه قاتنده اشیانك حقیقتی اوزره معرفته دیرلر نتكم حدیثده كلور (رب ارنی الاشیاء كما هی) بوكا حكمت ذوقیه دیرلر كه سائر علوم كسبیه كبی كسبله حاصل اولمز بلكه موهبهٔ الهیه‌در كه سالك اكا حقه وصولدن صكره نائل اولور فاما اولكه حكمتی تحقیق العلم واتقان العمل دیو تفسیر ایدرلر تحقیق علمه عند المتكلمین حكمت نظریه دیرلر كه انك بیاننه علم كلام متكفل اولمشدر واتقان عمله حكمت عملیه دیركه انك تفصیلنی علم فقه درعهده قلمشدر بو حكمت ذكر اولنان حكمت ذوقیه‌نك مقدمه‌سیدر زیرا علم وعمل حقیقته بابدر وقرآنده كلور (وأتوا البیوت من ابوابها) و بر محلده دخی كلور (واتقوا الله ویعلمكم الله) وحدیثده كلور (من عمل بما علم ورثه الله علم ما لم یعلم) علامهٔ شیرازی رحمه الله حكمة الاشراق شرحنده دیركه متقدمین ومتأخریندن حكمت بحثیه ایله حكمت ذوقیه‌یی جمع ایلمش بلمزز مگر بو كتاب صاحبی اوله یعنی شیخ شهاب الدین عمر سهروردینك خواهرزاده‌سی اولان شهاب الدین المقتول كه حكمت اشراقیه‌یی احیا ایلمشدر زیاده مرتاض وقلندر رومسا فرایدی ملك طاهر كونده حلبه مرور ایتدكده فقهاسی حسد ایدوب افساددین ایدر دیو سعایت ایلیوب بشیوز سكسان التی تاریخنده قتل ایتدردیلر (لمحرره) ره حكمت سكا اولورسه مسند * ایغمه پس كیمسنك علمنه حسد * بیت مثنویده حكمت ایله مراد بطریق العباره حكمت طبیه وبطریق الاشاره حكمت ذوقیه‌در كه لقمان حكیم علیه السلام مجموعنی جامعدر (معنای بیت) بودر كه چونكه اول غریب سكا كله او حكیم حاذق وطبیب ماهردر بو خصوصنده مقلد دكلدر آنی صادق ومخلص بیل كه او دعوای حكمتنه كوره صادق ومعالجه نسبتله امیندر * بوندن مراد پادشاه عالم مثالده اول پیره ملاقی اولدقده انك صدقنه قلبنده علم ضروری حاصل اولمغین

خبر صادق ایله دخی غریبك حقنده حاصل اولان علم بدیهی یی بیاندر
زیرا مخبر صادقك خبری ضرورة و بدایة یقین ایراث ایدر نتكم محلنده
مبیندر * بونده اشارت واردر كه نفس حیوانی یی ارشاد ایچون ارسال
اولنان مرشد غریب مدار تسلیك اولان اوصاف شریفه ایله متحلی
ایدی كه اولا حكیم الهی ایدی یعنی حكمت ذوقیه اهلی و كرامت علیه
صاحبی ایدی نتكم قرآنده كلور (وعلمناه من لدنا علما) زیرا بو علم شریف
مرشدك حقه وصولنه نشان و صدق حالنه برهاندر انكیچون
بر وجهله تقلید قبول ایتمز قطب ارشاد اولمق بو مرتبه یه بلوغدن
صكره در كرامت كونیه بو مرتبه نك لوازمندن دكلدر زیرا نیجه سلوكنده
منتهی واردر كه اندن خارق عاده نسنه صادر اولمشدر ابو بكر
الصدیق رضی الله عنه كبی ثانیا اسرار الهیه یه اماندار ایدی زیرا
عهد مأخوذ واردر كه امانات الهیه محلنده تأدیه اولنه فخر عالم
صلی الله علیه وسلم وسائر انبیاء كرام علیهم السلام عامهٔ ناسه مبعوث اولمق
حسبیله لسان باطندن رموز وتلویحات ایله اكتفا ایلدیلر نتكم اثرده
كلور (كلموا الناس علی قدر عقولهم) پس فهم خاصه ایچون اولان
اموری عامیه تصریح ایتمه ده خیانت وافشا قلمه ده اختلال عظیم واردر
حلاج قدس سره نك ابتلاسنه باعث بو معنادر وخواجه حافظ كلماتنده
كلور * چو شمع هر كه بافشای راز شد مشغول * سرش زمانه
چو مقراض در زبان كیرد * بونده اشارت واردر كه نفس حیوانی نك
حامل اسرار الهیه اولمغه استعدادی وار ایدی زیرا امانت كبرایی
حمل ایچون خلق اولنمش ایدی نتكم قرآنده كلور (وحملها الانسان)
ملكده وسائر موجوداتده بو حمل امانته استعداد مفقودر نتكم بالاده
بیان اولندی جبرائل علیه السلامه امین اطلاق اولنمق حامل اولدیغی
وحی الهی یی محلنه ایصال ایتمك حسبیله در ولله در القائل * امین
محوی ومكو باكسی امانت عشق * درین زمانه مكر جبرئیل امین
باشد * ثالثا صادق ایدی صدق اصطلاح صوفیه ده شوائب صفات
نفسانیه دن پاك اولمغه دیرلر كه تصوف حقیقتده بو معنادن عبارتدر نتكم
حضرة هدایی قدس سره كلماتنده كلور * تصوف نفسنی پاك ایلمكدر
فنا ایله آنی خاك ایلمكدر * پس شول سالكده حظوظ نفسدن شائبه اوله

صدقی باطل اولور وارشاده قادر اولماز * بعد ذا بو اوصاف مرشدك كندی
ذاتنه كوره در تربیه سی حسبیله اولان اوصافه دخی اشارت ایدوب بیوردر

﴾ در علاجش سحر مطلق رابین ﴿
﴾ در مزاجش قدرت حق رابین ﴿

* سحر * اصلنده مأخذی لطیف ورقیق وسببی خفی اولان نسنه یه
اطلاق اولنور نتكم سحر حلال دیرلر صكره اصطلاحده تعریف ایدوب
دیمشلردر كه اظهار امر خارق للعادة من نفس شریرة خبیثة بمباشرة
اعمال مخصوصة یجری فیها التعلم والتعلیم پس ساحر جادو وسحر فتحله
جادولق ایتمكه والداتمغه وسحر كسرله عمل ساحره دیرلر كه امر خارق
مذكوردن عبارتدر سحرده بر نسنه نك وجودی وعدمی تخیل اولنمامغله
وقت سحره دخی سحر دیدیلر زیرا نور وظلمتی مشتمل وایكی میاننده
دائردر سحر حقدر دیدكاری مسحورده اثری كائندر دیمكدر والا عملی
حرامدر دیمشلردر كه سحرك قلب اعیان وتغییر اشكال والوان وتعویج
اعضا وازالهٔ عقل ایتمه ده تأثیری واردر مثلا ساحر افسون مخصوصه
مباشرت ایله انسانی حماره وحماری انسانه قلب ایدر وكاه اولور ساحرك
جسمی بر مرتبه ده دقیق كورینور كه بر پنجره دلكندن چیقر ویا خفیف
اولور كه بر قامش باشی اوزرینه چیقر ویا خیط دقیق اوزرنده جریان
وهواده طیران ایلر ویا صو اوزرنده یوررو یا بر كلبه ركوب ایدر
مشهوردر كه بر كافر قریسی بر كوپه بنوب طی مكانله هندستانه
كیتمشدر وبو جمله ده خلق وتأثیر الله تعالی نكدر افلاك ونجومك
وسائر امور علوینك دكل و بو مقوله خوارقه كرامات دینلمز *
زیرا نفوس خبیثه دن اعمال مخصوصه مباشرت ایله صادر اولمشدر نتكم
تعریف سحردن معلومدر (تأویلات نجمیه ده كلور كه فرعون حضرت
موسی علیه السلامه معارضه صددنده اولدقده اظهار سحر ایچون
وعده كاه طلب ایلدی * زیرا صاحب سحر تدبیر سحر ایتمه ده طول زمانه
محتاجدر صاحب معجزه ایسه اظهار معجزه ده موعده محتاج دكلدر
* سحر مطلق * سحر كامل معناسنه در كه زیاده تأثیردن عبارتدر نتكم
حدیثده كلور (ان من البیان لسحرا) یعنی بعض بیان واردر كه سحر
عملی كبی عمل ایدر و كاركر اولور یعنی سامعك قلبی سرعت ایله آنی قبول

ایدر *مزاج* اخلاط اربعه میاننده متوسط اولان کیفیته دیرلر *
(معنای بیت) بودرکه اول حکیم الهینك معالجه سنده زیاده تأثیری
وطبع وترکیبنده عالم بسیطدن ابداع اولنان قدرت حق کور مقصود
معالجه دن عدم عجزنی ومباشرتنده اولان تأثیرینی بیاندر مزاج
صبارنی زیاده محلنده دوشمشدر زیرا قدرت اصلاح مزاجه تعلق ایدر
* وبری دخی مزاجی معالجه ایتدیکی ترکیبه اشارت واردر زیرا مزج
اجزانی بری برینه قادر شدر مقدر (وبونده رمز واردر که جمیع اشیا
مفرداتاولسون مرکبات اولسون اسماء حقله قائمدر داروی حکیم ده
ابداع اولنان شفادخی بو معنایه دائردر فافهم جدا (بونده ایما واردر که
ذکر اولنان حکیم الهی قدیر اسمنه مظهردر انکیچون معالجهٔ قلبیه یه
قادرو تریدسی زیاده مؤثردر * زیرا معالجه سی عموم اشیاده داخلدر *
نتکم قرآنده کلور (والله علی کل شیٔ قدیر) بعده ذاقطب ارشاد
اولنلرك جمله سی صفت قدرته مظهردر ولکن خارق عادته تعلق
ایدن قدرت ظاهره ایکی کسه ده بری شیخ عبد القادر الکیلانی
درکه مشرقیدر * وبری دخی شیخ ابو مدین درکه مغربیدر قدس سرهما
یعنی بو ایکسندن صادر اولان کرامات کونیه غیریدن صادر اولمشدر
وبو معنی اسم قدیرك ظاهرا و باطنا تجلیسنه منوطدر ولکن
نفس ولایتده کرامت خارجیه شرط اولمدیغی بالاده معلوم اولدی
زیرا معتبر اولان کرامت علمیه درکه ذات وصفات وافعال حقه
واسرارنه متعلقدرکه تزکیهٔ نفسه منوطدر وتزکیهٔ نفس ایتمك اعظم
الکراماتدر نتکم یونس امره کلماتنده کلور * کرامتم واردر دیو خلقه
کرامت کوسترمه * نفسکی مسلمان ایله کروار ایسه کرامتك *

چون رسید آن وعده کاه وروز شد
آفتاب ازشرق اخترسوز شد

مصراع ثانی روزشدی بیاندر * وعد * وقوعندن اول ایصال
منفعت ایله اخبار در آخرنده اولان هاء رسمی تصرفات اعجامدندر
عرضه کبی * کاه * کاف عجمیله ظرف زمان وظرف مکان میاننده مشترکدر
بورا ده مراد ظرف زماندر صبحکاه کبی صباح وقتی معناسنه
* آفتاب * کنشدر اصلنده آف تاف درفائله بار اسنده تبادل واردر

زیرا ایکیسیده شفو یدر نتکم زبان وزفان دیرلر پس آف آب معناسنه در
وکذلك تاف وتاب دخی بویله در یعنی تافتن وتابیدن قزمق وقزدرمق
دیمکدر آفتابك معنای ترکیبیسی صوقزدر یعنیدر زیرا صوبارد بالطبعدر
قزمسی عارضدر هوا ایسه بویله دکلدر زیرا طبیعتی حاردر برودتی
عارضدر اول سببدن صونك قزمسی کنشه نسبت اولندی هوانك
اولنمدی واحتمال واردرکه آفتابك ترکیبی آفت ایله آبدن اوله
زیرا تابله آبی تحلیل وافنا ایدر اما آفت عربیدر اسم فارسیدن
جزء اولمقده بعد واردر هوانك کبی دکلدر زیرا آفتاب اعلام
منقوله دندر کذا فی دقایق ابن الکمال *اخترسوز* وصف ترکیبیدر
یلدز یاقیجی معناسنه (معنای بیت) بودرکه چون اول وعده زمانی
ایرشدی وکوندز اولدی یعنی کنش مشرقدن طلوع ایدوب
یلدز یاقیجی اولدی یعنی نورنك غلبه سیله یلدزك شعله سنی
ستر ایلدی وظهورندن اثر قومدی نتکم خواجه نصر الدین لطائفنده
کلور * فی السماء یلدزات کنش کورسه بتار ها * بعده ذا بو کلامده
ایکی اشارت واردر (اولکیسی ظلمت غمك نور سروده تبدد ایدر
نتکم دیمشلردر * بویله قلمز شب فرقت بکران شاء الله * خسته
دل روز وصاله ایران شاء الله * (ایکنجیسی بودرکه ذکر اولنان
حکیم الهی آفتاب مثال ایدیکه مشرق وجودن طلوع وظهور
ایلمش ایدی ومقدم معالجه یه تصدی ایدن مقلدلر ایسه یلدز
مقوله سی ایدیکه انلره اهتداء فی الجمله ایدی پس شمسك ظهورنده
سائر کواکبه ظهور قالمدیغی کبی حکیم الهینك قدومنده دخی
ارباب قشر واصحاب تقلیده بقا لمدی واثرلری مضمحل اولدی
حقیقتی بودرکه نور شمس اصل ومتبوع ونور قمر وسائر نیرات
فرع وتابعدر زیرا جمله سی نور شمسدن مستفاددر ونور شمسله
سائر انوار مضمحل اولدیغی کبی نتکم قرآنده کلور (وجعلنا اللیل
والنهار آیتین فمحونا آیة اللیل وجعلنا آیة النهار مبصرة) نور شمس حقیقی
ایله دخی سائر انوار مجازیه منمحی اولور والا حد مفید وحد مستفید ممتاز
اولمق لازم کلوردی مع هذا حد مفید قوت وکماله ارفع وحد مستفید
ضعف ونقصانله انزلدر بو سببدندرکه شاکرد حد استادی تجاوز ایتمز

ومريد شيخك مرتبه سنه ايرمز مكر شيخك وفاتندن صكره اوله نتكم ارباب بصائره روشندر

بودا ندر منظره شه منتظر
تابه بيند آنچه بنمودند سر

* منظره * عربيدر نظرگاه معناسنه مراد پنجره دركه اندن طشره نظر ايدرلر منظره ايله منتظری جمع ايتمهده لطافت وار در زيرا نظر دخی بعض مواضعده انتظار معناسنه كلور * به بيند * ده علامت استقبال اولان با مضمومه اوقنور زيرا فعل مضارعك اول حرفی مضموم اولسه كند كبی وياخود حروف شفويه دن اولسه بيندوميرد كبی اتباعا مضموم وماعداسنده مكسور اوقورلر برسد كبی (معنای بيت) بودر كه پادشاه سرايننك پنجره سندن منتظر اولدی تاكه خوابده كزلی كوسترد كاری كسنه يی آشكاره كوره وعالم صورتنده صحبتنه ايره وخيال حقيقت اولنه نتكم قرآنده كلور (هذا تأويل رؤيای من قبل قد جعلها ربی حقا) بونده اشارت واردركه طالب مطلوبه منهیء ومنتظر كركدر ولكن سبق وعد دنصكره والا اجتهاد اهل هيولانی وهردورلی خاطره دن فارغ وامانيدن آزاد كركدر (بعض كبار بيورمشلردر كه الله تعالی بعض عبادی طلب ايله مبتلی ايلر ولكن مطلوب حاصل اولماز بوكا طلب ولاشیء ديرلر وبعض طالب حصول مطلوب ايله مستسعد اولور ياطلبه مقارنا ويا متأخرا بوكا طلب وشیء ديرلر وبعضيسی بلاطلب نائل فيض اولور بوكا شیء ولاطلب ديرلر (بعد ذا منظره دن مراد جسد انسانی ونفس حيوانی دركه روح سلطانی به پنجره كبيدر زيرا روح سلطانی اشيايی شهود عيانی ايله بو منظره دن سير ايدر بونده اشارت واردركه پادشاه خوابدن صكره مسجددن سراينه كلوب مقتضای واقعه يه متقرب اولديغی كبی روح سلطانی دخی عرش اعلادن جسدنه تنزل ونفس حيوانی يه تعلق ايدوب موجب اشارته منتظر اولدی (بو مقامك تحقيقی بودركه فخر عالم صلی الله عليه وسلم قبل الوحی التی آی قدر كه ادنای مدت حملدر رؤيای صادقه ايله عمل ايتديلراندن واسطهٔ وحی اولان ملك خارجده كلوب عالم مثال مقيددن عالم مثال مطلقه انتقال ترقی بولديلر پس بو مرتبه يه

وصولده حاجت قالمدی اكرچه كه رؤيا فی الجمله معمول بهادر * وسالك نفس اماره ولوامه دن نفس ملهمه مرتبه سنه ترقی ايتك دخی بويله در يعنی مرتبهٔ ملهمه يه واصل اولمق مفاجاة وحی كبيدر زيرا مرتبهٔ الهامدر نتكم قرآنده كلور (فالهمها فجورها وتقويها) انكيچون بو مرتبيه وصولده تعبير رؤيايه حاجت قالمز مجیء ملك ايله نفس رؤيايه حاجت قالمديغی كبی زيرا الهام آلهی كفايت ايدر وحی كفايت ايتديكی كبی وذكر اولنان التی آی ليل جلاله اشارتدر كه محل رؤيادر نتكم بقيهٔ سنه اولان التی آی دخی نهار جماله رمزدركه وقت شهوددر وبو معنايه بر كيجه التی آيك اجمالی اولمش اولور نتكم بر كون دخی بويله در فاما كون حقيقتده كيجه ايله معبر اولمغين كه مجموعی يكرمی درت ساعتدر بر كون فی الحقيقه بر سنه نك اجماليدر بر سنه دخی بيك سنه نك اجمالی اولديغی كبی انكيچون يوم آلهی بيك يلدر نتكم قرآنده كلور (وان يوما عند ربك كالف سنة مما تعدون) بناء علی هذا بو امتك عمری بر كون اولدی يعنی بيك يل زيرا بيك يل دور تامدركه مراتب اعدادك غايتيدر * زيرا ترتيبده آحاد عشرات مأت الوف ديناور پس اكر پادشاه مذكوردر كه مناماله واكر روح سلطانيدركه انسلاخله عالم مثال مقيده دخول ايدوب عالم غيبدن اخذ ايتمشلردی بر كيجه تمام كه التی آيك اجماليدر استتارله مبتلی اولوب انقضاسنده نهار تجلی ايله شرفياب اولديلر وآخركار مقصودلرينه ظفر بولديلر پس بر كيجه توقفك سری بو ايديكه ذكر اولندی (المحرره) بيك يل عمرم اولورسه بر كوندر * بكا يارن بو كون همان دوندر * نيجه برراه خياله كيدهسن * جانب كشفه سمندی دوندر

ديد شخصی فاضلی پرمايهٔ
آفتابی در ميان سايهٔ

* شخص * انساننك وغيرينك قرآلتسينه ديرلر كه ايراقدن كورينور بوراده شخص تعبيری مرئينك ايراقدن ظهورينه كوره در نتكم بو معنادن بيت آتيده هلال ايله تعبير ايلدی زيرا هلال افق سماده ظاهر اولمغله خلق بری برلرينه ايراقدن اشارت ايدرلر شخص ايله ذاتك ميانتده فرق بودركه ذات اعمدر زيرا جسمه وجسمك غيريه اطلاق اولنور نتكم ذات حق دينلور شخص ايسه جسمه مخصوصدر

فضل بعض احوال وامورده آخر اوزرینه زیاده لکدر بورادهمراد فضائل ذاتیه در*مایه* هرنسنه نك اصلیدرمایه دارمالداره دیرلر (معنای مصراع اول) بودرکه پادشاه انتظار حالنده ایکن الله تعالی تصدیق رؤیا ایلیوب برشخص کوردیکه هرفضل ذاتی وهنر صفاتی ایله متحلی اولمش وهرمایهٔ کمالدن حظ اوفی ونصیب اوفر بولمش ایدی زیرا لفظی بوعمومه علامتدر وپرمایه حقیقتده ماقبلنی بیاندر (سؤال اولنورسه که ایراقدن کورینن شخصك فاضل وپرمایه اولدیغی ندن معلوم اولدی (جواب بودرکه فراست ایله بلدی فراست ایسه حقدر نتکم حدیثده کلور (اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله) وبردخی فاضل وپرمایه اولمق ذاتنده اول شخصك حالی اولدیغن بیاندر (معنای مصراع ثانی) بودرکه کولکه اورتاسنده کنش کبی برشخص کوردیکه سائر خلقه نسبتله کولکه دن کنش کبی ایدی بوتمثیلك ماقبلنه مناسبتی بودرکه بومعنی اشراق شمسده واقع اولمش ایدی پس اشارت ایدرکه طلوع آفتاب ایله ظلمات عالم زائل اولدیغی کبی اول شخصك ظهوریله دخی کدورات دل مضمحل اولدی بعدذا بوکلامده اشارت واردرکه نفس حیوانی یی ارشاد ایچون تعیین اولنان مرشد فضلاله موصوف ایدی وفضلده انبیا واولیا تفاوت اوزره در* نتکم قرآنده کلور (تلك الرسل فضلنا بعضهم علی بعض) وبونلرك تفاضلی علایق جسمانیه دن تبری معناسنه در دیمك خطادر زیرا جملهسی علایق جسمانیه دن دکل بلکه علایق روحانیه دن بله بری ایدی بعضیلر بنك اسباب ظاهره یه ملابسه سی انقطاع باطنلرنی وتجرد معنویلرنی منافی دکلدر والا وصول الی الله حاصل اولمق لازم کلوردی پس بونلر ولایت ذاتیه جهتندن نفس واحده در انکیچون حدیثده کلور (لاتفضلوابین الانبیاء) ولکن بعض ظهوراتله بری برلرندن ممتازلردر مثلا حضرت سلیمان علیه السلام مجموع ملك ایله ظهور بولغله وحضرت عیسی مهدده کلام وروح القدس ایله تأیید واحیاء موتی وامثالیله وحضرت موسی علیه السلام تکلیم ومعجزات تسع ایله وحضرت صالح علیه السلام ناقه ایله وحضرت هود علیه السلام ریح عقیم ایله وحضرت ابراهیم علیه السلام خلت ونار دن نجاتله وحضرت یوسف علیه السلام جمال بارع وتعبیر رؤیاله

وغیرلر دخی نیجه خواص شریف ایله وبزم پیغمبریمز فخر عالم صلی الله علیه وسلم سید ولد آدم وخاتم النبیین اولمغله ولواء الحمد ومقام محمود وقرآن ومعراج ورؤیت وامثالیله مستثنی اولمشلردر وقرآنده کلور (وکان فضل الله علیك عظیما) سری بودرکه جملهٔ انبیایه احسان اولنان تشریفاتك جملهسنی احرازدن صکره نیجه خواص ایله سائرلر اوزرینه تفضیل اولندیلر خصوصا تجلیٔ ذاتی ایله پس عظیم لفظنده اشارت وادرکه بزم پیغمبریمزك حقیقتده فضل الله العظیمك هروجهله اکافضل ورحمت اولدیغی جمیع اسماء حسنی یوزندن تجلی بولدیغیدر نتکم کندیلری دخی جمیع عوالمه فضل آلهی ورحمت نامتناهی اولمشلردر فافهم جدا *ع* زمین وآسمان درسایهٔ او*چون انبیاء علیهم السلام ذکراولنان درجات ایله تفاضل بولدیلر اولیاء کرام دخی (العلماء ورثة الانبیاء) موجبنجه بری برلری اوزرینه بعض خصایص ایله راجح اولدیلر واولکه جملهٔ اسماء آلهیهیه مظهریت ایله جمعیت کبری بولدی جمیع مراتبده ارشاده قادر اولدی ومصراع ثانیده مرشد کاملك بدننی سایهیه وحقیقتنی آفتابه تشبیه واردر نور آفتاب سایه ایله ظاهر اولدیغی کبی نور حقیقت دخی سایهٔ وجود ایله معلوم ومرئی اولور زیرا وجود ظلی اول نورك آیینهسیدر ولکن سایه اثبات ایتمك مظهرده ظاهرك ظهوری اعتباریله در والا فی نفس الامر سایهدن دخی مجرددر نتکم ترقی ایدوب بیوردرلر

می رسید از دور مانند هلال

نیست بود وهست برشکل خیال

هلال غرهٔ قمره دیرلر ویاایکی کیجه ویااوچ ویایدییه اطلاق اولنور وآی آخرنده یکرمی التنجی ویایکرمی یدنجی کیجه لکه دخی هلال دینلور نتکم قاموسده مصرح در باقی لیالی ده قمر دینلور *نیست* بالاده بیان اولنمشدر *هست* اصلنده هااست درهاوار معناسنه در ترکیده هاشویله دیدکاری بوندن اخذ اولنمشدر صکره ادات خبرله ترکیب اولندقده الفین حذف اولندی وبعض مواضعده معنای اداتدن منسلخ اولوب نیست یوق وهست وار معناسنده استعمال اولنور *شکل* برنسنه نك صورت محسوسه ویاصورت متوهمهسنه دیرلر اصطلاحده نهایهٔ واحده

ويانهايتين ويانهايانك جسمى احاطه سى هيئتنه ديرلر دائره ونصف دائره وسائر مضلعات مثلث مربع مخمس كبى * خيال * برقاج معنايه كلور امام راغب دير كه خيال اصلنده صورت مجرده در منامده ومرآتده ومرئينك غيبوبتى صوكنده قلبده اولان صورت كبى صكره هر امر متصورك صورتنده وخيال مجراسنده جارى اولان شخص دقيقده استعمال اولندى واخترىده مسطور در كه خيال او يوق ديدكلرى اغاجدر كه اوزرينه قره كچه بغلاوب طيور وبهائم آنى انسان ظن ايدوب قيچرلر وعند البعض قرالتى انتهى بعد ذا مانند هلال مابعدنه مرهوندر (معناى بيت) بودر كه اول شخص ايراقدن ايرشدى وكوروندى هلال كبى فى الحقيقه وجودى يوغيدى ونيستلك صفتيله متصف ايدى ولكن شكل موهوم وصورت متخيله اوزرينه وار ايدى يعنى هلال عكس پرتو شمسله صورت خيالده كورينوب فى الحقيقه آنك ايچون بشقه وجود اولمديغى كبى اول شخصك دخى وجودى نور شمس حقيقتدن مستفاد اولوب ظاهرده مجرد برخيال كورينوردى واول خيال حقيقتده معدوم ايدى زيرا وجود ظلينك حقيقة وجودى يوقدر * بلكه انك وجودى منامده وآينه ده محسوس اولان صورت وايراقدن كورينن قرالتى كبيدر نتكم شيخ مغربى قدس سره كلماتنده كلور * سايه هستى مى نمايد ليك اندر اصل نيست (لمحرره) موج اوروب بحر شهود وحدت * دل اودرياده اولوبدر غرقاب * ايتين كثرته وجود اثبات * بلدى عالمده ندر آب سراب (وجائزدر كه مانند هلال رسيده قيد اوله بو صورتده ديمك اولور كه اول شخص ايراقدن هلال كبى ايرشدى يعنى هلال كبى كورينوب تدريجله مجلس شاهه يتشدى * انكيچون هلال ايله آفتابى جمع ايلدى زيرا نفسنده آفتاب مثال وايراقدن ظهورنه نسبتله هلال ايدى وبو معنى خيالك قرالتى معناسنه حملنه قرينه در زيرا اكثريا ايراقدن كورينن برنسنه نك قرالتيسيدر (وبونده اشارت واردر كه اول شخص ارشاد آيينك رياضتندن هلال كبى وجودى ضعيف اولمش واوصاف وجودن بالكليه فنا بولمش وماسوادن انده اثر قالمامش ايدى نتكم هدايى قدس سره كلماتنده كلور * فنا اندر فنا بولدى وجودم ملكى سرتاسر كورينور بر بدن قالدى همان انجق حصار مدن * يعنى اول مرشدك

وجوددن مجرد برقرالتى وخيال منام كبى برخيال كورينوردى وبلكه اول خيال دخى حقيقت وجود ايله مصور ايدى روح مجسم كبى زيرا ارواحدن نيجه لر تجسم ايدوب مواضع مختلفه ده وخصوصا مطاف كعبه ده كورينور ولكن بحسب الظ قرالتيلر كورنمك روح محض اولدقلرينى منافى دكلدر * زيرا روح جسم صورتنده كورنمشدر * نتكم نعت نبيده مولانا جامى بيورر * تنش رابود جان پاك مايه * نديد از جان كسى برخاك سايه * يعنى تن لطيفلرى جان پاكله آميخته اولوب جان صورتن بولمش ايدى جانك ايسه كمال لطافتدن خاك اوزرينه سايه سى دوشمز پس وجود خاكى من وجه سايهٔ جان ومن وجه عين جاندر نتكم بالاده تحقيق اولندى وذاتى نعتنده كلور * قامتك اى بوستان لامكان پيرايه سى * نوردن برسرودر دوشمز زمينه سايه سى *

نيست وش باشد خيال اندر روان

تو جهانى برخيالى بين روان

اولكى روان اصلنده روح انسانى معناسنه دركه حكما اكا نفس ناطقه ديرلر فاما بوراده قلب معناسنه اخذ ايتمك دخى جائزدر زيرا لغتده روان جان ايله تفسير اولنمشدر سادات صوفيه قاتنده ايسه نفس وروح حيوانى معناسنه اولان جان وقلب بر معنايه در نتكم ديباجهٔ كتابده اشارت اولنمشدر * ايكنجى روان يوريجى ومرور ايديجى وجارى معنالرينه كلور * مصراع اولك اوچ معنايه تحمل واردر * اولكيسى بودر كه خيال يوق كبى اولور قلبك اعتبار وملاحظه سنده يعنى وجودى وار ايسه ده عدم حكمنده در زيرا كندى ضعيف وآثارى قليلدر * مع هذا عارضك وجودى معدوم وشرف زوال اوزرينه اولان موجود امر موهومدر * ايكنجيسى بودر كه روح سلطانى يانندده خيال تن عدم كبيدر زيرا ظل مثابه سنده در ظلك ذو الظله نسبتله وجودى عدم حكمنده اولديغى كبى جسد دخى روح سلطانيه كوره بويله در يعنى حقيقتده وجود ذو الظلك وروح سلطانينكدر * اوچنجيسى بودر كه برنسنه نك قلبده مرتسم اولان صورت خياليه سى يوق كبيدر زيرا امر اعتباريدر كه خارجده حقيقتى يوقدر فاما اولكه يوسف عليه السلام رؤياسى حقنده (قد جعلها ربى حقا) ديو حقله تعبير ايلدى مع هذا

رؤیا دخی خیال قبیلندن ایدی ظاهر اوزرینه جریان ایلدی والا دنیا دخی خواب مقوله سیدر * انکیچون امام علی رضی الله عنه بیورر (الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا) نتکم حضرت مولانا مصراع ثانینك مضمونـنده بیورر * سن دنیای خیال اوزرینه جاری بیل یعنی دنیا وامور دنیانك جمله سی خیالاندر خواب کبی انکیچون حدیثده کلور (الدنیا کحلم النائم) مرویدرکه برکسه امام علی رضی الله عنهه کلوب برشخص حقنده بنم والدم ایله احتلام دعواسن ایدر اقامت حد اولنسون دیر امام علی دخی بیوررکه کوتر خصمکی کنشده اقامت ایله ده کولکه سنه ضرب ایله زیرا بکیسیده خیالدر * وشیخ مغربی رحمة الله علیه بیوررلر * خیال جمله جهان رابنور چشم یقین * بجنب بحر حقیقت سراب می بینم *

✵ برخیالی صلحشان وجنکشان ✵

✵ وزخیالی فخرشان وننکشان ✵

* شان * ضمیر جمع غائبدر جهانك دلالت ایتدیکی جهانیانه یعنی اهل جهانه راجعدر ایشان ایله شانك فرقی بودرکه ایشان ضمیر غائب منفصلك جمعیدر اوکبی که عربیده هودینلور شان ایسه ضمیر متصلك جمعیدر لفظ ش کبی کلمه نك آخرنه لاحق اولور صلحش کبی * فخر * مال وجاه وامثالیله مباهاته دیرلر * ننك عاردر (معنای بیت) بودرکه اهل دنیانك بری برلرینه صلح وجنکی خیال اوزرینه مبنی وبری برلری اوزرینه مفاخرت وعارو ناموسلری خیالدن ناشیدرکه هیچ برنده اثر صحت ورایحهٔ حقیقت یوقدر * زیرا وجود وعدم اراسنده انقلابدن خالی دکلدر * عالك برفکره صالح کاری یوقدر عصمتی * وضع ناساز جهان باشوبله در یابو یله در * مشهوردرکه هند قومی اون بش یکرمی ارشون دلبندی جوز قابنه قومغله فخر ایدرلر غبار خطله مصحف یازان خطاطلرك احوالنی اکا قیاس ایله پس بونلرك جمله سی نظردن اسقاط اولنوب حقله صلح ونفس وشیطانله جنك لازمدر ومفاخرت اقتضا ایدرسه فضل ورحمت حقله کرکدر نتکم قرآنده کلور (قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فلیفرحوا) وعار اولورسه ماسوایه تعلقدن انسبدر خصوصا دنیا جیفه مقوله سیدر پس شاهباز لاشیه قونمق عار عظیمدر نتکم خواجه

حافظ کلماتنده کلور * همای چون توعالی قدر وحرص استخوان حیفست دریغا سایهٔ همت که برنا اهل افکندی

✵ آن خیالاتی که دام اولیاست ✵

✵ عکس مهرویان بستان خداست ✵

معلوم اوله که لسان صوفیه ده خیال صورت معناسنه مستعملدر نتکم شیخ اکبر قدس سره الاطهر نظمنده کلور * انما الکون خیال وهو حق فی الحقیقة * یعنی عالم کون کرچه صورتدر ولکن حقیقتده حقدر * زیرا مظاهر اسما وصفاتدر پس حق باطلك مقابلیدر باطل ایکیدر بری باطل حقیقیدر که عدم محضدر وری باطل اضافیدر شیطان کبی مثلا باطل اضافی اولمق فی الجملة حق اولمغی منافی دکلدر زیرا حق کبی تجلیٔ وجودده داخلدر * وخیال مطلق ومثال مطلق امر واحدرکه عرشدن تحت الثرایه دك موجودات خارجیه در وکذلك خیال مقید ومثال مقید دخی امر واحددر عالم رؤیا وعالم برزخ کبی (پس خیالاتدن مراد جمیع اکوان وصور خارجیه درکه دام اولیادر اولیاده انبیا دخی داخلدر * زیرا ولایت جهت جامعه درکه دام اولدیغی بودرکه دام ایله شکار صوری قید اولندیغی کبی اشیا ایله دخی شکار معنوی صید اولنورکه علوم ومعارف وحقایقدر انکیچون دیمشلردرکه تجلیات وجودیه تجلیات شهودیه نك آیینه سیدر تحقیق بودرکه وجود دائره سنده اولان لاجرم متغذی ومرزوق قسمندندر ورزق ایکی نوعدر حسیدر جسوم ایچون اصناف مأکولات ومشروبات کبی وعقلیدر ارواح ایچون انواع علوم ومعارف کبی الله تعالی ایسه بعض مرزوقینی بعض اوزرینه تفضیل ایتمشدر پس رزق صوری ایله تغذیده تفاضل بولندیغی کبی رزق معنوی ایله تغذیه ده دخی تفاضل بولنور بوسیدندرکه ظاهرده عوام وباطنده خواص مراتب ودرجاتده تفاوت اوزرینه در وانسان بوعالمه جلب غدا وتحصیل علوم ایچون کلمشدر نتکم قرآنده کلور (وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون) زیرا ابن عباس رضی الله عنهما عبادتی معرفت ایله تفسیر ایلمشدر ولکن معرفت مقبوله نك طریقی عبادت اولدیغن اشعار ایچون مقتضای ظاهردن عدول اولندی پس بواشیا اولا نظر واستدلال وثانیا وقوف حقیقت حال ایچوندر انکیچون حدیثده کلور (رب ارنی الاشیاء)

کاهی) یعنی هر نسنه‌نك مشتمل اولدیغی حقیقته وقوف ومحتوی اولدیغی
سری معرفت وجمال کمالی رؤیت ایله مستسعد ایله‌دیکدر انبیا واولیاء الله
آکلهی بوعالمدن بلدیلر عالم سر الله بیانوردیك ایو سوزدکلدر * انکیچون
عالم اصلنده علمدر الف اشباع ایچوندر علم ایسه بعینه ذاته دلالت ایدنه دیرلر
بواسمك ابتدا مظهری حقیقت محمدیه‌در که بونك فلکی جمله‌دن اوسع
واعظمدر که فلك حیاتدر انکیچون اشیاء دائره‌اراسنده آنك فوقنده عالم بو قدر
سائراندن ظهور ایدن مظاهرك دخی مراتب اوزرینه احوالی اکا قیاس
اولنه پس بوعالم آینهٔ انوار حقدر (بستان خدادن مراد ذات حقدر که
جمیع اشیانك منبتی یعنی منشأ ومنبعیدر * زیرا ذات حق چکردك واشیا
شجر مشابه‌سنده‌در واراق تخمدر واغاج خیالدر بستانده کونا کون
نباتات وازهار واشجار اولدیغی کبی ذات حقده دخی انواع اسماء الهیه
وصفات ربانیه واردر که اشیاء خارجیه انلرك مظاهریدر اشجار چکردکك
مظاهری اولدیغی کبی پس جمله‌نك اصل چکردك کبی امر واحدر نته‌کم
نوعی قطعه‌سنده کلور * کاشنده کونه کونه ندر بوشکوفه‌لر * آب وهواسی
برقونك باغبانی بر * وفضولی کلماتنده کلور * زهی ذاتك نهان واول
نهاندن ماسوی پیدا * بحار صنعکه امواج پیدا قعر ناپیدا * اغاج چکردکده
باطن ایکن ظاهر اولدی وچکردك ظاهر ایکن باطن اولدی بوندن عالم
حق یوزینه ردا کبی اولمق لازم کلدی حدیث قدسیده (الکبریاء
ردائی) دیدیکی عالمدر عربك عادتیدر که باشدن اباغه دك بوربنور
کورینن ردادر مرتدی کورنمز کذلك باش کوز یله کورینن عالمدر حق
کورنمز بلکه حق کوکل کوزیله کوزینور نته‌کم حدیثده کلور (رأی ربی
قلبی) وکذلك کورینن اغاجدر چکردك کورینمز بلکه چکردك کوکل
کوزی ایله کورینور زیرا هر نسنه‌نك ملکوتنی مکاشفه ایتمك بصیرت
ایله اولور بصر ایله اولمز * زیرا بصر وسائر حواس ملکی مشاهده ایچوندر
ملکوتی دکل (مهرویاندن مراد اسما وصفات در حسن ذاتیلرینه
بناء مهرو ایله تعبیر ایلدی انکیچون محمدیه‌ده کلور * صفات حسنه باقاغل
ولی حسن صفاته باق * صفات حسنه‌دن مراد مظاهردر حسن صفاتدن
مراد اول صفاتده ظاهر اولان حسن ازلیدر * انکیچون شیخ سعدی
کلستانده بیورر * محقق همی بیند اندر ابل * که در خواب رؤیان چین

وچکل * زیرا مقصود مظاهر دکلدر که آینه‌در بلکه ظاهردر که
اسما وصفاتدر وبو تجلی ده ایسه جمیع اشیا بردر بو سببدندر که
قرآنده کلور (فانظروا الی آثار رحمة الله) بو کلام فی الحقیقه تعجبی متضمندر
یعنی آثار رحمته نظر ایدوب تعجب ایدیکوز نیجه جمیع اشیاده اظهار حسن
ایلدی ورحمتیله اسمایی تنفیس ایدوب حقیقی اظهار ایلدی (فتبارك
الله احسن الخالقین) اسماء الهیه واعیان ثابته‌نك علم اللهده صور معقوله‌سی
واردر که اکا صور علمیه دیرلر بومخلوقات آنك عکس وآثاریدر
عینی دکلدر نته‌کم آینه‌ده کورینن عین مرئی دکلدر بلکه اثریدر
پس بوعکسك حقیقتده وجودی اولمامغله خیال ایله تعبیر اولنور نته‌کم
ظل ذو الظلالك خیالیدر که حقیقتده وجود ذو الظلکدر که وجود ظل امر
موهومدر حقیقی بودر که وجود ذاته وصفات وجودیه یعنی مظاهرده
ظاهر بولان صفاته مخصوصدر اکرچه که صفات وجودیه مرتبه
عبدیتده تعینه نظر ایله ضعف ونقصان لزومندن خالی دکلدر زیرا انك
قوت وکمالی الهیتده‌در وبو سببدن دیمشلردر که شؤن واعیان امور
متعقله‌در که رائحهٔ وجود شم ایتمشلر نته‌کم ظل حقیقتده رائحهٔ وجود شم
ایتمشدر (الحاصل انفس وآفاقده ظاهر اولان آیات حقدر نته‌کم
قرآنده کلور (سنریهم آیاتنا فی الآفاق وفی انفسهم) انکیچون اهل تحقیق
عالمه مصحف کبیر دیمشلردر تلاوت حال ایله حقی تلاوت ایدرلر تلاوت
قول ایله قرآن تلاوت اولندیغی کبی پس آیات ایکی اولدیکه بری
آیات تکوینیه وبری آیات قرآنیه وقولیه‌در ایکیسیده حقدر انکیچون قرآنده
کلور (حتی یتبین لهم انه الحق) واول که بعض کبار بیورمشلردر * انا القرآن
والسبع المثانی * قرآن فعلی یه محمولدر وانك که بواسراره اطلاعی بوقدر
انك قاتنده انا القرآن یا خطائیه ویا رجل عدل قبیلندن او لمغه محمولدر
انا قاری القرآن معناسنه پس عاقله کرکدر که بصیرت اهلی اولوب
هر نسنه‌ده حقی مطالعه‌یه قادر اوله (معنای بیت) بودر که اول صور
موجودات واشکال کائنات که اولیاء اللهه علوم حقیقیه ومعارف الهیه
تحصیلنه وسائل واسباب اولمشدر (دام که طرز اقدر صید وشکاره
آلت اولدیغی کبی بستان مثال اولان ذات خداده چکردك وار اولان
اسما وصفاتك عکس وآثاریدر یعنی بستانده بتن اشجار چکردکك

صورتی اولدیغی کبی ذکر اولنان صور اشیا دخی اسما وصفانک تجلیاتیدر
* پس اول اشجار یوزندن میوهای کونا کون حاصل اولدیغی
کبی صور موجودات تجلیسندن دخی انواع علوم وارزاق حاصل اولور
شویله که اکر اول تخم وآنک فرعی وتفصیل صورتی اولان شجر اولمسه
میوه مفقود وآنک یوزندن تلذذ عدیم اولدیغی کبی صور موجودهسز
دخی تحصیل معارف واخذ علوم وجلب اذواق ایتمک ممکن دکلدر
آینهسز صور کورنمدیکی کبی انکیچون مولانا جامی کلماتنده کلور * جهان
مرآت حسن شاهد ماست * فشاهد وجهه فی کل ذرات * یعنی مشاهدهیه
البته آینه کرکدر انکیچون حدیث قدسیده کلور (کنت کنزا
مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف) یعنی معروفیت حق
خلق یوزندندر ادنی مرتبه عارفك کندی وجودنك خلقیدر ولکن
الله تعالی انفس وآفاق خلق ایلدی تاکه اسرار اجمال وتفصیل
ظاهر اوله (بعده حضرت مولانا ذکر اولنان معنایی اولیایه تخصیص
ایلدی زیرا اولیا که خواص عباددر کثرتده مطالعهٔ وحدته قادرلردر
وذراتده مشاهدهٔ آفتابه مالکلردر وقطراتده معاینهٔ دریایه مستعدلردر
زیرا اول صفات حقک مظاهرده ظهور ایتدکلرینک
مشاهدهسی فنای افعال وصفات وذات اوزرینه موقوفدر
بو فنای مطلق حاصل اولمدقجه کسه ولایت دائرهسنه قدم بصمز
والامحرم سرای یاره اغیار دخول ایتمک لازم کلور * نتکم کمال خجندی
نظمنده کلور * مدعی نیست محرم در یار * خادم کعبه بولهب نبود *
وخواجه حافظ دیوانده کلور * مدعی خواست که آید بتماشاکه راز *
دست غیب آمد وبر سینهٔ نامحرم زد * پس تطهیر اوساخ وجود
وتحصیل اعیان شهود ایتمینلر ذکر اولنان حالتدن محروملر ومشاهدهدن
اعمالردر * ع * چو کورمز یوسفك یوزن چه حاصل چشم اعمادن *
ویونس امره قدس سره کلماتنده کلور * بتوردم یوسفی کنعان ایلنده *
بولندی یوسف کنعان بولنماز * یوسفدن مرادی وحدت وکنعاندن
کثرتدر یعنی ابتدا حالنده که اهل حجاب وغفلت ایدی یوسف
وحدتی کنعان کثرتنده یتوردی ووجودات متغایره اثبات ایتمکله نه وجهله
وجود واحدی مطالعه ایدهجکن بلمدی واول وحدتك کمال ظهوری

آنك مشاهدهسنه پرده اولدی قرب مفرط کبی نتکم حضرت یعقوب
علیه السلام کنعان ایلنده مدت طویله بیت الحزن نشین اولدی وفراق
یوسف اچون اغلدی مع هذا یوسف آنك قربنده ایدی * زیرا
کنعان ایله مصر آراسی یدی سکز مرحله ایدی وقوافل واروب
کلوردی صکره که بصیرتی آچلوب مشاهدهیه قادر اولدی یوسف
وحدتی بولدی وکنعان کثرتی کورنمز اولدی نتکم برکسه حدت ایله
کونشه نظر ایلسه کوزی قماشوب اشیایی کورمز اولور پس اول
وقتده کثرت وحدت واغیار یار وبیکانه آشنا وبعید قریب وموحش
مونس اولدی انسانه نظر ایلدی اسم جامعه مظهر کوردی زیرا
صور اشیا وحقایق موجوداتی بالکلیه جامعدر نتکم محلنده مبیندر
* وحیوانه نظر ایلدی مذل اسمنه مظهر کوردی زیرا انسان النده
مسخردر خصوصا انتصاب قامتی یوق واکل وشربی دخی نفایسدن
دکل ومزاولهٔ امور شاقهیه آلتدر * ونباته نظر ایلدی رزاق اسمنه
مظهر کوردی زیرا انسانه وحیوانه اندن رزق حاصلدر * ومعدنه
نظر ایلدی عزیز اسمنه مظهر کوردی زیرا فی نفس الامر عزت
وجودی وار ونقدی عزت ایله الذن اله دواردر * وترابه نظر ایلدی
ممیت اسمنه مظهر کوردی زیرا بارد ویابسدر اجسادی اریدر وچوریدر
* وآبه نظر ایلدی محیی اسمنه مظهر کوردی زیرا جمله شجر ونبات
وحیوان وانسانك حیاتنه سببدر انکیچون قرآنده کلور (وجعلنا
من الماء کل شیء حی) وهوایه نظر ایلدی حی اسمنه مظهر کوردی
زیرا دائما حرکت اوزرینهدر * وبری اولان حیواناتك حیاتنه باعثدر
وآتشه نظر ایلدی قابض اسمنه مظهر کوردی خصوصا که معیندر
بعك پشورر وصوقدن اسیدر * وداروی حکیمه نظر ایلدی شافی
اسمنه مظهر کوردی زیرا انك یوزندن شفا حاصل اولور * واکسیره
نظر ایلدی محول اسمنه مظهر کوردی زیرا نحاسی فضه وذهبه تحویل
وتبدیل ایدر وحقك اشیاده صفت ایجادنی کوردی قدیر دیدی
وهر ایشده حکمت پارهسن فهم ایلدی حکیم دیدی * وامر ونهیك
آثارن مشاهده ایلدی حاکم دیدی واشیانك وجودا وعدما مقهور
اولدیغنه نظر ایلدی قاهر دیدی * واسباب معیشتك تیسیر وتسهیلنه

باقدی میسر وسهل دیدی وامور اولدیغی کارك حصوله مدار اولان قوته التفات ایلدی معین دیدی وکنشك اضاءت عالم ایتدیکن کوردی نور دیدی ووقت ضحاده اولان انبساط نوره نظر قلدی باسط دیدی ووقت غروبده اولان انقباضنه نظر صالدی قابض دیدی * وکیجه‌ده قمر حالنه بقدی مبین دیدی * ودریایی کوردی واسع * وسحابی کوردی مفیض دیدی وعلی هذا جمیع موجوداتده صفات حقدن غیری کورمدی وجمیع افعال واحوالده اسماسنك تأثیرندن خارج بلدی وبوسره بناءً حضرت هدایی بیورر * اوقدر حیرتده اولسون جان ودل * قنده باقرسم افندم صنه‌ین * بوندن اشیا حق اولمق لازم کلمز والا تنزیه باطل اولمق اقتضا ایدر الحاصل الله تعالی ذات اقدسی جهتندن صفت تجردله متصفدر ولکن مراتب اعیانده صفاتیله ظاهر اولمشدر پس هرنسنه که صفت کمالدر حقه راجعدر وهرنسنه که صفت نقصاندر اعیانه راجعدر زیرا اول نقصان آنك قصور استعدادیدر * نتکم صول اصلنده عذب وطیبدر ولکن یرلك مزاجندن طعوم مختلفه حادث اولور وکذلك معادنده اولان تأثیرات بردر ولکن حرارت ورطوبت وبرودت ویبوستك تفاوتیله بحسب الاستعداد کیمی سیم وکیمی زر وکیمی غیری اجساد اوزرینه تکون ایدر وقرآنده کلور (وفی الارض قطع متجاورات) هذا لیس وراء عبادان قریة * اکرچه که ذوقه نهایت یوقدر ولکن بلمز * ع * نه بلسون بحر حالن اولکه منزلکاه ساحلدر

آن خیالی راکه شه در خواب دید
در رخ مهمان همی آمد پدید

مهمان قونقدر ضیف کبی الفاظ مرکبه دندر برجزئی مه در اولو معناسنه عظیم کبی وبرجزئی مان درمانیدن دن اسم فاعلدر بکزه‌یجی معناسنه قونق مستحق تعظیم اولوب قوندیغی یرده رعایت اولندیغندن اوتوری مهمان دیرلر نتکم *خبرده کلور (لا عار للرجال ان یکرم اباه ومعلمه وضیفه ولوکان سلطانا) پس شول کمسه که بالذات سلطان اکا خدمت ایله اکرامه مستحق اولور معظم اولور ویاخود مان آوبارق معناسنه در بوصورتده مهمان عظیم منزلدر یعنی اهل منزلك اولوسی حذف مضاف ایله درنتکم (واسئل القریة) لتنذر ام القری)

وامثالنده تقدیر اولنور وبو معنایه بنا شاعر دیمشدر * ماسمت العجم المهمان مهمانا * الا لاجل الضیف الذی کان من کانا * فالمه اکبرهم والمان منزلهم * والضیف سیدهم ما لازم المانا * شاعر بوراده مانك معنای ثانیسنه ذاهب اولمشدر پس معنای مانی تدبینده خطا یوقدر ابن کمال خطا ایدوب خطا ایتدی دیمشدر *همی* لسان فارسیده تقریر ایچون کلور مقرر میدر دیه جك یرده همی دیرلر ترکیده مستعملدر هم اوله در دیرلر همی دیمك استمرار اصلنده همه زائده ومی ادات حالدر یعنی مضارعك اولنه داخل اولورسه حاله تخصیص ایدر فعل ماضینك اولنه داخل اولورسه حکایت حال ماضی افاده ایلر وبعض مواضعده زائد کلور بو محلده که کبی * پدید * با عجمله آشکاره دیمکدر باه عربیله استعمالی شایعدر ناپدید بلوسز وکورنمز دیمکدر (معنای بیت) بودرکه اول واقعه‌یی که پادشاه عالم منامده کوردی آنك اثری چهرهٔ مهمانده آشکاره بللو کلدی یعنی ذکر اولنان پیرك اشارتی اوزره قدوم ایدن غریبده ظاهر اولدی وانکار ورده مجال قالمدی خصوصا که فراست متصل وعلم ضروری معین اوله * بونده روح انسانینك مطلوبی اولان حکم آلهی ومرشد کاملك حصول وقدومنه اشارت واردر نتکم مولانا نصوحی دیر * ملك دل سنسز شها یقلدی ویران اولدی کل * انتهای فرقت وپایان هجران اولدی کل * وویسی نظمنده کلور * فرقت شبده قومه بزی کل ثوابه کر * کوستر جهانه کون یوزك ای ماه پاره چق * ساحل نشین بحر فراقکدر جهان * ای درپاك قنده ایسك کل کناره چق * معلوم اوله که پادشاهك رؤیاسی رؤیای صادقه مقوله‌سی ایدی نتکم حدیثده کلور (الرؤیا ثلث رؤیا من الله ورؤیا تحزین من الشیطان ورؤیا مما حدث المرء نفسه) زیرا تمثل ایدن پیر نورانی صورکلدن ایدی شیطان ایسه صورت نبویه ایله تمثله قادر اولمدیغی کبی نتکم حدیثده کلور (من رآنی فی المنام فقد رآنی فان الشیطان لا یتمثل بی) صورکمل ایله دخی تمثله قادر دکلدر هرعصرده قطب وجود کبی سری بودرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم اسم هادی مظهری وهدایت ایچون مبعوثدر شیطان ایسه اسم مضل مظهری واضلال ایچون مخلوقدر اکر شیطان فخر عالم ویا صور کملدن کمورثه‌سنیدر برینك صورتیله تمثله قادر اولسه امر هدایت مختل اولور

واعتقاد قالمزدی * بوسببدن دیمشلردر که برکسه فخر عالم صلی الله
علیه وسلمی حلیهٔ اصلیه‌لری اوزرینه کورمسه شریعتده قصورینه
اشارتدر نتکم وارث پیغمبری دخی متغیر الشکل کورسه طریقنده
نقصاننه دالدر وحدیثده کلور (الرؤیا الصادقة من الرجل الصالح
جزء من ستة واربعین جزأ من النبوة) بوحدیثده سر عدد بودر که
فخر عالمه یقظه‌ده حاصل اولان وحیك مدتی یکرمی اوج سنه ومنامده
اولان الهامك مدتی التی آی ایدی التی آی ایسه یکرمی اوج سنه‌دن قرق
التی جزءدن برجزءدر زیرا یکرمی اوج سنه تنصیف اعتباریله قرق التی
جزئه منقسم اولور که هر جزئی التی آیدر وابتدای وحی رؤیا ایله
اولمق تأنیس ایچون ایدی زیرا مفاجأة وحیه تحمل ایتمك صعبدر
انکیچون جبریلی صورت اصلیه‌سی اوزرینه مشاهده ایتدکده طورده
حضرت موسایه واقع اولان حالت کبی غشی حاصل اولدی *
وبری دخی قوهٔ خیالیه‌نك عالم مثاله عروجندن تدریجله عالم ارواحده
صعود حاصل اولور پس عالم ارواحدن اولان ملك نزولنده انقباض
زائل اولور بعد ذا عالم ارواح ایله عالم اجسام اراسنده ارتباط ممکن دکلدر
زیرا اجسام مرکبات وارواح بسائط مقوله‌سیدر بری برلیله ارتباط
اولمدقجه تأثیر وتأثر وامداد واستمداد بولنماز بناء علی هذا الله تعالی
عالم مثالی ذکر اولنان ارواح واجسام اراسنده برزخ جامع خلق ایلدی
تاکه ارتباط حاصل اوله وفائده حصوله کله زیرا ارواح عالم مثالك
خاصتیله مظاهر مثالیه تجسد ایدر نتکم قرآنده کلور (فتمثل لها بشرا
سویا) وحدیثده کلور (واحیانا یتمثل لی الملك رجلا) وبو تمثل
حسبیله افاضه واستفاضه حاصل اولور * بونك نظیری
نفس حیوانیدر که روح ایله بدن اراسنده برزخ جامعدر زیرا نفس
حیوانینك قوهٔ معقوله اولدیغی جهتندن روحله مناسبتی واقطار
بدنده منبث اولان قوای مختلفه‌سی حسبیله مزاج مرکبه ملایمتی
واردر لحم وعظم اراسنده واسطه اولان غضروف دخی بوکا قیاس
اولنه وقوهٔ خیالیه عالم مثاله کوره نهردن جدول کبیدر که برطرفی
اکا متصلدر پس بو سببدن عالم مثاله دخول حاصل اولوب
اوراده تمثل ایدن معانیٔ غیبیه‌یه اطلاع کلورخی بو عالمه تمثلاریك د

نزولنده کیمی تعبیره محتاج اولور وکیمی اولماز وبو مقامك
شرحنه نهایت یوقدر ذوقه وکشفه احاله اولنمشدر (لمحرره)
چوقدر المم دردمی تقریر ایده مم بن * بر واقعه می ذوقله
تعبیر ایده مم بن * مصحفدر اکرچه بو وجودم بکا حقدن
کشاف اولوریسم دخی تفسیر ایده مم بن *

شه بجای حاجبان فاپیش رفت
پیش آن مهمان غیب خویش رفت

مصراع ثانی مصراع اولی بیاندر *حاجب* عربیدر بواب کبی قپوجی
معناسنه دربان کبی زیرا خلقی مجلس شاهه دخولدن حجب ومنع ایدر نتکه
کافیه وشافیه صاحبنه ابن حاجب دیرلر زیرا پدری امیر عزالدین شوسك
الصلاحینك بوابی ایدی لطائفدندر که ترجیع بند روحیٔ بغدادیده کلور
مطبخلرینه آج وارن آدم دکلك بر * دربانلری وار کوز قپوده ال دکنکده *
فا قارشو معناسنه در مثلا فاداشتن قارشولاق وقارشو طوتق بعضیلر
دیدیلر که فا اکی تحسین لفظ ایچوندر نتکم اولك معناسنه واپیش وارد
معناسنه واپس دیرلر *مهمان غیب* پادشاهه عالم غیب ومثالده اشارت
اولنان شخص غریبدر (معنای بیت) بودر که پادشاه قپوجیلر یرینه
یعنی عادت ملوك اوزره بومقوله واجب الاحترام اولان قادملری قپوجیلر
وخواص درکاه اولنلر استقبال ایده کلمشلرکن پادشاه بالذات قیام
ایدوب انلردن بدل کندویه مضاف اولان مهمان غیبه قارشو واردی
وایلرو ویاحضورنه کندی ومقتضای ارادت ومحبت اوزره حرکت ایتدی
نتکم ملوك عثمانیاندن سلطان احمد اول هدائی قدس سره مدعوا قدوم
ایتدکده بالذات کندو قارشو واردی ورکابنده یورودی ومولانا
زاده سلطان ولد حضرتلری دخی شام شریفدن قونیه‌یه کلنجه شمس
تبریزینك رکابنده یورویوب شایسته خدمت ایتدیکی معروف
ومشهوردر بعدذا حاجبان ایله مراد حواس ظاهره درکه سرای
وجودك بوابلریدر مقصود روح سلطانینك حواس یوزندن اولان مشاهده‌یه
التفات ایتمیوب قدوم ایدن مرشد کاملی استعجالا واشتیاقا بطریق
الانسلاخ استقبال ایتدوکن بیاندر (زیرا روح سلطانی نفس حیوانی‌یه
تعلق ایتمشدر * نفس حیوانینك ایسه قواسی اطراف بدنه متصل

خصوصا بخار لطیف که نفس حیوانینك محمولیدر اجزاء جسدده سار در
پس بو تقریرله نفس حیوانی وانك قوی وحواسی روح سلطانینك
اشیاء خارجیه مطالعه سنه واسطه وآلت اولمشدر شویله که اکر
بدندن علاقه یی قطع ایلسه ومفارقت قلسه بوشهود حضور غیبه وتجلی
استتاره مبدل اولور (بناء علی هذا حالا عالم برزخده اولان
ارواحه شهادت دنیا وغیب آخرت شهادت اولمشدر وحاجبان
لفظنده اشارت واردر که وجود اکا مضاف اولان امور خارجیه نك
جمله سی حجاب روحدر که حجاب کشیفدر کان روح سلطانی اول
امردن حجب ظلمانیه یی خرق ایلدی وروزنهٔ بصری سد ایدوب چشم
بصیرتی اچدی وصورت ایله تقیدی قودی ورسوم ماسوا یی لوح
دلدن یودی شویله که ظهوری بطونه ودعواسی معنایه وزهد وتقلیدی
عشق ومحبت وحاله متحول ومعاملهٔ صوریه وقالیه سی معاملهٔ معنویه
وحالیه یه متبدل اولدی * نتکم دیمشلردر که جاء الحال وذهب القال
وبو معنی نظمنده کلور * سکا ایللر کبی اظهار محبت ایدمم * بن سنی ایکی
کوزم جان وکوکلدن سورن *

هر دو بحری آشنا آموخته

هردو جان بی دوختن بردوخته

دو لفظیله مراد پادشاه ومهمان غیبدر بحری ده اولان یا تنکیر ایچوندر
تعظیم مراد اولنور * آشنا * بوراده بیلش معناسنه در لکن بحر ذکر اولنغله
صوده یوزمك معناسی دخی ایهام ایدر ایکسنی بحره تشبیه ایلدی زیرا
آشنالق قلب وروحك صفتیدر قلب وروح ایسه عالم ملکوتندر عالم
ملکوت ایسه عالم ملکدن اوسعدر شویله که بری برلرینه نسبتی نسبت دریا ونهر
کبیدر وبردخی بری صورت وبری معنی وسعت واحاطه صاحبی ایدی
وبردخی بری بحر طلب وبری بحر مطلوب ایدی وبردخی بحر استفاضه
واستفاده وبری بحر فراق وبری بحر وصال ایدی وبردخی بری بحر درد
وبری بحر درمان ایدی وبو بیت مابعدنده اولان بیتین ایله نظر دقیقده روح
لله مرشدك وصفلری بیاننده در (معنای بیت) بودر که هر ایکیسی آشنالق
اوکرنمش وبیلش دریای عظیم ایدی کویا پادشاه بر دریای بی پایان
ایدیکه آنك شناوری مهمان غیبی ومهمان غیب دخی بر بحر کران

ایدیکه آنك شناکری پادشاه ایدی دریا ایسه شناورن بلمك اولماز *
وبو معنی دخی میسردر که هر ایکی بحری دریاء معارفده آشنالق
ویوزمك اوکرنمشلردی بو صورتده بحری ده اولان یا نسبت ایچون
اولور ومصراع ثانیده دوختن که دیکمکدر یعنی ایکی متفرق نسنه یی
بری برینه وصلدر مراد اتصال جسدر یعنی هر ایکی جان بی اتصال
جسد وصحبت جسم بری برلرینه متصل وملاقی ایدی مقصود عالم
ارواحده اولان تعلق وتعارفی بیاندر نتکم حدیثده (الارواح جنود
مجندة فما تعارف منها ائتلف وماتناکر منها اختلف) وبعض رباعیاتده
دخی کلور * بینی وبینك فی المحبة نسبة * مستورة عن سر هذا العالم *
نحن اللذان تحابت ارواحنا * من قبل خلق الله طینة آدم * معلوم
اوله که ایکی نسنه اراسنده انتظام واتصال اولمق والفت واجتماع
بولنمق یا مناسبهٔ ظاهره ویا مناسبهٔ باطنه حسبیله دریعنی یا ذاتده
ویا صفاتده ویا افعالده ویا احوالده ویا مراتبده اشتراکله در *
محکیدر که امام غزالی قدس سره قدس شریفده برکبوترله برزاغی
کوردیکه بر برلرینه متصل اولمشلر وانس بولمشلر بو اجتماع جنسین
البت بر مناسبته مبنیدر دیو الیله اشارت ایدوب اول ایکیسی یرلرندن
حرکت ایتدیلر کوردیکه ایکیسده لنکدر پس بلدیکه اول اجتماع بو عرج
مناسبتیله در (وشیخ ابو مدین مغربی قدس سره بر کون طشره
چقوب بر شخص اکا مقارن اولوب بر قاچ ادم بله کتدی شیخ بوندن
مستوحش اولوب سؤال ایلدی مکر مشرك ایمش پس مفارقت
ایلدی * وبو سر مناسبتی معرفت خواص اهل طریقتك مقاماتندندر
زیرا زیاده غموضی واردر دیمشلردر که اسمله مسمی اراسنده
بله مناسبت واردر مثلا فخر عالم صلی الله علیه وسلمك محمد واحمد اسملرینك
معناسیله اخلاق وافعالی اراسنده مناسبهٔ عظیمه واردر * بو سببدن
دیمشلردر که (الاسماء والکنی تنزل من صوب السماء) وبو جهتدندر که
عالم مثالده بعض ارواح وعالم دنیاده بعض اشخاص ایله اجتماع والفت
حاصل اولور حتی واقعه ده بعض صور حسنه وقبیحه کورنمك دخی
سر مناسبت اوزرینه مبنیدر * مثلا قیون کورمك صفهٔ تسلیمدر *
وبقر وجاموس اکل وشربك غلبه سی صفتیدر وخنزیر حرامه حرص

غالبدر وعلى هذا پس پادشاهك روحی طبیب صورینك روحی وروح
سلطانینك حكیم الٰهینك روحی ایله عالم ارواحده بعض مناسبات ایله
تعارفی وخصوصا مزاج عنصری یه متعلق اولان تراب بری برلرینه
قریب موضعدن اخذ اولنوب صوریه لری اولمغله صحبت صوریه یه
منجر اولدی * صحبت غنیمت است بهم چون رسیده ایم * تاكی بهم
رسد این تخته پارها * قال الله تعالى (وكونوا مع الصادقين)
مقصود ارباب تزكیه ایله الفت وصحبته تحریضدر

گفت معشوقم تو بودستی نه آن
لیك كار از كار خیزد در جهان

بود وجودو بوده موجوددر صیغهٔ اسم مفعولدر بودندن بودن مصدردر
اولمق معناسنه بودستی اصلنده بوده استی در یا خطاب ایچون واست
رابطه در زیرا حرف خطابك كلمه یه لحوقی گاه رابطه واسطه
سیله اولور مثلا كردستی دادستی دیرلر كردینك دادینك معنالری
ایتدك ویردك در كردستی نك دادستی نك معنالری ایتمش سن ویرمشسن در*
است رابطه در كلمهٔ مذكوره یه ملحق اولمغله معناسن تغییر ایتمشدر
پس بودینك معناسی اولدك * و بودستی نك اولمش سن دیمكدر *
خیزد مضارعدر مصدری خیزیدن در قالقمق یعنی اوری طورمق
معناسنه قیام كبی (معنای بیت) بودر كه پادشاه اول مهمان غیبه دیدیكه
بنم معشوقم سن اولمش سن وسن ایمشسن اول جاریه دكل لكن
دنیاده ایش ایشدن حصوله كلور وظهور ایدر نتكم تركیده ایش ایشی
كوستر دیرلر عربیده (الكلام يجر الكلام) دیدكلری كبی حاصلی
پادشاه مهمان غیبه خطاب ایدوب دیمك استر كه بنم معشوقم سنك
ذاتك ومقصودم سنك صحبتكدر * زیرا معشوقه مه درمانه وسیله
اولان دخی معشوقدر وبلكه جاریه ایله بو عشقبازلقدن مراد فی الحقیقه
سكا تعشقدر ولكن مقدم اكا تعشقله ابتلا سكا تعشقه وسیله اولمشدر
نتكم دیمشلر (المجاز قنطرة الحقيقة) پس حالا امر برعكس اولوب
جوهر عشق ومحبتك قلادهٔ كردن جانم وداروی الفت وصحبتك
هر دورلی درده درمانمدر (بونده رمز واردر كه روح سلطانینك
فی الحقیقه معشوقی مرشد كامل وحكیم الٰهیدر * نفس حیوانی

دكل زیرا نفس حیوانینك صحبتی جسمانی ومرشدك روحانیدر روح
ایسه بو عالمه بو صحبت ایچون كلمشدر * یعنی نفس حیوانی یه تعلقی
بو صحبتی بولمق ایچون ایدی چونكه حاصل اولسی دردنه درمان
ظهور ایلدی (بوندن فهم اولنور كه انسانه استادی جاندن بله
عزیز كركدر دكل كه ماسوی زیرا وصول مراده وسیله در * انكیچون
اسكندر پدرندن استادینه زیاده تعظیم ایدردی پدرم بنی سمادن
ارضه تنزیل ایلدی استادم ایسه ارضدن سمایه رفع ایدردردی
وكذلك بروجه دخی پدرم بنم حیات فانیه مه سبب واستادم حیات
باقیه مه باعثدر دیو استادنه زیاده تعظیم ایدردی (لمحرره) بودر
تاقدیم دن معتاد * كه پدردن عزیزدر استاد * (بعد ذا كلام
مذكوردن فهم اولندیكه روح ومرشددن هر بری من وجه عاشق
ومن وجه معشوقدر زیرا اگرچه روح مرشده عاشق اولدی
ولكن مرشد دخی روحه عاشق اولدی انكیچون عشاق وار ایاغنه
كلدی انكیچون شیخ عطار قدس سره منطق الطیرده بیورر *
هركه اودر عشق صادق آمدست * بر سرش معشوق عاشق آمدست *
مع هذا نهایتده البته عاشق ومحب اولان معشوق ومحبوب اولور
انكیچون حبیب الله دنلدی *

ای مرا تو مصطفی من چون عمر
از برای خدمتت بندم كمر

* برای * حرف در لام جاره معناسنه مثلا انكیچون دیه جك یرده برای آن
وسنكیچون دیه جك یرده برای تو دیرلر آی عربیده من اجل معناسن
افاده ایدر ولكن نظر دقیقده اعتبار بودر كه برای مركبدر برجزئی
بردر كه عالی و یوقارو معناسنه در وبرجزئی آی در كه آیندن و یا آمدندن
صیغهٔ امردر كل بری معناسنه بیا كبی پس برای یوقارو كل و برای تو
سنك مرضكی تحصیل ایچون واز برای خدمتت سنك خدمتكی
یوقارو كتورمك یعنی تحصیل ایدوب وجوده كتورمكدن اوتوری
دیمك اولور والله اعلم * كمر * قوشاقدر كمر بسته خدمتكاردر زیرا خدمت
ایچون قوشاق بغلمش ودامن در میان ایلمشدر قوشاق بغلمق
اجتهاددن كنایه در نتكم حدیث اعتكافده كلور كان عليه السلام

(اذادخل العشر شد میزره) زیرا شد میزر بروجهداعتزال نسادن
وبروجهده اجتهاددن کنایه در (بعدذا بیندهقصهٔ عمر رضی الله عنهه
تلمیح واردر اجمالی بودر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم اوائل اسلامده
مکهٔ مکرمهده اسفل صفاده دار ارقم دیدکاری منزلده اوچ درت سنه
قدر استخفا ایدوب رجال ونسادن کندویه تابع اولان اوتوز طقوز نفر
اصحابله اوراده سرا عبادت ایدرلردی زیرا اجلاء قریشک بطشندن
حذر قیلورلردی اول منزل حالا زیارتکاهدر داخل بابده وجانب یسارده
بربویک خلق طاش واردر که فخر عالم جنابلری اول طاشه استناد ایدوب
حاضر اولان اصحابه تعلیم قرآن ایدرلردی و حکم خداوندی
بلدررلردی * ودعا ایدوب بیوررلردیکه (اللهم اعز الاسلام باحد
الرجلین امابابی جهل بن هشام واما بعمر بن الخطاب) وبعض روایاتده
ابوجهل ذکر اولنمیوب یالکز عمر حقنده دعا اولندی دیمشلر نتکم
عصمتی نظمنده کلور * جام عشقک مستحقن کوزله لطف ایت ساقیا *
قابل فیض اولمین یارانی ارشاد ایلمه * پس عمر حقنده دعاسی مستجاب
اولوب انکله اربعین تمام اولدی اول وقتده حضرت عمر بیوردیکه
یارسول الله اظهاردین ایدهلم (والله لاعبدالله سرا بعد الیوم) اندن
اصحابی ایکی صف ایدوب برنده حضرت حمزه وبرنده کندوسی قیام
کوستروب سل سیف ایتدکاری حالده کلمهٔ توحیدله رفع صوت
ایدهرک حضرت کعبهیه کلوب قریشه قرشو جهرا طواف وتلاوهٔ قرآن
وصلوهٔ ظهری اقامت ایلیوب بعده دارارقمه طوغری عودت ایتدیلر
* پس حضرت عمر رضی الله عنه مصطفی صلی الله علیه وسلمه بوخدمتی
ایلدی وکتوردیکی دینی اظهاره سبب وباعث قوی اولدی والی آخر
العمر آنک صلابت وجلادتیله اساس دین استحکام بولدی (معنای بیت)
بودرکه ای مهمان غیبی سن بکا مصطفی صلی الله علیه وسلم وبن سکا
عمر رضی الله عنه کبی یم بوندن صکره وجه تشبیه ایراد ایدوب
دیرکه سنک خدمتکدن اوتوری کمر بغلدم مقصودم من بعد سنک
خدمتکده اجتهاددر (بونده اشارت واردرکه مرشد کامل فیض
وتربیهده فخر عالم حضرتلری مظهری ومرید دخی خدمت واجتهادده
حضرت عمر مظهریدر * وطریقت دیدکاری ایکی نسنهدن عبارتدر

* بری خدمتدر که سالک جانبنه عائددر * وبری نفس درقیح فائله که
مرشد طرفنه راجعدر * ونفس مرشد حقیقتده فیض حقدر *
وقرآنده کلور (واتقوا الله ویعلمکم الله) یعنی سزه مستند وتعلیم بکا
منسوبدر دیمکدر * وروحک خدمت ایچون کمربند اولدم دیدیکی
هیکل انسانی ونفس حیوانی تعلقن بیاندر زیرا خدمت بوتعلقه
موقوفدر * اکرچه روح بدندن خارجده دکلدر * داخلده دکلدر *
بلکه ملزوملک لازمی احاطهسی کبی بدنی محیطدر (لمحرره) بلمک
استرسک اکر بو روحی * ترک ایت اشبو بدن مجروحی *

از خدا جوییم توفیق ادب

بی ادب محروم کشت از لطف رب

معلوم اولا که مولانا قدس سره حضرتلری خدمت مناسبتیله ادب
ذکرینه انتقال ایلدی زیرا هر کارده وخصوصا خدمتده رعایت ادب
رکن قویدر انکیچون ترکی سبب حرمان وخذلان اولدی وقوم موسی
وعیسی وامثالی ترک ادبله تنزل عظیم بولدی مصراع ثانی اولی تعلیدر
ذکر خدا ایله ابتدا ایتمهده تبرک وتیمن واردر * توفیق * ادبه مضافدر
توفیقک معناسی اسبابی موافق قلمغه دیرلر * یعنی اسبابی مسببات
جانبنه توجیه ایتمک و هر بر سببی حصول مطلوبده آخره ظهیر
وموافق قلمقدر عبادک حق تعالیدن طلب توفیق ایتدکاری مطلوبلرینه
موصل اولان اسبابک بری برینه موافقتنی دیلمکدر * زیرا اسبابده تفرق مسببک
حصولنه مانع ووصولنه منافیدر * پس توفیق ادب دلمک ادبک
اسبابنه ارتباط واول اسبابک تحصیل ادبده بری برینه توافقنی
استمکدر * ادب * امور مستحسنهیی رعایت وامور مستقبحهدن احتراز ایتمکدر
ادیب امور مستحسنهیی رعایت ایدنه دیرلر وعلوم ادبیه بلنه دخی
ادیب دیرلر علوم ادبیهدن مراد علوم عربیهدرکه اون ایکی عدد
علمدر نتکم محلنده مبیندر ومحمدیهده کلور * یکده بری قولاغمه کیرمز *
اون ایکی علمی دکلدم کرات * مفتاح سکاکی اوزرینه اولان حواشی
شریفهده کلور ادیب کسرله عجیب معناسنهدر یعنی علوم
عربیه که علم ادب تسمیه اولنور عجیب وغریبدر * زیرا نکات ولطائف

واردر وبعضیلر وجه تسمیه ده دیدیلر که ادب درس ومحاوره علم ادب اوزرینه موقوفدر * وحواشی هادیه ده کلیر که ادب اصلنده دعا معناسنه در انکیچون ادیب دیرلر زیرا خلقی محامده داعیدر صکره غلبه استعماله علم لغت واعراب اوزرینه اطلاق اولندی زیرا سائر عاومی کندنه دعوت ایدرتا که اندن استفاده اولنه * وحواشی حسینیه ده کلور ادب نفسی قولا وفعلا مستقیم اولمین نسنه دن صیانتدر * وبوندن دخی وجوه کثیره ایله تعریف اولنمشدر اکثری متقاربدر * لطف * نعیم دقیقه یی ایصال ونفع عظیمی اولان نسنه یی افضاله دیرلر کاه اولورکه اطفله تحف وهدایا مراد اولنورکه انکله محبت ومودته موصل اولنور نتکم حدیثده کلور (تهادوا تحابوا) (معنای بیت) بودرکه الله تعالی دن هر خصوصده رعایت ادبه توفیق طلب ایده رز زیرا بی ادب اولان کسنه رب العالمینك لطف وانعامندن محروم اولدی پس شول ترك ادب که بومقوله حرمانه سبیدر آنی ترك وخلافی اولان ادبله اتصاف لازمدر وچونکه انسان کارنده مستقل دکل وهر کمال الله تعالی دن مفاضدر * پس فیض وتوفیق ادب ایچون درکاه والای کبریایه دست دعا مرفوع کرکدر انکیچون حدیثده کلور (ان الله ادبنی فاحسن تأدیبی) فاء تفسیریه در معناسی احسن تأدیبله تأدیب ایتدی دیمکدر نتکم قرآنده کلور (وصورکم فاحسن صورکم) معناسی احسن تصویر ایله تصویر ایتدی دیمکدر * بعد ذا لطفی اسم ربه مضاف قلدی زیرا جمله الطاف الهیه مقام ربوبیتدن توارد ایدر * انکیچون اون سکزبیك عالم حقك مربوبیدر یعنی حاللرینه کوره اسم مذکوردن اخذ فیض ایدرلر وبو ربوبیت سببیله درکه حقله خلقك اراسنده ارتباط واردر حاصل بودرکه الله تعالی نك اسماء ذاتیه سنك عالمه اصلا تعلقی یوقدر بواعتبارله درکه وارد اولمشدر (وان الله لغنی عن العالمین) ولکن اسماء صفاتیه وفعلیه سنك تعلقی واردر بوجهتدن رب العالمین دینلمشدر * پس الله تعالی دن توفیق ادب دیلك اسم رب وساطتیله در زیرا توفیق وسائر نعم الهیه بو اسمك توجهیله حاصلدر انکیچون بو اسمه اسم اعظمدر دیمشلردر اکرچه که جمیع اسماء حسنی فی الحقیقه اسم اعظمدر

بی ادب تنها نه خودرا داشت بد
بلکه آتش درهمه آفاق زد

* آفاق * افقك جمعیدر ناحیه معناسنه آفاق ارض وآفاق سماء وسمانك طرف ونواحیسی دیمکدر وصوفیه قتنده آفاق ماخرج عنك ایله تفسیر اولنمشدر مراد عالم صغیره مقابل اولان عالم کبیردر (معنای بیت) بودرکه بی ادب اولان کمسنه ترك ادب ایتمکله یالکز کندنی بد ویرامز طوتمدی بلکه جمیع اطرافه آتش اوردی وغیری دخی آنك ضرریله متضرر اولدی زیرا کاه اولورکه برشراره برمحله یی وبلکه برشهری احراق ایلر بوسببدندرکه اطبا انشاءالله کلمه سن ترك ایتملریله جمله یه حرمان حاصل اولدی قرآنده کلورکه (واتقوا فتنة لا تصیبن الذین ظلموا منکم خاصة) مقصود ظالم وغیر ظالمك مابینلرنده جهت رضا ویابوجه ما اشتراك بولنمغله اثر ظلمك جملیه ساری اولدیغن بیاندر پس (ولا تزر وازرة وزر اخری) ذکر اولنان آیته مخالف دکلدر * زیرا نفسنده صالح وطالح بری برندن ممتازدر * ولکن ابتلا ذکر اولندیغی اوزره یاجهت رضا ویابوجه ما اشتراکله در * وشر صورتنده ضرر ساری اولدیغی کبی خیر صورتنده دخی نفع ساریدر نتکم حدیث ذکرده کلورکه ذکر ایچون اجتماع ایدنلری الله تعالی مغفرت ایلدکده ملائکه یارب فلان کس انلردن دکلدر بلکه مجلس اهل ذکره برحاجت ایچون کلمشدر دیه لر الله تعالی بیوره که (لا یشقی بهم جلیسهم) یعنی اول دخی مغفوردر زیرا اهل ذکرله مجالسه ده فی الجمله مشترکدر بونده صلحا ایله مجاورت وحضورك حسنه دلالت وطلحا ایله مجالسه ومعامله نك قبحنه اشارت واردر * وبوندن فهم اولنورکه نفس ظالمه نك اثر ظلمت ظلی ارواح نورانیه یه دخی ساریدر شویله که اول ظلمت انلری حظائر قدس ورياض انسدن خصا بص صفات انسیه جذب ایدر وحدیثده وارد اولدیغی اوزره قلب انسان برمضغه درکه آنك صلاح حالی جمیع اجزاء جسدك صلاح حالنه مدار وفسادی دخی فسادنه سببدر سلطان ورعایا کبی زیرا قلب رئیس الاعضاء والقوی در * اصلی بودرکه روحله بدن اراسنده برزخیتی واردر * یعنی ایکی مرتبه یی جامعدر پس قلبك فسادی علوی اولان روحه وسفلی

اولان جسده ساریدر * نتکم حکمانك فسادی روح مرتبه سنده اولان پادشاهه وتن پایه سنده اولان جاریه یه ساری اولدی ومعالجه‌لر یله مرض استحکام بولوب پادشاهك روحی وجاریه‌نك بدنی متضرر اولدی زیرا قلب کبی پادشاه ایله جاریه میاننده وساطتلری وار ایدی * وبوندن فهم اولنور که ضرر خاص آفاقه وانفسه عامدر

مائده از آسمان درمی رسید
بی صداع وبی فروخت وبی خرید

* مائده * طعامه واوزرنده طعام اولان سفره وطبقه دیرلر بوراده مراد طعامدر یعنی من سلوی درکه بنی اسرائیله صحرای تیهده آسماندن ایرشور ونزول ایدردی نزول حقیقتده منك یعنی بالك صفتیدرکه هوادن آغاجلر اوزرینه اینردی ولکن تغلیبا سلوی یه یعنی بلدرجن دیدکلری قوشه دخی اسناد اولندی ویاخود اول قوش حقیقتده سحابدن اینردی وهر نسنه که عالی اوله عرب اکا سمادیر مع هذا حکم آگهی مطلقا سمادن نزول ایدر * آسمان * آس ایله ماندن مرکبدر آس دکرمندر مان مانیدندن بکزه‌یجیدر صو دکرمنه آسیاب دیرلر آسمانك معنای ترکیبیسی دکرمنه بکزه‌یجیدر نتکم واقعده دکرمن کبیدر * صو اوزره کردون دونه دونه ایدر ایچنده کن اون * بوندن فهم اولنور که بو تشبیهده معتبر اولان وجه یالکز دوران دکلدر بلکه صو اوزرنده اولمق دخی ملحوظدر نتکم قرآنده کلور (وکان عرشه علی الماء) * می رسید * ده‌می حکایهٔ حال ماضی افاده ایدر * صداع * اصلنده صدعدندر اجسام صلبه ده یعنی زجاج وحدید وامثالنده اولان شقه دیرلر صکره استعاره طریقیله باشده اولان اغریدن حاصل اولان انشقاقه صداع دیدیلر بوراده مراد کسبدر سبب صداع سردر زیرا رنج وتعبدن خالی دکلدر * فروخت وخرید * ماضیدر صاتدی وآلدی معناسنه بوراده مصدر در فروختن وخریدن معناسنه زیرا بی اصلنده اسماء جوامده داخل اولور فروختك واوی وزن ایچون اشباع اولنمز (معنای بیت) بودرکه بنی اسرائله صحرای تیهده کوکدن طعام ایرشوردی یعنی بال وبلدرجین یغار واینردی باش اغریسز یعنی بی کسب وتعمل وبی بیع وشری وصباح واخشام بو رزق متواصل اولوردی

وهرکس کفایت مقداری نعمت حاضره بولوردی بونده اشارت واردرکه الله تعالینك رحمانیتی هر ایشده توسیع وتبشیر در مکر قول جانبندن تضییق وتقتیری مقتضی معنی وسبب ظهور ایده

درمیان قوم موسی چندکس
بی ادب کفتند کوسیر وعدس

* چند * عدددن سؤالدرکه کم کبی نمقدار ونقدر ونیجه معناسنه * سیر * صرمساق * عدس * مرجکدر نتکم حدیثده کلور (علیکم بالعدس فانه مبارك مقدس) بعد ذا کلام مثنوی اکتفا قیلنمشدر والا مقصود قرآنده ذکر اولندیغی اوزره بقله وخیار ومرجك وصوغان وصرمساقدر بقله ارضك منبت اولدیغی خضرا واتدرکه حرمین شریفین مجاورلری اکا یشللك دیرلر وبوراده مراد لطائف مأکولاتدر نعناع وکرفس وامثالی کبی و بوندن معلوم اولورکه مولانا حضرتلری قرآنده واقع اولان فوم ایله صرمساق مراد ایتدیلر وبعضیلر فوم بغدادی وبعضیلر دخی نخوددر دیدیلر (معنای بیت) بودرکه حضرت موسی علیه السلام قومی اراسنده نیجه بی ادب کمسه ویاخود نیجه کیمسه ترك ادب ایتدکلری حالده بر طعام واحد اولان من وسلوی اوزرینه صبر ایده مزز * قنی بزه بر بتور دیکی صرمساق ومرجك وامثالی دیدیلر حق تعالینك بلاسبب ایصال ایتدیکی نعم لذیذه یه قناعت ایتمه‌دیلر بلکه کاه‌اندن وکاه دلخواهلری اولان امور مذکوره‌دن مناوبه ایله تناول صددنده اولدیلر بونده تصریح واردرکه ترك ادب ایدنلر مجموع قوم موسی دکل ایدی بلکه ارالرنده برقاچ تارك الادب کیمسه ایدی ولکن بعضك سوء ادبی حسبیله جملیه حرمان اولدی نتکم شیخ سعدی بیورر * چواز قومی یکی بی دانشی کرد * نه که را منزلت ماند نه مهرا * وغزوهٔ حنینده بعضیلر کثرت عسکره اعتمادا (والله لن نغلب الیوم من قلة) دیمکله اوائل مصادمه‌ده بعض انکسار واقع اولدی * بو معنای مذکور حسبیله قرآنده اصحاب کرام رضی الله عنهم تأدیب اولنوب رسول اکرم علیه السلامه اولمیجق نسیه سؤالندن نهی اولندیلر بعد ذا اموسادن مراد قلب وترك ادب ایدن نفس وقواسیدر زیرا نفس خست طینت ودناءت همتدن واردات غیب

والهامات حقه قناعت ایتمیوب ارض بشریتدن شهوات حیوانیه ولذات جسمانیه طلب ایلیوب باقیات اخرویه یی فانیات دنیویه یه تبدیل صددنده‌در

منقطع شد خوان ونان آسمان

ماند رنج زرع وبیل وداس مان

* خوان * ضمله حاضر پشمش یمك وفتحله هر نسنه كه آراسته ایدوب اچنده یمك یرلر و * نان * اتمكدر خبز معناسنه خوان اوزرینه عطفی خوانك اواز منندن اولمغله درپس بوراده خوان ونانك مجموعی نعمت معناسنده مستعملدر * زیرا قوم موسایه آسماندن خصوص اوزرینه نان نزول ایتمدی * زرع * یره تخم القا ایتمكه دیرلر كاه اولور كه مزروع یعنی یردن حاصل اولان محصول معناسنه كلور كذا فی القاموس و بعضیلر زرعله حرثك مابیننی فرق ایدوب دیدیلر كه حرث ارضی تهیئه ایدوب القاء تخم ایتمكه زرع ایسه آنی مراعات وانباته دیرلر نتكم قرآنده كلور (افرایتم ماتحرثون ءانتم تزرعونه ام نحن الزارعون) پس حرث خلقك وزرع حقك صفتی اولمش اولور انكیچون الله تعالی انلر ایچون حرثی اثبات وزرعی نفی ایلدی بو صورتده بیت مثنویده اولان زرع حرث معناسنه مأخوذ اولور * بیل * باء عربیله اولدر كه انكله باغ وبستان قزرلر وچپاكه دمردن واغاجدن اولور * تركیده دخی مشهوردر بیل دیرلر * داس * اوراقدر * مان * نفس متكلم مع الغیر ضمیریدر بزدیمكدر (معنای بیت) بودر كه قوم موسادن برطائفه ترك ادب ایتكله آسماندن نزول ایدن من وسلوی نعمتی منقطع اولدی وبزم زراعت وبیل واوراغمز زحمتی قالدی كندنه اضافت قیلدی زیرا تحصیل معاش صددنده اولان افراد انسانك رنج مذكورده اشتراكی واردر یعنی مطلوب اولان حبوب وامثالنی تحصیل ایچون اكمكه ودكمكه واوراغله بچمكه وبیل ایله قازمغه محتاج اولدیلر وبی غائله وبلا تعب وارد اولان نعمت رب متغیر اولمغله تارك ادب اولانلرك ضرری بنی اسرائیلدن سائرلره دخی ساری اولدی وقرآنده كلور (ان الله لا یغیر مابقوم حتی یغیروا ما بانفسهم) پس اكر تغیر حال ایتمسلر نعمت آسمان باقی قالور وزحمتدن خلاص اولورلردی * بعده ذا مان لفظی بلا وزحمت واوراق معناسنه دخی كلور یعنی بلا وزحمت اولان اوراق وامثالی

قالدی ویاخود اوبارق بسلمكه آلت اولان اوراق وغیری ادوات واسباب زحمتی قالدی وبوندن اشارت واردر كه قلب وروحه وارد اولان فیض الهینك قدری بلنوب شكر اولنمق ودوامنه مدار اولان اسباب اچنده بولنمق كركدر والا اخر اله ابتلادن ماعدا امور بشریه یه تعلق ومباشرت یوزندن بدن دخی چوق متضرر اولور ومشقت چكر (لمحرره)

ذوق باقی دلرسك ای درویش * جام فیض خدایه ال صونه كور فیض برخوان آسمانیدر * بر یوزندن كسلمه‌دن قونه كور *

بازعیسی چون شفاعت كرد حق

خوان فرستاد وغنیمت برطبق

* شفاعت * شفعدن مشتقدر شفع چفت معناسنه‌در وترك ضدیدر زیرا شفیع اولان كمسه كندنی مشفوع له اولانه طلب حاجتده چفت ایدر انكیچون كشی كندی نفسیچون ایتدیكی دعایه شفاعت دیمزلر وكذلك امتك فخر عالم صلی الله علیه وسلمه مقام وسیله وغیریچون ایتدكاری دعا شفاعت قبیلندن دكلدر زیرا شفیعده علو ویا مشفوع لهك عجزی شرطدر ولكن صوفیهٔ محققین قدس الله اسرارهم قاتنده امتك فخر عالمه دعاسی فخر عالمك مقام فرق وتفصیلندن مقام جمع واجمالنه كوره‌در * نتكم تشهدده السلام علیك ایها النبی خطابی مرتبهٔ ملكیه‌دن مرتبهٔ بشریه یه تنزله‌در * یعنی رسول اللهدن تشهد صدوری تقدیری اوزرینه زیرا وقوعی متواتر دكلدر * حق مابعدنه مرهوندر * خوان * بوراده فتحله درسفره معناسنه یعنی هر نسنه كه آراسته ایدوب اچنده یمك یرلر ولكن سفره عربه كوره درككه جلددن یعنی دریدن ایدرلر منديل عجمه كوره‌در بسط ایدوب اوزرنده طعام یرلر اسكمله دیدكاری آلت وغیری یوكسك نسنه جبار اولنلره درككه تناولده انحنا زحمتندن فرار اتخاذ ایدرلر (عجب حالدر كه بواعصارده مجالس كبارده اوچی بله جمع اولنمشدر زیرا اول منديل بسط ایدوب اندن اوزرینه سفره اندن اسكمله اندن غیری آلت وضع ایدوب جبارلغی تكمیل ایتمشلردر * غنیمت * اصلنده اهل حربدن قهرا آلنان اموالدر * طبق * معروف نسنه‌در صحن كبی اغاجدن وطبراقدن ایدرلر (معنای بیت) بودر كه حضرت عیسی علیه السلام یعنی حضرت موسی علیه السلام من وسلوی

خصوصنده بنی اسرائیل ایچون شفاعت ایلدیکی کبی چون حواریونك مرادلری اولان مائده حقنده شفاعت ایلدی اوچ کون روزه دار اولوب بعده اغتسال ایدوب تواضعا پلاس پوش اولدی وایکی رکعت نماز قیلوب بو وسائلی تقدیمدن صکره اداب وشرائطی اوزره دعا قلدی * حق تعالی آسماندن ایکی ابر میاننده سرخ رنك سفره مشتمل اولدیغی طبق اوزرنده غنیمت کوندردیکه مرادنان ونمك وماهیء بریان وزیتون وعسل وانواع مشتهیات ومستلذاتدرکه بقدرة الله تعالی خلق اولنمش ایدی دنیا وآخرت طعامندن دکل ایدی نتکم نیجه اهل اللهه دخی سفرلرده ومواضع ضرورنده چوق واقع اولمشدر (والله علی کل شیء قدیر فتبارك الله احسن الخالقین) وذکر اولنان مائده یوم احدده واقع اولمغله نصاری اول کونی عید اتخاذ ایدوب الی هذا الآن آنکله تدین ایتمشلردر وجه تخصیص بودرکه یوم احد مبداء خلق کائنات در یعنی خلقتدن مراد غداء روحانی ایله انسانی تربیه در * پس اول غدانك صورتی اولان مائده نك خلقت ونزولی بحسب الحکمة یوم احده تخصیص اولندی ویوم احدك مبدا ئیتنه بناء بعضیلر اول اسبوعی یعنی هفته نك ابتداسنی اول کوندن اعتبار ایتمشلردرکه عجم اکا یکشنبه وترك بازار کونی دیر وبعضیلر دیرکه ابتداء هفته لغة یوم احد وعرفا یوم سبتدر نتکم حالا شایع اولان دخی بودر * بعدذا ارسال مائده حق اسمنه اسناد اولندی مع هذا مناسب اولان رزاق ویا امثالنه نسبت ایدی زیرا حق کلمه سی باطل مقابله سنده استعمال اولنور پس بونده مائده نك حقیقتنه وحضرت عیسی علیه السلامدن معجزه اولمه سنه اشارت واردر شویله که اعتراف اولنمامق وشکری قلنمامق وقدری بلنمامك بطلان وخسار وهلاکه موءدیدر (لمحرره) التفات ایتمه صاقن اسبابه * نظرك قیل مسببه مقصور * استریسك اوله نعمت افزون * ایله روز وشب شکرده قصور *

* باز کستاخان ادب بکذاشتند *

* چون کدایان زلها برداشتند *

* کستاخ * بی تکلف یعنی هر ایشده جرئت ایدن واوتانمین وادبسز کمسه * کذا شتن * کچمك وترك ایتمك * کدا * فقیر ودلنجی * زله * قبحله یردن نواله

قالدرمق وآرتق طعامدن کمسنه یه قوبلن نسنه بوراده مراد بقیه طعامدر * بعدذا مصراع ثانی اولی بی بیاندر (معنای بیت) بودرکه کرو بی ادبلر یعنی قوم موسی نك بی ادبلری کبی قوم عیسی نك بی ادبلری دخی ترك ادب ایتدیلر شویله که اول خوان آسمانی مشتمل اولدیغی طبقلرده موضوع اولان نعم الهیه دن مرادلری قدر تناول ایتدکلرندن صکره حرص غالبلرندن ناشی کدالردنی وخسیس آدملر کبی بقیه سن قالدردیلر وادخار ایلدیلر اشته بو نعمت خصوصنده ایتدکلری ترك ادبدر * مع هذا بوندن مقدم برقاچ وجهله دخی ترك ایدوب اظهار خساست ایتدیلر (بری بوکه ابتدای طلبده یاعیسی ابن مریم دیو خطاب ایتدیلر یاروح الله ویا بونك امثالی القاب مشرفه دن بریله ندا ایتمدیلر * زیرا کشی پدرنی اسم صریحله دعاده ترك ادب اولیجق نبی عظیم الشانی علم خاص ایله تصریح بطریق الاولی در زیرا معلم الخیر اولان کمسنه پدرمرتبه سندن عالیدر وقرآنده کلور (لاتجعلوا دعاء الرسول بینکم کدعاء بعضکم بعضا) یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلمه خطاب ایتدکده اسم صریحله یامحمد دیمکز بلکه یارسول الله ویانبی الله ویا اباالقاسم دیمکله توقیر ایدیکز * بوندن فهم اولنورکه معلم الخیر اولانلره توقیر لازمدر واهل علم وفضلك واستاذلریك حقی بلمك کرکدر (و بری دخی بودرکه الله تعالینك کمال قدرتنده متشکك کبی اولوب (هل یستطیع ربك) دیدیلر حضرت ابراهیم علیه السلام (رب ارنی کیف تحیی الموت) دیدیکی کبی اعترافه دال اولان عبارتی استعمال ایتمدیلر و (بری دخی بودرکه حضرت عیسی کبی واسطه علیه یوزندن امر سافل دیلدیلرکه غداء جسمانیدر * زیرا ظاهر نظرلری غالب وامور طبیعیه ده مغلوب ایدیلر * بونده اشارت واردرکه برکاره دخول وخروج اذن حقه ملابس کرکدر وبراشده حرکة نفسانیه بولنمق ترك ادب مقوله سیدر زیرا الله تعالی متولی امور ومتصرف هر کار وموءثر جمله کردکاردر عبده لازم اولان سکوت ومقتضای حکمت اوزره جریان ومأذون اولدیغی ایشه عدم تعرضدر * وبو معنایه اشارت ایدوب قرآنده کلور (وقل رب ادخلنی مدخل صدق واخرجنی مخرج صدق) (لمحرره) اهل راز اولدك ایسه ایله سکوت * دله کلز چو حکمت مسکوت * ادبانه

حركت ايله شها * سوز كتورمز بو مجلس ملكوت *

﴿ كرده عيسى لابه ايشانرا كه اين ﴾

﴿ دائمست وكم نكردد از زمين ﴾

* لابه * يالوارمق وتضرع بورادهمراد لطفله سويلمك و * كم * قحطله اكسك وضائله نابديد معناسنه وبوراده اولكى معنى اظهردر * زمين * يردر اصلى زمى در زمه منسوب ديمكدر آخرنده اولان نون نسبتى تأكيد ايچون زم صوقلغنه ديرلر طپراغك طبيعتى بارد اولديغندن اوتورى زمين ديمشلردر (معناى بيت) بودركه حضرت عيسى عليه السلام حواريونه وسائر مائده خور اولنلره تضرع ايلدى ويالواردى ولطف واستمالتله سويلدى بويله ديوكه بو خوان آسمانى دائم وباقيدر يريوزندن اكسك اولماز يعنى ضرورت اولدقچه تازه نزول ايدر زيرا قدير اسمنك تجلياتنه نهايت يوقدر وفيض الهى نزم قياسمزدن ارتوقدر * پس بو نعمت حاضره ودائمه نك بقيه سنى حمل ايدوب ادخار ايتمكه ضرورت تعلق ايتمز وبو سرى بلن بويله حرص غالب وطمع خام يوانه كتمز بو خصوصده بويله ترك ادب ايتمكز ديدى * بونده اشارت واردركه زمين بشريتدن رزق صورى وغداء جسمانى اكسك اولماديغى كبى زمين دلدن دخى رزق معنوى وغداء روحانى اكسك اولماز ولكن حرصه دوشوب آنى ارزاقه قيد وشهوت كلام ايله مبتلى اولوب دلى ماسوايه بند ايتمك كركدر زيرا علوم ظاهره دنيا وعلوم باطنه عقبى كبيدر كه اهل الله اولنلر ايكيسنه يله تعلقدن مجردلردر دل انسان سحابه وفيض الهى بارانه بكزر مثلا برشهر اوزرينه مسوق اولان سحاب پر بركات افاضهٔ باران ايلدكده مأمور اولديغى طرفه كيدر * وافاضه ايلدوكى بارانه دونوب باقمز كذلك دل انسانده دخى برفيض حاصل اولسه وبر معنى ظهور ايلسه كرك اسانه ويا قلمه كلسون وكرك كلمسون كوكل اول حالتله مقيد اولمايوب فياض ازلى يه توجه دائم اوزرينه اولمق ومأمور اولديغى شهودله قائم بولنمق كركدر نتكيم قرآنده كلور (قل الله ثم ذرهم) (سؤال اولنورسه كه (قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فليفرحوا) نظمندن مفهومدركه فضل ورحمت ايله افتخار كركدر (جواب بودركه افتخار وسرور تحديث نعمته محمولدر مع هذا فضل ورحمت ايله افتخار

ايتمك اوساط وارباب وسائط حالنه اشارتدر نهايت اهلنه كوره افتخار ايتمك حق محض ايله در زيرا بفضل الله ده اولان اضافت تعريف ذات ايچوندر * پس حقيقتده واسطه يه اعتبار يوقدر زيرا حق محبوب لذاته در محبوب لعطائه دكلدر عطاسى محبوب اولمق كندى لذاته محبوب اولمقلقدندر فافهم جدا وبو سر مذكوره دائردر اول معنى كه فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرت صديقه خطاب ايدوب (ما ابقيت لاهلك) بيوردقده (الله ورسوله) ديدى وكذلك اول مضمون منيفه كه فخر عالم صلى الله عليه وسلم بيوردى (الله خليفتى فى اهلى) پس اكر بنى اسرائيلده بو ادراك پاك وبو شهود حقيقى اولسيدى عطايى ادخار ايتمزلر بلكه معطى يى ادخار ايدرلردى زيرا معطينك بقاسيله عطا دخى باقى ولا ينقطعدر بوراده ظاهر اولور اول حديثك سرى كه فخر عالم صلى الله عليه وسلم بيورر (علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل) زيرا ذكر اولنان خصوصده حضرت صديق رضى الله عنه حضرت عيسى عليه السلامه مشابه اولدى يعنى حضرت عيسانك بنى اسرائيلى ادخاردن نهيى بقاء فيضه دلالت وشهود حقه اشارت اولديغى كبى حضرت صديقك دخى كندى قواسنى ادخاردن منعى سر خلافته ايما وحضور فياضه رمزدر ولكن صديق بالفعل بو سره جميع قواسيله متحقق اولدى حضرت عيسانك قواى آفاقيه سى متحقق اولمدى * فافهم جدا

﴿ بدكمانى كردن وحرص آورى ﴾

﴿ كفر باشد پيش خوان مهترى ﴾

مقولات عيسى عليه السلامدندر كمانى وآورى ده اولان يالر مصدريه ومهترى ده اولان يا نسبيه در (معناى بيت) بودركه سوء ظن ايلمكلك وحرص كتورمكلك كفر اولور زياده اولو كسه يه منسوب اولان سفره ويا نعمت اوكنده ويا نندده يعنى الله تعالى كه اعظم كل عظيمدر مائده كه آنك نعمت بى غايه سيدر اول مائده اكسلور هربار مطر نزول ايتمز ديو بدكدن صكره فضله سن قالدرمق وحرصه دوشوب ادخار ايتمك الله تعالى يه سوء ظن وقدرت تامه سى حقنده تشكيك وترددندر بو مقوله سوء ظن وتردد ايسه كفر بالله در انكيچون خبرده كلور (ويل للشاكين فى الله) دنيا خلقندن كريم الطبع

اولنلره حسن ظن ووعدهلرینه سکون واطمئنان واریکن جمله کرملرك معدنی اولان فیاض مطلقه حسن ظن ایتمك شان عالیسنی جهلمدندر قنغی زمانده ضامن اولدیغی رزقی ایصال ایتمدی ونه وقتده قولك حاجتی اولوبده بتمدی پس عظیم حقنده اولان جنایت دخی عظیمدر والله تعالی یی عجزه نسبت ایتمك کفر صریحدر رزق اکر صوری واکر معنویدر ظاهر وباطنه واصل و متواصلدر والی ابد الاباد فیضه نهایت یوقدر * انسان آنی تضییق ایتمك کردز * بووجهندندر که هاجر علیها السلام زمزمی حوض ایلدکده تضییق ایتمکله جریانه مانع اولدی والا الی هذا الآن نهر جاری اولوزقالوردی * وبونده اسم رحمانك کمال وسعتنه اشارت واردر وقول دخی الله تعالیدن خلق حسن اخذ ایدوب اون وسعتك سریله متحقق اولمق کرکدر زیرا رحمت حقده مضایقه کوسترمك دریای بی پایان اکسلور دیمك کبیدر بوایسه جهل عظیمدر وقرآنده کلور (واعرض عن الجاهلین * (لمحرره) آسیاب فلك برشن دوار اوله لی * دانه اکسك دکل انسانه طوغوب وار اولهلی * پروش ویرمهدهدر طفل دله مادر فیض * پارهٔ چوب تن زار چوکهوار اوله لی *

زان کدا رویان نادیده زآز

آن در رحمت برایشان شد فراز

زآز حرص معناسنهدر اوانده اولان زاء مکسوره ازلفظندن تخفیف اولنمشدر من وعن معنالرنده استعمال اولنور حرفدر بوراده من اجلیه معناسنهدر مخاطبانهم نظمنده اولدیغی کبی * فراز* کسرله بغلق معناسنهدر افرازکن دیرلر کذا فی مفتاح اللغة ظاهر اولان بودرکه فراز یوقارو ویوجه معناسنهدرنتکم سائر لغاتده تصریح اولنمشدر قپونك یوجه اولماسی قپانوب بغلنمهسندن وایچرو دخول اولمامسندن کنایهدر * رحمته دراسنادی مجازدر و بونده اشارت واردرکه نزول ایدن مائده بواب رحمتدن باب مخصوص ایدی (معنای بیت) بودرکه اول کورمدك کدا یوزلی ودلنجی صورتلیلرك اوزرینه حرص غالبلرندن وطمع خاطرلرندن اوتوری ذکراولنان رحمت قپوسی قپاندی وترك ادبلری اول مائدهنك انقطاعنه وآسماندن عدم نزولنه سبب اولدی انلر رحمت

حقی تضییق ایتملریله حق تعالی دخی انلره تضییق ایلدی وبلکه بدکانله باطنلرینك ممسوخیتنه بناء ظاهرلرینی دخی مسخ قلدیکه صاحب معالم قولی اوزرینه اوچیوز اوتوزتن صورت خوکه مسخ اولندیلر * واوچ کوندنصکره هلاك اولدیلر نه دنیا ونه آخرت حاصل اولدی * پس ظاهر رزق خصوصنده ترك ادب ایتمك مسخ صورته سبب اولیجق باطن رزق خصوصنده اولان ترك ادب دخی مسخ باطنه باعثدر یعنی انسان مستعد اولمادیغی حقایق ومعارفی طلب ایتمك کرکدر زیرا اکرچه فیض حقده بخل یوقدر فامامحل تهیئه اولمدقچه حصولده ضرر عظیم واردر * زیراتحمل ایدهمدیکندن ضلاله دوشر ومسخ حقیقی ایله ممسوخ اولمسنه سبب اولور که مراتب روحانیدن مهالك حیوانیه رد اولنمقدر تحقیق بودرکه اول قومك حس حیوانیه وشهوات نفسانیهلری غالب ایدی انکیچون صفات حیوانیه اوزرنده عاریه اولان صورت انسانیه ممسوخ اولوب صفة حقیقیهلری صورتیله ظاهراولدیلرکه صوت خنزیردر * بوندن ظاهر اولورکه جمله خلق کندی صفة حقیقیهلری صورتی اوزرینه حشراولنور نتکم حدیثده کلور (تموتون کما تعیشون وتحشرون کما تموتون) یعنی صور صفاتدن نه اوزرینه وفات ایتدیلرسه اول صورت اوزرینه حشراولنورلروقلبلرنده باطل اولان هیکل مخصوص اوزرینه بولنورلرانکیچون آخرته عالم صفت دیمشلردر (لمحرره) اولمه مغرور جمال ظاهر * کیم بیاور حسن وقبحنی آخر * آتش دوزخه اولور مطروح * عاقبت بوشجره کوکب زاهر

ابر برنا ید پی منع زکات

وز زنا افتد وبا اندر جهات

ابردن مراد مجازا مطردر نتکم شعرده کلور * اذا نزل السماء بارض قوم * رعیناه وان کانوا غضابا * سمادن مراد غیث ومرعی اولان ایله نبتدر *بر* زائدر زیرا افعال ومصادر اوائلنده تحسین لفظ ایچون کلور* ناید* اصلنده نه آیددر تخفیف ایچون هاء رسمی حذف اولنمشدر *پی* تعلیل ایچوندر *زکات* وامثالی واوله رسم اولنمق مصحفه کوره در بوراده الف ایله در* وبا *مرض عامه دیرلر طاعون اولسون اولسون غیری اولسون پس وبا طاعوندن اعمدر یعنی هر طاعون وبا اولور ولکن هر وبا طاعون

اولمز بوراده وبادن مراد طاعوندرنتکم حدیثده کلور *(لم یظهر الفاحشة فی قوم قط حتی یعلنوا بها الا فشافیهم الطاعون والاجاع التی لم تکن فشت فی اسلافهم ولم یمنعوا زکات اموالهم الا منعوا المطر ولولا البهائم لم یمطر) وجهات *جهتك جمعیدر حرکات مثله ایله آخرنده اولان هاواودن عوضدر زیرا اصلی وجهدر مستقبل کل شیٔ معناسنه (معنای بیت) بودرکه صاحب نصاب اولانلر زکاتی فقرادن منع وحقی مستحقنه ایصال ایتمدکلرندن اوتوری باران حاصل اولمز یعنی یغمور یغمز زیرا فقرانك حقی اولان فیض منقطع اولدقده اغنیانك نماسنه باعث اولان باران دخی منقطع اولور * وکذلك زنا سببیله جهات مختلفه یه طاعون دوشر وهرخانه ده فاش اولور زیرا زناهلاك معنویدر پس (الجزاء من جنس العمل) فحواسنجه هلاك صوری ظهور ایدر غالبا صبیانده واقع اولدیغی ضعف وجودلرینه بناءدر یعنی ذات وصفت ترازونك ایکی کفه سی کبیدر * صفت بعض عوارض ایله مغلوب اولدقده ذات طرفی راجح کلور فنایه مؤدی اولور بقاء انسان ایسه غلبهٔ صفاتله در انکیچون پیرلرده استمساك بوقدر زیرا اعضا وقوی مغلوب وزبوندر * بعده ذا بیتده اشارت واردرکه نفسنی صفت ذمیمه دن تزکیه ایتمین فیض حقدن محروم وماسوایه نظرانداز مرض روحله موسومدر وامکن روحدن جمیع قوایه ساریدر انکیچون جهات ایله تعبیر اولندی (لمحرره)

صالمدن خاکه عنصرذاتك * ایده کور نفسکی هوادن پاك * ماسوایه نظر زنا دندز * اولور انکله روح علوی هلاك

هرچه برتو آید از ظلمات وغم
آن زبی باکی وکستاخیست هم

ظلمات ایله مراد شدائدهائله درنتکم قرآنده کلور (قل من ینجیکم من ظلمات البر والبحر) زیرا ظلمات حاسهٔ بصری ابطال ایتدیکی کبی شدائد هائله دخی حواسی ابطال وعقولی ادهاش ایدر انکیچون یوم شدیده یوم مظالم دیرلر وترکیده اق اقچه قره کون ایچوندر دیدکلری بو معنایه در *غم *غصه وشدتدر اصلنده ستر الشیٔ معناسنه درزیرا قلبی ستر ونفسی اخذ ایدرنتکم سحابه غمام دیرلر زیرا ضوء شمسی ستر ایدر غم وهمك میاننده فرق بودرکه غم حزن کبی ماضی یه متعلق وهم خوف کبی مستقبله دائردر غمدن سهر یعنی اویقوسزلق وهمدن نوم عارض اولور غمی ظلمات اوزره

عطف ایتمك خاصی عام اوزرینه عطف قبیلندر * زیرا کاه اولورکه غمك سببی معلوم اولماز ومصراع ثانی آخرنده هم ایراد اولنمق اطنابدن خالی دکلدر کما لا یخفی *باك* باء عربیه ایله لسان عربیده مبالات ایله تعبیر اولنور قایرمق معناسنه ترکیده ه ایتمك دیرلر خوفدن اولسون حیادن اولسون هیچ برنسنه دن ایتمین کمسنه یه بی باك دیرلر *هم* بوراده همی معناسنه درکه تقریر ایچوندر کلامك اولنده وآخرنده واقع اولورنتکم بالاده بیان اولندی * (معنای بیت) بودرکه مطلقا شدائد هائله وخصوص اوزرینه غم وغصه دن هرنه سنك اوزرکه کلورسه وتوجه قلوب وارد اولورسه اول نسنه نك ادبه متعلق اولان اموری قایرمدیغکدن وبی حیا اولدیغکدندر نتکم قرآنده کلور (وما اصابکم من مصیبة فبما کسبت ایدیکم) والا موجب اولدقجه نوازل مصروف ومصائب مدفوعدر * برتو آید کلا مندن مفهومدرکه قضایا آسماندن وعرش اعلادن بری نزول ایدر خیر اولسون شر اولسون انکیچون شرع دنلدیکه عرشك مقلوبیدر یعنی احکام شریعت عرشدن بری نازل اولمشدر واعمال شرعیه دخی اورایه صعود ایدرنتکم محلنده مبیندر * وبو بیتده ستر وتجلی حالنه اشارت واردر یعنی هرنه زمان سالکدن بر وقفه یا برخطره ویاغیری برترك ادب صادر اولسه ستر وانقباض وقهر وجلال ایله مؤاخذه اولنور زیرا شریعتده ترك احکام هجوم آلامه سبب اولدیغی کبی طریقتده دخی ترك اداب نزول حجابه باعثدر وبو تجلی واستتار اراره کوره متعاقبدر مکر کمل مقربین که انلر شهود دائم وحضور متصل اوزرینه درنتکم حدیثده کلور (صنف من اهل الجنة لا یستتر الرب عنهم ولا یحتجب) *ع* کسلمز فیض دریاجود کل بو

هرکه بی باکی کند درراه دوست
رهزن مردان شد ونا مرد اوست

دوست دشمن مقابلیدر بوراده مراد الله تعالی درکه یار حقیقیدر نتکم قرآنده کلور (الله ولی الذین آمنوا) وسائر موصل حق اولان وسائطه دخی بالتبع دوست اطلاق اولنور نتکم حدیثده کلور (لا یؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من والده وولده والناس اجمعین) راه دوستدن مراد طریق حقدر وخصوص اوزرینه خدمت وامثالی مراد اولنمق دخی جائزدر * رهزن * یول اوریجیدر که حرامی دیرلر مقصود

بولدن مرور ایده منی اوزمقدر عرب قاطع الطریق دیرز یرابولده ترصد وآینده ورونده یه تعرضی ابنای سبیلک یولدن انقطاعنه سبیدر *نامرد* اردکل دیمکدر زیرا مرد اردرلسان عربده رجل معناسنه حد بلوغه وارمیجه مرد دیمزلر ومرد حقیقی اودرکه حقیقت رجولیته بالغ و واصل وکمال انسانیه یه مظهر ونائل اوله نتکم مردان آلهی دیرلر که بلوغ ووصول اهلیدر * مقصود سلوك ایله کذر ایدن سن ار بعینده دیمکدر زیرا ار بعینده رجال دنیایه کمال عقل معاش حاصل اولدیغی کبی رجال اللهه دخی تمام عقلی معاد حاصل اولورکه کشف تام وتجلئ عامدر و بومرتبه یه واصل اولمیانه پیر نابالغ دیرلر * (معنای بیت) بودرکه هرکیمکه طریق حقده وخدمت جناب مطلقده واکا موصل اولان طرق اعمال واحوالك برنده بی باکلك ایلسه وهتك پردۂ ادب قلسه مردان خدانك یولن اورمش اولور زیرا ضرری جمله یه ساریدر وجائزدرکه مردان معنای اغوسینه مجبول اوله بوصورتده رذلك متابعت اولمغله خلق اضلاله وطریق حقدن اخراج ومنعه مصروف اولور واول مرد وکس دکلدر زیرا مرد اولسه مردانه سزا اولمین کارده بولنمز وضرر عامه سبب اولمزدی ویاخود اضلال خلقه باعث اولمغله عجوز دهر کبی زن حکمنده در * زیرا دنیا رهزنلك ایتمك مراد ایلسه زن پرزیب وزینت صورتنده تمثل ایدر * لیلۂ معراجده فخر عالم صلی الله علیه وسلمه کندنی اول صورت اوزرینه عرض ایلدی ولکن فخر عالم التفات قلمدی زیرا عالم طبیعتدن کذر ایدنلری دنیا اضلاله قادر اولمز سببی بودرکه طبیعت دنیانك اجمالی وانفس آفاقك نسخه سیدر * بوکلامده متصوفیه تنبیه اکید وتهدید شدید واردرتا که احکام شریعت وآداب طریقت ایله مقید اولوب طریق حق اوزه کیده لر وسائر ارباب ارادتی دخی بومعنایه تحریض ایده لر و الازمانه متشیخلری کبی سر مهجوران اولورلر و ورطۂ لعنده قالورلر وضلال واضلاللری حسبیله مضاعف جزا بولورلر * ومرویدرکه برکسنه دن بر ناسزا ایش صادر اولسه روز فردا خلق اکا خصم اولورز وقرآنده کلور (وقال الذین کفروا ربنا ارنا اللذین اضلانا من الجن والانس نجعلهما تحت اقدامنا لیکونا من الاسفلین)

پس سالکه لازمدرکه نامردلر صحبتنه رغبت ایتمیه وانلرکندیکی طریق ضلاله کتمیه قال الحافظ * قطع این مرحله بی همرهئ حضر مکن * ظلماتست بترس ازخطر کمراهی

از ادب پرنور کشتست این فلك

وزادب معصوم وپاك آمد ملك

عصمت ایله حفظك میاننده فرق بودرکه عصمت انبیا وملائکه یه وحفظ اولیایه کوره در معصومك جمیع جوارحی معصوم اولدیغی کبی سری دخی معصومدر فاما محفوظك سری محفوظ اولمق شرط دکلدر بلکه اولیایه بعض خواطر خطورایدرکه طریق حفظك مقتضاسی دکلدر(سؤال اولنورسه که هم یوسف علیه السلام نه معنایه محمولدر مع هذا من کل الوجوه نبی معصومدر(جواب بودرکه تحت تکلیفده داخل اولمین قصددرکه غیر اختیاریدر پس عصمتنی منافی دکلدر زیرا جمیع مراتبده برهانله مؤیددر (بعده ذا عصمت لفظنده اشارت واردکه ملکدن بالفعل عصیان صادر اولماز زیرا عبادتی طبیعیدر ولکن بالقوه شاننده ر والاندن معصوم اولور وقرآنده کلور (لایعصون الله ما امرهم ویفعلون مایؤمرن) پس عصیان شاننده اولمیان کمسه عدم عصیانله مدح اولنماز مثلا زنا شاننده اولمین کمسنه عفتله مدح اولنماز سائر نظائری دخی بوکا قیاس اولنه (سؤال اولنورکه هاروت وماروتدن بالفعل عصیان صادر اولدیغی مشهوردر (جواب بودرکه ملك اولدقلری جهتدن بالفعل صدور عصیان مسلم دکلدر * اکرچه که بعض ترك اولی یه متعلق نسنه نك صدوری نقل اولنور زلۂ انبیا کبی وعلی تقدیر التسلیم وجودلرنده قوای بشریه ترکیب اولندقدنصکره صدورنه محمولدر زیرا بوصورتده بشر مزاجنده اولمش اولورلر وبو ابتلاده حکمت بنی آدم حقنده اولان شماتتلری ایدی نتکم حدیثده کلور (دع الشماتة عن اخیك فیعافیه الله ویبتلیك) وبو تقریردن عصمت وحفظده انبیا واولیانك احوالی دخی معلوم اولدی (معنای مصراع اول) بودرکه بو فلك ادب سببیله پرنور اولدی یعنی امر حقه منقاد وحکم آلهی یه مسخر اولمغله شمس وقمر وسائر کواکب نیره ونجوم زاهره ایله منور اولدی * وجائزدرکه فلکك نورانیتی اهل ملکوتك انوار

وآدابندن تأثیراوله * زیرا افلاك صوامع اهل ملكوتندر (سؤال اولنورسه كه اجرام نیره یاقنادیل عرشیه ویا انوار آلهیه دن عروق نورانیه در پس نیجه انوار اهل ملكوت اولور (جواب بودركه بو كلام تمثیله محمولدر ویاخود اجرام نیره دن غیری وجهله تنویره مصروفدر مع هذا جائزدركه انوار اهل ملكوت اجرام نیره یه سبب خفی اوله زیرا بر شینك اسباب كثیره سی اولمق بعید دكلدر وجائزدركه وجه ارضده اولان اهل ذكرك انوارندن اولمغله محمول اوله وبوایكی معنای اخیره بیت آتیده مصراع اول قرینهٔ جلیه در زیرا كسوف آفتاب دخی كستاخی ناسدندر نفس آفتابدن دكل نتكم كلمهٔ كركرار اصلی بودركه سموات ارواح وارض اجسام مرتبه سیدر پس انفده انوار ذكرله ارواح منور اولدیغی كبی آفاقده دخی منوردر وملائكه آفاقك بعض قواسیدر پس انوار ملائكه دخی حقیقتده انوار بنی آدمه تابع واندن مستفاضدر (معنای مصراع ثانی) بودركه دخی ملك ادب جهتیله كناهدن معصوم وآلایشدن پاك كلدی نتكم امر سجده ده حاللری معلوم اولدی فاما اولكه (اتجعل فیها) دیو عصمته مخالف سوز سویلدیلر بوسوز فی الحقیقة اعتراض طریقله دكل ایدی بلكه حكمت خفیه یی استكشاف ومعصیة خلق تعظیم وانكار جهتیله ایدی نتكم محلنده مبیندر * وبونده اشارت واردركه دل عارف فلك مثال نور شهودله منور اولمق رعایت احكام شریعت ومحافظهٔ آداب طریقت حسبیله در زیرا اعمال ظاهره نك انواری قلبه صعود ایدر نتكم آثار احوال قلب دخی جوارحه نزول ایدر وانسانه صفت ملكیه غلبه ایدوب ملاء اعلا كبی معصوم اولمق بومعنادندر الحاصل آداب انوار وتركی ظلمات مقوله سیدر عامهٔ ناسه كوره فعل وترك متعاقب اولمغله لیل ونهار خلق اولنوب تجلی واستتاره اشارت اولندی * فاما كمل بشره كوزه نورآنیت دائمدر زیرا انلرك باطنلری لالیل ولانهار عالمندهدر وملائكه دخی بومشربدن فی الجمله شربله فیض انوار صوریه دن مستغنیلردر (لمحرره) شش جهت نورا او ایچق آدمده * نیلسون نور شمسی عالمده *

بدز كستاخی كسوف آفتاب
شد عزازیلی زجراءت رد باب

* كسوف * عارض مخصوصله شمسك استتارنه دیرلر قمرده دخی مستعملدر * عزازیل * شیطانك قبل اللعن اولان اسمیدر كه بوراده حكایه طریقیله وارددر بعد اللعن ابلیس وامثالی اسماء ذمیمه والقاب قبیحه ایله تسمیه اولندی آخرنده یا زائددركه ضرورت شعر ایچون زیاده قلنمشدر نتكم واقعدر * من این ابیاترا بردم تمامی * به پیش حضرت مخدوم جامی * بو بیتده لفظ تمامی آخرنده واقع اولان یا زائددر * جرأت * ضمله وقصرله جرعت وزننده وفتحله ومدله كراهت وزننده برمعنایه دركه شجاعت وبها درلق دیمكدر * بابدن مراد باب قبول وقربدر (معنای مصراع اول) بودركه كنشك طوتلوب نورنك مستتر اولمه سی خلقك ترك ادب ایتمسندن اولدی یعنی بریوزنده نیجه جاهللر شمسه عبادت ایتمكله الله تعالی شمسده تغیر وظلمت خلق ایلدی تاكه معبود اولمدیغی ظاهر اوله زیرا اكر معبود حقیقی اولسیدی كندی اوزرنده اول حالات عارضه نك دفعنه قادر اولوردی چونكه عاجز اولدی معبود بالحق اولمدی وبووجهله انی معبود اتخاذ ایدنلر دخی رسوای اولدیلر وقرآنده كلور (لاتسجدوا للشمس ولاللقمر واسجدوا لله الذی خلقهن) ایشته اهل شرع قاتنده كسوف عبدهٔ شمسی تعییر وتوبیخ وسائرلری دخی تخویف وتنبیهه محمولدر فاما اهل هیئت ونجوم قاتنده سر كسوف بودركه شمس سیرنده قمره مصادفه ایتسه قمر شمسله ضوئك اراسنده حائل اولوب استتار واقع اولور توفیق بودركه جائزدركه بر نسنه نك هم سبب فلكیسی وهم سبب ارضیسی اوله (معنای مصراع ثانی) بودركه عزازیل شرف قبول ایله مشرف ومقام قربده مكرم ایكن مأمور اولدیغی سجده نك تركنه جراءتی حسبیله باب اللهدن مردود واسفل سافلینه مطروح اولدی ورحمت یرینه غضب ابدی ولعنت سرمدی بولدی نتكم قرآنده كلور (قال اخرج منها مذؤما مدحورا) وبرموضعده دخی كلور (وان علیك لعنتی الی یوم الدین) مقصود لعنت ابدیه یی بیاندر یوم دین ایله تحدیدی انك انقطاعنه دلالت ایتمز بلكه تنوع وتلوننه دلالت ایدر نتكم تفاسیرده مبیندر بعده ذا بو بیتده برقاچ وجهله اشارات واردر (اولكیسی بودركه قلب انسان آفتاب مثالدر زیرا آفتابك نوری جمیع جهانه

شامل اولدیغی کبی قلبك نوری دخی جمیع اعضا وقوایه ساریدر ولکن ماسوایه التفات ایله نورنه نقصان طاری اولور وظلمات حجب ایله مستر اولوب قالور پس سالکه لازمدرکه ذکر وفکرله تجلیه ده قصور ایتمیه نتکم حسن بصری قدس سره بیورر (حادثوا هذه القلوب بذکر الله فانها سریعة الدثور) یعنی شو قلوبك ذکر الله ایله پاسنی اچیکوز وجلا ویریکوز زیرا تیز پاسلنور الحاصل قلب شمس کبی مخلوقدر پس اهل عالم عبادت حق ترك ایدوب شمسه عبادت ایتمکله شمسه کسوف واقع اولدیغی کبی اهل قلب دخی ماسوایه التفات ایتمکله قلبه ظلمت طاری اولور ایکی صورتده دخی علاجی عبادته تخصیص ودرگاهه تضرع وذکر الله ایله اشتغالدر تاکه منجلی اوله وفطرت اصلیه اوزرینه اولان نورانیتی بوله (المحرره) صفحهٔ قلبی دوترسه ژنکار * منکسف شمسه دونر آخرکاه (ایکنجیسی بودرکه شمسك نوری نور حقدن مستفاد در قمرك نوری شمسدن مستفاد اولدیغی کبی نتکم (الله نور السموات والارض) مقالهسی بو معنایه دالدر پس شمسك عظم نورو شدت ضیاسنه باقوب معبود ایدنمك جائز اولمدیغی کبی قلبده اولان معقولات وانواع علوم دقیقهیه نظر ایدوب مقصد اتخاذ ایتمك کرکدر نتکم فلاسفه بو اتخاذله ضلاله دوشدیلر وبونك فوقنده اولان مکاشفات ومشاهدات دخی بویله در زیرا الله تعالیدن غیری مطلب اعلی یوقدر جمیع محسوسات ومعقولات مراتب ومدارجدر فافهم جدا ومجدیهده کاور * بیکده بری قولا غمه کرمز اون ایکی علمی دکلدم کرات (اوچنجیسی بودرکه هر پردهده دلبرلك اولماز ونیازاهلنه نازایتمك دوشمز پس دائما رعایت ادب لازمدر مکر مجاذیب وسکر غالب اهلندن اوله بوصورتده حرکات وسکنات واقوال وافعالنه التفات یوقدر زیرا اوزرینه قلم جاری دکلدر (دردنجیسی بودرکه سالك عالم ذاته قدم بصمدقجه ونفس مطمئنهسنك نهایتنه ایرمدکجه ردوقبول ابتلادن خلاص اولماز عالم صفاتك پرازخندن قورتلماز بوسببدندرکه ابلیس مردود اولدی زیرا اکر عالم ذاته دخول اولایدی وایمان حقیقیدن رایحه آلایدی کفره مؤدی اولان ایشه جرأت ایدهمزدی ووراه موافقتی قویوب سمت مخالفته کیدهمزدی بلکه حقه مطیع

ومنقاد

ومنقاد اولوردی وقهر ولطفده جهت وحدت کوزهدوب طریق اسلم بولوردی نتکم خبرده واردکه (اذا تجلی الله لشیء خضع له) یعنی برقلبه اعلی التجلیات اولان تجلیٔ ذات واقع اولسه اول قلب ظاهرا وباطنا حقه سرفرو ایدر وانده انکار واعتراض قالماز زیرا حقله باطل بر پردهده اولماز (المحرره) دل عارف که اوله مظهر ذات * قالماز آینهسنده ژنك صفات کوربنور انده ابد سری ازل * براولور وقت ولادیله وفات *

دست بکشا دوکنارانش کرفت

همچو عشق اندر دل وجانش کرفت

* دست * ایکی معنایه کلور بری کف وبری اطراف اصابعدن اوموز باشنه وارنجه بوراده مراد ثانیدر زیرا معانقه انکله حاصل اولور * * کناران * کنارك جمعیدر معلوم اوله که اعضاء انسانده ادات جمع هادر دستها وپایها وسرها دیرلر آن ایسه جسم نامیده استعمال اولنور نبات وحیوان وانسان کبی بوراده کنارله مراد جسم نامی اولان انسانك اطرافی اولمغله آخرنه آن الحاق اولندی بازوان دیدکلری کبی (معنای بیت) بوردکه پادشاه مبشر اولدیغی مهمان غیبی نك قدومنه بازولرن اچدی وانك اطرافن طوتدی یعنی انکله معانقه قلدی وآتش محبتنی کوهر عشق کبی جان وکوکلده طوتدی مقصود جان وکوکلدن اکا محبت ایدوب عاشق اولدیغن بیاندر نتکم ویسی اشعارنده کلور * سکا ایللر کبی اظهار محبت ایدمم * بن سنی ایکی کوزم جان وکوکلدن سورن * وباقی نظمنده کلور * قضای آسمانیدن صاقنمق سودمند اولماز * رضادر چارهسی عشقك کورنمز بربلا انجق * بعده ذا بو کلامده رقاج وجهله اشارت واردر (اولکیسی بودرکه قدوم حبیبده استقبال ومعانقه سنت قدیمهدر دیمشلردرکه ابتدا اعتناق حضرت ابراهیم علیه السلامدن صادر اولمشدر * زیرا مرویدرکه اسکندر یونانی بطحاء مکهیه واصل اولدقده حضرت ابراهیمك مکهده اقامتیله اخبار اولندقده تواضعا مرکبندن نزول ایدوب ماشیا حضرت ابراهیمه ملاقی اولدقده حضرت ابراهیم اکا سلام ویروب اعتناق ایلدی وفخر عالم صلی الله علیه وسلم دخی عمیسی جعفر رضی الله عنه حبشدن قدوم ایتدکده انکله معانقه ایلدی واول کون

فتح خیبره مصادفه ایتدکده افرح بفتح خیبرام بقدوم جعفر بیوردی
فاما اولکه اعتناقدن وکذلك تقبیلدن منع ونهی اولنشدر عریان
وعلی وجه الشهوة اولغه مجوادر متقمص اولوب وعلی وجه المبرة والکرامة
اولیجق لابأس بدر * نتکم صلحا اراسنده شایعدر مصافحهٔ مسنونه
کبی وانسان العیون نام تاریخده کلور که فخر عالم صلی الله علیه وسلم
جحفه نام موضعده برغدیرده شناورلك ایدوب (لیسبح کل رجل منکم الی
صاحبه) بیوردقده اول غدیرده موجود اولنلرك هر بری کندی
صاحبنه سباحت ایدوب فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایله حضرت صدیق
رضی الله عنه قالدقده فخر عالم دخی صدیقه طوغری عزم وسباحت
ایلیوب حین وصولده انکله معانقه ایلدی پس بوندن فخر عالمك فی الجمله
سباحتی ثابت وعریانا اعتناقی دخی معلوم اولدی زیرا محل امندر
امن اولمیجق بالاده اشارت اولندیغی اوزره ممنوعدر انکیچون
مکاعمه ومکامعه دن نهی اولندی مکاعمه دن مراد تقبیل
ومکامعه دن مراد ایکی کشی ثوب واحدده بلا ستر بینهما
مضاجعه در (ایکنجسی بودرکه عشق که افراط محبتدر محلی دل
وجاندر ودل وجان بوراده برمعنایه درکه کوکل وقلب دیدکلریدر
نتکم شرحی مرور ایلدی سببی بودرکه دل وروح سلطانی ایله
جسد میاننده واسطه در عشق عاشق ایله معشوق اراسنده واسطه
اولدیغی کبی (لمحرره) عشق برسر رشته دردردست اولمازسه اکر *
* وصل یاره غیری یوزدن کسه اولماز چاره کر * (اوچنجسی بودرکه
شاکردك استاده ومریدك شیخه محبتی جان وکوکلدن کرکدر که
محبت حقیقیه در زیرا سبب کمالی وباعث حسن حالیدر ومحبتك اثری
خدمتدر پس خدمت ومحبت ایکی رابطه درکه طالب مطلوبه انکله
اتصال بولور وواصل مرام اولور (دردنجسی بودرکه انسان کاه
اولورکه برنسنه نك حقیقتنه فراست ایله واصل اولوب تجربه یه محتاج
اولماز زیرا تجربه ایله وقوف مدت طویله ده تفتیشه موقوفدر نتکم شیخ
سعدی بیورر * بایام تا بر نیاید بسی * نشاید رسیدن بغور کسی *
فراست ایسه بویله دکلدر زیرا نوردر نورك ظهورنده ایسه ظلمات مرتفع
اولور نتکم حدیثده کلور (اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله)

پس کرچه پادشاهه واقعه سنده مبشر اولدیغی اوزره مهمان
غیبینك حقانیتی حقنده علم ضروری حاصل اولمش ایدی ولکن
بوندن قطع نظر آنی کوردیکی کبی عاشق اولدی وفراستله
کنهنه اطلاع تام بولدی وصدقنه برهان طلب ایتمکه حاجت قالمدی *
بوسببدندرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم مدینه یه تشریف ایتدکلرنده
احبار یهوددن عبدالله بن سلام زیارتلرینه کلوب اول جمال بی مثله
ملاقی اولدیغی کبی (ماهو بوجه کذاب) دیوب بی توقف
سلسله بند اسلام اولدی ودارینده سعادت وسلامت بولدی
بوندندرکه بعض طالب حق اولنلر دخی صحبت اهل ارشاده ابتدا
دخوللرنده طرفیندن شهادت دل حاصل اولور فافهم (لمحرره)
یوزك صحراسنی کورمز شوجانکه اعمادر * نیجه کوررکه اسم پرده
معمادر (بشنجسی بودرکه قدوم حبیبده ومواضع مسرتده اظهار
سرور وشکر موفور ایتمك مسنون ومأثوردر انکیچون غائبك قدومنده
شکرانه قربان وولادتده وعرسده وامثالنده ضیافات واحسان اولنور
واعیاد ونظائرنده تزین ونیجه رخصتلرله عمل قلنور (لمحرره)
قدوم یار سرور ایله ویرمك اولور جان * فکیف درج در پاك
وسبحهٔ مرجان * (التنجسی بودرکه روح سلطانی زیاده مستعد
اولمغله دست اجتهادله مرشد کاملك سرنه معانقه ایلدی ومرشدك
دست ودامنن طوتوب حالنه مشغول اولدی واغیاره التفات ایتمدی
نتکم دیمشلردر * ع * قونه دیرلرسه دیسونلر طوته کوریار اتکن *
وبردخی مرشدك وجودی حقیقته اشارتدر واول حقیقته معانقه
آلك دست ودامنن اخذ وخدمتده اجتهادله در * ع * روی محمود وخاك پای ایاز

دست وپیشانیش بوسیدن کرفت
وزمقام وراه پرسیدن کرفت

* پیشانی * آلندر جبهه کبی زیرا پیش اوکدر آخرنده که یا نسبت
والف ونون تأکید نسبت ایچوندر النه پیشانی دیدکلری باشك اوکنده
اولدیغندن اولوریدر معلوم اوله که فخر عالم صلی الله علیه وسلم
بیت سابقده ذکر اولندیغی اوزره حضرت جعفر رضی الله عنهه ملاقی
اولدقده ایکی چشمی اراسن تقبیل ایلدی وابوبکر رضی الله عنه دخی

فخر عالم مقبوض اولدقده یوزلرندن نقابی رفع ایدوب بویله ایتدی و(طبت حیا ومیتا) دیدی واصحاب حضراتی رضی الله عنهم اطراف رسول اللهی تقبیل ایدرلردی بوسبیدندرکه عالمك ویامتورعك علی سبیل التبرك یدی تقبیل اولنور زیرا حجر اسود یمین الله صورتی اولمق حسبیله تقبیل واستلام اولنیجق اول یمینك حقیقتی اولان ید انسان کامل بطریق الاولی تقبیل اولنور (معنای بیت) بودرکه پادشاه مهمان غیبینك تبرکالرن وکرامة الین اوپمك طوتدی یعنی اوپدی وآنك راه ومقامندن سؤاله آغاز ایلدی * یعنی یول احوالندن وکیفیت سلوکدن وساکن اولدیغی شهردن صوردی زیرا مقام ایله مراد مکان حسبدر * (بوندن ظاهر اولورکه انسان مهمانك علی وجه الانبساط والملاطفة احوالن سؤال ایلمك سنت قدیمه درکه تاکه مهمان دخی منشرح وصاحب خانه ایله مستأنس اوله مع هذا سؤال ایله استحصال مجهول اولنور ویامسؤل عنه اولان نسنه معلوم ایسه (علمان خیر من علم واحد) وفقنجه انضمام علمین ایله تقوی وتأکید حاصل اولور بعده ذامرشدك الن اوپمك مبایعه صورتیدر زیرا عین محل مبایعه در انکیچون فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیعة الرضوانده حضرت عثمان رضی الله عنه بیعتیچون ایکی اللرن بری بری اوزرینه وضع ایتدیلر * وسائرلر دخی حین مبایعه ده ومعاقده ده ال طوتدیلر ومرشد ایله مبایعه فخر عالم ایله مبایعه حکمنده در زیرا وارثدر وکیلك الی ایسه اصل الی کبیدر وفخر عالمه مبایعت دخی الله تعالی یه مبایعتدر نتکم قرآنده کلور (ان الذین یبایعونك انما یبایعون الله) وحجر اسودی استلام ایتمك بومبایعه نك صورتیدر نتکم حدیثده کلور (الحجر الاسود یمین الله فی ارضه فمن لم یدرك بیعة رسول الله فمسح الحجر فقد بایع الله ورسوله) وبر روایتده کلورکه (الرکن یمین الله فی الارض یصافح بها عباده کما یصافح احدکم اخاه) اصل بودرکه بر پادشاه تختنه جلوس ایتدکده بطریق المبایعة یمینی تقبیل اولندیغی کبی حجر اسود دخی یمین الله منزله سنه تنزیل اولنوب حاج ومعتمر اولنلره تقبیلی مسنون اولدی پس کعبه وحجر اسودو کرسی کریم وامثالی تمثیل بابندندر حقایق انسان کاملدن مطلوبدر * ومرشدك النی اوپوس اولندیغنك سری

بودرکه الن مظهر حقیقت ومجمع آثار ولایتدر انکیچون فخر عالم صلی الله علیه وسلمك نورپاکی آدم علیه السلامك النده ظهور ایتدی وبعد الدعاء یوز مسح اولندقده الندن ابتدا اولندی ومرشدك مقام معنویسی مقام فنا وبقا وجای بیجادر انکیچون من وجه معلوم ومن وجه مجهولدر نتکم بالاده اشارت اولندی وآنك راهی طریق فقردر وسلوکی حالنده مرور ایتدیکی مراتبدرکه عالم اکوانه کوره یکرمی سکز عدد منازل کلیه در وعالم آلهه کوره دخی زیاده در نتکم شرح اولندی بونلری سؤالدن مراد استرشاد واستعلامدر زیرا مقصد تعیین اولنمدقجه وغایت بلنمدکجه واحوال طریقه وقوف بولنمدقجه سلوك ممکن اولماز وقرآنده کلور (فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون) اهل ذکر حقیقی ارباب حقیقت اولنلردرکه انلرده اصلا نسیان یوقدر بلکه حضور دائم اهلیدر پس معارف دنیویه وعلوم رسمیه علماء ظاهردن سؤال اولندیغی کبی حقایق اخرویه وعلوم لدنیه دخی علماء حقیقتدن سؤال اولنور (المحرره) ایتسون نفس سکارله آل * جهلکی علمه دکش ایله سؤال *

پرس پرسان می کشیدش تابصدر

گفت گنجی یافتم آخر بصبر

پرس امردر صور معناسنه پرسان صورارق دیمکدر مقصود اتصال سؤالی تصویردر نتکم لسان عامه ده بومعنایی افاده ده صور صورمزیسن دیرلر *تا* انتهاء غایت ایچوندر ترکیده دك ایله تعبیر اولنور نتکم لغت شاهدی ده کلور * ع * دپه تارك دی تادك داخی نیز * نتکم وا قعدر *چین سحردن بر کون اولوردی صواش اخشامه دك * پرصدا اولمشدی عالم رومدن تاشامه دك * بو بیتك مصراع اولنده ادات انتها دك لفظیدر وثانیسنده تادر زیرادك آنی تأکید ایچون کلمشدر بوندن معلوم اولورکه تا لفظی ترکیده دخی مستعملدر * صدر * اصلنده کوکسدر صکره هر نسنه نك مقدمنده استعمال اولندی قاضی عسکرله سائر قضات اوزرینه تقدملرینه بناء صدرین دیدیلر (معنای بیت) بودرکه پادشاه سؤال ایده رك آنی تاصدره چکدی ومقدم مجلسه اجلاس ایلدی وجمله نك اوزرینه تقدیم ایتدی * زیرا خلق اراسنده جاری

اولدیغی اوزره تقدیمده تعظیم زیاده‌در خصوصا تقدیم استاد توقیر
باینده‌در شویله که تأخیری ترک ادب و باعث حرمانـدر دیدیکه آخر
صبرله کنج عظیم بولدم * بونده مهمان غیبی خزینه‌یه تشبیه واردر
زیرا خزینه اموال نفیسه‌دن عبارت اولدیغی کبی مهمان غیبی
انواع علومدن عبارتدر وجواهر معارف کان ونفایس حقایقه
مخزندر (بوندن فهم اولنور که عزیز المنان اولان نسنه‌یه وصول
صبرله ومقاسات شدائدله اولور نتکم خواجه حافظ کلامنده کلور
* کویند سنك لعل شود در مقام صبر * آری شود ولیك بخون جکر
شود (و بونده صدرله مراد عالم کونه کوره قلم اعلادر که مقدم
مخلوقاتدر وعالم آلهه کوره مبدأ اصلی ومرتبهٔ احدیتدر و کنجله مراد
حدیث قدسیه‌ده وارد اولان کنز مخفیدر نتکم کلور (کنت کنزا
مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف) وبو کنزك مبدأ ظهوری
اکرچه که حقیقتده مرتبهٔ احدیتدر ولکن بومرتبه‌ده ذاتك ظهوری ینه
کندی ذاتنه اولمغله مقدم مخلوق اولان قلم اعلادن اعتبار اولندیکه
حقك مظهر تامده ظهوریدر وصدرله آخر جمع ایلدی زیرا نشأهٔ
انسانیه آخر النشأتدر واك آخر منکشف اولان صدر اولدر یعنی
تفصیل اوزره زیرا بدایتده نهایتدن منکشف اولان اجمالدر تفصیلی
وصولده حاصل اولور والامبتدی ومنتهی برابر اولمق لازم کلور
یعنی روح سلطانی مرشد کامله نزول اعتباریله اولان منزل اوله‌دك
احوال طریقی وواصل اولدیغی مقاماتی قرنی سؤال ایلدی
وبو سببدن آخر کنز مخفی‌یه دك علمی ایردی وعمله قناعت ایتیوب
استعدادی اولدیغی جهتدن مدت طویله سلوك ایله عین الیقین
مرتبه‌سنده اول دفینه‌یی بولدی وتنکنای جسدده بوقدر زمان
کوشه نشین یعنی تعلق حسبیله اکا قرین اولمغله آخر ظلمتده آب حیاته
واصل اولدی ونفس حیوانی مرض وبلاسندن قورتلدی (لمحرره)
صدره ایرمك استریسك صبر قیل * جانکه چل سال کامل جبر قیل
* مرده اول وار جملهٔ اوصافدن * کند که بوجسم خاکی قبر قیل

گفت ای هدیه حق ودفع حرج
معنیٔ الصبر مفتاح الفرج

* هدیه * تشدیدله لطفه متعلق نسنه‌درکه خلق بری برلرینه اهدا
ایدرلر ضرورت وزنیچون تخفیف اولنمشدر همزه اضافت ایچوندر
اضافتی اسم حقه تخصیصك وجهی بودرکه هدیه ایله اضطراب
دل مرتفع اولوب ثبات وسکون حاصل اولور انکیچون حدیثده کلور
(تهادوا تحابوا) دفع * بورا‌ده رفع معناسنه‌در زیرا فرق ایدوب
دیمشلردر که دفع داللّه قبل الوقوع ورفع رائله بعد الوقوع استعمال
اولنور * حرج * اصلنده ایکی نسنه‌نك مجتمعنه دیرلر ارالرینك ضیق
تصور اولنمغله طارلغه حرج دیدیلر بورا‌ده مراد کوکل طارلغیدر زیرا
قلب غم وقساوتله مملو اولسه سرور وفرحه یر قالمز نتکم قرآنده کلور
(وضاقت علیهم انفسهم) انسان فارسیده تنك دل بومعنایه در
غفلت اولنمیه * فرج * فتحتین ایله انکشاف غم وزوال غصه‌یه دیرلر
(معنای بیت) بودرکه پادشاه مهمان غیبی‌یه خطاب ایدوب
دیدیکه ای حق تعالینك بزه لطیف اسمنك تجلیسندن حاصل اولان
هدیهٔ بهیه وعطیهٔ شهیه‌سی وسبب ارتفاع ضیق دل یعنی الصبر
مفتاح الفرج مقاله سنك معناسی وحقیقتی وماصدقی بوخطابدن مراد
تنبیه ولازم فائدهٔ خبری اعلامدر یعنی سن بو معنیٔ جلیله واوصاف
جمیله ایله متصف سن دیدی وکندینك بو معنایه وقوفی بلدردی
وجائزدر که اشغه‌ده مرحبا ومابعدی مقول قول اوله ولکن بعددن
خالی دکلدر * بعد ذا قادم مذکوری ایکی وجهله وصف اتدیکه
ری هدیهٔ حق اولدیغیدر زیرا جاریه‌نك مرضی قهر وجلال
باینده‌ن وطبیب آلهینك ورودی لطف وجمال قبیلندندر وبری دخی
سبب دفع جرح اولدیغیدرکه مصراع ثانی آنی بیان واقع اولمشدر
* زیرا اطبانك معالجه‌دن عجزلرندن ومرضك تمادیسندن کوکل
طارلغی حاصل اولمش ایدی پس صبرله قورق حلوا اولوب حصول
مرامه وارتفاع غمه سبب اولان مهمان غیبی قدوم ایلدی وایام غم
وابتلاء منقضی اولدی وصبر شکره تبدل بولدی نتکم علوی نظمنده
کلور * چقنجه لجهٔ غمدن کناره وجود * شدائد والم روزکاره قتلنه‌لم
وخواجه حافظ دیوانـنده کلور * سروش عالم غیبم بشارتی
خوش داد * که کس همیشه بکیتی دژم نخواهد ماند * وقصیدهٔ

منفرجه اولنده كلور * اشتدی ازمة تنفرجی * بعضیلر دیمشلردر كه
ازمه نام برخاتون اوغلان بور وسبله مبتلا اولدقده فخر عالم صلی الله
علیه وسلم خطاب ایلدی یاازمه درد زهه صبرایله تاكه عن قریب
وضعله انفراج بوله سن وياخود شدتده نهايته ايرش تاكه خلاص
اوله سن زيرا شدت غايته ايرمدكجه انكشاف بولنمز انكيچون قرآنده
كلور (امن يجيب المضطر) مقصود وقت اضطرارده قطعا استجابتی
بياندر وبوسبيدندركه هرعصرده واقع اولان شدائدی دفعه برمظهر
كامل ظهور ايلمشدر واختلال عالم غايته ايروب اضطرار نهايت
بولدقده مهدی رضی الله عنه ظهوره كلسه كركدر زيرا طبيبك قوتی
مرضك شدتنه كوره در آخر زمانده ايسه عجوز دهرك نه مرتبه
مرضه مبتلی اوله جغن اول وقتده حاضر اولنلر بيلورلر (اللهم
اقبضنی اليك غير مفتون) بعد ذا روح سلطانی ايله مرشد كاملك
احوالی دخی پادشاه ايله مهمان غيبی نك ذكر اولنان معامله لانی
اوزرينه قياس اولنه (لمحرره) روح سلطانی اولو بدر بيمار *
ای طبيم شفای لطفك او مار * زهر قاتل ايچورمه دن جانه *
قتل اولنسون بو نفس بد چون مار *

ای لقای تو جواب هر سؤال

مشكل از تو حل شود بی قيل و قال

مشكل پوشيده وملتبس اولان نسنه در همزه سی صيرورت ايچوندر
اشكل الامر ديرلر صارذا ابس معناسنه شكل اصلنده اتی شكال ايله
بغی كوسنك ديدكاری نسنه ايله تقييد اتمكه ديرلر صكره مبهم ومغلق
نسنيه بطريق الاستعاره مشكل ديديلر كويا شكال وقيد صاحبی اولدی
انكيچون حله مقارن قلدی زيرا حل برنسنه يی چوز مكدر چوزمك
ايسه باغه كوره اولور نتكم واقع در *ع* كره غنچهٔ مقصودنی چرخ
اندی حل * قيل وقال * حقنده قيل قال چوقدر بعضيلر مصدر در
ديمشلردر قول كبی پس بوصورتده اسماء معربه دن اولورلر وبعضيلر
ديمشلردر كه اصلنده فعللردر ولكن اسماء اجناسه نقل اولنمشلر در پس
بوصورتده افعال مبنيه دن اولورلر ضرورت تعلق اتمين كلام معناسنه
بوراده محلنده دوشمشدر زيرا بر مشكل كه بلاسؤال انحلال بوله

اوراده كلام ايتمك سوز وساز مقوله سی اولور انكيچون ضرورتسز
سوز سويلمك حكمتدن خارجدر * بعد ذا مصراع ثانی ماقبلنی ايضاح
وبياندر (معنای بيت) بودركه ای مهمان غيبی كه سنك لقا ورؤيت
جمالك هر سؤاله جواب در يعنی هر مشكل بی كفت وكوسندن منحل
اولور ومنعقد اولان امورك عقده لری سنكله چوزيلور زيرا جمالك
بر آيينه دركه جميع صور مراداتی آنده منطبعدر وتأثيرك اولقدر دركه
جميع حصول حاجات ملاقاتكله توءامدر * بوسببدندركه نيچه سالكلر
منعقد اولان معانی ومشتبه اولان مراتب ارباب ارشاد قپوسنه
وصوللرنده بی مكالمة وسؤال منحل اولمش والهام آلهی ايله
مقصود حصوله كلمشدر زيرا قوت استعداده كوره
مرشدك لقاسی دخی مرشددر زيرا كتاب لاريب وصحيفهٔ عالم غيبدر
كتاب ايسه ناطق اولسون صامت اولسون ارشاد ايچون منزلدر
نتكم محكيدر كه جنيد بغدادی قدس سره يه مراتب توحيددن برمرتبه
مشكل اولوب بونجه رياضت ومجاهده ايتدی فتح اولمدی بالآخره
اوج آيلق يرده برعزيزه اشارت اولندی قالقوب اورايه وصولده اول
عزيز جنيده ايتدی بن برموزونجه دورايده يم بنم يوزم سنك يوزكه مقابل
اولدقده مشكل فتح اولسون ديدی فی الواقع اويله دور ايتدی يوزی
يوزينه مقابل اولدقده اولمقام فتح اولدی حقيقتی بودركه يوزدن
مراد وجه قلب ومرآت حقيقيدر مرشد كاملك ذاتی نور انيده شمسه
ومسترشدك ذاتی ايسه ظلمتده قمره مشابهدر پس قمر شمسه محازی
اولديغی مرتبه اندن نور استفاده ايتديكی كبی قلب طالب دخی مطلوبه
توجه واول جانبه منجذب اولديغی مقدار مستفيض اولور وتجليه سی
قدر انعكاس نور بولور وظلمت شبهه سی آچيلور اشراقيه نك قلبدن
قلبه مكالمه لری مشهور در * مرويدركه شيخ اكبر قدس سره الاطهر
كعبه ده شيخ سهر وردی قدس سره يه ملاقی اولور ومكالمه سز بری برندن
مفارقت ايدرلر صكره حضرت شيخدن سهر وردی سؤال اولنور
(رجل مملو بالسنة من القرن الی القدم) ديو جواب ايدر وسهر ورديدن
حضرت شيخ سؤال اولنور (بحر من الحقايق) ديو جواب ايدر * بونده
اشارت واردركه روح سلطانی نك دخی مرشد كامله ملاقاتی وقتنده

بعجالة الوقت بعض مشكلاتی منحل اولمش ومرض نفس حیوانی حقنده بعض انحرافی اعتدال بولمشدر زیرا اول زمانه دك تهیهٔ محل وانتظار فرج ذکر اولنان معنانك حصولنه معیندر * نوری از پیشانیٔ صاحب دلان در یوزه کنی * شمع خودرامی بری دل مرده زین محفل چرا * (للمحرره) اولسه عاشق بر نفس معشوقله کرد و برو * نور مرآتی فرازو ظلمتی اولور فرو *

ترجمانی هرچه مارا در دلست

دستکیری هرکه پایش درکلست

* ترجمان * اوج وزن اوزره لغتدر زعفران عنفوان ریهقان کبی زعفرانده زا وفا مفتوحدر وعنفوانده عین وفا مضمومدر وریهقانده را مفتوح وها مضمومدر نتکم قاموسده مصرحدر پس ابن کمالك ریهقان وزننده ترجمانی انکاری منکردر ترجمان اول کمسه درکه بردلی آخر دل ایله تفسیر وترجمه ایلیه لسان عربیدن ویافارسیدن ترکی ایله تفسیر وبیان ایدن کمسه کبی بوراده ترجمه دن مراد کشف واظهاردر * دل * کوکلدرکه حبهٔ صنوبریه شکلنده اولان یورك آنك ظرفیدر نتکم مولانا جامی بیورر * نیست این پیکر مخروطیٔ دل * بلکه هست این قفس طوطیٔ دل * و یورکه دخی بالاشتراك دل دیرلر * دستکیر * لغتده ال طوتیجیدر ولکن عرفده معین معناسنه استعمال اولنور * کل * کاف عجمینك کسریله بالچقدر لسان ترکیده غلط ایدوب کاف عربیله کل دیدکاری بالچقدن نوع مخصوصدر معلوم اوله که اباغی ویاغلی قایمق و بالچغه دوشمك شر ومحنتك نزولندن کنایه درنتکم مختصرده فن بدیعده اشارت اولنمشدر (معنای بیت) بودرکه هرنه که بزم کوکلمزده مضمردر سن آنی کشف واظهار ایدیجی سن وهر کمك که اباغی بالچغه باتمشدر یعنی باشنه برقضا نزول ایتمش وبرمحنته دوشمش وبربلایه اوغرامشدر سن انك الن طوتیجی وقالدیریجی سن یعنی معین وظهیرسن * مکر بمنزل مقصودره توانی یافت * زدستکیری افتاده کان عصامی ساز * وبوکلامده برقاج وجهله اشارت واردر (اولکسی بودرکه ذکر اولنان حکیم آلهی کشف ضمیره قادر ایدی کشف ضمیر بودرکه مکاشفك کلامی برکمسنه نك قلبنده مضمر اولان معنایه موافق اولمقدر بوخسه آنك قلبنده اولانی بیلوب سویلمك معناسنه دکلدر

حقیقی بودرکه وارث حق اولان وارث کامل اسم اعظمه مظهر اولمغله کلیات وجزئیات اشیایی جامعدر خلقك قلوب وصدوری مشتمل اولدیغی خواطر ومضمرات ایسه اسم علیمك تعلق ایتدیکی جزئیاتندر * ولکن کشف ضمیر وکشف قبور وکشف جن وکشف ملك کشف آلهی یه کوره معتبر دکلدر کشف آلهی اودرکه الله تعالینك افعال وصفات وذاتنك حقایقنه تعلق ایده بوایسه کیابدر زیرا عالم آله دندرکه علویدر ماعداسی ایسه عالم کوندرکه سفلیدر (ایکنجیسی بودرکه کلدن مراد نفس حیوانی وجسم انسانیدرکه طیندن خلق اولنمشدر نتکم قرآنده کلور (هوالذی خلقکم من طین) وروح سلطانینك اباغی تعلق حسبیله اکا باتمش وانك احکام وآثاریله مقید ومبتلی اولوب ظلمت وجود قبول ایتمشدر * پس مرشد کامل ارشاد وتسلیك حسبیله آنی جسد وجسده تعلق اولان برازخدن تخلیص وتنجیه ایدوب اصلی اولان ارواحه اخراج واندن عالم آلهه ایصال ایدر (اوچنجیسی بودرکه انسان کاملك هرحالده صفتی اعانت واغاثه درانکیچون قطب وجود اولانه غوث اعظم وسائر اقطابه دخی مرتبه لرینه کوره غوث دیرلر * زیرا ظاهرا وباطنا عون ونصرتلری شاملدر خصوصا اغنیادن اولنلر فقرایه منفعت اجساد اولان اموال انفاق ایتدکاری کبی اولیادن اولنلر دخی درویشانه قوت ارواح اولان معارف بذل ایدرلر وتربیه وارشاد ایچون متعین اولدقلری جهتدن طالب حق اولنلری بروجهله استقبال ایتمزلر وصحبتلرینه دوا کوررلر تنزل ایله تواضعلر کوسترلر قال الحافظ * ای صاحب کرامت شکرانهٔ سلامت * روزی تفقدی کن درویش بی نوارا * (للمحرره) کلستان جهان ایچنده بوکون * کیمی خار ایچره کیمی کلده یاتور * کیمی سر منزل مراده ایروب * کیمی دوشمش میان کلده یاتور *

(مرحبا یا مجتبی یا مرتضی)

(ان تغب جاء القضا ضاق الفضا)

* مرحبا * نك معنای لغویسی واسع یره کلدك سکا طارلق یوقدر دیمکدر فاما عرفده قادمه ومهمانه اکرام قصد اولنور وبوکلمه فخر عالم صلی الله علیه وسلمدن دخی صادر اولمش زیرا فتح مکه کونی عمیسی ابوطالب قزی

امهانى زيارتلرينه كلدكده مرحبا يا ام هانى بيورديلر پس بو كلمه ايله تكلم ايتمك سنت اولدى وام هانى اول كون شربت آشام اسلام اولدى * وبو امهانى دركه آنك خانه سنده معراج واقع اولمشدر اول خانه نك يرى صكره حرم مكه يه ادخال اولنمشدر محراب حنبليدن آشغه عرصه ده در * مجتبى ومرتضى * ومصطفى ومختار بر معنايه دركه لسان فارسيده بركزيده وتركيده اورندلنمش ايله تعبير اولنور زيرا انبيا واوليا خلق عالم اراسندن اورندلنوب فيض خاص آلهى يه مظهر وانواع كرامات ايله مبشر اولمشلردر نبوت وولايتك مجموعى انبيا صفتى و يالكز ولايت اوليا حالىدر وذكر اولنان معنايه اشارت ايدوب قرآنده كلور (الله يجتبى اليه من يشاء) وبر محلده دخى كلور (الامن ارتضى من رسول) وبر موضعده دخى (وسلام على عباده الذين اصطفى) وبر برده دخى كلور (وربك يخلق مايشاء ويختار) ولكن معانى لغويه لرى حسبيله فرق واردر يعنى اجتباء على طريق الاصطفا جمع وبر نسنه نك جمع اولنمسنى تناولدر زيرا جبى فتح وسكون ايله جمع معناسنه در * انكيچون جامع الماء اولان حوضه جابيه وخراج جلب وجمع ايتمكه جبايت وجا معنه جابى ديرلر و ارتضا رضا دندر سخطك ضديدر حقك بر قولى اختيارى كمال رضاسنى مستلزم اولمغله مرتضى دينلدى وحديث قدسيده كلور (هذا دين ارتضيته لنفسى) مراد دين اسلامدر كه مختار حقدر (ورضيت بالله) ديمك آللهى اختيار ايلدم وانكله اكتفا ايدوب غيرى معبود طلب ايتمدم معناسنه و * اصطفا بر نسنه نك صفوو خلاصه سنى واختيار جزئى تناول واخذدر * ديمشلردر كه اهل الله انواع اوزرينه در (اولكيسى عوام اهل الله در مؤمنون موحدوندر (ايكنجيسى خواصدر كه سالكون سائروندر (اوچنجيسى خاصة الخاصه دركه قرب نوافل ايله متحققلردر (دردنجيسى خلاصة خاصة الخاصه دركه قرب فرائض ايله متحققلردر (بشنجيسى صفاء الخلاصه در يعنى صفوة الخلاصه دركه مقام قاب قوسين صاحبلريدر كه ذكر اولنان ايكى قربك مابيننى جمع ايتمشلردر (التنجيسى عين الصفادر يعنى ذكر اولنان صفوتدن مختار اولنلردر كه مقام او ادنى صاحبلريدر كه جمع مذكور ايله مقيد دكللردر بلكه اوج مقامده بله دور اهليدر بو معنا بزم پيغمبرمزك وكمل ورثه سنك خاصه سيدر پس

مولانا قدس سره نك بطريق الحكايه مجتبى ومرتضى بيورديغى معناى مذكوره اشارتدر خصوصا مرتضى عبارتنده حضرت على كرم الله وجهه يه ايماء خاص واردر كه اكا علم كبى اولمشدر على ايسه سر دفتر اوليا وسر چشمهٔ اصفيا در انكيچون جميع اوليانك سلسلهٔ ولايتى اكا منتهى اولور پس اكمل ورثه اولنلر مظهر سر على اولمغله مرتضى اولورلر فافهم جدا * تغب * غاب يغيب دن مخاطبدر غيبت فتحله حضورك ضديدر قضادن مراد مقضى سوؤدر زيرا اگرچه قضا وقدر وحكم خالق القوى والقدر بردر ولكن مقضى خير وشر اولور نتكم وبالقدر خيره وشره ديرلر فلان كمسنه يه قضاء بد ايرشدى ديدكلرى مقضى بده محمولدر انكيچون دعاده يارب قضاء بد ازما بگردان ديمك جائزدر نتكم خواجه حافظ كلماتنده كلور * دوران چو مى نويسد بر عارضت خط خوش * يارب نوشتهٔ بد از يارما بگردان * پس مستخرج الفصول نام كتابده فلانه قضاء بد ايرشدى ديمك خطاء عظيمدر ديديكى خطاء عظيمدر زيرا دعاء مذكورده قضا مقضى معناسنه اولديغى كبى قضاء بدده دخى بويله در كفره رضا كفر اولديغى مقضى اولديغى جهتندندر والا كفر دخى قضادندر كه متعلق ايماندر * ضيق * وسعتك ضديدر وفقر وبخل وغم وامثالنده دخى مستعملدر * افضا * فائله حريم دار وكشاده واسع بر صحرا كبى بوراده مراد فضاء قلب دركه انك طارلغندن مقصود غم وغصه وحزندر نتكم دفع حرجده اشارت اولندى وقرآنده كلور (وضائق به صدرك) الآية ضاق الفضا جواب بعد الجوابدر وياخود ضرورت وزنيچون حرف عطف حذف اولنمشدر نتكم مقدمهٔ جزريده كلور (ثم لاقصى الحلق همز هاء اى همزة وهاء (معناى بيت) بودر كه خوش كلدك وقدم كتوردك اى بركزيدهٔ عالم وسر آمد بنى آدم اگر سن بزم ارامزدن من بعد غائب اولورسك ومقصود حاصل اولمدن بزى ترك ايدوب كيدرسك بزم باشمزه قضاى آلهى كلور وبلاى عظيم بزى بولور وحالمز اولكيدن بتر اولور وصحراء دله غم وقساوت طولوب فرح وسروره برقالماز وبلكه بتون دنيا باشمزه طار اولوب * هب سنكيچون در بنم دنيا بلاسن چكديكم * يوخسه عمرم وارى سنسز نيلرم دنيا اى بن * پس سنك حضورك خير محض

وغيبوبتك شر صرف در * كوستريه برمرده خدا عالمى سنسز * زيراكه وجودك سبب امن وامانذر * نتكم قرآنده كلور (وما كان الله ليعذبهم وانت فيهم) ونبى عليه السلامك وجودى عذابدن امان اولديغى كبى ولى نك دخى وجودى خسراندن امانذر زيرا وارثدر * فامابعد تمام المصلحة غيبوبت لابأسدر نتكم شمس تبريزى ايله مولانايه واقع اولدى قدس سرهما * حقيقتى بودركه مادامكه نفس انسانده بقيهٔ وجود اوله وامر تزكيه كمال اوزرينه يرين بولميه اثر غضب باقيدر * چون مرشدك اصلاح وارشاديله اول اثر زائل اوله سبب سخط كيدوب رحمت آلهى ظهور ايدر انكيچون سورهٔ فاتحه ده انعمت عليهم مقاله سنده صكره غير المغضوب وارد اولدى زيرا فى الجمله نعمت غضبى منافى دكلدر پس سالكلردن مبتدى ومتوسط اولنلرك حالى بونك اوزرينه قياس اولنه * بونده اشارت واردركه آثار روح دوام اوزرينه اختفاده اولسه احكام نفس ظهور ايدوب قلبده حضور قالمز وقواى روحانيه دن بريسى مستريح اولماز پس ايمانله كفر طرح وطاعتله فسق جرح وتقواايله ميل ماسواى قطع واسرار حقايق وانوار معارف ايله ظلمات وجودى ازاله لازمدر (لمحرره) مهر وماه منير نوبتله * اولسه كر عالمه مشعل افروز * ظلمتك بردخى يوزن كورمز * طالب نور اولان كشى شب روز * بعدذا بومقامك لطائفندر كه قضايه متعلق اولان مضمون لسان عربى اوزرينه ايراد اولنمشدر * زيرا بعض اخبارده كلور الله تعالى رحمته متعلق امر مراد ايلسه فارسيه ايله تكلم ايدردى يعنى لسان عربك غيرى لسانه وحى ايلردى سريانى وعبرانى وغيرى كبى وعذابه دائر نسنه قصد اينسه عربيه ايله تكلم ايدردى انكيچون حضرت قرآن لوح محفوظدن بيت العزته نزول ايتديكى وقتده ملائكهٔ كرام صعقه ايلديلرزيرا قرآن عربيه واسم محمديه يى استماع ايتدكده عقابه متعلق حكم ظن ايتديلر وبو جلالته اشارت ايدوب حديثده كلور (بعثت بالسيف) مع هذا رحمة للعالمين ايله معلم ورأفت عظيمه ايله توأم بر وجود شريف ومكرمدر (لمحرره) ناكهان كلسه قضاء مبرم * حاصل اولور انكله نيجه ورم * دفعنه چاره يوقدر آه مكر * مصطفى ايده شفاعتله كرم

انت مولى القوم من لا يشتهى

قد ردى كلا لئن لم ينته

* مولى * صاحب امر اولانه ديرلر پادشاه وسائر سادات ورؤسا كبى * قوم * رجالده مستعملدر خاصة نتكم واقعدر * ع * اقوم آل حصن ام نساء * ولكن قاموسده رجال ونسايه شمولنه دخى اشارت اولنمشدر بوراده تعميم انسبدر زيرا نسادن دخى كاملات كلمشدر * اشتها * آرزو ايتمكدر فعلك مفعولى محذوفدر لا يشتهيك ديمكدر * ردى * رمى وزنى اوزره سقط فى البئر ورضى وزن اوزرينه هلاك ايله تفسير اولنمشدر رمى وزننده اولان ردى هلاك معناسنه اخذ ايتدكلرى بحسب الغالب سقوطه هلاك لازم اولمغله در (كلا لئن لم ينته) قرآندن اقتباسدر كلا كلمهٔ زجر ومنع در حقا معناسنه دخى كلوب مضمون جملهيى تحقيق ايچون مابعدنه مصروف اولور قد كلمهسى كبى لئنده لام توطئهٔ قسم ايچوندر لفظا ويا تقديرا قسم تقدم ايتدكدن صكره شرط اوزرينه داخل اولور تاكه جواب قسم ايچون اولوب شرطك اولمديغن ايذان ايليه بوراده قسم مقدردر والله لئن لم ينته ديمكدر وجواب محذوفدر كه ردى كلمه سنك مدلوليدر بو محلده ينته اشباع اولنور تاكه يشتهى يه موافق اوله انتهاء نهى اولنديغى نسنهدن منزجر اولمق (معناى بيت) بودركه اى مهمان غيبى سن امراض وجود معالجه صددنده اولنلرك مطلقا سيدى وصاحب الامرى ومنعمى سن شويلكه سنك نعم علاج ومداوانكى اشتها ايتميه وبلكه بالذات سنى سوميه وصحبتكه طالب اوليه تحقيق بئر هلاكه دوشدى بو عدم اشتها وطلبدن منزجر ومرتدع اولسون واعراضدن رجوع ايلسون والله اكر منزجر اولمزسه وسنك حقكده قلبنده داعيه بولمزسه هلاكى مقرر ومغضوب عليه اولسى محققدر بونده اشارت واردركه اهل كمال اولنلره محبت وصاحب ارشاد اولنلره ارادت وترك بغض وعداوت لازمدر زيرا بونلرك وجودلرى سبب نجات وصحبتلرى باعث حيات وارشادلرى مدار ترقيات ورؤيتلرى تجلى ذاتدر * و بو مقوله لر كرچه سادات جميع انام واشراف خواص وعوامدر ولكن اكثرك عدم التفا تلرى جهتيله ذكره تخصيص اولندى

وقرآنده (اقوم يعلمون) و نظـائرى كبى بعـدذ انجات صور و معنوى اولديغى كبى هلاك دخى بو بله درمرض صوريده اطبـاء بدنه عدم مراجعت بحسـب الغـالب مـوت صورى يه مؤدى اولديغى كبى مرض معنوى ده دخى حكماى قلبه عدم التجاء موت معنوى يه منجر اولور واول بر موت هائلدر كه مـوت اضطرار يله انتقـالدن صكره بردخى انكيچون حيـات متصورد كلدر انكيچون قرآنده كاور (من كان فى هذه اعمى فهوفى الاخرة اعمى) مقصود عمـاى بصيرت در انسان اشراف اعضا اولان بصرله منتفع اولمـيه هالك حكمنـده در بصيرت دخى بوكا قياس اولنه * زيراوجود اعضا وقوادن عبارتدر (لمحرره) ايتمدن ضرب دست موت اخراج * ايله چشم دله براوز كه علاج *

چون كذشت آن مجلس وخوان كرم

دست او بكرفت و برد اندرحرم

مجلس جلسدندر جلس فتح وزننده اصلده ارض غليظه معناسنه در انسان جلوس ايتديكى زمان صلابتلى بر قصد ايتمكله اوتورديغى موضعـه مجلس ديديلر صكره هر قعـوده جلـوس وانسـانك هر اوتورديغى يره مجلس دينلدى واعظلرك كلـاتنـه مجـالس ديدكارى عندالاداء جلوسلرينه بناء درخطباء العرب ايسـه بحسب الغالب قياما ادا ايدرلر اما حريرى قعودله جلوسك ما بيننى فرق ايدوب ديمشدر كه قائم اولانه امر ايدوب اقعد ونائم و ياساجد اولانه اجلس ديرلر زيرا قعود علودن سفله انتقالدر انكيچون اياغنده عارضه سى اولوب حركتدن عاجز اولانه مقعد ديرلر جلوس ايسـه سفلدن علوه انتقـالدر انكيچون ارض نجده جلس ديديلر ارتفـاعندن اوتورى * بوسببدندر كه ملوكدن برى تختنه كيجـه جلوس ايتدى ديرلر * خـوان* بوراده ضمـله نعمت حاضر دركـرمه اضـافتى ضيافتك كرم بابندن اولمـسيله در * *حرم* اولك دائره سنده اولان حـولـيه درلر عجم خاندان دره بلر خاتونلرندن حرم ايله كنايت ايتدكارى كبى عجم دخى خاندن ايله كنايت ايدرلر * وبومقول كنايه نك نظائرى چوقدر * نتكم شريف كمسه دن جنابله وحضرتله و مجلسله كنايه ايليوب السلام على حضرته المباركه وجنابه الشريف ومجلسه اللطيف ديرلر مقصود كندى اوزرنه سلامدر

ولكن حضرت وجـنـاب ومجلسك اكا نوع تعلق اولمغـله اجـلالا واعظاما طريقهٔ كنايه يه سـلوك ايدرلر (معنـاى بيت) بودر كه چونكه خارجده اول مجلس وانك اوزرينه مترتب اولان قدوم ضيف ضيافتى بكچدى واكرام مهمان يرن بولدى پادشاه انك الن طوتوب حرمنه ايلتدى نتكم كبـار ناس اراسنده عادت جاريه دركه اكرام مراد ايتدكارى كمسه نك بالذات اوكنه دوشرلر ويا الن طوتوب بر موضعدن بر موضعه ايلدرلر وملاطفه ومباسطه كوسترلر خصوصا كه حركتلرى مصلحت مهمـه يى متضمن ومنفعت مخصوصيه يى مشتمل اوله بونده اشـارت واردر كه روح سـلطانى مرشـد كاملك صحبتنه داخل اولدقده طريقت نامـه لرده توصيه اولديغى اوزره مالملكندن نسنه بذل ايتمكله وخصوصا اطعامله اكرام ايلدى وانابت كرده اولوب آنى حرم دله ايلتـدى تا كه نفس حيوانينك احوالنى عرض ايليـوب سرندن آكاه قـله (لمحرره) قنـده اغزى آچق واريسه چوكل * اتمه بلبـل كبى آنى همراز * كوته ايت قد رازى افشـادن * اولميـه تا رسن آه دراز *

قصهٔ رنجور ورنجورى بخواند

بعدازانش پيش رنجورش نشاند

* قصه * كسرله امر وخبر وحديث و سلفك حكايه لرى زيرا قص تتبع الاثر يعنى برنسـنه نك ايزن ارامق وايزنه كتمكدر پس قصه وقصص اخبـار متتبعه معناسنه در * رنجور * خسته در تركيده تحريف ايدوب رنجل ديرلر اصلنـده الله اعلم واوك فتحيـله در رنجلو معناسنه زيرا ورذو معنـاسن افاده ايدركه تركيده اندن لوايله تعبير اولنـور * رنجـورى * ده يامصدريه در * خواندن * فتحله وواو رسميـله اوقومق ودعوت ايتمك بوراده مراد بيان وتقريردر * *رنجورش* ضميرى نشانده مقيد درنشاندش ديمكدر ضمير اولى تاكيددر نشاندن نشستن لفظنك متعديسيدر نصب واجلاس ايتمـك معناسنه (معناى بيت) بودركه خسته نك وخسته لكنك خبرنى بيـان وتقرير ايلدى وحال وشانى بلدروب سـويلدى اندن صكره آنى خسـته يانـه اجلاس ايلدى عادت ناس اوزرينه كه حكمـاى خسته يانـه اجلاس

ایدرلر تاکه بیت آتیده کله جك اموره مطلع اوله لر (بوندن فهم اولنور که
پادشاه طبیبه استدلال یوزندن حاصل او لاجق علمی تقویت ایچون
مقدم مریضك بعض احوالنی اعلام ایلدی * زیرا اعلام علم طبیه
کوره بینه کبیدر انکیچون فقهاء دیمشلردر که برقاضینك برماده یه علمی
لاحق اولسه خارجدن بینه اولمدقجه حکم ایتمك کرکدر * مقصود
روح سلطاننك حکیم آلهی یه نفس حیوانی نك مرض نفسانی یه
مبتلی ومیل ماسوا ایله رنجور اولدیغنی اعلامدن صکره حکیم
آلهی دخی بالذات استعلام احوال ایچون نفس حیوانی ایله اولان
معامله سن بیاندر (بونده اشارت واردر که مریض اولان کمسنه
طبیبه و طالب حق اولان مرید مرشده مقارن کرکدر
ترجمان ایله ایش بتمز وایراقدن تیمار ایله مرض کتمز انکیچون مثل
مشهوردرکه اصمرله حج قبولی اولمز دیرلر

رنك رو ونبض وقاروره بدید
هم علامات هم اسبابش شنید

* رنك روی * یوزك لونیدر دیمشلر درکه اخلاط اربعه دن قان غالب
اولسه چهره نك لونی قزل وصفرا غالب اولسه صاری و بلغم غالب اولسه
بوزارق وسودا غالب اولسه سیاهه مائل اولور * نبض * لغتده طمرك
حرکتنه دیرلر اما عرف خاصده متحرك اولان معهود طمرده مستعملدر
اطبا دیمشلردرکه نبضك احوال مختلفه سی واردر * اکر نبض سریع
یعنی تیز تیز حرکت ایدرسه حرارته دلالت ایدر * واکر بطی یعنی
کیج کیج حرکت ایدرسه برودته دلالت ایلر * واکر وسط حرکت
ایدرسه اعتداله دلالت ایلر * واکر عریض یعنی طمر طولو وایلو
اولورسه رطوبته وماده چوقلغنه دلالت ایلر * واکر دقیق یعنی اینجه
اولورسه یبوسته وماده ازلغنه دلالت ایلر * واکر مشرف اولورسه
یعنی قتی یوکسك حرکت ایدرسه حرارته دلالت ایلر * واکر منخفض
اولورسه یعنی الچق حرکت ایدرسه قلت حرارته دلالت ایلر *
واکر قوت ایله حرکت ایدرسه که پرمغه قتی قتی طوقنه مزاجك
قوتنه دلالت ایلر واکر ضعیف اولورسه ضعفنه دلالت ایلر * واکر لین
یعنی یومشق اولورسه رطوبته دلالت ایلر * واکر صلب یعنی قتی وپك

اولورسه یبوسته دلالت ایلر * واکر حار یعنی طمراسی اولورسه حرارته
دلالت ایلر * واکر بارد اولورسه برودته دلالت ایلر * واکر مستوی
اولورسه یعنی بر دوزه یه حرکت ایدرسه ایودر بدنك خوشلغنه
دلالت ایلر واکر مختلف اولورسه بدنك حالی یاوزلغنه دلالت ایلر *
واکر هم سریع وهم لین اولورسه دم غلبه سنه دلالت ایلر * واکر
سریع وصلب اولورسه صفرا غلبه سنه دلالت ایلر * واکر بطیء
ولین اولورسه بلغم غلبه سنه دلالت ایلر * واکر بطیء وصلب
اولورسه سودا غلبه سنه دلالت ایلر معلوم اولاکه دمك طبیعتی
کرم وتر وبلغمك سرد وتر وصفرانك کرم وخشك وسودانك سرد
وخشکدر نتکم بوستانده کلور * مزاجت تر وخشك وکرم است وسرد
* مرکب ازین چار طبعست مرد * یکی زین چو بر دیکری
یافت دست * ترازوی عدل طبیعت شکست * قاروره * شراب وامثالی
نسنه قرار ایدن زجاجه یه دیرلر بوراده ذکر محل واراده حال طریقیله در
* زیرا مقصود قاروره ایچنده اولان بولدر اطبا دیمشلردر که
قارورهنك رنکی تورنج قابی رنکی کبی اولورسه ورایحه سی قتی
تیز وقوامی قتی غلیظ وقتی رقیق اولمازسه اعتداله دلالت ایلر
وصافی ودبنده ویا چورهسنده ویا اوستنده غلیظ ثفل اولورسه
کم اکا رسوب دیرلر اعتداله ونضجه یعنی اخلاطك پیشکن ایدوکنه
دلالت ایلر واکر قزل و بولانق اولورسه قان غلبه سنه دلالت
ایلر * واکر قتی قزل ویاقره اولوب صافی ورقیق اولورسه سودا غلبه سنه
دلالت ایلر واکر قتی صاری وصافی رقیق اولورسه صفرا غلبه سنه
دلالت ایلر واکر کفی چوق وغلیظ اولورسه بلغم ویل چوقلغنه دلالت
ایلر نقدر کم قاروره صاری ویاقزل اوله اول قدر حرارته دلالت ایلر
وهر قاروره کم آق ویاصاری ویا قزل اولمیه هلاکه دلالت ایلر
(والله اعلم) اشته بو عوام حالیدر خواص اولنلر ایسه اللهه اعتماد
ایدوب اسبابه التفات ایتمزلر نتکم احمد بن ابی الحواری ایدر محمد
بن سماك مریض اولدی قاروره سن بر نصرانی طبیبه ایلتمك استدم
یولده کیدرکن برلباسی پاك کوکچك رایحه لی کمسنیه ملاقی اولدم
قنده کیدرسن دیو سؤال ایلدی قضیه یی خبر ویردم اول اوکیمه سبحان الله

حقك ولیسنه عدوسندن استعانمی ایدرسن الكده كن بره اوروابن
سماكه دیكم اغرین برینه البنی قوسون دخی (وبالحق انزلناه وبالحق
نزل) دیسون دیو غائب اولدی دونوب كلوب ابن سماكه واقع اولانی
خبر ویردم اول دخی دیدیكی كبی ایلیوب فی الحال اول مرضدن خلاص
اولدی واول كوردوكك كشی حضرت نبی علیه السلام ایدی دیو بیوردی
(لمحرره) التجا ایمه اطبایه * بس دكلمی علاج روحانی * نیلسون
جسم ضعیفه تیمار * چون قبول ایلیه روح آنی * بدبد * كوردی
دیمكدر شهریان عجم بانك كسریله وروستاییلری ضمیله اوقورلر ایكیسیده
وجهدر * بعد ذا * بو كلام اكتفا قبیلندندر زیرا نبضه خفی اولدیغی
جهتدن رؤیت تعلق ایتمز بلكه مسله وقوف حاصل اولور وكذلك
مصراع ثانیده اشتمك اسبابه كوزه در علاماته كوره كورمكدر * هم
لفظنده ابن كمال دیمشدر كه هم موافقت ایچوندر ایكی كشینك بورمكده
ایاقلری بری برینه اویوشسه همپادرلر وعلی هذا برهم دخی واردر كه
اندن ده ایله تعبیر اولنور مثلا او ده كلمدی دیه جك یرده عجم اوهم
نیامد در وهم بر معناده دخی مستعملدر كه تركیده ده هم ایله تعبیر
اولنور نتكیم واقعدر * بدان كس نام غواص بود زرق * كه هم
درجوید وهم ترسد از غرق * همچنان * ده كه هم ده اول همدر ترك
هم او یله در دیر عجم همچنا نست دیر انتهی باختصار ظاهر اولان
بودر كه هم ایكی معنایه كلور كه بری موافقت وبری جمعیت ومعیتدر
ابن كمالك اشارت ایتدیكی معنای ثانی وثالث جمعیت ومعیت بابندندر كه
نیز لفظی كبی واو عاطفه معناسن افاده ایدر كه تركیده اندن دخی
ایله تعبیر اولنور بیت مثنویده ونظائرنده اولان هم دخی بو معنایه
محمولدر والله اعلم (معنای بیت) بودر كه طبیب قادم رنجور
متقادمك یانته اوتوروب یوزك رنكنه وقاروره سنده اولان بولانق
لونته نظر ایلدی وطمرنه یاپشوب حركتك كیفیتنه وكیفیتندن
حقیقت مرضه مطلع اولدی مرضك هم علاماتنی كوردی وهم لسان
پادشاهدن اسبابنی اشتدی واستدلال ایلدی زیرا دیمشلردر كه (علمان
خیر من علم واحد) اسبابی جمع ایراد ایلدی زیراكاه اولور كه برنسنه نك
اسباب كثیره سی اولور مثلا حمانك سببی تعفن اخلاطدر ولكن

خارجدن دخی اسباب كثیره سی واردر * بعد ذا مریض بدنك
رنك رویی ذكر اولنان تفصیل اوزره در ولكن مریض عشقك رنكی
صاری اولور نتكیم یونس امره كلماتندر كلور * صوردم صاری
چیچكه بكزك ندن صرردی * جواب ویردیكه عاشق بكزی صاری
اولور ونائلی نعتنده كلوز * صررد در ذكر وفكرك چهره سن
ارباب توحیدك * سیه خاكی زرایلر كیمیادر یارسول الله * ومبتدی
اولان سالكك لونی دخی بویله در زیرا ریاضتدن وغم طلبدن
چهره سی صرارر ولكن منتهی اولنلرك لونی ستر حالنده بیاض وصافی
وتجلی حالنده قرمزی اولور زیرا اول وقتده حرارت غریزیه مشتعل
اولوب چهره یه تغیر كلور واستیلاء حرارتدن ناشی رطوبات دخی
سطح بدنه انتقال ایدوب عرق یعنی در حاصل اولور انكیچون
بو حرارت زائل اولدقده دترهمك واوشمك عارض اولور * زیرا
حسه خارجدن هوا تأثیر ایدوب برودت مزاجه سبب اولور نزول وحیدن
صكره فخر عالم صلی الله علیه وسلمك تدثری بو معنایه بناء تسخین
مزاج ایچون ایدی نتكیم قرآنده كلور (یا ایها المدثر) وغافل ومحجوب
اولنلرك لونلری دخی قزلدر ولكن بو حمرت كثرت اكل وشربندندر *
زیرا بو كثرت ایله حرارت غریزیه قوت بولوب ظاهر بدنه نضارت
وطررات حاصل اولور انكیچون حار المزاج اولنلر چوق ابناس
كیمزلر وچهره لری دائم سرخ رنكدر وبویله اولمق مذمومدر ونفس
حیوانی نك ریاضتندن مقدم اولان لونی بو نوعدندر وهدایی قدس
سره كلماتنده كلور * عادت ایدینه طوقلغی * وحدتده اول قوجوقلغی *
یولداش ایدرسك بوقلغی * دوست ایلنه یتسك كرك * مصراع
اول طبیعته ومصراع ثانی اصلاح نفسه اشارتدر زیرا كثرته میل
ایتمك هوای نفسدندر ومصراع ثالث فناء كلی یه ورابع
مطلب اعلایه وصوله اشارتدر * ونبضدن مراد نفس حیوانی نك
ماسوایه میلی نك عرقی متحرك اولمقدر وجائزدر كه نبضه یاپشمق
تجربه دن كنایه اوله نتكیم بر ماده ده فلانك نبضنی طوتدم دیرلر مراد
تحصیل وقوف ایچون فی الجمله تعرض ایلدم دیمكدر * اكرچه كه
مرشد كامل اولان تجربه یه محتاج دكلدر * زیرا بادی امردن نور كشف

وقوت فراستله حقیقت حاله مطلعدر فاماعلم مرتبه سنه خارجدة شهود منضم اولمیجق امتحان اولنمق شایعدر * حقیقتی بودرکه وجود انساندن مترکب اولدیغی جسم وروح ووجوده تابع اولان شریعت وحقیقت مرتبه لرن رعایتـه مبنیـدر فافهم جدا * و قاروره دن مراد زجاجهٔ دلدرکه ایچنده اولان بولیله مراد دنیا وهوادرکه بوسیبدن طالب حقده مزاجی منحرف اولمشدر الحاصل مرشـد کامل نفس حیوانینك رنکنه باقدی ونبضنه یاپشدی وقاروره سنه مطلع اولدی بلدیکه حیوانیتی غالب وماسوایه میـلی زیاده وحب دنیا وشهوات ایله آلوده در (لمحرره) ای کمال اهلنـه اولان بنده * دیمه زنهارشـویله یم بنـده * کوزی آچقلره نمایاندر * اول کسك حالی کم دوشه بنده *

کفت هر داروکه ایشان کرده اند

آن عمارت نیست ویران کرده اند

دارو حکیم اوتی ودرمان معناسنه در *ایشـان* ضمیر جمع غائبدر مفردی اودر طبیبانه راجعدر * اند* است لفظنك جمعیدر که ادات خبردر آن بعید ایچون اشارتدر عربیده ذلك کبی آن لفظنك اولفظندن فرقی بودرکه آنك مدلولی مجرد اشارتدر اسم معین واسم مبهم ایله جمعی جائزدر مثلا آن زید وآن کس دینـلور اما اونك مدلولی شیٔ مبهمدر پس شیٔ مبهمه و یاشیٔ معینه دلالت ایدن اسمـله جمعی جائز دکلدر مثلا اوزید واوکس دینلمز * عمارت* خرابك نقیضیدر عرب معمور وخراب وعجم آباد وویران دیر (معنای بیت) بودرکه هردرمانکه طبیبلر جاریه خصوصنـده ایلدیلر اول درمان قبیلنـدن دکلدر بلکه درد قبیلندندر درد ایسـه وجودك ویرانلغنه سـببدر عمارتنه دکل پس بوکلامده مسببی سبب مقامنه اقامت واردر * بعدذا بوکلامده طریق مبالغه یه سـلوك واردر نتکم ادات شمول اولان لفظ هردن مستفـاد در ویاخود اکثر کل حکمنده قلنمشـدر وجائزدرکه حقیقتده مجهول اولوب اطبانك اصلا وقوفلری اولمیه و هر معالجه لری عقیم کله والافی الجملة اثر مشاهده اولنودی وبعض مرتبه خفت مرض بولنوردی نتکم اوائل داستانده ایراد اولنان بعض ابیات بومعنایی مؤید و بومضمونه شـاهددر ولکن احتمال واردرکه معالجه لری کارکر اولمامق ترك اسـتنادن ناشی

اوله پس اصلا وقوفلری اولمامق لازم کلمز بوندن فهم اولنورکه جاهلك جهلنی اظهار ایتمك کرکدر تاکه خلق اکا اعتمـادله متضرر اولمیه لر نتکم فاسـقك فسقنی افشـا ایتمك لازمدر تاکه ناس اندن احـتراز اوزره اوله لر وبونده اشـارت واردرکه ارباب رسوم واصحاب تقلیدك نفس حیوانی یه ایتدکلری معالجه لر وارشـادلر یرنده دکل ایدی انکیچون زیاده انحراف مزاج واختـلال حاله سـبب اولدیلر زیرا مریض اولان مریضه نیجه مداوات ایدر پس اطبـاء جهـلا جاریه نك هلاك صوریسنه سـبب اولدقلری کبی ذکر اولنـان بی وقوفلر دخی نفس حیوانینك هـلاك معنویسـنه باعث اولمشـلردی ولکن عنایت باری یاری اولوب طبیب آلهی ظهوریله خسـته لر هلاکدن نجـات وامان بولدیلر صحت وجود واسـتقامت دل ایله منتفع ومغتنم اولدیلر (لمحرره) حمد لله کیم قدوم مرشد کامل ایله * نفس کافردن چوزلدی عقده لر زناروار * نار عشق ایچره یانوب شرکوریاسی بودلك * سکهٔ توحید اولدی اوستنه دینار وار

بی خبر بودند از حال درون

استعیذ الله مما یفـترون

درون کلـه سنده اولان درایچ معناسنه در درون ایچرودر آخرنده کی واو نسبت ونون تأکید نسـبت ایچون زیاده قلنمشدر لسان فارسـیده حرف بادن معنای نسـبت اخذ اولندیغی کبی واودن دخی اخـذ اولنور نتکم هنـدو دیرلر وترکیده عزتلو دخی بوقبیلدندر حال درون صفت دادر *استعاذه* عوذدندر غیره التجا وتعلق معناسنه استعاذه پناه دیلیوب التجا کوسترمکدر *افترا* یلان دوزمکدر کذبدن اخصدر * زیرا کذب کاه اولورکه غیره تقلیدله اولور اصـلی فری در قطع وزننده جلدی علی وجه الاصـلاح قطع معناسـنه در وافرا علی وجه الافسـاد قطعدر (معنای بیت) بودرکه اطبـا حال دلدن وصفت باطندن بی خبر ایدیلر * دعوی حـذاقت وتعیین مرض وتخصیص معـالجه ایتدکلری کذب وافترا مقوله سندن ایدیکه واقعه مطابق دکل ایدی بن اللهه صغنورین واکا پنـاه طوتریم انلرك افترا ایتـدکلری نسـنه دن ویا افترالرندن زیرا برنسـنه که افترا و بهتان وشر وطغیـان قبیلندندر اندن اللهـه التجا اولنور تاکه دفع ایلیه وانسانه انکله اتصاف کوسترمیه بوراده مدعیلری

شيطانه وافترالرینی شرشيطانه تشبيه واردر انكيچون آللهه استعاذه
ايلدى زيرا شيطان مضل وضار اسمنه مظهردر پس هرنه قدر
ضلال وضرر وار يسه انك شرى تحتنده مندرجدر ولكن خيرصورتندن
كورينن اهل شره شيطان ابيض ديرلر اسوددن بواشددر زيرا مكرى
خفى واندن احتراز مشكلدر * بونده اشارت واردر كه نفس حيوانى يه
معالجه صددنده اولان مدعيلر فى الحقيقة اهل دل مقوله سندن دكللردى
والا * ع * اهل دل برى برين بلمك انصاف دكل * وفقيجه اهل
دل اولان كيمسه اهل دلك احوالندن باخبر اولور بى خبر اولماز پس انك
كه دردى درونه متعلقدر برون اهلى آنى نه بيلور * بيت * نه بلسون حالى
بى دردعشق يار اولان ويسى * محبت بر بلادركم كرفتار اوليان بلز
بعدذا بو كلامده اولان جرح ممدوحدر * زيرا واقعى بيان طريقيله در *

دید رنج وکشف شد بروی نهفت

لیك پنهان كرد وبا سلطان نكفت

* كشف * لغتده رفع حجابدر اصطلاحده وراء حجابده اولان معانىٔ
غيبيه وامور حقيقيه يى ادراك وشهوده ديرلر انواعى واردر بالاده بالاجمال
اشارت اولنمشدر * پنهان * باء عجمينك فتحيله مخففدر مقابلى پيدادركه
مظهردر * سلطان * سلطنتدر قهر ايتمكه قادر ومتمكن اولمق معناسنه
انكيچون پادشاهه سلطان ديرلر (معناى بيت) بودركه مهمان غيبى
جاريه نك مرضنى كوردى وحقيقتى آنك اوزرينه كزلى منكشف اولدى
يعنى سرا بلدى وكشف طريقيله تشخيص مرض قلدى ولكن اخفا
ايليوب مرضى ندن اولديغن پادشاهه سويلمدى وحقيقت حالى على
الفور بلدرمدى (سؤال اولنورسه كه بوقاروده حال دروندن بى خبر
اولدقلرين اخبار ايتمك اظهار سروتعيين مرض قبيلندن دكلميدر
(جواب بودركه اوكلام بطريق الايهام وارد اولمشدر زيرا آنك
مقصودى حقيقت مرضك انلردن مستور اولديغن اعلامدر *
وبردخى بودركه مولانادن على طريق البيان واقع اولمشدر فافهم
جدا (سؤال اولنورسه كه پادشاهدن اخفايه سبب ندر (جواب بودركه
مقتضاى حكمت اوزرينه جريانددر زيرا افشاده مفاسد چوقدر برى
بودركه اول امردن جاريه نك حالنى كشفده هتك پرده واردركه صاحبى

يانده انى خجالت وفضاحته دوشورمكدر مع هذا پادشاهك برودت
قلبنه دخى سبب اولوب حسن زندكانى وكمال ازدواجه مانع اولور
* وبرى دخى بودركه معشوقى اولان زركرى تحصيلده صعوبتدر پس آنى
سهولتله اله كتورمدن اوتورى عاشق ومعشوق حكايه سن طى ايدوب
ستر حال ايله مقيد اولدى * وبرى دخى بودركه تدريج وتأنى اقتضا
ايدن اموردە عجله ايتمك مذمومدر احتمال واردركه على الفور افاده
وافشاده مكاشفك حالى لاف وكذافه محمول اوله * وبرى دخى بودركه
جاريه نك مرضى پادشاهك ملحوظى اولان امراض جنسندن دكل
ايدى پس افشاسى حكمتدن خارج اولمغله حالى اوزرينه ترك ايلدى مع
هذا ديمشلردركه بعدالطلب منساق اولان نسنه بلاتعب حاصل
اولاندن الذدر * بونده اشارت واردركه مرشد كامل نفس حيوانى يى
كورديكى كبى مرضنه مطلع اولدى زيرا كندى دخى مقدما اول
مرضه مبتلى اولمش وازاله ايدنجه نيجه طبيب الهى يه مقارنت قلمشدى
ولكن براوغردن روح سلطانى يه افشا ايتمدى زيرا ازاله سى
مقدمات كثيره ترتيبنه موقوف ايدى تدريجله زائل اولان بلايه خفت
اولمغله بادئ امردن روحى غمه دوشورمدى وتأنى طريقنه سلوك
ايلدى يوخسه نفس حيوانى نك حب ماسوى ايله حالى خراب اولمغين
روحى نا اميد ايتمه دن اوتورى دكل ايدى * زيرا فى الجمله نااميدلك
مرشده عدم مقارنتده اولور برنسنه نك چاره كرى بولنده حصول
هرنقدر متعسر كورنسه ينه ميسردر نتكم مولانا حضرتلرى بيورر *
كرتو سنك صخره ومرمر شوى * چون بصاحب دل رسى كوهر شوى *
نتكم محلنده شرح اولنور ان شاء الله تعالى * وبرى دخى كتم ايتديكى
كندى كمالنه دائر نسنه اولمغله دكل ايدى تاكه (لاتقصص رؤياك) ايله
عمل ايليه وحالنى اغياردن كزليه الحاصل مرشد كاملك روحه مقارنتى
اصلاح نفس وطبيعت ايچوندر زيرا بو معنى حاصل اولمدقجه روحك
كمالى ظاهر اولماز وبرزخدن قورتلماز پس امر سلوكده تدريج بولنه
طوتدى زيرا كمال انسان تدريجيدر كه قرق سنه ده حاصل اولور ورياضات
ومجاهداتده تشديد ايتمدى بلكه سهولت وتأنى كوستردى زيرا
خبرده كلور (نفسك مطيتك فارفق بها) وبرنسنه نك وقتى كلمدكجه

حقيقتدن آكاه ايلدى * زيرا فائده سى يوقدر كرك مجاهدات وكرك اسرار انكيچون بومقوله حكيم آلهى ديشلردر * زيرا هرايشى مقتضاى حكمتدر وخبرده كلور (الامور مرهونة باوقاتها) (لمحرره) اولمدين وقتى مبوهجانك * كيم بيلور لذت ودادن آنك *

* رنجش از صفرا واز سودا نبود *

* بوى هر هيزم بديد آيد ز دود *

* هيزم * كسر يله شول اودن اغاجيدر كه هنوز كسلمامش اوله يرنده بتوب طوره كسلدكدن صكره هيمه ديرلر * هيمهٔ زفت طولم قدر هيمه كش اودن جكندر * بعده ذا صفرا وسودا اكتفا قيلندندر مقصود اخلاط اربعه در مصراع ثانى تمثيل وتعليل طريقيله در (معناى بيت) بودر كه جاريه نك رنجى صفرا وسودا وياغير اخلاطك غلبه سندن دكل ايدى زيرا يوقروده ذكر اولنديغى اوزره علامتى يوغيدى اولسه لابد مرض بلنوردى زيرا هر هيزمك قوخوسى دخانندن آشكاره كلور يعنى هر اغاجك قوخوسى اكر طيب واكر خبيث دخانندن بللودر نتكم عود ديدكارى اغاجك رائحهٔ طيبه سى دخانندن شم اولنور پس جاريه ده امراض بدنيه نشانى مفقود ودخان آه موجود اولمغله اول دخانله عشقه استدلال اولندى ومرض عشقه مبتلا اولديغى بلندى بونده اشارت واردر كه نفس حيوانى نك چهره سى ارباب رياضاتك وجوهى واصحاب مجاهداتك سيماسى كبى رياضت ومجاهده دن صررمش وياسوداى حقله يانوب قررمش ويا (الفقر سواد الوجه فى الدارين) وفقنجه اثر سيادتله نشانلنمش دكل ايدى بلكه هيمهٔ زفت كبى شهوات طبيعيه ولذات نفسانيه دن وجودى فربه اولمش ويوزى حمرت دم صورتن بولمش ايدى انكيچون اندن سفليت قوخوسى كلوردى پس دود آثار طبيعته وبوى سفليته اشارت اولور وبومقوله مرضك علاجى رياضت ومجاهده ايله در تا كه هيزم آتشده يانوب كل اولديغى كبى وجود بشر دخى اريوب فنا بوله انكيچون وجودى هيزمه تشبيه ايلدى زيرا هيزم ايله وجود بشرى ثمرهٔ خاك اولمه ده مشتركلردر اودون اغاجى نامى اولنلرك غليظى اولديغى كبى وجود انسان دخى بويله در زيرا اسفل سافلينه رد اولنمش وانواع حجب ايله بوريوب غلاظت قبول ايلمشدر غليظ

وكثيف نسنه يى تربيه تأنى ايله اولديغى كبى وجود انسانى يى اصلاح دخى تدريجله در انكيچون اول ذكر جهرى اندن ذكر خفى ايله امر ايدرلر زيرا ذكر جهرى آلت قويه كبيدر (لمحرره) تيشهٔ ضرب ذكر مولايى * يونمغه نفس پليدى اله آل * ياخود آنى مثال هيمهٔ زفت * نار پرهيزه آتوب كلخنه صال *

* ديد از زاريش كو زار دلست *

* تن خوشست واو كرفتار دلست *

* زارى * ايكلدى ناله كبى زيرا زاريدن ايكلمك معناسنه در ناليدن كبى زار اسم فاعلدر زاريلق ايديجى وايكليجى معناسنه نالان كبى * كرفتار * طوتساق معناسنه وصف تركيبدر كرفت آرديمكدر يعنى جرم وكناه كتوريجى زيرا طوتساقله سبب يا حقيقة ويا ادعاء جرمدر صكره هر طوتقون ومبتلى ده استعمال اولندى وجائزدر كه كرفتن آردن مركب اوله طوتمق كتورديجى معناسنه ديدار كبى كورمك كتوريجى معناسنه (معناى بيت) بودر كه طبيب الهى اول جاريه نك ايكلديسندن مطلع اولديكه اول جاريه درد درونندن وكوكل بلاسندن زار ونالاندر تن خوش وصحتده در واول غم عشقه مبتلادر (سؤال اولنورسه كه تن خوش اولنجه نجه مريض ديناور (جواب بودر كه مقصود فى الحقيقة اخلاط اربعه غلبه سندن ناشى تنده متعلق مرض اولديغن بياندر بوندن ايسه تن فى الجمله ناخوش اولمق لازم كلمز زيرا دلك عشقله تغيرندن تن دخى انحرافدن خالى دكلدر نتكم خاورى نظمنده كلور * قد وزلف ودهانك حسرتى لام ايلدى قدم * خدا بيلوربنم صاغ اولجاغم بوالملرله (بونده اشارت واردر كه هر نسنه نك حقيقته وصوله اثرندن استدلال اولنور نتكم نسيمى كلماتنده كلور * درويشك پيرينى صورمق ديدبلر عادت دكل * عارفانه يك نظر قبل كوشندن بللودر زاريلقدن وكذلك آه وامثالندن عشقه استدلاله وجه بودر كه بومعانى امر باطن اولان قلبدن ظاهر اولور وعلوى دن سفلى يه منحدر اولان معنى علوى نك حايله تكيف ايدر وعكس دخى بويله در نتكم برنسنه نك دخانى جوهرينك حقيقتى ايله تكيف ايدوب صاعد اولور پس امدى آه وزارى دخى بويله در ولكن كيفيتنى ادراك ايتمك خفى اولمغله هركس واصل اولماز بلكه اومقوله حاله مبتلى اولان بلور (لمحرره) جكرمدن

ایریشور بوی کباب * استشموه یا اولی الالباب * بعد ذا نفس حیوانی کرچه تن جهتیله خوش ایدی زیرا اکل وشرب وسائر معاملاتی یرنده ایدی ولکن عشق مجازی یه مبتلی اولمغله خسته حکمنده ایدی حکیم آکهی آنك حب ماسوایله نالان اولدیغن کورد کده حقیقت حالنه مطلع اولدی ودردی نه دن ایدیکن بلدی بوندن ظاهر اولور که مرض دل مرض بدندن اشددر انکیچون ادراکی خفی درشویله که تشخیصی حکیم آکهی کبی دل بیلور کسه یه موقوفدر وبوندن حکیم روحانینك دخی طبیب جسمانیدن اقوی اولدیغی فهم اولندی (لمحرره) مرشد کامل ای دل بیمار * مظهر اسم پاك شافیدر * بیلسون عاشقه داروی حکیم * شربت مرشد اکا کافیدر * وبومقامده برمعنای خفی دخی واردرکه دلدن مراد روحدر نفس حیوانی تن مثابه سنده اولمغله روح انك صورتنده نالان اولمشدر پس حکیم آکهی نفس حیوانینك زارلیغن کوردکده بلدیکه بوزارلق روحکدر که نفس حیوانینك میل ماسوایله بیماراولمسی سببیله در زیرا عارف اولان مظهره نظر ایتمز بلکه ظاهره نظر ایدر (لمحرره) نفس الندندر دلك المی * جکر انکیچون آهدن علی

عاشقی پیداست اززاری دل

نیست بیماری چو بیماری دل

(معنای بیت) عاشقلق بلادر کوکل زارلغندن یعنی کوکل زارلغی سائر زارلقلر کبی دکلدر پس نه محلده کی اوزارلق ظهور ایده عشقه نشاندرکه آنی ارباب وقوف بیلور بر خسته لك بوقدر کوکل خسته لکی کبی یعنی کوکل خسته لکی سائر خسته لکاره قیاس اولنماز زیرا سائر خسته لکلر جسمانی وبو خسته لك روحانیدر روحانی اولان مرضلر وعذابلر ایسه جسمانی اولاندن اشد واقوادر زیرا معالجه سی مشکلدر وهم روح خفت واعتدال اوزره اولمغله بدندن زیاده متأثر ومنفعل اولور نتکم حین انتقالده کربت پیغمبر علیه الصلاة والسلامه بروجه بودرزیرا روح شریفلری اعدل الارواح ومزاج لطیفلری اعدل الامزجه در وعمر بن الفارض قدس سره دیوانده کلور * ع * وکل بلاء ایوب بعض بلیتی * یعنی ایوب علیه السلامك بلاسی ظاهر بدنده ایدی بنم ایسه جانمده در مع هذا ایوب قوت نبوتله مؤیدر بن ایسه دکلم پس بنم بلام اندن اشددر ونجانی شعرنده

کلور * ع * دردم اول دکلو دکلدرکه اوله شربتله علاج * ومولانا جامی کلماتنده کلور * نتوان علاج عشق توکرخود طبیب را * صدبار حقه هاء مداواتهی شود (لمحرره) صانمه آسان اوله بلای کوکل * بوکمانك چکن بیلور زورن * طاغلره دوشدی درد له فرهاد * دیدی مجنون بوایشده معذورن * ولکن درد عشقك حالی بویله ایکن نه درد عشق یارسزاولسق نه مشکل بلا درنتکم نفعی دیر * بلا اندر بلا در دلده درد عشق یاراما * یازقرآ کاکم بربویله سوددن مبرادر (لمحرره) سر مجنونی کورك لانه مرغان اولدی * کلسون کیمسه لرك باشنه هرکز بو بلا * محنت عشقه تحمل ایده مز هر بردل * مکر اول دلکه ازلده دیدی بلایه بلا

علت عاشق زعلتها جداست

عشق اصطرلاب اسرار خداست

* جدا * آیرو دیمکدر بوراده نوعیت معناسن افاده ایدر * اصطرلاب * کلمۀ یونانیه در اصطر تراز ولاب آفتاب معناسنه در اصطرلاب ترازوی آفتاب دیمکدر نتکم نظم ایدوب علماء نجوم دیمشلردر * اصطراز لفظ مردم یونان * بمعانی ترازوست بدان * لاب ازواسم آفتاب آمد * تا اصطرلاب ازوصواب آمد * که بالفاظ وفق یونانی * تو ترازوی شمس می خوانی * معلوم اوله که علم اصطرلاب ایله چرخه منسوب اولان امور بلور مثلا ارتفاع آفتاب وکریت افلاك وبروج وثوابت وسیارات ونجوم جنوب وشمال ولیل ونهار وساعات وباقی احوال واحکام واوضاع کبی نتکم دیمشلردر * هرچه در صحن چرخ منسوبست * در صطرلاب جمله مکتوبست * (معنای بیت) بودرکه عاشقك علت ومرضی سائر علتلردن ومرضلردن آیرودر وباشقه برنوع علتدر یعنی هیچ برعلته بکزمز زیرا تعفن اخلاط واختلال عناصردن دکلدر بویله اولسه هرطبیب جسمانی اکا علاجه قادر اولوردی عشق اسرار خدانك اصطرلابیدر یعنی علم اصطرلابیله اجرام علویه نك احوالی مضبوط اولدیغی کبی عشقله دخی حقك اسرار علویه سی معلوم اولور زیرا اسرار الٓهیه عالم غیبدندر عالم غیب ایسه عالم شهادتك فوقنده در افلاك کرۀ ارضك فوقنده اولدیغی کبی نتکم انفسده دخی روح جسدك فوقنده وسر

اسطرلاب بفتح الهمزة الآلة المعروفة ومعناه میزان الشمس فکانه قال اسطر الشمس اشارة الى الخطوط التی فیه قیل اول من وضعه بطلیوس صاحب المجسطی وکان سبب وضعه له انه کان معه کرة فلکیة وهو راکب فسقطت منه فداسها دابته فخسفتها فبقیت الاسطرلاب وکان ارباب علم الریاضة یعتقدون ان هذه الصورة لا ترتسم الا فی جسم کری على هیئة الافلاك فلما رآه بطلیوس على تلك الصورة علم انها ترتسم فی السطح ویکون نصف دائرة ویحصل منها مایحصل من الکرة وضع الاصطرلاب ولم یسبق الیه وما اهتدى احد من المتقدمین الى ان هذا القدر یتأتى فی الخط (من مختصر ابن خلکان)

دیدكاری مرتبه دخی روحك فوقنده‌در وصفحهٔ دل لوحهٔ اصطرلاب كبیدر (سؤال اولنورسه كه اسرار دیدكاری حقایق اشیادر پس علوی وسفلی اولان اشیادر حقایق دكل (جواب بودر كه حقایق ایكی نوعدر بری آلهی وبری كونیدر حقایق آلهیه علویدر زیرا متعلق الله تعالینك ذات وصفات وافعالیدر انكیچون علم آلهی اجل العلومدر حقایق كونیه ایسه سفلیدر زیرا متعلق اشیاء خارجیه‌در پس غیب وشهادتك میاننده فرق جلی اولدیغی كبی ذكر اولنان ایكی حقیقتك مابیننده‌ده دخی فرق ظاهر واردر ولكن مجلای اسرار مطلقا آینهٔ دل ولوح ضمیردر زیرا الواح برقاج دورلیدر برلوح واردر كه لوح حقیقیدر كه علم اللهدر وبولوحدر كه تغیر وتبدل قبول ایتمز بطن ام بولوحه ناظردر وبرلوح دخی واردر كه عقل اولدر واكالوح فوقانی دیرلر زیرا عالم خلقه كوره انك فوقنده لوح بوقدر وبرلوح دخی واردر كه نفس كلیه‌در واكا لوح تحتانی دیرلر كه اسم مفصله مظهردر زیرا جمیع نفوس جزئیه اندن تفصیل ایتمشدر پس بوایكی لوح رجل ومرأه مثابه‌سنده‌در وبرلوح دخی واردر كه لوح محفوظ دیرلر الله تعالی آنی درهٔ بیضادن خلق ایلمشدر بولوحدر كه تغیر وتبدل قبول ایدر اشیاء خارجیه‌نك احوالی بولوحه ناظردر وبرلوح دخی واردر كه اون سكز بیك عالم دیو تعبیر اولنور الواح صوریه وجزئیه‌دندر وبرلوح دخی واردر كه عالم انفسده دل انساندر وبولوح جمیع الواحك اسرارنه مجلی وانوارنه مرآتدر اهل اللهك بعض مغیباتدن خبر وردكاری اوح دلده اول معنانك صورتی منتقش وسری منعكس اولمق حسبیله‌در پس اول براوحدر كه جمیع اكوانك ملكوتی انده مندرج وجمله ملكوتك حقایقی آنده منمجدر ولكن ظهوری جلا وصقالنه مبنیدر كه عشقله حاصلدر انكیچون قلب لوح اصطرلاب وعشق علم اصطرلاب كبی اولدی وبوندن فهم اولنور كه علوینك معرفتنه وسیله اولان دخی علویدر پس عشق مطلقا ممدوحدر زیرا احوال معشوقه اطلاعه سببدر واسرار علویه عشقدن غیری وجهله حاصل اولماز فاما اسرار سفلیه یالكز ریاضت ویا غیری اسبابله حاصل اولمق ممكندر ولكن مقبول دكلدر زیرا اهل الله قاتنده معتبر اولان كشوف علویه در سفلیه دكل محكیدر كه حضرت مولانا

اولادندن دیوانه چلبی دیرلر بركیمسه وارایدیكه كشوف سفلیه اربابندن ایدی حالت احتضارده آدایدوب مكر بزطریق مستقیمدن غافل ایمشز دیر زیرا كشوف سفلیه وحقایق كونیه‌یه اعتبار یوقدر بلكه حجاب وحیض الرجال عدا ولنور (لمحرره) علم اسرار ایسه مقصودك اكر * عشقدن طوت الكده اصطرلاب * بیله سن تاحقیقتی اوزره * نه نك اوستنه دونر بودولاب * وله * ایله رغبت حقایق كونه * ایده كور عالم آلهه دخول * محرم حق اوله كورچون مردان * زن كبی اوله حیضله مدخول *

عاشقی كرزین سر وكرزان سرست

عاقبت مارا بدان سو رهبرست

* سر * باش واوج وطرف وجهت معنالرنده مستعملدر ومجازا سودا وهوی معنالرنده دخی استعمال اولنور * این * لفظی قریبه اشارتدر كه مجازدر زیرا نشأهٔ انسانیه‌نك اوائلنه كوره قریبدر وحقیقته اشارت اولمق دخی بعید دكلدر نتكم قریبی اولان بیت سابق اكا قرینه‌در و * آن * لفظی بعیده اشارتدر كه حقیقتدر زیرا عشق حقیقی بحسب الغالب زمان طویلدن صكره حاصل اولمغله بعیددر بعدذا * زین سر وزان سر * لفظلرندن معنای جار منسلخ اولوب عرفده بوكونه وبونوعه معناسنده استعمال اولنمشلردر نظائری چوقدر ازین دست وازین كونه وازین نوعه وازین سر برمعنایه درگاه اولور كه جزء ثانیسی حذف اولنور نتكم كلستانده كلور * ع * ازین مه پارهٔ عابد فریبی * ازین كونه مه پاره تقدیرنده‌در بوكونه معناسنه ولكن الفاظ مذكوره بعض مواردنده معانیٔ لغویه‌سنه محمول اولسه دخی معنایه خلل كلمز بیت مثنویده واقع اولان زین سر وزان سر كبی نتكم تصویر معناده كلور * عاقبت * آخر انجام كار معناسنه دراصلنده عقب دركه مؤخر الرجلدر * بدان سو * جانب حقه اشارتدر كه مبداء الكل دراصلنده بان در الف دال‌ه قلب اولنمشدر * رهبر * قولاوز دراصلنده راه برنده‌در یول ایلتجی معناسنه (معنای بیت) بودر كه عاشقلق اكر بوكونه‌در كه مجاز درواكر اول كونه‌در كه حقیقتدر ویاخود اكر مجاز جهتندن واكر حقیقت یوزندندر آخر كار جانب حقه بزه قولاوزدر عشق مجازینك وصول حقه وسیله اولدیغی بودر كه عشق حقیقی معشوق حقیقی‌یه واسطه اولدیغی كبی عشق مجازی دخی

عشق حقیقی یه طریقدر * زیرا عشق عفیف بر انسانی تلطیف وهمومی هم واحد وتفرق خاطری قطع وخدمت محبوبی لذید ومعشوقن امرنه امتثالده اولان تعب ومشقتی تسهیل ایلر بو ایکی میانده حجاب رقیقدن غیری بوقدر که متعلقلرینك تغایریدر شویله که معشوق مجازی یرینه معشوق حقیقی وضع اولنسه درست اولان عشق اکا وصولده کارکر اولور وکفایت ایلر غیری برعشقه دخی احتیاج قالمز فافهم جدا ودیمشلردر که (المجاز قنطرة الحقیقة) وصائب دیوانده کلور * رشتهٔ عشق مجاز سر حقیقت کشد * حلقهٔ توحید شد رشتهٔ زنار من * معلوم اولا که جملهٔ مظاهر مجاز مقوله‌سیدر ومجاز حقیقتك آیینه‌سیدر نتکم شیخ مغربی بیورر * بکجا شود بحقیقت عیان جمال حقیقت * اکر مظاهر وآیینهٔ مجاز نباشد * یعنی هر مظهر مجازی ده ظاهر اولان اسم حقیقیدر پس انتقالده لفظ ایله معنی اراسنده واسطه اولمدیغی کبی مجاز و حقیقت اراسنده دخی بوقدر حقیقته حجاب اولان مظهرك تشخصیدر نتکم معنایه حجاب اولان لفظك تعینیدر پس مجازدن حقیقته انتقالده پردهٔ لطیف واردر که مجازك حقیقته آیینه اولدیغیدر آیینه ایسه صورته پرده اولماز پس مجاز حقیقتده بو معنادن ذهولدر فافهم جدا (لمحرره) ظهوری کوزله کرمش * نه یوق آنی برکورمش * بو سره وارمی هیچ ایرمش * بو ذوقی وارمی هیچ سورمش * الحاصل حقله خلقك اراسنده ارتباط وتعلق عشق ومحبت ایله در ومعنی غلبه ایلسه اوج دلده صورت معشوقدن غیری قالماز ودیدهٔ حقدن غیری نظرانداز اولاجق نسنه بولماز پس عشقدن غیری حقه وشهودنه مرشد وهادی اولماز (لمحرره) اولمسه کربال وپرانسانه عشق وشوقدن * قوت بازو یله ممکن میدر پرواز دوست * تکیه کاه عالم ایچره ایسه‌دررد ویشه عشق * عشق اکا هم دوستدر معنیده هم پراوزکه پوست *

هرچه کویم عشق را شرح وبیان

چون بعشق آیم خجل باشم ازان

* خجل * خاء معجمه‌نك فتحی وجیمك کسرینه کتف وزننده حیادن متحیر ومدهوش اولان کمسنه‌یه دیرلر عوام ناس غلط ایدوب خجیل دیرلر خشین وسلیس دیدکلری کبی ولکن * ع * غلط اولادر اولیجق مشهور * وفقیجه شعرا بعض اغلاطی شعرلرنده استعمال ایتمشلردر نتکم شاهدی

لغتنده کلور * سلیس وشوخ ورنکامیز وموزون * ونفعی‌نك بعض قصائدنده دخی کلور * عقدهٔ رشك وحسد یوق دل بی باکده * اولمسه نظم سلیسمده عجبمی تعقید * وشرح اکلده کلور (الخطاء المستعمل خیر من الصواب النادر) (معنای بیت) بودر که عشق ایچون هرنه شرح وبیان سویلیم عشق شودر واحوالی بودر دیو تعلیم ایلیم چونکه عشقه کلم وانکله بالفعل متحقق اولام وعشق نیدیکن وجودمده ظهورندن بیلم اول شرح وبیاندن خجالتمده دوشرم وسوزندن اوتانورم زیرا ایتدیکم شرح وبیانی واقعه مطابق بولمم وحقیقت عشق جمله کفت وکودن برتر بولورم زیرا انك حقیقتی عاشق ایله قائم برمعنادر پس عشق بیانه صغمز ودفتره کیرمز وتقریر وتحریر کوترمز انکیچون نقدر حقایقه متعلق کتب مؤلفه وار ایسه رموز واشارات قبیلندندر که حقایقك بعض آثار واحوالیدر کنهی دکل زیرا کنهی اهل حقیقت ایله قائمدر مقطعات قرآنیه ومتشابهات فرقانیه‌یه متعلق اولان شرح وبیان دخی بویا بدندر * واهل الله قاتنده جمیع اسما والفاظ مجازدر زیرا برنسنه که لسان ایله ملفوظ وسمع ایله مسموع وقلم ایله مکتوب وقلب ایله محفوظ اوله مجازه محمولدر کرك حقیقت عرفیه ومجاز عرفی اولسون کرك اولمسون حقیقت بونك ماوراسنده‌در نتکم خواجه حافظ کلامنده کلور * ای آنکه بتقریر وبیان دم زنی از عشق * ما با تو نداریم سخن خیر وسلامت * الحاصل عشق حالدر حال ایسه قاله صغمز زیرا قال تنکدر که عالم ملك وشهادتندر وحال واسعدر که عالم ملکوت وغیبندر عالم ملك عالم ملکوته نسبتله ایسه برصحراء بی پایانده برخیمه کبیدر پس حال بوقدر وسعتله قاله نیجه صغر واولکه بعضلر دیمشلردر * عشقم که در دو کون مکانم بدید نیست * عنقای مغربم که نشانم بدید نیست * بونده مکان عشقك عدم ظهوری عشقك بی مکان اولدیغندن کنایه‌در * زیرا عشقك قلبه تعلقندن انده تمکنی لازم کلمز نتکم روح سلطانی دخی بدنه کوره بویله‌در وعنقای مغرب دخی کوه قافه کوره بوکا قیاس اولنه زیرا قافده انی کورمش یوقدر مکر بعض اخبار ضعیفه‌ده وارد اولدیغی اوزره اسکندر کورمش اوله * پس عشق تحیز واتصال وانفصال وبونلرك امثالی اوصافدن بریدر ولکن هر کمالی عشق بلدورر * وهر جمالی عشق کوسترر نتکم یونس امره قدس سره رموزنده کلور *

یوسف یوزنده نه کوردی زلیخا * ایشی افغان اولوبدر عشق الندن * یعنی
زلیخایه تجلی عشق واقع اولوب یوسف علیه السلامك یوزندن جمال حق
مشاهده قیلدی انکیچون انك ایشدیکی عشق بازلغی غیریلر ایتمدیلر ومحمدیه ده
کلور * بولدی مریم بکر ایکن برشمه حسنکدن اثر * اول سببدن طپدیلر
عیسی یه چندین ماه وسال * یعنی عیسی علیه السلامه طپدقلری عشقك
اوجندن ایدی زیرا عشقله اول حسن آلهی شمه سنه مطلع اولدیلر
وناچاره سرفرو قلدیلر پس شهود حقه سبب اولان عشق حقیقتده
عبارتده صغمز مشهود کبی زیرا صفت حقدر نتکم حضرت هدایی
قدس سره کلماتنده کلور * بو کائنات ایتدی ظهور * موج اوردی چون
دریای عشق * الحاصل روحی بان عشق دخی نیدیکن بلور بواسطه تجلی
آلهی ایله حاصل اولور پس بوادراکدن محجوب وغافله حصه یوقدر
(وبونده اشارت واردر که عشق حقیقی یه وصولده گفت وگو کسلور
زیرا مقتضاسی فنادر کلیدر نتکم شیخ سعدی قدس سره بیورر * عاشقان
کشتکان معشوقند * برنیاید ز کشتکان آواز * نتکم پروانه سوزان اولمزدن
مقدم عشقدن خبر ویردی زیرا هنوز خبر مرتبه سنده ایدی صکره که
سوزان اولدی خبر منقطع اولدی زیرا رجوعی ممکن دکلدر نتکم یونس
امره کلماتنده کلور * دردم بلنمز درمان بولنمز * کندم کلنمز عشقك الندن *
وبعضیلر دیمشلر در الفانی لایرد الی اوصافه سؤال (اولنورسه که
عشقك مقتضاسی فنای کلی اولیجق بقاء نفسدن ناشی اولان خجالت که بیت
مثنویده درج اولندی نیجه صحیح اولور (جواب بودر که بوندن مراد فی نفس
الامر ایکی مرتبه نك مبانی فرقدر که مرتبه خبر ومرتبه عیاندر کرك اوراده
خجالت اولسون وکرك اولماسون (وبری دخی بطریق التمثیل واردر
مقصود اکر ظهور عشقده وجود نفس اولسه ویردیکم خبردن خجالته
دوشردم دیمکدر وبری دخی خجالت عشقك بعض مراتبنه کوره در
یوخسه سکرکلی حالنه کوره دکلدر زیرا اول وقتده نفسده شعور
قالمازپس خجالت ندن کلور * سرای ایچنده اسرکار اوتورمش *
کوزندم مالك ونعمان کورنمز * دیهنك کلامی دخی بوکا محمولدر فافهم
جدا (المحرره) غرق دریای فنا اولسه کوکل * قالمازانده وجود نفسانی *
اهل دل عشق دکشمز کونه * بر یوله آلمز اهل نفس آنی *

گرچه تفسیر زبان روشنگرست
لیك عشق بی زبان روشنترست

* گرچه * کر ادات شرطدر گاه اولور که اولنده برهمزه کتوروب
اکر دیرلر بوراده عربیده ان وصلیه مقامنده مستعملدر * تفسیر *
فسرك مبالغه سیدر فسر کشف حجابدر مطلقا وتفسیر بی شبهه
کشفدر * کر * کاف عجمیله ادات فاعلدر روشنکر روشن ایدیجی وزرکر
قویمجی وآهنکر دمورجیدر پس اسم فاعل معناسی گاه اولور که
مشتقدن اخذ اولنور کنده کبی وگاه اولور که غیر مشتقدن اخذ
اولنور کرو امثالی کبی عشق بی زبان تفسیر عشق بی زبان تقدیرنده در
تفسیر زبان قرینه سیله وبوندن فهم اولنور که متعلق تفسیر عشقدر
نتکم بیت سابق ولاحق دخی اکا قرینه در (معنای بیت) بودر که اکرچه
تفسیر زبان عشقی واحوالی ومتعلقاتنی روشن قلیجی وایضاح ایدیجیدر
زیرا زبان تقریر وبیان ایچون خلق اولنمشدر نتکم قرآنده کلور علمه البیان
ولکن تفسیر عشق بی زبان تفسیرزباندن روشنتردر یعنی اکرچه تفسیر عشق
زبانه مقارن دکلدر ولکن زبانه مقارن اولان تفسیردن وضوح وجلاده
زیاده در برقاج وجهله (اولکیسی بودر که عشق فعل وتفسیر زبان
قول مقوله سیدر که فعل ایسه تأثیرده ارجح وایضاحده اقوی وافاده ده
اشملدر انکیچون بی کوش وباکوش اولانه شاملدر * قول ایسه
باکوش اولانه مخصوصدر وبو مقامده در که دینلمشدر (واذا المقال مع
الفعال وزنته * رجح الفعال وخف کل مقال) * ایکنجیسی بودر که لسان فرع
وقلب اصلدر عشق ایسه قلبك صفتیدر تفسیر زبانك صفتی اولدیغی
کبی پس نور شمس نور قمرك اصلی اولدیغی کبی تفسیر قلب دخی تفسیر
لسانك اصلیدر واصلك فرع اوزرینه مزیتی واردر انکیچون نور شمس
نور قمره غالبدر (اوچنجیسی بودر که زبان آلتدر وآلت ایله حاصل
اولان معنی ترتیب حروفه وسرد کلماته ومرور زمانه موقوفدر زیرا
لسان قالدر وقال ایسه قیددر عشق ایسه بویله دکلدر * یعنی آلته
محتاج دکلدر بی آلت اولان نسنه ایسه دفعیدر زیرا حالدر وحال ایسه
اطلاقدر معلوم اوله که لسان حال لسان روحك غیریدر نتکم دینلمشدر لسان
الحال انطق من لسان المقال (سؤال اولنورسه که نطقت الحال دلت الحال
کالنطق معناسنه مشبهه به ایسه وجه شبه ده مشبهدن اقوادر بوراده وجه

شبهه معنایی ایضاح وذهنه آنی ایصالدر پس لسان حال نیجه انطق اولور (جواب بودرکه ذکر اولنان معنی خصوص مادیه کوره دربورادة انطق مجرد ادل معناسنه در پس لسان حال لسان قالدن ادل اولمش اولور فافهم جدا وخواجه حافظ کلامنده کلور* ارباب حاجتیم وزبان سؤال نیست* درحضرت کریم تمناچه حاجتست* الحاصل فقیرک غنی حضورنده قیامی سؤال مقالدن ادلدر نتکم بالاده بیان اولنمشدر (دردنجیسی بودرکه هر کسک لسانی تقریرحجتنده مطاوعت قلمز وایضاح مرامده مساعده ایتمزوبلکه کاه اولور که کلامده خلاف مقصود دخی درج اولنوب صعوبت حاله ویاحرمان وخذلانه سبب اولور لسان حال ایسه بونلردن اسلمدر خلاصهٔ کلام بودرکه لسان ایله عشق تفسیر ایتمکدن ایسه عشق کندی حالنه فوق یکدر زیرا بر پرده عشقک وجودی اولمسه تفسیرلسان فائده ایتمزواولسه تفسیرلسانه حاجت قالمازز یراعشق عالم حقیقتدن وتفسیرزبان عالم مجازدندر پس فی الحقیقة مجاز حقیقتی شرح وبیانه قادر دکلدر عشقک ظهوری تقریر وبیان استمز زیرا شمس کبی کوزاویه کزلی دکلدر وسترنه دخی امکان یوقدر نتکم صائب کلماتنده کلور* عشق از پردهٔ فانوس برون می آید* این نه شمعیست که فانوس کند تسخیرش* مراد فانوس دل ویافانوس بدندر یعنی فانوس نورشمعی ضبط وستره قادر اولمایوب شعله سی پرده بیرون اولدیغی کبی فانوس دل وفانوس بدن ایله عشقک حالی دخی بویله در وکمال خجندی دیوانندہ کلور* راز عشقت چون بپوشاند دلم* کی شود مصباح پنهان در زجاج*

چون قلم اندر نوشتن می شتافت

چون بعشق آمد قلم برخود شکافت

قلم براعه دریعنی بونلدق آلت کتابتدر ویاخود بونلمشنه دیرلر قلم سکونله اصلنده طرنق وامثالی صاب مقوله سی نسنه لری قص ایتمکه دیرلر اقلیم دیرلر ارضک یدی حصه سندن حصهٔ مقطوعه اولمق اعتباریله* برخود شکافت* منکسر اولدی دیمکدر مرادعجزدرز یرامنکسر اولان قلم عملدن قالوروکتابته یرامز نتکم برخود بپچید دیرلر مضطرب اولدی معناسنه زیرااضطراب حالنده بورلمق ودورلمک واردر (معنای بیت)

بودرکه چون قلم تحریرده ایدی یعنی عشقدن غیری معانی یی یازمقده دلیرلک ایلدی ومسارعت وبی پروالق کوستردی زیراعهده سندن کلمکه قادر ایدی چونکه عشقک تحریرینه کلدی یعنی حقیقت عشقی یازمغه کلجک کندی اوزرینه یارلدی ومنکسر اولدی یعنی عجز کوستردی زیراحق بیاندن قاصر ایدی الحاصل قلم هرپرده جومرد لک ایدر ولکن عشقده دکل زیرا قلم رسمدر وعالم صورتدندر ومجازدر عشق ایسه معنادر وعالم ملکوتدندر وحقیقتدر پس نیجه قلمه کلور وکذلک قلم متناهیدر عشق ایسه غیر متناهیدر متناهی ومحصور ایسه غیرمتناهی ونامحصوره وفا ایتمز نتکم قرآنده کلور (ولوان مافی الارض من شجرة اقلام والبحر یمده من بعده سبعة ابحر ما نفدت کلمات الله) عشق خود کلمات حقک برکزیده سیدر* بعدذا بوکلامده بطریق الفرض حال قلمه اشارت واردر یعنی فرضا قلم عشقه کلسه وانکله انسان عاشق کبی بالفعل متحقق اولسه یازمقدن قالور وعشقک تأثیرندن پاره پاره اولور نتکم جبل طور وقت تجلیده پاره پاره اولوب ثبات وقراره مجالی قالمدی* بوندن فهم اولنورکه قراءت وکتابت ایله مشغول اولمق عشقدن مقدمدر سلطان عشق ظهور ایتدکده رسوم متلاشی اولور واد وات معطل قالور (لمحرره) حیرت عشقه دوشن انسانک* اوقیوب یازمغه عقلی ایرمز* کارعاقلدر اوقیوب یازمق* عاشقک فکرنه سوی کرمز وبوکلامده قلم اعلایه دخی اشارت واردر زیرا الله تعالی نقوش کائناتی قلم اعلا واسطه سیله ثبت وتحریر ایتمشدر وقلم اعلی ابتدای خلقتده بالفعل عشق مرتبه سنده دکل ایدی بلکه محبت مطلقه مقامنده ایدی* زیرا عشقک غایتی روحک بدنه تعلقندن صکره ظاهر اولدی چونکه بونشأیه تنزل ایدوب حقیقت عشقله بالفعل متحقق اولدی وکارعشق نهایتنه بولدی مقصود حاصل اولدی وانکسارنک وقتی کلدی پس عجز کوستردی زیراعجز کمالات انسانیه دندر بلکه نهایت النهایات درانکیچون قطب الاقطابدن زیاده قادر وزیاده عاجز یوقدر فافهم جدا وصائب نظمنده کلور* درکف عشقم عاجز ورنه در میدان رزم* شیرمردانرا به جنک خویش می آریم ما* و بوکلامده براشارت واردرکه قلم اعلی مرتبهٔ عشقه تنزل ایتدکده منکسر اولدی یعنی نشأهٔ انسانیه ایله تحریر موجودات تمام اولدی زیرا انسان آخر الموجوداتدر

پس انكسار قلم تمام رقدندر (لمحرره) امر حقيله قلم اعلى * يازدى هر صورتى بروجه اتم * چونكه نوبت ارشدى افسانه * ختم ايدوب خطى انكله ديدى تم *

عقل در شرحش چو خر در كل بخفت

شرح عشق وعاشقى هم عشق كفت

* شرحش * ضميرى عشقه عائددر * خفتن * ياتمق واويومق معنالرنده مشتركدر بوراده اولكيسى مراددر (معناى بيت) بودر كه عقل معاش جزئى عشقك شرح وبياننده خر كبى بالجغه باندى يعنى عاجز وزبون اولدى زيرا عقل عقالدندر كه قيددر وعقل ايله مقيد اولان دل عالم كلدن تجاوز ايتمز عشق ايسه عالم اطلاقدندر انكيچون دل عاشق عرش وكرسيدن كذرايلر ويرى دخى عقل دادعام وعشق فيض خاصدر * پس عوام خواصك حالنى نه بيلور وعالم ملكك كاتبى عالم ملكوتك احوالنه مطلع اولوب نيجه تحرير قيلور مرغ خانكى جلوهٔ طاووسه قادر اولمديغى كبى عقل دخى عشقك جلوه سن ايدهمز وعقل ملح اجاج وعشق عذاب فرات كبيدر پس تلخ چاشنى اولان شيرين مذاق ايله برابر اولماز بناء على هذا عشق وعاشقلغك شرحنى ينه عشق سويلر وتحقيق وتدقيقنى ينه اول ايلر نتكم ديمشلردر * زبان لالان هم مادر لالان داند * بو مقامك حقيقتى بودر كه عشقدن اطلاق وعقلدن تقييد حاصل اولور زيرا اهل عشق اولان صاحب كشف اولور ومكاشف اولان اولا حقى تقديس واطلاقى اوزرينه ادراك ايدر واندن مظاهر مقيده نك معرفتنه نزول ايدر پس صاحب كشف اشيايى حقله بيلور يوخسه حقى اشيايله بلمز عقل ايسه حقى اشياء مقيده ايله بيلور پس انك شانى تقييددر مثالى بودر كه بر كيمسه اولازيدى بلسه زيدك معرفتندن كمالاتنى معرفتنه انتقال ايدر وكمالاتدن برنسنه ايله آنى تقييد ايتمز اما اولازيدى بلسه ولكن كاتب اولديغى جهتدن بلسه زيدى كتابتله تقييد ايتمش اولور پس قيده نهايت اولديغى كبى قيد اهلنه وقيد اهلنك شرحنه دخى نهايت واردر واطلاقه نهايت اولمديغى كبى اطلاق اهلنه واطلاق اهلنك شرحنه دخى نهايت يوقدر چونكه عقل چاشنىٔ عشقدن بى مذاقدر بوفنه دخول ايدهمز وعشقك كندوكى يوله كيدهمز عشق براسب صبا رفتار

وعقل بر خر كرفتار كبيدر وبونده عقل معاش اهلنك حالنى تقبيح واردر خصوصا عشقه متعلق اولان مباحثه لرينى زيرا انسان بلمديكى فنى شرح ايتمك كمال جهالتدن وتجربه ايتمديكى كاره متصدى اولمق زياده غرورندندر پس هر فنى اهلى بيلور نتكم كلستانده كلور * بوريا باف اكرچه بافنده است * نبرندش بكاركاه حرير *

آفتاب آمد دليل آفتاب

كر دليلت بايد ازوى رو متاب

(معناى بيت) كنش كلدى كنشه دليل سكا كنشك وجودنه دليل كركسه كنشدن يوز بوكه وچورمه يعنى كنشه دليل اولان ينه كنشك نور مستطيل ومنتشريدر كه ذاتنه متصلدر يوخسه اول نورك عكسندن حادث اولان سايه دكلدر زيرا حادث قديمه دليل اولماز بلكه فى الحقيقه حادثه دليل قديمدر پس كنش سايه سنه دليلدر انكيچون قرآنده كلور (ثم جعلنا الشمس عليه دليلا) وديمشلردر كه لولا الشمس لما عرف الظل ولولا النور لما عرف الظلمة والاشياء تتبين باضدادها وخبر صحيحده كلور (عرفت ربى بربى ولولا ربى ما عرفت ربى) اكرچه بو خبرك ظاهرى ربمى ربك تعريفى ايله بلدم ديمكدر تعريف ايسه انفسى وآفاقى اولان دلائله شاملدر ولكن اشيا مظاهر اسما اولمغله حقك ذاتنى تعريف ايدن ينه اسماسيدر پس حق كندى ذاتنه دليل اولمش اولور فاما اولكه (من عرف نفسه فقد عرف ربه) دينلمشدر بو مرتبه يه صعود ديرلر كه حالة فنايه اشارتدر وبونك عكسى كه (من عرف ربه فقد عرف نفسه) در نزولدر كه حالة بقايه اشارتدر پس مكاشف اول اسمادن مسمايه ومسمادن اسمايه انتقال ايلمش اولدى تحقيق مقام بودر كه ظلمت دخى مظهر اسمادر كه باطنى نوردر پس ظلمتك دليل اولمسى باطنك مشتمل اولديغى نور حسبيله در اكرچه محجوبه روشن دكلدر انكيچون قرآنده كلور (ومن آياته الليل والنهار والشمس والقمر) بوندن فهم اولنديكه سايه نك كنشه دلالتى بردر او ونورنك كندنه دلالتى دخى بردورلى در حقيقتده ايكسنك مآلى بردر سايه ايله نورك كنشه دلالتى برابر اولمامق سايه نك حدوثنه وظاهرنه كوره در بونك نظيرى بودر كه جميع اشياده حيات حقانيه واردر اكرچه كه ميتده اثر حيات خفيدر پس ميتك حياتى ايله حيك حياتى

ظاهرده برابر دکلدر فافهم جدا بعدذا مولانا حضرتلری عشقی کنشه وعقلی سایه‌یه تشبیه ایلدی زیرا نورك یاننده سایه‌نك مقداری اولدیغی کبی عشقك یاننده عقل دخی بی اعتباردر پس عشقه نشان طلب اولنسه ینه کندی نشاندر والا عقل اکا نشان اولمقدن وانی حقیقت اوزرینه تعریف قلمقدن عاجز وقاصردر سایه کبی که کنشك نورنی تعریفه اقتداری یوقدر زیرا ظلمت مقوله سیدر ونورله ظلمتك اراسنده مناسبت وجهت جامعه یوقدر مکر ضدیت اوله و بدن کبی که روحی تعریفدن عاجزدر زیرا روحی تعریف ایدن ینه کندی آثاریدر که اعضا وقواده منتشردر وشجره کبی که رطوبت باطنه سنی تعریف ایدن ظاهرنده مشاهده اولنان نضارت وطراوتیدر یوخسه نفس شجره واغصان وفروع دکلدر والاشجرهٔ یابسه دخی دال اولمق لازم کلوردی (لمحرره) شاهدات حق اولوب اشیا * بلنور بو شهادتیله او غیب * نور خورشید ایلنجه ظهور * کورینور جرم منیری بی ریب * بعدذا بعض نسخده بو بیت دخی واقع اولمشدر که ذکر اولنور * ظلمتی راکه آفتابش برنداشت * ازدم ما کردد آن ظلمت چو چاشت * ظلمت * عدم النوردر جهل وشرك وفسقدن دخی ظلمت ایله تعبیر اولنور بونلرك اضدادی اولان علم وتوحید وطاعتدن نورایله تعبیر اولندیغی کبی نتکم قرآنده کلور (الله ولی الذین آمنوا یخرجهم من الظلمات الی النور) دم * نفسدر قتح فائله (معنای بیت) بودرکه برنوع ظلمت که ظلمت جهل وهوی ومیل ماسوادر آنی آفتاب قالدرمدی یعنی ازاله قلمدی زیرا آفتابك ازاله قلدیغی ظلمات محسوسه‌در ظلمات معقوله دکل اول ظلمت بزم نفسمزك تأثیرندن قوشلق وقتی کبی اولور یعنی شمس ضحی ایله ظلمات ارض بالکلیه مرتفع اولدیغی کبی نور نفس ایله دخی ظلمات وجود باسرها زائل اولور بوندن فهم اولندیکه نور نفس نور آفتابه غالبدر زیرا نور نفس نور ذاتدن ونور شمس نور صفاتدندر ونور ذات ایسه نور صفاته غالبدر نور شمس نور قمره غالب اولدیغی کبی پس نور شمسك بتوردیکی مصلحتی نور وجود دخی بتورر نتکم حضرت عایشه رضی الله عنها حضرت زهرا رضی الله عنهانك اضاءت نور جمالیله کیجه لرده ایلك اکردکلری روایت اولنمشدرفاما نور

وجودك بتوردیکی مصلحتی نور شمس بتورمز پس بوندن مرشد کامل اولنلرك قدرلری بلنمك ومظهر تام اولنلرك مرتبه لری فهم اولنمق کرکدر (لمحرره) نفس مرشده مقارن اولان * اهل نفس ایسه ده اهل دل اولور * بله کور آدم کامل قدرن * اهل نقصاندن نه حاصل اولور *

* ازوی ارسایه نشانی می دهد *

* شمس هردم نور جانی می دهد *

* وی * ضمیر غائبدر اولواوك دیمکدر بورادہ آفتابه راجعدر * ار * مهمله ایله حرف شرطدر اکر لفظندن تخفیف اولنمشدر * سایه * برحالة مخصوصه‌در که شمسله ظلال ماییننه جسم کثیف حائل اولان موضعده مشاهده اولنور وبر عبارتله دخی بودرکه بالذات ویا بالغیر مضیء اولان هوادن حاصل اولان نسنه در شمس وقمردن حاصل اولدیغی کبی * شمس * شمسهٔ قلاده دن مأخوذدر شمسهٔ قلاده جواهر قلاده‌نك جرما اعظمی وقیمةً انفسیدر فارسیده مبانکین دیرلر وجه تسمیه بین الکواکب توسطیدر وجائزدرکه افلاك اعتباریله اوله زیرا فلك شمسك تحتنده یدی عدد فلك واردر که فلك زهره وفلك کاتب یعنی عطارد وفلك قمر وکرهٔ اثیر یعنی نار وکرهٔ هوی وکرهٔ ماء وکرهٔ ترابدر زیرا کرات عناصر دخی تغلیب افلاکدن معدوددر وفوقنده دخی یدی عدد فلك واردر که بونلر درفلك احمر یعنی مریخ وفلك مشتری وفلك کیوان یعنی زحل وفلك منازل یعنی ثوابت وفلك اطلاس وفلك بروج وفلك کرسی وفلك عرش پس فلك شمس صوفیه‌ٔ محققین قاتنده اون بشنجی فلك اولمش اولورکه بین الافلاك توسط ایتمشدر بوسببدن قطب الافلاك وقلب الافلاکدر انکیچون حضرت ادریس حقنده (ورفعناه مکانا علیا) وارد اولدی افلاك اولان فلك شمسدر زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلم الهٔ معراجده روحانیت ادریس علیه السلامی اوراده مشاهده ایتدیلر نتکم اخبار صحیحه‌ده معلوم اولمشدر * نور * ضوء منتشردر که ابصار رؤیت اوزرینه اعانت ایدر ایکی قسمدر بری معقولدرکه بصیرته اعانت ایدر انوار الهیه دن منتشر اولان نور عقل ونور قرآن ونور تجلی وکشف وامثالی کبی

وبری محسوسدر که بصره اعانت ایدر اجسام نیره دن منتشر اولان
نور شمس ونور قمر وانوار نجوم نیره کبی امام راغب مفردات نام
کتابنده ایراد ایدر که ضوء نوردن اخصدر انکیچون قرآنده کلور
(هو الذی جعل الشمس ضیاء والقمر نورا) یعنی ضوء شمسه ونور قمره
تخصیص اولنمشدر * پس ضوء بحکم الوضع والاستعمال نوردن
اقوی در وحکما دیمشلردر که ضیاء بالذات اولان نوره دیرلر نور شمس
کبی ونور بالعرض اولانه دیرلر نور قمر کبی زیرا نور قمر نور شمسدن
مستفاد در یعنی قمر کرچه نفسنده جرم مظلمدر ولکن مصیقل اولدیغی
جهتدن قابل نور در پس شمسه مقابله ایتدکده بطریق الانعکاس
نور شمسله ممتلی اولوب شعاعی وجه ارض اوزره واقع اولور پس
وجه ارضده اولان نور دخی عارض اولمش اولور زیرا عارضدن عارض
اولان دخی عارضدر وبعضیلر دیمشلردر که لغتده ضیاءله نورك ماینده
فرق یوقدر انکیچون نور شمس ونور قمر دیرلر و بو قولی تأیید ایدر
اول آیت که قرآنده کلور (وجعل فیها سراجا وقمرا منیرا) یعنی
بو آیتده شمسدن سراجله تعبیر اولندیکه چراغدر مقصود شمس
اضاءت وانارتده چراغه تشبیهدر چراغ خود نور قمردن اقوی دکلدر
(معنای بیت) بودر که اکر سایه آفتابدن نشان ویرر سه واکا دلیل
وعلامت اولورسه نتکم ظل الشمس دینلور مضاف ایسه مضاف
الیهك وجودینه علامتدر زیرا کا اختصاصی واردر پس بو معنی بعید
دکلدر ولکن سایه ایله شمسك میاننده فرق چوقدر زیرا سایه نك
ذکر اولندیغی اوزره نشان اولمقدن غیری خاصه سی یوقدر زیرا
نورانی دکلدر که نور بخش ایلیه شمس ایسه هردم نور جان بخش ایلر
یعنی جان آنك نوریله منور اولور زیرا بدنك روشنا لغی جانك روشنالغنه
واسطه وسببدر بعد ذا بو بیتده اشارات واردر (اولکیسی بودر که
سایه ایله مراد نفس انسانیه وشمسله مراد روح انسانیدر زیرا
الله تعالی روحی شمس کبی نورانی ونفسی سایه ومحل سایه اولان ارض
کبی ظلمانی خلق ایلمشدر پس روح ارض بدنی تنویر ایدر نتکم قرآنده
کلور (واشرقت الارض بنور ربها) شمس وجه ارضی تنویر ایتدیکی
کبی وبدنده آثار تصرفات کوسترر پس روحه دلیل اولان فی الحقیقه

ینه کندی آثار وانواریدر یوخسه جماد مرتبه سنده اولان نفس وبدن
دکلدر شو قدر واردر که نفس وبدن روحدن منعکس ومتعلق روح
اولان قوایه متصل اولمغله روحه نشاندر دینلور الحاصل فی الجمله
ادله دندر نتکم قرآنده بطریق الاشاره کلور (وآیة لهم اللیل) ایکنجیسی
بودر که سایه مربوبیت وشمس ربوبیت مرتبه سیدر سایه نك قیامی
شمسله اولدیغی کبی مربوبك قیامی دخی ربله در وسایه یه ظل دیدکاری
کبی مربوبه دخی وجود ظلی دیرلر وبو وجودك مراتبی چوقدر زیرا
اجسام ارواحك ظلی وارواح دخی تعینات اعیانیه وصور علمیه نك
وتعینات وصور دخی تعینات شئونیه نك وبو جمله سی لا تعین
مرتبه سنده اولان هویت ذاتیه نك ظلیدر پس وجود اصلی وعلمی
وحقیقی ازلا وابدا بو هویتکدر ووجود فرعی ووهمی واعتباری
ظلالاتکدر انکیچون دیمشلردر که ظلالات رائحهٔ وجود شم ایتمشدر
وحالا موهوم ومعتبردر وجود حق ایسه معلوم ومحققدر بو وجود ظلالاتده
ظاهر اولمغله ظلالات ایچون وجود توهم اولندی مع هذا وجود
حقدن غیری وجود حقیقی یوقدر الحاصل ماهیات ممکنه اوزرینه
واقع اولان وجود ظل وجود حقدر یوخسه عین وجود دکلدر برنسنه نك
ظلی ایسه کندینك عینی دکلدر آیینه ده ووجه ارضده اولان صورت
وظل کبی (سؤال اولنورسه که اعیان ثابته دیرلر پس علم حقده
ثابت اولان اشیانیجه رائحهٔ وجودی شم ایتمامش اولور (جواب بودر که
حضرت علمده رائحهٔ ثبوتی شم ایتمکدن رائحهٔ وجودی شم ایتمك لازم
کلمز زیرا وجودله ثبوتك میاننده فرق واردر وجودده اولان ظهور تام
ثبوتده یوقدر و بو وجود ظلی وجود حقله قائمدر ولکن عرضك جوهر
له وصفتك موصوفله قیامی کبی دکل بلکه ظلك ذو الظل ایله قیامی کبی
وبو وجود ظلیده اولان کثرت وجود حقده اولان وحدتی منافی دکلدر
زیرا وجود حق مرآی مختلفه ده متجلی اولان صورت واحده کبیدر
وبو وجود حسبیله درکه اشیا وجود وعدمدن خلق اولنمشدر انکیچون
هر نسنه ده ایکی وجه واردر که بری عدمه وبری وجوده ناظردر
انکیچون محمدیه ده کلور * عارفك بر یوزی واردر حق جدا اندن بکا *
کیم کوز کسه اوله دی معبود خلق ای شهریار * عارفی تخصیص ایتدوکی وجود

معلومك بالفعل انده ظهورنه بناء در پس بو تفصيل معلومك اولدیسه
بيت مثنوی يه دخی احاطه حاصل اولدی زيرا حضرت مولانا وجود ظلی يه
اعتبار ايتمدی بلكه وجود ظلی نك انكله قائم اولديغی وجود اصلی يه
نظرا بلديكه اول وجودن شمسله تعبير ايلدی و بو وجودك بالاصاله
امدادی جانه اولمغله جانی تخصيص ايلدی يعنی روح وجود حقيقيدن
استجلاب فيض وجود ايدوب اولدخی بدنك حيات وبقاسنه امداد ايلر
بوندن فهم اولنور كه هرنسنه نك قيامی حقله در اكر حقك فيضی
منقطع اولسه وجود عدمه منقلب اولوردی وبونده اشارت واردر كه انسان
علو همت اهلی كركدر زيرا اعلی دن ادنی ايله قناعت ايتمك دنائتدر پس شمسك
ادناده سايه سندن اسلاده كنديه نظر صالمق كركدر و وجود ظلی و لوازمی
ايله اكتفا ايتميوب وجدانله حقايقی بولمق لازمدر (المحرر) حقه آينه اولمق
استرسك * ايده كور قلبی ماسوادن صاف * همتك حيقا بلند ايله * ربنا
الحق يبغض السفساف * او چنجسی بودر كه شمس ايله شمس تبريزی
وسائر نورجان بخش اولان ارباب كماله قدس الله اسرارهم وسايه ايله
اجساد محضه مرتبه سنده اولان علماء رسوم وارباب نقصانه اشارت
واردر كه نتكيم قرآنده كلور (فاصبحوا لا يری الا مساكنهم) زيرا بو آيتده
اشارت بودر كه اهل رسوم واصحاب دعوی اولنلر بی اهل اولان
مساكنه وبی روح اولان قوالبه بكزر ومساكن وقوالب اكرچه فی الجمله
آثاردندر فاما بی اهل وبی روح اولدقجه ظلماتدن واسباب وحشتدندر
انكيچون ميتك جماد اولديغی متيقن ايكن وهم اندن توحش وتنفر ايدر
پس ارباب قال واصحاب دعوی وضلال مجلسلرنده اولان برودت
ووحشت ذكر اولنان معنادندر زيرا اهل حال اهل حيله ايله مستأنس
اوله كلمشلردر اكرچه كه هر جماده دخی حيات حقانيه واردر نتكيم بالاده
اشارت اولندی ولكن جمادك اول حياته شعوری اولمیجق چه سود
وبو سببدندر كه اهل مكاشفه اولنلر جماد حكمنده اولنلری دخی مقاملرینه
كوره خوش كوررلر زيرا متجلی اولان مسمايه وحاكم اولديغی اسمايه نظر
ايدرلر فافهم جدا پس مولانا حضرتلری ديمك استرلر كه اكرچه كه اهل
رسوم واصحاب نقصان وارباب دعوی دخی فی الجمله حقدن خبر ويررلر
واندن نشان كوسترلر ولكن شمس مرتبه سنده اولان ارواح عاليه كبی
تنوير قلب واضاءت روحه اقتدارلری يوقدر زيرا نفسلری صبح كاذب
كبی ظلمتی متعقبدر اطوار ومنازل بلمزلر ومراتب اوزرينه تربيه يه قادر اولمازلر

پس او مقوله اشخاص ظلمانيه دن اعراض وارواح نورانيه يه اقبال لازمدر
تاكه صحبتلرندن غدای روحانی وتربيه لرندن انجذاب رحمانی ونفسلرندن
فيض حقانی وتوجهلرندن الهام ربانی حاصل اولور (لمحرره) اسب رهوار
وار ايكن بويوله * خر لايفهمی نيلر عاقل * سالك راه حق ايسك
سنده * وار اول اكاكه ره بندارك قل *

سايه خواب آرد ترا همچون سمر
چون برآيد شمس انشق القمر

* سمر * حركت ايله عربيدر حديث ليل معناسنه يعنی كيجه كلجسی وحورنه سی
وافسانه لری نتكم اطول ليالیده عوام ناس مبتلالردر و بعضيلر
ديديلر كه سامر ليل مظلم وسمر سواد ليلدر انكيچون حديث ليله سمر
ديديلر وقرآنده كلور (فكنتم علی اعقابكم تنكصون مستكبرين به سامرا
تهجرون) امام قرطبی رحمه الله عليه ذاهب اولديغی اوزره صلوة
عشادن صكره كراهيت حديث متفق عليه در يعنی حديث ليل مذاكرهٔ
علم طريقيله ويا بر مصلحتی متضمن اولمسه بلكه قول باطل ومالايعنی
مقوله سندن اولسه اجتناب ايتمك كركدر زيرا طاعت حقدن خارجدر
تفصيلی روح البيان نام تفسير عزيزده در * جز ياد دوست هرچه كنی جمله
ضايعست * جز سر شوق هرچه بكويم بطالتست * انشقاق * شكافتن
معناسنه در يعنی يارلمق * قمر * ماه در وجه تسميه اونی بياض اولوب
صاروه يه مائل اولديغيدر نتكم حمار اقمر دیرلر چن ذكر اولنان وصف اوزرينه
اولسه كذا فی شرح التقويم وقاموسده دير كه قمرت ضمله حضرته مائل اولان
اوندر ويا خود اول بياضدر كه انده كدورت اوله شهرك اوچنجسی
كيجه سنده وياخود اوچندن صكره قمر اطلاق اولنور بوراده انشقاق قمرله
مراد قمرك زوال واضمحلالیدر وبعضيلر ديمشلردر كه انشق القمر
وضح الامر معناسنه دخی كلور نتكم مفرداتده مسطوردر وبو معنانك دخی
بو مقامه ملايمتی وار در حقيقتی اوزرينه انشقاق قمر زمان پيغمبر
عليه السلامده اولمشدر كه جملهٔ معجزاتدن معدوددر وبعضيلر قاتنده
قرب قيامتده قمره عارض اوله جق انشقاقدر (معنای بيت) بودر كه سايه
ويا سايه كبی ظلمتی مشتمل اولان كيجه سكا خواب كتورر كيجه حكايه
سی وافسانه سی كبی يعنی كيجه لرده افسانه ديكله ينه خواب غالب

اولدیغی کبی سکادخی سایه دن غلبه ایدر انکیچون ایام صیفده ابناء
سبیل سایه یه نزول ایلسه‌لر ویاحرارت شمسده کار دنیایه مشغول اولنلر
ظله منحول اولسه‌لر فی الحال خواب غلبه ایدر ونفس شب دخی بویله
درزیرا سکون ایچون خلق اولنمغله مورث خواب در یعنی شبك مزاجی
باردرطب اولمغله قوای انسانیه یه ضعف طاری اولور ومظلم اولمغله
حواس دخی سکون بولور بوسببدن حرکتدن قالور وخواب غلبه
قالور چونکه شمس یوقاری کله یعنی طلوع ایده وقرنی افق سمادن ظاهر
اوله قمر منشق ومضمحل اولور یعنی کیجه نك حکمی کیدر وکوندزك حکمی
ظهور ایدرکه خوابدن بیداریدر * بعدذا بو بیتده اشارات واردر
(اولکیسی بودرکه عقل قمره وعشق شمسه بکزر نورشمسله نورقمر مضمحل
اولدیغی کبی نورعشقله دخی نورعقل متلاشی اولور پس عقل معاش
بدنه تابع وبدن دخی ظلمتده شب ویاسایه کبی اولمغله اول ظلمتك انکشافی
نورعشقله حاصل اولدی و بوانکشافدن صکره ظاهر و باطن وجود
آیینه صورتن بولادی اجرام تیره بری برینه حائل اولمدیغی کبی اعضا
وقوی دخی بری برینه روشن کوروندی اکرچه که شمع دل فانوس بدنله بوروندی
(ایکنجیسی بودرکه سایه بدن وبدنك احوال خارجیه سیدر خوابدن
مراد امور بدنیه یه اشتغال ایله حاصل اولان غفلتدر وسمردن مراد
مسامرات نفسانیه‌درکه غفلتدن ناشیدر ومسامرات خارجیه دخی
انك آثاریدر وبونلر خواب قلبه سببدر زیرا بصیرته پرده‌در وشمس نور
روحدرکه طلوع ایتدکده بدنك ظلمت وکثافتی ونفسك حجاب غفلتنی
وقلبك کورتنی ازاله ایلر معلوم اوله که طلوع وغروبده واوقات لیل
ونهارده اشارات واردر * وقت مغرب نفس مطمئنه‌دن مرتبهٔ
ملهمیه تنزله اشارتدر ومابین العشائین مرتبهٔ لوامه یه وآنك مابعدی
مرتبهٔ اماره‌یه تنزله دلالتدر چون وقت شافعی اوله نفس اماره‌دن
لوامه‌یه ترقی ایدر و وقت حنفی لوامه‌دن ملهمه‌یه ووقت طلوع
ملهمه‌دن مطمئنه‌یه ترقی ایدر و بوتنزل وترقی دائما دور ایلر ونفس
بوائناده گاه استتار اوزرینه اولور کیجه کبی وگاه تجلی اوزرینه اولور
کوندز کبی پس مادامکه طلوع شمس اولمیه کیجه‌نك حکمی خوابدرکه
اهل حجابك حالیدر زیرا اهل کشفك وقت استتارده دخی قلبی بیداردر

فافهم (المحرره) ایده کورچشم دله ای غافل * نورحقدن براوزکه پرتوجاب *
دیه سن تاینام عینای فی * اللیالی ولا ینام القلب (اوچنجیسی بودرکه
سایه‌دن مراد نفس وشمسدن مراد روح وقمردن مراد قلبدر *
مقصود شمس روحك تجلیسی ایله حبهٔ دل وقمرقلبك انشقاقنی بیاندر
ظاهرده شمسله فواکهه نضج وقمرله لون وسائرکواکبله طعم حاصل
اولدیغی کبی باطنده روحله تربیه وقلبله تصفیه وسائرقوا ایله مذاق دل
حاصل اولور وحجر منشق اولدقجه انهار تفجر ایتدیکی کبی قلب دخی
تجلی ایله منشق اولدقجه اندن آثار فیض ظاهر اولمز نتکم قرآنده کلور
(وان من الحجارة لما یتفجر منه الانهار وان منها لما یشقق فیخرج
منه الماء) ومعاصریندن نجلی اطا ئفندرکه دیمشدر (قمرطبعم
اولدی صان ایکی شق * بکا مخلص تجلی ایلدی حق * (دردنجیسی
بودرکه شمس ایله مراد سطوات تجلی وانشقاق ایله مراد قیامت صغرادر
نتکم قرآنده کلور (اذا السماء انشقت) یعنی قیامت کبراده
سما منشق وشمس وقمر ونجوم مضمحل اولدیغی کبی سلوکده دخی
حقه رجوع واوصاف وجوددن فناده نفس اوزرینه قیامت قوپر
وقلبه قبربدندن بعث واقع اولور ویاخود قبرکبی قلب منشق اولوب
انوار ازل وابد واسرار فنا وبقا ظاهر اولور ونقدر خفایای ملك
وملکوت واربسه ظهوره کلور (المحرره) اولسه پرده‌دردیدهٔ ریب *
* سکا ایتمز تجلی برنوغیب * (بشنجیسی بودرکه کتاب وجودك
آیاتی ایکی نوعدر بری محکماتدرکه تعینات الهیه واسماء ربانیه
واحکام وجوبیه‌در وبوآیاته بروجهله نسخ طاری اولمز زیرا وجود
حقیقی حقه مخصوصدر وبری دخی متشابهاتدرکه تعینات کونیه
واسماء کیانیه واحکام امکانیه‌در وبوآیاته نسخ عارض اولور زیرا
وجود اضافی خلقه متعلقدر وبو وجود اضافی یه متشابه دینلدی
زیرا وجود ایله عدم اراسنده دائردر یعنی کندی نفسنده عدم
ووجود حقه اضافتله وجوددرکه اندن مستفاضدر پس تأویلندن
محجوب وسرندن غافل اولنلرك بعضیسی نفسنده مطلقا عدم اولمسنه
ذاهب اولدیلر وبعضلر دخی نفسنده مطلقا وجود اولمسنه قائل
اولوب ایکی فرقه اولدیلر برفرقه‌سی حدوثنه ووجود واجبه مغایرتنه

وبر فرقه سی دخی قدمنه ووجود واجبك عینی اولاسنه ذاهب اولدی ولكن بو جمله سی خطا ایتدیلر زیرا راسخ فی العلم مقوله سندن دكل ایدیلر فاما راسخ فی العلم اولوب حقایق اشیایه واقف اولان ومراتب اوزرینه تمشی ایلینلر بیلدیلر كه آیات متشابهات كه تعینات كونیه دن عبارتدر ظواهر وبواطنی اعتباریله احكام واسماء امكانیه ایله احكام واسماء وجوبیه یی جامعدر وبو جمعیت اعتباریله بر وجهی عدمه وبر وجهی وجوده ناظردر عدمه ناظر اولان وجهی مظهریتندن قطع نظر كندی نفسنده اولان اعتباریدر ووجوده ناظر اولان وجه مظهریتی حیثیتندن اولان اعتباریدر پس اعتبار اول ایله كندی نفسنده معدوم ومدرنه وجود ظلی ونه وجود اصلی ایله موجود اولمامشدر واعیان وحقائق ایچون رائحهٔ وجود شم ایتمك بو قدر مگر حضرت علمده رائحهٔ ثبوت شم ایتمش اوله واعتبار ثانی ایله كندی نفسنده موجوددر واعیان وحقائق ایچون رائحهٔ ثبوتی شم ایتمك اولدیغی كبی رائحهٔ وجودی شم ایتمك دخی متحققدر ولكن وجود ظلی وصوری وفرعی ایله موجوددر یوخسه وجود عینی وحقیقی واصلی ایله دكل زیرا بو وجود واجب الوجوده مخصوصدر پس ماهیات ممكنه اوزرینه واقع اولان وجود ظل وجود حقدر شیئك ظلی ایسه كندینك عینی دكلدر نتكم بالاده مرور ایلدی ولكن تأویلك زیاده خفاسندن محجوبلری غفلته دوشرمش وتشابهنه نظر اعقللرین شاشرمشدر وچون شمس تجلی طلوع ایدوب حجاب حس وخیال ووهمی رفع ایله معلوم وموهوملك میاننده امر واضح اولور وشب غفلتك حكمی تمام اولوب دیدهٔ دل روشنالق بولور اشته بو وجود ظلی بر سایه كیدر كه ظاهر بین اولانه نور شمس وجود حقیقیدن پرده در بو پرده مرتفع اولمدقجه جمال مقصودی مشاهده حاصل اولماز (لمحرره) جكمه كور چشم دله كحل جلا * تاكه دیدار یار ظاهر اولا * سحر وصله ایروب عاشق زار * شب هجران دو كنوب آخر اولا * (النجسی بودر كه سایه دن مراد ارباب نقصاندر كه تربیه لری سالكاره خواب كتورر نتكم طبیب قاصرك معالجه سی خسته یه بردورلی درد دخی ارتورر پس بو خواب غفلتدن اویانمغه بر مرشد بیدار و بو ظلمتدن خلاصه

شمس مرتبه سنده بر مظهر انوار كركدر تا كه قمر قلب منشق اوله وحقدن تجلی بوله وعقدهٔ وجود چوزیله وطلسم بدن بوزیله (لمحرره) كنج اسرار خدادر بودل * نفس بدذراكا چون اژدرها * اولمیجه بو اژدرهادن حال * در كنجور آچلور كم درها * (یدنجیسی بودر كه قمر تجلیٔ صفات مظهری وشمس تجلیٔ ذات مظهرینه اشارتدر زیرا قمر مرتبهٔ قلب وشمس مرتبهٔ سردر پس شمس اولدیغی یرده قمر مضمحل اولدیغی كبی مظهر تجلیٔ ذات اولان انسان كامل یاننده دخی مظهر تجلیٔ صفات اولان انسان ناقص ومتلاشی اولور نتكم قرآنده كلور (یدالله فوق ایدیهم) زیرا فرع اصله نظرله ضعیفدر نتكم اولاد وآباده مشاهده اولنور یعنی پدر یدالله مظهری واولاد مظاهر ایدی در وایدی اگرچه تظاهر حسبیله غایت قوتده در * ولكن قوتی یددن استفاضه ایدر اغصان شجره اصلدن اخذ ایتدیكی كبی (لمحرره) قنده كم ایده پادشاه ظهور * سوزدوشرمی بكم رعایایه * ایتسه خرشید تیروش پرتاب * دونرانده هلال چون پایه *

خود غریبی در جهان چون شمس نیست
شمس جان باقیست او را امس نیست

* غریب * وطندن متباعد اولانه دیرلر وهر نسنه كه جنسی اراسنده عدیم النظیر اوله غریب دینلور علمایه غرباء دیرلر زیرا جهال اراسنده قلتلری وارد وكمل اولیایه غرباء دیرلر نتكم كلور (فطوبی للغرباء) زیرا اقل من القلیل اولدقلرندن ماعدا سیر سلوكده بعدلری وار در شویله كه انلرك واصل اولدیغی نهایة النهایاته سائر افراد قدم بصمشلردر وبو كلمه نك جوهر حروفی مشتمل اولان اسمانك جمله سنده معنای بعد ملحوظدر حروف جنی متضمن اولان الفاظده معنای استتار معتبر اولدیغی كبی مثلا غراب دیدیلر زیرا اذهابده بعدی واردر منقولدر كه حضرت نوح علیه السلام وقت طوفانده غرابی روی ارضدن خبر كتورمكیچون ارسال ایتدكده دریا اوزرنده بر جیفه یه مشغول اولوب خبرله حضرت نوحه رجوع ایتمدی انكیچون غراب ایله تشأم ایدوب غربتی انك اسمندن استخراج ایلدیلر * یاغراب البین یالیت بینی وبینك بعد المشرقین * قال فی المقاصد الحسنة (قالوا غراب البین

لانه بان عن نوح عليه السلام لما وجهه لينظر الى الماء فذهب ولم يرجع واذا تشأموا به * على الصباح بروى توهر كه برخيزد * صباح روز سلامت برومسا باشد * وعنقاى مغرب ديرلرمحسن وزنى اوزره برجاريه اختطاف ايدوب اغراب وابعاد ايتديكيچون وياخود جهت غربه كتديكيچون وعلى هذا * شمس * كوكب نهارى دركه نورى سائر كواكب اوزره غالبدر شمس جاندن مراد روح روان ويا نورجاندركه رب رحماندر نتكم ابيات آتيه اكا قرينه رد * امس * دونكى كوندر يعنى اليوم الذى قبل يومك بليلة كما فى القاموس بوراده مراد غروب ومضى وفناوزوالدر زيرا برنسنه امسله مسبوق اولسه اوزرينه زمان جارى اولوب حادث اولور حادثك ايسه بقاسى يوقدر * (معناى بيت) بودركه دنياده خودشمس كبى غريب يوقدر زيرا عديم النظيردر وهيا كل علويه وندا وير فلكيه دن انك سير وحركتنه بكزر يوقدر ولكن فانيدر زيرا امسله مسبوقدر انكيچون قيامتده زوال بولسه كركدر نتكم قرآنده كلور (اذ الشمس كورت) وبوسببدن شمسه عبادت ايدنلر ضلالت اهلى اولدقلرن بيلوب خجل اولسه لر كركدر شمس جان ايسه باقيدر اكا فنا يوقدر زيرا اكرچه ظهورى حادثدر لكن وجودى قديم وبقاسى ابديدر شمسى دينلديكى اعضا وقوى وجهان وجودى تنوير ندن اوتوريدر پس شمس جهان غريب صورى وشمس جان غريب معنويدر * زيرا نفخ حقه مخصوص وابو القلب اولمغله ممتاز وسيرالى الله ايله فرد ويكتادر وياخود نورالهى كه جان انكله منوردر اكا زوال كلمز وقرآنده كلور (الله نور السموات والارض) يعنى الله تعالى ارواح اجسامى تنوير ايديجيدر زيرا جمله موجودات نوراسميله ظهور بولمشدر وبونورك روح انسانيه زياده اختصاصى واردر زيرا انسان روح جهتندن ابو الارواح وجسم جهتندن ابو الاجسامدر پس جميع تعينات ارواحيه واجساميه نك ظلى وعكسى وتفصيليدر الحاصل بونور باقى ايله منور اولان جان نور حادثه التفات ايلمز زيرا قديم يانده حادثك موقعى يوقدر انكيچون اهل دل اولانلر ليلهٔ قدرده تجلىٔ نورى خانه نك داخلنده وظاهر بين اولنلر خارجنده طلب ايلمشلردر وبونوره واصل اولنلر غربادر زيرا ظلمات وجوددن خلاص اولمشلر ووطن ملكدن مفارقت قلمشلر وعالم ملكوتى كذر ايلمشلر وجميع منازلى دور ايتمشلر

وعنوان كتابده اشارت اولنان نيستان آلهى يه قدم بصمشلر واول مقامده تنها قالمشلردر زيرا اوراده ابناء جنسدن انيس وجليس وخبر مواطن ماسوا كسلور شويله كه اول مقامك صاحبى محيطه دوشن سفينه كبى اولور وفلك شمس قطب الافلاك اولديغى كبى اولدخى مدار عالم اولمق مرتبه سن بولور وظواهر جميع اشيا نور شمسله مستنير اولديغى كبى بواطن جملهٔ موجودات دخى انك نوريله مستضئ اولوب فيض نفسى ايله بقالرينه امداد كلى كلور (لمحرره) عرق ذاتى كسلوردى خلقك * ايتمسه قطب وجود امدادى * شيرفيض نفسيدر آنك * جملهنك اغزينه ويرن دادى * وبونده اشارت واردركه برنسنه نك بقاء آثارى كندى بقاسى حكمنده در انكيچون اهل آلهه موت يوقدر زيرا انلرك آثار حقيقيه سى اولان ارشاد وعلوم ومعارفه زوال كلمز وشمس جان تصريح اولندى زيرا اجساده اعتبار يوقدر اكرچه كه كمل اوليانك اجساد لطيفه سى انحلال وانفساخ قبول ايتمز (لمحرره) بركات روانله بوجسد * روان اولوب قالور چورييمزايد *

شمس درخارج اكرچه هست فرد

مى توان هم مثل اوتصوير كرد

*خروج * باطندن ظاهره انتقالدر خارج مظهر آثار اولان وجودك ظرفيدر نفس حيوانى يه بدن كبيدر ذهن بويله دكلدر نتكم بيت آتيده كلور * فرد * صفت مشبهه در منفرد معناسنه يعنى غيرانكله مختلط اولميه ديرلر انكيچون (اشهد انك احد فرد) دينلدى زيرا ذات حقده تركيب وازدواج يوقدر جواهر فرد بونلندر يعنى جواهر منفرده ديمكدر جواهر جمع ايكن نعتى افراد اوزرينه كلدى وجهنى دايلر كتب مبسوطيه نظر ايده لر * توان * كوچ يتمك وقدرت معناسنه وتوانيدندن صيغهٔ امردر وتواند معناسنه ده كلور * مثل * مشابهت ايچون وضع اولنان الفاظك اعميدر يعنى معانيدن برمعناده غيره مشابهدن عبارتدر نه مقوله معنى اولورسه اولسون مثلا نديالكز جوهرده مشاركه ديرلر وشبه يالكز كيفيتده ومساوى يالكز كميتده وشكل يالكز قدر ومساحتده مشاركه ديرلر مثل ايسه بونلرك جملهسنه شاملدر انكيچون قرآنده من كل وجه نفى تشبيه تخصيص اولنوب (ليس كمثله) دينلمشدر تصوير صورتنه كتورمك وصورت

ویرمکدر صورت تمثالدن اعمدر زیرا ذی روحدن اولان خلق الهه
تشبیها تصویر اولنانه تمثال وذی روح وغیرذی روحه تشبیها مصنوع
اولانه صورت دیرلر *کرد* بوراده کردن معناسنه درنتکیم ایکی فعلك
اجتماعنده بریسی مصدر معناسنه حمل اولنمق مطرد در (معنای
بیت) بودرکه شمس اگرچه خارجده فرد ویکتا وعدیم النظیر در ولکن
ذهنده انك مثلنی تصویر اتمکه قادرسن ویاخود تصویر اتمك ممکن
اولور زیرا کلیاتندر کلی نك وجودی ایسه کرك خارجده فرد واحده
منحصر اولسون شمس کبی وکرك خارجده وجودی اولمسون شریك
باری ولاشیء ولاممکن وسائر کلیات فرضیه کبی بو جمله نك کثیرین اوزینه
صدقی امکان ذاتی ایله ممکندر امکان فرضدن فی الواقع اشتراك
وبالفعل فرض لازم کلمز پس ذهنده نیچه شموس تصور وتصویر
فرض اولنور بونده اشارت واردر که الله تعالی هرنسنه یی زوج خلق
اتمشدر نتکیم قرآنده کلور (ومن کل شیء خلقنا زوجین) پس برنسنه نك
خارجده زوجی اولمامق ذهنده عدمنی مستلزم دکلدر وخصوصا
نور وظلمت دیرلر پس نور وظلمت بری برینه زوج وتناسب تضاد ایله
متناسب اولورلر ودیمشلردر که ماسوی اللهك جمله سی زوجدر نتکیم
دیرلر حلو وحامض وابیض واسود وذکر وانثی وفوق وتحت ویمین
وشمال وقدام وخلف وماضی ومستقبل وذات وصفات وارض وسماء
وبر وبحر وشمس وقمر ولیل ونهار وصیف وشتا وجنت ونار الی غیرذلك
مما لایحصی وبونلرك ازواج اولمسی ممکنة الوجود اولوب محدثنك مقابل
ومعارضدن فرد منزه اولدیغنه دلالت ایدر (سؤال اولنورسه که حق
وخلق ورب وعبد دیرلر پس حقك دخی زوجی اولمق لازم کلور
(جواب بودرکه بوزوج لفظی مقوله سندندر تعریف ونسبت ایچون
تزویج اولنور والا خلق حقه مقابل کلمز زیرا خلق مخلوق وحق خالقدر
وبردخی ازدواج عالم صفاته کوره در زیرا اشیا مظاهر اسما وصفاتدر
وبو وجهله ربله مربوبك میاننده مناسبت وارتباط واردر والا ذات
باری قیود وحدود وکنهی اوزره تصور وشهوددن مبرادر وبونده
قطب اقطابه دخی اشارت واردر زیرا قطب وجود هر عصرده
فرد واحددر وجسم واحدده ایکی روح اولمدیغی کبی بر زمانده دخی ایکی

قطب اولماز نتکیم براولکه ده ایکی پادشاه اولماز ولکن اگر قطبك واکر
پادشاهك نظائری واردر سائر اقطاب وخلافته مستعد اولان اشخاص
کبی انکیچون بری ظهوردن بطونه انتقال ایتدیکی کبی نظیری انك
مقامنه استخلاف اولنور شمسك غروبنده قمر استخلاف اولندیغی کبی
بوندن فهم اولنور که برکسنه کمالاتده نقدر فرد ولانظیر اولسه ینه مثلی
متصوردر پس کلیت اسماسنه نظر ایلیوب حالنه مغرور اولمیه (لمحرره)
دادحقدر کمال انسانی * نه ایچون ایده کمال اهل غرور * دوشمیه یره
یلدزك چوقلك * اولمه هرکز علو که مغرور *

ایك آن شمس که بنده ستش اثیر
نبودش درذهن درخارج نظیر

برنسخه ده ایك شمسی که ازوهست اثیر * وبرنده دخی * شمس جان کو
خارج آمد از اثیر * دوشمشدر بری برینه متقاربدر * اثیر * امیر وزننده فلك
قمردن اشغه کرهٔ ناره دیرلر اول برهواء حاردر که ضیاسی یوقدر واندن
اشاغه هواء بارد واردر که زمهریر دینلور کذا فی اخوان الصفا
وبعض اهل حقیقت که شهابی شعلهٔ کرهٔ آتشدر که هواء غالب ایله
آتشدن منفصل اولور دیمشدر بو صورتده اثیر مضیء اولمق لازم کلور
مکر کیم تأویل وتلفیق اولنه فافهم والله اعلم * ذهن * مظهر آثار اولیان
وجودك ظرفیدر که قوت نفسانیهٔ دراکه در * نظیر * مثل معناسنه کویا ایکی مثل
بری برینه ناظردر مناظر کبی (معنای بیت) بودرکه لکن اول شمس حقیقی
که کرهٔ آتش اکا بنده ومسخر اولمشدر آنك ذهنده وخارجده مثلی یوقدر
یعنی الله تعالی من کل الوجوه فرد ویکتادر شویله که انك ذاتنه مماثل ذات
یوقدر زیرا اشیا یا اجسام ویا اعراضدر الله تعالی ایسه بونلردن منزهدر زیرا
ذات حادثه ذات قدیمه مثل اولماز وصفة حادثه دخی ذات قدیمه صفت
اولماز ذات حادثه صفت قدیمه اولمدیغی کبی ونفس الامرده حقك
ذاتنه مماثل منعدم اولدیغی کبی تصورده دخی منعدمدر زیرا کنهنه
عقل ایرمز وتصور کرمز تا که مثلی تصور وتصویر اولنه نتکیم کلسه
کرکدر اشباه ونظائر اثبات ایدن مشرکین ومشبهه کمال جهالت
وزیاده حماقتلرندن اثبات ایدرلر که امر موهومه وجود ویرمدن
ناشیدر دیمشلردر که نه صورت که مرآت قلبده ظاهر اوله ویا برمثال که

خاطره خطور ایله ویانفس بو کیفیته رکون ایلیه الله تعالی انك خلافنه در زیرا جمله سی سمات حدوثدندر انکیچون سید الطائفه جنید بغدادی قدس سره قسم ایدوب بیورر والله ماعرف الله الا الله (لمحرره) نقدر اولسه سخنور آدم * وصف حقه کلنجه اولور لال * ذاتنه خود خرده ره ایاب * بواور ادراك تكاپوده كلال * معلوم اوله كه اثیر تخصیص بالذكر اولندی زیرا آتش ایله شمس اضاءت واحراقده مشتركلردر نتکم عقل ایله شمسك اراسنده دخی اشتراك واردر زیرا نور شمس ایله محسوسات ونور عقل ایله معقولات ادراك اولنور و بردخی بودركه سائر كراتدن شمسه قربی واردر و بردخی بودركه نار نورك باطنیدر نتکم حوا آدمك علیهما السلام باطنیدر انکیچون حوا موئنث اولدیغی کبی نار دخی موئنث اولدی وآدم مذکر اولدیغی کبی نور دخی مذکر اولدی و بر دخی حد دنیای فلك قمرك مادوننددن اعتبار ایدنلره كوره اول موجود اثیر اولمغله ذكر جزء واراده ٔ كل طریقیله مقصود مجموع دنیادر و بونده شمس ایله روح سلطانی یه واثیر ایله طبیعت ونفس حیوانی یه اشارت واردر زیرا عالمك استضاءتی نور شمس ایله اولدیغی کبی جسدك دخی ظاهرا و باطنا استنارتی نور روح ایله در واثیرده حرارت غالبه اولدیغی کبی طبیعت ونفسده دخی واردر انکیچون صوم ایله منشد اولور زیرا صومده استعمال مرطبات اولمامغله حرارت زائده حاصل اولور وكذلك اشارت واردر كه ذهن وخارج مخلوقدر وقدیمك ذاتی حادثه كنجایش مرتبه سندن مبرا اولدیغی کبی تصوری دخی بویله در وذهن ایله مراد حقیقتده عالم ملكوت وخارج ایله عالم ملكدركه بری عالم نور وبری عالم ظلمتدر پس حق تعالینك نه عالم نورونه عالم ظلمتده نظیری یوقدر مخلوقات ایسه بوایكی عالمدن عبارتدر وذاتنك جمیع عوالمده نظیری اولمدیغی کبی تجلی اولنك دخی نظیری یوقدر زیرا جمیع تجلیات انك تحتنده مندرجدر كه كواكب نیره شمسك تحت حیطه سنده داخل اولدیغی کبی پس آنك كه احاطه سی كامل و حكمی شاملدر لانظیردر بومعنادندر كه سائر موجودات انسانه تابع وانك تسخیرنده داخلدر وكذلك اشارت واردر كه موجوداتده رب واحد ایله عباددن غیری یوقدر نتکم قرآنده ٔ كلور (ان كل من فی السموات والارض الا آتی الرحمن عبدا)

وعبادك دخی وجودی فی الحقیقه موهوم اولمغله مافی الدار غیره دیار دینور بوندن فهم اولنور كه كلمه ٔ شهادتده واقع اولان نفی وجود متوهمی نفیدر یوخسه فی نفس الامر نفی واثبات یوقدر واشارت واردر كه نور آلهیدن شمس ایله تعبیر اولنمق شمسك احاطه جهتندن اوسع و اعمیتنه كوره در و بردخی شمس حقك وحدت وجودنه دلیل اقوی در زیرا اكر شریكی اولسه شریكنك شمسی قنده در دینور نتکم رقیم اولده كاوران كان للقیوم ند فاین شمسه یعنی اكر واجب تعالینك شریك مماثلی اولسه تحت وجودده شمس آخری اولمق لازم كلوردی زیرا شمس اكمل النیراندر پس آنی خالق اولان خلق ایتمسندن اكمل اولور و برنسنه كه غیراندن اكمل اولسه نیجه واجب الذاته اولور زیراوجوب ذاتی خصایص كمال تامه دندر وچون شمس آخری بولنمدی وجودده آله آخر دخی اولمق لازم كلمدی (لمحرره) اولمه بومعنی یی هر كز جاهد * انما الله آله واحد *

> در تصور ذات اورا كنج كو
> تا درآید در تصور مثل او

* ذات * برنسنه نك نفسنه وحقیقتنه دیرلر اصلنده ذو لفظنك موئنثیدر یعنی تاء تأنیث ایچوندر ولكن صكره تأنیثدن منسلخ اولوب تا اصلیه مجراسنه اجرا اولندی انكیچون نسبتده تایی اثبات ایدوب ذاتی دیدیلر والله تعالی اوزرینه اطلاقی تجویز ایتدیلر مع هذا علامه دیمزلر اكرچه كه حق تعالی علام اولنلرك اعلمیدر زیرا تاده تأنیث ایهامی واردر ذات لفظی كبی اسماء مستقله دن دكلدر ذات ایله وجودك میاننده فرق واردر ذات باطن ووجود ظاهر اعتباریله اطلاق اولنور و بومقوله اطلاقات تفهیم وتعریف ایچوندر والا ذات حق فی الحقیقه ذات اطلاق اولنمقدن دخی منزهدر * او * ضمیری شمسه عائددر كه مراد الله تعالی در * كنج * كاف عجمیله تصحیح اولنمشدر صغمق معناسنه نتکم دیباجه ٔ كتابده مرور ایتدی بعده ذا بو بیت سؤال مقدره جوابدر سؤال بودركه بالاده مرور ایتدیكه شمس حقیقینك ذهنده وخارجده نظیری یوقدر مع هذا یوقدر ارباب عقول خلافنه ذاهب اولوب تثنیه وتثلیث ایتمشلر ووحدته مغایر یوله كتمشلر پس جواب و یرر كه الله تعالینك ذاتنه تصور صغمق قنی تا كه تصورده انك مثلی كله ونظیری حاصل اوله یعنی مثل تصور اولنمق ذاتنه

ادراك تعلق ايتمك اوزرينه موقوفدر بو ادراك محال اولنجق تصور مثلی
دخی محالدر پس اكا مثل تصور ايدن حقيقت حالدن غافل و تصور
نيدوكن بلمز برجاهلدر الحاصل الله تعالينك وجودی واجب وماسوی نك
وجودی ممكندر ممكن ايسه واجبه مماثل اولمازو كذلك واجب ممكنك تصورنه
صغمز تصوره كلن اوهام وخيالاتدر كه الله تعالی انلرك جملهسندن منزهدر
وحق ادراك محال اولمغله ذات الهيهده تفكر ايتمدن نهی اولندی زيرا كنه ذات
مرتبهسی انبيا واوليايه منكشف اولمامشدر فكيف غيريه انكيچون
(ماعرفناك حق معرفتك) دينلدی يعنی فی الجملة معرفت واردر كه طاقت
بشريه وفا ايتديكی مرتبهدر ولكن كنه ذات مرتبهسی كه طاقت بشريه
وفا ايتمديكی مرتبهدر اكا معرفت تعلق ايتمز حقيقتی بودر كه الله تعالی
وحدتی ومظاهر واوصافدن تجردی اعتباريله ادراك اولنماز بو جهتدن
(نور آنی اراه) دينلدی فاما حيات وعلم وارادت وغيری اوصافله اتصافی
اعتباريله ادراك اولنور بو معنی دن (رأی قلبی ربی) دينلدی
زيرا بو وجهله مدرك ومدرك ميانده مناسبت واردر كه ما لوهيت
والوهيتدر انكيچون قرآنده (فاعلم انه لااله الاالله) دينلدی يعنی
متعلق علمی مرتبه الوهيت قيلدی زيرا بو مرتبهنك فوقنده اثر ووصف
وحكم يوقدر كه ذات بحت مرتبهسيدر بوندن فهم اولنور كه تجلی
ذاتی نك تعينی حضرت الهيهدندر يوخسه ذات احديهدن دكلدر زيرا
ذات احديهده تجلی واثر اولماز وتجلی الوهيت تجلیٔ صفاتندندر زيرا
الوهيت صفت ونسبتدر (سؤال اولنورسه كه بوندن ظاهر اولور كه تجلی
ذات يوقدر (جواب بودر كه افعالده وصفاتده تجلی اولديغی كبی ذاتده
دخی واردر ولكن كنه ذات مرتبهسندن دكلدر بلكه بر برق آنی وذاتك
شعهٔ لمعانيدر كبار اوليادن واسط قدس سره بيورر (ماعبر عن الحقيقة
بشیٔ الا والعلة مصحوبة والعبارة منقوضة لان الحق لاينعت علی اقداره
لان كل ناعت مشرف علی المنعوت وجل ان يشرف عليه مخلوق)
* نه براوج ذاتش پرد مرغ وهم * نه در ذيل وصفش رسد دست فهم *
و بونده اشارت واردر كه طاقت بشريه وفا ايتديكی مرتبهنك غايتنه
واصل اولان عارفك ذاتی دخی تصوره صغمز زيرا تصوری جزئياته
تعلق ايدر واصل مذكورك حالی خود مقامنده كليت عظمی وجمعيت

كبری بولمشدر پس آنی عقل كامدن غيريسی تصور ايدهمز وبلكه
انسان كاملی ادراك ايتمك حق ادراكدن اصعبدر زيرا بشردر كه
تشبيه مقامندهدر انكيچون اكثرناسدن محجوب اولمش وتحت قباب
عزتده مستور قالمشدر نتكم تحقيق بالاده مرور ايلدی (لمحرره) اولسه
آدمده حس شم سليم * بلنور بويی ايله عنبر عود * نفس پاكاهدر
اهل دالك اولديغی عالم قابدر مشهود * وله * كوردكك دمده آدمك
وجهن * دی تعجب ايدوب الله الله * كوستروب شكل كداده كندن *
سرنه كيمش اوسلطان كلاه *

چون حديث زوی شمس الدين رسيد
شمس چارم آسمان سر در كشيد

شمس الدين محمد بن علی التبريزی قدس سره مشايخ مولانادندر كه
تبريزدن كلوب قونيهده مولانايی ارشاد ايتمشدر بعضيلر ديمشلردر كه
مولانانك معرفت مرتبهسنده مرشدی شمس الدين وحقيقت مرتبه
سنده صلاح الدين زركوبدر صلاح الدين وكذلك حسام الدين
چلبی نك شيخی سيد برهان الدين المحقق الحسينی الترمذی دركه
مرقدی قيصريهده درسيد مزبور بيورمشدر كه حالی صلاح
الدينه وقالی مولانا جلال الدينه ويردم پس بو قدر آثارانك بركات
انفاسندندر * چارم * وچهارم دردنجی ديمكدر زيرا ميم ساكن ادات فاعلدر
نجی معناسنه ماقبلی دائما مضموم استعمال اولنور تاكه نفس متكلمه
ملتبس اولميه تقديری آسمان چارم ديمكدر دردنجی فلك معناسنه
شمسك آسمان چارمه اختصاصنك سری بالاده بلندی (معنای
بيت) بودر كه چونكه شمس الدين يوزنك خبری ايرشدی ونور جمالی
عالمه تابان اولدی كونش حياسندن دردنجی كوكه باش چكدی زيرا
شمس الدينك نور جمالی اكا غالب كلدی معنی يانندهايسه صورت
مضمحل اوله كلمشدر انكيچون جهنم مؤمنه خطاب ايدوب (جزيا مؤمن
فان نورك اطفأ ناری) ديسه كركدر پس حديث روی شمس الدين
ايرشمك شمس الدينك بو عالم شهوده تشريف وبو موطن دنيايه
قدومندن عبارتدر زيرا برنسنهنك السنهده ذكری دائر اولمق بحسب
الغالب وجودی ظهوری اوزرينه موقوفدر وشمسك فلك چارمه

سر کشیده اولدیغی تمثیل ومبالغیه محمولدر نظائری چوقدر نتکم اشعار عربیه‌ده کلور * لم تاق هذا الوجه شمس نهارنا * الا بوجه لیس فیه حیاء * یعنی اکر شمس نهارده حیاء اولایدی وجه ممدوحه ملاقی ومقابل اولمازدی بلکه مختفی اولوردی زیرا وجه ممدوحك نوری یاننده انك نورنه اعتبار یوقدر ومعراج جامی‌ده کلور * بقصد شمس تن یازین کلابه * جهسازم چرخش آورد آفتابه * آفتابه‌دن مراد ابریقدر شمسه اشارتدر مقصود افلاك وندا و یرك انسان کامله خدمتکار اولدیغن بیاندر واحمد پاشانك سلطان محمدك سرای جدیدنه دیدیکی تاریخده کلور * حرم من جلال صاحبه * سجد الشمس من جوانبه (لمحرره) * بوی زلفك آلنجه آهومسك * چین وماچینه دك فرار ایتدی * کوریجك نور جمالك خرشید * آسمانه واروب قرار ایتدی * وجائزدر که حدیث روی شمس الدین ایشمك روی شمس الدینك محاوره ونور جمالنك مذاکره‌سی اوله کویا نور شمس الدینك مذاکره‌سنه آغاز اولنجق نور شمس الدینه محل واعتبار قالمیوب عار وحیاسندن فلك چارمه سرچکدی یعنی ایراغه کتدی تاکه نور شمس الدینك مذاکره‌سن اشتمیه زیرا کندی فوقنده اولانك اخبار جلیله واوصاف جمیله‌سن اشتدکده کدردن خالی اولماز وحسدن قورتلمز واوراده طوراجق یرقالماز بعده شمس الدینام تبهٔ قلبه وشمس الدین مرتبهٔ روحه اشارتدر قلب عشرات وروح مأت مرتبه‌سنده‌در پس فرقلری بوندن ظاهر اولدی (لمحرره) شمس دینا صورت قلب فلکدر بی کمان * فی الحقیقه رتبه‌سی آنك ملکدن بلاودر * شمس دین اما جهانك جانیدر معنیده کیم * روح وش سر بقا فیض ایلمکدن بلاودر * اللهم یسرلنا مرادتنا *

واجب آید چونکه آمد نام او

شرح کردن رمزی از انعام او

واجب لغتده ثابت معناسنه‌ده در عرفده اوج وجه اوزینه مقولدر بری واجب عادیدر که واجب جعلی دخی دیرلر و بری واجب شرعی و بری واجب عقلیدر بوراده مراد واجب اولمدر وجائزدر که واجب حصول ووجود حق وشاننده اولان نسنه ده استعمال اولنه نتکم بعضیلر ذاهب اولمشلردر * آید * آمدك مضارعیدر زیرا مستقبلا تنده

میم یایه تبدیل اولنور * رمز * شفه وحاجب ایله اشارته دیرلر صکره اشارت کبی اولان کلامدن رمز ایله تعبیر اولندی وعلماء بلاغت دیرلر که الرمز ان تشیر الی قریب منك علی سبیل الخفیة یعنی رمز اکا دیرلر که سکا قریب اولان نسنه‌یه علی سبیل الخفیه اشارت ایده سن * انعام * ایصال الاحسان الی الغیر معناسنه‌در ولکن موصل الیه ناطق اولمق شرطدر انعم فلان علی فرسه دینلمز (معنای بیت) بودر که چونکه الکلام یجر الکلام حسبنجه شمس الدینك نامی اورتایه کلدی وذکر اولندی انك انعام واحسان وافضال وصحبت قدیمه سببیله حاصل اولان احوالدن رمز واشارت ایلمك و برمقدار نکتهٔ خفیه سویلمك واجب ولازم کلور ویاخود حقنده ن وشاننده ن اولور زیرا اساتیذ ومشایخك نامی ذکر اولندقجه تعظیم اولنه کلمش ومناقب ومحاسنلرندن شمه مقداری اولسون افاده اولنمق اداء واجب حکمنده بولمشدر خصوصا کندی نفسنه تعلق ایدن انعامی بیان واکرامی عیان ایتمك آثار شکردندر (لمحرره) ربشل یبرق اولسه تحفهٔ دوست * واجب اولان قبول ایتمکدر * دمبدم موی سیاه بدنك * شکرله چون درخت بتمکدر *

این نفس جان دامنم برتافته است

بوی پیراهان یوسف یافته است

نفس فتح فائله بدنده‌ن ومنخردن خارج وداخل اولان ریحه دیرلر نفس انسانه غدا کبیدر نفس منقطع اولسه نفس انسان دخی باطل وهالك اولور دیمشلردر که داخل انسانده خارج اولان هوا اکر طبعله خارج اولورسه نفس دینلور واکر بالا رادة خارج اولوب تصادم جسمین سببیله تموج عارض اولورسه صورت دینلور وصوته کیفیت مخصوصه عارض اولورسه حرف دینلو بوراده نفس ذکری زیاده محلنده واقع اولمشدر زیرا تنفیس وتفریج معناسنی اشعار ایدر که مصراع ثانینك مضمونی اندن ناشیدر نتکم حدیثده کلور (انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن) و برحدیثده دخی کلور (لا تسبوا الریح فانها من نفس الرحمن) حدیث اولده اولان نفس ایکی معنایه محمولدر بری تنفیس صوریدر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم اهل مدینه بوزندن حاصل اولان نصرت وایوادر زیرا انصار رضی الله عنهم یمانیلردر و بری دخی

تنفيس معنوی در كه زمان رسالتده يمنده قطب الابدال اولان عصام الدين القرنينك نفس رحمانی اولديغنه اشارتدر ومذكور عصام الدين اويس القرنی نك عمی ايدی و بو قطبيت مقيده فخر عالمك قطبيت مطلقه سنی منافی دكلدر زيرا مراتب ولايتدن مرتبهٔ مخصوصه در پس انك وسائر مراتبك مظاهری فی الحقيقه خدام پيغمبر عليه السلامدر وزرا وامرا خدام سلطان اولدقلری كبی وحديث ثانيده اولان نفس تفريج كربه ونشر غيشه واذهاب جدبه مجمولدر خصوصا كه حضرت يعقوبه ريح يوسفی عليهما السلام حامل اولان باد صبابی تنسم ايدن مكروب وتنشق ايدن محزونلرك طيب نسيمی ايله متنفس ومتسلی اولورلر وجانب احبابه شوق غالب وسمت اوطانه حنين عظيم بولورلر (لمحرره) كلمدن حضرت يعقوبه بشير* ايلدی يوسفی صبا تبشير* بو اسه بوی صبابی بر محزون* آچيلور كوكلی انكله آلبشير* جان ايله مراد روح سلطانی در نفس حيوانی دكل دامن ايله مراد دامن دلدر* تافتن* بوراده بوكمكدر* پيراهن كوملكدر قميص معناسنه الف ثانی اشباعدر واشباع دخی وزن ايچوندر نتكم اصفهان و صفاهان ديرلر* يوسف* اسم عبريدر اصلده لغت ابراهيم عليه السلامدر سريانی اصلده لغت آدم عليه السلام اولديغی كبی لطائف اتفاقيه دندر كه اسف لغتده حزن واسيف عبدر كه ايكيسی دخی يوسف عليه السلامده مجتمع اولمشدر پيراهن يوسف اول قميصدر كه حضرت ابراهيم عليه السلام نار نمروده القا اولندقده بدننده ستره دن غيری يوغيدی جبرائيل عليه السلام حرير جنتدن كتوروب حضرت ابراهيمه الباس ايتمشيدی صكره اوغلو اسحاقه واسحاقدن دخی اوغلو يعقوبه انتقال ايلدی حضرت يوسف دنيايه كلدكده يعقوب عليه السلام اول قميصی كمشدن معمول برظرف ايچنه قويوب بطريق التعويذ كردن بند يوسف قلدی بو اعصارده صبيان بوينلرينه تعليق ايتدكلری هياكل وطلاسم وتماويذ كبی حضرت يوسف چاهه القا اولنديغی زمان اول قميص بوينده ايدی وحرير جنت اولمغله انده رائحهٔ خوش طبع جنت واربدی مبتلی وسقيم اوزرينه واقع اولسه صحت وعافيت بولوردی ونهاد انحراف اثری كمال اعتداله اولكيدن بهتر اولوردی مرويدر كه حضرت يعقوب عليه السلام رائحهٔ پيراهنی سكسان فرسخ يردن استنشاق ايلدی ومسافهٔ دوردن

استنشاق روائح عطره ايتمك ارباب تصفيه يه مخصوصدر زيرا جوهر ذاتلری رياضه لطافت زائده پيدا ايتمكله حاسهٔ شملرنده قوت غالبه واردر انكيچون رسول الله صلى الله عليه وسلم دائما جنتك روائح طيبه سن استشمام ايدرلردی نتكم محمديه ده كلور* قودی بورننده برخصلت كه ايرردی مشامنه* خصوصا جنت عدنك كلوردی ريح اكوانی* بوراده بوی پيراهنی تشبيه طريقيله واقع اولمشدر مقصود مشام جانه واصل اولان بوی معنوی ونفس رحمانيدر كه بوی پيراهن كبی جان حزينه تسلی ويرر ومژدهٔ وصال ايركورر وديدهٔ جان انكله روشنايی بولوب جمال يوسف حقيقيی كورر فنعم الوارد وحبذا البشير (معنای بيت) بودر كه بو نفس يعنی بودم وبو ساعت و بو لحظه روح سلطانی بوی پيراهن يوسف كبی بوی معنوی المغه ونفس رحمانی بولغه دامن دلم بوكدی مطلوب آتی ايچون اكا محكم ياپشدی يعنی بنم انعام شمس تبريزيدن بر رمز سويلمك واجب كلور ديدوكمدن اول حالده روح سلطانينك كچن دملر يادنه كلوب و بو خصوصده بندن كلام صريح طلب ايتدی ولكن اعتذار آتی ايچون رمزله اكتفا اولندی مقصود حقيقت فاعليه نك حقيقت قابليه دن استفاضه ايتديكن بياندر زيرا انسانك حقيقتی حقيقت برزخيه در يعنی حضرت آلهيه وحضرت كونيه يی جامعدر وحضرت آلهيه فاعله ومؤثره وحضرت كونيه قابله ومتأثره در روح سلطانی فاعليه نك مظهری اولمغله حضرت قابليه نك مظهری اولان قلبدن استمداد ايدر اصل بودر كه قلبك بدنه اتصالی واردر شويله كه حقيقت بدن انسانی قلبله محقق اولمشدر وانسانك ظاهر بدنی عالم شهادتدن و باطنی عالم ملكوتدندر معارف روحانيه دن جوارحه آثار منحدر اولديغی كبی طاعات بدنيه دن دخی روحه وقواسنه آثار منتفع اولور طاعات شرعيه وعبادات مرعيه نك جمله سی تقويهٔ روح وترقیٔ قلب ايچوندر انكيچون فخر عالم صلى الله عليه وسلم (ارحنا يا بلال) بيوررلردی و بونده يوسف ايله شمس تبريزيه و پيراهن ايله صحبت خاصه و بوی ايله اول صحبتدن حاصل اولان آثار لطيفهٔ رحمانيه واذواق شريفهٔ رحمانيه يه اشارت واردر كه كويا يعقوب جان بيت الحزن هجرانده كريان وسوزان اولمقدن نابينا اولمش ايدی يوسف مثال اولان شمس تبريزی

مطلب في استفاضة الحقيقتين

جانبندن بوی تازه آلدی واول بوبك تأثیرندن استغراق عظیم بولدی
بوسببدن کندی حالنه متعلق سوز سویلدی ولکن احوال شریفه‌نك
تذکار وتکرارن رجا ایلدی زیرا اول مجلسك هر برحالی برغدای روح
وهر بردمی برابر عمر نوح ایدی انسان ایسه سودیکی نسنه‌نك ذکرن
اکثارایده کلمش وذوق وصفایی طبعنه ملایم اولان معتاده بولشدر
پس کندی حالن وذوقن قیوب غیرك احوالن التزام ما لایلزم ایلمکدر
بو ایسه تنزلدر ومولانادن منقولدرکه بیورمشلردر ماراچه ازین قصه که
کاو آمد خررفت این وقت عزیزست ازین عربده بازآی یعنی هرکس
کندی کارنه مشغول اولمق اهم مهما تدندر دیمکدر معلوم اولکه تمکین
اهلنه رمز وتصریح برابردر زیرا انلر بقا حالنده در خلقده حق مشاهده‌یه
قادرلردر فاما تلوین اهلنه غالب اولان تصریح محدرز برانلرك سری فناده در
پس کندیلرینك بی پرده اولدقلرینه کوره کلام معشوقی دخی بی پرده
دیرلر (لمحرره) پیرهن وار کچمه سردن* کیمسه آغوشه کتورمز خوبی*
خوف ایدر رازعشق افشادن* نقدر سوسه کشی محبوبی*

از برای حق صحبت سالها

بازکو حالی ازان خوش حالها

از برای من اجل معناسنه تعلیل ایچوندر حقیقتی بالاده شرح اولنمشدر
بومقوله یرلرده قسمی متضمندر انبیا واولیا وسائر مخلوقات وحقوق غیری
نسنه حقیچون دینلمز زیرا مخلوقك خالق اوزرنده حق یوقدر بلکه
حرمتیچون دینلور فاما عرفده حق دخی حرمت معناسنه شایعدر پس
بومقوله‌لر استعطافه محمولدر نتکم صحاح عجمی‌ده کلورکه باء مفتوحه
قسم ایچون کلور بخداکبی واستعطاف ایچون کلور بسرتوکبی بوندن
ظاهر اولورکه عربك وحیات رأسك دیدیکی وامثالی استعطاف
قبیلندندر پس فقها ذاهب اولدیغی اوزره کفر وشرك لازم کلمز زیرا
عرف وعادته مبنیدر لزوم کفر حقیقت قسمه حمل اولنسه یغی زماندر
صحبت لغتده مطلق ملازمتدر برساعت اولورسه ده انکیچون اکثر
علماء اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم حقنده بومعنی یی اخذایدوب
کثرت صحبتی اولمینه دخی اطلاق ایتمشلردر وعرفده کثرت ملازمت وطول
لبثه دیرلر انکیچون مصاحبت واصطحاب اجتماعدن ابلغدر زیرا اجتماعده

طول لبث معتبر دکلدر پس هر اصطحاب اجتماع اولور من غیر عکس بعدذا
صحبت ایکی وجهله‌در بری قبل الکمال اولان صحبتدرکه امور لازمه دندر
بری دخی بعد الکمال صحبتدرکه امور واجبه دن دکلدر انکیچون
اکثر علماء بالله تکمیل سلوکدن صکره عزلت اختیار ایتمشلردر دیمشلردرکه سبب
صحبت جنسیتدر پس شول کسنه که اخص اوصافده مثلا طاعت
ومعرفت کبی آخره مجانس اولوب انك حسن حالیله متخلق اوله شکر
بلیغ لازمدر بوراده صحبت ایله مراد یار وحك جسده ویا مولانانك
شمس تبریزی ایله اولان صحبتیدر زیرا صحبت ملازمت انسان
وحیوان ومکان وزمان وامثالندن اعمدر اصل اولان
روحك بدنه ملازمتیدر ولکن لسان قومده صحبت اطلاق اولنسه
ارباب سلوك صحبتنده شایعدر *حال* اول معنادرکه من غیر تصنع ولا
اجتلاب ولا اکتساب قلب اوزرینه وارد اولور وحزن وقبض وبسط
وهیبت وانس کبی حال متغیر ومتحول اولمغله حال دینلدی نتکم مقام
ثابت ومستقر اولمغله مقام دینلدی یعنی حال دوام اوزرینه اولمیوب
صفات نفس ظهور ایتدکده زائل اولسه حال دینلور دوام اوزرینه
اولان ملکه‌یه مقام دینلور اصحاب حال انلردرکه اعمال صالحه‌نك
انواری انلره تأثیر ایلیوب الله تعالی دخی انلره بطریق المجازاة ای علی
اعمالهم حالده ذوق ووجد ومآلده کشف ومشاهده ومعاینه ومعرفت
هبه ایلمشدر ولکن استقامت شرطدر زیرا طریقی اوزرینه مستقیم
اولمیان سالکك مآلی ضلال واختلالدر واحتجابدر نعوذ بالله تعالی بوندن
ظاهر اولدیکه اعمال شرعیه اساس الکلدر زیرا اعمالدن حال وحالدن
مقام حاصل اولوب حجاب کشفه وتلوین تمکینه مبدل اولور (لمحرره)
هرکم استرسه صفاء حالی *قومسون دائم الدن اعمالی* ابده کور قالکی
حاله تبدیل* نیلر انسان میوه‌سز دالی (معنای بیت) بودرکه بنم سنکله
اولان نیچه یللر صحبت وملازمت حقندن اوتوری ویاشمس تبریزی ایله
سنك بوقدر زمان ایتدوکك صحبت مخصوصه حق وحرمتیچون
اول خوش حاللردن برحال سویله ویا مکشوف وبی پرده سویله
یعنی رمز ایله زیرا سویلمه‌ده غدا واردر ورمزده غنا یوقدر بوندن روحك
زیاده تعطش واحتراقنه اشارت ومولانانك شمسله برقاح سنه صحبتنه

دلالت واردر مکرسالها لفظی کثیره محمول اوله وعلی التقدیرین طول خدمت لازم اولدیغی صورتده دخی ابتدای انکشافدن انتهای تلوینه دك برازخ چوقدر وجمع برازخده تأییده محتاجدر تأیید ایسه بحسب الغالب مرشد کامل جانبندن اولور الحاصل تجلئ علمیك تلویناتی برازخندن تجلئ عینی تمکینی مقامنه ایرنجه ارشاد لازمدر مقام عینه قدم بصمدقجه ایش بتدی دینلر اثنای طریقده وقوف ایتمشلر وبلکه سمت خلافه کتمشلر در و بیت مزبورده براشارت دخی بودرکه سالکاره لازمدرکه وقت صحبتده سلوکارندن ترقی‌یه مدار اولان احوالی مذاکره ایدهلر صددن چیقمیهلر والا اسراف وقت واضاعت زمان ایتمش اولورلر اللهم یسرلنا ولا خواننا هذا المقام (لمحرره) کرترقی جوایسك کندنك تنزادن صاقن * مرکزحق اوزره ثابت اول تزلزلدن صاقن *

تازمین وآسمان خندان شود

عقل وروح ودیده صدچندان شود

تا غایت عرض معناسنه در زمین وآسماندن مراد جسد و روحدر زیرا جسد ارض کبی سفلی وروح سما کبی علویدر وفیض بارانله زمین قوام ونما بولدیغی کبی فیض قوت روحله دخی جسد بقا بولور *دیده* کوزدر ابن کمال فرق ایدوب دیمشدرکه دیده کورك التنده اولان بردر سواد وبیاض دیده‌ده داخلدر قپاق وکرپك داخل دکلدر چشم ایسه کوزدر قپاق وکرپك چشمده داخلدر دیده مرکبدر برجزئی دیددرکه دیدندن مشتق اسمدر کورمك معناسنه وبرجزئیده هاءنقلدر معنای عامدن معنای خاصه بوراده دیده‌دن مراد بصیرتدر قوای باطنه‌دن اولان عقل وروحه انضمام قرینه‌سیله معلوم اولکه جواهر انسان فطرت اولی‌ده حقیقت واحده در روحك بدنه تعلق اعتباریله قواسی تکثر ایتمشدر پس غواشئ نشاءٔ بشریه ایله احتجاب وامور طبیعیه ایله اشتغالنه کوره نفس دیرلر وتجرد وظهور نورنه کوره عقل وعالم قدسه اقبالنه کوره روح واطلاع ومعرفتنه کوره قلب دیرلر باقی تفصیل بالاده مرور ایتمشدر *صد* تکثیر ایچوندر (معنای بیت) بودرکه ذکر اولنان وجه اوزرینه ذوقه متعلق سوز سویله وغداء معنوی اولمغه صالح کلامه آغاز ایله تاکه عالم وجودك فوقانی وتحتانیسی خندان اوله

ونشاط تازه بوله وفیض جدیدله نما وبرکت ظهوره کله وعقل وروح وبصیرت یوزاوقدر اوله یعنی اولکی مرتبه‌دن حاللری ترقیده مضاعف اوله زیرا انسان طعامله بقا وخصوصا صبیان غدایله نما بولدیغی کبی وجودوآنك توابعی اولان قوی دخی علوم ومعارف وحقایق ایله ترقی بولور ومذاکرهٔ روحانیه ایله آیینه‌لرینه صفوت وجلا حاصل اولور معلوم اولاکه فضله انتفاعده جسدی ادخال ایلدی زیرا دنلمشدرکه *ع* وللارض من کأس الکرام نصیب* بوسببدندرکه حالت وجدده ساقط اولان خرق مشایخ ومطلقا البسهٔ کمل ایله تبرك اولنور زیرا برکات روح اعضایه ساری اولدیغی کبی اعضایه متصل اولان لباسه دخی ساریدر زیرا قرب جوارك حکم مخصوصی واردر انکیچون حرمین شریفین وسائر مواطئ اقدام انبیاء واولیاء ومزارات ومراقد اقطاب واصفیا غیری مواضعه قیاس اولنماز وعقل وروح وبصیرتی تخصیص ایلدی زیرا معظم قوای باطنه در وذوق وشهودله دخی منفعلردر وجسد وروحك خندان وصد چندان اولماسنی غایت غرض اخذ ایلدی زیرا صحبتدن مراد علوم نافعه وعلومدن دخی مقصود مکاشفه وشهوددر انکیچون اکثر علماء رؤیتی معرفت اوزرینه ترجیح ایتمشلردر زیرا معرفت غیبدن خالی اولماز مقصود ایسه حضوره ایرمکدر (لمحرره) نیجه برنور جمالك بندن* صقلیوب دیده‌می تاریك ایده سن* ویرمیوب وصلت ذاتکله سکون * جانمی عشقله تحریك ایده‌سن *

لا تکلفنی فانی فی الفناء

کلت افهامی فلا احصی ثناء

بوراده قول محذوف واردر مقام قرینه‌سیله قرآنده وکلام بلغاده نظائری چوقدر قائلی مولانادرکه حقیقت قابلیه جانبندن حقیقت فاعلیه طرفنه جواب ویرر * تکلیف * برنسنه طلب ایتمکدرکه انده کلفت ورنج اوله *فنا* شهود باری‌ده ملائکهٔ مهیمه کبی مستغرق اولوب عالم ملك وملکوتی احساس ایتمکه دیرلر قوی وضعیف اولور اربابنه معلومدر بومقامه متعلق بالاده کلام کذر ایتمشدر *کلال* کنك ولال یعنی درمانده وعاجز اولقدر * فهم * عقل کبی قوی نفسانیه دندر جمع ایراد اولندیغی متعلقاتی وياقوای مدرکه وياغیری اعتباریله در تکثر

لانظـاری مرور ایلدی دیمشـلردر که علمك صورت ظاهره سی وسر
باطنی واردر که فهمدر انکیچون الله تعالی شرف فهم اوزرینه تنبیه
ایدوب بیورر (ففهمناها سلیمـان وكلا آتینا حكما وعلمـا) پس فهم
حکمله علمدن متمیز اولدی حکما دیمشلردر که فهمله حفظ ایکیسی علی
سبیل الکمال مجتمع اولماز زیرا فهم دماغك مزید رطوبتی وحفظ مزید
یبوستی استدعا ایدر پس رطوبت ویبوست مجتمع اولمدیغی کبی فهم
وحفظ دخی مجتمع اولماز وامام محمدك مناقب مخصوصه سندندر که امام
شافعی حقنده بیورر (مارایت سمینا اخف روحا من محمد بن الحسن وما
رأیت افصح منه وما رأیت اذكی منه (لمحرره) سریان غدای روحانی
ایلمشـدی اوجسم پاکی سمین * نقدر وار یسـه خزاین علم * حفظنه
حق آنی قلمشدی امین * احصا * قادر اولمق وعـلی سبیل الاستقصا
عـد ایتمك اصل بودرکـه حسـاب عقود اعداددن عقـد معینه
بالـغ اولسـه عادت عرب اوزره انکیچون حصـاة وضع اولنـوردی
تاکه حفظ اولنـه اندنصکره استیناف عد ایدرلردی سـائرلری
اصابع وامثالنه اعتماد ایتـدیکی کبی عرب حصاته اعتماد ایدردی پس
احصا حصاة وضع ایتمکدرکه غایته ایرشمك اوزرینه مبتنیدر وعدم احصا
بونك خلافیدر * ثنـا مدحله وصفدر حالا لخـالا ذکری تثنیه اولنمغله
ثنـا دینلـدی (معنای بیت) بودرکه سن بکا معنای مزبور وشرح
مذکوری تکلیف ایلمه زیرا بن غرقاب فنایم وفنـا حالنده یالکز لسان دکل
بلفهم بله کلیـل اولور وظاهرا وباطنا شعور قالمز (پس بو سبیدن بنم
افهامم واردر اکا کلال کلمش ومشاعرم حس وتصوردن قالمشـدر *
مدح وثنا وذکر اوصاف وشرح احواله اقتدارم یوقدر (بونده اشارت
واردرکه افهام حادث وامور ذوقیه واسرار کشفیه قدیمدر زیرا اسما
وصفاتك نتـایج وآثاریدر پس حادث قدیمـك حقنی نیجه ادا ایده
انکیچون لیلهٔ معراجده فخر عالم صلی الله علیه وسلم (اثن علی) دیو خطاب
کبریا وارد اولدقده (لااحصی ثناء علیك انت كما اثنیت علی نفسك)
دیو اظهـار عجز ایلدی زیرا حق تعـالینك کندی ذاتی اوزرینـه
(الحمد لله رب العالمین) دیو حمـد ایتدیکی ذاتی قدیمـدر پس عبـد
حادث لسان حادث ایله حمد وصوفه متأهل دکلدر (لمحرره) خدادن

اولسه انسانه احسان * لسان لال اولور اولمز حمد آسان *

کل شئ قاله غیر المفیق

ان تکلف او تصلف لایلیق

* معلوم اولا که بو کلامده اضمار واردر تقدیر کلام بودر کل شئ
اراد ان یقوله غیر المفیق ان تکلف فیه او تصلف لایلیق له * قول * نطقدن
اعمدر زیرا قال الله دینلور نطق الله دینلمز * افاقت * انسانه سکر
وجنوندن صکره فهم ومرضدن صکره قوت رجوع ایتمکه دیرلر بوراده
مفیق ایله مراد صحو وبقا وغیر مفیق ایله مراد سکریعنی غلبهٔ حال وفنا
اهلیدر * تکلف * اصلنده اظهار کلف ایتمکدر کلف فتحتین ایله عشق ومحبت
وچهره ده ظاهر اولان اثر عبوست وظلمتدر نتکم صفحهٔ قرده مشاهددر
(لمحرره) حسنـك یوزینه بکلرك اولشدر آینه * رخسارمه کورنمز
ایدی اولسه کلف * یاقوت کعبه خالکه تشبیه ایدوب یوزین * عشاق اول
سبیدن اورر چهره سنه کف * پس برایشده تکلف ایلمك انی اشلکده
اظهار کلف ایتمك وتعاطیسندن مشقت چکمکدر صکره انسان آنی مشقت
ویا تصنع ویا تشبع ایله ایشلدیکی نسنیه اسم اولمشدر الحـاصل تکلف
برنسنه نك کلفت وزحمتی چکمك وکندندن برنسنه اظهار ایتمکدر که
اصلنده وذاتنده اولیه انکیچون ایکی نوعدر بری ممدوحدر نتکم تکالیف
شرعیه اکا اشارت ایلر وبری مذمومدر نتکم قرآنده کلور (وما انا من
المتکلفین) وحدیثده کلور (انا واتقیاء امتی براء من التکلف) تصلف *
لاف اورمقدر قال فی القـاموس تصلف الصلف وصلف تحریك ایله
طعامك نماو برکتی آز اولمق وکشی مصاحبنك کراهت ایتدیکی سوزی
سویلمـك ومتحقق اولدیغی نسنه ایله تمـدح ومقدارنی تجاوز ایتمـك
وفوق الحد ادعا ایلمکدر وکتف وزننـده طعامك بی لذت وسحابك قلیل
الماء اولاننـه دیرلر فی الحقیقة متصلفك دخی کلامی بی چاشنی ولفظی
قلیل المعنی والفائده در (معنای بیت) بودرکه هرسوزکه مغلوب الحال
ومسلوب الاختیار اولان آنی سویلمك مرادایده وکذلك بطریق التحریر
قلمه کتورمك دلیـه مأذون من عنـد الله اولمد قیچه تکلف قبیلندندر
عاشقه ایسه کندی یانندن برنسنه کوسترمك ویالاف اورمق لایق
وانصاف دکلدر زیرا فنا اهلی افاقت حالنده بیله تکلف ولاف ایتمز فکیف که

غلبهٔ حال فاتنده ایده بله بو مقوله تکلفات وتصلفات ارباب قیوددن صادر اولور اصحاب شهوددن دکل زیرا اصحاب شهودك جمیع حرکاتی وسکناتی حقله در نفسله دکلدر انکیچون لفظلرنده کثرت معنی واثرلرنده وفرت جدوی واردر کویا مولانا حضرتلری روح سلطانی یه جواب ویررلر که شمدیکی حالده مطلوب اولان معنانك شرح وبیاننده اذن الهی اولمدیغندن ماعدا افاقت دخی یوقدر بناءعلی هذا حصوله کلمسی ممکن دکلدر (سؤال اولنورسه که یا بو مقالاتی سرد وحقایقه رمز ایتدیکی حالده خودبی خودایدی نتکم بالاده تلویح اولندی پس شراب فیضك مستانه لکی تقریر وتحریره مانع اولمدی (جواب بودرکه بی خوداق مراتب اوزرینه در بطریق الرمز یازمغه مأذون اولیجق فی الجمله سکر مانع دکلدر نتکم اشغه ده دخی شرح وبیان کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی (لمحرره) عشقله اولمش ایکن چون سکران * عاشقه کلسو نمی عقل کران * کیمکه مستغرق تجلیدر * اولمساز عالمده کناره مکزان *

من چه کویم یك رکم هشیار نیست

شرح آن یاری که او را یار نیست

* هشیار * هوشیاردن تخفیف اولنمشدر هوشیار آیقدر مقابلی مستدر هوش اوکدرکه لسان عربیده اندن تمیز ایله تعبیر ایدرلر تمیز دیدکاری برحالتدرکه عقل صحیحك اثریدر وانك اوزرینه متفرعدر انسان خیری وشری انکله فرق ایدر نفس عقل دکلدر زیرا عقل خلقیدر وهوش کسبله متزاید اولور هوشیارك معنای ترکیبیسی هوشی کندوبه یار ومعین دیمکدر یار اولدن مراد شمس تبریزی دریارك معنای اصلیسی معین ومصاحبدر اصحاب صفایه یاران دیرلر ایکنجی یار نظیر معناسنه در زیرا اش وبولداش یری بربنه نظیردر بورادندرکه ایکی قرنداش عورتلرینه یاری دیرلر کویابی یار اولمق بی نظیر اولمقدر انکیچون شمدیکی زمانه ده یار یوقدر دیرلر یعنی انسانك حالنه کوره نظیری نادردر * بوسبدندرکه انبیا وکمل اولیا بونده غریب اولمشلردر (لمحرره) بودهرك شش جهتدن همنیشی کرچه پك چوقدر * اررسك ربع مسکونی ولی یار وفا یوقدر (معنای بیت) بودرکه اول یاربی نظیرك شرح اوصاف وبیان احوالنی

نیجه ایلیم وبو بابده نه وجهله سوز سویلیه‌یم که طمرمله آیق دکلدر یعنی می فیض وشراب تجلی نك نشوه‌سی قلبمدن اعضا وجودمه فیضان واعصاب وعروقمه سریان ایلیوب طولمش وجملهٔ اجزاء وجودم مستانه شکان بولمشدر مست اولان کمسنه ارض وسمایی تشخیصدن عاجز وحرکتدن دور اولدیغی کبی بن دخی استیلاء وفنادن اجسام وارواحی تمیزدن بی بهره وتقریر کلام وتحریر مرامدن مهجورم (پس بندن ذکر اولنان معنای درخواست ایتمك مستانه‌دن اوضاع عاقلانه طلب ایلمك کبیدر بوایسه حیز امکانده دکلدر (بعده ذاعروقی تخصیص ایلدی زیرا برنسنه‌نك کیفیتی قوت بواسه عروقه ری وامتلا کلور مثلا خمرك نشوه‌سی غالب اولسه شاربی مغلوب العقل اول نشوه عروقه ساری اولوب جمیع اعضاده اثری ظهور ایدر کذلك فیض الهینك کیفیتی کلیت بولسه مظهری مغلوب الحال اولوب اول کیفیتك حکمی ظاهر وباطنی استیعاب ایدر زیرا اعضا بدن عروقله قائم اولمغله جمیع اعضاء وجود اول کیفیت ایله متکیف اولمق لازم کلور انکیچون اکرشرب واکر فیضنده قلت وکثرت ایله تفاوت واردر (لمحرره) صونسه حق عشقله دله برجام * نشوه سندن طولار عروق آنك * او لیجق جان زبون صهبا * طوتمز اولور الی ایاغی تنك * وبونده شمس تبریزینك قدس الله سره کمالنه اشارت واردر زیرا بی نظیر اولمغله وصف ایلدی وبرنسنه بروصف شریف ایله جنسنی تفوق ایتمد کجه بی نظیر اولمازانکیچون مسك رایحه وخاصه‌سی سببیله سائر دما اوزرینه تفوق ایلیوب کویا جنس آخر اولدی وانسانك کمالی عرفان وعیان وعلما وعینا وحقا تجلیات رحمانله در پس شمس تبریزی تجلیٔ عینی یه مظهر اولمغله قطب طرفیدن قونیه ده ارشاد مولانا یه سوق اولنمشدی انکیچون مولانانك حقنده بیوررشیخ من خدای من بوراده خدای من وصف ترکیبدر خودآی معناسنه زیرا طلب بوغیکن کندی اختیارله کلدی وبونده باقی کلام ذوقه احاله اولنمشدر (لمحرره) اولسه شاکرد زیاده قابل * ایاغنه کلور انك استاد * نتکم شمس عزم قونیه ایدوب * ایلدی منلا جلالی ارشاد *

شرح این هجران واین خون جکر

این زمان بکذار تاوقت دکر

* هجران * کسرله وهجر فتحـله وصلك ضديدر ترکیده آیریلق دیرلر * این زمان * ایله مراد زمان استغراق وتجلی وفناووقت * ذکر * له مقصود زمان افاقت واستتار وبقادر (معنای بیت) بودرکه یار بی نظیر حقنده مطلوب اولان بیان وتقریر کرچه فی نفس الامر مشتهی ومستفید اولنلره زیاده لذیذ ومفیددر ذکر اوصاف احبا غدای روح ونشر محاسن اخلاسبب انواع فتوحدر ولکن حالا محذوردن خالی دکلدر زیراشمدی وقت استغراق وتجلیدر وقت افاقت واستتار دکلدر مطلوب اولان معنی ایسه هجران وخون جکره دائر ایشـدر کل ایمدی وقتی ایکی ایله اکروقتی کلوب اذن الهی وارداولورسه سنك دلخواهك دخی حصوله کلور نتکم دینلمشدر الامور مرهونة باوقاتها بوندن ایکی وجهله اشارت واردر بری بودرکه معنای مطلوبی شرح وبیان عهود سالفه نك تذکرنه باعث اولوب تجـدید الم فراق وتقطـیر خون جکرمی المذاقدن خالی دکلدر (لمحرره) کرچـه محض کرم ولطفندن * سـکایار ایلدی بنی باری * لیك آخر فراقکه دوشدم * کورمیـدم بوکونلری باری * وبری دخی بودرکه استغراق حال بالکلیه شغلی منافی دکلدر زیراقوت وضعفله تفاوتی واردر وبویله مغلوبیتده تحریرك فائدهسی بودرکه انکله انجلای دل وتسلیٔ خاطر حاصل اولور نتکم فخر عالم صلی الله علیه وسلمك (کلمینی یاحمیراء) بیوردیغی اکا اشارتدر شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلری بیورمشلردرکه تحریراتم ایله سائر مؤلفین کبی تألیف ایتمك مقصودم دکل ایدی بلکه الله تعالی طرفندن واردات ظهور ایدردی که انك شدتندن محترق اولمق مرتبهسنه واردم اول سببدن تقیید وکتابت ایله تشاغل ایدردم ومجمدیه اواخرنده اولان برقصیدده دخی غلبهٔ حال وحالت سکرده تحریر اولنمشدر وبونك نظائری چوقدر روشن دل اولنلره خفی دکلدرو بعض کل دخی اواخر عمرده وقت افاقت وبقاده اذن الهی ایله تحریره مشغول اولورلر تاکه نتایج سلوك اولان آثاردن برمقداری الواح وصحائفده محفوظ وباقی اولوب طالبان حضرتنه مدار انتفاع اوله (لمحرره) اسمدن باغ عمره باد اجل * شیشـهٔ چرخه قویه کور برکل * یادکارك اولوب جهان ایچره * کلکه اکـك اولمسون بلبل *

قال اطعمنی فانی جایع

واعجل فالوقت سیف قاطع

* قال * نك ضمیری بالاده ذکراولنان جانه راجعدر * اطعام * طعام ویرمکدر طعام تناول اولنان غدادر شرابه دخی اطـلاق اولنور نتکم قرآنده کلور (ومن لم یطعمه فانه منی) ای من لم یشربه وحدیثده زمزم حقنده کلور (انه طعام طعم وشفاء سقیم) وبرحدیثده دخی کلور (اذا استطعمکم الامام فاطعموه) یعنی امام محصر اولدقده استفتاح ایتسه تلقین ایدیکز * جوع * آجلقدرکه معده طعامدن خالی اولمقـدن حاصل اولان کیفیتدر شبعك ضدیدر * اعجال * عجلهدندر برنسنهیی وقتندن مقدم طلب ایتمکه دیرلر (الوقت سیف قاطع) کلمات صوفیهدندر نتکم امام شافعی رحمه الله بیورمشلردرکه چوق زمان صوفیه ایله صحبت ایلدم وانلردن ایکی سخن پسندیده اشتدم بریسی الوقت سیف قاطع وبریسی دخی ان من العصمه ان لاتقدر معناسی بودرکه وقت کسکین قلج کبیـدر بی توقف کذر ایلر وهرزمان که تیغ کبی تیز کذر ایلیه حیف ودریغ فائده ایلمز ووقت برنفس ایسهده اضاعتدن احتراز لازمدر زیراتأثیری قویدر نتکم نفحی اشعارنده کلور * فیض بردمده ایرآدمه زنهار اودمی * بول نه بوعالمه نه عالم فردایه دکش * وبوستانده دخی کلور * مکن عمر ضایع بافسوس وحیف * که فرصت عزیزست والوقت سیف * نکهدار فرصت که عالم دمیسـت * دمی پیش دانابه ازعالمیست * یعنی بردم عاقل یاننده برعالمدن یکدر زیراجائزدرکه انسان بردمده بردولته نائل اوله که ابدی اول دولتك سـایهسنده مستریح اوله واول دولتی غیری دملرده بولمیه نتکم لیالی اراسنده لیلهٔ قدر واوقات اراسنده ساعت اجابت بردمدرکه سائر اوقاتده حاصل اولین سـعادت اول دمده حاصل اولور (معنای بیت) بودرکه جان بکاخطاب ایدوب دیدیکه بکا اطعـام ایله وغداویر زیرا بن کرسنهیم ومطلوب اولان معنی بکاغدا کبیدر زیراهرکس حالنه کوره مرزوقدر کیمی جسمـانی وکیمی روحانی وروحانی اولان رزق علوم ومعارف وحقـایق واذواقدر وبوخصوصده عجـله ایله تأخیرایلمه که تأخیرده آفات واردر زیراوقت سـیف قاطع کبی تیز کچر وعـلی الفور تأثیری ظـاهر اولور صکره بوفرصت اله کرمز وقتنده کشی غداسـن

تهیه ایتمك كركدر انكیچون دنلمشدر (لاتكن النملة اكیس منك تجمع من صیفها الشتائها) ودینلمشدر (الصوفی بعد الاربعین بارد) یعنی اربعینی تجاوز ایدهنك مزاجنه برودت غلبه ایدر بوكار صعبك حصولی ایسه حرارته موقوفدر پس وقتنده سلوك بولنمسه سالك بحسب الغالب یولدن قالور (لمحرره) اولمه نركس وارایله خواب غفلتدن حذر * كوز یوموب آچنجه سن یرده وقت ایلر كذر * وبونده اشارت واردر كه (ابیت عند ربی یطعمنی ویسقینی) سرندن آكاه اولانه وذوقنه راه بولانه لایق اولان بودر كه اول صحبتده حاصل اولان اذواق وغدای روحانی واول حالتده ورود بولان الهام ربانی دن مستحق اولنلری دخی تفقد ایلیه ومستأهل اولنلره دخی رازا چوب سویلیه زیرا بومقوله موائده نیجه مشتهیلر طفیل اوله كلمشلر و بوكونه فوائده نیجه مستفیدلر محرمیت بولمشلردر یتامی ومساكینی كوزتمك دأب قدیم كرام وفقرا ومحاویجی رعایت ایتمك دیدن دیرینهٔ اسخیاء انامدر (لمحرره) علمونا ایها القوم الكرام * نبذة العرفان من الواحكم * نحن محتاجون جئنا بابكم * نستمیح الفضل من ارباحكم * قد بقینا فی كدورات الوجود * اطعموا مما صفا من راحكم * انظرونا نقتبس من نوركم * انتفاعا من ضحی اصباحكم * لیس للاشباح امكان الجوار * قربوا الارواح من ارواحكم * مات اسمعیل حق فی ظماء * یرتجی الصهباء من اقداحكم * اللهم شرف لنا بهذه الامور *

﴿ صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق ﴾
﴿ نیست فرد اكفتن از شرط طریق ﴾

* صوف * قیون یوكیدر صوفی صورتده قیون یوكندن عبا كیجی ومعناده مقرب دیمكدر زیرا اصلنده قرآنده اسم صوفی یوقدر ولكن مقرب واردر وبلاد مغرب وتركستانده وماوراء النهر ورومده وغیری اقطارده رجال الله واردر كه صوفیه دنلمزلر زیرازی صوفیه ایله تزیی ایتمزلر پس بركسنه نك احوال مقربینه اطلاعی اولسه ولكن انلرك احوالیله متحقق اولمسه اول كسنه ابرار دندر كه اكا متصوف دینلور ومتحقق اولسه صوفی اطلاق اولنور وبونلردن ماعدا كه انتسابی ولباسلری ایله تلبسی اوله متشبه دینلور بوندن فهم اولنور كه

یالكز زاهد وفقیر صوفی دكلدر زیرا تصوف فقر وزهد وسائر اوصاف شریفه واخلاق جمیله یی جامع برمعنادر ومقربینك بواطن احوال وحقایق اذواقی معلوم اولمغین برحال مخصوص ایله تقیید ممكن اولمایوب ظاهر لباسه نسبت اولنوب صوفی دنلدی * یقال تصوف اذا لبس الصوف كما یقال تقمص اذا لبس القمیص تلبس صوف ترجیح اولندیغنك اصلی بودر كه رسول الله صلی الله علیه وسلم وانلردن مقدم انبیاء كرام علیهم السلام صوف یعنی عبا كیمشلردر وحسن بصری بیورمشلردر كه یتمش قدر بدری یه یعنی بدر غزاسنه حاضر اولان اصحابه یتشدم لباسلری صوف ایدی وانلركاه اولوب آچلقدن یوزلری اوزرینه دوشرلردی شویله اعراب انلری مجانین ظن ایدرلردی وبوجمله نك لبس عبا اختیار ایتدكلری انبیایه متابعت وزینت دنیایی ترك وسد جوعت وستر عورتله قناعت وامر آخرته استغراقلرندن اوتوری ایدی (لمحرره) آدی صوفی كچنور انسانك * دویا مرزینتنه دنیانك * برقوری صورت اولدی اكثرناس * قلتی واردر اهل معنانك * وبردخی دیمشلردر كه بونلر ذبول وخمول وتواضع وانكسار ایثار ایتمكله رغبت والتفاتدن ساقط اولان خرقهٔ ملقاة وصوفهٔ مطروحه كبی اولدیلر بوصورتده صوفی صوفه یه منسوب اولور كوفی كوفه یه منسوب اولدیغی كبی (لمحرره) اوله كوراعتباردن ساقط * بوله سن حق قاتنده تادرجات * باش اولنلر هلاك اولورلر چوق * بولورایاقلر عالم ایچره نجات * وبعضیلر دیدیلر كه صوفیه تسمیه سنه وجه بودر كه بونلر حضور حقده صف اولده در زیرا حقه اقبال كلیلری واردر * ویاخود بواسم اصلنده صفوی ایدی استثقال اولنمغله صوفی دینلدی ویاخود صوفی اصحاب صفه یه نسبتدر كه انلردرت یوزقدر فقراء مهاجرین ایدیكه مدینهٔ منوره ده مسجد نبوی علیه السلامك صفه سنده یعنی اوكنده سایبان واروضع اولنان سقیفه ده ساكن اولورلردی وبومعنی اكرچه كه اشتقاق لغوی جهتندن مستقیم دكلدر فاما معنی جهتندن صحیحدر * زیرا صوفیه نك حالی فی الحقیقه اصحاب صفه حالنه مشاكلدر (لمحرره) ال چكوب ماسوای مولادن * حقه مشغول ایدی اهل صفه * چار طاقی نه در فنا اهلی * یتر اول زمره یه فضل صفه * ویاخود صوفه مضر قبیله سندن برقوم

ایدیکه حضرت کعبه شرفها الله تعالی یه خدمت ایدرلردی پس عبادته
اشتغاللری حسبیله انلره نسبت ایدوب صوفی دینلدی وياخود صوفی
صوفان دیرلر براوته منسوبدر کویاغدادن اول اوت مجراسنه جاری اولان
نسنه ایله اکتفا ایتمشلردر* دیمشلردر که صوفی اسم زمان رسولده یوغیدی
تابعین عصرنده اطلاق اولندی زیرا حسن بصری طوافده برصوفی
کوردم دیو صوفی لفظنی تصریح ایلدی وسفیان دخی اکر ابوهاشم
صوفی اولمیدی دقیق ریا معلوم اولمزدی دیو ابوهاشمه صوفی دیدی *
پس بوندن فهم اولنور که اسم صوفی قدیما معروف ایدی و کتب معتبره ده
کلور که زمان رسولده صحبتدن افضل نسنه اولمغله اول وقتده موجود
اولنلره صحابه دینلدی صکره عصر ثانی اهلی ایریشوب صحابه ایله
صحبت ایدنه تابعین دینلدی انلردن صکره کلنلره تبع تابعین اطلاق
اولندی صکره خلق مختلف ومراتب متباین اولوب خواص ناسه زهاد
وعباد دیدیلرکه صکره بدعتلر ظهور ایلیوب تداعی حاصل اولوب
هرفرقه زهد کندی طرفنده اولدیغن ادعا ایتدکده اهل سنتك خواصی
صوفیه دیمکله تسمی ایدوب انکله اشتهار بولدیلر * وبو تسمیه هجرتك
ایکیوزسنه سندن مقدم ویااول حدودده واقع اولدی اندن صکره زوایا
وخانقاهات اتخاذ ایلیوب اصحاب صفه کبی اسبابی ترك ورب الاربابه
تبتل ایلدیلر اتخاذ زوایادن مراد کاه بریرلرایله صحبت حقیچون اجتماع
وکاه انفراد مع الله ایچون ایدی صکره اهل تقلید وریا متکثر وارباب تصلف
ودعوی متوفر اولوب اغراض فاسده حسبیله اساس طریقت منهدم
وارباب حال منعدم اولدی حالا اکرچه جمیع اقطاب ورجال الله اقطار
ارضده موجودلردر ولکن من وجه مفقودلردر زیرا بو سر عظیمی
بلنلرك اکثری ناپیدا وبو حکمت بولنلرك غالبی نایابدر زوایا اربابی
بحسب الغالب رسوم ایله موسوم وخانقاهات اصحابی قیودله معلومدر
بوشان عظیم وشانیٔ جسیم لعبهٔ صبیان وضحکهٔ شیطان اولدی نه
مریدلرده صدق ارادت ونه شیوخده ارشاده قدرت قالدی نتکم مولانا
جامی کلامنده کلور * درمسجد وخانقه بسی کردیدم * بس شیخ ومریدرا
پابوسیدم * نه یکساعت ازهستی خودرستم * نه آنکه زخویش رسته
باشدیدم * ابن الوقت * ملازم الوقت دیمکدر مسافره ابن سبیل ومعمر

آدمه ابن اللیالی ومرغ آبه ابن الماء دیدکلری کبی وقت لغتده زماندن
برمقداره دیرلر واصطلاح صوفیه ده استعداد غیر مجعولك مقتضاسی
اولان حاله دیرلر طاعت وشهود وغیری کبی پس بوحال شئون ازلیه نك
فروعندندر انك ایچون وقتله مقیددر (بوندن فهم اولنور که ابوالوقت
ابن الوقتدن اکملدر زیرا ابوالوقت دخی کرچه بحسب النشأة ملازم وقتدر
فاما آن غیر منقسم ایله دائر ومبداء جمیع شئون اولمغله جمیع آنانده تصرفی
واردر آب کبی فافهم جدا * رفیق * لطف وملایمتدر رفیق مرافق
معناسنه در یعنی یولداش جمعی رفقاء کلور مقصود رفیق طریقدر
مرافق اولنلرك شانی بریرلرینه رفق ایتمك اولمغله رفیق دینلدی * شرط *
برنسنه یی الزام والتزامدر بعده اولسون غیرنده اولسون اصلنده فتحه ایله
علامت معناسنه در زیرا برحکم که برامره متعلق وانك وقوعیله واقع اوله
اول امر اول حکمه علامت اولمش اولور * طریق * اصلنده طارقك طرق
ایتدیکی یولدر کرك معتادا اسلوك اولسون و کرك اولمسون بوراده طریق
مخصوصدر که طریق صوفیه در طریقت کبی یعنی سالك الی الله اولنلره
مخصوص اولان سیرندر که قطع منازل وترقی مقاماته دائردر شریعت
اهلی بونلره کوره اهل وقفه اولمغله اهل طریقت دینلدی مع هذا
انلر دخی طریقت محمدیه اوزرینه درفاعرف (معنای بیت) بودر که
ای رفیق صوفی اولان کشی ابن الوقت اولور فردا سویلمك وبرایشی
وقت آخره ترك ایلمك شرط طریقت دکلدر یعنی مقتضای طریقت وقت
حاضرك حکمنی رعایتدر که تعجیل در تسویف دکلدر پس بنی
بوخصوصده فردایه صالمه ومرادم نه ایسه بوساعت ولحظه ده حصوله
کتور زیرا سنکه صوفی واهل طریقسك خیرلی ایشی تأخیر ایتمك سنك
مذهبك دکلدر انکیچون دیمشلردر که (فی التأخیر آفات) وبعض کبار
بیورمشلردر که سالکك وقتی نفسیدر وآنك که وقتی ساعتدر انفاسی
ضایع اولور وکذلك آنك که وقتی ایامدر ساعاتی وآنك که وقتی جمعه
در ایامی وآنك که وقتی شهوردر اسابیعی * وآنك که وقتی سنوندر
شهوری * وآنك که وقتی عمردر سنونی ضایع اولور وشول کسنه که
بتون عمری ضایع اوله آنك ایچون وقت قالماز وفرصتی فوت اولور
وحسرت ابدیه بولور (لمحرره) اکلد کسه بورموزی یاهو * بوری

حفظ ایلمکل اوقاتی قو * بکمدن وقت مناجات خدا * میلی اغیاردن
الی یوزی یو * وله * طویه کورسر خدادن شمه * المدن بوی مرك مری
مشام * کون کچر حالکی تدارك قیل * اچ کوزك وار یاقندر اخشام

تو مکر که مرد صوفی نیستی
هست را از نسیه خیزد نیستی

بعض نسخه‌ده تو مکر خود واقع اولمشدر * مکر * شاید معناسنه در بکزر
مقامنده استعمال اولنور * نسیه * کسرله ونساء ضمله ونسیئه فعیله وزننده
وقتده تأخیر و بر نسیه یی وعدله صاتمق که ترکیده ویره سی یه دیرلر
معلوم اوله که اولکی نیستی ده یا خطاب وایکنجیده مصدریت ایچوندر
واولکی نیستی سلب صفت وایکنجی سلب وجود ایچوندر پس بو ایکی
وجهله قافیه‌ده تکرار لازم کلمز (معنای بیت) بودر که بکزر که سن مرد
صوفی دکلسن انکیچون خیرلی ایشی تأخیر ایدرسن ونقدوقتی ویره سی یه
ویررسن موجوده ایسه ویره سیدن بوقلق قالقار وزوال حاصل اولور پس
کرکدر که بن وقت اولوب حاضری مستقبله دکشمیه سن ومعلومی موهومه
ویرمیه سن وامانی یه مغرور اولمایوب تسویفدن صاقنه سن انکیچون
دیمشلردر ارملر حاضره قلمش دعایی الحاصل انسان وارنی بوغه صاتمق
ووقتنی اضاعت ایدوب اوق کبی یبانه اتمق غفلت عظیمه در برکسه
وقت حراثنده در کار اولمایوب فرصتی فوت ایلسه بی وقت زمینه تخم
افشان اولمق فائده ایتمز ومحصول یرینه ندامت الور فاما انبارده اولان
موجودنی وقتنده ارضه القا ایلسه بو مقوله نقدی اضاعت دیمزلر
بلکه محافظه دیرلر زیرا اول مفقود موجود حکمنده در انکیچون صاحبی
وقت خرمن محصول مضاعف بولور بو معنادن دیمشلر درکه ندامت
دوردر * بری ندامت یومیه درکه برکسه خانه سندن تغدی ایتمه‌دن
طشره چقه پس اخشامه دك آچلق چکوب طعام تناول ایتمه‌دن
چقدوغنه ندامت ایدر * وبری دخی ندامت سنویه درکه وقتنده زراعتی
ترکیدر * وبری دخی ندامت عمریه درکه مشربنه موافق اولاین خاتون
المقدر * وبری دخی ندامت ابدیه درکه الله تعالینك امرنی ترکیدر نعوذ
بالله تعالی پس اکر دنیا واکر دین حالنده اضاعت اوقات ایدنلر تنور
ندامته دوشرلر وآتش تحسردن پشرلر بناء علی هذا انسانه واجبدر که
توبه یی تعجیل ووجودنی تکمیل ایلیه زیرا بعد الاربعین غلبهٔ برودتله

وجودی منجمد اولور وبلکه عمروفا ایتمیوب حرمان ابدی بولور
(لمحرره) سایه وش یرله سورون بوکون * جو کبی طشلره
اورون بوکون * بوله سن دولت ابدیارن * خرقهٔ فقرله بورون
بوکون * اللهم یسر لنا القناعة

کفتمش پوشیده خوشتر سر یار
خود تو در ضمن حکایت کوش دار

* کفتمش * ضمیری جانه راجعدر * ضمن حکایت * ده یعنی حکایت ایچنده
شویله که حکایه آنی مشتمل اوله (معنای بیت) بودر که بن جانه جواب
ویروب دیدم که سر یار کزلو اولمق زیاده خوشدر سن خود حکایه
ضمننده وداخلنده اول سره کزلوجه قولاق طوت زیرا حکایه نك
عبارتی اغیاره ایسه اشارتی یاره در * یارك اسراری عبارته کلمکده
کرچه خوشدر زیرا الذ الاشیا وغذای ارواحدر ولکن مفسده‌دن خالی
دکلدر زیرا غمازدر اغیار ارasنده فضاحته سبب اولور پس مناسب
اولان بودر که اشارت ایله اکتفا اولنه وآشکاره سویلنمیه انکیچون
دیمشلردر ذاوق بازارنده دوه صاتلمز وسائس احوال سلطانی کما ینبغی بلمز
بوندن فهم اولنور که بر مجاز یوقدر که انده حقیقت مندرج اولمیه
وبر عبارت یوقدر که انده اسراره اشارت بولنمیه انکیچون حکما
هر نسنه‌دن بر اشارت اخذ ایلمشلردر وحتی صریر باب وطنین ذبابی بله
تهی بلممشلردر ولکن اهل فنا ایله اهل بقانك میاننده فرق واردر اهل
فنا اولان اسرارك مذاکره سنی آشکاره دلر زیرا سری صعودده وحجب
اکوانی کشف ایتمه‌ده در پس تجلی اهننه ستر خوش کلمز اهل بقا ایسه
استتارده‌در زیرا سری نزولده وحجاب اسما وصفاتله احتجابده‌در پس ستر
اهلنه کشف راز ایتمك ناخوشدر زیرا بر نسنه نك که بی غائله وراء
پرده‌دن اخذی قابل اوله بی پرده اخذ ایتمکه احتیاج قومز بو سببدندر که
تمکین اهلی رمز ایله اکتفا ایدرلر نتکم بالاده دخی بو معنایی مؤید نیجه
تقریرات کذر ایتمشدر (لمحرره) غیرت یار قومز اغیاری * که کوره
آشکاره اول یاری * بولدکیسه عروسی بیت ایچره * در فراز ایله قومه دیاری

خوشتر آن باشد که سر دلبران
کفته آید در حدیث دیکران

* دلبر * محبوب درکه حسن وشیوهٔ حسنیله کوکل آلیجیدر اصلنده بندهٔ دل در اولیاء کرامه قدس الله اسرارهم دلبران ومحابیب دینلور نتکم قرآنده کلور (یحبهم ویحبونه) وحدیث قدسیده کلور (لایزال عبدی یتقرب الی بالنوافل حتی احبه (معنای بیت) بودرکه باده خوش اول اولورکه محبلرك سری ویار نازنینلرك رازی اغیارك خبر وحکایه سنده سویلنمش که وحدیث دیکران اکا ظرف وپرده اوله تاکه نااهل ونامحرم اونلر واقف اولیه‌لر وعشاقه طعن وتشنیعه یول بولیه‌لر نتکم کدازاده‌نك پادشاهزاده‌یه تعشق حکایه‌سنده کدازاده لساندن بوستانده کلور * کرم جرم بینی مکن عیب من * توبی سر برآورده ازجیب من * زیرا بوبیتده عاشق ومعشوق مجازی یوزندن سر وحدته اشارت وعین حقیقته رمز واردر نتکم شاعر هدایی اشعارنده کلور * کل ایکیمز براولوب کلشنده روان اوله‌لم * نونهٔ کل رعنای کلستان اوله‌لم * ایکی کوکل براولوب چقسون ارادن ایکیلك * خوش اتحاد ایده‌لم یعنی جسم وجان اوله‌لم * پس تصریح مدار انکار وعبارتده مفسده بسیار اولمغله صوفیهٔ عجمك اکثری غزل واشعار صورتنده لطائف اشارات کوسترمشلردر خواجه حافظ وشیخ سعدی وامثالی کبی زیرا برحقیقت که لباس مجازله ملبوس اوله عوام وخواص قاتنده مقبولدر عوام قاتنده مقبولیتی بودرکه ظاهرنه محمولدر پس بوجهتدن قائلنه سلامت واردر وخواص قاتنده مقبولیتی بودرکه حقیقته محمولدر زیرا عوام یاننده حقیقت معتبر اولدیغی کبی خواص یاننده دخی مجاز معتبر دکلدر شوقدر واردرکه مجاز حقیقته لباس وآیینه واقع اولمغله اولدخی فی الجملة معتبردر وانلرکه اهل اشاراتك کلامنی ظاهرنه حمل ایدوب شرحه تصدی ایدرلر قائلنك بریٔ اولدیغی معنایه حمل ایله سوء ظن ایتدکلرندن ماعدا ارباب هوی اونلری دخی تقویت ایدرلر وتأویل صددنده اونلرك دخی اکثری ضلال بعید اهلیدر فان الثریا من ید المتناول * بعدذا * بو کلامده اشارت واردرکه شمس تبریزینك قدس سره احوالی بوحکایه‌ده مندرجدر زیرا سالك ومرشد ونفس احوالی که ذکر اولنور مرادك عینیدر خصوصا بومقالهٔ لطیفه عین مدح وثنادر فاعرف * بربرده جمع اولمدن هر کوشه‌ده ارباب عشق * بحث اوصاف جمالك کفت وکویکدر غرض * غنچه‌بی

وصف ایلسه یحیی دهانکدر مراد * سنبل خوشبوبی مدح ایلرسه کویکدر غرض (لمحرره) اولسه حسن ازل رخسارکده آشکار * ایلزدی بلبل شوریده آه وزاری کار * هرورقده یازدی برسر خامهٔ صنع ازل * لیك ادراك ایتمدن عاجزدر عقل روزکار

آفت مکشوف وبرهنه وبی غلول

بازکو دفعم مده ای بو الفضول

* برهنه * کسرله عریان معناسنه * غلول * خیانت ومال غنیمتدن بطریق السرقه اخذ ایتمکه دیرلر زیرا غل اصلنده برنسنه‌نك توسطنه دیرلر مثلا غلاله دیرلر کسرله اول ثوبه که بین الثوبین ملبوس اوله وغل دیرلر ضمله اسیرلر ومجرملر بوینلرینه ایتدکاری باغ ودمره‌که اعضانك وسطنده قلنور پس غلولده دخی توسط خیانت بولنمغله غلول دینلدی * فضول * اصلنده فضل معناسنه‌درکه اقتصاد اوزرینه زیاده‌لکدر ولکن محمود اولسه فضل علم وحکمت وامثالی کبی بحسب الغالب فضل دیرلر نتکم برعالمی مدحده اهل فضل‌در دیرلر ومذموم اولورسه مقدارندن زیاده غضب وامثالی کبی بحسب الاکثر فضول دیرلر نتکم هر ایشده حدنی تجاوز ایدن وفائده‌سی اولمیان مالایعنی‌یه مشغول اولان کمسنه‌یی ذمده فضول کمسنه‌در دیرلر وفضولی اصطلاح فقهاده برکمسنه‌نك وکیلی اولمدن ایشه دخول ایدنه دیرلر * بو * ابودن تخفیف اولنمشدر پدر معناسنه عرب برمعناده مبالغه ایلسه یا ابله ویا امله تعبیر ایدر مثلا ابو الفساد وام الخبائث وبو العجب وبو الهوس وبو الفضول دیرکویا فساد وخبائث وعجب وهوس وفضولدن تولد ایتمشدر زیرا بو معانی‌یه کثرت ملابسه وشدت اتصالی واردر نتکم الفات اربعه تاریخنده شام امیرجی اولان محمد پاشا اصلنده کتاب زمره‌سندن اولوب باشنده قاووغی معتاددن بیوجك اولمغله عرب اکا اول سنه ابو قاووق دیو تسمیه ایتدیلر * وبزم زمانمزده حادث اولان طغرالی التونه دخی ابو الطغرا دیرلر بوراده بو الفضول محلنده دوشمشدر زیرا تعال مقامنده در بی محل تعال ایدیه فضوللقدن معدوددر (معنای بیت) بودرکه جان بکا دیدیکه خبریاری بکا رمز ایله وسری لباس ستر ایله سویله بی حجاب وبی لباس وبی خیانت سویله وبزی دفع

ایله وباشدن صاوومه‌ای بو الفضل یعنی بو قدر تعلل که ایدرسن فضولقدندر که مالایعنی‌یه اشتغالدرسکا لازم اولان بودر که مطلوب اولان معنایی صورته کتورهسن وبطریق العباره تفصیلنه عزیمت کوسترهسن والا خیانت ایتمش اولورسین زیرا اهل الله امناءالله در اسرار ومعارف وحقایق که حق روحدر آنی مستحقدن کتم اتسلر ومحلنه ایصال ایتمسه‌لر خیانت ایتمش اولورلر مال غنیمتدن غیرك حقنی منع ایتمك کبی (بونده اشارت واردر که معارف وحقایق غنائم حقدر دائرهٔ وجودده اولان قوالمك انده حقوقی واردر عسکر اسلامك مال غنیمتدن حقوقی اولدیغی کبی پس روح که سلطان مثالدر ابتدا حق انکدر قرآنده کلور (واعلموا انما غنمتم من شئ فان لله خمسه) الآیة یعنی انوار مشاهدات واسرار مکاشفاتك درت خمسی اغیاردن کتم اولنوب خمس واحدی اخلا صله ورسول الالهه متابعت ایله اخوان فی الله اولنلره بطریق المواصله ومراده بلوغدن مقدم مرشددن جدا دوشن اهل طلبه واهل صدق وارادتدن صادر وواردە بقدر الاستعداد بذل وانفاق اولنمق کرکدر زیرا بو مقوله کشف کتم رازی منافی دکلدر * و بر اشارت دخی بودر که مرشد کامل اولان کمسنه اهل طلبی آستانه‌سندن رد وصدق ارادت اربابنی استقبال ایتمك کرکدر شویله که اکر بر کونده بیك کره اول قپویه مراجعت ایدرسه مفتوح الباب کرکدر والا رتبهٔ ارشاددن ساقط اولور * ع * ایله مهمان حقدن نعمت فیض دریغ

پرده بردار وبرهنه کوکه من
می نخسبم باصنم باپیرهن

* خسبیدن * ضمله یاتوب اویومق * صنم * امام راغب مفردانده ایراد ایتدیکی اوزره فضه‌دن ویانحاسدن اتخاذ اولنان جثه‌درکه کفار الله تعالی‌یه تقرب طریقیله اکا عبادت ایدرلر ولکن ترغیب وترهیب شرحی فتح قریبده دیرکه صنم بی جثه اولان صورت ووثن جثه‌لو اولان پوتدرکه جواهر ارضدن ویاخشب وحجاره‌دن معمولدر وبعضیلر فرق ایتموب وثن وصنم بردر دیمشلر درتکم صاحب قاموس دخی صنمی وثن ایله تفسیر ایدوب دیمشدر که الصنم الوثن یعبد معرب شمن انتهی

ولکن حق اولان بودر که وثن وصنم ایکیسی دخی جثه‌لو اولانه اطلاق اولنور زیرا قرآنده اوثان واصنام ذکر اولندیغی مواضعده قریشك جثه‌دار اولان پتلری مراددر اختلاف موادنه کوره درز برا اول وقتده حضرت کعبه‌نك داخل وخارجنده عقیق وسائر احجار واجسادن اوچیوز التمش قدر پت وار ایدی صکره صنم محبوبه اطلاق اولندی انکیچون پت پرست دیدکاری کبی محبوب پرست دیرلر زیرا محبوبی صنم مثال معبود ایدنمشدر و بحسب الغالب پت مزین ومنقش اولوب صورت بدیعه وشکل دلفریبی ایله حیرت افزا اولدیغی کبی محبوبلر دخی بویله‌در ومفتی سعدی چلبی نظمنده کلور * پك جفا کورسم ای صنم سندن * ممتندر که اوصنم سندن * وفضولی اطاشفندندرکه دیوانده کلور * پت نورسم نمازه شب و روز راغب اولمش * بونه دیندر الله پوته سجده واجب اولمش (معنای بیت) بودرکه پرده‌یی یوقارو طوت وقالدر وعریان وآچق سویله که بن پیراهنده محجوب اولان محبوب ایله یاتمم زیرا پیراهن حجابدر که وصال تامه مانعدر مقصود ایسه یارله خلوتدر یوخسه پیراهن ایله دکل اکرچه که فهیم دیمشدر * بنه فرقتده‌در عاشق اولورسه یارله یك تن * فلاك پهوده قیسی وادیٔ هجرانه صالمشدر * یك تن دیدیکی اتصال قویدر واتصال نقدر قوی اولسه اثنینیت باقی اولمغله عاشق فرقتدن خلاص اولماز بونده اشارت واردر که پیرهندن مراد لباس وجود وشعار انیتدر زیرا پیراهن جسدی مشتمل اولدیغی کبی انیت دخی حقیقت انسانیه‌یی مشتمل اولمشدر وانیت باقی اولدجه اثنینیت دخی باقیدر پس یار حقیقی ایله عالم وحدتده خلوت بولمغه اثنینیتدن خلاص اولمق کرکدر یعنی وجود مجازینك افعال وصفات وذاتی حجابنی ازاله ایدوب فناء تام ومحو کلی بولمق کرکدر که محبوب حقیقی‌یه بی پرده ملاقات حاصل اوله والا هر کسك حالنه کوره حقه وصلتی واردر ولکن حجابدن خالی دکلدر که حقه مرآت اولمشدر نتکم بالاده تحقیق اولندی بلکه مرآتك کدورتیدرکه جلای تام بولدجه کماینبغی صورت منعکس اولماز پس رقیق اولان پیراهن وصال تامه مانع اولیجق کثیف وغلیظ اولان لباسلر دخی بوکا قیاس اولنه وبوبیتده دخی

اشارات واردر اهل ذوق وفهمه خفی دکلدر وبومقامك اشارتندندر که شاعر هدایی دیواننده کلور * نوله روشن دل اولوب رقص اورسه فانوس خیال * شاهد شمعی قویار هر کیجه تنها قوینه * وبو بیتده راشارت بودر که فانوس خیال کبی لطافت وجود حاصل اولمدقجه رقص ایتمك تکلفدر اتقیاء امتده ایسه تکلف یوقدر وبردخی بودر که فانوس خیال پرده سنك رقت ولطافتی حسبیله روشن دل اولدیغی کبی روشندلان حقیقت دخی بویله در کرچه فانوسده شمع واردر فاما غلظتی سببیله شمعدن روشنالق عکس ایتیوب کدورت اوزرینه قالمشدر وبردخی کیجه خلوت یار ایچون مهیادر انکیچون معراج نبوی علیه السلام کیجه ده واقع اولدی بوسببدندر که وقاع کیجه ده غالبدر (لمحرره) اولام دیر ایسك اکر شمع وصاله مأنوس * فومه خیال سوایی کو کلده چو فانوس

* کفتم ار عریان شوی اودر عیان *

* نی تومانی نی کنارت نی میان *

ار اکردن تخفیف اولنمشدر که حرف شرطدر *عیان* کسر عین ایله مفاعله بابندن مصدردر که کوزله کورمکدر معاینه کبی انکیچون دیده بانلغه عیانت دیرلر وتاج المصادرده کلور المعاینه والعیان باروی چیزی رادیدن واصلها من العین انتهی بوسببدن ابن کمال تنبیه نام رساله سنده فتح عین خطادر دیمشدر ولکن اختریده فتحیه دخی اشارت اولنوب ظاهراق دیو تفسیر اولنمشدر *نی* بعض نسخ قدیمهٔ صحیحه ده یا ایله ثبت اولنمشدر ولکن انسب اولان نه درزیرا دیمشلردرکه نی کسرله حرف نفیدر یوق معناسنه عربیده لا کبی ونادکل معناسنه در کاه اولورکه الفنی حذف ایدوب برینه هاء غیر ملفوظه کتوروب نه دیرلرنه اوقاورنه ودیجك پرده عجم نه آن نماندنه این دیر تتکیم واقعدر *ع* نه عمرحضر بماندنه ملك اسکندر *یعنی عمرحضر وملك اسکندر قالور دکلدر مکر کم نی نامو ضعده مستعمل اوله (معنی بیت) بودرکه بن جانه جواب وبروب دیدم که اکر مطلوب اولان معنی عیان مرتبه سنده عریان ومکشوف اولورسه نه سن قالورسن ونه میانك قالور یعنی جملهٔ اعضاء وجودو اجزاء بدنك هلاکته سبب اولورزیرا کناردن مراد بدندرکه عالم شهادته ناظردر ومیاندن مراد قلبدرکه روحله

جسد اراسنده توسط ایتمشدر قوام وجود ایسه روح وقلب وجسد ایله در بوندن مراد حلاج منصور انا الحق دیوب سر ربوبیتی ایتمکله قطع اعضاو احراق بالنار اولندیغی کبی بزدخی بورازی افشا ایتمکله باشمزك تدار کندن عاجز اولورز ومنصورك بولدیغی بلایی بولورز نتکیم والهی کلماتنده کلور * اکر عارف ایسك ایتمه حقیقت سرنی افشا * کلام حق چغردی باشدن حلاج منصوری * (لمحرره) فلکه کلدی قول حق ایجی * عاقبت داره چکدی حلاجی * شوبله بازی قورر کهی بوچرخ * که اوینادر شاه ماتی لجاجی * وفضولی دیوانده کلور *رازدرونی طشره یه صالمنی روادکل * بودرکه کناهی کیم آصلوبدر انما جرس * بونده اشارت واردرکه قنغی عاشق که کشف جمال مرتبه سنه واصل اوله وسرحقیقتك قلبنه انکشافنه یول بوله اناك انیات وتعیناتندن اثرقالماز ومحو کلی وفناء تامه مظهر اولوب بردخی ماسوایه نظر صالمز وبومرتبه یه اشارت ایدوب حدیثده کلور (ان لله سبعین الف حجاب من نور وظلمة لوکشفها لاحرقت سبحات وجهه ما انتهی الیه بصره) مقصود حجب ظلمانیه ونورانیه نك ارتفاعی وانوار جمالك انکشافیدر نتکیم تحقیق مرور ایتمشدر (لمحرره) وجه دلداره حجاب اولسه وجود * حاصل اولماز کوکل کوزینه شهود *

* آرزومی خواهلیك اندازه خواه *

* برنتابد کوه رایك برك کاه *

آرزو دلك واوزنمك *اندازه* رسم وتصمیم واوچمك ومشهور آلتدرکه درزیلر وبازرکانلر آنکله قوماش وامثالی نسنه اوچرلر * نتابد* فعل مستقبلدر تابیدندن طاقت کتورمك وکوج یتمك معناسنه طاقتی قالمدی دیه حك پرده عجم بی تاب ماند در طاقت برحالندرکه بورلدیغی حالده کشیدن زائل اولور *برك* یبرق وبرق معناسنده استعمال اولنور یول یراغنه برك راه دیرلر ابن کمال دیمشدرکه یراق معناسنه برك حقیقت ویراق معناسنه مجازدریراق اغجك وچیچکك لوازم ومهماتندن اولمغله برك دینلدی *کاه* کاف عربیه صمان که عربیده تبن دیرلر کاه اولورکه الفنی حذف ایدوب که دیرلر کهربا وکهکشانده حذف ایتدکلری کبی بعده ذا مصراع ثانی اوله تمثیل طریقیله ایراد اولنمشدر (معنای بیت)

بودر که دلك دله برنسنه یه اورن ولکن اولجوسی واورا نیله دله اندازه یی تجاوز ایتمه زیرا طاغی برصمان یپراغی قالدرمز وانی یوکلنمکه کوجی وطاقتی یتمز زیرا صمانك حدی دکلدر که اومقوله بارثقیلی حامل اوله پس صمان ایله طاغك مناسبتی اولمدیغی کبی انسانله دخی اولمیاجق آرزونك مناسبتی یوقدر والا صمان طاغه طیانمدیغی کبی انسان دخی فوق الحد ایتدیکی آرزونك عهده سندن کله میوب حمل ثقیل التنده هلاك اولان حیون کبی اولدخی تلف اولور تنکیم حوصله سی تحمل ایتمدیکی نسنه یی تناول ایتمك دخی بویله در انکیچون شبر خورده اوشاق تدریجله تربیه اولنور وکلستانده دخی کلور* توان بحلاق فرو بردن استخوان درشت * ولی شکم بدرد چون بکیرد اندر ناف* و بونده ایکی وجهله اشارت واردر اولکیسی بودر که سالك حق اولان کمسنه مراتب معنویه یی تدریج ایله آرزو ایتمك کرکدر مثلا توحید افعالك حقایقی ایله متحقق اولمدقجه توحید صفات مرتبه سن طلب ایتمیه وکذلك توحید صفاته وصول بولمدقجه توحید ذات ایچون نیازه دهان آچمیه انکیچون حضرت موسی علیه السلام اوائل حالنده بیورر (رب انی لما انزلت الی من خیر فقیر) واواخرنده بیورر (ارنی انظر الیك) و بوندن فهم اولنور که اسرار حق کوه وسالك مبتدی کاه مشابه سنده در پس وقتی کلمدن امانته تحمل دعواسن ایتمیه وسؤالده حدنی تجاوز ایدوب سمت اعتدایه کتمیه بلکه ضعف حالنه باقوب انصاف ایلیه وادب کوزلیه تحین کاه برضمه ایله قوت بولوب کوه اولسه اول وقتده باب مرادی فتح وذیل مرامی جرایدر (لمحرره) در دله آه ایدرسك ای عاشق عین آه ایچره کورینور سکاهو* کاه برکاهی کوه ایدر مولی* هو یی برحرفله ایدر آهو* ایکنجیسی بودر که انسانك وجودی برصمان یپراغنه بکزر پس طاغ تجلیء حقه طاقت کتورمدیکی صورتده صمان پایه سنده اولان وجود بشری نیجه تحمل ایدر انکیچون طور موسی پاره پاره اولوب حضرت موسی بشریتی حسبیله مغشی علیه اولدی (زیرا سوالی اندازه دن خارج ایدی اوسببدن که بحسب الظاهر وجود بشری نك اول تجلی یه تحملی یوغیدی انکیچون حاصل اولمدی فرضا حاصل اولسه مغشی علیه اولمق مرتبه سن ترقی ایدوب بالکلیه اجزاء وجود متلاشی

اولمق لازم کلوردی ولکن بصیرتی ایله جمال حقی مشاهده ایدوب تجلیء معنوی سنه طاقت کتوردی * زیرا دل انسان امانت کبرایی حامل اولمق ایچون خلق اولندی انکیچون سموات وارض وجبال حمل امانتدن ابا ایلدی * زیرا سموات روح وارض جسد وجبال عظام صورتی ایدی بونلرده ایسه داده اولان ثبات یوقدر الحاصل موسی علیه السلام آچقدن تجلیء دیداره طالب اولمغله متلاشی اولمق مرتبه سنه واردی پس روح دخی بورازك کرچه عیان اولدیغن استر فاما موطنك حکمی کتم واخفادر اظهار وافشا دکلدر والا حضرت موسی قصه سی کبی ایش ظهور ایدر ودیمشلردر که تجلیء ذات ایله سائر تجلیاتك تفاوت عظیمی واردر انکیچون بومرتبه دن تجلی واقع اولسه برق خاطف کبی ظهور ایدوب فی الحال مستتر اولور والا انسان محترق اولمق لازم کلور پس بشریت مرتبه سنده تجلی اولمدیغی کبی کشف اسرار تجلی ایتمك دخی یوقدر الحاصل هرنسنه که منسلخ اولمسی حکمته مخالف اوله آنی اول لباسدن تجرید واحتراز لازمدر

آفتابی کزوی این عالم فروخت
اندکی کر پیش آید جمله سوخت

آفتابی ده اولان یا زائده در واندکی ده وحدت ایچوندر براز معناسنه وربادهونسبته دخی احتمال واردر *افروختن* لازم کلور ومتعدی کلور یالکلنمق ویالکلندرمق معناسنه بوراده مراد لازمدر سوختن دخی لازم ومتعدی کلور یانمق ویاقمق معناسنه بوراده ایکی یه بله جواز واردر *پیش* باء عجمیله اوکدر مقابلی پسدر که معناسی آرددر پیش جهات ستك بریسیدر بعد ذا بو بیت ماقبلنی تنویر ایچون تمثیل آخردر (معنای بیت) بودر که کنش که بودنیا اندن شعله لنمش ومنور اولمشدر اکر جزئی اوکه کله یعنی اهل جهانه قریب اوله جمله مخلوقات انك حرارت غالبه سندن یاندی یعنی یشار وباخود جمله یی یاقر و برنسنه آنك تابنه طاقت کتورمیوب فنا بولور بوسببدندر که کیجه اولمایوب دائما کوندز اولان مواضعده حیوانات تعیش ایتمز ونباتات بتمز بعض مواضعده فلك شمس رحوی دوران ایتمکله اوراده غروب اولمایوب نهاری سرمدی اولور *

وبعض مواضعده عكس مذكورله تحت الارض دوران ايتمكله اوراده طلوع اولمايوب ليلي سرمدي اولور وصورت اولى ده قوت حرارتدن حيوان تعيش ايتميوب نبات بتمديكي كبي صورت ثانيه ده دخي افراط برودتدن معناي مذكور حاصل اولماز پس رب حكيم شمسي فلك چارمده اندازه ايله وضع ايتمشدر اكر بومقدار اندازه دن خارج اولسه ذكر اولنان احراق وافساد حاصل اولور * بونده اشارت واردركه شمس تجلي اندازه ايله دركه زيرا طور موسى عليه السلام تجلى صفت ربوبيت سطوتي تعلق ايتدكده پاره پاره وموسى دخي بوقدر قوت نبوتله مغشي عليه اولدي مع هذا واقع اولان تجلى طرفة العين مقدارندن اقلده ايدي پس برلمحه انسان ضعيف طاقت كتورمسه دوام اوزره اولسه نيجه تعيش ايدر انكيچون تجليات برقيه ديرلر زيرا برق مثال آن واحدده آچيلوب ينه قپانور نتكم حضرت هدايى قدس سره كلماتنده كلور * بشر حدى افندي بوقدر در * اوته سن صانمه مقدور بشردر * مكركم برق خاطف كبي برآن * قولك سرينه ايره نور رحمان * ولكن زائل اولور ينه اولدم * اريشمز اكا پيك عقل آدم * ومولانا حضرتلري آفتاب ايله شمس تبريزي يه اشارت ايدرلر يعني شمس دنيانك قرب صوريسي موجب فساد آدم اولديغي كبي شمس دينك قرب معنويسي سبب فناء بني آدم اولور زيرا خواص ناس سطوات تجلى حصوليله احتراق پايه سن بولور وعوام دخي صدمهٔ قهروقوعيله متلاشي اولور زيرا بلكه انكاره دوشوب اختلال دين ودنيا حاصل اوله پس شمس دينك ذكرني تقريب وصراحةً احوالني بيانك وجهي بوقدر (لمحرره) بلورسه شررنار تجلى خدا * جان ودل پنبه كبي عشقله يانمق كوريور * اچمسون بلبله كلغنچه نقابن بوخسه * ترك جان بوينه اولدمده بويانمق كوريور *

فتنه وآشوب وخونريزي مجو

بيش ازين ازشمس تبريزي مكو

فتنه محنت وبلا ومصيبت وقتل وعذاب وبونلرك امثالي انسانه شاق اولان افعال كريهه ده استعمال اولنور * آشوب * قريشقلق * بيش * باء عربيله ارتوق معناسنه ابن كمالك دقايقنده كلوركه بيش كه زائد

معناسنه در فزوندن فرقي واردر مثلا ارتغله زائد اولان نسنه يه افزون ديرلر ابتدا زائد خلق اولنانه افزون ديمزلر بيش ديرلر * تبريز * مختصر ابن خلكانده وسپاهي زاده نك اوضح المسالك نام كتابنده ضبط اولنديغي اوزره تانك كسريله دراكرچه كه بين العوام فتح ايله غلط مشهور اولمشدر تبريز وراء عراقده آذربيجان ديمكله معروف اولان اقليمك اكبر مدائن واشهر بلادندندر مقدما ملوك تاتاردن هلاكونك كورسي ملكي اوراده ايدي صكره غيري محله انتقال ايلدي شمسك ترجمه سي مرور ايلمشدر (معناي بيت) بودركه بلا ومصيبت وقاريشقلق وقاندوكيجيلك دله بوندن ارتوق شمس تبريزدن سويله يعني سنك مرادك اولان مرتبه دن سوزه آغاز اولنورسه عوام ناسك عدم تحملندن ناشي قريشقلق ظهور ايدر مقدما شمس بوميدانه قدم باصوب صحبت اولنديغي وقتده ظهور ايتديكي كبي زيرا بر روايتده شمس استشهاد اولنوب ولكن جسد مباركي ناياب اولوب برايكي قطره قاندن غيري اثري مرئي اولمدي حالا قونيه ده مقام ومشهد اولان محل بطريق الرؤيا تعيين اولنمشدر استانبولده ايوب انصاري رضي الله عنه مرقد منيري وسائر مرقد متبركه تعيين اولنديغي كبي زيرا حضرت ايوبك مرقدني خلفاء بني اميه دن اق شمس الدين حضرتلري تعيين وتحديد ايتمشدر الحاصل (المؤمن لايلدغ من جحر مرتين) ايله عمل لازمدر اكرچه كه قرآنده كلور (ولايخافون لومة لائم) ولكن ملامت خونريزلك كبي دكلدر پس انسان سبب ملامت اولان كار درست وراستي ايشلمكده لابأسدر ولكن سبب تلف اعضا ويا هلاك وجود اولان اموره تصديدن احتراز لازمدر زيرا مثلدركه جان بوستانده بتمز پس هرايشده اندازه دن خروج كار عاقل دكلدر انكيچون شمس تبريزيدن بوقدر سويلمك كفايت ايدر زيرا بوندن زياده سي يعني رمزي تجاوز ايدوب تصريح ايتمك افراطدر ومشهوردركه ديرلرنه شش يانسون نه كباب يعني آتش افراط اوزره اولدقده كباب كبابلقدن چقوب شش دخي كباب اولديغي كبي وجود ضعيف شئي دخي ذكر اولنان اظهار وافشادن كباب اوله جغي مقرر در حق تعالى قولني هرنه وجهله ديرلرسه امتحان ايدر ولكن قول باب امتحاني فتحه سبب اولمامق

کرکدر زیرا بلکه عهده سندن کلـمك ممکن اولایه نتکم حلاج منصوره
ممکن اولمدی و بو محلك لطائفندندر که بیت مذکورك شرحی تحریر
ومعناسی تسطیر اولنورکن قضاء آلهی ایله انفدن بر قاچ قطره قان
تقاطر ایلیوب سرد کلامه پریشانلق کتوردی یا انفدن چکیده اولان
قطرات دم بو مرتبه باعث پریشانی اولیجق سبب خونریزی اولان
کاره تصدیده نقدر اضطراب اولق کرکدر (لمحرره) بونه سردر
یازیلورکن اشبو * بیت انواع لطائف مشحون * طملدی انف حقیدن
ناکاه * بر نیچه آل رنك قطرهٔ خون *

❋ این ندارد آخر از آغاز کو ❋

❋ رو تمام این حکایت بار کو ❋

این حکایه دن خارج ایراد ایتدیکی مضمونه اشارتدر * آخر * ضد اول
* و آغاز * اول دیمکدر پس بو کلام لطافتدن خالی دکلدر و بونده حسن اختتام
واردر فاعرف حکایتدن مراد شروع اولنان داستاندر (معنای بیت)
بودرکه بو معنی آخر طوتمز واکا غایت اولماز ابتداکی قصه دن سوباله
یوری بو داستانی اتمام ایله تاکه قطار کاربانلدن قالیه اتمامی قصد اولنان
معنی نقصان بولمیه بعده ذا بو بیتده اشارات وار در اشارت اولی
بودرکه انسان مباشرت ایتدیکی امر مشروعی تکمیل ایتمك کرکدر
نتکم قرآنده کلور (ولا تبطلوا صدقاتکم) مکرکه قطعنه ضرورت
قویه اوله انکیچون فقها دیرلرکه بر مصلی یه نماز حالنده بر ذمی کلوب
بکا اسلام عرض ایله دیسه نمازی قطع ایتمك کرکدر فرض اولسون نافله
اولسون وکذلك برکمسنه نك دیواردن سقوطندن و یا صویه غرق و یا آتشه
وقوعندن خوف ایلسه قطع صلوة ایدرادنی بر درهم اولان متاعك سرقه
اولنمق خوفی دخی قطعنه عذر در ولکن صکره استیناف ایدر اکر
منافیٔ صلوة تخلل ایدرسه فاما بعض ارباب فیض اشارات وحقایقه
متعلق تحریراتده کاری بعض آثاری که ناقص اتقویوب تکمیل اتمشلردر
وجهی بودرکه بو مقوله لرك تقریر و تحریری داعیهٔ دل وانصباب
فیض ایله در پس فیض آلهی نه محلده منقطع اولور وداعیه نره ده
کسلورسه عدم اذنه دال اولمغله تحریردن ال چکرلر و کفت وکوبی
کسرلر پس صاحب مثنوی تکمیل حکایه و اتمام داستانه مأذون

وداعیه سی تجدد ونشاط مقرون اولمغله جانله اولان مقاوله کچدن کچدی
وتکرار صدد قپوسن آچدی (لمحرره) نفس فیضله در جنبشی
برك جانك * مدد آبله درهم نماسی بوستانك * اشارت ثانیه بودرکه
کرچه سیر الی الله ك نهایت بوقدر فاما سالك سائر وطائر بر مقامه
منتهی و بر غایته رسیده اولورکه اوراده ازل واید سری براولور وانجام
آغازله اتحاد بولور زیرا هر نهایتك رجوعی بدایته در نتکم قرآنده کلور
(الا الی الله تصیر الامور) * وکمال خجندی دیوانده کلور * ندید دیدهٔ
بینا بدایت این را * بهر مکاشفه تا در نهایتی رسید * اشارت ثالثه
بودرکه کاهیجه طریقهٔ تجریده سلوك اولنوب مخاطبهٔ نفس واقع
اولسه ارباب حقیقت یانده مراد حقیقت فاعله دن حقیقت قابله یه
و یا مرتبهٔ ملکیتدن مرتبهٔ بشریته و یا مقام ولایت وجمعدن مقام استتار
وفرقه خطابدر زیرا انسانك حقیقت برزخیه سی جمیع مراتبی مشتملدر
نتکیم بالاده اشارت اولنمشدر (لمحرره) نوله ایلرسه کوکل عشقله بو عقله
خطاب * دو نرامی یه عشقك دل قطب الاقطاب *

❋ کفت ای شه خلوتی کن خانه را ❋

❋ دور کن هم خویش وهم بیکانه را ❋

دقایقده کلورکه خان مطلقا منزلدر انسانك اولسون سائر حیوانك
اولسون خانه خصوص اوز رینه منزل آدمی درکه ترکیده اودیرلر
آخرنده هاء معنای عامدن معنای خصه نقل ایچوندر * خویش * خصم وقوم
بیکانه * یاد معناسنه در (معنای بیت) بودرکه مهمان غیبی پادشاهه دیدیکه
ای پادشاه خانه یی خلوت ایله وسرایدن آشنا و یاری وقریب و بعیدی
اخراج ایله بونده اشارت واردرکه صحبت خاصده نامحرم اولماز و روح
سلطانی منزل وجوددن اکرکندی قواسی واکر غیری بعدرد و رایتمدکجه
نفس حیوانی نك سری بیلمز و مرشد کامل اکا معالجه و تربیه یه مباشرت
ایلمز (سؤال اولنورسه که دائرهٔ وجودده اولان اعضا وقوانك بریسی
روحك بیکانه سی دکلدر زیرا جمله سی انك تنزلاتیدر اولاد واولاد
اولادکبی پس بونلری دور ایتمکدن مرادنه در (جواب بودرکه جمیع
موجودات حق تعالینك تجلیات صفاتی ایکن ینه ماسوی اطلاق اولنور
زیرا حقائق مختلف وتعیناتی متفاوتدر پس وجودك احوالی دخی بوکا
قیاس اولنه زیرا اعضا و قوادن هر بری بر کاره منوط و بر اسمه مربوطدر

بناءً على هذا روحه محرم اولمازلر نفس حیوانی ایسه روحك سر مستوریدر
انكیچون خواتین مستورات ومخدرات مقوله سیدر شویله كه انلرك احوالی
بلمك ویا اعضاسی كورمك سبب فتنه در وفی الجمله قرابت اجنبیتی
منافی دكلدر انكیچون بعض اقارب اراسنده نكاح جاریدر زیرا محرمیت
یوقدر مع هذا خارجدن حرم در ونه شیطان وافكار فاسده دخی دخول
ایتمشدر پس دائرهٔ وجودده اولنلره اعتماد یوق وانلرك سره اطلاعلرنده
مفاسد چوقدر زیرا اجانبدر محارم دكلدر بعدذا بو خطابدن مراد
خلوت اجمالیه در والا خلوت تفصیلیه تزكیهٔ نفسدن صكره در زیرا
خلوتخانهٔ وجودی ماسوادن تخلیه ونفس بدكاری رذائل وذمائمدن
تربیه مرشده موقوفدر بو ایسه علی مهل در نتكیم بالاده شرح اولنمشدر
(لمحرره) مهلت استركه شیر اوله تاخون * اولدی هر امر وقتنده مرهون

كس ندارد كوش در دهلیزها

تا بپرسم زین كنیزك چیزها

* دهلیز * قبحله قپو ایله او ارالغنده اولان ممتد یره دیرلركه اوستی اورتولی
اوله كذا فی الدقائق ولكن بعض لغتده كسر دال ایله ضبط اولنمشدر
(معنای بیت) كمسه قولاق طوتمیه قپو ارالغنده تاكه جاریه دن نسنه لر
سؤال ایده یم یعنی سره متعلق اكا سؤالم واردر منزلی تخلیه ایله بر وجهله
كه نه او ایچنده ونه قپو ارالغنده كمسنه قالمیه زیرا احتمالدركه پس پردهده
كمسه قالوب بو رازه مطلع اوله راز مقوله سی ایسه ستر اولنه كلمشدر
شویله كه انسان تنهاده بله اولسه ینه انی مخاطبنه افاده ایتدیكی وقتده
اخفا ایدر شاید یرك قولاغی اوله واكا اطلاع بوله (لمحرره) چونكه
ایدن كذر ایده اسرار * ایله اخفا ایله آنی اظهار * كه دیمشلردر مثل ایجره *
یاب سویله یرك قولاغی وار * بونده اشارت واردركه خانهٔ وجودده
ممتد اولان یر عروقدركه شیاطینك مجراسیدر انكیچون فخر عالم صلی الله
علیه وسلم مجاریٔ دمی تضییق ایله امر ایلمشدر وبو رازی شیطاندن
اخفا ایلدی تاكه واقف اولوب تسویل واغواده افراط ایتمیه زیرا انك
مداخل ومخارجی چوقدر وشیطان كرچه قرین آدمیدر ولكن بیكانه
دركه خارجدن صدره وقلبه القاء وسوسه ایدر بو سببدندركه
فخر عالم صلی الله علیه وسلم فتح مكه یه عزیمتلرنده مرادلرین كمسیه افاده

ایتدیلر بلكه صنادید قریش مطلع اولوب مقاتله یه تصدی ایدهلر الحاصل
هر حالده خصوصا امر سلوكده شیاطین انس وجندن حذر كركدر

خانه خالی ماند ویك دیارنه

جز طبیب وجز همان بیمارنه

* دیار * نفی عامده استعمال اولنور نتكیم دیرلر مافی الدار دیار ای احد
* طبیب * طب علمنده ماهر وعملنده حاذق اولانه دیرلر طب جسمه
ونفسه علاجدر انكیچون الله تعالی یه شافی دینلور طبیب دینلمز زیرا
طبیب علاجی مشعردر وطب ایكی نوعدر بری طب جسمانی وبری طب
روحانیدر طب جسمانی ابدانك امراضنه علاج وصحت واعتدالنی حفظدر
وبونك اهلنه طبیب جسمانی دیرلر زیرا طبابتی جسمه متعلقدر وطب
روحانی قلوبك آفاتنه وقوف وكیفیت معالجه سنه علمدر وبونك اهلنه
طبیب روحانی دیرلر زیرا طبابتی روحه متعلقدر الحاصل ارشاد وتكمیله
قادر اولدقجه حكیم الٰهی وطبیب روحانی دینلر بیمارك شرحی مرور
ایتمشدر (معنای بیت) بودركه خانه خالی قالدی وطبیب وبیماردن
غیری دیار قالمدی بونده اشارت مرشد كامله لازم اولان كرچه ارشاددر
ولكن روح دخی جهد ایلیوب مرشدك مرادی اوزرینه اولمق كركدر
زیرا حقیقتده همت روحكدر مرشدك تربیه ده اهتمامی اول همت
اوزرینه موقوفدر انكیچون سالكده فتور وفترت ظهور ایلسه یولدن
قالور ومرشدك كامل ومكمل اولدیغنك فائده سی اولمز زیرا بر فرسك
حركته مجالی اولمسه تازیانه نك نفعی ندر پس روح اوزرینه واجبدركه
سعی واجتهاد ایدوب دائرهٔ وجودی اغیاردن تخلیه ایلیه ومرشدك
ارشادی اوزرینه جاری اوله وبر اشارت دخی بودركه چونكه تخلیهدن
مراد مافی الضمیری استعلام وحقیقت الحالی استخبار در پس سالكه دخی
لازمدركه امراض باطنه سنی مرشدن كتم ایتمیه بلكه جمیع عیوبنی سویلیه
زیرا خسته حالنی طبیبدن ستر ایلسه شفا بولماز بو سببدندركه كمل متأخرین
قدس الله اسرارهم مریدلرك واقعات وسائر احوالن تنهاده استماع
ایدرلر تاكه بری برلرینك رازن بلمیه لر وتنهاجه اولمق حسبیله حیا ایتمیوب
مرادلرن سویلیه لر متقدمین ایسه حلقهٔ صحبت عقد ایدوب مجتمع
اولان سالكلرك احوالن بری برلری یاننده سویلدرمش بونده ایسه

مفسده واردر زیرا انسان ایل یاننده حیادن خالی اولاز و بر دخی کیمی ترقی کیمی تنزل اوزرینه اولیجق بلکه تنزل اربابی ترقی اصحابنه حسد اوزرینه اولوب مرض وجود مشتد اوله پس صحبت خاص اهلنه اولی اولان خلوتدر (المحرره) نفس اماره فسادینی قومز* نقدر کوسترسه روی صلاح* مفسدك عادتی اولسه افساد* ایدهمز کسه‌لر آنی اصلاح*

نرم نرمك كفت شهر تو كجاست

كه علاج اهل هر شهری جداست

* نرمك * ده كاف تصغیر ایچوندر یومشاق دیمكدر نرمدن صكره ایرادی ترقی و كلام نرمك بری برینه اتصالنی بیان ایچوندر * علاج حركت جسمانیه ایله فاعلدن صادر اولان نسنه‌در فتح وضرب وامثالی كبی یعنی اعضا و جوارح ایله احداث فعل ایتمكه و بر كاره مباشرت ایلمكه علاج دیرلر * شهر * معروفدر تركیده شار دیرلر شهرده نشو ونمانك اثری ظرافت اولمغله ظریف ونكته‌دان و بسیارفن آدمه شهری وشهراوغلانی دیرلر ومفتی یحیی افندی اطلاق ایتمشلردر كه كاور *بر آفت دورانیه آرالدی شهری* هرجا بلمغی مهر كبی مه كبی شهری بیت مثنویده شهردن مراد اختلاف مطالع اوزرینه مبنی اولان موضعدر زیرا بو اختلاف حسبیله اقلیم دخی مختلف اولور واقالیمك آب و هواسی مطرد اولمغله هر اقلیمك علاجی بر كونه‌در وجائزدر كه قرب مسافه‌ده دخی اختلاف اعتبار اولنه نتكم قرآنده كلور (وفی الارض قطع متجاورات) و بعض فقها اتحاد واختلاف مطالعه اعتبار ایتمز وحد اختلاف بر آیلق یولدر زیرا حضرت سلیمان علیه السلامك تختی هر صباح وهر اخشام بر آیلق یول كیدر دیكه هر بری بر اقلیم ایدی یعنی طلوع شمسدن زواله‌دك وزوالدن دخی اخشامه‌دك بر آیلق یول كیدردی *جدا* ایری و باشقه دیمكدر (معنای بیت) بودر كه نرم ولطفله سویلیه‌رك دیدیكه ای جاریه بیمار وخسته ناچار شهرك قنده‌در ووطن اصلك نره‌در سویله كه هر شهر اهلنك بحسب الغالب معالجه‌سی باشقه‌در خصوصا كه اقلیم آخرده اوله زیرا آب وهوانك اختلافیله حاصل اولان امراضك معالجاتی دخی مختلفدر انكیچون بعض ملوك سفرده منحرف المزاج اولدقده بروجهله اعتدال قبول ایتمیوب شكته

قالدی تاكه وطنی اولان شهردن بر ظرف ایچنده برمقدار صو و بر طولم ایله دخی یل كتوروب صودن ایچور دیلر وطولمك اغزین آچوب تدریجیله ایچنده منحبس اولان یلدن بورننه اطلاق وارسال ایتدیلر بو آب ونسیم سببیله تنفس ایتمكه باشلیوب بالآخره خوش اولدی وسیر و تفاسیرده مسطوردر كه اصحاب كرام رضی الله عنهم مدینهٔ منوره‌یه مهاجرتلرنده محموم اولوب مكه‌نك آب وهوی ونباتن آرزو ایدرلر وناچار مذاكره‌سی ایله خوش خاطر اولورلردی فاما الآن مدینه‌نك آب و هواسی خوش ورياض وحدائق دلكشدر (المحرره) شرف حضرت پیغمبر ایله *اولدی آخر مدینه باغ ارم* نخلنك قد وقامتن كوریجك* دیدی طوبی بن اكا نیچه ایرم* بونده اشارت واردر كه هر كارده ملایمت لازمدر تاكه مقصود حاصل اوله وهر سالكك حقه وجه خاصی اولدیغی جهتدن باشقه معالجه وتربیه‌سی واردر انكیچون طرق حقه متعدددر تاكه هر سالك بر یولدن مهتدی اوله وامراض دخی بوكا قیاس اولنه

واندر آن شهر از قرابت كیستت

خویشی و پیوستگی باچیستت

* قرابتدن * مراد قرابت نسبیه‌در بوراده مضاف محذوفدر ذی قرابت دیمكدر * پیوستگی * اتصال دیمكدر زیرا كاف هاء رسمیدن بدل ویامصدریه‌در (معنای بیت) بودر كه سابقا متوطن اولدیغك شهرده اهل قرابتدن كیمك واردر خصملغك واتصالك اوراده نیه‌در بونده اشارت واردر كه نفس انسانینك شهر وجودده علاقات واتصالاتی واردر اگر خواص روحانیت اولان شوق ومحبت وطلب وامثالی اموره ایسه صحیحدر واهل درجاتدر واگر خواص جسمانیت اولان حرص وشهوت وهوی ونظائرنه ایسه سقیدر واهل دركاتدر زیرا خواص مقبوله اغذیهٔ صالحه وخواص مردوده اغذیهٔ فاسده كبیدر پس مضر نسنه تناول ایدن كسنه‌نك مزاجی مختل وطبعی منحرف اولدیغی كبی مائل ماسوی اولان نفسك حالی دخی بویله‌در زیرا ماسوانك جمله‌سی مضردر خصوصا امور طبیعیه واحوال بشریه بعدذا شهردن صكره ابتدا قرابتدن سؤال ایلدی زیرا دیمشلردر كه الاقرب فالاقرب فافهم جدا

بازمی پرسید ازجور فلك

نبض بالاده مفصلا مرور ایلدی *یعنی طبیب آلهی النی جاریه نك نبضنه قودی وبر بر جور فلك وستم روزکاردن سؤال ایلدی یعنی ستم وجور ورنج بدن که مرض معهود در انك اسبابندن صوردی وباشنه کلن احوالی نقل ایتدردی بونده اشارت واردرکه کرچه هرنسنه ده مؤثر اولان الله تعالی در وجمع خیر وشرك نزولی انك امرنه مضافدر ولکن افلاك وغیریسی اسباب خارجیه اولق حسبیله برنسنه یی سببنه اضافت ایتمك دخی جائزدر زیرا موحددن صادر اولمغله شرك لازم کلمز والنی نبضنه قومق یاحقیقته محمولدر تاکه هر سؤال ایتدیکی نسنه یی ذکرده نبضنك حرکت وعدم حرکتنی استعلام ایده وياخود امتحاندن کنایه در نتکم فلانك نبضنه یاپشدم دیرلر امتحان ایتدم معناسنه بوصورتده جاریه نك سبب مرضنه وقوف تغیراوندن حاصل اولورفافهم بوندن فهم اولنورکه طبیب نقدر حاذق وماهر وفراستده کمالی ظاهر اولسه بنه امورنده تأنی واحتیاط لازمدر مرشد کاملك حالی دخی بوکا قیاس اولنه زیرا کرچه حکیم آلهی مرض نفسی کوردیکی کبی فراست حقیقیه ایله تشخیص ایلر وامتحانه حاجت قالمز ولکن عجله ایتمك منافیء حکمتدر نتکم قرآنده کلور* (ولنبلونکم حتی نعلم المجاهدین منکم والصابرین) مقصود علم شهودی درکه مجاهد وصابرك وجود عینی سنه تابعدر بومعنادندرکه طبیب مذکور تخلیهٔ منزل ایدوب تنهاجه سؤال ایلدی زیرا بلدیکه مرض جاریه امراض معهوده دن وخلق اراسنده سببی استفسار اولناجق اموردن دکلدر* وبوطریقله علم شهودی تحصیل ایلدی وکلام اطرافه کزدرمه ده واطناب محاوره دخی مخاطب ایله استیناس واردر* تاکه بوبهانه ایله حقیقت نبضه وقوف حاصل اوله وسالکك مربی حقیقی ایله ماجراسی دخی بویله در بوندن فهم اولنورکه اکابل ناسده مکرخفی واردرکه ناقصلر اکا مطلع دکلدر نتکم قرآنده کلور (والله خیرالماکرین) الحاصل هرناقصك حالی کامله معلومدر من غیر عکس زیرا اعلی اسفله حاکمدر انکیچون ارضه تأثیر جانب سمواتدن حاصل اولور ونسا طائفه سی رجال ایله قوام بولور فاعرف جدا

(المحرره) چون نسیم نوبهار انفاس حق هردم کلور * غنچهٔ دال آچاور کویا ابردن نم کلور *

چون کسی راخار درپایش جهد

پای خود رابرسر زانو نهد

خار دکندر آغاجده اولسون یرده اولسون نتکم واقعدر* جهان کرچه سراسر لاله زارست* برهنه پامرو وانجاکه خارست * جهیدن* جیم عربیله صچرمق وقالقمق معناسنه بورادهمراد باتمقدر* سرزانو* دیز اوجی (معنای بیت) بودرکه چونکه برکسه نك اباغنه دکن صچریه وباته اول کسه کندی اباغنی که دکن باتدیغی اباقدر دیزی اوجنه واوزرینه قور عادت ناس اوزره یعنی اول دکنی اباغندن چقرمق تدارکن ایلر وسینه مباشرت ایدر واباغنی اویله مجروح قومز بوسوز اباغنده غلظت وخشونت اولمیوب دکن باتدیغنه حس وشعوری اولانه کوره در والا پابرهنه رنجبرلك ایدنلرك اکثری ادکه دکنی طویمز بونده اشارت واردرکه قلب اباغنه میل ماسوی دکنی باتسه انك اخراجی اسبابنه رکوب لازمدر زیرا زانو عربیده رکبه در ورکبه رکوبه اشارتدر یعنی بحسابی غلیظ وکثیف وتعلق ومیلی قوی وشدید اولمین کسنه پایدله دخول ایدن خاری اخراجه سعی ایدر زیرا حالنه فی الجمله وقوفی واردر فاما آنك که باطنی زیاده غلظت وکثافت قبول ایتمش وقوی واعضادن هربرنه بردرولی دکنی کرمش کتمشدر اول کسه دردودر ماندن بی خبردر بوسببدندرکه قرآنده مواضع متعدده ده (ذوقوا) امری وارد اولمشدر یعنی اهل غفلت دنیاده عذاب روحانی یی حس ایتمزدی اکرچه که معذب ایدی زیرا بشریتی غالب وغفلتی مانع ومغلوبیتی حائل ایدی پس آخرتده ذوق ایتدی زیرا یقظه یه کلدی نتکم امام علی کرم الله وجهه بیورر (الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا) بعد ذا خار وپای تمثیلنده نکته بودرکه ایاق سلوك ایچون خلق اولنمشدر پس دکن باتمق سلوك ظاهره مانع اولدیغی کبی محبت ماسوا دخی سلوك باطندن عائقدر وبومعنایه وقوفی اولان کسنه موانع وعوائق دفع ورفعنه همت وسعی لازمدر وجهان خاردن خالی اولدیغی کبی کلزاردن دخی خالی دکلدر (المحرره) خار ذکر اولسه کلشنی کوزله* غربت اکلسه موطنی اوزله

وز سر سوزن همی جوید سرش

ور نیابد می کند بالب ترش

تر یاشدر مقابلی خشکدر معناسی قورودر (معنای بیت) بودر که واکنه اوجندن اولدکنك باشنی طلب وتفحص ایدر واکر بولمزسه طوداغیله اولدکن بتان موضعی یاش ایدر واصله درتا که بولمق وچقرمق آسان اوله بونده اسباب معینه یه تشبثه اشارت واردر واکنه دن مراد کلمهٔ ذکردر که دله تأثیری واردر واوجندن مراد نفیدر که لادر زیرا لاتخلیه باینددر اول الوهیت طاغوته کفراندن صکره الوهیت حقه ایماندر نتکم قرآنده کلور (فمن یکفر بالطاغوت ویؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقی لاانفصام لها) وسردن خفیه دخی مراد اولنور وذکر خفی ذکر جهرینك مقابلیدر پس اکر ذکر خفی ایله خار تعلقاتك اوجی که عالم موالید در بولنمزسه ذکر جهری ایله رطب اللسان اولمق کرکدر زیرا جهرده شدت واردر شویله که نفسی ایقاظ وخواطری پریشان وعیوب مستوره یی کشف ایلر وعالم موالید مبداء تعلقات اولدی زیرا آخر تنزلاندر وانك فوقنده عناصر وعناصرك فوقنده طبیعیات وطبیعیاتك فوقنده ارواح وارواحك فوقنده برقاچ پرده دخی واردر پس تعلق دل ابتدا موالیده درانکیچون مرتب سلوك ایدنلر ابتدا بو مرتبه دن تربیه اولنورلر اندن صکره کلمهٔ ذکرده واقع اولان نفیك اشارت ایتدیکی عالم لاتعینه وارنجه تعلقات کثیره واردر کیمی جسمانی وکیمی روحانی وکیمی علمیدر پس ذکره قوت اشتغال بو تعلقاتك جمله سندن خلاصه سببدر نتکم قرآنده کلور (واذکروا الله کثیرا لعلکم تفلحون) یعنی فلاح مطلق مرتبه سنه واصل اولنجه ذکر ایدیکز اندن صکره ذکر وذاکر ومذکور بر معنادن عبارت اولور بعد ذا بیت مثنویده طریق اویسیه یه اشارت واردر والاکثر اهل سلوك اطفال مقوله سیدر واطفال کندیلرینه معالجه دن عاجز اولدقلری کبی اطفال طریقت دخی بویله در بناء علی هذا اطفالك تربیه سی ابوینه منوط اولدیغی کبی اطفال طریقتك دخی مرشد کامله مفوضدر

خار در پاشد چنین دشوار یاب

خار در دل چون بود واده جواب

دشوار یاب کوج بولنیجی *چون* اماله ایله کیف معناسنه *وا* تحسین لفظو تعدیل وزن ایچون کلمشدر زائددر *جواب* جوبندر قطع معناسنه زیرا کلام خصم جوابله منقطع اولور (معنای بیت) بودر که اباقده اولان دکن بویله کوج بولنیجی اولیجق دلده اولان خار تعلقات نیجه اولمق کرکدر جواب ویر یعنی زیاده کوچدر مثلا آغزدن دیش چقمغله بدندن جان کیتمکدر که ثانی اوله نسبتله زیاده صعوبتلو در الحاصل عذاب روحانی عذاب جسمانیدن اشد اولدیغی کبی مرض روحانی دخی مرض جسمانیدن بتردر زیرا مرض جسمانی محسوس وسببی ظاهر ومعالجه سی آساندر مرض روحانی ایسه کورنمز بلا وسببی خفی وازاله سی مشکلدر بعد ذا مولانا حضرتلری بو تشبیه ایله صعوبت حالی بیان ایدوب جواب ویر دیمکله اسکات خصم ایلدی زیرا بو طریقك صعوبتنی بلمیلر وبونك براز خن فهم ایلمیلر منزله وصولی آسان ظن ایدرلر واهل سلوك فقراسنه چکدکاری مشاق ایچون استهزا یولنه کیدرلر نتکم کفار قریش ونظائری فقراء مؤمنینه بو معامله دن خالی دکللردی نتکم قرآنده کلور (ان الذین اجرموا کانوا من الذین آمنوا یضحکون) ولکن فقرانك احوالی غایته وصولده بللو اولور نتکم حق تعالی بیورر (فالیوم الذین آمنوا من الکفار یضحکون) پس عجبدر که برکسنه کندی قدمنده اولان خاری اخراجی قویوب ایل کندی قدمندن خاری اخراج ایتدیکی اکا عجب کله وبو معنایه خنده زنان اوله (لمحرره) وار ایسه پای جانك ایچره دکن * آنی اخراج ایلکل ایرکن * جانکه کار ایده بلکه بو بلا * سن کلوب های وهوی ایلر کن *

خار دل را کر بدیدی هر خسی

دست کی بودی غمان را بر کسی

خس لسان فارسیده بی منفعت اولان اوته دیرلر خس وخاشاك چور جوپ دیمکدر استعاره طریقیله بی منفعت اولان کشی یه وبد کوهر وناکسه دخی اطلاق اولنور (معنای بیت) بودر که اکر هر خس مرتبه سنده اولان دنی وناکس کسنه خار دلی کوردیدی وموانع سلوکه مطلع اولایدی برکسه نك اوزرنه غملرك نیجه

الی وقدرتی وتسلطی اواوردی یعنی کمسه بو معناده زبون غم اولماز وبحر قساوته طالماز دی ولکن آنی کورمک هربی بصیرتك شانی دکلدر انکیچون اخراجنده مشقت عظیمه واردر بونده غماندن مراد غم دلدر جمیع ایراد اولندیغی افراد اهل غم ویاقوت غم ویاکثرت اسباب غم اعتباریله در وهدایی دیوانده کلور *چکوب صحرای عالمدن *کذر قیل عرش اعظمدن *خلاص اول درد له غمدن *دیکل یاهو ویامن هو *صحرای عالمدن عبوردن مراد عالم ملکدن تجاوزدر که عالم ظلمانی وحجاب کثیفدر وعرش اعظمدن کذردن مقصود عالم ملکوتدن تجاوزدر که عالم نورانی وحجاب لطیفدر وبو جمله عالم کون دیرلر زیرا عالم روح دخی مخلوقدر نتکم تفصیلی مرور ایتمشدر وبو ایکی عالم ماسوی الله اولمغله انلره تعلق ایتمك کرکدر وغمدن خالی دکلدر پس حضور حضرت مولایه وصول وعالم لاهوته دخولده در انکیچون خلاص اول دیدی وبو مرتبه وصوله مدار اولان یاهو ویامن هو ور دیدر زیرا هویت باقیه یی اثباتدر الحاصل سالك بو ذکرله ذکر اولنان غم تعلقی رفع ایدر وبرازخدن خلاص اولوب هویت مطلقه منزلنه دك قرار ایتمیوب کیدر

کس بزیر دم خر خاری نهد
خر نداند دفع آن برمی جهد

تمثیل طریقیله واردر ولکن تخصیص خرده وجه بودر که خر طبیعت انسانیه یه اشارتدر که شهواتدن عبارتدر وبر دخی زیاده جهل ایله متصفدر انکیچو اکفر من الحمیر دیرلر اجهل معناسنه زیرا کفر کمال جهالتدندر *دم *ضمله قویرق در (معنای بیت) بودر که کمسه خرك قویروغی آلتنه دکن قوسه خر اول دکنك دفعنه چاره بلمیوب صیچرار وقاقر زیرا التدن کلن انجق اودر قویروغی التنی تخصیص ایلدی عادت ناس اوزره زیرا محل نفوذ وسبب رنجش عظیمدر بونده اشارت واردر که قوای نفسانیه نك تنزل حسبیله دبری مرتبه سنده اولان طبیعته خار تعلق باتسه اهل طبیعت اولان کمسه خر کبی انك دفعنه چاره بلمیوب اضطرابه دوشر زیرا طریقنی بلمز انکله مبتلی اولوب خلاص اولنه مراجعت لازمدر

بر جهد وآن خار محکم ترزند

عاقلی باید که خاری بر کند

*کند *فتحله کندندر کندن کاف عربیله قازمق وقوپرمق وبر نسنه یی چقرمقدر (معنای بیت) بودر که خر مذکور اول خارك تأثیرندن صیچرر واول خار اکا زیاده محکم اورر وبتار بر عاقل کرکدر که خاری قوپاره ومحلندن لطفله چقاره یعنی خرك خاری اخراجه قدرتی یوقدر زیرا احمقدر ودفع طریقیله حرکتنده بدنه خارك زیاده دخولنه باعث واردر (پس اول خاری اخراجه عاقل کمسه کرکدر یعنی آنی اخراجه قادر اولان انساندر یوخسه حیوان دکلدر *بونده اشارت واردر که سالك کندی سعی ایله مرض طبیعت ونفسه علاجه قادر دکلدر والا حکما اشراقیه دخی صلاح وجود ایدرلر وحقه وصوله یول بولورلر دی عقل معاش مرتبه سنده اولانلر مرکب مثالدر *پس معالجه یه عقل معاد اهلی کرکدر که عشاق وعرفادر زیرا مرض ظاهرك اندفاعی حکیم عاقل وطبیب کاملك مباشرتنه موقوف اولدیغی کبی مرض باطنك زوالی دخی مرشد صادق ومؤدب حاذقك تربیه سنه منوطدر نیجه لر غرورلرندن ناشی کمسه یه مراجعت ایتمیوب خسته دل قالمشلر ونیجه لر دخی نا اهله مقارنت ایدوب کتدکجه مشتد المرض اولمشلردر *پس ایکیسی دخی مذمومدر بعض قلاب اهل اکسیر واردر که زعمنجه تطهیر اجساد وتنقیه اوصاف صددنده ایکن اجسادی اولکی حالندن دخی چقاروب افساد واوصاف تکثیف ایدر انکیچون عمل عقیم کلور وفلسه دکزو کسبه رامز اکر چه که جهلا بانده را بج در (لمحرره) بلمیلرندرعلم اکسیر *بونجه ویرانی یه اولورلر اسیر *کامل استاد کرك تاکه ایده *زرحالی مس قاله تأثیر*

خر زبهر دفع خار ازسوز ودرد
جفته می انداخت صد جا زخم کرد

*جفته *ضمله معروفدر *صدجا *کثرتدن کنایه در (معنای بیت) بودر که خر خاری دفع ایتمدن اوتوری حرارت وصانجودن جفته اتدی بویله ایتمسیله نیجه یری یاره ایلدی ماضی مضارع معناسنه در یعنی اتار وایلر ولکن تحققنه بناء ماضی ایله تعبیر اولندی (بونده اشارت

واردر که کندی عقل قاصریله معالجه صددنده اولان کمسنه قلبندن غیری اعضا وقوا سنك زخمنه دخی سبب اولور زیرا پرهیزك اعتدالنی بلمز وقوانك قوت وضعفنی فهم ایلمز و وجودك مصالح ومفاسدنه متعلق اولان مداخل ومخارجی اکلامز اول سببدن مرض اجزاء وجوده ساری اولور واصلاح ایدیم دیرکن افساد ایلر * پس درد پابکن برقاج وآسان ایکن کوج اولور جفته اتق اضطرابدن کنایه در وجفته فی الحقیقه نفس وطبیعته اشارتدر زیرا وجودك ایکی ایاغی کبیدر وکاه اولورکه نعل ایله دخی تعبیر اولنور نتکم قرآنده بطریق الاشاره کلور (فاخلع نعلیك) یعنی مقام قربه قدم بصمق ایچون نفس وطبیعتی ترك ایله نتکم دنلمشدر (دع نفسك ثم تعال) نفس تخصیص اولندیغی برزخ عظیم ومانع قوی اولمغله در وبیتده بر اشارت دخی بودرکه معالجه ایتمك خارك وجوده دخوانه اطلاعدن صکره در انکیچون خوف وخشیت علما وعرفانك صفتیدر زیرا عوام ناسك مطلع اولمدقلری اهوال وافزاعه مطلع اولمشلر وهیبت وعظمت حقی کمایلیغی بلمشلردر پس ناسور لنمش زخمك صاحبی آجی واغری طویمز ودردی نه ایدوکن بلمز کمال غفلت اهلی دخی بویله در (لمحرره) جفتهٔ نفس وطبیعت زن اولور * بلمین دفع درد ایچون درمان * خار سوا خلیده اولسه دله * بر دل اهلنه کوستر آنی همان *

آن حکیم خار چین استاذ بود
دست می زد جابجا می آزمود

خارچین وصف ترکیبدر خار دیو شوریجی معناسنه یعنی خاربتق یرلردن خار چقاریجی *استاذ* ابن کمالك بعض تحریراتنده ثبت اولندیغی اوزره لفظ مرکب اعجمیدر اصلنده است آذدر است کتاب وآذ ذال معجمه ایله صاحبدر پس استاذ صاحب الکتاب دیمك اولور دال مهمله ایله استعمال غلطدر زیرا معلمه علم اولمشدر تغییری جائز دکلدر انتهی باختصار ولکن کتب لغویه ذکر اولنان معانیٔ مفردیه مساعده ایتمز تتبع اولنه وجوالیقی نك معرباتنده کلور که استاذ کلمهٔ اعجمیه در اکر کلمهٔ عربیه اولایدی اشتقاقی ستذدن اولمق کوریلور کلمهٔ عربیه ده ایسه سین وذال جمع اولدیغی یوقدر نتکم قاموسده مصرحدر صنعتنده

ماهر اولانه استاذ دیرلر ولکن شعر جاهلیده استاذ لفظنك استعمالی کلممشدر نتکم بعض کلمات اعجمیه استعمال اولنمشدر شهنشاه وخسروانی وغیریلر کبی وخصیان مقوله سنه تعظیم اتسه لر بطریق التفوئل استاذ دیرلر زیرا صانع ماهرك تحت تربیه سنده بحسب الغالب خصیان بولنمغله کویا انلر دخی حسن ادبده استاذ اولمشلردر صکره تعمیم اولنوب مطلقا خصیانه استاذ دنلدی ولکن استعمالی بعض دیاره مخصوصدر بزم دیارمزده شاکرده تعظیم اتسه لر خلفه دیرلر *جابجا* بر یر دیمکدر ییك بر ردیمك اولدیغی کبی پس ظاهر اولان بودرکه بازائده در وجائزدرکه سر به پا قبیلندن اوله یعنی بونده ادات غایت محذوف اولدیغی کبی انده دخی محذوف اولوب تقدیرلری سرتابه پاو جاتابجا دیمك اوله پس با الصاق ایچون اولور وجائزدرکه اصلنده سراپا قبیلندن اوله یعنی سراپانك اصلی سرو پا اولوب الف واو عاطفه دن بدل اولدیغی کبی جابجانك دخی اصلی جاوجا اولوب با واو عاطفه دن بدل اوله زیرا الف ایله واوك میاننده مقاربت یوغیکن تبادل جائز اولیجق شفویتده متوافق اولان با ایله واوك تبادلی بطریق الاولی اولور والله اعلم (معنای بیت) بودرکه اول خارپا دیو شوریجی وچقاریجی یه مشابه اولان حکیم که مهمان غیبیدر حکمتنده ماهر وطبابتنده حاذق ایدی انکیچون ال اوروب بریر تجربه ایلدی یعنی خارچین اولان کمسنه خار چقاردیغی زمان محلنی بولمغیچون یریر الیله واکنه اوجیله تجربه وامتحان ایتدیکی کبی اول حکیم دخی مرض جاریه یه معالجه صددنده اولدقده بربر آنی امتحان ایلدی وهردره دن برصو کتوردی وهریوزدن کوردی ونبض طوتدی تاکه مرضنی تشخیص ودردنی تعیین ایلیوب اکا کوره درمان ساز اوله وبوحرکته عین حکمت دیرلر پس حکیم آلهی نك دخی ارشاد وتربیه وقتنده حالی بوکا قیاس اولنه (لمحرره) دیمه کم اشبو ایش اولدی دشوار * بولینور امتحانیله سر خار *

زان کنیزك بر طریق داستان
بازمی پرسید حال دوستان

یعنی اول جاریه دن داستان طریقی وحکایه جهتی اوزرینه دوستان

واجباسنی سؤال ایلدی مقصود بودر که اول امردن سنك دردکه باعث شو ومرضکه سبب بودر وباعثکه علت فلان معنی اولمق کرکدر دیدی بلکه اسلوب حکیمه سالك اولوب تغافل ایلدی وجاریه نك احوالنی کندنه تقریر ایتدردی تاکه تدریج وتأنی ایله مراد حاصل اوله وبومقوله فکر خفی مرشد ایله مرید اراسنده دخی جاریدر زیرا مرشد نقدر فراست اهلی اولسه وحال مریدی قبل السؤال قرائن ایله بلسه تجاهل ایدر وطریق تفصیلدن استطلاع ایچون جانب سؤاله کیدر وحدیثده کلور (اللهم استر عوراتنا) پس ستر حال صفت اهل کمالدر (لمحرره) واردر هر مقالده برحال * فهم ایدر عارف اول حالی فی الحال * قنغی دل واقف اسرار اولسه * سویلمك آنی غیره اولدی محال * اللهم اغننم بحال المرشدین *

* باحکیم اوقصه ها می کفت فاش *

* ازمقام و خواجکان وشهر تاش *

فاش اصلنده فاشبدر شایع ومنتشر معناسنه تخفیفا باحذف اولنمشدر تتکم معاف ومسلم درد یرلر اصلنده معافی در اسم مفعول صیغه‌سی اوزره تتکم بالاده بیان اولنمشدر *خواجه* کتب لغویه‌ده فتحه ده وضمه‌ده یازلمشدر ولکن فتحه‌له اولیجق واو والفك ایکسی بله رسمی اولور زیرا بر کلمه ده واو رسمی اولسه مابعدنه الف یازرلر خواهر وخوار وامثالی کبی خواجه اصلنده قوش ایکنه دیرلر صکره تعظیم قصد ایدوب عزیزلره وغنیلره وپیرلره اطلاق ایتدیلر بوراده مالك معناسنه در زیرا مالکیت غنانك لوازمندندر *خواجکان* ده اولان کاف عجمی هاء رسمیدن بدلدر زیرا بر کلمه نك آخرنده هاء رسمی اولوب اکا یاء مصدر ویا الف ونون جمع لاحق اولسه هاء رسمی کاف عجمی یه تبدیل ایدرلر خواجکی وخواجکان و بندکی وبندکان دیرلر بو صورتده ادات جمع آن اولور واما مفتاح اللغه‌ده کلور که کان کاف عجمیله ذوی العقوله دلالت ایدن اسماء متحرك الآخرده علامت جمع اولور بندکان وفرشتکان کبی و ابن کمال دخی دقایقده دیمشدر که کان ادات جمعدر اصلی آن در پس بو صورتده هاء رسمی بلابدل حذف اولنمش اولور والله اعلم *تاش* اداتدر شرکته ومقارنته دلالت ایدر پس خواجه تاش وسبق

تاش خواجه‌ده وسبقده شریکلر دیمکدر دقایقده کلور که تاش شریك دیمکدر ترکیده اکا اورتاق دیرلر ایکی قولك افندیسی بر اولسه اکا خواجه تاش دیرلر تتکم واقعدر * من وتو هردوخواجه تاشانیم * بندهٔ بارکاه سلطانیم * ایکی کسه بر بولکدن اولسه اکا خیل تاش دیرلر تتکم واقعدر چه خوش کفت بکتاش باخیل تاش * چودشمن خراشیدی ایمن مباش * کاه اولور که تابی داله قلب ایدوب سبقداش و پاداش دیرلر اصلی سبق تاش وپای تاشدر وسروری شرحنده کلور که لفظ تاش بر بیکت که باصطلاح جغطایی بیرون راتاش میکویند مراد قریه است که مقابل شهرست انتهی * بوفقیرك فهم ایتدیکی بودر که تاش بوراده یاشریك معناسنه در که بزم دیارمزده قپو یولداشی دیمکله تعبیر اولنور ویاخود مملکت معناسنه در تتکم نعمة الله ده مملکت معناسنه کلدیکی دخی مصرحدر قریه معناسنه اخذ اتمك وهمدر (معنای بیت) بودر که اول جاریه حکیم مذکوره سؤالی حسبیله قصه‌لر سویلدی شایع وظاهر ویاخود خبرلر افشا ایلدی مقاملندن ومالکلرندن وشهرندن وقپو یولداشندن ویا مملکتندن ولکن خواجکان وتاش دیمدی زیرا بو صورتده معنای واحده منحصر اولوردی شمدی شهر اوزرینه معطوف اولمغله مملکت معناسنه اخذ ایتمك دخی قابل اولدی وبوندن فهم اولندیکه مقام شهردن اعمدر زیراشهر بحسب الغالب وطن اصلی ده ومقام وطنده وموضع اقامتده دخی مستعملدر بونده مقامدن مراد دماغدر که نفس حیوانی نك مقریدر وخواجکاندن مراد شهوات وهوادر که نفس حیوانی اوزرینه تسلط ایتمشلردر وجائزدر که مواطن حسبیله اسماء حاکمه اوله وشهردن مراد وجود ویاوطن ازلی وتاشدن مراد نفس حیوانیه شریك اولان قوای نفسانیه در ویا بشریتدر که اسفل سافلین عوالمدر تتکم تحقیقی بالاده کذر ایلمشدر فاعرف

* سوی قصه کفتنش می داشت کوش *

* سوی نبض وجستنش می داشت هوش *

جستن فتحه‌له سکرتمك وصچرامق معناسنه کفتنش ضمیری کنیزکه وجستنشك نبضه راجعدر (معنای بیت) بودر که حکیم مزبور جاریه نك

قصه سو یلمکلیکی طرفنه قولاق ونبض وحرکتی جانبنه هوش وادراك طوتدی یعنی جاریهٔ مذکوره یه احوالنی نقل ایتدیرکن قولاغی اول احوالی استماعده والی انك نبضنده ایدی کلجك معنادن اوتوری (بوندن فهم اولنورکه کوشله استماع ویادیده ایله رؤیت غیری عضوله دخی اشتغاله مانع دکلدر انکیچون قرآنده (ایاك نعبد) دنلدی یعنی نعبد کلمه سی جمع ایراد اولنلری زیرا عبادت جزء معینه مخصوص دکلدر بلکه جمیع اجزاء داخلیه وخارجیه نك اندن حصه سی واردر مثلا نمازده هر برعضوی وضع مخصوص اوزرینه استعمال ایدوب قلبله دخی توجه کلی ایتمك کرکدر بومعنادن اوتوری دیمشلردرکه برکمسه حالت مشیده ویا برعمله اشتغالده ایکن تلاوت قرآن ایتمك جائزدر اکر اول عمل مانع تدبر اولمز سه (وبونده اشارت واردرکه یالکز کلامه اعتماد یوقدر بلکه کلامك حقیقتی فعل ایله ظاهر اولور انکیچون حکیم مزبور جاریه نك قول مجردنه التفات ایتمیوب نبضنی الدن قومدی بناء علی هذا مرشد کامل دخی سالك مبتدی نك تقریر مجردنه نظر ایتمیوب بلکه حقیقت حالنی افعال خارجیه سندن وخصوصا واقعاتندن بیلور زیرا اقوالك آینه سی افعال وافعالك دخی رؤیادر پس برنسنه یی قول ستر ایلسه فعل اظهار ایدر وفعل کتم ایلسه رؤیا افشا ایدر نتکیم قرآنده کلور (یحذر المنافقون ان تنزل علیهم سورة تنبئهم بما فی قلوبهم قل استهزؤا ان الله مخرج ما تحذرون) وحدیثده کلور (الحذر لا یغنی من القدر) و برحدیثده دخی کلور (ولا ینفع ذا الجد منك الجد) یعنی غنا وسائر احوال عمله بدل اولمز عمل دخی لازمدر (لمحرره) غنچه کم راز درونن ایتدی بلبلدن نهان * عاقبت فاش ایلدی اول رازی بوی دلکشی * غنچه دیکیسهٔ زری نیچون صقلر عجب * چونکه دست باددن آخر پریشاندر ایشی * *

تا که نبض از نام که کردد جهان

او بود مقصود جانش در جهان

ایکنجی که استفهامدر آخرنده یا بطریق الاشباع یازیلور اولکی جهان فتحله صفت مشبهه در صچرایجی معناسنه وایکنجیسی کسرله دنیادر پس بونده تجنیس محرف واردر زیرا ایکی کلمه نك هیئتلری تحریف اولنمشدر

او ضمیردر کیه راجعدر (معنای بیت) بودرکه تاکه جاریه نك نبضی کیمك نامندن صچرایجی وحرکت ایدیجی اولور اول جاریه نك مقصود جانی ومحبوب جنانی اول کمسه اولور یعنی حرکت نبضله مقصوده انفعال ومعشوقه استدلال اولنور زیرا کشی محبت ایتدیکی نسنه نك ذکریله منفعل اولور وقلبك انفعالاتندن طمر دخی حرکتده کلور زیرا جکره متصلدر بونده اشارت واردرکه مریدك انفعالات نفسانیه وحرکات خارجیه سی تعلق نیه اولدیغن بلدی وواقعاتی دخی آینه کبی حقیقت حالنی کوسترر وخواطر دخی بوکا قیاس اولنه وخواطر رؤیادن صکره اعتبار اولنور زیرا یقظه حالنده اولور (وبوندن فهم اولنورکه مریدك نبض باطنی نه وجهله حرکت ایدرسه اکا کوره معالجه اولنمق کرکدر اکر احوال واسماء واکر ریاضات ومجاهدات یوزندن مثلا اخلاطدن صفرا غالب اولسه اسبابی یوزندن تعدیل ایتمك کرکدر زیرا اخلاط وعناصرك اعتدالی مدار سلوکدر انکیچون دینلمشدر الصوفی بعد الاربعین بارد یعنی اربعینه بلوغده بحسب الغالب مزاجه برودت غلبه ایدوب سلوکه مانع اولور زیرا سلوك حرارت تامه ایله اولور جوان اولنلر ایسه بومعنادن ذاهل اولوب اضاعت اوقات ایدرلر (لمحرره) اوله کور راه حقه تیزروان * بردکل پیر ایله سلوك جوان *

دوستان شهر اورا برشمرد

بعد از آن شهر دکر را نام برد

یعنی حکیمك سؤال ایتدیکی شهرك دوستلرینی وآشنالرینی اکا صایدی وبربرسویلدی فاما بوندن انفعال وحرکت نبض ظاهر اولمدی حکیم دخی اندن صکره برغیر شهرك نامنی ایلتدی یعنی ذکر ایلدی ولسانه کتوردی تاکه انده اولان دوستانك ذکریله دخی حالنی تجربه ایلیه پس انك ذکریله دخی نبض متحرك اولمدی ومقصود حصوله کلمدی نتکیم بیت آتی اکا قرینه در بونده اشارت واردرکه مرشد کامل نفس حیوانینك علویات وسفلیات وموالید وعناصر وطبیعیاتده تعلقی نیه اولدیغن تفتیش ایلدی ومواطنی بربر سویلدی آخر علاقه سی هوا ایله اولدیغن بیلدی نتکیم کلسه کرکدر

کفت چون بیرون شدی از شهر خویش

در كدامين شهر بودستى تو بيش

كدام قنغى وكدامين قنغى ديمكدر پس آخرنده اولان ياء نسبت ونون تأكيد ايچوندر بو دستى بالاده شرح اولنمشدر (معناى بيت) بودر كه طبيب جاريه‌نك بر نوع دخى نبضن طوتوب ديديكه اى جاريهٔ بيمار وطالب تيمار شهر كدن طشره اولدقده وطن اصليدن جدالق بولدقده شهرلرك قنغيسنده زياده اولمش واقامت قلمش ايدك بوندن مراد علاقات بحسب الغالب طول مكثله حاصل اولمغله جاريه‌نك احوالنه استطلاع ايچون طول اقامتدن دخى سؤال ايلدى بونده اشارت واردر كه نفس حيوانيه‌نك وطن اصليسى من وجه عالم هويت ومن وجه عالم ارواحدر نتكم اوائل كتابده تفصيل اولندى ارواح ايسه اجسامدن دورت بيك يل مقدم خلق اولنمشدر نتكم بو معنانك سرى دخى مرور ايتمشدر پس اگرچه كه نفس حيوانيه‌نك عالم ارواحده كوره وجود ظاهريسى يوغيدى ولكن روحده مندرج وباطننده مندمج اولمغله انك وساطتيله عالم ارواحده طول اقامتى وار ايدى فاما بو عالمده واندن متأخر اولان عوالمده علاقهٔ روحانى اولمغله مدار مرض دكل ايدى زيرا مرض عالم ارواحدن حركت ايدوب طورا بعد طور سير ودورله عالم انسانه دخول واندن بدنه تعلق ايتدكدنصكره حاصل اولدى بعد ذا كامل انسانك نفس پاكى بو عالمه نزول ايدركن تعويق وتوقفدن برى وغواشئ علائقدن عرى اولدیغى كبى بو نشأه‌دن عالم اصله عروج ايدركن دخى بويله‌در زيرا اوزرينه حاكم اولان اسمى كلى وذاتنده احكام وجوب احكام امكان اوزرينه غالبدر بو سببدن سيرنده زياده سرعت واردر كه زمان قليلده مرادى حاصل اولور فاما ناقصلرك نزول وعروجنده بعض آفات عارض اولمغله فساد حال حسبيله بعض اطوارده طول مكث اقتضا ايدر بناء على هذا نيجه‌لر حقه وصولدن محروم اولورلر پس روح سلطانى بدنه تعلق ايتدكده نفس حيوانيه‌نك ابتدا تعلق ايتديكى شهوات واندن هوادر ولكن هوى يه تعلق زياده‌در وهوى جميع رذائلى جامعدر واندن مبغوض نسنه يوقدر نتكم اثرده كلور (ما عبد اله ابغض من الهوى) بو سببدندر كه اكثر ناسك اقوال وافعال واحوالى شريعت وطريقته وزن اولنسه كفهٔ خلاف كفهٔ وفاق اوزرينه راجح كلور پس خلافده اولان

مكث وفاقده اولانه كوره طويلدر خواص ناسك حالى ايسه بونك خلافنه‌در وبلكه بعض اكامل انسانده وفاقدن غيرى يوقدر (لمحرره)

* بازدر صبح ومسا ميخانه * غالبا بسته‌در در مسجد * طاعت حقه قالميوب رغبت * فسقه درشمدى اجتهاد انه جد

نام شهرى گفت وزان هم در گذشت

رنگ رو ونبض او ديگر نگشت

يعنى بر شهرك نامنى دخى سويلدى واندن دخى كچوب برينى دخى ذكر ايلدى اما هيچ برنده جاريه‌نك رنگ روى ونبضى دورلى دخى اولمدى يعنى نه يوزنك لونى متغير اولوب نه نبضى حركت شديده ايله متحرك اولدى زيرا علاقه ايتديكى كسه تعداد ايتديكى شهرلرده دكل ايدى رنگ روى نبضله ذكر ايلدى زيرا انفعالات نفسانيه نبضله معلوم اولدیغى كبى رنگ رويك تغيريله دخى متبين اولور حمرت خجل وصفرهٔ وجل كبى ونعت نائلى‌ده كلور * صررد در ذكر وفكرك چهره‌سن ارباب توحيدك* * سيه خاكى زر ايله كيميادر يا رسول الله * وكاه اولور كه مطلقا بشره‌ده اقشعرار شعر دخى دليل اولور عرق دخى بوكا قياس اولنه نتكم ديرلر (كل اناء يترشح بما فيه) يعنى هر باطنك علامت ظاهرسى واردر كه وجودنه انكله استدلال اولنور مثلا حركات وجود وحس وشعور ايله روحه وقواى باطنيه انتقال اولنور انكيچون ديمشلردر كه بو عالمسز تكرى يه نور ديمك ايوسوز دكلدر زيرا حق باطندر اسماء وصفاتك آثارى ظهور ايتمكله بلنمشدر وعلماء ديرلر كه مجهول مطلقه علم تعلق ايتمز البت بوجه ما معلوميت لازمدر

خواجگان وشهرها را يك بيك

باز گفت از جاى وز نان ونمك

* يك بيك * بالاده جابجاده اشارت اولندى * باز * لغت مشترك‌در بونيچه معنايه كلور بوراده آچق وروشن معناسنه محمول ويا ضرورت ايچون زائددر * جاى * يردر محل معناسنه ومجازا منزل معناسنه دخى استعمال اولنور كافى الدقايق (معناى بيت) بودر جاريهٔ مذكوره مقدما كندويه مالك اولنلرى ومرور ايتديكى شهرلرى بر بر آشكاره سويلدى كتم ايتمدى وكذلك وطننده‌ن ومقام اقامتندن وتمكندن يعنى كيملر ايله اراسنده حقوق

نعمت واقع اولدی و بونلرك جملەسنی تقریر ایلدی باز کفت ماقبلنه ومابعدنه مصروف اولمق جائزدر بعده ذا نان اعتقادەونمك اصلاحه اشارتدر نان ونمك صوری ایله حقوق ظاهره ثابت اولدیغی کبی معنوی یلەدخی حقوق باطنه ثابتدر زیرا برکسه آخردن صناعت اوکرنسه ویاعلم ظاهر تلمذ ایلسه ویاارشادحق بولسه معلم ومرشدك حقوقنەرعایت لازمدر تعظیم وخدمتنده قیام وخیرله یاد وامثالی کبی خصوصا که اعتقاد پاك جملەدن رأسدر پس اعتقادیات تعلیم ایدن عملیات تلقین ایلیندن افضلدر (لمحرره) * اولەکور مظهر عقیدۀ پاك * دیلریسك حلاوت ایمان * اعتقادیله عمل اولمشدر * سرایلهتن مثابەسنده همان * وبونده نفس حیوانینك تربیۀ مرشده مقارنەتندن اول اولان احوالنه اشارت واردر زیرا نفس حیوانی کرچه چوق نسنەیه تعلق ایلمش وخصوصا شهوات لذنده اسیر اولمشدر ولکن حقدن غیریه تعلق فاسد وحقوق ضایع وباطلدر پس کرکدرکه مرشد کامل اشارتی وفقی اوزرینه تعلق وتحقق حاصل اوله نتکم قرآنده کلور (یاایها الذین امنوا اوفوا بالعقود) یعنی عقود معتبره ایمان وتصدیقه تابع اولاندر پس بوعقد حاصل اولدقدن صکره موجبنجه حرکت وحکمنه وفا کرکدر انبیاء واولیا علیهم السلام وفاینده کاری کبی واطائف صاحبیدر دیوانده کلور * درین قحط وفاداری عجب دارم زخاکستر * کە درهنکام مردن چشم می پوشاند آتش را *

⁂ شهر شهر وخانه خانه قصه کرد ⁂
⁂ نی رکش جنبدونی رخ کشت زرد ⁂

* شهر شهر * تعداد طریقیله درانکیچون واو عاطفه ترك اولنمشدر خانه خانه دخی بویلەدر خانه دن مراد شهرك مشتمل اولدیغی منزلدر * جنبیدن * ضمله دپرنمك تحرك کبی تعدیه سنده جنبانیدن دیرلر * زرد * صرودرکه سوادله بیاض اراسنده براوندرکه بیاضه اقربدر بوتوسطه بناءً کاه اولورکه صفرت ایله سوادن تعبیر اولنور نتکم بعض مفسرین (صفراء فاقع لونها) نظمنی سوداء شدیدة السواد دیو تفسیر ایتمشلردر ولکن بعضیلر دیمشلردرکه سوادده فاقع دنلمز حالك دینور نتکم نورله ظلمته لمع وحلك دیرلر پس نظم مذکورده

صفرای سودایه حمله فاقع مانعدر و * زرد * عارضه ومعروضه اطلاق اولنور زرد الو دیرلر معروف میوەیه زیرا زرد صرودرکه ذکر اولندی وآلو مدلەارکدر وآلوی دستی کوکم دیدکلریدر پس زرد الو صاری آرك دیمك اولور زرد الونك ارك جنسندن اولدیغنه دلیل بودرکه ارك اغاجنه زرد الوو قیسی تلقیح اولنور وبو کلامده عاشقك لونی صرو اولمغه دلالت واردر نتکم یونس امره کلماتنده کلور * صوردم صاری چیچکه بکزك ندن صرردی * جواب ویروب دیدیکه عاشق بکزی صاری اولور (معنای بیت) بودرکه شهر بشهر وخانه بخانه بیان وتقریر ایلدی ولکن نه طمری حرکت ایلدی ونه بکاغی ونه یوزی صرردی یعنی تعداد ایتدیکی شهرلرك وخانەلرك برینك ذکرندن اثر سودا ظاهر اولمدی زیرا متعلق سودا اولان معشوق اول شهرلرده وخانەلرده دکل ایدی بوندن فهم اولندیکه حرکت نبض وظهور صفرت ایکیسی دخی سودایه علامتدر زیرا دیمشلردرکه سواد صفرانك عرشی ومقام استواسی ومحل ظهوریدر پس سودا اولمسه صفرا ظهور ایتدیکی کبی عشق دخی اولمسه صفرت لون ظهور ایتمز وبوندن نفس حیوانینك حالی دخی معلوم اولدی زیرا مرشد کامل رنك تعلق قبول ایدن اشیایه اشارتنده تلونی ظاهر اولمدی زیرا آنك معشوقی هوا ایدی نتکم کلسه کرکدر انشاالله تعالی (لمحرره)
زبون هوادر بکم نفس بد * انك عشقیدر ازل تا ابد *

⁂ نبض او برحال خود بدبی کزند ⁂
⁂ تا بپرسید از سمر قند چو قند ⁂

* بد * ایدی واولدی معناسنه دراصلنده بوددر تخفیفا وضرورة واو حذف اولنمشدر * کزند * ضرر وزیان ورنجدر * سمر قند * معربدر اصلنده سمر کنددر کند شهردر نتکم کوی وکند دیرلر سمر برجارینك اسمیدرکه معمورۀ مذکوره اول اول جاریه ایچون بنیاد اولمشدر نتکم ابن خلکان تاریخنده کلورکه سمر اسکندرك جاریەسنك اسمیدر جاریۀ مذکوره مریض اولوب اطبا انکیچون هواسی خوش برموضع وصف ایلدیلرکه سمرقند شهرنك یری ایدی بناء علی هذا اسکندر جاریەسنی اول محله نقل ایدوب صحت بولدقده اوراده برشهر بنا ایلدی وکند لسان اتراکده شهر دیمکدر پس سمرقندبلد سمر دیمك اولدی انتهی

بالترجمه وبو معنایی مؤیددرکه ترکستان شهرلرنده برینه ینغی کنت
درلر قریهٔ جدیده معناسنه ولکن دال وتا متقارب اولمغله کند
برنه کنت دیدیلر بوندن ظاهر اولورکه تعریب الفاظ فارسیه یه مخصوص
دکلدر وتکمله نام کتابده کلورکه سمرقند صغد دیدکاری مبرك شهریدر
ملوك یمندن سمر بن مالك آنی هدم ایتمکله اکا نسبت اولنوب سمرکند
دینلدی یعنی سمرنام پادشاه انی تخریب ایتدی زیرا کند انلرك لساننده
تخریب ایتدی دیمکدر صکره تعریب اولنوب سمرقند دینلدی
وسپاهی زاده نك اوضح المسالك نام کتابنده کلورکه سمرقند ترکیده
شمرکند در بلدشمس معناسنه ظاهر اولان بودرکه سمرقند واطرافی
مقراترك وتاتار اولمغله هرصنف کندی لسانی اوزرینه تسمیه ایلدی
نتکم رومده هرناحیه نك برلغتی ویراصطلاحی واردر * چوقند * چوتشبیه
ایچوندر اصلی چوندر نون حذف اولنشدر قند معربدر شکر
قامشنك بالنه درلر جامد اولسه کما فی القاموس سمرقندی قنده تشبیه
ایلدی زیرا حلاوتده قنده مشابه اولان معشوقك مقریدر و خواجه
حافظك لطافتندرکه دیوانندکه کلور * اکرآن ترك شیرازی بدست
آرددل مارا * بخال هندوش بخشم سمرقند بخارارا * محکیدرکه پادشاه
شیراز خواجه یه بیت مذکور ایچون تعرض ایلیوب مملوککزاولمیان نسنه یی نیچه
بخش ایدرسکز دیدکده اول دخی بن اویله دیمم بلکه سه من قندو دو خارارا
دیدم دیو لطیفه ایتمشلر (معنای بیت) بودرکه جاریه نك نبضی کندی حالی
اوزرینه ایدی بی ضر و رنج یعنی رنجنك علامتی ظاهر دکل ایدی تاکه
مقر محبوب اولمغله شکر کبی لذیذ اولان سمرقند شهرندن سؤال ایلدی
الحاصل وافر شهرلر یاد و خانه‌لر تعداد ایدوب تدریجله سمرقنده انتقال
قلدی وبواسلوبدن مرادی استیناس واسلوب حکیم اوزرینه جریان
ایدی * بعدذا بو کلام محتوی اولدیغی تشبیهدن فهم اولنورکه محبوبه
متعلق اولان نسنه دخی محبوبدر زیرا قانون عشق وقاعدهٔ محبت
بودرکه عاشق معشوقك ذاتنه محبت ایتدیکی کبی اکا مضاف اولان
عبید وغلمان وبیت وبنیان ومحله ومکان ومرکب وکلاب وسائر متعلقاتنه
دخی حرمت لازمدر وبو معنایه اشارت ایدوب مجنون عامری اشعارنده
کلور * امر علی جدار دیار لیلی * اقبل ذا الجدار وذا الجدار * فاحب

الدیار شغفن قلبی * ولکن حب من سکن الدیار * وبونده سمرقنددن
مراد شهر وجود انسانیدر ووجود انسانی جسد انسانیه دن اعمدر *
زیرا وجود شهر وجسد مخصوص اول شهرك محله سی کبیدر یعنی
مرشد کامل نفس حیوانی محمول روح سلطانی ایکن مرور ایلدیکی
وجود شهرلرینی عموم اوزرینه واول وجودانك مشتمل اولدیغی تعیناتی
خصوص اوزرینه تعداد ایلدی تاکه شهر وجود انسانی یه کلدی
ویاخود هر نوعدن متعلق دل اولمغه صالح اولان اشیایی واول انواعك
منطوی اولدیغی اصنافی یاد ایلدی ولکن برینه تعلق ظاهر اولمدی تاکه
تدریجله شهر وجودی ذکر ایلدی

نبض جست روی سرخ وزرد شد
کز سمرقندی زر کر فرد شد

* کز * اصلنده که ازدرکه تعلیل ایچوندر زرکرده اولان زر التوندر
کومشه سیم درلر * ع * اززر وسیم راحتی برسان * زر طلایادز
التونیدرکه خالصدر نتکم کلور * وجودمر دم دانا مثال زر طلاست * وزر
جعفری مشهور خالص دینار در * کر * کاف عجمیله ادات فاعلدر اسم
آخرنه لاحق اولوب فاعلنه دلالت ایدر زرکر قیومجی دیمکدر زیرا
التون ایشن اشلر یعنی بحسب الغالب و بعضلری اعتراض ایدوب
دیمشلردر که زرکر و کفشکر وامثالنده صفت معناسی واردرکه ثبوتدر
اسم فاعل ایسه حدوثه دلالت ایدر جواب بودرکه اسم فاعل ثبوت ایچون
دخی کلور مؤمن وعالم کبی * فرد * صفه مشبهه در مفرد معناسنه فرد شد
جدا اولدی دیمکدر (معنای بیت) بودرکه طبیب مذکور جاریهٔ
بیماره سمرقند شهرندن سؤال ایتدکده جاریه نك نبضی حرکت ایلیوب
صیچرادی و یوزنك رنکی کاه قزل وکاه صرو اولدی نتکم خجل ومنفعل
اولان کمسه حقنده کاه قزاردی وکاه بوزردی درلر انکیچونکه سمرقند
شهرنده ساکن اولان قیومجیدن جدا ودور اولدی الحاصل
سمرقند ذکر اولندقده نبضك حرکتنه علت ورنك رویك تلون و تغیرنه
باعث وبادی جاریه نك معشوقی اولان قیومجینك اوراده متوطن اولدیغی
ایدی زیرا مکان ذکر اولنجق مکین دخی خاطره کلور ومکینه اولان تعلق
دل وتعشق جان سببیله نبض دخی متحرك واون دخی متغیر اولوب بووجهله

وجه مرض متبین ومعلوم اولور نتکم بیت آتیده کلسه کرکدر (سؤال اولنورسه که قلب عاشق حب معشوقه متوغل وانک جانبنه توجه نفسی متصلدر پس نه وجهله نبضک حرکتی سمرقندک ذکری حالنه مختص اولدی (جواب بودر که طبیب مذکور اداره کلام ایتمکله نوعا ذهول حاصل اولمش ایدی پس سمرقند ذکر اولنمغله نسیان زائل اولدی وغیبت حضور مرتبه سن بولدی وبر دخی بودر که نام معشوق لسان غیردن استماع اولنسه شوق جدید وحرکت تازه حاصل اولور نتکم لیلی ذکر اولندقجه مجنونه ویوسف سویلندکجه زلیخایه عارض اولوردی * وبوندن فهم اولنورکه عاشق غرقاب فنا اولمغله وجود واوضاع وجودی بالکلیه معشوقه مشغولدر پس اول وقتده حرکت اضافت ملحوظ دکلدر چونکه ساحل نشین فرق وبقا اوله عهود سابقه تذکیروایام مواصله تقریر اولندقجه نبض دل اول طرفه تحرک وانجذابدن خالی دکلدر (لمحرره) نقدر فرقت یارال ویرسه * دم وصلت چقرمی هیچ دلدن * شوقدر وارکه محتم آرتر * نام معشوقی اشتسم ایلدن * بعد ذا زر کر ایله مراد هوای نفسانیدرکه نفس حیوانینک کوزنه ماسوای تزیین ایدر وصور مستحسنه ده کوسترر نفس حیوانیده بونک یوزندن (کل اناء یترشح بما فیه) موجبنجه کاه اولور زراحمره محبت سببیله سرخ روی وکاه اولور دنیا راصفره تعلق جهتیله زرد روی اولور زیرا جزئیات سرخ وزرددن رنک تعلق قبول ایدن اشیا کرچه بسیاردر فاماذکر اولنان دورنک زره نفسک تعلق غالبی واردر انکیچون نقدین اصنامدن عد ایتمشلردر والتونک برنوعی دخی واردرکه یشل رنک اولور نادر وزیاده مقبول اولمغین خزائن ملوکده بولنور ونفس حیوانی هوایه عاشق اولمغله مرادنه واصل ومشتهیاتی حاصل اولمدقجه اضطرابدن دوشر وکسب ایچون نبضی حرکته کلور زیراکسب بحسب الغالب یدله اولور نبض ایسه یده متصلدر وبوهوی سمرقند وجودده متمکندر جمیع صفات رذیله یی جامع ونقدر اشقیاء وجود وارایسه اکا تابعدر نتکم تفصیلی سبق ایتمشدر (لمحرره) کورنوب شهر وجود ایچره هوی * دیدی ای نفس بنم دلدارک * زرکبی خالص اولوب عشقمده * بکا صرف ایله جمیع وارک *

چون زرنجور آن حکیم این رازیافت
اصل آن درد وبلا راباز یافت

راز دن مراد جاریه نک سمرقندده شهرنده اولان زرکره عاشق اولدیغیدرکه انک فراقی سببیله مریض اولمش وذکری حسبیله نبضی حرکته کلمشدر (پس این رازک مشار الیهی بیت سابقدن مفهوم اولان معنی اولمغله قرینه اشارت ایچون وضع اولنان این کلمه سن ایراد ایلدی آن حکیم ایسه بویله دکلدر مع هذا انده اولان معنای بعد حکیم مزبورک علوشان وحذاقت ومهارت وفراستدن غایت قاصیه ده اولدیغن ایذان ایچوندر زیرا سر مکتوم ومکنونه وصول وراز درونه وقوف ودخول ایتمک احلامی سقام جهله شفا وعقولی مرض حمقه دوا اولنلرک شانندندر یوخسه وقیقه ادراکدن درم بولمیلر ونقد فراستدن قیراطی اولمینلرک حالی دکل (معنای بیت) بودرکه چونکه اول طبقه رفیعه ادراکده کنکره نشین اطلاع ووقوف اولان حکیم آکاه جاریه بیماردن رازدرونه یول بولدی وسر مستوری فهم ایلدی اول درد وبلا ومرض وابتلانک اصلنی بلدی ویقین مرتبه سنده واقف اولدیکه زرکره تعشقدر (لمحرره) بلدی کیم اول کنیزک بیمار * عشق اوجندن فراشه دوشمشدر * شمع وش زرکراولوب شعله فروز * آتشی اول فراشه دوشمشدر * بونده اشارت واردرکه نفس حیوانی هوایی معبود ومعشوق اتخاذ ایتمکله انک هواسندن مرض باطن بولمش وانحراف معنوی ایله مبتلی اولمش زیرا (حبک الشیء یعمی ویصم) موجبنجه انسان برنسنه یه افراط اوزره محبت ایلسه حواس ظاهره وقوای باطنه سنه اختلال کلور وراه اعتدالدن بیرون اولوب انحراف عظیم بولور وصفات رذیله روحک حقه رجوعنه مانع وقلبک جانب قدسه انجذابنه حائلدر انکیچون ابراهیم علیه السلام ذبح طیور اربعه ایله مأمور اولدی تاکه رشته علایق منقطع وموانع توجه مندفع اوله نتکم قصه سی تفاسیرده مبیندر وبوهوادرکه حقنده وارد اولمشدر (ما عبد شیء ابغض الی الله من الهوی (لمحرره) بت دیره طپردیغه کبری * کتورایمانه بونفسی جبری *

کفت کوی اوکدامست در کذر

او سر پل کفت و کوی غاتفر

کوی کاف عربیله محله در وسوقاق معناسنه دخی کلور طارسوقاغه کوچه دیرلر وشهرك مقابلنده دخی کوی دیرلر حالا لسان عامه ده قریه دیمکله دخی شایعدر زیرا شهرك محله سی کبیدر وبولفظك کفت لفظنه مقارنده لطافت واردر نتکم طبع لطیفه خفی دکلدر *کذر* کچمك معناسنه در بوراده مراد کذرکاهدر پل مناسبتله ذکر اولنمشدر *پل* ضمله کوپری وسر پل کوپری باشیدر ودیوان ویسی ده کلور* صفای عارضینی بولمدم برنده دخی * اکرچه پل کبی کوزدن کچوردم انهاری *غاتفر* سمرقندده برمحله نك اسمیدر (معنی بیت) بودر که حکیم جاریهٔ بیماره سؤال ایدوب دیدیکه زرکر مذکورك کذرکاه سمرقندده محله سی قنغیدر جاریه جواب ویروب دیدیکه کوپری باشی کذرکاهنده غاتفر محله سیدر بوندن محلهٔ غاتفر کوپری باشی سمتنده اولدیغی فهم اولندی ولکن حقیقتده ایکی سؤالی متضمن اولمغله جاریه جوابی تثنیه ایراد اولندی زیرا تقدیر کلام اوکفت سر پل وکوی غاتفر دیمکدر سر پلدن مراد دنیادرزیراشهر وجودك مشتمل اولدیغی کبی کوپری باشیدر نتکم خبرده کلور (الدنیاقنطرة فاعبروها ولاتعمروها) وابوالسعود افندی نظمنده کلور* برکهنه کوپریدر بوجهان چون کلن کوچر* بالامن والسلامة اجعل عبورنا * غاتفر محله سندن مراد جسددر زیرا غاتفر اصلنده غفردندر فتحله وغفر ستر معناسنه در جسد ایسه نفس حیوانی ونفس حیوانی دخی روحی ستر ایلمشدر یعنی هوانك محله سی کوپری باشی کبی اولان دنیاده جسد انسانیدرزیراهوی نفسك صفتیدر نفسك تعینی ایسه جسد ایله حاصل اولمشدر وبویله دیمك دخی ممکندر که مطلقا وجود برشهر عظیمه وخصوص اوزرینه جسد اول شهرده کذرکاهه ونفس اماره اول کذرکاهده محله یه وهوی اول محله ده ذکره بکزر زیراشهر وجودك کذرکاهی اولان جسد محلات کثیره یی مشتملدر که قوای باطنه واوصافدر وندر مطلقانفسانی اولسون روحانی اولسون وهر محله ده نیچه اشخاص ساکن اولدیغی کبی هرقوتده دخی نیچه اخلاق وصفات موجوددر مثلانفس اماره ده عجب وکبر وریا وحسد وغضب وحب مال وجاه واردر ولکن

جمله سنی هوا جامعدر انکیچون اول محله ده ساکن ومتمکن اولان صفاتدن خصوص اوزرینه هوی اشقی الاشقیادر زیرا جمله فسادات وشرورك مفتاحیدر وجسد کذرکاه اولدی زیرا کوپری کبی ممردر یعنی بودنیایه تنزل ایدن ارواح وقوی جسد کوپروسندن عبور ایتدکجه اولمازز یرا بوعبور ایچون تنزیل اولنمشدر وبوجسددر که مناط ظهور سعادت وشقاوت ومدار بروز کرامت واهانتدر زیرا التدر وآلت ایله خدمته مأمور اولان کمسه اول آلتی اهمال ایلسه تنزل واستعمال ایلسه ترقی بولور انکیچون زمان ولادتدن حد بلوغه کلنجه قلوبه اوصاف بشریت مستولی اولمغله موتی کبیدر زیرا سبب حیوة اولان برکات اوامردن محروم وغدا مجراسنه جاری اولان آثار شریعتدن بی بهره در پس نه وجهله عالم اصله ترقی بولور که انده حرکات شریعت مفقود وبرکات طریقت ناموجوددر (لمحرره) یوریمز سرو قدی باش اکر * آیاغی باغلودر زمینه مکر *

کفت دانستم که رنجت چیست زود

در علاجت سحرها خواهم نمود

برنسخه ده علاجت یرینه خلاصت دوشمشدر *زود* تیز سریع کبی مابعدنه مرهوندر مراد زمان قلیل وقریبدر سحرك تفصیلی مرور ایتمشدر بوراده سحردن مراد سحر کبی مؤثر علاج وتدبیر ومباشرتدر *نمود* نمودن معناسنه در زیرا ایکی فعل مجتمع اولسه بری مصدر معناسنه محمول اولور (معنای بیت) بودر که حکیم دیدیکه ای جاریه بلدم که رنج وزحمتك ندرونه سببدن اولمشدر عن قریب وآز زمانده سنك مرضکه علاجده وسنی بومرضدن تخلیصده سحرلر ومؤثر معالجه لر وتدبیرلر کوسترسم کرکدر باذن الله تعالی سنك صحت وعافیتکه اسباب قویه در وبو کلامده اذن ومشیت تضمین اولندی زیرا اصلنده ملحوظدر ترکی ضرورت حسبیله واقع اولمشدر انکیچون که اطباء متقدمینك معالجاتی ترك استثنا ایله عقیم و حکیم مزبورك مداواتی ذکرله منتج اولدی وبو کلامده اولان علله علم شهودی ومعرفت یقینیه دیرلر زیرا حکیم ذی الادراکك فراست وعلامتله دخی وقوف وسبب مرضه فی الجمله یقینی وار ایدی ولکن جاریه نك تقریری یوزندن

زياده روشن وحركت نبض وتلون وجهى جهتندن مبرهن اولدى
(لمحرره) ديدى بيلدم مرضك اصلنى بن * نه لرايدم هله باق صاغ
اول سن * عشقله كر اولدك ايسه بيار * شربتله اوله سن
صاغ واسن * وبونده اشارت واردركه مرشد كامل مريدك تقريرندن
نفس حيوانينك مرضى هوادن اولديغن بلدى وتربيه وارشادنده
مؤثرنسنه لر كوسترمك اوزره وعد ايلدى زيرا ابتدا شريعت ايله طبيعتى
اصلاح وثانيا طريقت ايله نفسى تزكيه لازمدر ومرشد كامل شرط
اولدى زيرا ناقصلرى نقصاندن باذن الله تعالى تخليصه قادر اولان كمال
اهليدر وبوزمرهنك اولى فخر كائنات عليه اكمل التحيادر انكيچون قرآنده
كلور (ويزكيهم ويعلمهم الكتاب والحكمة) والا كندى اياغندن دكنى
اخراجه قدرتى اولميان كشى غيرك اياغندن نيجه اخراج ايده خصوصا كه
اصلده بى درد اوله نتكيم صائب ديوانده كلور * ز بى دردان علاج درد
خود جستن بآن ماند * كه خارا ز پا برون آرد كسى با نيش عقربها
* پس بى دردان خامان طريقت ومدعيان اهل سلوكدر

شاد باش وفارغ وايمن كه من
آن كنم با تو كه باران با چمن

* ايمن * همزه نك كسريله قيغوسز معناسنه بعد ذا بو كلامده معالجه يى
بارانه وجاريه يى صولمش وقوريمغه يوز طوتمش چمنه تشبيه واردر
زيرا بارانده اولان رطوبت روح حيوانى كبيدركه سبب توليد وتنميه در
پس اول رطوبت زائل اولسه وبولنمسه روح زائل اولوب جسد ميت كبى
اولمق اولور (معناى بيت) بودركه شاد وفارغ وبى قيد وبى غم
اول كه بن سكا معالجه ايله آنى ايليم كه يغمور چمنه ايلر يعنى يغمور ايله
چمن تروتازه اولديغى كبى سنك وجودك دخى بنم معالجات مؤثرم ايله تازه لنور
وبو انحراف وذبول زوال بولوب اعتدال ونضارت حصوله كلور وبلكه
صحت وعافيتك اولكيدن افزون وحسن وجمالك ترقى يه مقرون اولور
* زيرا باران ايله چمن نشو ونما بولور واولكى مرتبه سن كذر ايلر
(لمحرره) اولسه كر ابر كرمدن نازل * بر ايكى قطرۂ باران چمنه * هر چمن
سر كشيده اوله چو سرو * سرولر ايره سهيل يمنه * بونده اشارت واردركه
بى فيض اولان وجود چمن فرسوده يه وبلكه زمين خشكه بكزر زيرا تاب
تموز ايله چمنلر صولوب ويرلر يبوست پذير اولديغى كبى حرارت نفس

ونار شهوات ايله دخى چمن وجود صولر وزمين كبى خشك اولور
واعضا وقوى ميت كبى حركات طاعات وبركات توجهاتدن قالور
قچنكم مرشد كاملك ارشادى يوزندن ذكر الله ايله ترطيب دل
وتليين درون حاصل اوله تدريجله تازه لنمكه باشلر نتكيم قرآنده كلور
(فانظر الى آثار رحمة الله كيف يحيى الارض بعد موتها)
وبو خطاب حقيقتده روحه در زيرا نفس معالجه دن حظ ايتمز
وارشاده مساعده بولنه كمز شو قدر واردركه مآل اعتباريله شاد
اولور زيرا ظاهرى دوزخ صوريدن وباطنى دخى دوزخ
معنويدن كه فرقت وهجران وخذلاندر خلاص اولور

من غم تو مى خورم تو غم مخور
بر تو من مشفقترم از صد پدر

غم يمك ايكى وجهله در اولكيسى غمناك اولمقدركه بو مقامده جاريۀ بيمارك
صفتيدر يمك ايله تعبير اولندى زيرا غم حس باطنى ايله ذوق وادراك
اولنور مرض وامثالى حس ظاهرى ايله احساس اولنديغى كبى نتكيم
قرآنده كلور (فذوقوا العذاب) يعنى ذائق اولان كسنه مطعومى
احساس ايتديكى كبى سز دخى عذابى احساس ايديكز ايكنجيسى
مغمومك غمن قيورمق وزوالنه سبب اولمقدركه بو محلده حكيمك صفتيدر
* صد پدر * تكثير ومبالغه ايچوندر (معناى بيت) بودركه بن سنك غمكى يرم
وقيدوكى قيورم سن غميه والم واضطرابه دوشمه بن سنك اوزرينه
چوق پدردن مشفقترم يعنى پدرك كه صفتى اولادنه عطف وشفقتدر
بنم سكا اولان شفقتم پدرك اولادنه اولان شفقتدن زياده در فرضا
يوز وبلكه بيك باباك اولسه وجمله نك شفقتى بريره كلسه بنم ايتدكم
شفقت ومرحمتى سكا ايتمز وآنك مرتبه سن بولمز زيرا كاه اولوركه پدرك
مرحمتى اهلاكه مؤدى اولور نتكيم فرزند دابندنده بر مرض هائل
ظهور ايلسه وداروى تلخ واسباب قويه ايله معالجه ايتمكه تحمل ايدهمز
وحالى اوزره ترك ايدر شويله كه هلاك اولور مثلا يدنده آكله
زحمتى ظهور اتسه قطع اتميوب بازويه واندن جميع بدنه سارى اولوب
پس مرحمت اودركه دفعنه مباشرت اولنه كه قطعله حاصل اولور *
وبر دخى طبيب حاذقك مرحمتى دخى استاذك مرحمتى كبيدركه

استاذ شاکردقابله تعلیمده دقیقه فوت ایتمدیکی کبی طبیب کامل دخی بیمارنه معالجه‌ده تقصیر ایتمز زیرا فدان فوری اغاج کبی دکلدر* پدرخو داستاددن کمتردر نتکیم بالاده بیان اولندی بعده بو بیتده اشارات واردر اولکیسی بودر که مؤمن اولنلر اخوان فی الله کرکدر که نشانی بری برلرینک غمی یمک وغصه لنمکده بوایمکدر انکیچون دیمشلردر که بنی آدم بری برینک اعضاسی کبیدر عضولک برنده ایسه بردرد ظاهر اولسه سائر اعضایه دخی قرار قالمیوب جمله‌سی وجعه دوشرلر وحدیثده کلور (المؤمن للمؤمن کالبنیان یشد بعضه بعضا) یعنی مؤمن اولنلر دین ودنیا اوزنده بری برلرینک معاونتیله متقوی اولورلر نتکیم بعض بنا بعضله قوت بولور پس بونده الك غیرده تعاضد اوزرینه حث وتحریض واردر وبومعنی مرید ومرشد ارالرنده کمال اوزرینه در زیرا مریدلر صحابه یرنده ومرشدلر پیغمبر مقامنده در وحدیثده حضرت علی کرم الله وجهه‌یه خطابا کلور (انا وانت ابوا هذه الامه) وبو ابوتدن مراد اصلاح وتزکیه وتعلیمدر وحق تعظیمه دخی اشارتدر وبو ابوت (وازواجه امهاتهم) آیتندن مفهومدر واول ابوت که (ماکان محمد ابا احد من رجالکم) نظمنده نفی اولنمشدر مذکورك غیریدر تحقیق روح البیان نام تفسیرده‌در * وبو مقامك حقایقندندر که سجاده نشین ارشاد اولان کمسنه سالك حقیقینك کثرت ترددندن منفعل اولمز * وقلبنده انك ایچون ملال بولمز زیرا سالك مرض معنوی‌یه مبتلادر مرشدك آستانه‌سی ایسه دارالشفادر پس هربار که مرض المویره دارالشفاده متعین اولان حکیمه مراجعت اولنور حکیم آنی استثقال ایتسه نصحی خیانته تجاوز ایدر ومرشد دخی مرتبهٔ ارشاددن ساقط اولور مصالح ناس ایله مقید اولمین والی کندی نفسنده معزولدر * ای صاحب کرامت شکرانهٔ سلامت * روزی تفقدی کن درویش بی‌نوا را * وشیخ احمد غزالی برادر امام محمد غزالی‌یه قدس سرهما دیمشدر که سنك جملهٔ علومکی ایکی کلمه‌ده درج ایلدم که (التعظیم لامر الله والشفقة علی خلق الله) ایکنجیسی بودر که وجود انسانی‌یه تعلق ایدن روح علوی پدر وجسد سفلی مادردر وقلب وقوای باطنه اولاد کبیدر * زیرا روحك جسده تعلقیله تولد

ایتمشدر وروحك کرچه نفس حیوانی خصوصنده اتینی واکا محبت یوزندن حنینی وار ایدی ولکن مرشدك زیاده ایدی زیرا تربیه سببله مأمور ایدی * وبردخی مرشدك نفسی مریدك نفسنك همشیره سیدر پس قرابت قریبه حسبیله زیاده مرحمت شفقتندر * زیرا والده‌نك وقزلرینك بری برلرینه ارتباطلری پدرك ارتباطندن افزوندر وبردخی روحك شفقتی جسمانیه‌در زیرا نفس حیوانی روحك صورتی وشکلیدر ومرشدك شفقتی روحانیه‌در الحاصل روحك مرادی بحسب الظاهر اصلاح نفسدر ومرشدك مقصودی اصلاح روحدر واصلاح روح اصلاح جسددن اعلادر زیرا روح مرضدن خلاص اولسه جسدك مرضی ضرر ویرمز اما جسد صاغ وصحیح اولسه روح مریض اولدقجه فائده ایتمز (وبوندن فهم اولندیکه طبیب صوری حیات صوریه وفانیه‌یه سبب ومرشد کامل حیات معنویه وباقیه‌یه باعثدر بناء علی هذا حکیم الهی طبیب صوریدن افضل اولدی وبوندن پدردن دخی افضل اولمق لازم کلدی زیرا حکیم الهینك مرادی روحی مرض جهلدن تخلیصدر نیجه پدر واردر که ولدی حقنده جاهل اولسون صاغ اولسون دیر نعوذ بالله المغیث من مثل مقالة ذلك الخبیث (المحرره) اولمسون کمسه بی‌بصر یوخسه * ورطه‌دن ورطه‌یه دوشر آخر * خوش دیمشلر زمانه آخر شر * جهله طوالدی جهان شر آخر (اوچنجیسی بودر که حقیقت انسانیه‌نك جمیع عوالمده مظاهری واردر عالم جبروتدن مظهر اولی روح کلیدر که عقل اول دیو تسمیه اولنمشدر * پس بو روح کلی‌یه آدم اول دیرلر وانك حواسی نفس کلیه‌در که انك ضلع ایسرندن یعنی خلقی یمینی ولی ایدن جانبندن خلق اولنمشدر زیرا یمینی حقی ولی ایدن جانبیدر * وعالم ملکوتده نفس کلیه‌در که جمیع نفوس جزئیه اندن تولد ایلمشدر وانك حواسی طبیعت کلیه‌در که اجسامی محیطدر وعالم ملکده ابو البشر اولان آدمدر وبو مراتب کلیه‌نك مشتمل اولدیغی مراتب جزئیه‌ده چوق آباء علویه وامهات سفلیه‌سی واردر (بیت مثنویده صد پدر اکا اشارتدر * وحضرت هدایی قدس سره نظمنده کلور * کامل اولورمش اهل حق طوغمزدن اول آنه‌سی * یعنی بو والده‌دن مراد یالکز والدهٔ قریبه دکلدر بلکه جمیع امهات سفلیه در نتکم بو علویات وسفلیاته بالاده اشارت اولندی پس بو آباء علویه‌نك هربری کرچه مقامنه

وحالنه كوره وقت عبورده حقيقت انسانيه يى تربيه ايلمشدر ولكن كندى
مظهريتى جهتنه اختصاصى واردر وبو عوالمده حقيقت تنزل وترقى
يوقدر پس مرشد كامل نفس حيوانى يه وبلكه روح سلطانى يه زياده
رحم ايدوب مقاماتدن عبورينه وجميع حقايق ايله متصف ومتحقق
اولديغى حالده اصلنه رجوعنه وعروجنه سبب اولدى الحاصل
بو معنادن مرشدك روحه ايتديكى ايلوكى كمسه ايتمدى زيرا غيريلر
تعلقات حسيله مرضنه مرشد ايسه تجريد يوزندن خلاصنه باعث
اولدى (لمحرره) بوقدر بار كران التنده * اولمشيكن بو روح علوى
دوتا * قطع ايدوب ماسوى تعلقنى * وحدت حقله قالدى يكتا *

هان وهان اين راز را با كس مكو
كرچه از تو شه كند بس جست وجو

* هان * مقام تحذيرده استعمال اولنور صاقن معناسنه بو مقامده كى كبى
ايكنجى هان تأكيد ايچوندر وكلمه تسكين دخى اولور طورديه جك
يرده عجم هان دير * بس * باء عربيله لغت مشتركه دريتر ونيجه معنالرنه
كلور بوراده مراد ثانيسيدر وبعض مواضعده مبالغه ايچون الف الحاق
ايدوب بسا ديرلر زياده چوق معناسنه * جست وجو * مصدر در استمك
وارامق معناسنه اصلى جستن وجوييدندر (معناى بيت) بودركه حكيم
مزبور جاريهٔ بيمارى افشاء راز ايتمدن تحذير ايدوب ديركه صاقن
صاقن اى خسته دل بورازكه راز عشق وسر محبتدر كمسيه ديمه اغزك
آچوب سويله اكرچه كه پادشاه سندن چوق جست وجو ايدر ونيجه
كره سبب مرض نه ايمش ديو وقوف ايچون سؤال ايلر بونده تخصيص
بعد التعميم واردر زيرا اجانبدن كمسيه افشاء راز ايتمك اقارب واوليادن
دخى سترى موجب دكلدر پس برنسنه كه كشينك كندى مالك
ويا مصاحبندن مستور اوله اغياردن دخى مستور اولمق لازم كلور
(وبونده نفس حيوانى يه تنبيه واردركه تعشق هواء رازندن روح
سلطانى يى آكاه ايتميه نتكم اعتذارى بالاده مرور ايتمشدر حاصلى بودركه
آكاه ايتمده روحى غمه دوشرمك واردر تدريج وايهام ايله حاصل اولان
كارده ايسه سهولت واردر وبونده اشارت واردركه مريد احوالنى
اجانبدن وخصوصا ابناء دنيادن ستر ايتمك كركدر زيرا محل تهمتدر

اصل بودركه كاه اولوركه سالكك قلبنده مظاهره تعشق تولد ايدر
زيرا حديثده كلور (قلب ابن آدم بين اصبعين من اصابع الرحمن
يقلبه كيف يشاء) وجنيد بغدادى قدس سره دن هل يزنى العارف
ديو سؤال اولندقده (وكان امر الله قدرا مقدورا) آيتن اوقومش
وحكاياتده كلوركه صاحب العرائس شيخ روزبهان بقلى مكهٔ مكرمه ده
برصبيح الوجهه تعشق ايدوب نيجه زمان دفتر ارادتى طى وخرقهٔ
طريقتى خلع ومسلوب الاختيار سير ايلدى صكره قضا يرن بولدقده
رجوع ايتدى (لمحرره) دل انسان نه طرفه قوشدركيم
* هيچ بريرده آشيان طوتمز * فى المثل اغزى ايله قوش طوتسه
* اهل دل قوش طبيعتى طوتمز *

كورخانه راز تو چون دل شود
آن مرادت زودتر حاصل شود

مصراع اولك تقديرى چون دل تو كورخانهٔ راز شود ديمكدر
* كورخانه * نك اصلى خانهٔ كور در كور كاف عجميله لغت مشتركه در
مقبره وخردشتى معنالرينه كلور بهرام كور ديدكلرى پادشاه مذكور
وحشى نك صيدنه زياده حريص ومشغول اولمغله اكا نسبت اولنور نتكم
واقعدر * كورلر اولاركن بهرام كور * كوركه نيجه صيد قلدى
انى كور * خانه كورك اضافتى لاميه درعامك خاصه اضافتى
قبيلندن دكلدر كورخانه اول خانه دركه برقاج مبتى ايچنه وضع ايچون
بنا اولنمشدر بو اعصارده اكثر بلادده مهجوردر (معناى بيت) بودركه
چون سنك قلبك قبر راز وصندوقهٔ اسرار اوله يعنى ميت قبر ايچنده
دفن اولنديغى كبى سرك دخى قلبك ايچره محزون ومستور اولسه شويله كه
كمسيه انى اظهار وافشا ايتمسك (وكل سر جاوز الاثنين شاع) مفهومنجه
مقصده سن فكر ايدوب لبلركدن طشره چيقرمسك سنك اول مرادك
زياده سرعتله حصوله كلور يعنى رازك مشتمل اولديغى مرادك نه ايسه
وجود بولور زيرا تحفظ واحتياطله مباشرت اولنان امورك حصولنده
استجماع شرائط حسيله سهولت واردر (بونده اشارت واردركه
مريد ومرشد ميانندده اولان اسرار وعهود مأخوذه كتم ومحافظه
اولنمق كركدر * زيرا افشاسى خيانتى مشتمل اولمغله تنزل عظيمه سبب

وپريشانى حاله باعثدر ومرادت ده اولان خطاب بطريق الاشاره نفس حيوانى يه‌در (سؤال اولنورسه كه بوصورتده نفس حيوانى مرض معنويدن خلاص اولق دلمك لازم كلور بوايسه خلاف مراديدر انكيچون دائما پيروهوى وهوسدر (جواب بودركه بوكلام مأول وياحقيقت اعتباريله‌در وبردخى نفسك مرادندن مراد روحك مراديدر زيرا نفس مرضدن خلاص اوليجق روح غمدن آزاد اولور خلاص مذكور نفسك كرك مرادى اولسون كرك اولمسون نتكم جاريه‌نك صحتى سبب سرورشاهدر ونيجه كره اولوركه خسته اولان موت طلب ايدر وقرباسى انك حياتنى دلر (لمحرره) كورسه معشوقنى عاشق ايدر * غصه‌سندن هلاك اولورجانى جان نيجه چقمسون بدندن هى * اولسه آزرده بدن جانانى

كفت پيغمبر كه هركه سرنهفت

زود كردد بامراد خويش جفت

پيغمبر برنده پيغام در يعنى حقدن خلقه خبرايديجى وتبليغ ايديجى نتكم عربيده نبى دينلور حقدن خبر ويريجى معناسنه وبوصفت اكرچه كه علماء امت واولياء ملتده دخى موجوددر ولكن معناى لغويسى مهجور اولمغله انلره پيغمبر ويانبى دنلمز واطلاقى كفر اولديغى نصاب الاحتسابده مصرحدر اولكى كه رابط وايكنجى استفهامدر *نهفت* فعل ماضيدر كزلدى معناسنه *جفت* ضمله زوج وشفع ومقارن ومتصل ديمكدر (معناى بيت) بودركه پيغمبر عليه السلام بيورديكه هركيمكه سرى كيزلدى ورازى نامحرمه ديمدى اول كيمسه كندى مراديله جفت اولور وسرعتله مقصودنه مقارنت واتصال بولور بوسببدندركه اسكندر شرق طرفنه عزيمت ايتسه خيمه‌سنك قپوسنى غرب جانبنه توجيه ايدردى تاكه اعدا انك سرندن آكاه اولميه ومرادى اوزرينه دشمنه ظفر بوله وفخر عالم صلى الله عليه وسلم جنابلرى دخى عام الفتحده كتم راز ايدوب مكهٔ مكرمه‌يه بطريق المفاجاه وصوللرى بى محاربه عروس مأمول جلوه كر حيز حصول اولدى نتكم سيرده مبيندر وبونده اشارت بودركه برسالك كه حقه وصول مراد ايليه سر طريقتى كتم ايتمك كركدر زيرا افشاء راز ايتمكده خيانت واردر خائن اسرار حقه امين اولماز وبردخى بودركه سالك كنديننك افعال وصفات وذاتنى حقك افعال وصفات

وذاتنده افنا وعلوم ومعارف نفسانيه‌سنى علوم حقيقيه ايله ستر ايتمدكجه مرتبهٔ فناده اولان نور جماله ومرتبهٔ بقاده اولان سر جلاله وبوايكى مرتبه‌يى جامع اولان علوم كاليه‌يه واصل اولماز وبردخى بودركه طبيعتى شريعت ونفسى طريقت وروحى معرفت وسرى حقيقت ايله ستر ايتمك لازمدركه مقصد حقيقى حاصل اوله زيرا مراتب مذكوره‌ده ظلمات وتلوينات واردر مثلا طبيعتده ظلمت شهوت ونفسده ظلمت هوى وروحده تلوين خيال وسرده تلوين وهم مضمردر پس بوظلمات وتلويناتى شريعت وطريقت ومعرفت وحقيقت ايله ازاله وافنا ايتمدكجه تمكينه قدم بصمق اولماز وبونلرك ماوراسنده اولان رتبهٔ عليا وجمعيت عظمايه كيمسه وصول بولماز بلكه ظلمت شبده اولان رهرو كبى متحير قالور (سؤال اولنورسه كه سالك نيجه مراد اولوركه المريد من لاارادة له (جواب بودركه ارادت امر لفظيدر حقيقتده ارادت معدومدر وبردخى ارادتدن مرادترك اعتراضدر وبردخى مجرد طريق مقصوده سلوكدر وبردخى عدم ارادتى ارادتدر نتكم برخسته‌يه سؤال ايدوب خاطرك نه آرزو ايدر ديدكلرى اولدخى جوابده خاطرم برنسنه آرزو ايتممك آرزو ايدر ديمش وقرآنده كلور (وما كان لمؤمن ولامؤمنة اذا قضى الله ورسوله امرا ان يكون لهم الخيرة من امرهم) يعنى مؤمن كامل ترك اختيار نفس ايدوب مراد حق اختيار ايتمك كركدر نتكم دنلمشدر * بااختيار حق نبود اختيار ما * بانوار آفتاب چه باشد شرار ما * الحاصل اختيار عبد اختيار حقده فناء كلى بولمدقجه عبد محض اولماز وبومقامك اسرارندندركه قرآنده كلور (ويحذركم الله نفسه) مقصود نسبت طلبدن فنايه حث وتحريضدر (لمحرره) تابع اولسه هواى نفسه مريد * دينلور نامنه شيطان مريد

دانه چون اندر زمين پنهان شود

سر او سرسبزى بستان شود

* سرسبزى *ده اولار ياء مصدريه در سر باشدر سبز وصف عامدر هر يشله اطلاق اولنور سبزه نباتدن نوع مخصوصك اسميدركه چمن ديدكلريدر نتكم چار وچه سبزه زار دبرلر وكلستانده كلور * وه كه هركاه سبزه در بستان * بدميدى چه خوش شدى دل من * بكذار اى دوست تا بوقت بهار * سبزه بنى دميده بر كل من * سرسبز يشل باش وبرك سبز يشل

ييراقدر باشك بشل اولمسى شرف سيادت وورونق شبابتدن مجازدر بوراده مراد مطلقا شرف وورونق ونضارتدر *بستان* اصلنده بوى ستاندر بوى قوى رايحه كبى وستان ظرف زمان ايله ظرف مكان اراسنده مشتركدر بوراده مراد ظرف مكاندر معناى تركيبيسى قوقى يرى ديمكدر اماستان لغت فارسيده مطلقا يره ديمزلر بلكه اول يره ديرلركه منشأ اوله مثلا كلستان كل بتن يره ديرلر بريره خارجدن وافر كل كتوروب دوكسه‌لر اول يره كلستان ديمزلر بوستان دخى بويله‌در يعنى قوقولى چيچكاره منشأ اولان يره بوستان ديرلر كاه اولوركه ياكبى واو دخى حذف اولوب بستان دينلور ولكن حذفله معرب دخى استعمال اولنور جمع بساتين كلور بوصورتده بغچه مراد اولنوركه تخيل واعتنا بى مشتمل اوله ديمشلردركه لسان عربده ياوسين وتادن بنا اولنمش كلمه‌يو قدرسين وذال معجمه‌دن مبنى اولديغى كبى تكم استاذده مرور ايلدى بومقامده بستان اكرفارسى اعتبار اولنورسه دانه‌دن مراد شكوفه مقوله‌لرينك تخمى اولور واكر عربى اعتبار اولنورسه اشجار مقوله‌لرينك چكردكى اولنور (معناى بيت) بودركه تخم وچكردك چون براچنده والتده پنهان اوله انك سرى بستانك شرف وورونقى اولوركه بستان اندن حاصل اولان برك سبزله بشلنور وورونق افزا اولوب سبب فر بر ديده ومدار قرار دل اولور سردن مراد دانه‌ده بالقوه مندرج اولان اغصان واوراقدر تكم سرقدر ديرلر قدردن مراد قضاء الهى وشان غيبى وسرندن مراد عين ثابته‌نك مقتضياتيدركه امور خارجيه واحوال ظاهريه درپس دانه ذات واوراق واغصان صفات منزله‌سنده‌در وذات (كنت كنزا مخفيا) مرتبه‌سنده مخفى اولوب صفات وافعال ايله ظهورى سرسبزهٔ بستان عالم اولديغى كبى هردانه‌نك ظهورى دخى بويله‌در پس خفا اصلدر كيجه كبى وظهور فرعدر كوندز كبى تكم قرآنده كلور (وآية لهم الليل نسلخ منه النهار فاذاهم مظلمون) وبونده اشارت واردركه سرالهى بردانه‌يه بكزر زمين دلده پنهان اولنسه بستان درونك رونق ونضارتنه سبب اولور زيرا برنسنه‌نك عروقى استحكام بولمغله فروعى ظهور ايدر پس وجه ارضده اولان دانه بومعنادن محروم اولديغى كبى اظهار اولنان سرالهى دخى نمادن ممنوعدر وانك نماسى ترقيات معنويه

ومكاشفات قلبيه ومشاهدات روحيه ومعاينات سريه ومسامرات خفيه‌در وبوبيتده تواضعه دخى اشارت واردر حضرت عيسى عليه السلام قومنه سؤال ايليوب اين تنبت الحبة بيوردقده فى الارض ديو جواب ويرديلر پس عيسى عليه السلام بيورديكه كذلك الحكمة لاتنبت الا فى قلب مثل الارض وبوسره اشارت ايدوب حديثده كلور (من اخلص لله اربعين صباحا ظهرت ينابيع الحكمة من قلبه على لسانه) زيرا ينابيع ارضه مخصوصدركه موضع نبع ماء ديمكدر وبوقرق صباحدن مراد فى الحقيقة قرق ييلدركه كمال آدمى وسر انسانى ظهورى اكا منوطدر وابو البشر آدم عليه السلامك مدت تعجين وتخميرنك اجا ايدر زيرا بومدت حقيقتده قرق بيك ييلدر پس قرق بيك ييله بدل اولان قرق ييل فنادن صكره قلب انسانه سر بقا ظهور ايدر وارض وانك حقائقى قلم اعلى مقابله‌سنده‌در يعنى قلم علوى‌يه مقابل كلمشدر انكيچون اسفل سافلين دينلور ولكن بوعين سفلده مرتبهٔ علوله متحقق اولمش ورضا وتسليم مقامنده قيام بولمشدر پس ارض مرشد كامل صورتيدركه پنهان اولان دانه‌لرك ظهورينه سببدر تكم انسان كامل يوزندن دخى ظهور واظهار حاصل اولمشدر (لمحرره) كرزه‌دوب وقت بهار كرم مولابى * دل ياتورارض وجود ايچره مثال دانه * تكم ايلسه نه ماهى جنين استكمال رحم مادردن اورر باش چيقررميدانه *

زرونقره كر نبودندى نهان

پرورش كى يافتندى زيركان

زر تخفيف ايله التوندر تشديد ضرورت وزن ايچوندر شكر وامثالنده اولديغى كبى سودى كلستان شرحنده اقچه‌يه دخى زرديرلر التون مراد اولنسه زرطلا ديرلر ديمشدر غلط ايلمشدر زيرا زرمطلق التونك خالصنه وغير خالصنه شاملدر زرخالص مراد اولنسه كه يالدزالتونيدر زرطلا ديرلر وزرلغتده اقچه معناسنه كلمشدر *ونقره* ضمله كمشدر ولكن قاموسده ذهب وفضه‌دن قطعهٔ مذابه دردیمشدر يعنى سكه لنمش التون وكمش پاره‌سى *پرورش* اسم مصدردر بسلمش معناسنه *كى* فتحله چون معناسنه در زيرا كسرله آلتدر تحت كبى آشغه دوداغه لب زيرين ديرلر اغزك آلتنده اولديغندن اوتورى *كان* كاف عربيله معدندركه منبت جواهردر زروسيم

وغیر کبی پس معدن مخلوق اولانه مخصوصدر کنز موضوع اولانه مخصوص اولدیغی کبی رکاز ایسه اعمدر یعنی رکاز ارضده مرکوز اولان مالدر مخلوق اولسون موضوع اولسون (معنای بیت) بودر که آلتون وکمش اکر کان التنده ومعدن ایچنده مستور اولمسه لردی چون اوراده پرورش بولورلر وحاصل اولورلر ووجوده کلورلر دی الحاصل تحت الارضده حرارت و برودت ایله تربیه اولنمغله زروسیم صورتنه کردیلر ورتبهٔ اعتباره ایردیلر پس بو کلامده جزانك قیدیله شرطك قیدنده اکتفا واردر زیرا تقدیر کلام کر نبودندی نهار درزیر کان دیمکدر و بونده اشارت واردرکه قلب انسان برکانه واسرار صفات سنیه وحقایق ذات زره بکزر پس نقدر ستر اولنوب پادالنه ویرلسه واوزرینه باد مخالف نفس وهوی اسمسه اوقدر قوت بولور ونما حاصل اولور وبونده خموله دخی اشارت واردر یعنی سالك کوشه نشین عزلت اولدقچه وبی نشانی بولدقچه کمالات حقله ظهوره مجال بولماز *

وعدها والطفهای آن حکیم

کرد آن رنجوررا ایمن زبیم

وعد ایصال منفعتله قبل الوقوع اخبار ایتمکدر کاهیجه تهکم طریقیله شرده دخی استعمال اولنور تبشیر کبی نتکم قرآنده کلور (النار وعدها الذین کفروا فبشرهم بعذاب الیم) ایمن * کسرله قورقوسزدر نتکم مرور ایتمشدر (معنای بیت) بودرکه اول حکیمك وعدلری والطافلری اول رنجلی وخسته یی خوف امتداد مرض وخوف موتدن بی غم وبی غصه ایلدی زیرا کلام جمیل سبب تفریح دل ووعد کریم باعث انحلال عقدهٔ غمدر انکیچون قرآنده کلور (قول معروف خیر من صدقة یتبعها اذی) یعنی اذیته تقارن اولان صدقه دن قول جمیل وکلام لطیف خیراودر زیرا قول جمیل ایله انسانك روحی مستأنس وقلبی منبسط وصدری منشرح اولور اذیت وکلام غلیظدن ایسه مستوحش ومنقبض ومتضیق اولور ولطائف کلامده کلور * کذشت عمر نکردی کلام خودرا نرم * تراچه حاصل ازین آسیای دندانست * بونده اشارت واردرکه نفس حیوانی کرچه مرض معنوی ایله مریض وعلت هوی ایله علیل اولمش ورنج وزحمتی استحکام حسبیله کمالی بولمش ایدی (ولکن توقع

زوال ذاقیل تم) وقتیجه مرشد کاملدن وارد اولان قول هدی وصادر اولان وعد تربیه وارشاد له الم هجراندن امن واضطراب فرقتدن سکون حاصل اولدی وفرح کلوب ترح کتدی شویله که کویا بالفعل مرضدن استخلاص مرتبه سن بولدی زیرا صادقك وعدی دخی صادق وکلامی نافذ وهر وضعی مؤثردر زیرا حقله دائردر نتکم اشغده کلور (لمحرره) چون مهیادر راسباب نشاط * اولسونمی بوسببدن دلشن * ایلسه موسم بهارقدوم * چشم نرکس اولور اودم روشن *

وعدها باشد حقیقی دل پذیر

وعدها باشد مجازی تاسه کیر

* تاسه * معروفدر که طارلغنق در صلی تاسدر که طاسله طاس دخی دیرلر زیرا ناوطا اراسنده مقاربه واردر طاسده طاراق ملحوظ اولمغله آخرینه هاء تخصیص الحاق اولنوب تاسه دنلدی زیرا غمده طاراق واضطراب واردر وقلب غمدن ممتلی اولسه سروره یر قالمز نتکم تفصیلی مرور ایتمشدر بعدذا بو کلامك تقدیری وعدها حقیقی دلپذیر ووعدها مجازی تاسه کیرباشد دیمکدر وجائزدرکه وعدهاده اولان ادات جمعدن تکثیر مفهوم اوله چند و بسیار وعد باشد معناسنه ولکن وعد حقیقیده معتبر اولان تکثیر کندی نفسی حسبیله در والا وعد مجازی یه کوره قلیلدر وحقیقی ومجازی ایله توصیف علت قبول وردی مشعردر (معنای بیت) بودرکه حقیقی اولان وعدلر دلپذیر یعنی کوکل آنی قبول ایدیجی وانك ورودیله فرح وسرور بولیجی اولور زیرا هر حق اولان نسنه نك خارجده برحقیقتی واثری واردر غداء حلالدن وجودده نشاط عبادت ظاهر اولدیغی کبی مجازی اولان وعدلر ایسه تاسه کیر یعنی کوکل آنی قبول ایتمیوب طارلغه دوشیجی اولور زیرا کذبك فروغی اولماز و یاخود نیجه وعدلر واردر که حقیقی اولمغله دلپذیر ونیجه وعدلر دخی واردر که مجازی اولمغله تاسه کیردر بونده اشارت واردرکه دنیا وعدلری مجازی وآخرت وعدلری حقیقیدر زیرا دنیانك مآلی فنا وآخرتك حالی بقادر پس دنیانك موجودنه بله اعتبار یوقدر فکیف که وعدنه ومفقودنه اعتماد اوله وآخرتك وعدنه بله اعتبار واردر فکیف که موجودنه پس اهل مجازك وعدی دخی مجازی واهل حقیقتك وعدی دخی حقیقیدر زیرا

اهل حقیقت قاتنده مؤجل معجلدر وبردخی صدق ووفالرینه کوره وعدلری مجزوم وانجازلری مقطوعدر انکیچون انلرك وعدی یوزندن موعودله شفاه‌صدر حاصل اولور اهل مجاز یوزندن اولان وعد ایسه لاف وکذافه حمل اولنور زیرا اهل مجاز اهل وفا وصدق دل اولمامق حسبیله موعودلرینه اطمئنان وقبول کلمز بوسببدندرکه ارباب نقصان ودعوانك سالکلره ومریدلره ایتدکلری وعدلر مجازیدرکه حقیقتی یوقدر زیرا عهده‌سندن کلمکه قادر دکللردر انکیچون سالکلر انلرك یوزندن مخلص بولامیوب غم نفس وظلمات طبیعتده قالورلر اصحاب کمالك حالی ایسه بویله دکلدر وبونلردن بری دخی حکیم مزبوردر یعنی حکیم مزبورك وعدی وعد حقیقی ومقدما اطبانك ایتدکلری وعدلر مجازیدر انکیچون حکیمك معالجه‌سی کارکر اولدی واطبانك فائده ایتمدی زیرا کذب حکمنده ایدی (لمحرره) دللری حقله دور ایتمك ایله * وعدهٔ اهل حقیقت حقدر * فی المثل صدق ایسه‌ده مضمونی * سخن نفس کذب مطلقدر *

وعدهٔ اهل کرم نقد روان
وعدهٔ نااهل شد رنج روان

* وعده * آخرنده اولان ها علامت نقلدر طریقه ومعشوقه وامثالنده‌کی کبی * وعدهٔ اهل کرمدن مراد وعدهٔ حقیقی ووعدهٔ نااهلدن مقصود وعدهٔ مجازیدرکه بیت سابقده اشارت اولنمشدر ونااهلدن مراد اهل کرمك مقلوبی اولان اهل مکردر ولکن اهل مکرك وعده عدم اهلیتنی تصریح ایچون نااهل ایله تعبیر ایدوب بووجهله اهل کرمك اهلیتنه اشارت ایلدی اولکی روان صفت مشبهه‌در جاری ورایج معناسنه وایکنجیسی روح انسانی معناسنه‌در وکاه اولورکه مطلقا جان اوزرینه دخی اطلاق اولنور وبعض نسخه‌ده نقد روان یرینه کنج روان دوشمشدرکه مقابلنه زیاده موافقدر ونقد عبارتنده اشارت واردرکه اهل کرمك وعدی نقد حکمنده‌در یوخسه نسیئه دکل نتکم بعض محقق الوقوع اولان نسنه ایچون سن آنی حاضر بیل دیرلر (معنای بیت) بودرکه اهل کرم اولان کسنه‌نك وعدی کنج جاری ونقد رایج کبیدرکه معتبر ومقبولدر ودائما هر حالده ایش کورر وبلکه نقدله ثمین کار وعد حسنله بتر نااهلك وعده‌سی واهل مکرك لافی ایسه

زحمت جاندر زیراقلب اقچه ومغشوش سکه ایله مقصود اولمدیغی کبی اول وعدله دخی حاصل اولمز وبلکه ثقلت روح وحسرت دل ظهور ایدر انکیچون رایج اولمین نقدله بازاره چیقان کسه‌نك حسرتی تهی دستدن زیاده‌در پس اهل کرم صادقلر واهل مکر اولنلر کاذبلردر صبح صادقك صدقی حسبیله دمبدم نوری افزون وضیاسی متضاعف ومنتشر اولدیغی کبی صبح کاذبك دخی حالی عکس مذکور اوزرینه اولوب بیاضی سیاهه مبدل وفروغی دروغه متحول اولور (لمحرره) دروغ وعده‌یه باق عین صبح کاذبدر * بلی سیاهیٔ روکذبه ضرب لازمدر * وبونده اشارت واردرکه سالك راه حقیقت اولان کسنه دروغ اهل مکره الدانمیه زیرا بو اعصارده اهل لافك زیاده کثرتی واردر بلکه نفس حیوانی‌نك ظلمتنی ازاله ایچون نفسندن نور الهی طوغر راه اهل کرمه یاراوله وانك سلك صحبتنده انتظام بوله (لمحرره) ای تهی دست ومفلس بازار * استرایسك جهانده نقد روان * جست وجوایله بولندن آنی * اوله کور معدننه دغری روان * بونده کر بولمز ایسك مقصودك * اشته بغداد یولی اشته روان * نه کلدی بو عالم جسمه * ایرمز ایسه مراده روح روان *

بعد ازان برخاست وعزم شاه کرد
شاه رازان شمهٔ آکاه کرد

* خاستن * اوری طورمق قیام کبی * عزم * قوت قصد وجزم در * شم * حس انفدر مشام بورونده فوقی آلان یردر آخرنده اولان ها اصلنده تادرکه لسان عربیده وحدت افاده ایدر ولکن فارسیده اوآخر کلمه‌ده بومقوله تا اولمدیغندن هایه قلب اولنوب مذکور معنای وحدتی افاده ایچون همزه ایراد اولنمشدر کرك وحدته دلالت ایلین همزه اولسون وکرك ملفوظ اولان یا اولسون ایکیسنك مآلی بردر شمه جزئی وقلیل نسنه معناسنده استعمال اولنورنتکم دینلور (شمة من العلم خیر من کثیر من العمل) (معنای بیت) بودرکه حکیم مذکور جاریه ایله اولان صحبت نهانی ومذاکرهٔ خفیه‌دن صکره قالقدی وعزم مجلس شاه ایلیوب شاهی اول قصه‌نك اصلندن جزئی خبردار ایلدی (سؤال اولنورسه‌که مقدما کنیزه‌که وصیت ایلیوب صاقن کسه‌یی وخصوصا شاهی بو قصه‌دن

آگاه ایتمه دیو کتمان امر له امر ایلمش ایدی شمدی خود کندی افشاء راز
ایلدی (جواب بودر که جاریه نك اعلامی مأمون الغائله دکل ایدی
زیرا مقتضای حال اوزره بنه افشـاده تدریج لازم ایدی انکیچون اخباری
جزئیت اوزره بنه حصر ایلدی وتدریجده دخی بحسب المصلحه تقدیم
وتأخیـر ملحوظدر وهر کس مرادی کما ینبغی افاده دن قاصردر وکاه
اولورکه خلاف مرادی دخی تضمن ایله مفسده ظهور ایدر وخبرده
کلور (رب حامل فقه غیر فقیه ورب حامل فقه الی من هو افقه منه)
وبر دخی معالجه جاریه زرکرك قدومنه موقوف اولوب قدوم دخی
تدبیر شاهه منوط وامر واستدعاسنه مربوط اولمغله بالاخره فی الجمله
اعلام ومعقول کوردوکن سویلدی بونده اشارت واردر که مرشد کامل نفس
حیوانی نك مرض درونه مطلع اولدقده معالجه قیام کوستردی
زیرا خبر ایشی تأخیرده آفات واردر ولکن ترتیب مقدمات طریقیله
روحله بوخصوصده جزئی مذاکره ایلدی زیرا روحك استمدادی جانب
مرشددن واستفاده سی دخی انك لسانندندر انکیچون دنلمشدر که (خذوا
العلم من افواه الرجال) خبر خواه اولان آدمك تقریرنده حکمت
وتدبیرنده میمنت ونصحنده تأثیر وحالات واردر وبر دخی روحك اقلیم
بدنه تسلطی وممالك وجوده استیلاسی واعضاء ظاهره وقوای باطنه ده
حکمی جاری اولمغله ایشی صاحبنه سپارش وآنك رأینه تعلیق ایلدی
بوخود معلومدرکه هر ایشده حرکت باطنه شرط وهمت وعزم لازمدر
پس خارجدن اولان تعلیمك فائده سی انك اوزرینه موقوفدر انکیچون
دیرلرکه دم وقدم کرکدر یعنی علم وعمل برابر یورمك لازمدر شول
راوت که بادك تحریکیله جنبشه کلور ولکن اصلی یرده اولدقجه
خیرا تیز الحاصل سلوکه حرکت باطنه وحرکت ظاهره کرکدر (محرره)
اولمسه همت اهلی آدمی زاد* کسه براقجه دیمز اولسه مراد*

* گفت تدبیر آن بود کان مرد را *

* حاضر آریم از پی این درد را *

تدبیر برنسه نك عاقبتنه نظر ایتمکدر کما قال الراغب التدبیر التفکر
فی دبر الامور *آن* مرد حکیم ایله شاه اراسنده معهود اولوب ذکری
سبق ایلین زرکره اشارتدر *زی* لاجل معناسنه در (معنای بیت)

بودرکه حکیم پادشاهی قصه دن جزئی آگاه ایلدکده پادشاه سؤال
ایدوب بوخصوصده تدبیر وبوکاره چاره نه در دیدکده تدبیر اودرکه
اول زرکری بودره ایچون حاضر کتوره لم یعنی خسته معالجه دن
اوتوری سمرقنددن بو محله احضار ایده لم زیرا جاریه نك اورایه
وارماسنه امکان یوق وبر دخی قضیه یاضه چقر وشهرت حال بناء
عرضی یقر وهای هوی سرد جهانیان آتش وار بغری کباب ایدوب
یقر حاضر آری دیدی بلکه کندینی دخی تشریك ایلدی زیرا
احضار ایلمك حکیمك رأینه وپادشاهك امرینه منوطدر الحاصل
مشاوره مشارکت اقتضا ایدر بوندن نفس حیوانی نك عشق ایتدیکی
هوایی احضاره اشارت واردر زیرا غالبا نه ایش بتر انکیچون حضرت
ابراهیم علیه السلام طیور اربعه یی اخذ وبالفعل ذبح ایلیوب صفات
باطنه نك تلویناتندن بالکلیه خلاص اولدی وکمال یقین واطمئنان
بولدی وبوندن فهم اولنورکه قوری افسون ایله ایش بتدیکی کبی مجرد
اسمیه توغل ایله دخی مسمایه وصول حاصل اولمز بلکه ریاضات صعبه
ومجاهدات شاقه کرکدرکه هوانك حقندن کلنه وهوی هدانك ضد
کاملیدر راقلیمده هدی اهلی اولمق سبب مصلحت اولدیغی کبی هوی
اهلی اولمق دخی باعث مفسده در چونکه اقلیم وجودده هوی کبی شقی
یوقدر پس اکا خصم اولوب احضار وتأدیب بلکه قتل وتعذیبنده اجر
عظیم واردر که الله تعالی یه وصلتدر زیرا هوی دشمن حق اولمغله
اکا وصوله مانع قویدر وآنك ولایت حقله اشتغالی واردر
لاجرم معادات هوای ایچون نصب نفس ایدر واصلاح نفس دیدکلری
ازاله هوی وذبح بقره شهوتدرکه نفسك حیاتی هوی وشهوتك مماتنده در
نتکم مماتی دخی بونلرك حیاتنده در انکیچون جاریه بیمار اولوب اهلاکه
مشرفه اولدی زیرا هواسی اولان زرکر حیاتده ایدی (محرره) تیغ
عشق اولمزسه کر الده* کیم صلار نفس کافره کندن* مرد اباك اولمه زن
نفسه زبون* طونه کور پیر طریقتندن*

* مرد زرکر را بخوان زان شهر دور *

* باز رو خلعت بده اورا غرور *

شهر دوردن مراد سمرقنددر بونده تصریح واردرکه تحتگاه شاه

سمرقند دن بعید یرده ایدی وجاریه منافلات ایادی ومداولات اهل حضر وبوادی ایله تصرف شاهه کرمش ومبادلهٔ شرعیه نك غایتی اکا ایرمش ایدی بخوان لفظندن فهم اولنور که سمرقند ممالك شاهدن دکل ایدی والا اجباره قادر اولوردی و بومعنایه اشعه ده دخی قرینه واردر *زر* التوندر وجه تخصیص عزیدر انکیچون قلوب ناس اکا میالدر وانك یتوردیکی ایشی غیری نسنه یتورمز نتکم شعرده کلور *یری پیکرلری اهل غنایه رام ایدن اولدر* الیه کرسه بریرده یوزن بوزردم التونك* وسلاطینك اکثر صله لری التوندر وخفیف المحمل اولمغله یانلرنده دخی کتوررلر *خلعت* بخشش قفتاننده مستعملدر که فاخر ونفیس اوله اصلی خلعدر زیرا عادت ملوك واکابر بودر که برکمسنه یه اکرام مراد اتسه لر ثوبلرین ارقالرندن خلع یعنی نزع ایدوب اوکمسه نك اوزرینه طرح ایدرلر وارقاسنه کیدررلر نتکم نجاتی سلطان محمده خطاباً یر *اومرز انده عطا فارس میدان کرم* جامه کیم اولمش ایدی ارقالرندن معهود* اومرز ایلیه شاه نجاتی قولنه* انی کیم ایلدی فردوسی یه سلطان محمود* *غرور* الدنمق وغفلتدر که یقظه ده اولور (معنای بیت) بودر که اول مرد زرکری شهر دور اولان سمرقنددن دعوت ایله واکا التون وخلعت نثر یقیله غرور ویر یعنی مغرور وفریفته ایله زیرا انسان ماله میال والتفات پادشاهی یه حریصدر انکیچونکه مال محبوب بالذاتدر والتفات سلطان دخی سبب جاه وقبولدر وهرکس حالنجه طالب ظهوردر انکیچون شیخ ابو مدین مغربی قدس سره بیورر (آخر ما یخرج من رؤس الصدیقین حب الجاه) یعنی یخرج یظهر ایله تفسیر اولنورسه اسم ظاهر ایله ظهور اسمنك عوامه مخصوص دکلدر ولکن عوامك ظهوری نفسانی وخواصك رحمانیدر رفاعرف جدا بوندن فهم اولنور که جاریه نك اول زرکر ایله کرچه مقدما عشقبازلغی وار ایدی ولکن زرکر جاریه نك پادشاه یاننده اولدیغن بلمزدی زیرا بلسه بلکه وهمه دوشوب یا امتناع ویا فرار ایدردی پس بونده اشارت واردر که نفس حیوانی روح سلطانی جوارنده برجاریه وبلکه حرم حکمنده در وپادشاهلر قاتنده اوچ نسنه بروجهله معذور دکلدر بری برکمسه انلرك رازلرنی افشا ایتمك وبری دخی اجانبدن کمسه حرملرنه تعرض ایلمك وبری دخی مملکتلرینه مداخله قلمق هوی ایسه

مملکت وجوده مداخله ایتدیکندن ماعدا نفسی دخی اضلال ایلمش ایدی پس روح دخی انك غیرتن چکوب تسلط وید مبطله سنی دفع طریقیله قتلنه مباشرت ایتمك لازم کلدی لکن هوی شهر دور وبعیده ساکن ایدیکه وجوددر زیرا وجود انسانی اسفل سافلیندر که اخر المراتب ونهایة التنزلاتدر انکیچون روح سلطانی اکا زیاده دور اولان عالم ارواحدن طورا بعد طور تنزل ایدوب لاجل المصلحه تعلق ایتمشدر زردن مراد زینت دنیادر که معبود هوادر وخلعتدن مراد صحبت ماسوادر مقصود هوایه مساعده واکرام صورتن کوستروب صکره اهانتدر که قتل واثرنی ازاله در زیرا عدو قاهردر پس تزکیهٔ نفس ایتمك حیل لطیفه وتدبیرات لایقه یه موقوفدر که مرشد کامل اوانلره معلومدر (لمحرره) *شوکم بیچاره تیمار ایتمده استاذ کاملدر* اکر زهر ایسه ده داروسی آنك هضمی قابلدر* نه بلسون خاری اخراج ایتمه نك کیفیتنی دست* اوزجك چاره سازی وار ایسه چونك بلا بلدر*

چونکه سلطان از حکیم انرا شنید

پند اورا ازدل وجان برکزید

سلطان غالبدر ملوکك خلق اوزرنه تسلط وغلبه سی اولمغله سلاطین دیدیلر *کزید* کاف عجمینك ضمیله کزیدندن ماضیدر کزیدن اختیار ایتمکدر یعنی اوزندلك (معنای بیت) بودر که چونکه سلطان حکیمدن تدبیر مذکوره متعلق کلامی اشتدی پند ونصحنی جان ودلدن اختیار ایلدی یعنی اول پند واشارتی قبول ایتمسی بحسب الظاهر وبرای خاطر دکل ایدی بلکه خلوص دل وصمیم جاندن ایدی زیرا مصلحت مهمه یی مشتمل ایدی الحاصل کرچه زرکری احضار ایتمك عاشق ومعشوقی صورتا بربرینه ایصال اولمغله طبعا امر مکروه ایدی زیرا غیرت سلطان اکا مانع ایدی ولکن حقیقتده محبوب ایدیکه صلاح جاریه وساطتیله قلب سلطانی ورطهٔ غمدن تخلیصی متضمن ایدی پس ضرر نفعه مؤدی اولسه ارتکابی لابأسدر نتکم نفع ضرره منجر اولسه سد ذریعه لازمدر وبو معنادن اونوری تدبیر مذکوردن پند ایله تعبیر ایلدی یعنی پند زجری مشتملدر وهوای نفسه مخالف اولان اموره زجر نفس ایتمك لازمدر تاکه قبولدن امتناع ایتمیه بونده اشارت واردر که روح سلطانی حکیم الهیدن معالجهٔ نفسه متعلق

اولان تدبیری کوش اتدکده قبول ایلدی اکرچه که مشقتدن خالی دکل
ایدی زیرا مقصودی شر نفسدن خلاص ایدی بو معنی ایسه مجاهدات
وریاضات مرشده لیل ونهار آمدشده موقوف ایدی وحکیم لفظنده
رمز واردر که حکماء الهیه‌نك ارشادنی مطلقا قبول کرکدر زیرا الهام
اوزرینه مبنیدر الهام ایسه حقدر بعض امورك صورت مکروهده
اولدیغنه بناء امتناع ایدن کمسنه خیر کثیردن محروم اولور وقرآنده کلور
(وعسی ان تکرهوا شیئا وهو خیر لکم) (لمحرره) نقدر اولسه واقعه
هائل * شردیو خوفه دوشمه خیر اوله خیر * یاری اغیار اراسندن
اسنه * کرچکم فی الحقیقه بو قدر غیر *

پس فرستاد آن طرفیك دو رسول
حاذقان وکافیان وبس عدول

* رسول * مرسلك مبالغه سیدر اکرچه که دیمشلردر بومقوله فعول نادر
کلور وبحر العلوم نام تفسیرده مصرحدر که رسول ومرسل بر معنایه
در بوراده رسول ایله مراد ایلچی وقاصددر که پادشاهلر طرفندن مراد
اولان محله ارسال اولنور وحدیثده کلور (الرسول لایقتل) یعنی ایلچی
قتل اولنماز مؤمندر * حاذق * ماهر معناسنه * بس * باء عربیله نیجه معناسنه
بوراده مراد زیاده در * عدول * عادلك جمعیدر سجود وساجد کبی
فقهده عدالت کبائردن اجتناب وصغائر اوزرینه عدم اصراردر که
عدل شهادتدر مذکرده ومؤنثده اولور واصول حدیثده عدالت بر ملکه
در که تقوی ومروته ملازمت اوزرینه حاملدر که عدل روایتدر وکاه
اولور که عدل ظلم وفضل مقابله سنده ذکر اولنور نتکم حدیثده کلور
(الظالم عدل الله فی الارض ینتقم به ثم ینتقم منه) بو حدیثده عدل ایله
مراد فضل مقابلیدر انکیچون ظالمه صفت واقع اولمشدر مقصود
هر کسك فعلنه کوره ظالم یوزندن معامله ومجازاتدر (معنای بیت)
بودر که پس پادشاه حکیم مزبورك موجب اشارتی اوزره برایکی ایلچی
ارسال ایلدیکه حذاقت وکفایت وزیاده عدالت ایله متصف ایدیلر
زیرا دیمشلردر (ارسل الحکیم ولاتوص) یعنی انسان برایش ایچون آدم
کوندرملو اولسه حکیم کمسه کوندرمك کرکدر که مقتضای حکمتله ایش
بتوره پس بو صورتده اکا وصیت ایدوب شویله وبویله ایله دیمکه حاجت

بو قدر زیرا مقتضای حکمت اوزره جریان ایدن کمسه ایش بیلور تلقینه
محتاج اولمز ودیمشلردر که اوچ نسنه واردر که اربابنك عقلنه دلالت ایلر
بری کتاب یعنی مکتوب ونامه وبری رسول یعنی ایلچی وبری هدیه‌در
وایکی رسول ارسال اولنمق تقویت ایچوندر وبوایکی رسولدن مراد
قوت عقلیه‌در که مدبر اسمنه مظهر وقوت نطقیه‌در که مفضل اسمنه
مظهردر وجمیع قوانك ریاستی بوایکیله‌در ونق عقلدن مستمددر
قرشمسدن مستفید اولدیغی کبی الحاصل عالم شهودی شمس وقمر تربیه
ایلدیکی کبی عالم وجوده دخی ذکر اولنان ایکی قوت پرورش ویرر
پس قوت عقلیه وزیر وقوت نطقیه انك ترجمان وسفیریدر وبونده اشارت
واردر که انسان هوایه قوت عقلیه ایله غلبه ایلر انکیچون وجودده
علقدن اشرف قوت بوقدر نتکم وکلاء سلطانده وزیردن اعظم بوقدر
وبو تثنیه‌ده ظاهر وباطن وشهادت وغیبی رعایت واردر که شریعت
وحقیقت مرتبه‌لریدر مرتبهٔ شریعت مرتبهٔ قمر ومرتبهٔ حقیقت مرتبهٔ
شمسدر وقمر شمسك بدلی اولدیغی کبی شریعت دخی حقیقتك بدلیدر
پس نهار روحك نوری که نور حقیقتدر مستتر اولسه لیل بشریتك
نوری که نور شریعتدر کافیدر فاما نور حقیقت اولمدیغی کبی نور شریعت
دخی اولمسه والعیاذ بالله انسان ظلمت محضه ایچنده قالور کفار کبی
وبوایکی نورك انطفاسی دجال وقتنده ظاهر اولسه کرکدر اکرچه که
اول وقتده فی الجمله شریعت موجوددر ولکن ظهوری کوکب
ضعیفه‌نك ظهوری کبیدر الحاصل روح سلطانی احضار هوی
ایچون سمره قند وجوده ایکی قوت ارسال ایلدی
تاکه‌ری تدبیر وبری تفصیل ایلیوب مقصود حاصل اوله وبوندن فهم
اولنور که شریعت ایله عمل بولنمدقجه هوای نفسی ازالیه ظفر بوقدر
والا فلاسفه ورهابنه دخی ظفر بولورلردی وبونده قوت نطقیه‌نك فضل
وشرفنه دلالت واردر انکیچون کنك ولال اولانلره اعتبار یوقدر
وبو مقامدن اخذ اولنوب سلاطین وملوك کندیلریچون وزرا اتخاذ
ایتمشلر ووزرا دخی وکلا تعیین قلمشلردر وبوندن خلافتك شرفی
دخی فهم اولندی (لمحرره) قوت عاقلهٔ انسانه * بر خلیفه کبیدر حالت
نطق * بلنور میدی بودکلو معنی * صالمسه لفظی طشره آلت نطق *

تا سمرقند آمد آن دو امیر
پیش آن زرکر زشاهنشه بشیر

* امیر * بك معناسنه در امرك مبالغه سیدر زیرا ملوك واکابر اولو الامردر بوندن فهم اولنور که پادشاهك ارسال ایتدیکی رسوللر اکابر دولت وعظماء سلطنت ایدی * شاهنشه * اصلنده شاه شاهاندر صکره مضاف الیه تقدیم والفین حذف اولنوب شاهنشه دینلدی معربات جوالقیده کلور که شهنشاه کلمهٔ فارسیدر ملك الملوك معناسنه در وقدماء عرب آنی تکلم ایتمشلردر نتکم اعشی نظمنده کلور * وکسرای شهنشاه الذی سار ذکره * له ما اشتهی راح وزنبق * انتهی بالترجمه ولکن شعراء عربك اکاسرهٔ عجمده شاهنشاه وتخفیفله شاهنشه وشهنشه اطلاق ایتدکلری عجمك کندی ارالرنده لسانلری اوزرینه شهرت یاب اولان عبارتله تعبیردر پس بو تعبیر زیاده تعریف ویا مدح ایچون حکایه در تعریب ایچون دکلدر زیرا مطلقا تکلمی تعریبنه دلالت ایتمز انکیچون منها جندن تغییرله تصرف اولنمشدر وبونك لسان عربده نظائری چوقدر نتکم یکنی دیجك یرده بس دیرلر بناء علی هذا مخدرات ثمینه دن بعضیلرینك وقفیه سنه قاضیٔ قسطنطینه اولان رضوان افندینك ایتدیکی عربیه ده درج اولنان شهنشاه لفظی خطاء محض وغلط صریحدر عربی ویا فارسی اثناسنده لفظ ترکی ایراد ایتمك کبی (لمحرره) نامی رضوان افندی اولمغله * جنت معنی به خازنی اولور * طونالم حرفلری اوچر اولمش * هم وعیب موازنی اولور * * بشیر * مژده جیدر زیرا خبرسارندن بشره یعنی ظاهر جلد منبسط واثری انده متبین اولور وبو معنی عرفیدر نتکم قرآنده کلور (فلما ان جاء البشیر) فاما لغتده مطلقا مخبر معناسنه اخذ اولنور که بشره ده اول خبرك اثری ظاهر اولور خیر اولسون شر اولسون انکیچون بعض مفسرین (فبشرهم بعذاب الیم) آیتده تبشیری اخبار معناسنه اخذ ایدوب معنی تصویرده دیمشدر که انلره برخبرله خبر ویرکه ترحدن اولان اثری بشره لری اوزرنده ظاهر اوله اگرچه که استعاره طریقیله تهکما انداره حمل ایتمك شایعدر (معنای بیت) بودر که امراء دولت وکبراء سلطنتدن اولان اول ایکی رسول پادشاهدن مژده طریقیله

سمرقنده دك اول زرکر حضورینه کلدیلر بونده بعد طریقی اشعار واطاعت اولی الامرك وجوبنه ایما واردر زیرا پادشاهك ذکری سابق اولان رسوللره امری حقیقتده شرعه مخالف دکل ایدی بلکه زرکری احضار وقتل ایتمك حضر علیه السلامك غلامی قتل ایتمسی قبیلندن ایدی نتکم تفصیلی محلنده کلور انشاالله تعالی وبونده اشارت واردر که قوت عقلیه وقوت نطقیه امراء روحدندر که رسول خیر وامام هدادر وامراء حقیقتده اون عدددر که حق تعالینك امری بونلرك وساطتیله نفاذ بولور بشی ملکی وجسمانیدر که حواس ظاهره در حاسهٔ بصر وحاسهٔ سمع وحاسهٔ شم وحاسهٔ ذوق وحاسهٔ لمس کبی وبشی دخی ملکوتی وروحانیدر که حکماء الهیه اثبات ایتدیکی اوزره حواس باطنه در روح حیوانی وروح خیالی وروح فکری وروح عقلی وروح قدسیدر پس امر سلوکده فرمان حق نفاذ بولمغیچون عالم شهادتدن نطق وعالم غیبدن عقل ارسال اولندی زیرا تزکیهٔ نفس ایتمکده ایکسینك دخی مداریتی واردر زیرا عقل فکر ملکوتی ونطق ذکر جبروتی یه مشغولدر بناء علی هذا بو ایکسینك حرکات پربرکاتیله نفس اماره اله کیروب قتل اولنور وبشیر لفظندن مفهوم اولان مژده حقیقتده روحه در زیرا هوی ازاله اولنمدقجه روحه راحت یوقدر نتکم طائفهٔ بغاتك ممالکدن ید مبطله سی ابطال اولنمدقجه سلطانه حکومت وحضور یوقدر ولکن بو مژده روح سلطانیدن نفس حیوانیه دخی ساریدر حالا ویا مآلا مژدهٔ حالی بودر که زرکر هوانك قتلی ایله نفس دخی (الیأس احدی الراحتین) وفقنجه معشوقندن مأیوس وملاحظه سندن خلاص اولور ومژدهٔ مآلی بودر که سخط حقدن نجات بولور پس نه سعادتدر که نفسك غمخوارلغن ایدهلر زیرا کندنه قالسه آتش فرقت وقطیعتده کباب ودست بردقهر وجلال ایله خراب اولورلردی (سؤال اولنورسه که نفسك غوایتی قضادر پس آنی ارشاد ایتمك قضایه عدم رضادر (جواب بودر که ارشاد دخی قضادر پس بونده قضایه قضا ایله مقابله واردر که حقایق انبیادر الحاصل انبیا علیهم السلامك بعثتی قومك نهادنده مرکوز اولان غیر ملایمی ملایمه استحاله ایچون ایدی انکیچون قومك هوالرینه مخالف اولان شرایعی اظهار

استدیلر پس هر تجلی قاتنده وقوف لازم کلمز وقوف ایتمك نقصاننددر انکیچون حدیثده کلور (ان الله یحب الملحین فی الدعاء) یعنی مواد نه کوره اسبابنه مراجعت حقیقتده عین اطلاعدر یوخسه اندن غفلت دکل و بوندن اطبایه مراجعتك سری دخی فهم اولندی *ع* درد اودر درمان اودردیرلر حقیقت سوزبودر * والله یعلم الامور *

کای لطیف استاذ کامل معرفت

فاش اندر شهرها از تو صفت

* استاذ * بالاده مفصلا شرح اولنمشدر * صفتدن مراد قیو مجیلق صنعتیدر زیرا صناعات ملکات نفسانیه درکه عمله تعلق واردر (معنای بیت) بودرکه ذکر اولنان ایکی رسول زرکره وصوللرنده دیدیلرکه ای استاذ لطیف وکامل معرفت که دقت وکمال حسیله سندن قیو مجیلق صنعتی شهرلره فاشی ومنتشر اولمشدر یعنی اطراف عالمده حسن صنعتك وکمال معرفتك سویلنور بعده ذا وصفدن مراد ترتیب حیل وتمهید غروردر زیرا انسان بالذات کماله مائل اولدیغی کبی کمال اوزرینه مترتب اولان مدح وثنادن دخی منبسط ومنشراولور حذر وغفلة حاصل اولمیان نسنه لطف ورفقله حاصل اولور خصوصا که زرکر مذکور پادشاهك کندی تحت حکومتنده اولسه جبره قادر اولمزلر وبالفرض حطه سنده اولسه دخی دانه سزوحشی دامه کرفتار اولماز ودیار رومده مثل مشهوردرکه عثمانلی طوشانی عربه ایله آولردیرلر بوندن مقصود کمال حیله بی پایاندر (لمحرره) نقدرقاچسه قوش کبی اوچسه *طوتلور اللره کلوب خرکوش * شیر خرکوش اولور قضا کلسه * دال وش بلبلان اولور خاموش * بونده اشارت واردرکه حسد وکبر وعجب وحب مال وحب جاه وریا وغضب وامثالی صفات قبیحه هوادن فاش اولمش واقالیم وجوده اندن منتشر اولمشدر وهوایی لطافت واستاذیت وکمال معرفت ایله وصف ایتمك مجازدرظلمه عادل وحبشی یه کافور ومهلکیه مفازه وطاعونه مبارك ولایرینه خیر دیمك کبی وجائزدرکه تهکمه محمول اوله زیرا فی الحقیقه هواده موجود اولان لطف کندی مقتضاسنده دقت واستاذیتی قتنده مهارت وکمال معرفتی اسباب ضلال واضلالده حذاقتی در الحاصل مضل اسمنه

دال قرنالدرکه بی زبان خلق اولنمشدر منه

مظهر اولمغله سالك ضلاله اعرفدر وصفت لفظنده اشارت واردرکه شهرت بولان انسانك اوصافیدر ذاتی دکل پس اوصافده غالب اولان حسنات ایسه روز حشرده صورة حسنه اوزرینه محشور واکر سیئات ایسه صورت قبیحه اوزرینه منشور اولور اما مخالفه اراسنده انکله شهرت وظهور بولور انکیچون آخرته عالم صفت دیرلر یراهرکسك بعثی صفتنه کوره در بوسیدندرکه قرآنده کلور (وبدا لهم سیئات ما عملوا) یعنی کفارك بد عمللری صور منکره اوزرینه ظاهر اوله (لمحرره) ایتدکیسه کهر ذاتك پاك * اوله سن زنك المدن بی باك

نك فلان شه از برای زرکری

اختیارت کرد زیرا مهتری

نك فتحله اشته وشمدی دیمکدر اینك کبی کسرله تکلم بیت آتیده کلور *فلان* وفلانه ضمله اسماء انساندن کنایه در معرف باللام اولورسه انسانك غیریدن کنایه اولور وفلان اسم انساندن کنایه اولمغله علمین میاننده واقع اولان ان لفظندن تخفیفا همزه حذف اولندیغی کبی فلانین ماییننده واقع اولاندن دخی حذف اولنور زیرا علمدن کنایه دخی علمدر نتکم فلان بن فلان دیرلر فاما العالم ابن العالم بویله دکلدر زیرا صفتدر انکیچون همزه حذف اولنماز تفصیلی مفردات نام کتابزده در *مهتر* مر کبدر برجزئی تردرکه ادات تفضیلدر وبرجزئی مه درکه معناسی اولودر مقابلی که درکه معناسی کچیدر معنای ترکیبیسی اولورقدرکه ترك کچیرکدر بوراده مراد صنعت زرکرك اولوسیدر وصنعت اولوسنه پیشه کر دخی دیرلر (معنای بیت) بودرکه اشته فلان پادشاه قیو مجیلقدن اوتوری سنی اختیار ایلدی زیرا صنعتکده زیاده اولو ومقدمسك الحاصل بوصنا عتده حذاقت ومهارتکدن اوتوری سنی قیومجی باشلغه اختیار ایلدی بونده اشارت واردرکه قوت عقلیه وقوت نطقیه بطریق الحیله روحك هوایه تبعیتنه متعلق سوز سویلدیلر وروحك هواسی سنکله بله دردیدیلر وسن جمیع قوی وحواس اراسنده مختار ومعتمد سن دیوسویلدیلر بومقامك حقیقتی بودرکه ارشادك مبناسی هرکسك تواضعله مرتبه‌ء حالنه تنزل وحقیقتنده دخولدر زیرا نفس اماره متکبر ومتکبر ایسه سکراندر وسکران ایله معامله ده مجامله لازمدر انکیچون خبرده کلور (ماکان الرفق فی شیء الازانه) وبو تواضعدن مراد تنکیس رأس

دكلدر بلكه علم باالله درك مقاماتي رعايت ايدر وچون بو معنى حاصل
اوله متكبر دخي متواضعه سرفرو ايدوب مقصود حاصل اولور متكبره
متكبرلك كرك ديدكلري بنك حقيقتي بودر زيرا متكبر اولان من حيث لا يحتسب
متواضعك محكومي اولور چونكه هواي نفس بالطبع روح قدوسي به
حجاب اولمغله ازالهسي لازم ابدي فاما نفسده زياده علو واستكبار اولمغله
سرفرو اتمز وهوانك انقهاري بولنه برطريقله كتمزدي پس ذكر اولنان
قوت عقليه ونطقيه حكيم الهي طرفندن واقع الحاله واقف واسرار
مقامه مطلع اولمرله تعليم اولندقلري اوزره طريق رفق ومدارات
سلوك ايدوب هوانك مرتبهسنه تنزل ايتديلر تاكه اول متكبرك اوزرينه
غالب اولوب مقصود تزكيه جلوه كر حيز حصول اوله (محرره)
راست بودركه سرسروروان * اكيلورر فقله اي سروروان *

❊ اينك اين خلعت بكير وز روسيم ❊

❊ چون بيابي خاص باشي ونديم ❊

اينك ده اين اصلده اسم اشارتدر هذا كبي وكاف تصغير ايچوندر
معناي لغويسي بونجغزدر بورا ده اشته وشمدي معنالريچون منسلخ
اولمشدر ولطائف نظم خسرو دندركه كلور * خسرو كه زبست
باهمه خوبان توسني * اينك بتازبانه عشق تورام شد * بو نظمده
اينكدن مراد اكرچه اشته وشمدي ديمكدر اما لسان تركيده اولان
معناسي اعتبار يله توسن يانده ذكري لطيف دوشمشدر خلعت
بالاده لباس شرح الباس اولنمشدر *نديم* وندمان ومنادم بر معنايه
درشراب مصاحبي ومجالسي دربوراده مطلق مصاحب معناسنهدر
(معناي بيت) بو دركه اشته بو خلعت فاخره يي وشمدلك
بونشريف لطيفي ودينار ودرهمي طوت وقبول ايله عادت ملوكدندن
ديرينه سلاطين اوزره كه دعوت ايتدكلري كسبيه اكراما واكرام
مراداتكاريله محاله مال كوندررلر چونكه حضور شهرياري به كلهسن
خاص ومصاحب اولورسن يعني بو مرتبه ايله قالمزسن بلكه قدوم
ايتدكده زياده رغبت واعتبار بولورسن خصوص مراتب اختصاصيه دن
سرزكران اولمغله شرفياب اولورسن شمديكه سكا قولقدن
عاشق اولمشدر كلوب اظهار مهارت ايتدكده محبت وعلاقه افزون اولور

(محرره) نظر شاه بكززرا كسيره * سيم اولور طرحله اجساد سياه *
صالمسون سايه هما استرسه * شاه ايلر كدايي سايهٔ شاه * بونده خلعت
صحبت وزر وسيم مقتضيات هوي اولان زيب وزينته وخصوصيت نفسك
روحه خاتون مشابه سنده اولمسنه وندامت عشرته اشارتدر ولكن
بل التزكيه اولان عشرته عشرت مجازيه وبعد التزكيه اولان عشرت
حقيقيه ديرلر زيرا اول وقتده هوي هدايه منقلب وباطل حقه متحرك
اولور پس بو انقلاب وتحور بولندقجه خاتون نفس كه خاصكي
مشابه سنده سلطان روحه مطيعه اولماز * وچون بيابي لفظندن حسن
اختياريله اطاعت فهم اولنوركه مروت قبيلندندر اكرچه بو اختيارده
معنى جبر دخي واردر تنكم مال فراوان يوزندن زركر مجبور اولدي
* بو سببدندركه حكماء آلهيه ديرلر الله تعالى بر نسنه يي عند الاسباب
اشلر يوخسه بالاسباب دكل يعني اسباب يوزندن كسب واردر قياس
اولنور فاما الله تعالى فعال لما يريد وقرآنده كلور (وهو القاهر فوق
عباده) وبو مقامك تفصيلي واردر محلنده كلور ان شاء الله (محرره)
* اورمق استرسك اكر حقدن دم * ايله سلب اختيار آدم

❊ مرد مال وخلعت بسيار ديد ❊

❊ غره شد از شهر وفرزند ان بريد ❊

* بسيار * مال وخلعتك مجموعي اعتباريله صفتدر وجائزدركه يالكز ماله
صفت اوله عطفله فصل مانع دكلدر مال مطلقا قلبك ميل ايلديكي
اشيادر ناطق اولسون صامت اولسون بوراده مراد ما قبلي قرينه سيله
زروسيمدركه في الحقيقه كثرت ايله موصوفدر * غره * كسريله غفلت
معناسنه مصدردر وبوراده مراد مغرور در (معناي بيت) بودركه
مرد زركر مال بسيار وخلعت قيمتداري كوردكده مغرور وفريب
اولوب شهري اولان سمرقنددن واولاد وعيالندن كسلدي يعني
مفارقت قلدي ودور دوشدي الحاصل اول ايكي امر (بالبر تستعبد
الحر) مفهومنجه (والانسان عبيد الاحسان) لخواسنجه زركري
تسخير ايدوب وطنندن چقارديلر وبوله روانه اولديلر * مقررست
قضا كر هزار سعي كني * بهيچ وجه مغير نمي شود تقدير * مرددن مراد
هوادر زيرا تصرف وتسلطي حسبيله مرد حكمنده در وشهردن مراد

شهر وجود وفرزنداندن مراد حرص وبخل وغضب وشهوت وسائر صفات رذیله در مع هذا حرصدن حسد وبخلدن حقد وغضبدن کبر وشهوتدن انواع معاصی تولد ایدر پس فرزندان لفظنده اولادو اولاد اولاده دخی اشارت واردر (سؤال اولنورسه که هوی جسد انسان مشتمل اولدیغی نفسده مرکوز در پس نیچه مفارقت ایدر (جواب بودرکه وجود انسانی ایکی عالمدن عبارتدر بری عالم روح وبری دخی عالم جسددر پس هوانك عالم جسددن عالم روحه طوغری حرکتی جسددن تعلقنك انقطاعنه واندن تولد ایدن اخلاق ذمیمه وصفات قبیحه نك زوالنه دلالت ایدر زیرا اخلاق وصفاتك قیامی هوا ایله در اولادك قیامی پدر ایله اولدیغی کبی چونکه هوی ارادن چقه اکا تابع اولنلره پریشانلق کلور وهربری بروجهله زوال بولور وبو پریشانلقده روحه جمعیت واردر نتکم عسکر کفار منهزم اولسه عسکر اسلامه جمعیت حاصل اولور پس هوا ایله نفسك علاقه سی اولدقچه روح مرادندن جدادر وبوندن فهم اولنور که کاهیجه (نفسك مطیتك فارفق بها) وفقجه بعض مساعدات حاصل اولور فامانفس اکا مغرور اولمیه زیرا هر رضاعك غایتی فطام وهر اتصالك نهایتی انصرام در خصوصا که روحه تنزل واقع اولسه قاعدهٔ حکماء الهیه بودر که قانون شریعت ومیزان طریقت اوزره تشدید ریاضت ومجاهده ایدرلر تا که علوم تازه وحقایق بی اندازه ایله مشرف اولورلر نتکم قرآنده کلور (واتقوا الله ویعلمکم الله) وحدیثده کلور (من عمل بما علم ورثه الله علم مالم یعلم * (لمحرره) شمشیر غزا چکمیجك نفس عدویه * شری طوقنور شهر وجود ایچره قویه

اندرآمد شادمان درراه مرد

بی خبر کان شاه قصد جانش کرد

اندر بوزاده زائدر که تحسین لفظ ایچون کلمشدر وتحسین ضرورتله تعلیلی دخی منافی دکلدر *شادمان* ده مان بکزیجی معناسنه دربورو کارك قاره آونه خانمان دیرلر اوه بکز دیکیچون زیرا خان منزلدر وترکانه دخی ترکه بکزدکیچون ترکمان دیرلر وغلاطت وجسامتده قلعه یه بکزه دیکندن اوتوری ایری آدمه دزمان دیرلر ولکن معنای ترکیبیسی ملاحظه سندن منسلخ اولمشلردر پس شادمان شن وفرحناك اولان کسیه دیرلر

(معنای بیت) بودرکه مرد زرکر یولده شن وشاد کلدی پادشاهه قیوبجی باشی اولمق وصدارت وریاست بولق ملاحظه سیله خبری یوق که اول پادشاه انك جاننه قصد ایتمشدر یعنی پاشاهك اکا اکرام صورتنده دعوتدن مرادی اهانت وقتل ایدی زرکر ایسه وراء پرده ده اولان قضای مبرمه مطلع اولمیوب باشنه نه کلجکین بلمدی اول یولده کلورکن قضانك او کچه من باصوب کلوردی وعلوی نظمنده کلور * صرصر مشوب چقدی درخت عمرمه ماراجل * آشیاننده یاتوربلبل جان بی خبر * بونده اشارت واردرکه دنیا انسانك یوزنه کولدوکنه مغرور اولمق کرکدر زیرا اولی خنده وشکر وآخری کریه وزهردر نتکیم محمدیه ده کلور باقه دنیا یوزوکه کلدوکنه * دونه بوزی وزهر اوله لذات * ونفس حیوانی هواسنه مساعده ملاحظه سیله شاد اولدی بلمدیکه آخر هواسی ذبح اولنوب غمه دوشسه کرکدر ولکن بوغم حقیقتده اکا سرور وبوموت عین حیات در حکایه ده کلور که بردویش قیسی زمانی قیسی اغاجی آلتنه واروب نفسی اشتها اتدکده برسنه صائم اولوب موسم آتی ده مساعده اوزرینه معاقده اولندی سنهٔ جدیده ده تحت الشجره یه واردقده یره دوشنلرندن اخذ ایلدی نفسی بوکا معارضه ایلدکده بنم سنکله قولم مطلقا قیسی یه ایدی اغاج اوزرنده اپولرنه دکل ایدی دیدی ودفع ایلدی نفس دخی شهوتندن مأیوس اولوب روحه غداء معنوی حاصل اولدی زیرا ظاهرك نقصانندن باطنه کمال واردر (لمحرره) اویمه هرکز هوای نفس بده * دوشمه زنهار عذاب ابده *

اسب تازی برنشست وشاد تاخت

خونبهای خویش راخلعت شناخت

اسب خصوصله آتك اسمیدر اکرچه باء عربیله تلفظ اولنور اما اصلده باء عجمیله دروجهی دقایقده مسطوردر *تاز* اسم مصدر درتاز یدندن تازیدن چمقدر شول آته که آنده اول حالت اوله اکا تازی دیرلر یاسی یاء نسبت لازمه در تازی عربی معناسنه ده کلور ضحاك تازی عبارتنده اولان تازی اومعنایه در بوراده اسب تازیدن مراد عربی آتدر کرك حقیقت وکرك ادعاوجه تخصیص خواص کثیره سی وخصوصا سرعت سیر یدر بوسببدندر عندالفرسان مرغوبدر * قوش یتیشمز دیر ایدم

اولسه طيارا كر * ايدمز كردنه زيراكه نه صرصر نه صبا * وصيدوشكار ايچون متخذ اولان كلب سلوقى يه دخى تازى ديدكلرى سرعت سيرندن اوتوريدر * بر* لفظى تقديرده اسب اوزرينه داخلدر *تاخت* ماضيدر تاختندن تاختن سكرتمك وقوشمق معناسنه در *خونبها* ده اولان بها فارسيدر كه قيمت معناسنه در عربيده حسن ورونق معناسنه كلور خلعتك بهاسنى مرور ايلدى (معناى بيت) بودركه زر كرمذكور عربدن ميراولمور منقصه دن معرا اولان عربى آت اوزرنه اوتوردى وبندى وشاد اولدى بغى حالده سمرقند دن پادشاه جانبنه سكرتدى وقوشدى كندى قانى بهاسنى خلعت ظن ايلدى وتشريف صاندى يعنى معجلا اكا اعطا اولنان مال كرك خلعت وكرك زرو سيم وكرك اسب تازى كنديتك قانى بهاسى ونفسنك ديتى ايدى اوايسه مغرور اولوب عطاء محض وانعام مجرد قياس ايلدى *باقه دنيا يوزيكه كه كولدو آنه * دونه يوزى وزهر اولا لذات * بوندن فهم اولنوركه جانب شهرياريدن قدوم ايدن دوامير زركره عربى آت دخى كتور مشلر وياتلرك قلمشلردى وبونلر معظم لوازم اولمغله تخصيص اولندى سائر اسباب دخى بوكا قياس اولنه اسب تازيدن مراد مركب مراددر (لمحرره) ايرنلردهرده مراداتنه * بنزلر حقيقت مرادآتنه * وبعض لطائفده كلور * صوفيلر نفس آتنه بنوب سپاهيلر كبى *صارقيدر صورغج برينه اكسه سندن طيلسان* بوسببدن شاد اولدى زيرا نفسك مرادى حاصل اولدقجه غم وغصه دن خالى اولمز وبعض اهل تأويل (ومنهم من يمشى على اربع) آيتنى طلب جاه ايچون راكب مراكب اولنلره حمل ايلمشلردر ولكن بومراده وصول ايله مغرور اولدى بلديكه بومقوله حيات كنديتك سبب هلاكيدر انكيچون قرآنده كلور (ان الله يأمركم ان تذبحوا البقرة) يعنى بركسه نك بقرۀ طبيعتى شهوات فانيه يه ميل ايلسه سكين محبت وكذلك رياضت ايله آنى ذبح ايتمك كركدر تاكه بوفنا ايچنده حيات باقيه بوله زيراكه اولكى حياتى ممات حكمنده درو بوحيات جسمانيه مجازدر حقيقى حيات روحانيه دركه محبت حقله حاصل اولور وكذلك قرآنده كلور (اذهبتم طيباتكم فى حيوتكم الدنيا) يعنى نفس حيوانى استيفاء لذات فانيه ايتمك ايله روحك لذات باقيه يه استعدادن ابطال ايتدى زيرا برنسنه نك ظاهرى

كمال بولسه باطنى نقصان قبول ايدر وبالعكس پس لذات فانيه يى ترك ايله استعداد روحى تكميل ايتمك لازمدر والاخسارت ظهور ايدر انكيچون استيفاء لذات فانيه ايدنلره (فاليوم تجزون عذاب الهون) دينلور واستيفاء لذات باقيه ايدنلره (كلوا واشربوا هنيئا بما اسلفتم فى الايام الخالية) دينلور يعنى روح غداء معنويدن حظ اوفى بولمغله نفس حيوانى دخى اكا تبعيتله غداء صورى ايله استمتاع ايدر نتكيم برآيتده دخى كلور (وفيها ما تشتهيه الانفس وتلذ الاعين) پس مشتهيات انفس نعيم جنتك صوريسى درماكولات ومشروبات وسائر اسباب تنعمدر ومستلذات اعين نعيم بهشتك معنويسى دركه مشاهدات ومعاينات وعلوم وحقايق واذواقدر بوندن* وللارض من كأس الكرام نصيب *سرى ظاهر وكمل انسانك موتله وجودلرنك عدم انحلالى باهر اولدى (لمحرره) چونكه جانك مدار كاريدر * عزت جان بدنه ساريدر * خوار باقمه جهانده درويشه * بلكه بردولت اهل ياريدر (سؤال اولنورسه كه دنياده حضرت يوسف وداود وسليمان واسكندر وامثالى عليهم السلام اريكه نشين دولت اولمغله لذات باقيه دن بهره لرى قليل اولمق لازم كلور (جواب بودركه مخل اولان مجرد دارۀ دولتده بولنمق دكلدر بلكه استيفاء حظوظ نفسانيه ايتمكدر انبياء واوليا ايسه بومعنادن مبرادر انكيچون دولت ايچنده فقرله افتخار ايدرلردى نتكيم حضرت سليمان عليه السلامك مسكين جالس مسكينا مقاله سى شاهد عدلدر

اى شده اندر سفر باصدر ضا
خود بپاى خويش تاسوء القضا

منادى محذوفدر كه زركردر * سفر * لغتده قطع مسافه در كشف اخلاق مسافر ايتديكيچون سفر دينلدى صوفيه قاتنده سير قلبدن عبارتدركه ذكرله حقه توجهدر * سوء القضا * مقضى بدديمكدر زيرا نفس قضاده بدلك اولمز وبا قدر خيره وشره عبارتنده اولان خيروشر حلو ومر ومحبوب ومكروهه محمولدر بومعنايى بيدك الخير مقاله سى مؤيدر الحاصل قضا وقدر امر واحددركه صفت حقدر خيروشر عباده نسبتله در بومقامك تحقيقى كذر ايتمشدر (معناى بيت) بودركه اى سفرنده صدر ضا وهزار صفاى خاطرله كندى اياغله مقضى

بدجانبنه كتمش زركر مقضى بدن مراد هلاكيدر كه پادشاهانده قضا
اولنمش ايدى پس اول قضاى مبرمى دفع ايده ميوب كندى اياغيله
واروب جلاد قضا النه كيردى نتكم قرآنده كلور (واذا اراد الله بقوم
سوءً فلا مرد له) وخبرده كلوركه هر كسك ترابى نه موضعدن اخذ
اولنديسه آخر بر بهانه ايله اورايه سوق اولنور كرك قريب وكرك بعيد
نتكم كتب معتبره ده شواهدى بيان اولنمش واعصار متجدده ده ماصدقى
بلنمشدر بوندن فهم اولنوركه قضائى قضائله دفع ايتمك معلقاته كوره در
والا عجز ومانه چاره يوقدر وانبيا عليهم السلامك اممى دعوت ايتدكلرى
ومدعوا ولنلرك كيمى قبول وكيمى رد ايدوب نجات بولدقلرى وهلاك
اولدقلرى بو سره دائردر فافهم جدا وبونده سفر قلبه دخى اشارت
واردر زيرا طريق حقده نيجه قوافل مقطوع ونيجه رواحل عاجز
ور بون اولوب سرمنزل مراده ايرمشلردر وبعضيلردخى اوائل مطمئنيه دك
حركت ايتمش وحريم قربه دك كتمش ايكن رجع قهقرى حسبنجه
كلدبكى يوله دونمش وچراغ اقبالى نفس قهرله سويمشدر بونلر اكرچه
كندى زعملرنجه مراده ايردك وجمال حق كوردك ديو شاد اولوب كزرلر
فاما قطيعت وهجران اربابى اولدقلرن بلمزلر ويول ياكلدقلرن اكلمزلر
وحجاب ظلمانى ويا نورانى ايله محجوب ايكن سوء حاللرن فهم ايلمزلر پس
انلر شول نهال تازه يه بكزرلركه هنوز كسلمك ايله رطوبتى طورور فاما بر ساعتدن
صكره پژمرده لك ظاهر اولوب اصلدن منقطع اولديغى باهر اولور
واقف نمى شوند كه كم كرده اند راه * تا رهروان براهنمايى نمى رسند *

در خيالش ملك وعز ومهترى
گفت عزرائيل رو آرى برى

* عزرائيل * عبد الله ديمكدر مراد ملك الموت دركه مظهر قدرتدر
انكيچون جبابره يى موتله اذلال وقهامرة فناله ارغام ايدر * رو * فتحله امر در
يورى وكت معناسنه اعتبار منقدمين اوزره رفتن دن مشتقدر * بر * بوراده
ميوه معناسنه دركه سود ومنفعت مراد اولنور (معناى بيت) بودركه
زركرك قوت متخيله ودماغنده دولت وسلطنت وعزت ورياست واريدى
يعنى بو سودايه دوشمش ايدى عزرائيل ايسه ديمش ايديكه يورى
اى زركر پادشاه يانته تحصيل مراد ايچون سود ومنفعت كتورر سين

يعنى كتوره مزسن ومراده ايره مزسن وبلكه ضرر وزيان كوروب هلاك
اولورسن زيرا قضا الندهسن سنك ايسه بو معنادن خبرك يوقدر نتكم
علوى نظمنده كلور * صرمشوب چقدى درخت عمرمه مار اجل *
آشيان تنده يانور بلبل جان بى خبر * وبونده سار مغروران دهره تنبيه
واردر نتكم تفاسيرده مسطوردركه ليلهٔ براتده جميع اقضيه ثبت اولنوب
دفترى ملائكه النه ويريلور ونيجه لره كه اول سنه ده موت يازلمشدر مغرور
اولوب كزرلر وبلكه تأهل ايدوب دنيايه فرزندلرى دخى كلور (لمحرره)
نوش جام غرور ايدوب بويله * نعجب مست بى شعور اولهسن * ايغى
قالدروب بو مجلسدن * عن قريب عازم قبور اولهسن * وله * چكمدن
خط بطلان سطور آماله * بولوحى شستهٔ آب ندامت ايليهلم * عجوز دهر
زبون اولمهنك نه حسنى وار * زمانيدر هله مردانه غيرت ايليهلم * وبونده
اشارت واردركه قهر الهى فى الحقيقه مقهوره متصلدر اكرچه كه
ظهورى وقتنه مرهوندر پس بدايته نظر ايتمك غايته نظردن دقيقدر
زيرا غايت بدايتك مرآتيدر هر نه صورتكه عالم ازلده ثبوت بولمشدر عالم
ابدده دخى مرئى اولان اودر ونفس حيوانى فى الحقيقه صورت اولوب
سلطنت جسد كوزه دردى فاما عزرائيل قدرت الندهزبون ومقهور اولوب
خلافت روح سلطانى يه احسان اولندى يعنى هوايى ازاله ايله تصرف
وجود ظاهر او باطنا روحه مفوض اولدى زيرا هوى مفسد فى الارض
ايدى كه مراد ارض وجوددر پس ايكل فرعون موسى حسبنجه هر نفس
كافره رمرشد قهار مسلط اولوب ارض وجودى اصلاح وخزانهلرنى
ضعفايه تسليم ايلدى *

چون رسيد ازراه آن مرد غريب
اندر آوردش به پيش شه طبيب

* مرد غريب * دن مراد زركردركه وطن مألوفى اولان سمرقنددن
مفارقت ايدوب پادشاه ساكن اولديغى دار الملكه قدوم ايتمشدر
وجائزدركه غريب لفظى شفقت اسلوبى اوزرينه جارى اوله نتكم عرفده
جارى دركه مسكين وغريب بنى آدم باشنه نه كلجكين بلمز ديرلر (معناى
بيت) بودركه چونكه زركر مذكور قطع بوادى ومفاوز وطى مراحل
ومنزل ايدهرك دار السلطنه داخل اولدى وخصوص اوزرينه صحبت

طبيب ايله شرف بولدی طبيب آنی حضور شهرياری يه ايلتدی (سؤال اولنورسه كه طبيبله توسله وجه ندر مع هذا مقربان دركاهده وفرت واردر (جواب بودر كه بومعنی يعنی زركرك ابتدا صحبت طبيبه دخولی يا طبيبك سپارشندن ناشی ويا بعض اكابر دولتك فی الجمله سر كاردن وقوفنه دائردر زيرا جاريه خصوصنده حل وعقد وتدبير وتدارك طبيب النده اولديغن بيلورلردی طبيب دخی ميانده اولان معاقدهٔ پادشاهی اوزره زركرك الن الوب حضورينه ايلتدی تكم عرف ناس اوزره منظور وملتفت اولنلره بووضع اوزره تعليم ايدرلر بونده اشارت واردر كه روحك مقامنه كوره نفس غريبدر كه كندی مملكتی دكلدر زيرا نفسك مملكتی جسد وعالم ملكدر وروحك مملكتی عالم ملكوتدر كه باطن ملكدر وهوی نفسدن دور دوشوب ابعاد ايلمشدی بوسببدن نفس فقد ان مرادات واعوز مشتهيات ايله زبون ودلفكار ايدی چونكه هوای نفس حصوله كلدی وغربت قربته وفرقت وصلته مبدل اولدی نفسك تربيه سنه موكل اولان مرشد كامل دخی لاجل المصلحه بو پريشانلری جمع ايدوب ابتدا حضور روحه واردی زيرا بوتربيه روحك بدنه تعلقنه منوط ايدی وبردخی مقصود بالذات روحك صلاح حالی ايدی زيرا فی الحقيقه غريب اولان روح ايدی كه نفسك هوايه ميل تامی حسبيله وطن مألوفنه عودندن مهجور وتصرفات روحانيه دن بالكليه مجبور ايدی وبونده رمز واردر كه ذمينك مسجده دخولی لابأسدر انكيچون زركری حضور پادشاهه ايلتديلر ولكن مسلمك كنيسه يه دخولی مكروهدر انكيچون پادشاه كندی مقامنده پابرجا اولدی وبوندن فهم اولنور كه نيك اولنلر صحبت بداندن حذر ايتمك كركدر زيرا صحبت مؤثره در مكر لاجل الضروره اوله تكم سفرده رفاقت ايچون تجويز اولنمشدر فاعرف جدا (لمحرره) اولمه ناجنس ايله هركز مشترك * همنشينك كندی جنسكدن كرك

سوی شاهنشاه بردندش بناز

تا بسوزد بر سر شمع طراز

شاهنشاده بالاده بلندی* بردند* جمع ايرادا اولندی زيرا طبيبه اركان دولت وخدام حرم دخی مقارن ايدی وجائزدر كه جمعيت تعظيمه محمول اوله *ناز* معروفدر نياز مقابلنده مستعملدر *طراز* فارسيدن معربدر وبلغاء عرب

بوكلمه ايله تكلم ايلمشلردر تكم حسان رضی الله عنه نظمنده كلور * بيض الوجوه كريمة احسابهم * شم الانوف من الطراز الاول * طراز قفتان اوموزنه ويك اغزنه التونله ايتدكاری نقش وزينته ديرلر ديار رومده مهجوردر وكاه اولور كه هرنسنه نك ابوسنده ويراشقلو وزيبا معناسنده استعمال اولنور بومحلده مراد بودر زيرا شمع جاريه دن عبارتدر عاشق اكا پروانه اولديغی جهتدن تكم فهيم شعرنده كلور * صباحه قالمه شمع يوسف آسا اولمه دامن زن * بزم انكشتزدن دستمز ای ماه كوتهدر * بو بيت پرصنعتده فهيم سنجك شمع يوسف ايله مرادی زليخا در (معنای بيت) بودر كه طبيب وانكله بعض خدام حرم واغايان محترم زركری ناز ونعيم والتفات عظيم ايله جانب پادشاهه ايلتديلر وارايكهٔ جلال قربنه ايرشدرديلر تا كه زركر مذكور جاريهٔ زيبانك باشی اوزرينه يانه وپروانه كبی اكا ياقله حاصلی صحبتيله مشرف اوله زيرا صحبت شاهه دخولك مآلی بودر بر سر ينه از سر اولسه انك اوجندن عاقبتده هلاك اوله ديمك اولوردی (لمحرره) بازیٔ عشق اوينادی كرچك * شعلهٔ شمعه ايله پروانه * عاشق يارايسك حقيقتده * سكا يانمقدن اكا پروانه (سؤال اولنورسه كه ظاهر كلامدن فهم اولنور كه زركر جاريه يه عاشق اوله مع هذا امر بالعكس در (جواب بودر كه عاشق ومعشوق ميانده اولان عشقبازلق ايكی طرفدندر شوقدر واردر كه جاريه ده متقدم وزركرده متأخردر پس ايكسيده آتش عشقه يانمش وبوی محبته بويمشدر ومفتی يحيی افندی شعرنده كلور * بزم عشقه نيتكم پروانه كلدك ای كوكل * يان ياقل اول شمع حسنه يانه كلدك ای كوكل * بونده اشارت واردر كه مشتهيات نفسك حصولی كدری متعقبدر نتكم شمعك ظهوری پروانه نك هلاكنه سببدر پس تلافیٔ مافات وتلافیٔ مراداته اغتراردن اجتناب لازمدر خصوصا روح سلطانی نك هوايه مساعده سی تزكيهٔ نفس ايچون ايدی زيرا قابل ازدواج ايدی تزكيه ايسه بومعنی اوزرينه مبنيدر انكيچون عنين ترك زنی واعمی ترك نظر اوزرينه مأجور اولمازلر زيرا مرادلری ازدواجه صلاحيتلری يوقدر (لمحرره) كافر وندهيه چك شمشيری * دنيله نامكه تا كم غازی * نيجه غازی اولور اونامرد كيم * ايتميه معركه ده جانبازی *

شاه دید اورابسی تعظیم کرد

مخزن زر را بد و تسلیم کرد

* تعظیم * بوراده تهکمه محمولدر وحدیثده کلور (اکرموا سفهاءکم فانهم یقوونکم العارفی الدنیا والنار فی الاخرة) بوحدیثده اشارت واردرکه تعذیب اهل نار تنعیم اهل جنتده شرطدر دینلکم احیاده مسطوردر * مخزن * خزینه یعنی اموال نفیسه طوردیغی یردر خزانه ده دیرلر کسرله (معنای بیت) بودرکه زرکر پادشاهک مواجهه سنه کلدکده پادشاه زرکری کوروب تهکما تعظیم ویا لاجل المصلحه توقیر وتکریم ایلدی وتعظیمک اثری بواولدیکه اکاالتون خزانه سنی تسلیم ایلدی یعنی سالم وخالص قیلدی مراد چوق مال ویردی والن دوات عظمایه ایرکوردی دیمکدر یعنی مقدما اباغنه ارسال ایتدیکی عطا اوزرینه مضاعف قلدی زیرا بذل مالی تحصیل مرامه وسیله بلدیکم دیمشلردر (الدراهم لجروح الدهر مراهم) وبونده اشارت واردرکه زرکره زربخش ایتمک مناسب اولدیغی کبی تاکه انکله انواع زیب والوان زینت سازاوله کذلک هوایه دخی اول وجهله مساعده ایتمک هوایه محبوبدر تاکه انکله کوناکون مشتهیات اجتلاب ورنکارنک ملمعات اکتساب ایلیه دینلکم قرآنده کلور (زین للناس حب الشهوات من النساء والبنین والقناطیر المقنطرة من الذهب والفضة) الآیة نساء تقدیم اولندی زیرا مصب شهوت اولدیغندن ماعدا سبب مفاخرت اولان اولاد وذکورک مصدریدر وذهب فضه اوزرینه تقدیم اولندی زیرا مسکوکی قلیل الدائره وکثیر الفائده در * وبوندن فهم اولنورکه نفس حیوانی حب زینت اوزرینه مجبولدر بناء علی هذا صورة نفس اولان خواتین دخی زیب وزینته مائللر ونعمته حریصلردر وحدیثده کلورکه (اطلعت فی الجنة فاذا اقل اهلها النساء فقلت این النساء فقیل شغلهن الاحمران الذهب والزعفران) یعنی الحلی ومصبوغات الثیاب بونده رمز واردرکه نسادن تزکیه ایتمش وجنت قلبه دخول ایلمش نادر وبلکه مطلقا صلاح پذیر اولمش نفس قلیلدر (سؤال اولنورسه که ذهب وحریر ایله تزین ایتمک اناث امته حلال وذکوره حرام اولدیغنک سری ندر (جواب بودرکه نساء عالم ملکدن اولان نفس حیوانی وجسد انسانی یه

اشارت اولمغله مرتبهٔ شرعیده فی الجمله تزینه رخصت ویرلدی زیرا عالم ملک عالم صفاتک صورتیدر وصفات ذاته لباسدر پس ظاهر حال زینتدن عبارتدر فامارجال عالم ملکوتدن اولان روح سلطانی یه اشارت اولمغله مرتبهٔ حقیقتده تعلقات اکوانه اذن ویرلدی اکرچه روح دخی لباس تقوا ایله ملبوس وزینت اخلاقله متزیندر دینلکم بین المشایخ لباس خرقه دخی بومعنی اوزرینه دائردر الحاصل روحک صفتی تجرد ونفسک صنعتی تلبسدر ولکن تلبسک حدی اولمغله اسرافدن نهی اولندی وبومقامده اسراف اودرکه تلبس ایتمک مجرد نفس ایچون اوله انکیچون قطع علاقات ایتمهده تشدید ایدرلر مجرد تلبسدن منع ایتمزلر زیرا مرتبهٔ جسدک وبلکه مرتبهٔ صفاتک حکمنی رعایت ایدرلر پس روح روانی زر تعلقاتدن تجرید ومعظم مشتهیاتی اولان اکواندن تخلیص لازمدر تاکه سیم صفات حقانیه واخلاق ربانیه ایله متزین اواوب تحلیل وتعقیدک سری ظهوره کله وبوندن مخزن زری زرکره تسلیمن جاریه یی زرکره تسلیمی دخی اشارت واردر دینلکم کاسه کرکدر زیرا زر زینته اشارتدرکه زن انک مخزنیدر * ع * زن دیمک عالمده زینتدن عبارتدر همان *

پس حکیمش کفت کای سلطان مه

آن کنیزک را بدین خواجه بده

* خواجه * دن مراد زرکردر بوراده حسن موقعی واردر زیرا بای معناسنه کلورکه مالکیت انک اوازمندندر لغات مشترکه دن اولان افندی لفظنه قریبدر زیرا افندی اصلنده مالک العبد دیمکدر بوراده دخی زرکره خواجه دیمک مالده مالک کنیزک اولمق حسبیله درمع هذا بحسب الظاهر عزتی دخی واردر (معنای بیت) بودرکه پس حکیم پادشاهه خطاب ایدوب دیدیکه ای اوسلطان اول جاریه یی بوعزیز وشریفه تملیک ایله ولکن بوکلام زرکر حضورنده دکل ایدی دینلکم بیت آتی اکاقرینه در مکر سرا اوله ولکن بعیددر وجائزدرکه بیت آتینک مضمونی واقعی بیان طریقیله مولانا طرفندن اوله دینلکم نظائری مرور ایتمشدر بوصورتده حضور زرکرده اولمغه مانع بوقدر حکیم ایله پاشاه اراسنده قضیه معهود اولمغله اوقدر دیمک کفایت ایلر پس بوکلام پادشاهک برنوع عطاسنی دخی استجلابه اشارت ایلر زیرا تملیک جاریه مقدما ایتدیکی انواع انعامی

تكميل ايلنـدندر بونده اشارت واردركه روح سلطانى اولوسلطاندر زيرا اقليم وجودك شهريارى ومملكت جسدك تاجداريدر زيرا زمام تصرفات يدنده وجميع تدبيرات آنك رأينده در نقدر خدام وجود وارايسه اكا مسخر وطوعا وكرها فرمان بردر انكچون باغىٔ هواى دردست وآخرالامر شكست ايلدى ونفس حيوانى تلوينـدن خلاص اولوب پادشاه ايچون مستخلص اولدى شوقدر واردركه هركار صعب ودشوارك حصولى (وابتغوا اليه الوسيلة) مضمونى اوزره برعاقلك تدبيرينه منوط وبركاملك ارشادينه مربوطدر ولكن بوتدبيروارشاد امر خارج اعتباريله استقلال روحى منافى دكلدر وبونده براشارت دخى بودركه نفس اماره اوصاف رذيله دن تزكيه بولدقجه هوى النده اسيردر وهالك حكمنده در انكچون حديثده كلور (تعس عبدالدينار وعبد الدرهم وعبدالخميصة) ولكن تعلقدن صكره تجرد ايتمك تجرداصلدن من وجه افضلدر زيرا اسماء متقابله اوزرينه جاريدر انكچون انبياء عليهم السلام وبعض اولياء كرام قدس الله اسرارهم اكرچه كه فطرت اصليه اوزرينه مفطور وامور مانعه دن محفوظ ايديلر ولكن انتهاء عمره دك ترقيات جليله ايله شرفياب ايديلر وقرآنده بونلره نسبتله ذكر اولنان عفو ومغفرت بوسره دائردر اكرچه كه عوام وخواصك ذنوبى ميانـنده فرق عظيم واردر عفودخى بوكا قياس اولنه مواقع زللدندر فتحفظ (لمحرره) * نظرندن بواهل ناسوتك * بوجه دررتبهٔ اهل ملكوت * سرنى بلديكك معنانك * لفظنى آلمه دله ايله سكوت *

ناكنيزك دروصالش خوش شود

آب وصلش دفع آن آتش شود

* دفع * بوراده دافع معناسنـه در عدل عادل معناسنه اولديغى كبى (معناى بيت) بودركه تاكه جاريه زركرك وصالنـده خوش اوله يعنى زركرك آب وصلى جاريه نك آتش عشق حرارتنى دفع ايديجى وسيونديرجى اوله الحاصل بوسيله جاريه خسته لكدن شفا بوله زيرا ديمشلردركه (لقاء المحبوب شفاء القلوب) بونده وصلت معشوقى آبه وحرارت عشق عاشقى آتشه تشبيه واردر زيرا تسكينده مشتركاردر ولكن وصال الله منطفى اولان آتش هجران آتشيدر والاحالت وصلتده

غليان محبت افزون اولمقده درنتكم خواجه حافظ ديوانـنده كلور * بابلى برك كلى خوش رنك درمنقار داشت * واندران برك ونواخوش نالها زار داشت * كفتمش درعين وصل اين ناله وفرياد چيست * كفت ماراجلوهٔ معشوق دراين كارداشت * وينه خواجه كلماتنده كلور * عشق تونهال حيرت آمد * وصل توكمال حيرت آمد * وفهيم اشعارنده كلور * نه فرقتده در عاشق اولور سه بارلهك تن * فلك بيهوده قيسى وادى هجرانه صالمشدر * نتكم بالاده شرح اولنمشدر وبومقامك سرينه اشارت ايدوب حديثده كلور (رب زدنى تحيرا فيك) زيراوجه معشوقده اولان تجلياته نهايت يوق ونظر عاشقده اسباب حيرت پك چوقدر انكچون سيرالى الله ده غايت يوقدر پس انجذاب روحانى نه وجهله انجام رسيده اولور (لمحرره) سيرروبكدن اولسه هركم سير * كافرعشقدر هوايه اسير * بلين كسه اغزنك دادن * نيجه فرق ايده ندرشيرله سير * وبونده اشارت واردركه نفس حيوانى مراداتندن دوروشهواتندن مهجور دوشدكجه خسته دل اولور وجسد جهتندن دخى ذبول بولورزيرا انضارت وامتلاسى كثرت دم ودمك دخى قوتى وفرت مشرب ومطعم ايله در وهرچندكه آرزو منقطع اوله ورياضتله بدن اعتدال بوله دم برينه نورآلهى بدل كلور بوجهتدن قوت قدسيه زياده اولوروكمال بولور

شه بدو بخشيد آن مه روى را

جفت كرد آن هردو صحبت جوى را

* مه روى * دن مراد جاريه دريوزنى بهجت وبها واشراق وضيا وتدوير واستواده ماهه تشبيه ايلدى والافى نفس الامر وجه محبوب ماهه ندن بكزركه ماهده اسباب حسندن ذكراولنان جهت جامعه دن غيرى يوقدر نتكم محمديه ده كلور * كنش ياخود ملاحتده ندن بكزر حلاوتده * چوزلفى كوزى قاشى يوق مدور نسنه دربى داد * وبوتشبيه اعتبار ماكان ايله دركه بويوزدن پادشاه اكا عاشق اولمشدر والاجاريه دخى عشق زركردن صراروب صولش وكمال تغير بولمش ايدى هردو صحبت جوى دن مراد جاريه وزركردر ولكن جاريه نك صحبت جوى اولديغى بالفعل وزركر بالقوه دركه هنوز جاريه دن بى خبرايدى زيرا جاريه سمرقنده ايكن ايكى طرفدن عشقبازى اولديغى مسكوت عنه در

ولوسلم زرکر جاریه نك صحبت شاهده اولدیغن بیلزدی پس بالفعل نیجه طالب صحبت اولور شوقدر واردر که بالاده اشارت اولندیغی اوزره حکیمك پادشاهه جاریهٔ مذکوره یی تملیکه متعلق اولان مقاله سی زرکر حضورنده متحقق اولورسه مدعی دخی ثابت اولور (معنای بیت) بودر که پادشاه حکیمك رأی وتدبیریله عمل ایدوب اول ماه روی اولان جاریه یی زرکره بخش وعطا ایلیوب اول ایکی صحبت جو یی بری برینه جفت ومقارن قلدی پس بونده جفتدن مراد مطلق مقارن ومنضم دیمکدر یوخسه نکاح طریقیله اولان ازدواج معناسنه دکلدر زیرا بخشید لفظندن مفهوم اولان هبه وتملیکدر وایکی قریندن هر برینه جفت وزوج اطلاق اولنور کرك نکاحله اولسون وکرك غیر وجهله ایکی نعله وایکی خفه زوجان دینلور فارسیده جفت دخی ضمله بویله در بونده اشارت واردر که نفس حیوانی روح سلطانی معاونتی وحکیم الهی اشارتیله مرادی اولان هوایه واصل اولدی ونفس حیوانی هوایه عاشق اولدیغی کبی هوی دخی نفسه طالب ایدی زیرا ایکیسی بری برینه غدا کبی ایدی ودیمشلر درکه (الرزق يطلبنى والرزق اطلبه) ونفس حیوانی حذمت روحده جاریه مقوله سی کبی اولمغله هوایه بحسب الظاهر تملیك طریقیله ویرلدی نکاح طریقیله دکل زیرا نکاحده شرف واردر هوانك نفس تصرفی ایسه طریق شرعدن مرخص دکلدر اکرچه که فی الحقیقه تملیك دخی صحیح دکلدر زیرا نفسی هوایه تملیك ایتمك افساد قبیلندندر که مسلمه جاریه یی کافره هبه کبیدر ومسلمه اولان خاتونلرك کفار الینه وقوعی بطریق الاسر والقسر در یوخسه اختیارله دکل الحاصل نفس انسانی تزکیه قبول ایتمدکجه هوایه مائل وآنك تصرفنده در زیرا هوانك اوزرینه استیلاء تامی واردر قچن که مطمئنه اوله روحله بطریق النکاح ازدواجه صالح اولور پس بوندن فهم اولنور که نفسله هوانك ازدواجی مجازی وروحله حقیقیدر زیرا نفسله جسد روحه کوره قلبه کوره سمعله بصر کبیدر یعنی نفس وجسد حقیقتده روح ایچون خلق اولنمشدر سمع وبصر قلب ایچون خلق اولندیغی کبی پس نفس روحك انثاسی کبیدر یعنی بو عالم ناسوته کوره نتکم بو عالمك فوقنده اولان عوالمك هر برینه کوره دخی ذکوراتی مرتبه لری واردر زیرا مجموع عوالم حقیقتده فاعله وحقیقت

قابله دن عبارتدر (لمحرره) اولمیدی جهانده مردله زن * نیجه فرزندله بولوردی دوزن *

مدت شش ماه می راندند کام

تا بصحت آمد آن دختر تمام

* مدت * وزمان ووقتك فرقی بودر که مدت مطلقه حرکت فلکك امتدادیدر ابتدادن انتهایه دك زمان ایسه ماضی وحال ومستقبله مقسوم اولان مدتدر وقت برخصوصیچون فرض وتقدیر اولنان زماندر * کام * کاف عربیله مراد معناسنه در وطماق معناسنه اولان کام دخی بویله در فاما اولکه ادم یعنی خطوه معناسنه در کاف عجمیله در * دختر * قزدر یعنی ارکور مدك عورت بوراده جائزدر که حقیقتنه محمول اوله بو صورتده مناقلهٔ ابادی ایله پادشاهه کلنجه مس بشردن بری اولمش اولور نتکم آسیه وزلیخا حقنده دخی بکارتلرنه متعلق کلام واردر وزید بن حارثه نك خاتونی زینب حقنده دخی بعض اهل معرفت ذاهب اولمشلر درکرچه رسول الله صلى الله عليه وسلم زینبی ثیب اولمق اوزره تزوج ایلمشیدی ولکن بکر اولمق احتمالی دخی وار ایدی زیرا زید مذکور رضی الله عنه بعض امارا تله زینب رضی الله عنهانك رسول اللهه انتقال ایده جکن بیلوردی وجائزدر که دختر تعبیری جاریه نك حداثت سنی حسبیله اوله (لمحرره) نوعروس جهان حسن ایدی * دکمشدی تلنه کس الك * یادال دکمون دیو دوران * حرمینه قومشدی سلطانك * زرخالص دیو دوشدی زرکر * اوستنه آخر اونقد جانك (معنای بیت) بودرکه التی آی قدر زمان زرکر ایله جاریه مرادسوردیلر ودوستکام مقصوده ایردیلر تا که اول قز شربت وصلت ومعالجهٔ صحبت ایله تمام صحتنه کلدی یعنی صحتده اولکی حالنه عودت ایلدی ومرضدن اصلا اثر قالمدی (لمحرره) بنه ایردی بهاری اول کوزلك * سبزهٔ جسمنه ایرشدی فر * پرورش بولدی آب وصلله چون * آبده بتدی صانکه نیلوفر * التی آی توقیتك برقاچ وجهله حکمتی واردر (اولکیسی بودرکه مدت مذکوره ایام سته نك تفصیلیدر نتکم قرآنده کلیر (خلق السموات والارض فی ستة ايام) یعنی ارضی ومنافعنی وسمواتی ایام آخرتدن التی کونده خلق ایلدیکه التی بیك ییلدر نتکم قرآنده کلور (وان يوما عند ربك كالف سنة

بما تعدون) پس التی آی ایام دنیایه کوره التی کونك تفصیلیدر که بو التی کونده عالم اجسام تمام اولمش وخلقت جهتندن کمال بولمشدر الحاصل عالم آفاقك تمام خلقتی التی کون اوزرینه موقوف اولمغله عالم انفسك کمال صحتی دخی بو مدت اوزرینه موقوف اولدی ولکن التی کون بحسب الحقیقة مدت مدیده یه متفصل ودهر طویله منقسم اولمغله بحسب الظاهر التی آیه تنزیل اولندی بو صورتده التی کون ظاهرده اجمال و باطنده تفصیل والتی آی ایسه بونك عکسی اولدی فافهم جدا (ایکنجیسی بودر که التی آی مدت حملك اقلیدر که بو مدتده جنین اولانه استکمال جسد و صحت نسب حاصل اولور نتکم قرآنده کلور (وحمله وفصاله ثلثون شهرا) زیرا اوتوز آیك یکرمی دردی مدت رضاع ایچون اخراج اولنجق حمل ایچون التی آی باقی قالور نتکم کتب فقهیه ده تفصیل وتفاسیرده دخی تبیین اولنمشدر و بو مدت دخی ایام سته سری اوزرینه دائردر (اوچنجیسی بودر که نفس ملهمه نك رؤیایله عملنك غایتیدر وفخر عالم صلی الله علیه وسلمك التی آی رؤیایله عمل ایتدکلرینك سری بالاده اشارت اولنمشدر (دردنجیسی بودر که حقیقت ذکورت وحقیقت انوثتك مدت ظهوریدر نتکم امیرخسرو دهلوینك دریای ابرار نام نظمنده کلور * بهراین مردار چندت کاه زاری کا زور * چون غلیواجی که شش مه ماده وشش مه نرست * غلیواج زغندر یعنی چایلق که دولنکج دخی دیرلر زغنده بو حقیقت التی آیده بر وخر کوش ده سنه بر واقع اولور یعنی چایلق التی آی ارکك والتی آی دیشی اولدیغی کبی طوشان بر ییل ارکك و بر ییل دیشی اولور الحاصل زغنك التی آیدن صکره انوثتی ظاهر اولدیغی کبی جاریه نك دخی التی آیده حقیقت انوثتی ظاهر اولدیکه بو مدتدن صکره کمال استمتاعه محل اولدی * و بوندن فهم اولنور که صحت وجود واستکمال بدن حاصل اولمدقجه تسلیك وتربیه ممکن دکلدر انکیچون الله تعالی بلوغدن مقدم تکلیف ایتمدی تا که استکمال جسد حاصل اولوب بار امانتی تحمله مجال اوله نابالغ اولان ذوق جماعدن بی بهره اولدیغی کبی مختل المزاج اولان دخی ذوق وصالتدن بی نصیبدر انکیچون مرشد کامل ابتدا اصلاح طبیعت ایله معالجه ایدر فاما آنك که بعض عوارض حسبیله

طبیعت اولاسی متغیر اولش واعتدل مزاجی اختلال بولمشدر آنك سلوکنه امکان یوقدر مزاج اوله تحویل ایتمك ممکن اوله زیرا مزاج آلت ومطیه در بی مطیه اولان کمسنه بو یوله دور ودراز منزله واصل اولمق کوچدر ونفس حیوانیدن دختر له تعبیر ایلدی زیرا روحه کوره حدوثی قریب العهددر یعنی ارواحك عهدی متقادم ومدت طویلدر مکر ارواح جزئیه اوله که ایلر نفس حیوانی مرتبه سنده در

بعد ازان از بهر اوشربت بساخت

تابخورد و پیش دختر می کداخت

* شربت * مشروب معناسنه در شراب کبی کداختن اریمکدر فلزات ارضك اریمه سی کبی بوراده تشبیه طریقیله واقعدر (معنای بیت) بودر که التی آی کچوب جاریه صحت کامله بولدقدنصکره حکیم مزبور زرکر مسطور ایچون شربت دوزدی تا آنی ایچدی وجاریه حضورنده اریدی یعنی شربتك تأثیرندن جاریه نك کوزینه قرشو تدریجله جمالی صولدی ولحم وشحمی قالمدی زیرا بو حالته جاریه مطلع اولور وجهله اولمسه زرکردن علاقه سنی کسلمز ومصلحت حاصل اولمزدی بو سببدن حکیم زرکری دعوت ایدروب جاریه نك اياغنه کتوردی اول امردن جاریه یه غیری معالجه صددنده اولمدی و بازرکری کندی مقامنده بر طریقیله اهلاك ایلدی زیرا مفید دکل ایدی * و بونده اشارت واردر که نفس اماره هوایه مائل وعاقبت کاردن غافل اولمغله مستقبحات دنیا اکا مستحسن کورینور و بو سببدن عاشق کبی اول زشت رویه سور ینوردی صکره حکیم آلهی اکا شربت ارشاد وریاضت ایچروب تدریجله اول ورطه دن تخلیص ایلدی وچشمنده پرده مجازی ازاله ایدوب حقیقت بیناقلدی * پس بو شربت فی نفس الامر نفسه ایدی ولکن هوایه اسناد اولندی زیرا هوانك رنکی متغیر اولوب حسنی قبحه مبدل اولمق تأثیر شربت کبی رمعنادر و بو صورت نفسك مراجهه سنده واقع اولدیغ زیرا خبر معاینه کبی دکلدر نتکم قرآنده کلور (سنریهم آیاتنا فی الآفاق) و بر موضعده کلور (کمثل غیث اعجب الکفار نباته فتراه مصفرا ثم یکون حطاما) و بو معامله دن شربت ایله تعبیر ایلدی زیرا شربت اصلاح درون ایچوندر مرض

نفس ایسه امر باطنی در و بو مقامده ندر که جالینوس باشده اولان مرضه غرغره ومعده ده اولانه قی ایله و بدنده اولانه اسهال بطنله ومابین الجلدده اولانه عرق ایله وداخل عروقده اولانه ارسال دم ایله معالجه ایدر دی (لمحرره) مرض نفسه علاج ایتمکیچون * نوش ایدن شربت ارشاد * غم درد ایله کزر کن مغموم * اوله درمان دل ایله شن وشاد * و بونده بر اشارت دخی بودر که حکیم آلهی نك نفسه ایچوردیکی شربت تلخ ایدی زیرا داروی شیریننك نفعی یوق و بلکه ازدیاد مرضه سببدر نتکم بوستانده کلور * وبا است دادن برنجور قند * داروی تلخش بود سود مند * واولکه مرضی مشتهیاسندن منع ایتمکدن نهی اولنمشدر بالکلیه منعه مجبور اولدر زیرا بدنی معتاددن بالکلیه قطع ایتمك حکمتدن دکلدر بو سببدندر که مشایخ طریقت تقلیل غدا ایله تربیه ده تدریجه رعایت ایدرلر زیرا بدن ونفس مطیه کبیدر فافهم جدا *

چون زر نجوری جمال او نماند

جان دختردر وبال او نماند

* وبال * ضرر وزیان ویرا مزلق وشدت وثقلت معنالرینه کلور (معنای بیت) بودر که چون زرکر خسته لکدن حسن وجمالی قالمدی وتأثیر شربتدن خزان کبی شکوفهٔ رونق و بهاسی صولدی دخترك جانی آنك ضرر وزیاننده قالدی یعنی زرکرك آیینهٔ رخسارنده صورت جمال جلوه کر اولمغله دختر اکا باغوب عاشق اولمش وبو عشق مجازی سببیله وباله دوشمش ایدی شمدی سبب ارتباط منقطع اولمغله و بادن خلاص اولدی نتکم زهیر شعرنده کلور * صحا القلب عن سلمی واقصر باطله * وعری افراس الصبی ورواحله * بعد ذا بو کلامده اشارات واردر (اولکیسی بودر که جاریه نك زرکره سبب تعشقی زرکرك حسن وجمالی ایدی کرك فی نفس الامر اولسون وکرك جاریه نك نظری حسبیله اولسون نتکم ملوك عربدن بری لیلی یی سیه فام وضعیف اندام اولدیغنه بناء استحقار ایتدکده مجنون فراستله فهم ایلیوب دیدیکه ای پادشاه جمال لیلی یه دریچهٔ چشم مجنوندن نظر کرکدر تا که انك سر مشاهده سی سنك اوزریکه تجلی ایلیه * تاترا حالی نباشد همچوما * حال مابا شد ترا افسانه پیش * (ایکنجیسی بودر که مستحسنات دنیا اکثر ناسك ضلالته

باعثدر نتکم قرآننده کلور (رب انهن اضللن کثیرا من الناس) اوچنجیسی بودر که حکیم آلهینك شربت ارشاد ودار وی ریاضتیله نفسك بصیرتی آچلوب مستحسنات دنیا مستقبحات ومشتهیات مستقذرات کورنمکله وبال تعلق وضرر تنزلدن خلاص اولدی وماسوایه تعلق ایتمك اهل اللهه حرامدر نتکم حدیثده کلور (الدنیا حرام علی اهل الآخرة والآخرة حرام علی اهل الدنیا وهما حرامان علی اهل الله) وحرامی ارتکاب خود ضرر وزیانی واردر که دنیا وآخرتده بعد حق وحجاب جمال مطلقدر (دردنجیسی بودر که وبالدن مطلقا خلاصه وسیله لازمدر واول وسیله ظاهرده علماء شریعت و باطنده مشایخ طریقتدر نتکم قرآننده کلور (وابتغوا الیه الوسیلة) و بر موضعده دخی کلور (و یزکیهم ویعلمهم الکتاب) (لمحرره) * شاد باد آن روح پاك مرشدی * که نمایان شد ازان راه هدی * هر که بتواند باصلاح دلم * باد جانش رادل وجانم فدی

چونکه زشت وناخوش ورخ زرشد

اندك اندك در دل او سرد شد

* اندك * ده اند لفظی نیچه معناسنه عدد مجهولدن عبارت بر اسمدر کاف تصغیر ایچون در اندك ازاجق دیمکدر ولکن صکره مطلقا آز معناسنه استعمال اولندی کاف تصغیر لاحق اولان کلمات فارسیه نك اکثری بویله در یعنی معنای تصغیردن منسلخدر کنیزك وامثالی کبی (معنای بیت) بودر چونکه زرکر چرکین وناخوش ورخ زرد اولدی یعنی تأثیر شربتدن یوزی صرردی ورونقی قالمدی آز آز جاریه نك کوکلنده سرد اولدی یعنی صوغیدی وکرمیت عشق ومحبت قالمدی بوندن فهم اولنور که زرکر بر اوغوردن هلاك اولمدی تا که تدریجله جاریه نك قلبنده برودت حاصل اوله وعشقبازلقدن فنا بوله والا اثر حسن باقی ایکن هلاك اولمق جاریه نك عودت مرضنه سببدر نتکم خفی دکلدر حیوة الحیوان نام کتابده کلور که زمان نوح علیه السلامده بر کبوتر بچه ناکاه کرفتار پنجهٔ شاهین اولمغله الی قیام الساعة کبوترلر انك ایچون نوحه وماتم ایدرلر (لمحرره) نحور چرخ کچدی جانمدن * بو اصابتده واقع اولدی غلط * نامهٔ هجر دیو نوك مژه م * صحفهٔ خدویازدی خونله خط * بونده اشارت واردر که کرچه نفسك کمالی قرق یلده حاصل اولور

فامانیجه جوانلر واردر که آز زمانده چوق وجهله بهره مند اولورلر وقطع علاقات وطی مسافاتده پیرلری تقدم ایدرلر نتکم صائب شعرنده کلور * ریشهٔ نخل کهن سال از جوان افزون ترست * بیشتر دلبستکی باشد بدنیا پیررا * وبنه انك اشعارندندر که کلور * دل زدنیا زودتر کردد جوانان راخنك * کهنکی ازسردیٔ آبست مانع کوزه را * وبو معنایه قریبدر اولکه دیمشلردر * اتانی هواها قبل ان اعرف الهوی * فصادف قلبا خالیا فتمکنا * وبوندن فهم اولنور که تسلیك وتربیه صددنده اولنلر تدریج وتأنی یه رعایت ایتمك کرکدر زیرا قان سودا اولمغه مهلت استر ومریدلر دخی استعجال ایتمیه لر زیرا قبل استکمال الجسد نفخ روح اولنماز وبودخی فهم اولنور که عیوب نفسی بصیر اولان مرشد نفسی شعوری اولمین وجهله تزکیه ایدر همان خلاص اولدیغن کوررا کرچه که مقاسات شدائد ایتمدن خالی دکلدر ونفس اماره مشتهیاتك قبحنه حقیقت اوزره مطلع اولمدقچه اتباع هوایه عودت ایتمك احتمالی غالبدر نتکم نیجه لر اوائل مطئنه دن بله کری دونمشلر وبادیهٔ بلاده قالمشلردر پس کشف صحیح وعیان صریح کرکدر تا که حقیقة الحال معلوم اولوب بردخی خلافنه توجه واقبال کلیه نتکم حضرت هدائی قدس سره کلماتنده کلور * کثرت امو جنه الدانور صانمه * وحدت دریاسنه کیروب کلنلر * بردخی فانیه نظر ایلمز * حقك دیدارنی کوروب کلنلر * الحاصل مرضده نکسه اولدیغی کبی سلوکده دخی رجوع واردر انکیچون مقصود حاصل اولدی دینلرك اکثری مرتد اولمشلر وتنزل عظیم بولمشلردر اکر مقصود حاصل اولسه شهواته رجوع بولمزدی زیرا عارفلر دیمشلردر که (الفانی لایرد الی اوصافه) بعد ذا مثنویدن ذکر اولنان ابیات ثلثه سر داستاندر نتکم واقف اسرار اولنلره روشندر

عشقهایی کز پی رنکی بود

عشق نبود عاقبت ننکی بود

* عاقبت * عقبدندر که مؤخر الرجل معناسنه در صکره هر نسنه نك آخرنه اطلاق اولندی (معنای بیت) بودر که عشق ومحبت وسودالر که رنك ولوندن اوتوری اوله بلبلك رنك وبوی کله عشق وسوداسی کبی حقیقتده عشق اولماز بلکه آخر عیب وعار اولور زیرا متعلقاتی تغیر

وتبدل بولمغله زوال قبول ایدر پس رنك وبویه الدانق زنان صورت اسیرك حالیدر که معنی ومآلدن غافللردر وهدائی کلماتنده کلور * کلك رنکینه الدانمه کچه کور * وصاحب المحمدیه بیورر * صفات حسنه یا قاغل ولی حسن صفاته باق * یعنی مظاهر اسما وصفاته نظر ایله زیرا مظاهر عالم کثرتدن وکثرت دخی ترکیبدن ناشیدر وجمیع مرکبات غایتده مفرداته منحل اولسه کرکدر که عندالمتکلمین جزء لایتجزی وعندالصوفیه وحدتدر وبوانحلال ایله حسن ترکیب زائل اولور بلکه مظاهرده ظاهر اولان حسن ازلی یه ناظر اوله که عالم وحدته ناظردر وتغیر وتبدل قبول ایتمز زیرا افراد وترکیبدن بریدر انکیچون دیمشلردر که (آلان علی ماکان علیه) پس اسیر صورت اولنلر معنانك ظهورنده صورته ایتدکلری تعلقدن شرمسار اولورلر نتکم شعر عربده کلور * وماغرنی الاخضاب بکفها * وکحل بعینیها واثوابها الصفر * وکلستانده کلور * بس قامت خوش که زیر چادر باشد * چون بازکنی مادر مادر باشد * یعنی چادر مادرلك حالی ظاهر بین اولانه مستور اولمغله تعلق ایدر ومعشوقه اولمغه سزا قیاس ایلر چون اول پرده زائل وحجاب منکشف اوله تعلق خصوصنده کندی نفسنه لوم ایدر پس نقد ومأکولات ومشروبات وملبوسات ومنکوحات ومرکوبات وامثالی اشیاوارایسه جمله سنك حالی بوکا قیاس اولنه نتکم بعض امثلهٔ مثنویده دخی محلنده درج اولنمشدر * وبونده اشارت واردر که عشق مجازینك صوکی ندامتدر مکرکه عشق حقیقی یه مبدل اوله نتکم بالاده شرح اولنمشدر ونفس حیوانی عشق مجازینك مضرتن بلمزایکن هوی اوجندن مریض اولدی وآزقالدیکه بومرضدن هلاك اوله صکره توفیق باری ایله مرشد کامل وحکیم الهی تربیه سنه داخل اولدقده تدریجله صحت وجود بولدی وهوی یرینه هدی کلدی ومقدم ایتدیکی تعشق وتعلقدن اوتندی زیرا حرم سلطانه لایق اولان کسه نك تعلقه صالح اولمین اجانبه میل ایتمه سی قباحت عظیمه در وبو مقامدندرکه شیخ شبلی قدس سره بیورر (واسوأتاه وان عفوت) یعنی مقدم که کناهك قبحنی بلیوب تزیین نفس وشیطان ایله جرائم صادر اولمش ایدی بودفعه حقیقة الحال معلوم وبلکه مشهود اولوب رجوع واستغفار حسبیله کرچه

عفو ومغفرت تعلق ایتدی فاما بنه بر عار ایچنده قالدق زیرا معفو اولان
کسنا خاطرلرك صاحبیوز پس بوندن فهم اولندیکه انسان اول امردن
کندنی محافظه ایتمك کرکدر تنکیم اشغه ده کلور وسلوکده حضرت احدیه
مرتبه سنه وصول بولنجه یولرده یعنی مرور ایتدیکی اجسام وارواح
وعلوم ومعارف راز خندن بر نسنه ایله مقید اولمیه زیرا صکره
بی حجاب اولنلری کوردکده حجابده قالور الحاصل ماسوای حق
مطلقا تعلقه صالح دکلدر (لمحرره) قالمه نفسك برزخنده سالکا یول
آله کور * نیجه برغربتده سن واروب وطنده قاله کور *

* کاش کان همنك بودی بکسری *
* تانرفتی بروی آن بد داوری *

* کاش * ادات تمنیدر کاشکی کبی عرب لیت دیر نتکم باقی شعرنده کلور
* کوش سنك خبرلرك المغه اولسه چاره مز * کاش قولاغمز قدر ایلیه لردی
پاره مز * بکسر * براوغوردن ترکیده برباش دیرلر * داور * حاکم وقاضی
معناسنه در اخرنده یاء مصدریه در داوری بدحکومت دیمکدر که زرکره
کوره قتل سوء القضا اولمغله بد حکومت ایله تعبیر ایلدی پس حکم
حکیم ده بدلك یوقدر بلکه خیر محض درشر اولد یغی مقضی علیهه
نسبتله مقضینك مره ومکروه اولمسیله در (معنای بیت) بودر که نولایدیکه
رنك وبوی ایچون سود از هم براغوردن واول امردن عار وعیب
اولایدی یعنی قبحی ظهور تام بولایدی تاکه زرکرك اوزرینه مقضی
سؤ کتمیدی وقضا قلیجی آنی قطع ایتمیدی یعنی اول امردن زرکر
ایله جاریه میاننده بو مجازی عشقه زلق اولمسیدی صوك دمده زرکر
جانندن ایرلمزدی وباشلرینه بو حاللر کلمزدی فاما هر اتصالك برانقطاعی
اولمق حسبیله لاجرم ضروری جدالق اقتضا ایلدی وطرفین ووسیله
اولان حکیم دخی کارانجامه ایرشنجه زحمت چکدی انکیچون دیمشلردر
* الفت همچو الف هیچ باکسی * تابستهء الم نشوی وقت انقطاع *
بونده اشارت واردر که انسان حسن اختیار یله ماسوایی ترك ایتمك
کرکدر تاکه موت اضطراری ایله ترکه مضطر اولمیه و بلکه فطرت
اصلیه اوزرینه محافظه ایلیوب آلایشدن احتراز ایلیه زیرا پاك اولان
نسنه یی تلویث ایدوب صکره تطهیر ایتمه نك معناسی بوقدر انکیچون

فقها دیمشلردر که متوضی اولان کسنه برالنك بلکی ایله اوبر ذراعنی
مسح ایتمك کرکدر بلکه ماء جدید ایله غسل ایتمك لازمدر فاما بو معنی
هرکسه میسر اولماز یعنی انسان اسماء متقابله مقتضاسنجه آلایشدن
خالی دکلدر فطرت اصلیه اوزرینه جریان ایتمك هرکسه میسر دکلدر
بناء علی هذا بو فطرتك اثری ظهور ایدنجه ریاضت چکلور ووجود
انسان مجاهده بوته سنده یانوب یاقیلور ولکن سوزما اده طهارت بولقده در
کرك مقدم تلوث اولسون وکرك اولمسون نتکم نیجه محروم البدایه
اولنلر مرزوق النهایه اولمشلردر مالك بن دینار وفضیل بن عیاض
وابراهیم بن ادهم وغیریلر کبی قدس الله اسرارهم وآی اول قیود
اهلنه که چاه طبیعتده محبوس اولوب قالمشلر وسجن بشریتده اسیر
نفس اولوب بلای سیاه ایله مبتلی اولمشلردر ودیمشلردر که برکسه نك
همتی برامرك حصولنه تعلق ایلسه یادنیاده ویاآخرتده اکا وصولله بهره
مند اولسه کرکدر فاما اول بطال که قبل الموت وطن اصلی جانبنه
بوجه من الوجوه حرکت ایلیه آخرتده دخی غربت فراقده قاله ومراده
ظفر بولمیه زیرا ترقیات آخرت وحصول سعادات قربت ووصلت دنیاده
حرکات باطنه منوط وتوجهات دله مربوطدر وبونده بد حکومت
کورمین آنده کوره ودیمشلردر که بوراده حقدن غفلتك مقداری اوراده
حضور حساب ممتداولور یعنی حساب نفس طریقیله حضورحقده
طول اقامت لازم کلور (لمحرره) ایده کور نفسکی بوکون اصلاح * بوله
سن تاکه آخرتده فلاح * چکمسه قیش ریاضتنی * بلبل قوقه مزموسم
بهارده کل * اولمسه سالك راه ظلمات * نیجه نوش ایلیه سن آب حیات *
چشمه وبرمینجه کسه جلا * صانعه کیم ایده تجلی مولی * جاننه چونکه
قیدی پروانه * ایردی جانانه یانه یانه * چکدی زخم کمانی تیر
انداز * ایلدی تیری منزله پرواز *

* خون دویداز چشم همچون جوی او *
* دشمن جان وی آمد روی او *

چشمك جوی کبی اولدیغی سرشکی حسبیله در پس چشم حقیقتده
چشمه ساره بکزه دی ولکن طریقه مبالغه سالك اولوب
یاش یرینه قان روان اولدی دیدی (معنای بیت) بودر که قان یلدی
وآقدی آنك یعنی زرکرك ایرمق کبی اولان کوزندن یعنی یاش یرینه

كوزندن يوزى اوزرينه ايرمق كبى قان اقدى انك يوزى يعنى حسن وجمال انك جاننه دشمن كلدى يعنى حسن وجمالى اوجندن جاريه اكا عاشق اولمق حسبيله عاقبتده هلاك اولدى اكر زشت روى اولايدى بوبلادن خلاص اولوردى نتكم ديمشلردر * هست نرمى آفت جان سمور * وزدرشتى ميبرد جان خار پشت * بونده اشارت واردر كه هوى نفسك كوزى كبى ايدى آخر كوزندن يعنى عين وذاتندن قان يعنى شهوات نفسانيه آقدى وزوال بوادى نتكم حديثده كلور (ان الشيطان ليجرى من ابن آدم مجرى الدم) اكر شهوات دمده متمكن اولمسه شيطان اكا يول بوله مزدى انكيچون حديثده كلور (سدوا مجارى الشيطان بالجوع لان الجوع ينقطع مادة الشهوات) وحسن وجمالكه مشتهياتده كور ينوردى آخر اندن نفسك فناسنه سبب اولدى زيرا وجود مشتهيات اولمسه فنايه تعلق ايدردى نتكم عالمك وجودى اولمسه تجرد نيجه دينلوردى و براشارت دخى بودر كه هر نسنه ده دوست اولمغه صالح اولان انك حقيقتيدر كه وجه باقى در يوخسه صورتى دكلدر كه رسم فانيدر انكيچون اهل تقليدك علومى دنياده قالور زيرا قشور مقوله سيدر واهل تحقيقك معانى آخرته بله كيدر زيرا الباب قبيلندندر پس اهل جنته مصاحب اولان ادراكات وملكات دنياده كشف والهام طريقيله اولانلردر كه بواطن قرآن اولان حقائقه متعلقدر وبر دخى اول نسنه نك كه قبحى نفسه نمايان اولمشدر بو صورتده آنى نفسك كوزنه تقبيحه حاجت وتزكيه يه ضرورت يوقدر زيراكه قبيحه تعلق يوقدر مكركه صورت حسنه ده ظاهر اوله پس اول صورت حسنه ذى الصورتك هلاك جاننه سببدر زيرا تزكيهٔ نفس ايچون البته تغير اولنمق اقتضا ايتمشدر بقرهٔ بنى اسرائيلى ذبح كبى زيرا مقتولك حياتى انك قتلنه منوط ايدى نتكم محلنده مبيندر واصنام وذى روح صورتلرينك يوزلرى تغير اولندیغى كبى زيرا بقاسى فساددن خالى دكلدر وياخود اول صورته تعلق ايدنك هلاك جاننه باعثدر يا تعلقدن تزكيه بولمق حسبيله كه هلاك معنويدر ويا تعلقنى ازاله طريقيله در كه حيات معنويه در پس بو صورتده هلاك نفسك صفاتنه وحيات قلبه وروحه تعلق ايدر فافهم جدا

دشمن

دشمن طاوس آمد پر او
اى بساشه رابكشته فر او

* طاوس * معروف قوشدر كه حسن ايله موصوفدر مع هذا بنه آنكله تشأم اولنور زيرا ابليسك جنته دخولنه وآدمك خروجنه ودور سنبله مدتيجه جنتك آدمدن خلونه سبب اولمشدر انكيچون خانه لرده اتخاذنده كراهت واردر وطاوس اولديغى يرده ميمنت يوقدر وشارب الخمرك ابتداء اونى حرمت اوزره اولديغى آدم عليه السلام اصمه يى غرس ايتدكده ابليس كلوب اول اصمه نك دبنه طاوس ذبح ايدوب قاننى كوكنه اشراب ايتمسى سببيله در نتكم تفصيل قصه امام دميرينك حيوة الحيوان نام كتابنده مسطوردر وحسنى حقنده كلستانده كلور * ازين مه پارهٔ عابد فريبى * ملائك صورت وطاوس زيبى * و پرندن مروحه دوزرلر مقبولدر وزلف وطغرا حقنده شاعر يردر * منشور خطنك توله طونلسه بويرغى * زلفى چكوب بدراوستنه طاوس قويرغى * وبوقدر حسنله بنه اياقلرى زشتدر نتكم شيخ سعدى بيورر * طاوس رابنقش ونكارى كه هست خلق * تحسين كنند واوخجل ازپاى زشت خويش * وطاوس زينتدن عبارت اولمغله حضرت ابراهيم عليه السلامك ذبح ايتديكى طيور اربعه نك برى طاوس ايدى كه ترك زينته اشارت ايدى (لمحرره) تن زيباسنه اولان مغرور * اولدى طاوس مثالى مشؤم * رنك وبو آينهٔ عالمده * كور ينور چشمهٔ صورت موهوم * وموايدن بنده ديانت وروايت ايله مشهور طاوس بن كيسان كلمشدر وبو مقوله اطلاق ياتسميهٔ مجرده قبيلندن ويا بعض مناسبات اوزرينه مبنيدر نتكم ابن ملك ديرلر پدرى ملك سيما ويا ملك خصلت اولمغله وياغيرى وجوهله * فر * تشديدله قوت ورونق وفروغ ودولت (معناى بيت) بودر كه طاوسه قنادى دشمن كلدى يعنى طاوس ده اول ريش حسن و پر مستحسن وار يكن خلق انكله انتفاع ايچون اكا قيرلر واول قنادن آخر آنى صويرلر يش حسن صورت اكا دشمن وسبب هلاك اولدى (لمحرره) راحت روح روان اولمغيچون * باد بيزن دوزرلر اول پردن * پر زيباسن آلوب بادهوا * اوچوررلر اوغريبى يردن * اى ياران عبرت كير چوق پادشاهى قوت ورونق ودولتى قتل ايلدى يعنى قتلنه باعث اولدى تاكه ممالكى

يعنى عربدن دكل عمر بن عبد العزيزله معاصردر

ضبط اولوب یرنه غیریلر جلوس ایلیه کدایه ایسه کمسه طقونمز * زیرا انده مطمح نظر اولاجق نسنه یوقدر وبلکه لطائف کلستاندندر که کلور * کر کدا پیش رواشکر اسلام بود * کافرزابیم توقع برودنادر چین * بونده اشارت واردر که نفسك ریاضت وسکین مجاهده ایله قتل وذبح اولنمسی هوی اوجندندر اکرهوی وانك تحسین وتزیین ایتدیکی منهیات ومشتهیات اولمسیدی بوجفا وچله یی چکمز وبعض مستحسنات دخی بوسببدن تغییر ویاازاله اولنمزدی نتکم بالاده اشارت اولندی وبو مملکت وجوده کلوب تخت نشین جسد اولان ارواحدن چوق روحه ضعف کلمش وبلکه هلاك اولمشدر زیرا مجاورت طبیعت حسبیله امورطبیعیه دن اولان اکل وشرب وامثالنك احکامی ومقارنت نفس سببیله صفات نفسانیه دن اولان غضب وکبر ونظراسنك آثاری ساری اولوب هلاك حکمنی بولمشدر نتکم قرآنده کلور (یحیی ویمیت) یعنی الله تعالی پرتو انوار جمالیله قلوبی احیا وصدمهٔ جلالیله نفوسی اماته ایلر وکاه اولور که امر برعکس اولوب نفوس زنده وقلوب مرده حکمنده اولور اولکیسی نفوس مسندره که نك شانی وایکنجیسی نفوس ضایعه نك حالیدر نسأل الله التوفیق *

کفت من آن آهوم کزناف من
ریخت این صیاد خون صاف من

آهودن مراد آهوی مشکیدر خطا وختن وثبت وچین ولایتلرنده اولور عرب غزال المسك دیرظبی نوعندندر حنظلی استطابه ایدر * ودریانك آجی صویندن ایچر وآهو حقنده لامعی دیمشدر * مدام افعی یمکدن هر بربنك * صدف کبی ایچی پرمهرهٔ مار * همیشه سنبل تر اوتلقدن * قوینك نافه سی پرمشك تاتار * اونی سیاه وسریع العدو ودقیق القوائم ومفترق الاظلا فدر وناب خنزیر کبی فك سفلنده تخدن خارج ناب بیاض خفیفی واردر وحقیقت مسك بر قاندرکه آهونك سره سنده سنه ده وقت معروفده مجتمع اولور اعضایه منصب اولان مواد کبی اول سره معدن مسکدر که هرسنه شجره میوه دار اولدیغی کبی سره دخی حامل مسك اولور ومسك ظهورایتمکه بشلدقده آهو مریض اولورتامسك کامل ایدنجه نتکم حوامل وضع حمله دك متغیرالحال اولورلر

ودیمشلردرکه اول ولایتلرك اهالیسی مسکك وقتنده ضرب اوتاد ایدرلر تاکه آهو انلره سورینوب نافجه اورادە ساقط اوله * وعقیل بغدادیدن منقول اولدیغی اوزره جوف نافجه جوف جدی ده انفحه کیدر انفحه کسرله وحاء مهمله ایله برصاری نسنه درکه سد امن کچی اوغلاقی قارننده اولور برصوفه اوزرنه عصر اولنوب پنیر کبی غلیظ اولور پنیر مایه سی دیدکاری اودر * وبعض علمادن منقولدرکه آهو نافجه یی جوفندن دجاجه بیضه سن القاایدرکبی القاایدر فامامشهور اولان بودرکه نافجه آهودن مودع دکلدر بلکه خارج وسره سنه ملتحمدر ومسکك ظروفی دخی بومعنایه شاهددر نتکم مشاهده اهلنه عیاندر * دیمشلردرکه مسك ازفرجانب شرقده ثبت دیدکاری ولایتده اولور وثبت سکروزنی اوزره درنتکم قاموسده مصرحدرکاه اولورکه آهو ثبتدن هند طرفنه مسافرت ایدوب مسکی اول طرفده القا ایدر ولکن آب وهواسنك تأثیرندن ردی یعنی الحق ورایحه سی خفیف اولور ثبتده کی کبی ازفر اولماز * وروم ده دخی آب وهوانك تأثیرندن بعض نسنه هموار اولماز وبقاع وبلادك اختلافیله مختلف ومتغیر اولور نتکم شرح وبیانه حاجت یوقدر * حیوة الحیوانده کلورکه آدم علیه السلام ارضه اهباط اولندقده جمله وحوش کلوب زیارتیله مشرف ودعاسیله مغتنم اولدیلر وآهولردن برنوع که آهوی مسکدر زیارت اتدکده آدم آنلر ایچون دعا وارقالرن ید مبارکه لریله مسح ایلدی بوسببدن نوافج مسك ظهورایتدی صکره بوطائفه مقاملرنه عودتلرنده سائرلر انلرده بوحالتی مشاهده ایدوب اصلندن سؤآل ایلدیلر انلردخی دعاء ومسح آدم ایله حاصل اولدیغن اعلام اتدکلرنده اول بقیه دخی زیارت آدم ایدوب دعاآلدیلر ومسح اولندیلر ولکن اول کالرده ظهور ایدن مسکك اثری انلرده ظهور ایلمدی اصلی نه اوله که دیدکارنده مجاب اولدیلرکه اول کلوب زیارت ایدنلر اخلاص عمل ایلدیلر سز ایسه بزدخی نائل اولەلم دیوغرض نفسانی ایله کلدیکز انکیچون محروم اولدیکز پس بوندن اخلاصك تأثیری واستعدادك کمالی فهم اولندی (لمحرره) دلکم اخلاصله اوله آهو * مسك پیدا اولوراندە یاهو * آهوم * اصلنده آهوامدر تخفیفا وضرورة همزه حذف اولنمشدر ام ضمیر نفس متکلم

وحده در ناف کوبکدر که عرب سره دیر صیاد آوجیدر صید ما ایکی اولمین ممتنعی تناولدر یعنی قنادیله و یاقوائمیله توحش ایدن حیوانی حیله ایله اخذ ایتمکدر کرك لحمی مأکول اولسون کرك اولمسون *صاف* اصلنده صافیدر فاشك اصلی فاشی اولدیغی کبی زیرا آخری یا اولان کلمه لرك نیجه لرندن یا حذف اولنوب ماقبلی ایله اکتفا اولنمشدر معاف ومسلم دیر لر معافی دیمکدر بو معنادن ذهول ایدنلر معاف لفظنی غلط قیاس ایتمشلردر نتکم بالاده دخی اشارت اولندی صافی ایله خالصك میاننده فرق بودر که خالص شو بر زائل اولان نسنه در صافی ایسه اصلندن شوبی اولمیانه دخی دیرلر نتکم قرآنده کلور (وانهار من عسل مصفی) (معنای بیت) بودرکه زرکر مذکور شربت مزبوره نك کندی هلاکنه سبب اولدیغن بیلوب حیاتندن مأیوس اولدقده تشبیه طریقی ایله دیدیکه بن اول آهوی مشکینم که نافجه مدن او توری بو صیاد بنم خون صافیمی دوکدی یعنی قانم اقندی وهلاکمه سبب اولدی حکیمه صیاد دیدی زیرا زرکری پس پرده دن من حیث لایحتسب صید ایلدی وحیله ایله انی کندنه کتوردی الحاصل زرکر اول حالت هائله ده دیدیکه آهونك نافه سی کندی هلاکنه سبب اولدیغی کبی بنم دخی حسنم بنم هلاکمه سبب اولدی بوندن فهم اولنور که حضرت مولانا قدس سره قول مشهور اوزرنه مسکك نافه ده حصولنه ذاهب اولدی انکیچون نافی تصریح ایلدی ولکن بو صورتده آهونك هلاکی ندن لازم کلدی دیرسك جواب بودر که بو سوز نافه سندن اوتوری آهو یی قتل ایده نه و یا هلاکنه سبب اولانه کوره در بوندن ایسه هر آهو نافه سندن اوتوری قتل اولنمق لازم کلمز نتکیم زرکری حسندن او توری قتل ایتمه دن سائر صبیح الوجه اولنلری دخی قتل ایتمك اقتضا ایتمز الحاصل قتلده خصوص علت ملاحظه اولنور که زرکرد جاریه بی تخلیصدر فاعرف بعد ذا بو بیتده برقاچ وجهله اشارات واردر (اولکیسی بودر که نافدن مراد مدخل شهواتدر زیرا رحم مادرده اولان جنینه بر نسنه مشتهی اولسه اولامادر نه اول شهوت القا اولنوب اندن نافه وساطتیله جنینه واصل اولور نتکیم بوستانده کلور * نه طفل زبان بسته بودی زلاف *همی روزی آمد بجوف زناف *چو نافش برندو روزی کسست *به بستان مادر درآویخت دست

ومدخل شهوات قوة طبیعیه در (ایکنجیسی بودرکه صیاد مراد حکیم آلهی درکه هوی اقلیم وجودده بر سرکش باغی ایکن تلویننه مساعده ایله اله کتوردی وشربت ارشاد وریاضتك تأثیری ایله حکمنی ازاله ایلدی (اوچنجیسی بودرکه خون صاف عبارتندن فهم اولنورکه نفس کندنی تزکیه ایدوب چکدیکی چله بی کناه اولدیغنه ذاهب اولدی حقیقة الحالی بیلمدی وخون صافدن مراد شهوات نفسانیه اولدیغی بالاده بیلندی (دردنجیسی بودرکه هوای نفس فنایه مشرف ایکن فوت مطالبه تأسف ایلدی اکر حقیقت موتی ذائق اولایدی تحسردن خلاص اولوردی زیرا میتدن آواز کلمز ومقتولده آرزودن برشیء قالمز نتکم قرآنده کلور (لکیلا تأسوا علی مافاتکم ولاتفرحوا بما آتیکم) یعنی مطالبهٔ فانیه نك فوتنه تأسف یوقدر زیرا اولدن دخی تعلقه صالح دکلدر ومقاصد باقیه ایله افتخار ایتمك دخی اهل وجود حالیدر پس اکر عدمدر واکر وجوددر بر نسنه یه نظر یوقدر مکر وجه باقی اوله بو صورتده دخی تحذیر اولنوب (ویحذرکم الله نفسه) دینلمشدر مسلك صوب ومذهب مشکلدر (لمحرره) مرض اولور قالور بو خون عروق * بردم اقتسه آنی فصاد * واریسه نافه لك ایچره قطره چه خون *سنی آهو کبی آولر صیاد*

ای من آن روباه صحرا کز کمین

سر بریدندش برای پوستین

روباه تلکودر که عرب ثعلب دیر کاه اولور که تخفیفا الفنی حذف ایدوب روبه دیرلر *صحرا* دوز یر و یا خود اوت بتمین فضا واسعدر *کمین* پسو وکمین کاه پسو یریدر *پوستین* پوسته منسوبدر پوست دری جلد کبی و هر نسنه نك قابیدر پوست بادام کبی که مغزك مقابلیدر دلکو وامثالنك دریسندن کورك یعنی فرو اتخاذ اولنمغله جلد روباهه بوستین دنلدی کورك معناسنه نتکیم کلستانده کلور *دشمنا نرا پوست برکن دوستانرا پوستین* و بنه کلمات سعدی ده کلور* کر انصاف پرسی نه نیکوست این* برهنه من وکربهٔ پوستین (معنای بیت) بودرکه ای حاضران بن اول روباه صحرایم که کورکندن اوتوری پسودن انك باشنی کسدیلر یعنی ناکاه اهلاك ایلدیلر یا صید و یا غیری طریقیله بوندن زرکر کندنی صحراده غافلا نه کزن دلکو یه

وپادشاهی ویا حکیمی صیاده تشبیه ایلدی مقصود دلکونك پوستی هلاکنه سبب اولدیغی کبی زرکرك دخی حسنی ویاجاریه نی اندن تخلیص انك هلاکنه باعث اولدیغن بیاندر ولکن بو اثناده امارات هلاك اولنامغله پسو ایله تعبیر ایلدی وبونده نفسك حیله وخدعه صفتنی ازالیه اشارت واردر زیرا روباه کمال حیله ایله معروف وزیاده خدعه ایله موصوفدر نتکیم طلب رزقده حیل عجیبه سیندندرکه تمادت ایدوب نفخ بطن ورفع قوائم ایلر شویله که میت ظن اولنور چن یاننه برحیوان کلسه ناکاه حمله ایدوب صید ایلر ورفع اذی ده خدع غریبه سندندرکه جلدنده بق وبعوض مجتمع اولسه اغزنه برپوست پاره سی آلوب تدریجله صویه غوص ایدر شویله که اول موذیلر انك بدنندن یوزنه وبورننه واغزنه واندن اول پوست پاره یه چقدقده اغزندن صویه براغوب کندیسی سلامت بولور (لمحرره) بوقدر حیله ایله چون روباه * نفسی اماره کزر راه براه * نیجه سالم اوله اندن سالك * مکر آکاه ایده آنی الله * پسودن مراد مرصد طریق وپوستین نفس حیوانیدرکه جسده تعلقی واردر پوستك تعلقی کبی یعنی نفس حیوانی بی اصلاح ومرض باطنی دن تخلیصدن اوتوری حیله صفتنی ازاله ایلدیلر زیرا مانع ترقی وباعث تنزل اولان حیله دخی امراض باطنه دندر وروباهی صحرایه نسبت ایلدی زیرا صحرا بره یعنی قاره یه وبر دخی جسده اشارتدر وحیله وخدعه عالم شهادتدن اولان نفس وجسده ناظردر دریا وجبال ایسه مقام رجالدر فافهم جدا وباشنی کسدیلر دیدوکنده اشارت واردرکه اصول صفاتنه زوال کلیت ممکن دکلدر زیرا شرف مجاهده وبلکه کمال انسانی اول اصولك بقاسنه منوطدر نتکیم (واقد همت به وهم بها) مقاله سی وکذلك (ان النفس لامارة) کلامی ذکر اولنان معنایه دلالت ایلر ولکن بومقام مزالق اقدامدندر * انکیچون بعض حقیقتدن غافللر انبیا علیه السلامك سلوکی نفس مطمئنه دندر دیرلر پس نیچه انلرده اماریت صفتی بولنور (جواب بودرکه نفوس انبیا مطمئنه اولمق فی نفس الامر نفسك اماریتنی منافی دکلدر زیرا بالفعل آثاری منمحی وبالقوه باقیدر انکیچون انبیا معصوم واولیا محفوظدر دیرلر اکرخلاف منصور اولسه اطلاق اولنمزدی

وبوسره مبنیدرکه ابراهیم علیه السلام طیور اربعه نك باشلرن جسدلرندن ازاله ایلدی اکرچه که صکره رؤس یرلو یرن بولدی ولکن فی الحقیقه فانی اولان صفت باقی اولان صفتك غیریدرکه اولکیسی نفسانی وایکنجیسی حقانیدر * ومثنویده بومعنایه اشارت ایدر ابیات کلسه کرکدر فاعرف واعمل به *

ای من آن پیلی که زخم پیلبان

ریخت خونم از برای استخوان

* پیل * باء عجمینك کسریله فیل دیدکلری بیوك جانوردرکه هندستانده حاصل اولور * پیلبان * فلجیدر فیل حقنده لغز ایدوب دیمشلردر * ما اسم شئ ترکیبه من ثلث * وهو ذواربع تعالی الاله * قیل تصحیفه ولکن اذا ما * عکسوه یصیرلی ثلثاه * دیمشلردر فیل یدی سنه حمل ایدوب صکره حملنی صوایچنده وضع ایدر زیرا قوائمنك فواصلی اولمق حسبیله قیام حالنده ولادت ایلر وفیلده اولان قوت معروفدر وکذلك فهمندن ناشی تأدیب قبول ایدر واهل هند آنی تعظیم ایدرلر زیرا علوسمکی وعظم صورتی وبدیع منظری وطول خرطومی وسعت اذنی وطول عمودی وثقل حملی وخفت وطئ واردر یعنی خفت ایله یورر شویله که انسان مرور ایدوب انسان آنی حس ایتمز وکذلك طول عمری واردرکه درتیوز سنه معمر اولور * استخوان * ضمله کموکدر یعنی عظم واورسمی تلفظ اولنمز (معنای بیت) بودرکه ای قوم بن اول فیلم که استخواندن اوتوری فیلجی اولان هندونك زخمی بنم قانمی دوکدی یعنی کموکارمله خصوصا استخوان دندانمله انتفاع ایتمدن اوتوری بنی قتل ایلدی الحاصل استخوانم هلاکمه سبب اولدی قتلی فیلجی یه نسبت ایلدی زیرا انك زیرتسخیرنده اولمغله بحسب الغالب قتل دخی اکا مفوضدر بوکلام دخی کالاول تشبیه اوزرنه مبنیدر وفیل عجب صفتنه اشارتدرکه بحسب الغالب عظم جثه نك لازمیدر وبعضیلر فیلی لواطه ایله تعبیر ایدرلر فاما مشهور اولان بودرکه حیوانات اراسنده اول فعل شنیعی خنزیردن غیری ایتمز واکثر سلف لواطه ایله تعبیری مستلزم دکلدر نتکیم خنزیر حرام خورلق ایله تعبیر اولنور لواطه ایله دکل استخواندن مراد جسددر زیرا جسدك مناطی عظم یعنی کموکدر

انكيچون لحم محضده نماسك يوقدر سطيح كاهنده نقل اولنديغى كبى زيرا سطيح مزبور ايكى زنك نطفه سندن مخلوق اولمغله جسدنده قفادن غيرى كموك يوغيدى بناء على هذا صحيفه سيم اوزرينه وضع ايدوب خلقه اول كيفيت ايله اخراج ايدرلردى الحاصل حكيم مزبور تربيه ايله نفسك عجبنى ازاله ايلدى تاكه جسد ايله انتفاع ممكن اوله انكيچون قرآنده كلور (اولئك الذين خسروا انفسهم) يعنى اكر نفس واكر جسد سرمايه مقوله سيدركه ماخلق اهلنده استعمال اولنماغى اكازياندروقاندن مراد شهواتدر پس حكيم عجبى وشهواتى ازاله ايلدى تاكه روح نفسله جسددن منتفع اوله وطريق طالبده سودايده وعالم ملكه تجارت ايچون كلدوكنده دكه وعجب حقنده ديمشلردركه * درهر عملى كه عجب ره يافت * رويش زره قبول برتافت * معجب مشواز طريق تلبيس * كز عجب بچه افساد ابليس * وفى الحديث (ان العجب يأكل الحسنات كما يأكل النار الحطب) كذا فى التفاسير الجليلة فى سورة القتال

انكه كشتستم پى مادون من

مى نداند كه نخسبد خون من

* دون * بوراده غير معناسنه در نتكم قرآنده مواضع متعدده ده كلان من دون الله بو معنايه محمولدر پى مادون من لاجل غيرى ديمكدر غير ذوى العقوله وغيريه شامل اولمغله الفاظ عمومدن اولان ما ايراد اولندى زيرا مقتضاى مقام تعميمدر * مى نداند * استفهامى متضمندر (معناى بيت) بودركه اول كسه كه بنى ايل ايچون مطلقا قتل ايلدى يعنى بغير حق قتله تصدى ايلر مراد پادشاه وحكيمه تعريضدر بلزمى كه بنم قانم اويومز نتكم مشهوردر قان اويومز ديرلر يعنى البته اول قان آنى طوتار ومؤاخذه سنه سبب اولور نتكم حضرت عيسى عليه السلام برمقتوله راست كلوب قتلت فقلت وسيقتل قاتلك ديدى * ومفتى يحيى افندى لطا نفندندركه شعرنده كلور * هم آه ايدرم قاچد يغنه بندن اوماهك * هم خوف ايدرم كيم آنى يحيى طوته اول ماه * بونده زركر بى كناه مقتول اولديغن ادعا ايلدى بلديكه بومعنى قصاص طريقيله در زيرا اول دخى حكما جاريه يى قتل ايلمش ايدى تاويل شرعى ايله قتل ايسه لابأسدر نتكم بوستانده كلور * كرا شرع فتوى دهد بر هلاك الاتاندارى زكشتنش باك * بونده مادون نفسه اشارت دركه هوايى قتل ايتمك نفسى حيات حقيقيه ايله احيا ايتمكدن اوتوريدر وبو معنايه اشارت

ايدوب قرآنده كلور (ولكم فى القصاص حيواة) وخوندن مراد شهواتدركه هوى فنا بولدقدن صكره دخى باقيدر ولكن هواى نفسانيه مقارن اولان شهوات نفسانى اولديغى كبى هوايى حقانيه ملابس اولان شهوات حقانيدر پس كمل بشرك شهوات نفسانيه لرى تلف اولدقدن صكره شهوات حقانيه نعم الخلف اولوب عالم بقاده اولان حاللرى حقانيت ايله اتصاف بولور * وباطن نور اولان نار ظهوره كلور وبلكه نار حكمنده اولان خون نوره مبدل اولور انكيچون رجال اللهده كثرت وقاع واردر زيرا عروقه انوار آلهيه سريان ايتمكله قوت قدسيه نك حكمى فعله كلور ونفسه غير ديدى زيرا كرچه نفس هوا ايله متحد كبيدر فاما قوى وصفات حقيقتده بريرندن متمايز ومنفصلدر

برمنست امروز وفردا بروى است

خون چون من كس چنين ضايع كى است

* امروز * ده اولان ام لفظى اين كبى اشارتدر بو معناسنه امروز بوكون وامشب بوكيجه ديمكدر ظاهر اولان بودركه ام اصلنده ايندر باشقه كلمه دكلدر ولكن تعرض ايتمشلردر دقايقده كلوركه ام اين معناسنه در اما برقاچ ماده يه مخصوصدر مثلا امساعت امسال امشب امروز ديرلر اماه امهفته امدم ديمزلر بلكه اين ماه واين هفته واين دم ديرلر من جهة المعنى اختصاص اقتضا ايدرنسنه يوقدر فاما واضع لغت تخصيص ايتمشدر لغت عربيه ده نظايرى واردر * (معناى بيت) بودركه بوكون بنم اوزريمه ويارن قاتلم اوزرينه در يعنى بوكون بكا ايسه يارن اكادر بنم كبى كمسه نك يعنى مظلوم وبى كناهك قانى بويله چن ضايع وهدردر يعنى البته عن قريب اثر ظلم وتعدى ظهور ايدر وخصمك ايتديكى يانينه قالماز زيرا ظلمك اثرى سريع الوصولدر عقوق والدين كبى وبلكه مظلومدن مقدم ظالمده ظهور ايدر نتكم كلمات صائبده كلور * اول بظالمان اثر ظلم ميرسد * پيش از هدف هميشه كمان ناله ميكند * پس فردا ايله تعبير ايتديكى اثر ظلمك سرعت حصول وقرب ظهورنه اشارتدر وجائزدركه فرداى قيامت مراد اوله زيرا امد دنيا قصير وزمانى قليلدر نتكم قرآنده كلور (كانهم يوم يرون مايوعدون لم يلبثوا الاساعة من نهار) ويارن اكادر ديديكى مؤاخذه سنه اشارتدر نتكم حديثده كلور (اول مايقضى بين الناس الدماء) (لمحرره)

عدل شاهنشه قضا فردا * اولیجق موج خیز چون داماء * کلیجك هر دو خصم درکاهه * ابتدا حکم اولنه حق دماء * وجائزدرکه چون من کس ده اولان تشبیه کماله مصروف اوله نته‌کم ابوزیدك معروض بیع اولان غلامی حکایه سنده کلور * علی انی سأنشد یوم بیعی * اضاعونی وای فتی اضاعوا * بونده اشارت واردرکه کرچه تربیهٔ مرشد حسبیله هوی مقتول وزبون اولور فاما بو دنیا آخرکیه قالماز اکر مرشد واکر نفس وجسددر جمله‌سی (کل نفس ذائقة الموت) وفقنجه جرعه آشام قدح مرك اولورلر وآخر زیر زمین فناده تواری وتسویهٔ خاك بولورلر * ومصراع ثانیده اشارت واردرکه دم انسان فی الجمله محفوظدر انکیچون حضرت داود علیه السلام مسجد اقصی‌یه وضع اساس اتدکده منهدم اولدی وبو معنی متکرر اولیجق حکمتندن استفسار اتدکده خطاب کبریا وارد اولدیکه یاداود بنم بیتم سفك دماء ایدنلرالنده تمل طوتمز حضرت داود یارب اراقهٔ خون بطریق الجهاد سنك امرکله دکلمی ایدی دیدکده تکرار نداء کبریا صادر اولدیکه (یاداود الیسوا بعبادی) یعنی کفار ایسه ده بنم قوللرم دکللرمی و بو سره دائردرکه وقعهٔ بدرده یتمش عدد صنادید قریشدن قتل اولندقده صکره وقعهٔ احدده اول عدد قدر اصحابدن دخی شربت شهادت نوش ایتدیلر وبو معناده ندرکه ذکرالله غزادن افضلدر زیرا غزاده قتل نفوس وذکرده احیاء قلوب واردر (المحرره) دیدهٔ جان اویاغمدن مقصود * بیل شهود جمال باقیدر * ذکرله قنغی دل که زنده اوله * عمرجاوبده اول ملاقیدر *

کرچه دیوار افکند سایه دراز
باز کردد سوی اوآن سایه باز

* دراز * جسم ممتددرکه لسان عربیده اکا طویل وترکیده اوزون دیرلر مقابلی کوتاه درکه معناسی قصه‌در * باز * اول کری وثانی آنی تاکید ایچوندر * کردد * دونردیمکدر زیرا کردیدن کاف عجمیله رجوع وانصراف وتحول معناسنه‌در (معنای بیت) بودرکه کرچه دیوار وسائر مجسد نسنه صباح وقتنده اوزون کولکه براغور ولکن اول کولکه ینه وقت استواده اول دیوار طرفنه دونروادن اصلا اثر قالمز مکر بالاعتبار فیء زوال اوله مقصود هرکسدن صادر اولان فعلك اثری ینه کندینه راجع اولدیغن بیاندر

سایه‌نك دیواره رجوعی کبی زیرا سایه دیواردن نشأت وتولد اتمشدر پس ینه اصلنه رجوع ایدر وسایه‌سی دراز اولانلرك عمرلری دخی ایکندی کبی قصیردر نته‌کم ابن کمال فاتح مصر اولان سلطان سلیم حقنده دیمشدر آز مدتده چوق ایش ایتمشدی * سایه‌سی اولمش ایدی عالمکیر * شمس عصر ایدی عصرده شمسك * ظلی ممدود اولور زمانی قصیر * بونده اشارت واردرکه پادشاه (السلطان ظل الله فی الارض) وفقنجه سایهٔ حقدرکه سایهٔ درازدر زیرا ملکی واسعدر ولکن عمری سائر اعصار رعایادن آزدر زیرا استیلاء نامك حکمی سرعت فنادر خصوصا که عدل وانصاف اوزره اولمیه نته‌کم بعضیلر دیمشلردر * طوغان طورماز زیانکار اولدیغیچون * یاشر کرکس کم آزار اولدیغیچون * وظل عاقبت ذوالظله رجوع ایدوب انده فنا بولور و برا اشارت دخی بودرکه دیوارله مراد روح سلطانیدرکه نفس وجسدك مستند ومعتمدیدر سایه‌دن مراد وجود طلیدر وفات ایله جسد فنا بولوب قوای باطنه روحده مجتمع اولدیغی کبی فنا ایله دخی جمیع قوی وکذلك سر انسانی وروح سلطانی منشأ اولده مندرج اولوب سیول کثرات دریای وحدته واصل وانکله متحقق وحاصل اولور نته‌کم شجره‌نك اغصان واوراقی نواتده اندراج بولور و بو معنادندرکه کمل بشرك سایه‌سی یوقدر زیرا سایه تعددی ایهام ایدر وبونلر بو حقیقتده متبوعلری اولان فخر عالم صلی الله علیه وسلمك کمالنه تابعلردر فخر عالمك نخل قامتلری ایسه سایه انداز اولمشدر نته‌کم ذاتی نعتنده کلور * قامتك ای بوستان لامکان پیرایه‌سی * نوردن بر سرودر دوشمز زمینه سایه‌سی * معلوم اولسکه سایهٔ وجود صباح تجلیده ممدود اولمشدر یعنی تجلیٔ آلهی ایله ارواح وجوده کلمش و بعده اجسام حصول بولمشدر و بو امتداد الی یوم القیام باقیدر نته‌کم قرآنده کلور (الم تر الی ربك کیف مد الظل) وصباح وقتنده و بعد العصر اولان امتداد ظل ذکر اولنان معنانك صورتیدر زیرا قرب قیامتده دخی تجلیات متوافره وظهورات متکاثره اولسه کرکدر و بعد العصر امتدادك غایتی غروب وفنا اولدیغی کبی قرب ساعتده اولان انبساطك نهایتی دخی انقباضدر وقرآنده کلور (ولو شاء ربك لجعله ساکنا) یعنی شمدی زمان حرکت اولمغله ظلالاتی مد ایلدی وقت سکون اولدقده قبض ایلر وعن اصل قبض ایتسه دخی

قبضهٔ قدرتنده ایدی فاما اظهار حقائق اسما وصفات ایچون نفس رحمانی ایله بسط ایلدی و بو معنایه واقف اولان وقفه ایتمیوب فرعدن اصله طوغری حرکتدن خالی اولماز نتکم قرآنده کلور (وانا الیه راجعون) و بر محلده دخی کلور (الا الی الله تصیر الامور)

این جهان کوهست وفعل ما ندا

سوی ما آید ندا هارا صدا

*جهان * دنیادر ولکن حدنده اختلاف اولنمشدر بعضیلر قتنده سموات وارض دنیادندر زیرا عالم کون وفساده داخلدر *فعل* وعمل وصنعك میاننده فرق بودر که فعل بر مؤثرك جهتندن اولان تأثیردر اجاده وغیر اجاده وعلم وغیر علم وقصد وغیر قصد ایله اولانه و کذلك انسان وحیوان وجماددن وصول بولانه شاملدر عمل وصنع ایسه بوندن اخصدر زیرا عمل فعل قصدیدر که حیوانه وجماده نسبت اولنمز صنع اجاده طریقیله اولاندر انکیچون آثار حقه صنع الله دینلور زیرا حکمت وکمال اتقان اوزره مصنوعدر نتکم قرآنده کلور (صنع الله الذی اتقن کل شیٔ) ندا *صوتدر صدا اول نسنه درکه صوت مقابله سنده اجسام صلبه دن منعکس اولور (معنی بیت) بودر که بو دنیا طاغ مثال و بزم فعل وقول وحالمز اول طاغده تصویت اولنان صوت کبیدر بزم جانبمزه ایتدیکمز ندالر ایچون بطریق الانعکاس والارتداد صدا کلور یعنی طاغده اولان صوتك صداسی بزم جانبمزه منعکس اولدیغی کبی بزدن صادر اولان افعال واقوال واحوالك آثاری دخی بزم طرفمزه دونر زیرا مسبب سببه مرتبط وجزاء عمله مستنددر نتکم قرآنده کلور (جزاء بما کانوا یعملون) وصائب کلماتنده کلور * با کران جانان مکو حرف کران تا نشنوی * کوه در رد صدا بی اختیار افتاده است * بونده جهاندن مراد جهان وجوددر که انده واقع اولان تنزلات وترقیات عبادك کسبیدر انکیچون حدیثده واردر که (فمن وجد خیرا فلیحمد الله ومن وجد غیر ذلك فلا یلومن الا نفسه) و بونده سر قدره رمز واردر (قل فلله الحجة البالغة) و بو بابدندر که ابلیس دوزخده کرسی نشین عذاب اولدقده خطبه ایدوب دیسه کرکدر که (فلا تلومونی ولوموا انفسکم) حقیقتی بودر که شیطان ناری اولمغله آدمی اضلال ایلدی فاما اول نار آدمك عناصرنده داخل ایدی پس آدمدن

میل بولنمدقجه شیطان وسوسه ایتمدی کویا آدم بو خصوصده ابلیس طرفنه امداد ایلدی پس اضلال فی الحقیقه کندندن کندینه واقع اولدی و بو سببدن ذریتی جهتنده محجوج اولدی انکیچون (وما کان لی علیکم من سلطان) دیدی فاعرف جدا و بو مقامه رمز ایدوب نسیمی نظمنده کلور * آدمك اصلیندن یا ملکك نسلیندن * آدمه سجده دن ابلیسه انکارندر * یعنی ابلیسه انکارندر دیدیکی ایکی معنایه محمولدر بری بودر که ابلیس آدمی نیچون انکار ایلدی وسجده ایتمدی دیمکدر و بری دخی ابلیسی سجده ایتمدیکیچون جرح وانکار ایتمك ندر دیمکدر زیرا آدمك نورانیتندن ابلیسه امداد اولمغله ابلیس دخی انکار ایلدی اکر بو معناده ارالرنده جهت جامعه اولمایدی لابد سرفرو ایدردی پس بو سره واقف اولان آدم حقیقتده ابلیسه تعرض ایتمز زیرا هر کس حقیقتنك حکمی اوزرینه جاریدر وقرآنده ابلیسه نسبت اولنان افعال اسبابه نسبت قیلندندر نتکم کلور (الشیطان سول لهم واملی لهم) (لمحرره) آدم ایسك اکر عارف بالله * نظر ایته فرشته ودیوه * بر شجردر وجود انسانی * خیر وشر آنده مثال میوه *

این بکفت ورفت دردم زیر خاك

آن کنیزك شد زعشق ورنج پاك

* این * ابیات متقدمه ده مذکوره اشارتدر *دردم* اول نفسده اول ساعتده دیمکدر ولکن اول نفسده زیر خاکه کتمك موتدن عبارتدر زیرا موتك غایتی زیر خاکده تواری واختفادر (معنای بیت) بودر که زرکر کندی حسب حالنه متعلق بو مذکوری سویلدی واول ساعتده تسلیم روح ایلدی وآخر ظهوردن بطونه انتقال ایدوب متواریٔ خاك وآسودهٔ لحد اولدی بو وجهله اول جاریه آنك عشق مجازیسندن وعشق مجازی سببیله حاصل اولان رنج قلب وقالبدن پاك اولدی ونجات وخلاص بولدی مقصود زرکرك موتی جاریه نك حیاتنه سبب اولدیغن بیاندر بونده خاك فنایه اشارتدر یعنی فناء صوری ایله فنا بولان کمسنه زیر خاکده دفن اولندیغی کبی تزکیهٔ نفس ایدن سالك دخی زیر فناده ستر اولنور وهوی زوال پذیر اولمدقجه نفس ماسوایه تعشق وتعلقدن خلاص اولماز ومرض معنویدن قورتلمز و بو فنادرکه مطمح نظر سالك وسبب وصول

درکاه مالك الاملاکدر نتکم عین العارفین ابو یزید بسطامی قدس سره غرقاب فنا اولدیغی حالده دیمشدر * چارچیز آورده ام شاها که در کنج تو نیست * نیستی وحاجت وعجز ونیاز آورده ام * وروشنی کلاتنده کلور روشنی نك ارمغانی طاپکه یوقلقدرر * بوقدرر یوقلقدن اوزکه غیری آنك نسنه سی * وحضرة هدایی قدس سره الهیاتنده کلور * جناب پاککه لایق هدایی نك نسی اوله * مکرکم ارمغان التم کال افتقارمدن * و بو مقام عزیز المنال بدنجی اسمده جلوه کر حیز وصول اولور بونك ماوراسی اون ایکی یه وار نجه مرتبه بقادر کعبه نك مناره سی یدی وحرم نبوینك بش عدد اولمق سری مذکوره دائر در زیرا حرم الله مقام فنا وحرم نبوی مقام بقادر وسجدات قرآنیه اون درت اولمق مقام فناده اون درت سنه مکثه اشارتدر زیرا کرچه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم مکهٔ مکرمه ده بعض روایات اوزره اون اوچ سنه اقامت ایتدیلر ولکن اون اوچك احدیتی اعتباریله مجموع سال اون درت اولور (سؤال اولنور ایسه که بو عدد مذکور آیات سجده دن نه وجهله مأخوذدر (جواب بودرکه سجده فنایه اشارتدر نتکم بالاده شرح اولندی

زانکه عشق مردکان پاینده نیست
زانکه مرده سوی ما آینده نیست

بو بیتك مصراع ثانیسی مصراع اولی تعلیل ومصراع اولی بیت سابقك مصراع ثانیسنی تعلیلدر * مردکان * مرده نك جمعیدر آخرنده ها رسمی اولان کلمه لره الف ونون جمع لاحق اولسه هاء رسمی بی کاف عجمی یه تبدیل ایتمك قاعده در (معنای بیت) بودر که کنیزك اول سیدن عشق زرکر ومرض دلدن خلاص اولدیکه مرده لره اولان عشق ثابت ومقیم دکلدر بلکه زائلدر انکیچونکه مرده بر دخی بزم جانبمزه کلیجی وحیات نو بولوب حالت اولایه عودت ایدیجی دکلدر * یعنی چونکه زرکر بالاخره هلاك اولدی هلاك اولان ایسه بر دخی بو دنیایه کلوب اولکی حالنه رجوع ایتمز نتکم قرآنده کلور (انهم الیهم لا یرجعون) تاکه اکا اولان تعلق باقی ومحبت پایدار اوله پس بو سببدن اکا اولان عشقك دخی دوامی اولمدی الحاصل معشوقك وجودنه بقا اولمسه اکا تعلق ایدن عشقه دخی بقا اولمز بلکه انك زوالی وقتنده بو دخی

زائل اولور مقصود زائل اولان نسنه یه تعلق ایتمه نك معناسی اولمدیغن بیاندر نتکم صبیح الوجه اولنلر ملتحی اولوب اولکی رونق وبها زائله وحسن وجمال مضمحل اولسه عشاق انلردن بیزار وکلستان امللری خارزار اولور پس دور بین اولنلر بو معنایی قبل الوقوع ملاحظه و بلکه دیدهٔ باطن ایله مشاهده ایلیوب ایرکندن تعلق رنکنه بو یانمزلر وصو کنده آتش هجرانه یانمزلر (لمحرره) شونك که حسن کلی عاقبتده اوله دکن * کرکدر اوله کوزنده اوکل دکن ایرکن * بونده اشارت واردر که عالم کونك مشتمل اولدیغی جملهٔ اشیا صورة موجود ومعنی معدومدر انکیچون قرآنده کلور (کل شیء هالك الا وجهه) یعنی وجود امکانی هالك حکمنده اولمغله معتبر دکلدر ظله اعتبار اولمدیغی کبی زیرا زائلدر بو سببدندر که علو همت اهلی او انلرماسوایه تعلق ایتمزلر زیرا وجه باقی یانده حکما فانیدر اکرچه که علما ثابتدر نظر ایله شول کاغد ویا غیری نسنه اوزرنده اولان نقشه که بعد زمان زائل اولور * پس اول بهجت وبها که ترکیبدن حاصلدر حقیقتده اهل الله نظرنده اکا التفات بوقدر * زیرا اصلی سازجدر شونك که چشمی سرمهٔ توحیدله روشنایی بولمشدر فریفتهٔ نقوش اولوب بند کثرتده قالور وعاقبت معشوقدن افتراق بولور و بر اشارت دخی بودرکه (الفانی لا یرد الی اوصافه) حسبنجه اهل فنا و بقادن امور طبیعیه صادر اولمز اولسه دخی نفوس شهوانیه دن صادر اولانه قیاس اولنمز و بو مرتبه نفس مطمئنه نك نهایاتنده حاصل اولور حقیقت فنا ایله محقق اولمدقچه ارتداددن خوف واردر انکیچون نیچه لر براز خده قالمشلر ونیچه لر یول یاکلشلر ونیچه لر کری عودت ایلمشلردر نعوذ بالله تعالی (لمحرره) بو حیات فنایی بیلرسن * قوری رنج وعنایی بیلرسن * ماسوایه نظر صالوب کزمه * بی وفا آشنایی بیلرسن * بس دکلی سکا وجه باقی * فانیه اعتنایی بیلرسن * بو فنا کلشنده بلبل اولوب * بو مجازه ثنایی بیلرسن * چونکه بو قدر عملی دنیانك * قوروب اکا بنایی بیلرسن * آه ناله ك سکا بسدر حقی * دکلیوب صوت نایی بیلرسن *

عشق زنده در روان ودر بصر
هردمی باشد چو غنچه تازه تر

بعض نسخه‌ده زغنچه دوشمشدر غنچه آخرنده اولان هاء اختصاص ایچوندر * غنچ * ضمله کلمسونمکدر کل غنچه سنك اغزنده کی حالتی اکا تشبیه ایدوب غنچ لفظندن اندن استعاره ایدرلر غنچه‌دن اول حالت کیدیجك غنچه دیمزلر کل دیرلر * هردمی * ده اولان یا وحدت ایچوندر وزائده دخی اولمق جائزدر هر دم باشد فعلنه قید در متعلقاتیله چوغنچه میاننده مطلق تشبیه ایچون کلمشدر (معنای بیت) بودر که حی و باقیه تعلق ایدن عشق جانده وچشمده هر بردمده غنچه کبی تازه وتر اولور یعنی هر نفسده تازه‌لکی غنچه‌نك تازه‌لکی کبی اولور شویله که بروجهله پژمرده‌لك قبول ایتمز زیرا معشوقك بقاسی عشقك بقاسنی مستلزمدر روان ایله بصری تخصیص ایلدی اکرچه که کوش دخی داخلدر * زیرا کوز وقولاق قلب وروحك خداعندندر که وسائل معرفتدر انکیچون بعضیلر معرفتی رؤیت اوزرینه ترجیح ایتمشلردر وقلب وروحده برنسنیه تعشق ومیل اولسه قولاق اول نسنه‌نك کلامنی استماعه وکوز آنك جمالنی مشاهده‌یه عاشق اولوب دائما رصد کاهده آنی ترصد ایدرلر الحاصل مخلوقه اولان تعشق ایله خالقه اولان تعشق میاننده فرق واردر * زیرا مخلوق شرف زوال اوزرینه اولوب احوالی متغیر اولدقچه قلبدن سوداسی کسلور وقولاق آنی استماع وکوز آنی رؤیتدن اوصانور جاریه مذکوره زرکردن اوصاندیغی کبی فاما خالق بویله دکلدر * زیرا هردم تجلیات متنوعه‌سی قلبی برکونه دخی عاشق وشیدا ایلر ودیده آنك آثار بدیعه‌سنی مطالعه وبصیرت مراتب خیالیه وقلبیه وروحانیه وسریه‌ده آنی مشاهده‌دن سیر اولمز وقولاق دخی انك کلام مطلقنی استماعدن فتور بولمز پس کتدکجه میل ومحبت افزون اولور شویله که اکا نهایت کلمز و بونده اشارت واردر که دارآخرت حیات حقیقیه ایله متصف اولمغله نتکم قرآنده کلور (وان الدار الآخرة لهی الحیوان) انك نعمتنه فنا کلمز و بقاسنه نهایت اولمز وبو دنیا عارف باللهه نسبتله جنت معنویه‌در نتکم صاحب المحمدیه اشارت ایدوب بیورر * مکر بن جنت ایچنده کزرون کیم بو عالمده * وخواجه حافظ کلماتنده کلور * جنت نقدست اینجا عشرت وعیش وحضور * پس جنتده عشقه فنا کلمدیکی کبی دنیاده دخی کلمز زیرا ایکیسی بله حی و باقی اولان معشوق حقیقی‌یه تعلق ایتمشدر

فرق بودر که دنیانك صورتی فانی ومعناسی باقیدر جنتك ایسه صورت ومعناسی باقیدر ودنیانك جنت حکمنده اولدیغی قلب حالنه اعتبار ایله‌در والا فی نفس الامر زندان‌در نتکم حدیثده کلور (الدنیا سجن المؤمن وجنة الکافر) حقیقتی بودر که دنیانك باطنی نور وظاهری ناردر زیرا دار محنت وابتلادر پس بو نور باطننه مظهر اولانلره نار ظاهردن ضرر یوقدر * نتکم حضرت ابراهیم علیه السلامه نار ظاهر برد وسلام اولمغله کلستان اولدی یعنی اول تروتازه‌لك ابراهیمك باطننده دائم ایدی صکره اثری ظاهرنده دخی ظهور ایلدی پس نارك دنیادن عدم ارتفاعی نورك وجودنی منافی دکلدر فاعرف جدا * وحضرة هدائی کلماتنده کلور * برکلشنده بلبل اول کیم هیچ صراروب صولمز اوله * اللهم اجعلنا من العاشقین الصادقین *

عشق آن زنده کزین کو باقیست
کر شراب جان فزایت ساقیست

بو کلام ماقبلنده اولان اجمالی تفصیلدر کزین * کاف عجمینك ضمیله امر در اختیار ایله دیمکدر کو * اصلنده که او در درجده تخفیفا الف رسمی ساقط اولمشدر * ساقی * لغتده صواریجیدر یعنی بالفعل واصطلاح شعراده باده مجلسنده قدح سوزنه دیرلر واصطلاح اهل اللهده الله تعالی درکه اقداح اسماء وصفات ایله تجلیات کیفیات بخش سقی ایدر نتکم قرآنده کلور (وسقاهم ربهم شرابا طهورا) ومفرداتده فرق ایدوب دیمشدرکه السقی والسقیا ان تعطیه ماء لیشرب والاسقاء ان تجعل له ذلك حتی یتناوله کیف شاء (معنای بیت) بودر که اول زنده‌نك عشقنی اختیار ایله که باقی ودائمدر که سکا جان افزا اولان شرابدن ساقیدر یعنی قوت جان زیاده ایدن شراب معنویدن ساقیدر یوخسه مرده‌نك عشقنی اختیار ایلمه که زائل وفانیدر که سکا جان اکسلدن شرابدن ساقیدر نتکم شراب دنیا زوال عقله سببدر اکرچه که نازکئ جسم وتلون رخساره دخی باعثدر و سائر شراب حکمنده اولان مشروبات و بلکه جمله ماسوی حق بوکا قیاس اولنه یعنی حقدن غیره تعلقده انتقاص جان واردر زیرا ظاهرك کمالنه باعث اولان نسنه باطنك نقصاننه سببدر انکیچون تن پرور اولانلرك ظاهرلری قوی و باطنلری ضعیف و ریاضت کش ومجاهدلرك

بالعکس درالحاصل شراب معنوی شراب صوری وانك حکمنده اولان کبی دکلدر انکیچون حدیثده کلور (ابیت عندربی یطعمنی ویسقینی) یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم وسائر ورثهٔ کمله اولان اطعام وسقی حقیقتده حسی مقوله سندن دکلدر اکرچه که امور حسیه ایله دخی اکرام اولنورلر بلکه اذواق وحالات وفیوض وعلوم وتجلیاتدن عبارتدر که انك قوتیله هر بری برجهان حکمنده در نتکم دیمشلردر واحد کالف وبوقوت وازدیاد جان ایله بحسب الغالب غدای صوری یه محتاج اولمیوب بدل مایتحللدن مستغنی اولورلر زیرا عروق انوار آلهیه ایله ممتلی اولوب دمدن زیاده قوت ایراث ایدرو بردخی انسلاخ تعبیر اولنان معنا ایله مریض مغلوب حکمنده بولور نتکم بالاده شرح اولنمشدر بو معنادن محروم اولان کمسنه ایسه تماسك بدن ایچون ازد یادده وتربیهٔ جسمه محتاجدر وبو تماسك قوت بولدقجه جانه استرخا حاصل اولور یعنی کندی مقامنه کوره غدا عائد اولمق حسبیله ضعف تام بولورو بوسببدندرکه اکول وشروب ونوئم اولنلرك دیدهٔ ارواحی سیر عالم ملکوت ایتمدن محجوبدر عالم خیالده واقع اولانه دخی علی الفور ونسیان طاری اولور کمل بشرك حالی ایسه بویله دکلدر انکیچون انبیا واولیانك منامی وکذلك وحی والهامی عالم یقین وشهوددندر انکیچون تفاوت ایتمز یعنی منامری دخی وحی والهام قبیلندندر بعدذا مضمون بیت تخلیه وتجلیه یه اشاتدر زیرا عشق الهی ماسوی سوزدر انکیچون بی عشق اولان کمسنه ده جمیع حجب تعینات موجوددر وشراب جان فزا شربت مسهله دن صکره تناول اولنان غداء مصلح کبیدر بوایکی معنی اولمسه سالك مرض باطندن خلاص اولمز (لمحرره)

ساقیا صون شراب معنایی * تاکه ویران ایده لم مبنایی *

* عشق آن بکزین که جملهٔ انبیا *

* یافتند از عشق او کار و کیا *

جملهٔ انبیا ده اولان همزه علامت اضافتدر انکیچون حذف او لنماز ولکن تسهیلا وتخفیفا یاجانبنه اماله ایله تلفظ اولنور سائر نظائرنده دخی بویله در ونظم ترکیده دخی جاریدر نتکم لغت شاهدی ده کلور *اوقیدم اولا تحفهٔ حسامی* کاروکیا* ایکیسنده بله کاف عربیله ایش کوج معناسنه کلور نتکم مثنویده برمحلده کلور * چون سفیها نراست

این کاروکیا * لازم آمد یقتلون الانبیاء * ولکن کیا کسر له پادشاه معناسنه دخی کلور که حدود مملکتی حفظ ایده فاما پادشاهك عز ودولت وجاه لوازمندن اولمغله کیا بو محلده معنای لازمی ده استعمال اولنمشدر (معنای بیت) بودرکه اول معشوق حقیقی ومحبوب ازلینك عشق پاکنی اختیار ایله که جمیع انبیا وکذلك کافهٔ اولیا آنك عشقندن عزو دولت وجاه ومراتب عالیه ودرجات قاصیه بولدیلر ودنیا وآخرتده معزز ومکرم اولدیلر مقصود عشق حقیقینك سبب عز وعشق مجازینك باعث مذلت اولدیغن بیاندرو بوندن فهم اولنورکه اولیا وانبیاده عشق مجازی اولمز بلکه تعشق صورتنده ابراز ایتدکاری علاقهٔ عقول عامه دن دقیق وخفی اولان معنایه محمولدرکه تجلیات متنوعهٔ حق اوزرینه مبنی ومظاهرده شهود ظاهره موقوفدر نتکم صاحب العرائس روزبهان بقلی یه مکهٔ مکرمه ده واقع اولدی یعنی بربدیع الجمالك عشقبازلغنده خرقهٔ تصوفی طرح ودستار مشیختی پریشان ایدوب شیخ صنعان وار ملامت اختیار ایلدی وآخر افاقت بولوب حالنه عودت قلدی وصدف وار سینه چاك اولمدن ال چکوب دریای وقاره غوص له خاموش اولدی (لمحرره) نه بلادر بو عشق انسانی * که قومز کندنه دل وجانی * نار غمده یقر سراپا کاه * کاه اوورا شکه غرق ایدر آنی *و بو معنی یعنی عشق حقیقی ابتدا قلب مرتبه سنه اندن روح واندن سر انسانه ظهور ایدرکه بو مراتبده اولان عشقك جمله سی مقبولدر زیرا افعال وصفات وذات حقك تجلیاتنی مطالعه ومکاشف ومعاینه یه دائردر فاما نفس وطبیعت مرتبه لرنده مردوددرکه هوی وشهوته محمولدر نتکم اوائل شرحده مفصلا بیان اولنمشدر معلوم اولکه انبیا علیهم السلام خبر واحدله معلوم اولدیغی اوزره یوز یکرمی درت بیکدر و بونلرك هر بری مشرب مخصوص اوزرینه مجبولدر که کیمنك ترازوی حالنده کفهٔ جمال وکیمنك کفهٔ جلال غالب وراجحدر و بو تفاوتك اصلی بودرکه آثار اسما احکامدن واحکام دخی احوالدن واحوال دخی بحسب الاستعداد ذاتدن متعین اولمشدر واستعداد برنسنه ایله معلل وذاتنده مجعول دکلدر زیرا ازلیدر پس هرکسك اسماسندن ظهور ایدن آثار ذکر اولنان معنی اوزینه موقوفدر بزم پیغمبریمز بدر سپهر وفا محمد مصطفی

صلى الله عليه وسلمك اعتدال مزاج واستواء دوكفهٔ حاللری دخی بوندن
فهم اولنه وامت مرحومه ده هرعصرده ذکراولنان انبیا عددنجه اولیا
موجود اولوب هر بری برینك مشربندن شرب وعلمنه وراثتله شرفیاب
اولمشدرو كاه اولور كه عدد ورثه انبیادن زائد اولوب زائدك علمنه تقسیم
اولنور و بو معنی بو امتك كمال استعدادندن معدوددر زیرا التی بیك سنه ده
بحسب التدریج ظهور ایدن اكامل بشرك بو دور قریده هرساعتده
مظاهری بولنمق فضل عظیم و لطف جسیم درکه اختصاصات
آلهیه دندر انكیچون قیامتده سكسان صف وماعداسی قرق صف
اولور دیو مصرحدر فاعرف هذا *

* تو مكو مارا بدان شه بار نیست *
* باكریمان كارها دشوار نیست *

* بار * بوراده اجازت معناسنه در انكیچون ابواب سلاطین وملوكه بارگاه
دیرلر دخول اجازته موقوف اولدیغیچون * كریم * بلا عوض ایصال
نفع ایدنه دیرلر نفع مال اولسون غیری اولسون پس كرم ماینبغی اولان
نسنه یی لالغرض افاده ایتمكدر انكیچون جلب منفعت ودفع مضرت
ایچون هبهٔ مال ایدنه كریم دیمزلر انكیچون اهل حق بیورمشلردر كه
افعال حق معلل بالاعراض دكلدر و بركسه برغیره سكین هبه ایلسه كه
اول غیر ذكر اولنان سكین ایله كندی نفسنی قتل ایدر اولسه اول واهبه
كریم دینمز الله تعالی یه كریم المآب دیمك عبادی اكا رجوع ایتدكلرنده
كناهلرندن تجاوز ایدیجی معناسنه در عباددن كریم المآب دخی بوكا
قیاس اولنه زیرا هر كسك كرمی حالنه كوره در (معنای بیت) بودركه
دیمه كه بزه اول پادشاهه یعنی معشوق حقیقی یه وصوله ووصوله سبب
اولان عشق پاكنه اذن و اجازت یوقدر زیرا كریم اولنلره ایش
كوچ دكلدر یعنی اول سالك كه كرم طبعندن واول طالب كه علو همتندن
ناشی انفاق موجود و بذل نقد وجود ایلیه البته مقصوده ظفر بولور
و سر منزل مراده وصولله شرفیاب اولور نتكم دیرلر جنتك قپوسنی
جومرد آچار پس اكر جنت صوریه واكر معنویه در بذل وانفاق ایله
آچیلور دركاه والای كبریا یه كرم وجود ایله كیریلور الحاصل بو بابده بذل
مقدور ایدن كریمه كوچلك یوقدر بلكه كوچلك نفس ومالی بذل لدن

بخیل اولانه دیرلر نتكم لطائف اصمعیده در كه بادیه ده برزن خوبرویه
ملاقی اولدیكه رخسارنده خال سیاهی دخی وار ایدی * نعت * نه سر
اولسون بو كیم برنقطه دوشدی كلك قدرتدن * رخ جانانه زینت
لالیه داغ درون اولدی * اصمعی اول زنه سؤال ایدوب اسمك ندردیدی
زن دخی مكه در دیدی یا شول رخسارنده اولان نقطهٔ سودا ندردیدی
زن دخی حجر اسود در دیدی پس اصمعی مقام خطابده انبساط وادارهٔ
كلامدن ناشی فرح و نشاط بولدقده طمعندن اذنكز اولورسه حجر اسودی
تقبیل ایده لم دیدكده اول زن دخی هیهات (لم تكونوا بالغیه الا بشق
الانفس) دیدی اصمعی دخی كوردیكه (الدراهم لجروح الدهر مراهم)
حسنجه بذل درهم ودینار دن غیری چاره سازیوق همان عقدهٔ
صعوبتی حل ایدوب وصل دلدار ایچون صرف دینار ایلدی زن دخی
بذله كوی اولوب دیلرسك حجر اسودی تقبیل واسترسك بیت عتیقی
طواف ومسجد حرامه داخل اول دیدی مقصود مدعایی تنویر ومقصودی
تمثیلدر * مارا یی جمع ایرادایلدی زیرا مراد كندی صفتنده مشترك اولنلری
درجدر انكیچون كریمان دخی صیغهٔ جمع اوزرینه ذكر اولندی معلوم
اولكه انسان كندی شهواتندن خلاص و غفلاتندن نجاتی استغراب
واستبعاد ایتمكدر زیرا قدرت آلهیه یی استعجاز كفردر وقرآنده
كلور (وكان الله على كل شئ مقتدرا) وبو بابده رجاسنی تقویت
اوزرینه استعانت مراد ایدن كمسه محروم البدایه مرزوق النهایه اولنلره نظر
ایلسون ابراهیم بن ادهم وفضیل بن عیاض وعبدالله بن المبارك وذوالنون
المصری ومالك بن دینار وغیری سادات كبار كبی قدس الله اسرارهم
وجائزدركه كریمان اهل ارشاده اشارت اوله زیرا اعتقاد پاك وحسن
استعداده ارشاد مرشد مقارن ومنضم اوله زمان قلیلده مأمول جلوه
كرحیز حصول اولور نتكم مثنویده كلور * كرتو سنك وصخره ومرمر
شوی * چون صاحب دل رسی كوهر شوی * بوندن مراد آیینه
اولغه قابل اولان طاشدركه تربیه ایله جلاپذیر اولوب مرمر صورتنده
ایكن جوهریتی ظهوره كلور والانفس مرمر جوهر اولماز نتكم بوستانده
كلور * توان پاك كردن زژنك آینه * ولیكن نیاید زسنك آینه * معلوم
اولكه زیاده دشوار اولان مقام نفسدن ترقیدر وچون فتح قریب

مقامنده باب قاب مفتوح اوله نفسك هيئات مظلمه سی زائل اولوب
مقام روحده تلویناتدن نجات بولور وفتح باب وحدت حصوله
كلدكده اثنینیتدن بالكلیه قورتلور وذنب وجوددن خلاص اولور پس
كريم اوللره كوره بو مقامانه ارشاد ایتمك آسان وغیریلره دشواردر
ولكن هدایت حقیقتده اللهه راجعدر (انما انت منذر ولكل قوم هاد)
ودیمشلردر كه انسان حیرتدن خلاص اولمغه طریقی اوزرینه سلوك
لازمدر پس ابتدا تعیین مطلب واندن طریق وصول معرفت واندن
معرفتی محصل اولان سبب واندن تحصیل غرضده آنكله استعانت
ممكن اولان امور واندن حیرتی ازاله ایدن عوائق وعوائقك
كیفیت ازاله سنی معرفت لازمدر الحاصل حقه وصولده صعوبت
واردر پس بو ایش مرشددن بتر (لمحرره) بولمین منزل وصله ارشاد *
* غم هجرانده قالدی اولمدی شاد *

كشتن آن مرد بردست حكيم
نی پی امید بود ونی زبیم

* كشتن * كاف عربینك ضمیله قتل معناسنه در * مرد * دن مراد زرگردر
(معنای بیت) بودركه مرد زرگری حكیم الیله قتل ایتمك نه رجا
ونه خوفدن اوتوری ایدی یعنی پادشاهك وكذلك حكیمك او خصوصده
نه رجاسی ونه خوفی واردر پس زرگرك قتلنه باعث وشربله قاتل
اولدیغی بو ایكی نسنه دن بری اوزرینه مبنی دكل ایدی زیرا حكیم آلهی
اولان اغراض نفسانیه دن مصوندر خوف ورجا ایسه اغراضدندر
الحاصل زرگرك قتلنده پادشاه ویا حكیم طرفنه عائد اولور جلب
منفعت ویا دفع مضرت غرضی یوغیدی اگر عرض اوزرینه مبنی اولسه
حكیم آلهی اكا ثمرت ایتمزدی مثلا مال ویا جاه ویا تسلط ور یاسندن
اوتوری قتل اولنمدی زیرا زرگرده بو معانی مفقود ایدی پس قتلی غیری
مصلحت جلیله وعاقبت حمیده اوزرینه مبنی ایدی وبرنده اشارت
واردر كه هوای نفسی قتل ایتمك رجاء جنت وخوف نار ایچون دكلدر
زیرا حدیث قدسیده كلور (ومن اظلم ممن عبدنی لجنة او نار الم اكن
مستحقا لان اعبد اولم اخلق جنة ولا نارا) ولكن بو معنی تفرید طریقیله
حاصل اولور كه ذاتی انفس وآفاقدن تجریددر وقرآنده كلور (لا یمسه

الا المطهرون) یعنی هویت حق وذات احدیه یه وصول جمیع
مراتبك تعلقاتی ادناسندن تطهر ایله در وبو سره اشارت ایلیوب
حدیثده كلور (واعوذبك منك) یعنی حقیقتده خوف اللهدندر بوخسه
مظهر قهر اولان دوزخدن دكل زیرا دوزخ مراتب صفاتك آثارندندر
بهشت دخی بوكا قیاس اولنه وصفات ذاته منتهی اولوب پس هر نسنه نك
مبدئی ذاتدر وذاته وصولده نسب واضافات منقطع اولوب امید
وبیم قالماز زیرا بو معنی نك متعلقی غیردر او مقامده ایسه غیر یوقدر

اونكشتش از برای طبع شاه
تانیامد امر والهام اله

* طبع * مزاج آدمی یه اطلاق اولندیغی كبی طبع جماد دخی دیرلر یعنی
مبدأ حركت اولانه طبع دیرلر گرك كندی حركتنه شعوری اولسون
وگرك اولمسون مثلا صورت حجریه كبی كه هابطه نك مبدئیدر ولكن
اول حركتنه شعوری یوقدر طبیعت ایسه حركتنه شعوری اولمیانه
مخصوصدر پس طبع اعمدر وفضلانك خوشجه طبیعتی واردر دیمك
فاسددر زیرا آدمی عاقلی جماد منزله سنه تنزیلدر وشاهدی لغتده
* طبعی وطبیعتیدر آدمك نهاد وسرشت * دیدیكی صحیح دكلدر مگر
غلط مشهور اوزرینه محمول اوله بونك دخی وجهی یوقدر زیرا لغت
غلط اوزرینه مبنی اولمق بعیددر وصوفیه دیدیلر كه طبیعت ملكوت
جسمدر یعنی شول قوتدر كه اجسامه ساریدر واجسام مطلقا عنصری
وفلكی اولسون وبسیط ومركب اولسون كمال طبیعیسنه اول قوت ایله واصل
اولور روح ایله جسد كبی پس طبیعت دیدیكاری صورت نوعیه نك غیریدر
زیرا صوره نوعیه بعض اجسامه مخصوصدر طبیعت ایسه بین الكل مشتركدر
وبو طبیعت اشارت اولندیغی اوزره حیوانده روح حیوانی منزله سنده در كه
فعل وانفعال انكله تمام اولور اسم موجده مظهردر واسم موجد دخی
رب اسمنك خدامندندر پس بو تقریردن فهم اولندیكه صوفیه قاتنده
طبیعتك جماده اختصاصی یوقدر انكیچون انسانه كوره اصلاح طبیعت
ایلدی دیرلر * الهام * بطریق الفیض قلبه القا اولنان معنادر والهام
ایچون موكل ملك واردر كه قلوبه نازل اولور ولكن انبیایه نزولی شرع

مطلب الفرق بین الطبع والطبیعت

مستقل ایله واولیایه اتباعله ومتبوعلری اولان نبی نك کتوردیکی شرعك حقایقنی افهام ایله‌در پس نقدر حقایق وارایسه باطن شرعدر که خواص الهام اولنور و بعض فیض دخی واردر که بلاواسطه در تتکم مراتب محلنده مبیندر (معنای بیت) بودر که حکیم آلهی زرکری پادشاهك طبعی وکذلك کندی خاطری ایچون قتل ایتمدی تاکه اکا امر خداوالهام الهی کلمدی یعنی واقع اولان قتل فرمان حقه مضافدر یوخسه حرکة نفسانیه‌یه دائر دکلدر * زیرا غرض نفسانیه اوزرینه مبنی اولسه فرمان حقه مراجعت اولنمزدی * بونده اشارت واردر که انبیا واولیادن صادر اولان امورك جمله سی داعیهٔ قویه اوزرینه مبنی واشات حقه دائردر * زیرا نفسدن بالکلیه خلاص اولنلرده حرکات نفسانیه اولمق ممتنعدر بناء علی هذا انبیا وکمل اولیایه اعتراض ایتمك جهل عظیمدن ناشیدر * ودیمشلردر که حقه وصولدن صکره صادر اولان افعالك جمله‌سی شرعدر که معتقد اولنلره اقتدا ومتابعت لازمدر زیرا پادشاهلرك افعالی قانون اولدیغی صورنده مظاهر حقیقتك افعالی قانون طریقت اولمق بطریق الاولی در نتکم (السلطان ظل الله) مقاله سندن اخذ اشارتله قادر اولنلره روشندر * وباقی لطائفندندر که شعرنده کلور * اهل عشقك ناله سنی قامتی چنك ایلدك * پادشهسن اندیکك شمدنکرو قانون اولور *

* آن پسررا کش خضر ببرید حلق *

* سر آنرا در نیابد عام خلق *

* پسر * دن مراد خضر علیه السلامك قتل ایتدیکی اوغلاندر که قرآنده مذکوردر اسمی جیسور در جیم ایله ویا حبسوردر حائله و بعضلر دیمشلردر که حینوندر نتکم امام سهیلی تعریف واعلام نام کتابده بیان ایتمشدر وپدرنك اسمی کازیرا وما درینك سهوی ایدی * کش * اصلنده که اش درضمیر پسره راجعدر * خضر * کتف وزنده بلیابن ملکانك لقبیدر ولقب اسما قبیلندندر ولکن اسم مجرد کبی دکلدر مدحی و یاذمی اشعار ایدرمذکورك نبوتنده وحالا حیاتنده اختلاف اولنمشدر وخیالی چلبی حاشیه سنده کلور (ذهب العظماء من العلماء الی ان اربعة من الانبیاء فی زمرهٔ الاحیاء الخضر والیاس وعیسی وادریس فی السماء)

پس بوندن نبوتی دخی راجح اولمق لازم کلدی حدیث مشارقده ذکر اولندیغی اوزره خضر تسمیه سنه سبب بودر که اوتوردیغی برنقدر خشك وکیاهدن خالی ایسه‌ده سبزه زاراولور وتر وتازکی بولوردی زیرا حیات حقیقیه اربابنك حیاتی اجزاء عالمه ساریدر * آنکیچون جبرائیل علیه السلام راکب اولدیغی فرس الحیوة نام اسبك که حیزوم دخی دیرلر موطئ قدمی تروتازه اولمغله سامری اکا مطلع اولوب اورادن برقبضه خاك آلوب صکره کوساله زرین اوزرینه نثارایلدکده خوار ظاهراولدی و فخر کائنات علیه اکمل التحیات دخی قبل البعثة سوار اولسه‌لر بطریق الارهاص ذکر اولنان معنی ظاهراولوردی فکیف بعد البعثة نتکم محمدیه‌ده کلور * نه‌یرده مرکبی کسته چمن چیچك اولوردی خاك * وخضر علیه السلام قرآنده مذکور اولان اسکندر یونانی که ذوالقرنین الاکبر دیدلر آنك وزیری اولمشدر وظلماته دخول ایدوب آب حیات نوش ایتدیکی مشهوردر و بو ایکیسنه اشارت ایدوب دیوان حافظده کلور * نه عمر خضر بماند نه ملك اسکندر * نزاع بر سر دنیای دون مکن درویش * زیرا خضره آب حیات سببیله عمر جاوید احسان اولنمشدر واسکندر اکرچه شرق وغربه مالك اولمشدر اما آب حیاتدن محرومدر نتکم خواجه حافظ شعرنده کلور * سکندررا نمی بخشندآبی * بزور وزر میسر نیست این کار * مذکور اسکندر حضرت ابراهیم علیه السلام ایله معاصر اولدیغی کتب تواریخده مسطوردر ایمانی متفق علیه در ونبوتی مختلف فیه در * وبر سکندر دخی واردر که اکا ذوالقرنین الاصغر واسکندر رومی دخی دیرلر که حکما مشاهیردن ارسطا ایس اکا وزیر اولمشدر مصر قربنده اولان اسکندریه‌ده نصب میل ووضع آیینه ایدن بو اسکندردر نتکم باقی نظمنده کلور * جام املاك در سنك آیینه روی انورك * آدی وار جام جمك آیینهٔ اسکندرك * وبونك زمانی حضرت عیسی علیه السلامه قریبدر وکفری متفق علیه در و بو ایکی اسکندرك میانی فرق اتمیوب علما وشعرادن چوق کسنه غلطه دوشمشدر حتی قاضی بیضاوی (ویسئلونك عن ذی القرنین) آیتی تفسیرده ذوالقرنینی اسکندر رومی ایله بیان

مطلب تحقیق اسکندر

اندو کنده نخطهٔ اولنمشدر وصائب دخی بو مسلکه سالك اولمغله
غلط ایدوب دیمشدر * رقم نام تو بر صفحهٔ آیینه بس است * ای سکندر
بخدا چشمهٔ احیوان مطلب * وینه دیمشدر * به هر که هر چه
سزاوار بود بخشیدند * سکندر آینه وخضر آب حیوان یافت * یعنی آیینه
صاحبی اولان اسکندری ظلماته داخل اولان اسکندر قیاس ایتمشدر
نتکیم خضری آنك اوزرینه عطف ایتدیکی ظن مذکوره قرینه در
والعلم عند الله و * حلق * حاء مهمله ایله بوغاز ومعجمه ایله مخلوق قدر اولکیسی
اولکیدن وایکنجیسی ایکنجیدندر * عام خلق * اصلنده تشدید ایله درخاص
خلقك مقابلیدر بوراده ضرورت ایچون تخفیف اولنمشدر زیرا
مخفف اولان عام سنه معناسنه در سال کبی عام خلق اودر که حقایق
امور ودقایق احوالی ادراکه ذهن ثاقب و یرمشدر * پس بونلرك درجاتی
متفاوتدر خاص خلق بونلرك خلافیدر پس بونلرك طبقاتی متصاعددر
(المحرره) چونکه انسان اولو بدر رطبقات * کیمی برقات بیلور کیمی
قات قات * اعتماد ایتمه عامهٔ ناسه * واریکن خاص کبی شویله ثقات *
(معنای بیت) بودر که اول اوغلانی که خضر علیه السلام آنك بوغازینی
کسدی یعنی قتل ایلدی آنك سرینی عوام ناسدن اولان ادراك ایدهمز
زیرا اسراره عوام ایچون یول یوقدر بلکه آنی خواص ناسدن اولنلر بیلورلر که
عقل سلیم وطبع مستقیم اربابی اولدقلرندن ماعدا الهام وکشف
وفراست حقیقیه ایله سائرلردن ممتاز اولمشلر وصور اشیاده دقایق
معانی یه اطلاع تام بولمشلردر نتکیم حدیثده کلور (رب ارنا الاشیاء کما هی)
وتفاسیرده مبین اولدیغی اوزره اصل قصه بودر که حضرت خضر
حضرت موسی ایله علیهما السلام سفینه دن برون اولدقلرنده
لب دریاده کیدرکن بر قریه یه مرایدوب اول قریه نك خارجنده بر پسر
زیبا روی وبلند قامت کوردیلر که کودکان ایله ملاعبه ایلردی
پس خضر اول پسری بر دیوار اردنه کوتوروب ابهام وسبابه ووسطی
دیدکلری اوچ برمغیله اشارت ایدوب باشنی قلع وآنی قتل ایلدی
موسی علیه السلام بوخصوصده سبب ظاهر اولمامق حسبیله اعتراض
ایتدکده خضر علیه السلام دخی اعلام حقله حقیقة الحاله واقف
اولمغله جواب ویروب دیدیکه بو اوغلان کفر اوزرینه مطبوع ومجبول

ایدی * نتکیم حدیثده کلور (ان الغلام الذی قتله الخضر طبع کافرا)
وکوردم که پدر ومادرینك بوکا محبتلری وار (وحب الشیء یعمی ویصم)
وفقیجه فرزند یوزندن ضلالته وقوعلری غالبدر پس ضرر فرزند انلره
ساری اولمق خوفندن بوکار حیرت افزا صادر اولدی (سؤال اولنورسه که
بر حدیثده کلور که (کل مولود یولد علی الفطرة) پس بچه کفر اوزرینه
مجبول اولور (جواب بودر که فطرة ایله مراد قبول اسلامه استعداددر *
بومعنی ایسه جبلیتنده اولان شقاوتی منافی دکلدر * و بردخی بودر که
فطرت ایله مراد الست بربکم سؤالنه جوابده بلی دیدکلریدر *
(سؤال اولنورسه که اول اوغلانك ابوینی بحسب الظاهر مؤمنلر ایدی
پس اوغلان ابوینه تبعیت حکمیله مؤمن اولمق کورینوردی بناء علی هذا
بالفعل کفر وقوعندن اول قتله مساغ نه وجهله در (جواب بودر که
ع * علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد * قبیلندندر اوغلانك
سعادت عارضه سنه اعتبار یوقدر انکچون حدیثده کلور (السعید سعید
فی بطن امه والشقی شقی فی بطن امه) بطن امدن مراد بطن ام
صوریه در که مرآت ام الکتابدر پس علم حق متغیر اولماز محو واثبات
قبول ایدن لوح محفوظ مرتبه سیدر که مرتبهٔ برزخیه در بوندن فهم
اولنور که روز فردا اطفال ومجنونین وبونلرك امثالی ایمان وکفرله امتحان
اولنورلر تا که محبت بالغیب ایله ملزم اوله لر نتکیم بعضیلر ذاهب اولمشلردر
والعلم عند الله وبو معناده قبل البلوغ وفات ایله بعد البلوغ اهلاکك
میاننده فرق قالمز زیرا ازلا کفر اوزرینه مجبول اولان ابدا بچه سعید اولمز
وبالعکس وبو مقام مزالق اقدامدندر ملاحظهٔ صحیحه و بلکه کشف تام کرکدر
زیرا بو صورتده غلام مذکورك پدر ومادرینك ایمانلرینه اعتبار قالماز زیرا
بعض عوارض ایله زوال قبول ایتمك شاندندر بلوغ غلام کبی پس
انلری صیانت ایچون غلامی قتلده فائده ندر معلوم اولکه ظاهر
شرعده قتل نفس ایتمك محظوردر اما باطن شرعده جائزدر یعنی
خواتیم اموری مکاشفیه قادر اولانه کوره مرخصدر زیرا مکاشف اولان
بطریق الکشف بیلور که اول مقتولك حیاتی کندی نفسنك شقاوتنه
سبب اولدیغندن ماعدا بلکه غیریلری دخی افساده باعث اوله ابوین
کبی زیرا کرچه کفر وشقاوت اوزرینه مجبولدر فاما کمال شقاوتنه طول

حيات وايمان كفره مباشرت ايله بالغ اولور بو مسئله دخى دقيقدر زيرا
بو مادده قاضينك علمى كفايت ايتمز بلكه حكم لاحق اولمغه خارجدن
شهادت عدل كركدر نتكم محلنده مبين در مكر بو ماده شارعه كوره اوله
نتكم رسول الله صلى الله عليه وسلمك خصايصندن اولمق اوزره نيجه
امور ايراد اولنمشدر (سؤال اولنورسه كه نيچون الله تعالى اول اوغلانى
ايمان اوزرينه مجبول ايتمدى تاكه ابوينه مضرتى سارى اولميه (جواب
بودركه علم معلومه تابعدر معلومك حالى بحسب الاستعداد كفر وشقاوت
اولمجق اكا ايمان وسعادت تعلق ايتمز مثلا بركسه نك كيسه سنده فلوس
اولسه انك اخراجنه مأمور اولان كيسه فلوس يرينه دينار چقرمق
محالدر وبعض عرفا ديمشلردر كه مقتول اولان اوغلان زياده بهجت
وبها وحسن وملاحت اوزرينه مجبول ايدى پس حضر خوف ايتديكه
اهل حق انده ظاهر اولان نورله مستأنس اولوب واسطيه تعلق
حسبيله مشاهده حقدن غافل اولالر نتكم عيسى عليه السلام ايله نصارى
فتنيه دوشديلر نتكم محمديه ده كلور * والدى مريم بكر ايكن بر شمه حسنكدن
اثر * اول سببدن طپديلر عيسايه چندين ماه وسال * اكرچه كه شهودده اتم
اولان ظاهر ايله مظهرك ميانني بلا مزاحمه جمع ايتمكدر واحدهما
ايله آخردن محتجب اولمامقدر پس رفع وسائط ايچون قتل ايلدى
وقتلى دخى احكام قدردن ايدى حضرت موسانك اعتراضى مقتضاى
حالى اولديغى كبى فاعرف جدا پس بو تقرير سمع جانكه رسيده
وبو تحرير رشته ادراككه كشيده اولديسه پادشاه وحكيم وجاريه نك
حالى دخى سكا معلوم اولدى زيرا زركرك حياتى جاريه نك هلاكنه
باعث اولديغندن ماعدا پادشاه دخى بحسب الظاهر متضرر ايدى
وبر يرده موجب قتل اولسه دخى حاكم اول وقت بحسب الرأى سياست
طريقيله قتل ايتمك جائزدر نتكم سارقى قطع يد يرينه صلب ايتمك واردر
كتب فقهيه ده مسطور اولديغى اوزره وكذلك مبتدع اولان كيمسه
خلقى كندى سوء اعتقادنه داعى اولسه ضرر عامى دفع ايچون قتل
اولنور پس چون حكيم مسئله دن خبردار وحقدن آكاه ايدى لاجرم
اصلاح حال ايچون زركرى قتل ايلدى اكر مرحمت ايدوب قتل ايتمسه
اختلال نظام حاصل اولور واجزاء عالم انحلال بولوردى پادشاه وحكيم

نتكم ديمشلردر كه
ساحر ساعى بالفساد
اولسه يعنى
سحر ايله تمريض
واهلاك ايلسه
قتل اولنور وحسن
زركر دخى سحر
نوعندندر منه

ايسه مأمور اولدقلرى جهتدن محافظه دن خالى اولمامق كركدر انكيچون
انبيا عليهم السلامك سيف ايله بعثلرى رحم جبليلرينه مانع دكلدر زيرا
كاه اولور كه مرحمت قهر يوزندن اولور پس حقيقتده قتل زركر نظام
حاله دائردر اغراضه دكل نتكم بالاده بيان اولندى بوندن فهم اولنديكه
فساد زركر يوزندن اولمغله زركر قتل اولندى جاريه جهتندن اولسيدى
جاريه قتل اولنوردى وچون زركر قتل نفسه اشارت ايدى وهوى
دخى نفسك كوزنه اشيايى تزيين وآنى معنى اهلاكه افساددن خالى
دكل ايدى لاجرم مرشد كامل ومربى واصل انده رياضات شاقه
ومجاهدات عظيمه سيفى ايله قتل وازاله اولندى تاكه نفس اكا تعشقدن
خلاص اوله وروح وسائر قوايه ضررى طوقنميه وعالم وجود نظام پذير
اولوب روحك دخى بو بدنه تعلق ايتدوكنه دكه وبوندن فهم اولنور كه
نفسى قتل ديدكلرى هواسنى ازاله در والا نفس آلت ومطيه روحدر
(لمحرره) نيجه قتل ايلسون نفسن كشى * ضررى بو وجوده ساريدر
ضررى عام اولمجق بر شخصك * قتلنه حكم شرع جاريدر *

* انكه از حق يابدا ووحى وجواب *
* هر چه فرمايد بود عين صواب *

* وحى * اصلنده اشارت سريعه ديرلر انبيا واوليا عليهم السلامه القا
اولنان كلام خفى يه وحى اطلاق اولنديغى سرعتنه بنادر يعنى سرعتله
ادراك اولنور شويله كه فهم وافهام ومفهوم برى برينك عينى اولور
نتكم الهام آكهيدن مذاقى اولنلره خفى دكلدر معلوم اولكه الله تعالينك
بشر ايله مكالمه سى اوچ وجه اوزرينه در نتكم قرآنده كلور (وما كان
لبشر ان يكلمه الله الا وحيا او من وراء حجاب او يرسل رسولا فيوحى باذنه
ما يشاء) اولكيسى وحى طريقيله دركه معناسى ذكر اولندى بودخى
يا الهام ايله وياخود منامده القا ايله اولور قلب اوزرينه القا اولنمق جسد
اوزرينه القادن اشددر نتكم كلور خصوصا كه صلصله جرس صورتى
اوزرينه وارد اوله اصلى بودركه انسان عالم جسددن اخذ ايده كلمش وانكله
قوت انس بولمشدر پس انسلا خده ملك وارد اولدقده عالم طبيعتدن
عالم روحه نقل ايدر وبو انتقال عادتدن خارج والف غايته مغاير اولمغله
سبب تغير ومدار شدت اولور وبو تقريردن فهم اولنور كه وحى انبيا

واولیایه شاملدر شوقدر واردر كه وحیده شایع اولان وحی تشریعیدر
نتكم حدیثده كلدر (انقطع الوحی وبقیت المبشرات رؤیا المؤمن) پس
تأدبا فرق ایدوب وحی والهام دیمشلردر ومنام حالنده اولان الهامه
وحی مبشرات دیرلر تاكه وحی تشریعیدن متمیز اوله وكاه اولور كه
تعریف دخی اطلاق اولنور مقصود تعریف آلهیدر الحاصل الهام
آلهی ووحی مبشرات طرف كبریادن اولمغله دخی تشریع كبیدر
بوسببدندر كه مثنویده كلور * این نه نجومست ونه رملست ونه خواب * وحی
حق والله اعلم بالصواب * ولكن الهامده ووحی مبشراتده ملك توسط ایتمز
توسط ایتدیكی صورتده مغیب وغیر مشهوددر زیرا ملكی شهودله كلامنی
سماعك مبانی جمع ایتمك انبیایه مخصوصدر پس اولیا كلام ملكی
اشیدرلر سه كندن كورمزلر وكوررلر سه مكالمه ایتمزلر ودیمشلردر كه
رسول الله صلی الله علیه وسلمك موتیله وحی تشریع منقطع اولمشدر پس
حالا نه نبی مشرع ونه نبی متابع واردر نتكم بومعنایه (لانبی بعدی) شاهددر
ولكن وحی مبشرات اكرامت ایچون الی یوم القیام باقیدر وبومعنایه
نبوت تحقیقیه دیرلر كه حق تعالیدن انبا واخبادر ولكن ولی یه نبی اطلاق
اولنمز هرنقدر الهام صحیح وكشف صریح اهل ایسه ده زیرا نبوت
عرفده نبوت تشریعیه ده مستعملدر پس اطلاقنده خلط مراتب واختلال
نظام واردر بوسببدن اطلاق ایدنه تأدیب لازم كلور فاعرفه (ایكنجیسی
وراء حجابدندر نتكم حضرت موسی علیه السلام وراء حجاب نورده
ایكن شجرده كلام حقی اشتدی اولیایه واقع اولان هواتف غیبیه
دخی بویله در ولكن انبیایه كوره محادثه ایله شهود متكلم مجتمع اولمق
جائزدر زیرا قوت حاللری واردر مكر بوموطنه كوره مجتمع اولیه كه
حبیب الله صلی الله علیه وسلمدن غیریه میسر اولمامشدر اودخی حد دنیانك
خارجنده واقع اولمشدر اولیایه كوره ایسه مجتمع اولمازز برازیاده بهت وحیرت
ایراث ایدر مكر كه حضرت مثالده تجلی واقع اوله یعنی بوحضرتده اولیا
دخی مكالمه ایله شهودی جمع ایدرلر زیرا تنزلات صورتنده واقع وروح
اوزرینه جاریدر وروح اوزرینه وارد اولان تجلیاتده جسد متلاشی اولمز
زیرا روح صورت جسدی محافظه ایدر بی روح اولنلرك صورتلری ایسه
متفرق اولور انكیچون طور موسی پاره پاره اولدی وموسی بعد زمان

افاقت بولدی پس قلب اوزرینه واقع اولان تجلیده بشری غائب اولیجق
تجلیء مذكور بشریت اوزرینه وارد اولمق لازم كلسه حال نیجه اولور
یعنی جسد اول سطوتیه تحمل ایتمز زیرا بنیهء انسانیه ده ضعف
واردر بوسببدندر كه اولیاء ادنای قهریله متألم اولورلر مكر بشریتدن
مأخوذ اولەلر فامانیچه اجلاف ناس واعراب بوادی واردر كه حكام
انلرك جلودنی سلخ ایدرلر وانلردن اصلا ضجرت ظاهر اولمز سببی ضعفك
حقیقتنی فقداندر (لمحرره) اورسەلر دست قهرله متین * جسد جاهل
اولور دخی متین * (اوچنجیسی خارجده ملك واسطه سیله در كه انبیا
علیهم السلامه اختصاصی واردر یعنی اولیایه حاصل اولان الهام سمادن
انزال معنوی ایله وجه خاصدن اولدیغی كبی انزال صوری ایله وجه
عامدن دخی اولور انكیچون علوم انبیا اصل واتم واشمل وعلوم اولیا
تبع وتام وشاملدر اكرچه كه بونلرك وحیی دخی جانب رب العرشه مفتوحدر
ولكن هر اخذ بردكلدر رویا اكرمعنا ایله شرفیاب اولان صورت ومعنانك مجموعیله
مكرم وممتاز اولان كبی اولماز وبو قسمده خطاب ملك خطاب بشر كبی ظاهر
جسد اوزرینه وارد اولور وجبریل علیه السلامك دحیه رضی الله عنه صورتنده
ظهوری حقیقت ملكیه سنی منافی دكلدر انكیچون حدیثده كلدر (ان جبریل
اتاكم لیعلمكم دینكم) یعنی دحیه صورتنده نازل اولدیغی حالده جبریل اطلاق
اولندی زیرا ناظره نسبتله صورتی متبدل اولمغله حقیقتده استحاله
لازم كلمز الحاصل جبریل اول حالده نه بشر محض اولور ونه خود بشریت
ایله ملكیتی جمع ایدر ونه خود حقیقت ثالثه دینلور زیرا ملك حقیقتده
صورت بشریه مخالفدر صورت جنه مباین اولدیغی كبی ولكن صورت
بشریه ده تمثل واقع اولمغله اول صورتك احكامی دخی اكا تابع اولور كلام
وحركت معتاده وضحك وبكا وامثالی كبی وسائر قوای انسانیه دخی
اكا قیاس اولنه زیرا اول وقتده اكا انسان خیالی دیرلر پس انسان حقیقیه
مضاف اولان انسان خیالیه دخی مضاف اولور * وقتیكه صورت
بشریه دن منخلع اولسه ذكر اولنان احكام دخی زائل وذاهب اولور
وبوسرك سببی بودر كه جوهر عالم اصلده امر واحددر وامر واحد
كندی حقیقتندن متغیر اولمق ممكن دكلدر پس اول جوهرده هرنقدر
صورت ظاهر اولورسه جملەسی عارضدر شویله كه هر زمان فرد ده

رسول الله صلی
الله علیه وسلمك
موت حالنده
مقاسات شدائد
ایتدكلرینك
سری بومقامدن
فهم اولنه *

استحاله ایتمکده در زیرا الله تعالی علی الدوام ایجاد وامثال اوزرینه در وهو الخلاق العلیم صورت عبارتده وارد اولان کلام الهی دخی بوکا قیاس اولنه یعنی کلام ازلینک السنهٔ مختلفه اوزرینه ورودی فی الحقیقه امر واحد اولدیغن منافی دکلدر مثلا قرآن کلام اللهدر که ذات حقله قائم برصفتدر وغیر مخلوق قدر بو معنایه کوره کسوت عربیه دن معرا وسائر قیوددن مبرا در لباس عربی ایله ملبوس اولدیغی تنزلاته کوره در تاکه بو عالمده نظمنی اخذ ومعناسنی فهم ایتمک آسان اوله وکلام حق حرف وصوتله استماع ایتمک جبرائیلی صورت دحیه ده مشاهده کبیدر وجبرائیلک رب العالمین دن سماعی وکذلک رسول اللهک لیلهٔ معراجده سماعی وکذلک موسی نک طورده سماعی رسول اللهک جبرائیلی کندی صورت خاصه سنده رؤیت کبیدر فاعرف جدا فانه مما ینفعک قطعا * جواب * بوراده خطاب معناسنه در خطاب اوزرینه اختیاری صوابه توافق ایچوندر صواب خطانک ضدیدر ثواب عقابک مقابلی اولدیغی کبی (معنای بیت) بودر که اول مکاشف ومعاین که حقدن دخی خطاب بوله ووجه خاصدن حقه توجه تامی اوله هرنه امر ایدرسه عین صواب ونه بول کوسترسه محض ارشاد اولور زیرا حق تعالینک کندی ذاتنده سهو وخطا جائز اولمیجق اندن خبردار اولان اهل حقده دخی جاری دکلدر * وکذلک وحی وخطاب ارسال رسول ایله اولسه دخی خطا یوقدر زیرا سفیر وحی اولان ملک خطادن محفوظدر والاعتماد قالمز انکیچون قرآنده جبریل امانت ایله وصف اولنوب امین دینلدی وجملهٔ ملائکه حقنده کلور (لایعصون الله ماامرهم ویفعلون مایؤمرون) وکل بشر وملائکه نک سهو وخطا شاننده ن اولمق صدورنی مستلزم دکلدر زیرا حضور دائم مانع ومزاحمدر نته کم صائمک صوم دائما خاطرنده اولسه مفسداتدن بری اولور (سؤال اولنورسه که سهو وخطا بشرک شاننده ن اولمق ملکک دخی اولمغی مستلزم دکلدر (جواب بودر که عدم عصیان ایله ممدوح اولمق شاننده ن اولمغی مقتضیدر زیرا اکر انسان واکر ملک شانلرندن اولمیان نسنه یی نفیله مدح اولنمزلر فاعرف

آنکه جان بخشد اکر بکشد رواست
نائبست ودست اودست خداست

* دست * بوراده یا تصرف معناسنه در ویا تخییل طریقیله در زیرا الله تعالی جارحهٔ انسانیه دن منزهدر یعنی خدا لفظی بر متصرفدن استعارهٔ بالکنایه ودست لفظی استعارهٔ تخییلیه در که انکله دسته مشابه اولان صورت مخترعه مراد اولنمشدر معهذا حق تعالی حقنده دست ایراد اولنمق دست خلقه اجتماعی سبیله مشاکلهدر تخییلیه یه حسن زائد ایراث ایدر وبو مقامده لطائف غریبه واردر که روح البیان تفسیرنده سورهٔ فتحده مسطوردر (معنای بیت) بودر که اول کمسنه که جان بخش ایلیه ونفخ روح وافاضهٔ حیاته باذن الله تعالی قادر اوله حضرت عیسی وامثالی کبی اکر قتل وهدم بنا ایدرسه روا وسزادر زیرا سر حیات ایله متحقق اولمغله ایکیسیده الندن کلور نته کم ابو یزید بسطامی قدس سره نملهٔ مرده یه نفخ ایدوب احیا ایتمش وفیض نفسیله حیات نو بخش ایلمشدر سائرلر دخی بوکا قیاس اولنه وبو مقوله جمله دن فانی وحقله باقی اولوب جان بخش ایتمکه قادر اولان کمسنه نائب حق وخلیفهٔ کبریادر وانک الی حق الیدر وتصرفی تصرف خدای ازلیدر زیرا نائب منوب عنهک سریله متحقق وخلیفه مستخلف عنهک صورتیله قائمدر انکیچون کمال اتحاد ونهایت اتفاقی بیانده انک الی همان بنم الدر دیرلر وبو اطلاقه اشارت ایدوب قرآنده کلور (من یطع الرسول فقد اطاع الله) و برمحلده دخی کلور (ومارمیت اذرمیت ولکن الله رمی) و برموضعده دخی کلور (ان الذین یبایعونک انما یبایعون الله یدالله فوق ایدیهم) یعنی تحت الشجره ده واقع اولان بیعت الرضوانده ید رسول الله یدالله در که ایدیٔ اصحابک فوقنده در الحاصل عادت عرب اوزرینه بطریق اخذ الید واقع اولان مبایعه ده اصحابک اللری اوزرنده اولان ال صورتا رسول اللهک وحقیقتده اللهکدر زیرا رسول الله ذات وصفات وافعالی حقده افنا ایتمشدر وحدیثده کلور (الحجر الاسود یمین الله فی ارضه فمن لم یدرک بیعة رسول الله فمسح الحجر فقد بایع الله ورسوله) و برروایتده کلور (الرکن یمین الله فی الارض یصافح بها عباده کما یصافح احدکم اخاه) کما فی المقاصد الحسنة للسخاوی بوندن حجر اسودی تقبیل ایتمک یمین رسول اللهی تقبیلک صورتی ویمین رسول اللهی تقبیل ایتمک یمین اللهی تقبیلک سریدر زیرا کعبه ذات احدیه صورتیدر ذات احدیه ایسه رسول اللهه جمیع اسما وصفاتیله

تجلی ایلمشدر پس اول نسنه که صورت حقدر حقیقتده صورت رسول اللهدر حج ایتمك وخصوصا تقبیل حجر شاهد توحید اولمغله بحسب الظاهر حجر یمین یرنه وضع اولندی حقیقتی ایسه یمین رسول اللهدر پس خارجده شهادت توحیده تقبیل حجر وحقیقتده یمین مدار اولدی ولکن رسول الله موطن دنیادن انتقال ایتمکله یمینك سری ورثه کملك ایلرینه انتقال ایلدی بو معنایه یمین رسول حالا بین الناس باقیدر الحاصل وارث اکملك یمینی تقبیل ایتمك رسول اللهك یمینی تقبیل وانك یمینی تقبیل ید اللهی تقبیلك عینیدر پس یمین وارثی تقبیل ایتمك بالواسطه یمین اللهی تقبیل حکمنده اولدی زیرا سلسله‌لرنده نهایت بولدی وبو سر جهتدن خبردار اولان یمین رسول الله ایله یمین وارث اکملی فرق ایتمیوب بیعة الرضوان تحتنده داخل اولمق لازم کلدی فیا ربح المرزوق ویا خیبة المحروم (لمحرره) * نیجه بر شاهراه کعبه‌یه کت * داخل بیعت اولمغه سعی ایت * بوله کور طورمه مرشد ناطق * اوله کور صامت اولاندن ساکت * وذکر اولنان تقریردن مقام حبیب ایله مقام خلیلك میاننده فرق عظیم ظاهر اولدی زیرا کعبه حقیقتده مقام حبیبه ناظردر انکیچون مقام ابراهیم مقابله‌سنده باشقه محمد وضع اولنمدی پس مقام ابراهیم ایله کعبه‌نك صورتده فرقی نقدر ایسه مقام خلیل ایله مقام حبیبك حقیقتده فرقی دخی اوقدردر بوندن ظاهر اولدیکه حضرت ابراهیم کعبهٔ بناء اتمسنده رسول اللهه خدمت ایتمش اولدی ومن وجه متبوع اولدیغی رسول اللهه تابع وانك امتندن اولمغی منافی اولمدی فاعرف جدا *

> همچو اسمعیل پیشش سر بنه
>
> شاد وخندان پیش تیغش جان بده

* اسمعیل * حضرت ابراهیمك علیهما السلام فرزند دلبندلریدرکه ابو العرب درلرکم برادری فروغ تنور وزنی اورزه ابو العجم در اسمعیل لفظ عبرانیدر معناسی مطیع الله درلرکم اسحاقك معناسی انسان مذکور ایله ضحاك دیمکدر ومعالم التنزیلده کلورکه حضرت ابراهیم والد خصوصنده دعا ایدوب اسمع یا ایل دیردی ایل کسر لام الله معناسنه‌در اسماعیل دنیایه کلدکده انکله تسمیه اولندی * پیشش * ضمیری بیت سابقده انکه لفظنك مشار الیهنه راجعدر * خندان * کلیجی معناسنه‌در کوکل شاد

اولمه‌نك اوازمندندر * تیغ * ناملی کرك بچاق وکرك قلیج اولسون ودقایقده کلورکه تیغ مطلقا تیز وکسکین نسنه‌در دمردن اولسون غیریدن اولسون اصلی تیزدر زاغینه تبدیل اولنمشدر شمشیر خصوصله قلیجه دیرلر اما خنجرك او آلت معروفه‌یه اختصاصی بوقدر بیوك بچاغه‌ده خنجر دیرلر (معنای بیت) بودرکه حضرت اسمعیل حضرت ابراهیمك علیهما السلام بچاغنه تسلیم اولوب اوکنده باش قودیغی کبی نتکم قرآنده کلور (فلما اسلما وتله للجبین) سن دخی جان بخش ایتمکه قادر اولان اهل وحیك وناثب حقك حضورنده باش قوواکا منقاد اول شاد وخندان انك قلیجی وبچاغی اوکنده جان ویر یعنی جان ویرمکك کراهت طریقیله اولمسونکه جهلدن ونقصانلقدن ناشیدر بلکه طوع ورضا طریقیله اولسونکه معرفتدن وکمالدن حاصلدر نتکم قصهٔ ذبح اسمعیله عرض اولندقده بیوردی (یا ابت افعل ما تؤمر ستجدنی ان شاء الله من الصابرین) ولکن صبر ایله تعبیر ایتدیکی پدری انك حقنده جزع ملاحظه‌سیله درلرکم (انی اری فی المنام انی اذبحك) دیو تمهید ایتدیکی اکا دالدر زیرا بو مقوله امر عظیم محل جزع در والا اسمعیل اول بلادن متلذذ ایدی وبلکه مشاهدهٔ حقله لذت والمدن دخی منسلخ ایدی نتکم رابعهٔ عدویه رحمها الله مقالاتنده کلور (لیس بصادق فی دعواه لم ینس الضرب فی مشاهدة مولاه) الحاصل بو مقوله فدای جان وبذل وجود ایدن کسنه تسلیم اولدیغی انسان کامل یوزندن تازه جان بولور اسمعیل علیه السلام (وفدیناه بذبح عظیم) وفقنجه حیات نو وفدای عظیم بولدیغی کبی پس نیچون الم چکر وتردد ایلر ومضطرب اولور بر بلانك که غایتی ولاو برفنانك که نهایتی بقا اوله عاقل اولان انك جامندن مست وزجاجه کبی بالکلیه شکست اولور (لمحرره) بلای حق ولادر اکار یسك * فنا اولادرر سوز اکار یسك * وجودن خاکله یکسان ایدن ار * بولور اکسیر اعظم ای برادر * شوکیم جان قیدنه دوشدی بلادن * ابد قورتلمیسر ابتلادن *

> تا ابد نه جانت خندان تا ابد
>
> همچو جان پاك احمد با احد

* جانت * لفظنده نون وزنیچون ساکن تلفظ اولنور * ابد * ازلك مقابلیدر سرمد ایکیسنی جامعدر * احمد * رسول الله صلی الله علیه وسلمك کتب

قديمه ده اولان اسم شريفلريدر انكيچون حضرت موسى عليه السلام (اللهم اجعلنى من امة احمد) ديدى وعيسى عليه السلام تبشير ايدوب (يأتى من بعدى اسمه احمد) بيوردى وحديثده كلوركه بنم عندالله اون عدد اسمم واردر اول اسمانك برى محمد وبرى احمددر بوندن معلوم اولوركه بو اسمانك جله‌سيله تسميه حقيقتده الله تعالى به مضافدر احمد زياده حامد وزياده محمود معنالرينه كلور وبعض كبار بيورمشلردركه تكررحمدى حسبيله محمد ولواء الحمدى حامل اولمق جهتيله احمد تسميه اولنمشدر *احد* وواحد وحدتدن مشتقدر وحدت انفراد ديمكدر احد اصلنده وحددركه صفة مشبهه‌در وحيد ومنفرد معناسنه واوى همزه‌يه قلب اولنمشدر على خلاف القياس احد ذاتنده وواحد صفاتنده مشاركى اولميانه ديرلر يوم الاحد ديدكلرى ايكى معنادن برينه محمولدر يا اول ديمكدر زيرا ايامدن ابتداء خلق اولنان كوندرو يا يوم الله ديمكدر احده اضافتى اول مخلوقات اولمق سببيله‌در انكيچون ثانى ايجاد اولندقده اثنين دنلدى زيرا يوم احدك ثانى سيدر وعلى هذا تتمكم تفسير مناسبتده مسطوردر (معناى بيت) بودركه تاسنك جانك ابدى خندان قاله وغم وعبوست يوزنى كورميه جان پاك احمد صلى الله عليه وسلم ذاتنده فرديكتا اولان الله تعالى نك وصال تاميله ابدى شاد اولديغى وخندان قالديغى كبى جان احمد ايله تمثيل ايلدى زيرا مخاطبك متبوعيدر وتابع كالده متبوعه تابعدر انكيچون رسول الله صلى الله عليه وسلم مرتبهٔ محبوبيتله سرافراز اولديغى كبى امت مرحومه‌نك اكاملى دخى سائر اولياء امم‌دن انكله ممتاز اولديلر الحاصل فناء كلى بولنلرك جانى غم وجوددن خلاص اولوب وجودى باقى ايله قالورلر وحيات باقيه ايله ابدى شن اولورلر نتكم حضرت هدائى قدس سره كلامنده كلور *كچوب صحراى عالمدن * كذر قيل عرش اعظمدن * خلاص اول دردله غمدن * دكل ياهو ويامن هو* مقصود حجب ظلمانيه ونورانيه‌دن كذر ايتمكله غم دلدن خلاص اولمق ومقام هويته وصولله اختصاص بولمق ممكن اولديغن بياندر چون معنى حاصل اوله خلق صورتنده حق ظهور ايدر نتكم ابو يزيد بسطامى قدس سره بيورمشلردركه اوتوز يلدركه بن حقله مكالمه ايدرم خلق ايسه بنى كنديلريله مكالمه ايدر قياس ايلر وبو معنى جان پاك ابى يزيدك هويت حقه

اتصالندندر بعدذا بو بيتده احد ايله احمدى جمعده حكمت بودركه احمدك احددن امتيازى ميم امكانى ايله‌در انكيچون احمدده وجوب وجوددن ماعدا صفات موجوددر ولكن فى الحقيقه تنصيف دائره ايدن خط فاصل متوهم اولديغى كبى ميم امكانى دخى متوهمدر زيرا حقيقت وجودده شركت يوقدر انكيچون قرآنده كلور (ليغفرلك الله ماتقدم من ذنبك وماتأخر) يعنى ذنبله مراد ذنب وجوددركه شركت وجوددن عبارتدر ماتقدمى وجود روحانى وماتأخرى وجود جسمانيدر مغفرتدن مراد اول شركت واثنينيت متوهمه‌يى نور وحدت ايله ستر وتغطيه‌در وبو وحدتك ظهورنده ميم امكانينك حكمى قالمز اكرچه كه امكان ابدى وباقيدر زيرا مرآتدر نتكم بالاده تحقيق كذر ايتمشدر ولطائف معانيدندركه نظم عرفيده كلور *ازاحمد احديك ميم فرقست* همه عالم درويك ميم غرقست* يعنى احمدك ميم متوهمى طى اولنسه احد قالور آنكيچون ديرلركه احمد جمعا وفرقا مظهر حقدر وبو سببدن انسانك بقاسنه قائل اولمشلردر زيرا عينا هالك وعلما ثابتدر واحد صورت ومعناله نائب حق اولمغله حقك جميع اشياده مفصلا تجلى ايلين اسماسى انك عينده اجمالا مندرجدر زيرا اسما وصفاتك ظهورى ميم امكانينك حكميله‌در ذات من حيث هى جميع نسب واضافاتدن عرى وقيود وعلا يقدن بريدر وبوانده راج سببيله احمدك على جميع آحادك علوم واحوال واحكامنى محيطدر آنكيچون قرآنده كلور (انا ارسلناك شاهدا) مقصود تقدم كليتى حسبيله موجودات متأخره واشياء جزئيه‌يى مشاهده ومعاينه ايتدكلرينى بياندر آنكيچون حديثده كاور (علمت ماكان وماسيكون) وبواحاطه سائر افرادده يوقدر (لمحرره) جان احمد اولوب احدايله بر* مظهر اولدى صفاتنه بربر* نيجه صورت زيبادركيم * صورتندن كورندى چهرهٔ سر *

عاشقان جام فرح آنكه كشند
كه بدست خويش خوبانشان كشند

جام قدحدر طولى اولسون بوش اولسون وصرچه اولسون غيرى اولسون جام جم ديدكلرى مشهور قدحدركه حكما آنى احوال مملكتى مطالعه ايچون جم نام پادشاهه دوزمشلردر *فرح* لذت عاجله ايله صدرك

الشراحنه دیرلر اکثریا الذات بدنیهٔ دنیه یه ده مستعملدر * کشند * اولکیسی فتحله کشیدندن وایکنجیسی ضمله کشتن دن مشتقدر * شان * ضمیر جمع غائبدر عاشقانه راجعدر شانك ایشاندن فرقی بودر که شان ضمیر متصلدر یعنی کلمه آخرینه لاحق اولان شینك وایشان ضمیر منفصل اولان اونك جمعیدر (معنای بیت) بودر که عاشقلر جام فرح وقدح سروری اول وقت چکرلر ونوش ایدرلر که خوبلری انلری کندی اللریله قتل ایدهلر ویاخود کندی محبوبلری اللریله قتل اولنهلر زیرا برعاشقی که معشوق قتل ایده آنك دیتی اول معشوق اولور نتکم حدیث قدسیده کلور (من قتلته فانادیته) عاشقکده مقصودی معشوقه وصوادر پس جان برینه جانان اله کرمك نه نعمت عظمی ونه منت کبریدر وبومعنی حاصل اولمسه عاشق غمدن خلاص اولمز زبرافرافده قالور پس عاشقلر سوهسوه محبوب النده فنا بولورلر ووصال جانانی بیع جانله صاتون الورلر والا غمده قالورلر وبلکه حاللری مجرد دعوی اولوب دروغ اهلی زمرهسنه داخل اولورلر انکیچون کلستانده کلور * ای مرغ سحر عشق زپروانه بیاموز * یعنی مقتضای عشق پروانه واریاوب کل اولمق ووجود قیدنده اولمیوب فناء کلی بولمقدر پروانه مجرد شمعك چورسنده دوران وشعلهسی اطرافنده طیران ایتمکله پروانهلکنده صادق اولدیغی کبی پروانهٔ دل دخی شمع جمال حقیقی ایله بویله در (لمحرره) قاریر سك اکروجودکی * اوله کوریوقلغله صاغ واسن * نقدر زشت ایسه ده روی بلا * عشقه باقنجه کاور مستحسن * محکیدر که حلاجی قدس سره واقعهده سر بریده وقدح دردست کوردکلرنده سرندن سؤال ایتدیلر جوابنده سردن کچمینجه جام معنی نوش اولنمز. مراد. ظفربولنمزدیدی

* شاه آن خون از پی شهوت نکرد *

* تو رها کن بدکمانی ونبرد *

* شهوت * اصلنده نفسك کندی مرادنه میل ایتمسیدر درصکره لذتده استعمال اولندی * رها کن * امردر رها کردن دن مشتقدر صالی ویرمك معناسنه * نبرد * فتحله جنکدر کاه اولور که باء موحدهیی واوه تبدیل ایدوب نورد دیرلر حرف بانك واوه تبدیلی فارسیده شایعدر نبردك اصلی نابرددر الفی تخفیفا حذف اولنمشدر واوله ناورد دخی دیرلر

(معنای بیت) بودرکه پادشاه وکذلك حکیم اول قاتلی یعنی زرکری قتلی شهوتدن اوتوری ایلمدی یعنی هوای نفس وحظ طبیعت ایچون دکل ایدی بلکه غرض صحیحه مبنی ایدی سن بوخصوصده سوءظن وجنك وجدلی صالی ویر وترك ایله یعنی عقل قاصره اویوب زرکری بی کناه قتل ایتدی دیمه زیرا عقل قاصر بومقوله امور خفیهنك سرینی ادراکدن عاجزدر پس اکرسن مؤمن طریقت ایسك تسلیم اوزرینه اول واعتراض ایله واکر واصل حقیقت ایسك سکا خود نصیحته حاجت یوقدر زیرا سری معلومدر عارفلر دیمشلردرکه سوءظن اهلی یاننده نیك اولان نسنه بد وحسن ظن اهلی قاتنده بد اولان نسنه نیك اولور یعنی سوءظن وحسن ظنك تأثیری واردر نتکم محکیدرکه شیاطین وعفاریت حضرت سلیمان علیه السلامی فتنهیه ایقاع ایچون زمرد اخضر ایله برزمین دوشیوب حصباسنی لؤلؤ وجوهردن ایتدیلر حضرت سلیمان مطلع اولدقده مواهب حقدن اولمغه حمل ایدوب شکرا سجده ایلدی پس بوحسن ظن سببیله حق تعالی اول زمینی اکا ابقا ایدوب ارض مقدسه قلدی سوءظن دخی بوکا قیاس اولنه مثلا برکسه ملك ایچون شیطاندر دیو سوءظن ایلسه اول ملکك ارشاد والهامیله منتفع اولماز ارباب انکارك کلمات اهل حقیقتدن عدم انتفاع واسرار افعال ارباب دله دخول ایدهمدکلری ذکر اولنان معنایه مبنیدر پس سوءظن وقیاس نفس ایتمك زیاده منکر نسنهدر بونده اشارت واردرکه هوای نفس ازاله ایتمك شهوته مبنی دکلدر بلکه قطع شهوت ایچوندر وقطع شهوت اکرچه که شهواتدندر فاما شهوات ممدوحهدندر پس اصلاح وجوده دائر اولان اغراضك جملهسی صحیحدر اکرچه که اهل غرض اولنلر اصلاح وجودی عبثه حمل ایدرلر ولیك صددندهاولنلری هزل ایتمك یوانهکیدرلر نتکم کفار قریش اهل اسلامك ریاضت وپرهیز وطاعت حق ومتابعت رسول ایله قیاملرینه باقوب شونلر وجودلرینه قوری زحمت ویررلر زیرا تحتنده اصلا فائده یوقدر دیرلردی پس کفار صوریه انکار ایتمك حسبیله عوام مؤمنینك حاللرنی استحقار ایتدکلری کفار معنوی دخی امور معنویهیی عدم ادراك سببیله خواص مؤمنینك شانلرینی ازدراء واستقباح ایلدیلر

لاجرم ایکی طائفه دخی شربت حرمان ایچدیلرودنیادن خسارت وخذلانله کوچدیلرو بونلرك حقنده قرآنده کلور (مایجادل فی آیات الله الاالذین کفروا) پس کفار شریعت قرآن رسمینك آیاتنده مجادله ایلدیلر انکیچون جداللری رسمی اولدی وبونلره کفار رسوم دیدکاری کبی کفار حقایق دخی دیدیلرو کفار حقیقت قرآن حقیقینك آیاتنده مجادله قلدیلر انکیچون جداللری حقیقی اولدی و بونلره کفار حقایق دیدیلر فقط ومؤمن حقیقی اولمغه کفر وجدالی مطلقا ترك ایتمك لازمدر (لمحرره)

ایتمه کمال اهلنه سن بدکمان * اولمیه سن اکر یلاك ایله کمان *

تو کمان بردی که کرد آلودکی

در صفا غش کی هلد پالوده کی

آلوده بولاشقدر کاف هاء رسمیدن بدل و یاء مصدریه در *صفا* اصلنده برنسنه نك شو بدن خلوصیدر کاه اولور که اصلنده بی شوب اولانه دخی استعمال اولنور نتکم قرآنده کلور (من عسل مصفی) زیرا عسل جنت صفوت اصلیه اوزرینه در دنیا کبی شمع وفضلات نحل دن تصفیه یه محتاج دکلدر * غش * کسرله صفانك ضدیدر یعنی برنسنه صافی اولمیوب قارشق اولمقدر نتکم درهم مغشوش دیرلر کمشی باقر ایله مخلوط اولسه وفتحله امحاض نصح ایتمك و یاخود اضمار ایتدیکی نسنه نك خلافن اظهار ایتمکدر نتکم حدیثده کلور (من غشنا فلیس منا) وکاه اولور که قافیه رعایتیچون مکسور مفتوح اوقنور نتکم دیوان حافظده کلور* خوش بود کر محك تجربه آید بمیان * تاسیه روی شود هرکه دروغش باشد * هلد* کسرله مضارعدر هلیدن صالیورمك وترك ایتمك معناسنه در *پالوده* مصفی نسنه در یعنی سوزلمش معروف طعامه پالوده دیدکاری صفوتی مشتمل اولمغه بناء در (معنای بیت) بودرکه سن کمان ایلدك وسوء ظن ایلدك که پادشاه وکذلك حکیم اول زرکری قتل ایتمکله آلوده لك ایلدی (یعنی انده اغراض نفسانیه وصفات ردیه بولاشغی اولمغله ایتدی بوایسه بویله دکلدر زیرا صفاده پالوده لك غشی قچن قور یعنی برنسنه نك زیاده سوزلمش اولمسی صفوتنده قاریشقلق قومز زیرا کمال اوزرنه سوزلمك واردرکه آنده کدورته متعلق اثر قالمیه پس سوزلمش نسنه نك صفاسنده غش مقوله سی اولمدیغی کبی پادشاه

وحکیمك دخی صفوت نهادلرنده کدورت طبع ونفس یوغیدی زیرا طبعی شهوات بدنیه دن تنقیه ونفسی کدورات بشریه دن تصفیه ایتمشلردی پس بویله متقی طبع ومصفی نفسی اولاندن قاریشق ایش صادر اولماز والا ارباب شهوت واصحاب هوی ایله برابر اولمق لازم کلور بلکه قاریشقلق اصلاح وجوده موفق اولدقلرندن کلور زیرا فطرتی تبدیل ومزاج اولی تغییر ایتمشلردر وساربقیهٔ وجود اهلی دخی بوکاقیاس اولنه (بونده اشارت واردرکه قیاس نفس ایتمك جائزدکلدر زیرا پاك ایله ناپاك قچن برابر اولور پس پاکان طریقت واهبان حقیقتك امورنه اعتراض ایتمك ناپاکلکدن وانلره سوءظن ایتمك کمال جهلدن ناشیدر والعیاذ بالله تعالی بو معنایه اشارت ایدوب بوستانده کلور * ولی اهل صورت کجایی برند * که ارباب معنی بملکی درند * وفضولی شعرنده کلور * نه بلسون بحرحالن اولکه منزلکاهی ساحلدر *

بهرآنست این ریاضت وین جفا

تا برآرد کوره از نقره جفا

ریاضت نفسی اوصاف ردیه وشهوات طبیعیه دن تهذیب وتخلیصه دیرلر معنای اصلیسنده کثرت ملحوظدر زیرا صولی یره روضه دیرلر و بروادی نك صویی کثیراولسه استراض الوادی دینلور پس ریاضت نفسی وبدنی کثرت استعمالدر تاکه سلاست ومهارت قبول ایلیه وحرون حیوان تعلیم ایدنه رائض دیرلر نتکم نفحی نظمنده کلور * پهلوان کرمی سفره کش خلق جهان * قهرمان غضب رائض یکران فلك * جفا * فتح ومدله وکاه مقصور دخی اولور جفوت یعنی شدت وغلظتدر * وخلاف بر ونقیض صله ده دخی مستعملدر واجفا افعال بابندن حیوانه تعب وزحمت ویرمك واکل ورعینه مانع اولمقدر مقصود طالب حقك نفسه اصلاحیچون ویردیکی زحمت وچکدیردیکی مشقتدر نتکم حضرت هدای قدس سره کلماتنده کلور* نفسه جفا ایسه بتر براطف له ابشم بتر* جفای ریاضت اوزرنه عطف واشارتی تکریردن فهم اولنور که ریاضت طبعه وجفا نفسه کوره در زیرا ارباب طریقت ارا سنده شایع اولان طبعی ریاضتله ونفسی مجاهده ایله اصلاحدر ریاضت تقلیل طعام وامثالی ایله ومجاهده سائر مخالفاتله درکه جمله سی حدت وغلظتدن خالی

دكلدر * كوره * كاف عربينك ضميله دميرجيلربك چاموردن يابدقلرى اوچاق
مجمره كبى عربيدر * نقره * ضمه عربيدر التوندن وكمشدن اريمش قطعه
معناسنه * جفا * ضمله عربيدر صواوزرنده وغليان ايلين چوملك اطرافنده
اولان كوپك زبدوكف كبى وچور چوب وضايع وباطل اولمق تكيم
قرآنده كلور (فاما الزبد فيذهب جفاء) يعنى روى آبك كفى وبالاء فارك
خبثى مطروح وساقط اولديغى حالده ذاهب اولور (معناى بيت)
بودركه بورياضت وبوجفادن اوتوريدركه تاكه اوچاق يعنى اوجاقده
پنهان آتش كمشدن غشى ويرامز شوب ومربحى يوقارى كتوره يعنى
قالدوره وازاله ايده وجوهرنى كدورات خاك وسائر اجزاء ارضيه
وعوارض خارجيه دن تطهير ايليه الحاصل قيومجى وامثالى كوره ده
ايقاد نارونقره يى اذابه ده مقاسات شدائد ايتدكلرى اول نقره يى تطهير
وجسدى تنقيه ايچوندر پس نفس وطبعى دخى رياضت ومجاهده
آتشنده جوهرواركداخته ايتمه دن مراد وبوخصوصده چكلن زحمت
ومشقت انلرى اوصاف رديه واخلاق ذميمه دن تصفيه وبلكه بو بهانيله
دل زنكار خورده يى غبارهوى وكدورت ماسوادن بالكليه تجليه در
وچونكه اهل الله اغراض نفسانيه دن مصفى اولمش وامراض
قلبيه دن برائت بولمشلردر لاجرم كفتار وكردارلرى حقده مضاف
وحركات وسكونلرنده مسلم ومعارفلردر (بناء على هذا پادشاه مذكور
وحكيم مسطوره بو بابده مؤاخذه يوق واعتراض صددنده اولنلره غائله
پك چوقدر (لمحرره) اولسه آدم جهانده حقانى * بى غرضدر
دوكرسه ده قانى * بعد ذا آتشده اذابه وتطهير محسوس ومشاهد
وتأثيرده سائردن اشد اولمغله حال سالك انكله تمثيل اولندى تكم
بعض كبار بيورمشلردر كه (البلاء للولاء كالنار للذهب) يعنى سيم وزر
اعلى الاجساد اولوب تنقيه وتطهيرلرى آتشده اذابه منوط وموقوف
اولمغله قواى باطنه نك اقواسى ومعدن وجودك التون كبى خاص الخاصى
اولان قلب انسان دخى اكا مماثل اولدى (وبوندن فهم اولنور كه
بوموطن دنياده ذكر اولنان نار مجاهدات ايله جوهر وجود تطهير
وتزكيه اولنمسه نشأه اخرويه ده نار الله الكبرى ايله تطهيرى لازم كلور
عصاتك دوزخه دخولى بومعنادندر والا پاك اولنلر ناردن دور وچوب

جفاله محسوس اولمدن مهجورلردر زيرا حاصل تحصيلدر كه عبثدر
تعالى الله عن ذلك * غم مردن نبود جان غم افروخته را * نيست
ازبرق خطر مزرعهٔ سوخته را *

بهر آنست امتحان نيك وبد

تابجوشد برسر آرد زرزبد

* امتحان * تجربه ايتمكدر ابتلا كبى يعنى برنسنه نك جودت ورداءتنى معرفت
وياحال مجهولنى تعريف واظهار ايچون معامله در واكثيسى مخلوقه كوره در
تكم كلور * بايام تا برنيايد بسى * نشايد رسيدن بغور كسى * وايكنجيسى
خالقه كوره در زيرا علام الغيوب فى نفس الامر امتحان ايتمدن
بريدر * جوشيدن * قاينامقدر * زبد * فتحتين ايله عربيدر فارسيده كف
وتركيده كوپك ديرلر كه صواوزرنده وغليان ايدن چوملك اطرافنده
اولور وكير وپاس وسلندى معناسنه دخى كلور ودكز كوپكنه دخى زبد
البحر ديرلر قائده زبد ديدكلرى ضمله لونده اكا مشابهتدن اوتوريدر
زباد دخى بوكا قياس اوله زباد برطيبدر كه كربهٔ باباننك قوريغى آلتندن
جمع اولنان وسخدر مشك زباد ديرلر مشهوردر تكم نفحى نظمنده كلور
نكهت خلقى معطر ايلسه كر عالمى * خاكله يكسان اولوردى قيمت مشك
زباد * فقها واهل لغت زبادى طيب جمع اولنان حيوان صائمشلردر
تكم قاموسده مصرحدر فارجع (معناى بيت) بودركه ايوبى وكمى
امتحان وتجربه ايتمك اندن اوتوريدركه تاكه التون آتشده قاينيوب كيروپاس
وغشنى باشى اوزرينه كتوره ومايهٔ كدورتى طرحيله جوهرن تخليص
ايده بونده مظهرى مضمر موضعنه وضع واردر زيرا برسر آرد اوزبد
ديه جك يردروجهى بودركه آتشده قال طريقيله تخليص جوهر ايتمك
اكثرى التون وكومشك شاننددر پس التون وكمشك آتشده امتحان اولنمغله
بد اولان غشنى ازاله ونيك اولان جوهرنى ابقا ايتديكى كبى سائر امتحانه
صالح اولان امور دخى شانلرينه مناسب وجهله امتحان اولنوب تطهير اولنورلر
لكن بوصورتده نيك لفظى ازدواج طريقيله ذكر اولنمش اولور
زيرا نيك اولان نسنه ده امتحانه صالح زبد بوقدر مكر حالنى منكر اولانه
نسبتله صفوت جوهرنى اظهار ايچون اوله وجائزدركه نيك وبدك
معناسى نيك وبدله مخلوط معناسنه اوله بوصورتده نيك وبدك موصوفى

محذوف اولور که حقیقتده زر دن عبارتدر بونده اشارت واردرکه (وعند الامتحان یکرم الرجل او یهان) حسبنجه امتحان بر نسنه‌نك یا اکرام ویا اهانتندن سببدر یعنی دعوی محلنده نته‌کم پادشاهك زرکری قتلی محك امتحان اولوب اقرار ویا انکار له هر کسك نقد حالی معلوم اولدی

گر نبودی کارش الهام آله
او سکی بودی درانده نه شاه

الهامك تفسیری مرور ایتمشدر * سك * کلبدر ومعروف حیوانه سکسار دیرلر کلب باشلی اولدیغندن اوتوری وصفت غالبه‌سی افتراس اولنلره کلب اطلاق اولنور اسد وذئب کبی نته‌کم رسول الله صلی الله علیه وسلم ابولهب اوغلی عتبه اوزرنه دعا ایدوب (اللهم سلط علیه کلبا من کلابك) بیوردی صکره آنی ارض شامدن زرقا دید کلری موضعده ارسلان پاره پاره ایلدی پس بو مقامده سك ایله ارسلان مراد اولنمق اظهردر * زیرا بو تخیلقده کمالی واردر انکیچون تعریفنده حیوان مفترس دیرلر زیرا نفاع ایله ضرارك میاننی تفرقه ایتمز اکرچه که خصوص اوزرینه ارسلانه فارسیده شیر وعربیده اسد دیرلر و بر مناسب دخی بودرکه اسد سید السباع اولدیغی کبی پادشاه دخی سید الاتباع در * درانده * کسرله بیرتیجی معناسنه در پرده دردیرلر فتحله وکسرله مستعملدر * (معنای بیت) بودرکه اگر اول پادشاهك ایشی الهام الهی اوزرینه مبنی اولمیایدی بیرتیجی کلب اولوردی بوخسه شاه اولمازدی انکیچون ایام خلفادن صکره اولان دولت وسلطنته ملك عضوض دنلمشدر * زیرا اربابی ظلم غالبلری سببیله خلقی عض ایدرلر وکلب صفت اولورلر بونده پادشاهی ظلمی تقدیری کلبه وزرکری انك فریسه‌سنه تشبیه واردر الحاصل پادشاه اهل الهام اولمغله زرکری قتلی بحق اولدی والا اول دخی مفترسلر سیرتیله متصف اولوب پادشاهلق انك صورتنه منحصر اولور وقیامتده صفت غالبه‌سی اوزرینه کلوردی بو مقوله سلطان عالیدن ایسه اویله امر سافل صادر اولمق بعیددر * بوندن فهم اولنور که بواطن شرعدن بی خبر اولان کسنه ظواهر شرعی محافظه ایتمك کرکدر تا که هتك حرمت ایله کلب کبی عضوض اولمیه نته‌کم اشغه‌ده روشن اولسه کرکدر * وبونده روح ایله نفسك حالنه اشارت

واردر یعنی روحدن من حیث هو حقه مخالف نسنه صادر اولمز بلکه ظاهری فساد اوزرنه ایسه باطنی صلاح اوزرنه در نفس ایسه کلب مقوله‌سیدر که ظاهری وباطنی فسادن خالی دکلدر انکیچون طریق ریاضت ومجاهده‌یه سلوك لازمدرکه تا که نفس وقواسی منکسر اولوب روحه وقواسنه تبعیت کوستره نته‌کم دیمشلردر (اجمع کلبك یتبعك)

پاك بود از شهوت وحرص وهوی
نیك کردا ولیك نیك بد نما

* حرص * فرط الشره وفرط الاراده معناسنه‌در * بدنما * وصف ترکیبیدر بد کوستریجی وبد کوریجی معنالرنه (معنای بیت) بودرکه پادشاه شهوت وحرص وهوی ونفس وطبعك سائر اوصاف رذیله‌سندن پاك ایدی زرکری قتلنده ایو ایتدی ولیکن بد کوستریجی ویا بد کورینیجی ایو یعنی نظر عامه‌یه کوره بد ونظر خاصه‌یه نسبتله نیك ایدی زیرا عامه بواطن اموری استکشافدن عاجز اولوب باطنی اصلاح اولان نسنه‌یی فساده حمل ایلرلر وخیر کثیردن محروم اولورلر نته‌کم بر کسه زبیب اسودی یعنی سیاه اوزمی سیاهلکندن اوتوری استکراه ایدوب اکل اتمسه باطننده اولان لذتندن محروم اولور واحوال عالمك اکثری بو معنی اوزرنه مبنیدر زیرا وجودده شر محض یوقدر انکیچون بیدك الخیر دنلدی ورجال اللهدن ملامیه‌نك حالی بوندن معلوم اولور مثلا نهار رمضانده افطار وغیریسی کبی محکیدر که ابو یزید بسطامی قدس سره تنفیر ناس ایچون نهار رمضانده افطار ایلدی مطلع اولنلر بدلکه حمل ایدوب اندن تنفر ایتدیلر مع هذا جائز ایدیکه ابو یزید اعدام طعامه مالك اولوب اندن حقیقت اکل صادر اولمیه زیرا اوصاف نفسانیه‌دن پاك اولان کسنه‌دن امور طبیعیه صادر اولمق بعیددر نته‌کم دیمشلردر که (الفانی لا یردالی اوصافه) ولکن تقلید عامی‌نك استحکامی اولمامغله ازاجق بهانه ایله عقدلری چوزیلور واعتقادلری بوزیلور ورشته اقرارلری اوزیلور نته‌کم مثنویده کلور * خود چه باشد قوت تقلید عام * بعد ذا شهوت طبیعتك وحرص وهوی نفسك صفتلریدر وشهوت وغضب قرینلردر وحرص وبخل قرینلر اولدقلری کبی او لکیسی عناصر اربعه‌دن آتش ایله هوانك ازدواجندن وایکنجیسی تراب ایله آبك

اجتماعندن تولد ایدر بونده مقصود پادشاهك اوصاف نفسدن
بالکلیه پاك اولدیغن بیاندر زیرا هوی جمله یی جامع اولمغله هویدن پاك
اولان سائر اوصافدن دخی پاك اولور وتصوف حقیقتده ذکر
اولنان طهارتدن عبارتدر نتکم حضرت هدایی قدس سره بیورر *
تصوف نفسنی پاك ایلمکدر * فنا ایله آنی خاك ایلمکدر * ذکر اولنان
ایکی بیت مثنویده وصف حال پادشاه حسب حال حکیم آلهیدر
زیرا پادشاه حقیقتده حکیمك اشارتیله عامل در بونده اشارت واردرکه
مرشد کامل اولنلر اوصاف وجوددن پاك اولمشلردر پس جمله ایشلری
حقانیدر بناء علی هذا انلره اعتراض اتمك بر وجهله درست دکلدر
(لمحرره) اورمه دم اعتراضله زنهار * طوتمسون آینهٔ قلبکی پاس *
چونکه واردر مباینده فاروق * ایتمه ارباب حالی قاله قیاس *

گر خضر در بحر کشتی را شکست
صد درستی در شکست خضر هست

حضرك ترجمه سی مرور اتدی * شکست * اولکیسی ماضی وایکنجیسی
مصدردر شکستن معناسنه نتکم مقابلی اولان درستی لفظی اکا قرینه در
زیرا انده اولان یاء مصدریه در (معنای بیت) بودر که اکر خضر
دریاده درست اولان سفینه یی بلا سبب ظاهر شکست ایتدیسه اما
اول شکستنده یوز یعنی چوق درستلك واردر یعنی صورتا شکست
فاما حقیقتده درستدر زیرا مصلحتی متضمندر اجمال قصه بودر که
حضرت موسی وخضر علیهما السلام مجمع البحرین یعنی بحر فارس
وبحر رومك ملتقاسنده ملاقی اولدقلرنده سفینه یه سوار اولدیلر لکن
حضرت خضر علیه السلام اول سفینه نك الواحندن برینی قلع
ایلدکده حضرت موسی بو خصوصده اکا بطریق الاعتراض یا خضر
اهل سفینه یی صویه اغراق اتمکمی دلرسن دیدی حضرت خضر
مدافعه ایدوب بو سفینه ضعفا مقوله سی برقاچ نفرکدر وحالا بر پادشاه
واردرکه درست اولان سفینه لری غصب ایلر پس شکست ایتدم تاکه
عیبلو اولوب اول ظالمك الندن خلاص اوله دیدی دیمشلردرکه اول پادشاهه
ابن جلندی دیرلر بر کافر ایدیکه اندلس جزیره سنده قرطبه دیدکاری شهرده
ساکن اولوردی ابتدا دریاده ظهور ایدن فسادانك ظلمی ایدی نتکم ابتدا
قرا ده بادی اولان شر وشور قابیلك هابیلی قتلی ایدی وبو تقریردن

فهم اولنورکه حضرت موسی وخضرك راکب اولدقلری دریا مغرب
دریاسی ایدی نتکم بعضیلر ذاهب اولمشلردر ومثلده کلور (اظلم من
ابن الجلندی) وانسان العیونده مسطوردرکه ابن جلندی حجاج
ظالمك اجدادندندرکه ارالرنده یتمش بطن واردر انکیچون دیمشلردرکه
(الولد سر ابیه معناه فیه ما فیه) نتکم تحقیقی کذر ایتمشدر وبونده اشارت
واردرکه غصبا مأخوذ اولمامق ایچون خرق سفینه ایتمك ظاهرا
احکام شرعدن دکلدر ولکن سفینه صاحبنه باطن شرعده مصلحت
اولمغله تجویز اولنمشدر تا معلوم اوله که مجتهد اولانه باطن شرعده
صلاحی فسادندن اکثر اولدیغن بلدیکی ماده ده ظاهر شرعده جائز
اولمین نسنه ایله حکم ایتمك جائزدر زیرا بو مقوله ظاهره مخالف اولان
نسنه حقیقتده موافقدر ولکن علتی خفیه اولمغله مجتهددن غیریه
او ماده ده حکم وتصرف جائز دکلدر وبوندن فهم اولنورکه اصحاب
سفینه اولان مساکین وراء پرده ده اولان آفتدن غافللر ایکن عنایت حقه
مظهر اولوب انبیادن بر نبی ایله اعانت وتدارك اولندیلر اولیا حالی دخی
بوکا قیاس اولنه زیرا بو امتك اولیاسی امم سالفه نك انبیاسی کبیدر
وبوندن فهم اولنورکه بعض اوقاتده نیچه ضعفانك مصالحی نیچه
اقویانك حالی اوزرینه ترجیح اولنور نتکم اصحاب سفینه حالی حال
موسی اوزرینه تقدیم اولندی زیرا بو خصوصده موسایه مضرت
وار ایدیکه اعتراضی اسباب فراقدن ایدی وبوندن فهم اولنورکه انسانه
اول استعداد اندن صکره صحبت لازمدر زیرا مستعد اولمدقجه مشاق
صحبته تحمل ایده میوب اعتراضله تدنی وتنزل بولور بو ایسه مقصودك
قلبی ومرادك خلافیدر (لمحرره) درج داده دلین کوهر پاك * اولور
البت صدف کبی خاموش * کیم بلور حکمت مسکوت ندر * یا مکر اوله
دهانی چون کوش * فاعرف جدا

وهم موسی با همه نور وهنر
شد ازان محجوب تو بی پر مپر

* وهم * بر قوت جسمانیه درکه سائر قوای جسمانیه اوزرینه حاکم
وانلری مستخدمدر نتکم قوت عقلیه سائر قوای عقلیه یه حاکم
وجمله سنی مستخدمدر ووهم علمدن نوعدر وقاموسده کلورکه وهم

خطرات قلبدندر ویا متردد فیه اولان نسنه نك طرفیننك مرجوحیدر
نوردن مراد ید بیضا وهنردن مراد سائر معجزات معدوده در پس
عامی خاص اوزرینه عطف قبیلندن اولور ونور وهنری ایراد وجهده
لطافت واردر زیرا ید بیضا هنر مقوله سندن ایدی عیب قبیلندن
دکل ایدی انکیچون حقنده من غیر سوء وارد اولدی آن بیت سابقده
مصراع ثانینك مضمموننه اشارتدر *مپر* نهی حاضردر اوچمه دیمکدر
(معنای بیت) بودر که موسی علیه السلامك قوت وهمیه سی بوقدر
ید بیضا وسائر معجزات قاهره ایله مؤید ایکن حضرتك شکستنده نیجه
درستلك اولدیغندن محجوب اولدی یعنی انك حقیقتنی مکاشفه ایتمك نقد
وقتی ومبلغ علمی اولمایوب حضره وهمی مرتبه سیله معامله وبوجهتدن
فعلنه اعتراض ایلدی سن قناتسز اوچمه یعنی ظاهرده جانب مقصده
پروازه قنات لازم اولدیغی کبی باطنده دخی سمت مقصوده وصوله
کشف صحیح بولق ووهمدن خلاص اولمق کرکدر زیرا موسی علیه
السلام کرچه بوقدر معجزات ایله مؤید ایدی فاما رسالته دائر امور
رسالت ایسه احوال ولایتدن دکلدر بلکه احوال ولایت امور رسالتك
ماعداسیدر پس برکیسه ده معجزات وکرامات اولمق هر نسنه نك
حقیقتنه وصولی مستلزم دکلدر انکیچون اکامل اولیادن نیچه لرینه
بعض علوم زائده احسان اولنمشدر که انبیاده بوقدر ولکن بوندن ولی
نبیدن افضل اولمق لازم کلمز نتکم ندماء پادشاه مجرد قربتلریله خارجده
خدمت پادشاهیده اولان طبل وعلم اصحابندن من کل الوجوه افضل
اولمازلر پس موسانك محجوب اولدیغنك سببی بودرکه حضرتك اظهار
ایتدیکی نسنه امور ولایتدن ایدی امور رسالتدن دکل ایدی وامور
ولایت اکرچه که حقایق محضه اولدیغی جهتدن قابل تعلیم وتعلم
دکلدر زیرا لدنی صرفه درکه لسانه کلمز وسمعه کرمز ولکن لوازمی
جهتیله تعلم قابلدر انکیچون حضرت موسی حضره (هل اتبعك علی
ان تعلمن) دیدی بعدذا نفسده اوچ حجاب واردر (اولکسی حجاب
جسددر که بو حجابی ازاله نفسك افعالنی افعال حقده افناسیله در
وبو مرتبه مقام قلبه ناظردر (ایکنجیسی حجاب خیالدر که بو حجابی ازاله
نفسك صفاتنی صفات حقده افناسیله در وبو مرتبه مقام روحه ناظردر

(اوچنجیسی حجاب وهمدر که بو حجابی ازاله نفسك ذاتنی ذات حقده
افناسیله در وبو مرتبه مقام سره ناظردر پس مولانا حضرتلری حال
موسادن وهمله تعبیر ایلدی زیرا حضرتك اظهار ایتدیکی نکته ایله
موسانك فهمی اراسنده دقیقهٔ جزئیه وار ایدیکه عالم لاهوته دائر مقام
حقیقته ناظر ایدی اکر اول دقیقه منکشف اولایدی اعتراضه مجال
قالمز وصحبت فراقه مبدل اولمزدی (سؤال اولنورسه که موسانك نبوتی
متفق علیه وحضرتك مختلف فیه ونبوتی تقدیری اوزرینه موسی کبی
صاحب الکتابه حضرتك حالی خفی اولمق نه وجهله در (جواب بودرکه
موسی علیه السلامك میزان وجودنده کفهٔ شریعت راجح ایدی اکرچه که
سائر مراتبه دخی بالفعل واصل ایدی انکیچون شریعتدن غیریسنه
التفات ایتمدی نتکم حضرتك میزان وجودنده کفهٔ حقیقت راجح ایدی
اکرچه که بو دخی سائر مراتبله بالفعل متحقق ایدی انکیچون حقیقتدن
ناظر اولمدی پس موسی خلفادن حضرت عمر وحضر حضرت علی
کبی اولدی وکذلك تابعیندن امام اعظم ابو حنیفه وشیخ الشیوخ
حسن بصری صورتنی بولدی پس جمیع انبیا واولیاء جمیع مراتبه
واصللردر اکرچه که بربرلرینه نسبتله تفاوتلری واردر زیرا بعضیلرینه
حاصل اولان مکاشفه قوی وبعضیلرینه متوسط وبعضیلرینه ضعیف
دوشمشدر وبالاده دخی تفصیل اولنمشدر که بعض خواصك من وجه
فاضلیتی من وجه مفضولیتنی منافی دکلدر مع هذا علوم آلهیه یه
نهایت یوقدر انکیچون حضرت حضر (یا موسی انت علی علم علمك الله
وانی علی علم علمنی الله) دیدی وبوندن فهم اولنور که رسومه تعلق ایتمك
نفسه حجاب عظیمدر انکیچون بزم رسولمز صلی الله علیه وسلم امی
اطلاق اولندی زیرا کندی وجودی واکر قرآنی محض حکمت وعین
حقیقتدر انکیچون موسی حضره تبعیت کوستردی حضر ایسه بو امتك
خداملرندن اولدی فافهم جدا

آن کل سرخست تو خونش مخوان
مست عقلست او تو مجنونش مخوان

بو بیت تمثیل طریقیله واردر یعنی قرمزی کلك رنکی قزل اولمغله سن
اکا قان دیمه بلکه اول نفس الامرده قرمزی کلدر مجرد قرمز یلقده

اشتراكلری احد همانك اسمی آخر اوزرینه اطلاقنی مصحح دكلدر زیرا
كل نبجه اوصاف زائده ایله قان مجانسندن خارجدر مسك كبی پس
مسكه قان دیمك صحیح اولمدیغی كبی كل سرخه صحیح اولمق بطریق
الاولی در اوكال عقلك مست ومدهوشیدر سن اكا مجنون دیمه یعنی
مجنون اودر كه انك نفسی ایله عقلی اراسنده حائل اواوب كلام وافعالی
مستقیم اولمیه وآنك كه حقیقتده عقلنده ذره قدر خفت یوقدر و بلكه
مراجیح رزانندر آنك اوضاعی كرچه عقل معاش ار بابنه جنون نوعندن
كورینور فاما حقیقتده عقل معاددن صادر وكنه شعوردن ناشیدر پس
حضر كبی حقایق و بواطن اموره واقف اولان كمسنه یه خرق سفینه ایتدی
دیو اعتراض ایلك و یاخود بغیر حق قتل غلام ایتدی دیو سویلك
وكذلك زركر خصوصنده پادشاهه اطاله لسان ایتمك قرمزی كله قان
ومست عقله مجنون دیمك كیدركه صحیح دكلدر الحاصل بعض عوارض
حسیه حسبیله حس بشر غلط ایدوب كل سرخله خونی وضعف ادراكله
عاقل ایله مجنونی تشخیص ایده مدیكی كبی بی بصیرت اولان دخی ارباب
حقایقك حكم ومصالح خفیه اوزرینه مبنی اولان احوالنه استطلاع ایده من
نتكم دیمشلردر ❊علی نحت المعانی من معادنها ❊وما علی اذالم تفهم البقر❊
وقرآنده كلور (ومامنا الاله مقام معلوم) وخبرده كلور (رحم الله امرأ
عرف قدره ولم يتعد طوره) یعنی برنسنه نك كنهی ادراك اولنمدیغی صورتده
تسلیم وقبول باری الده كركدر (لمحرره) ایرمدكسه حقیقت كاره
❊ باری ردایلمه عقلك واره ❊

❊ كر بدی خون مسلمان كام او ❊
❊ كافرم كر بردمی من نام او ❊

❊ مسلمان ❊ كروندهٔ حق یعنی حقه اینانجی واكا ایمان كتور یجی ❊ كام ❊
كاف عربیله مراد معناسنه در نام آددر مكتوبه نامه دیدكلری ایچنده
آد یازلمق حسبیله در (معنای بیت) بودركه اكر اول پادشاهك مراد
ومقصودی مسلمانك قاننی بغیرحق دوكمك اولایدی كافر اولوردم بن اكر
اومقوله نك نامنی ایلدرسیدم یعنی مدح طریقیله اسانمه الورسیدم وقلمه كتور
سیدم زیرادم مسلمانی استحلال ایدن پادشاه كافرو بغیر استحلال اراقه ایدرسه
ظالم ومرتكب اولور وكافری مؤمن وظالمی عادل اعتقاد ایلك كفر

اولدیغی كبی ایمانله وعدلله وصف ایلك دخی كفردر مكر عدلی جور
اوزرینه تغلیب طریقیله و یا مجازا اوله زیرا اسوده ابیض واعمایه بصیر
اطلاق ایدرلر مجاز طریقیله نتكم حبشی یه كافور ولدیغه سلیم دیرلر
فاما تقوی اهلنه بومقوله مجازی اطلاقه رخصت یوقدر انكیچون
معاریض كلامدن اجتناب ایدرلر ورسول الله علیه السلامدن توریه
طریقیله كلام بردفعه صادر اولمشدر نتكم بدرده عسكر قریش تجسس
اولنوركن ملاقی اولدقلری كمسنه یه (نحن من ماء) بیوردیلر بونده اشارت
واردركه برسالك نفسنه مسلمان اولدی دیمك خطادر زیرا نفس وشیطان
جبلت ایمان اوزرینه دكلدر انلرك ایمانی اعرابك اسلامی كیدر نتكم
قرآنده كلور (قالت الاعراب آمنا قل لم تؤمنوا ولكن قولوا اسلمنا ولما یدخل
الایمان فی قلوبكم) وخونیلك نفسك صفتی ایكن آنی اوصاف روح ایله
وصف ایتمك كافری مسلمان صفتیله وصف ایتمك كیدركه قلب حقایق
مقوله سیدر ونفس اماره بی نفس مطمئنه یرینه قویق كفر صریحدر
چونكه نفس بالفعل هوی ایله متصف ایدی لاجرم پادشاه روح آنك
هواسنی ذبح ایتدی تاكه مملكت وجوده ضرری سرایت اولمیه پس
روحك فی الحقیقه قتل ایتدیكی باغی وكافر ایدی بومقوله نك قتلی ایسه
مشروع وقاتلی مثاب ومأجور وآنی لسانه كتورن دخی مصیبدر

❊ می بلرزد عرش ازمدح شقی ❊
❊ بدكمان كردد زمدح متقی ❊

❊ عرش ❊ لغتده مسقف اولان نسنه یه دیرلر واصطلاحده جمیع اجسامی
محیط اولان جسم كلیدر ارتفاعندن اوتوری عرش دیمشلردر ومفرداتده
كلوركه عرش الهی حقیقت اوزره كمسه بلزمكر اسمیله بله و بعض بیانی
روح البیان نام تفسیرده طلب اولنه ❊شقی❊ سعیدك ضدیدر (معنای
بیت) بودركه مدح شقیدن عرش اعلا دترر یعنی شقی مدح اولندقده
عرش اعلا هیبت وغضبندن جنبشه كلور زیرا مدح وثنا كماله تعلق ایدر
كمال ایسه بالذات والاصاله الله تعالی نكدر انكیچون الحمد لله بیوردی
وبالعرض والتبعیه خواص عباد كدر انكیچون محل اولمیانلری ذمده
(ويحبون ان يحمدوا بما لم يفعلوا) بیوردی وكاه اولوركه حركت عرش
رضاء حق مشعر اولور نتكم حدیثده كلور (اهتز عرش الرحمن لموت

ای من ماء دافق
وهو المنی واشار بیده
الی الواق فقال من
ماء الواق واضیف
الماء الی الواق لكثرته
سعد

سعدبن معاذ) وشفینك مدحندن متقی اولان کمسنه بدکمان اولور وسوء ظنه دوشر پس (اتقوا مواضع التهم) وفقنجه مواضع تهمتدن وسلامت صددی تغییره باعث اولان اموردن اجتناب واتقا لازمدر بونده اشارت واردرکه نفس اماره مدح اولندقده قلب که عرش الله در مضطرب اولور زیرا نفسی مدح ایتمك قلبی ذم وقلبی ذم ایتمك عرش الٰهی تحقیردرکه حقیقتده کفردر ونفسك مدح اولنماسندن نقدر قوای قلبیه ور وحیه واریسه سوءظنه دوشرلر زیرا بونلرك قواسی شرکت وجود اسناددندر پس بر یرده که موحد حقیقی اوله مشرکلر انك مدحنه مجال قالماز وقلب که توحیدك امانتداریدر اندن خلافنجه ایش صادر اولماز زیرا خیانت عظیمه درو بوندن فهم اولنور که هر کشی کندی متصف اولدیغی وصفله وصف ایتمك کرکدر نتکم خبرده کلور (ثلثة لیست لهم غیبة الامام الجائر والفاسق المعلن بفسقه والمبتدع الذی یدعو الناس الی بدعته) اکرچه که بعضیلر بومقوله نفی نهی معناسنه حمل ایلیوب باب غیبتی بالکلیه سد ایتمشلردر الحاصل بعض امورك ذکری اسنی صیانة طی اولنور و بعضیسی دخی خلاف واقع اولمغله امساك لازم اولور پس مؤمن متقی اولانه عظائم اموری ارتکابدن حذر ومالایعنیدن احتراز لابددر قال الفضولی * عارض جنان ایله بحث کمال حسن ایدر * دل اوجندندرکه هر ساعت دوشر نقصانه شمع

﴿ شاه بودوشاه بس آگاه بود ﴾

﴿ خاص بودوخاصة الله بود ﴾

* بس * باء عربیله زیاده معناسنه در خاص وخاصه عامه نك ضدیدر نتکم قاموسده مصرحدر خاصة لله واهل الله بر معنایه در وجائزدرکه خاصه ده اولان هاء رسمی عربیدن عجمی یه نقل علامتی اوله عرضه ومعشوقه وطریقه وامثالنده اولدیغی کبی بعده ذا مصراعین استدراك معناسنی متضمندر زیرا ترقی اسلوبی اوزرینه در (معنای بیت) بودرکه شاه ایدی ولکن سائر شاهلر کبی دکل ایدی بلکه زیاده حقدن آگاه وحقیقتدن خبردار شاه ایدی خاص ایدی ولکن الله تعالینك خاصی ایدی غیرینك دکل یعنی اهل اللهدن ایدیکه الله تعالی آنی کندی اسرار یچون اصطفا وکمالات ذاتیه سنه مختص ایلمش ایدی اهل دنیادن اولمدیغی کبی اهل عقبادن دخی دکل ایدی زیرا خاص مطلق اهل اللهدر

اهل عقبایه خاص دیمك اهل دنیایه نسبتله درکه خصوصیتی اضافیدر نتکم بو اوج مرتبه یی فرق ایدوب حدیثده کلور (الدنیا حرام علی اهل الآخرة والآخرة حرام علی اهل الدنیا وهما حرامان علی اهل الله) معلوم اولاکه جمیع مراتب ومقامات اختصاصی وعطائیدر کسبی دکلدر مثلا نبوت وسلطنت اختصاصی اولدیغی کبی ولایت و وزارت دخی بویله در بعض امورك شرائط واسباب یوزندن تدریجله ظهورینه نظر ایدن محجوب آنی تعمل ایله کسبی ظن ایدر حقیقتده ایسه فضل الهیدر زیرا الله تعالی اسباب ایله اشلرز عند الاسباب اشلرفافهم جدا شوقدر واردرکه مقربین اختصاص الٰهی ایله تقریب اولنورلر ابرار ایسه نوافل طاعات ایله تقرب ایدرلر پس بحسب الظاهر ایکیسنك میانی فرق اولنمدن بحسب الحقیقه فرق لازم کلمز زیرا بی جذبه وتقریب کمسه سلوك ایدهمز و بونده روح سلطانینك کمالنه اشارت واردر زیرا (ونفخت فیه من روحی) مقالهسنده اولان اضافتله شرفیاب اولمشدر سائر ارواح وقواده ایسه بومعنی حاصل دکلدر الحاصل بونده روح سلطانینك کمال ذاتی وکمال اضافیسنه اشارت واردر کمال اضافیسی اضافهٔ مذکوره ایله حاصل اولان اختصاصنه دائردرکه بوجهدن خاصة الله اولمشدر وکمال ذاتیسی حقایق اشیایه زیاده اطلاعندن ناشیدر زیرا زیاده آگاهلق بو عالمه تنزل ایدرکن مرور ایتدیکی مراتبك حقایقنه وقوف و بدنه تعلقدن صکره تحصیل ایتدیکی معرفتله در پس روح انسانی کبی زیاده آگاه یوقدر انکیچون بومرتبه یه واصل اولان اهل ارواح دخی سائر اجساده تعلقده قالان ارباب نفوس کبی دکلدر وهر کسك قدر ومنزلتی معرفتده پایه سی مقداری اولمغله اهل الله ارالرنده تفاوت عظیم ظهور ایلدی (لمحرره) صامعه هر سالکی حقدن بکم آگاه اوله * جمله دن ایده کذر واقف الله اوله *

﴿ آن کسی راکش چنین شاهی کشد ﴾

﴿ سوی بخت و بهترین جاهی کشد ﴾

* کش * کافك کسره سی ایله اصلنده که ایش در تخفیفا هاء رسمی والف کتابتدن دخی حذف اولنوب کسرهٔ کاف ابقا اولنمشدر * کشد * اولکیسی ضمله کشتندن قتل معناسنه وایکنجیسی فتحله کشیدندن چکمك معناسنه در * بخت * فتحله دولت وطالع معناسنه فارسیدر صکره

تعریب اولنمشدر نتکم قاموسده کلور البخت الجد معرب انتهی *بهتر* مرکبدر بر جزئی به درکه یکدر و بر جزئیده تردرکه ادات تفضیلدر بهتر یکرك دیمکدر آخرنده یا نسبت ونون تأکید ایچوندر *جاه* عربیدر قدر ومنزلت ومنصب وعزت وحرمت واقبال معنالرینه آخرنده یا زائده در شاهی ده زائده ووحدت وتفخیم ایچون اولمق محتملدر (معنای بیت) بودرکه اول کسه یی که بو نجلاین پادشاه ویار پادشاه ویا پادشاه عظیم وجلیل قتل ایلیه قتلی حکمته مبنی ومصلحته دائر اولمغله آنی جانب دولته وبهترین مرتبه چکرکه قتلدن اول حاصل دکل ایدی زیرا برنسنه نك که وسیله سی قتل اوله غیری وجهله اکا وصوله چاره یوقدر بعض انبیا واولیانك شهادتی کبی بوندن ظاهر اولورکه حضر علیه السلامك غلامی قتلی وکذلك پادشاهك زرکری شربتله دیکی غضبا وقهرا دکل بلکه مرحمة ولطفا ایدی ابوالبشر آدم علیه السلامك ارضه هبوطیله امر اولندیغی کبی زیرا مغضوب حقیق اولان کمسنه ابدی دولت وجاه یوزن کورمز نتکم حدیثده کلور (شر الناس رجل قتل نبیا اوقتله نبی) و بو حدیثك سری شیخ صدرالدین قونوی قدس سره نك حدیث اربعین شرحنده مبیندر الحاصل قاتل نبی ویا مقتول نبی طرف هدایته مقابل تام اولان جانب ضلالده بولنمغله میانده اولان مضادهٔ کامله دن ناشی شر الناس اولدی بوندن فهم اولنورکه غزوهٔ احدده رسول الله علیه السلامك بنفسه قتل ایتدیکی ابی بن خلف شریر فی الحقیقه ابوجهلدن اشد ایدی زیرا ابوجهلك قتلی مباشرت رسول الله دکل ایدی تفصیلی محمدیه اوزرینه اولان شرحزده در بونده اشارت واردرکه هوای نفسك قتل اولنمسی اسفل سافلیندن اعلای علیینه اصعاد ایچوندر * زیرا جاه اخروی هواسنك زوالنده ودولت ابدیه تعلقاتنك اضمحلالنده در پس ارباب نفوسه لازمدرکه مرشد کاملك مباشرتیله اولان ریاضت ومجاهده یه صبر ایده تاکه مطلب اعلایه وصول حاصل اوله فاعرف

کرندیدی سود اودر قهر او
کی شدی آن لطف مطلق قهرجو

قهر لطفك مقابلیدر لطف مطلقدن مراد پادشاهدرکه الله تعالینك لطف مطلقنه مظهردر نتکم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم وکل

ورثه رحمت مطلقیه مظهرلردر پس لطف مطلق لطف مقیددن احترازدرکه لطف مقید برزخ وکمال اضافی اهلنك حالیدر *قهرجو* وصف ترکیبیدر (معنای بیت) بودرکه اکر پادشاه اول زرکرك سود وفائده سنی کندی قهر وقتلنده کورمیدی وترقیسنی انده بلمیدی اول لطفك مطلق مظهری ورحمت عامه سری نچون قهرجو اولوردی یعنی (وما ارسلناك الا رحمة للعالمین) مضموننده حصه مند اولان پادشاه کمسنه یه غضب مطلق ایله معامله ایتمز ولطف مطلق صاحبی قهرجو اولماز نتکم حدیث قدسیده کلور (سبقت رحمتی غضبی) مقصود تعلق رحمتك سبقنی بیاندر والا صفات ذاتده تسابق اولماز چونکه قتل بحسب الظاهر قهر وغضب یوزندندر فاما اول قهر وغضبك تحتنده مغضوب ومقهور اولانه فائدهٔ عظیمه واردر * نتکم آکله مرضنه مبتلی اولانك عضونی قطع ده کندینه سلامت واردر بوندن فهم اولنورکه انبیا واولیانك قهر وغضبلری مقهور ومغضوبك ضرر ساریسنی قطع ایچوندرکه بو دخی نفعدندر والا رحمت عامیه مظهر اولاندن کمسنه یه ضرر کلمز انکیچون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك سیف ایله مبعوث اولدیغی رحمت عامه ایله بعثتی منافی دکلدر * و بونده اشارت واردرکه نفس وطبیعتی ریاضت ومجاهده ایله قتل ایتمه ده حیات باقیه واردر اکرچه که نفس وطبیعت بو معنادن غافل اولوب فناء کلی بولمقدن خوف ایدرلر سود تعبیرینك فائده سی بودرکه نفس انسان سرمایه کبیدر انکیچون محل ذمده (خسروا انفسهم) دنلدی پس خسارت نفسدن خلاص اولان کمسنه البته سود روحانی وفائدهٔ اخرویه ایدر وحقیقتده خسارت نفس استعدادی ابطال ایتمه در * وحدیثده کلور (کل مولود یولد علی الفطرة ثم ابواه یهودانه وینصرانه ویمجسانه) مقصود آباء سفلیه نك اولاده تأثیرن بیاندر قلبك احوالی دخی بوکا قیاس اولنه

بچه می لرزد ازان نیش حجام
مادر مشفق دران غم شاذکام

بچه تشدیدله وتخفیفله یاوری هرنه مقوله حیوانك اولورسه واوغلانجق بوراده مراد اخیردر *نیش* کسرله نیشتر معناسنه درکه فصاد وحجام اولنلر استعمال اتدکلری آلتدر عرب مبضع در وبقراط حکیمدن منقولدرکه

دائما النده یا مبضغ ویامر و دطو تردی یعنی یا نیشتر یا میل * حجام * اصلنده تشدیدله در که ضرورت ایچون تخفیف اولنمشدر حجام مص و حجام مصاص دیمکدر ز یراشیشه و یابو نیوز ایله قانی مص ایدر و اول آلته محجم دیرلر و حدیثده کلور (ان یکن فی شی شفاء من العلل ففی شرطة حجام او شربة من العسل) شرط فتحله موضع حجامت اوزرینه مشراطله ضرب ایتمکدر تا که قان چیقه مقصود امراض دمویه نك شفاسی اخراج دمده و امراض صفراویه وسوداویه و بلغمیه نك اسهالده اولدیغن بیاندر * ومرویدر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم مرارا احتجام ایتمشدر و خصائص نبویه دندر که فضلات بدنیه سنك جمله سی طاهر و انکیچون حجام نبی علیه السلام محجمده مجتمع اولان دمی شرب ایلدی بوندن فهم اولندیکه حجام نبی علیه السلام سائر حجاملره قیاس اولنمز (المحرر) اولدی حجام نبی شارب دم * دیدیلرا که هنیئا اولدم * شاذ کام * اصلنده مراد نجه شاد دیمکدر صکره مطلق شاد معناسنده استعمال اولندی (معنای بیت) بودر که اوغلان حجامك نیشترندن درر و خوفندن مضطرب اولور والدهٔ مشفقه ایسه اول غمده شاد اولور * یعنی فرزندك غمناك اولدیغنه باقمز بلکه فرح بولور زیرا بیلور که فصد و حجامتده ذکر اولنان حدیث موجبنجه شفا و دوا واردر الحاصل عاقبت اندیش اولان کمسنه مآلده اولان نفعه نظر ایدر مضرت حاضره یه التفات ایتمز بوندن ظاهر اولور که طالب شفا اولان نیشترك زخمنه و دارونك تلخ اولدیغنه باقمز والامرضدن خلاص اولمز نتکم بوستانده کلور * ز علت مدار ای خرد مند بیم * چو داروی تلخت فرستد حکیم * حجام بوراده مرشد کامله اشارتدر که دم مشابه سنده اولان شهوات نفسانیه نك خروج و زوالنه سببدر پس بو شهواتی ازاله و هوایی قمعده بچه کبی اولان نفس مضطرب اولور و بو معنی اکا زیاده کوج کلور زیرا راحت ایله الفت ایتمش و لذت فانیه ایله تمتع ایتمشدر فاما مادر مشفق مرتبه سنده اولان طبیعت اصلیهٔ انسانیه اندن محظور اولور زیرا که کدورات وجودیه نك زوالنه باعثدر پس اخلاطك اختلاطنده ظاهر وجوده انحراف کلدیکی کبی نفسله هوانك امتزاجنده دخی باطن وجوده اختلال کلور پس بقدر الامکان محافظهٔ دائرهٔ وجود لازمدر و انلر که (انما نملی لهم لیزدادوا اثما) نشانیله معلم اولمشلر (وامهلهم رویدا) ورطه سنه

وقوع بولمشلردر بو علاجدن جدا دوشمشلر و بو تیما رخانه دن خرابه یه کتمشلردر و الی الله الملتجی

نیم جان بستاند و صد جان دهد
آنچه در وهمت نیاید آن دهد

* صد جان * تکثیردن کنایه در * وهم * بو قاروده بیان اولنمشدر و بو کلام اکتفا قبیلندندر زیرا احسان اولنان کوز کورمدك و قولاق ایشتمدك وقلبه خطور ایتمدك نسنه لردر نتکم حدیث قدسیده مبیندر و اکتفاده دقیقه بودر که جان مشاعر ظاهره ایله ادراك اولنان اموردن دکلدر (معنای بیت) بودر که یارم جان آلور و یوز جان یعنی چوق جان و یرور و سنك قوت وهمیه که داخل اولمیان نسنه یی و دائرهٔ عقلکدن خارج اولان امور خفیه یی و یرر بو معنی اکرچه تمثیل طریقیله در و لکن یارم جاندن مراد فی الحقیقه نصف وجوددر که نفس حیوانیدن عبارتدر زیرا وجود جسم و روحی مشتمل اولمغله نصف جسمدن و نصف اخری دخی روحدن عبارتدر پس جسمدن عبارت اولان حصه نك قوامی نفس حیوانی و روحدن عبارت اولان حصهٔ اخری نك انتظامی روح سلطانی ایله در بو معنادندر که حالا برزخده مقیم اولان ارواح مؤمنینه نصف جنت اعطا اولنمشدر یعنی نعیم روحانی ایله متنعملردر فقط فاعرف جدا الحاصل کرچه نفس حیوانی یه ریاضت و مجاهده یوزندن ذوبان حاصل اولور فاما فنا بولان امور نفسانیه نك یرینه جمله جان کلور پس جانه فنا طاری اولمدیغی کبی بو مقوله جانك تعلق ایتدیکی جسده دخی زوال کلمز زیرا جان حکمنده در انکیچون اجساد کمله انفساخ عارض اولماز نتکم بالاده اشارت اولنمشدر ونفس بو فنایه ایرمدکجه حیات باقیه بولماز و جمال باقی حقیقی یی کورمز نتکم قرآنده کلور (فلا تعلم نفس ما اخفی لهم من قرة اعین) بونده مقصود جمال باقیدر که عین فانیه نك اثری باقی ایکن مخفیدر والا باقیه عین فانی اصابت ایتمك لازم کلور و بونده اشارت واردر که هر کسك توبه و تقوی وخوف و رضا و توکل و سائر مقاماتده اخلاص استعدادینه و جزاسی دخی عملنه کوره در و کاه اولور که انساندن من غیر قصد بعض اعمال صادر اولور که کندینك اکا ظاهرا و باطنا شعوری یوقدر آخرتده اثری ظاهر اولدقده مطلع اولور و بوکا جزاء وفاق دیرلر زیرا نفس عمل و جزاسی

خاطره خطور سزواقع اولمشدر (سؤال اولنورسه که عمله نه وجهله شعور اولمازکه نیت اوزر ینه موقوفدر (جواب بودرکه بعض نباتده خفاواردر اربابنه خفی دکلدر فاعرف جدا

توقیاس ازخویش می کیری ولیك
دور دور افتاده ای مردنیك

بعض نسخده بنکر تونیك دوشمشد بونسخده او بردن اولادر زیرا مردنیك یاتقوله و یامجازه محمولدر والاقیاس نفس ایدن کمسه ابو مرد اولمق لازم کلور * دوردور * اضافتله ایراغك ایراغی یعنی زیاده ایراق دیمکدر ضلال بعید کبی * افتاده * ده اولان همزه خطاب ایچوندر همزه خطاب ایچون کاز خطاب ایچون کلن یادر دیمك ایوسوز دکلدر نتکم موارد استعمال شاهددر (معنای بیت) بودرکه سن کندی نفسکدن قیاس طوترسن و پاشاه مذکوره زرکر خصوصنده اعتراض ایدرسن ولیکن ای مردنیك بوخصوصده قتی ایراق دوشمش سن وسن بوضلال بعیدایچنده ایکن راه حقه مهتدی اولمق قتی دشواردر مقصود بومقوله امورخفیه ده قیاس نفس جاری اولمدیغن اشعاروا اهل حالك احوالنی ارباب قالك امورنه قیاس ایتمك ممنوع اولدیغن اخبار دردر زیرا ارباب قشرك نظرلری ظاهره مقصوردو معنالری لفظندن فهم اتدکلرنه محصوردر اولوا الالبابك معارفندن بی خبرلرو حقائقنی ادراکدن بی نورو فرلردر انکیچون فهم ایتمدکلری مواده چون وچرا ایدرلر وطریقة اعتراضه کیدرلر اکر حقیقت حالدن مکاشفه اولنسه لردی انکاره مجاللری قالمزو هیج برنه سوزیری اولمزدی * (المحرره) صورمه محروراولانه دنیاده * لذت آب زلالی زنهار * نه بیلور نوری او کیم شب پره در * که کوترمز بصری تاب نهار * وله * ندرصورمه حکمت مسکوت * سکا اول سکوت اولدی سکوت

حاصلی بودرکه همزه یابه علامت اولمغله همزه خطاب ایچون دیمك لا بأسدر منه

* تمام شدشرح داستان اول از مثنوی شریف ومعنوی منیف * باعانة جوادولطیف * رب تمم بالخیر *

بود بقالی واورا طوطئ
خوش نوایی سبزو کویا طوطئ

* بقال * بقل صاتیجیدر بزاز یعنی ثیاب وقزاز قز یعنی ابریشم صاتیجی اولدیغی کبی وعلی هذا بقل اصلنده کوکدن نابت اولمیوب تخمدن حاصل اولان سبزواتدر عرب خضروات وحرمین شریفین مجاورلری یشللك دیمکله

تعبیر ایدرلر نعناع وکرفس وسائر مرغوب فیه اولان نسنه لر کبی بقالك اکثر یا صاتدیغی بقول قسمندن اولمغله بقال دنلدی فاما بعض دیارده متعارف اولدیغی اوزره بقال سبزه صتانك غیریدرکه بازارجی یه وغیریه بقالدر باقلاء تخفیف ومدله خصوص اوزره بقله دیدکلریدرکه حبوباتدندر عرب فول دیر پس بواعتبارله بقال دیمك جائزدر زیرا بقله ومرجمك ونخودوامثالی حبوبی بقال صتار * طوطی * معروف قوشدرکه زنکبار مملکتندن جلب اولنور مصرده چوق بولنور ببغاء ودره دخی دیرلر طوطی یشیل رنکدرکه جثه ده کوکرجین قدر اولور خلق آنی صوتیله انتفاع ایچون اتخاذ ایدرلر طاوسی صورتیله انتفاع ایچون اتخاذ اتدکلری کبی طوطینك بیاضی وغیری رنکی دخی اولور ولکن حالا بین الناس یشلدن غیری انواع معدوم درویشل اولدیغنه بطریق الایهام دیوان حافظده مخاطبهٔ طوطی ده کلور * سرت سبزودولت خوش باد دائم * که خوش نقشی نمودی از خط یار * ومحکیدرکه معزالدوله ام خلیفه یه بربیاض رنك طوطی اهدا اولنمش ایدی که منقاری وایاقلری سیاه ایدی وباشنده رأسندن فستقی ذوابه سی وار ایدی پس مصراع ثانی ده اولان سبز لفظی یاواقعی بیان ویاماعدا رنکلردن احتراز ایچوندر زمخشری ایراد ایدرکه طوطی تکلمنده (وبل لمن کانت الدنیا همه) دیرخواص طوطیدندرکه برکسه انك لسانی اکل ایلسه فصیح وکلامده جری اولور شاعر ابوالفرج ببغاء دیولقب و یرمشلردی فصاحتندن اوتوری وقضاعی دیرکه لساننده اولان لثغه دن اوتوری ملقب ایدی لثغه لسانك برحرفدن برحرفه تحول ایدوب بعض کلمه یی تکلمه عدم اقتدارینه دیرلر مثلا بسم الله ده سین مثقله یی شین ویاثا اوقومق کبی * نوا * ونك فتحیله وضمیله دستان ومقام وطوطی معنالرینه کلور نتکم نعمة اللهده وغیریده مصرحدر کویا تعمیم بعدالتخصیص در زیراهر کویا اولان خوش ادا کلمز وجائزدرکه نطقده زیاده اقتدارنی بیان اوله زیرا معلم اولان طوطیلر اراسنده نطقده تفاوت واردرکه فی الجمله نطقه اقتداری اولان زیاده اقتدار صاحبی یانده خاموش کبیدر وجائزدرکه معلم اولمیان طوطیلر طوطیلردن احتراز ایچون اوله ولکن خوشنوا لفظنه کوره بعد واردر فافهم (معنای بیت) بودرکه بر بقال وآنك بر طوطیسی وار ایدیکه

قرالرولا بیدرکه حبشدن غیریدر مصردن یوقاری ومغرب طرفنه طوغری الی ایاق مسافه ده در مذکور زنکبارك دارالملکنه سنار دیرلر کسرله وتشدیدله منه

من جزائر بحر الصین جزیرة زابج وبهذه الجزیرة من الببغاء وهی الدرة شیٔ کثیر بیض وحمر وصفر وخضر ویتکلمون مع الناس بای لسان سمعوه منهم (من خریدة العجایب) منه

خوش دستان ومقام بشل رنك وزياده نطقه قادر طوطى ايدى وبورادة نواطوطى معناسنده ده اخذ اولنمق ممكندر پس ديمك اولور كه خوش بشل رنك طوطى ومتكلم طوطى ايدى فاعرف بونده بقال ايله مراد طبيعت اهلى وبقول ايله مقصود شهوات حيوانيه ولذات جسمانيه در كه طبيعت انسانيه خست طينت ودناءت همتدن وارادات غيبيه والهامات آلهيه دن اعراض ايدوب بهايم سبزه وحبوبه مائل اولديغى كبى اولدخى اكل وشرب ومنام وجماع كبى شهواته مائلدر نتكيم بنى اسرائيل خساست طبع وركاكت عقللرندن من وسلوايى قويوب بقول وحبوبه ميل ايدوب حضرت موسى عليه السلامه (فادع لنا ربك يخرج لنا مما تنبت الارض) ديديلر وطوطيدن مراد اولدر كه مضغهٔ صنوبريه آنك ظرفى وقفسى كبيدر نتكيم مولانا جامى نظمنده كلور * نيست اين پيكر مخروطى دل * بلكه هست اين قفس وطوطئ دل * * كرطوطى زقفس نشناسى * بخداناس نهٔ نسناسى * ودلدن طوطى ايله تعبيرنده رقاج وجه واردر (اولكيسى بودر كه طوطى ديار بعيده دن جلب اولنديغى كبى دل دخى عالم ارواحدن اخذ اولنمشدر كه اجسام ايله آنك اراسنده منازل كثيره ومراتب وفيره واردر نتكيم بالاده اشارت اولنمشدر اكرچه كه بحسب الصوره دلك توالدى روح ونفسك برى برله ازدواجندن صكره حاصلدر نتكيم طوطى بقاله نسبت اكا دالدر عيسى بن مريم مقاله سنده عيسايى مريمه نسبت كبى ولكن حقيقتده طبيعت ونفس وقلب وروح جوهر واحددر نتكيم قرآنده نظيرى كلور (هو الذى خلقكم من طين) يعنى آدم عليه السلام طيندن خلق اولنديغى زمان اولادنك ذكور واناثى انده مندرج اولمغله كويا جملهسى طيندن خلق اولنوب اولاد پدرله بو معناده برابر اولديلر اكرچه كه صورتا تناسل حسبيله ابوت وبنوت اثبات اولنور پس ظاهرده تغاير حقيقتده اتحادى منافى دكلدر وقصائد اكبريه ده كلور * لنا من امره روح وجسم * يعنى عالم امردن اولان روحى عالم خلقدن جسمله برابر قيلدى زيرا او عالمه نسبتله امر واحددر فاعرف جدا (ايكنجيسى بودر كه ايكسنك دخى تكلم شانلرندندر زيرا قلب ولادت ثانيه ايله ولادتدن صكره ارض وجودده خليفة الله اولوب حقله نطق ايلر وفيض تكلم حقيقى ايله

مفاض اولوب اسرار غيب سويلر كه ظاهرده لسان آنك ترجمانيدر نتكيم حديثده كلور (من اخلص لله اربعين صباحا ظهرت ينابيع الحكمة من قلبه على لسانه) اوچنجيسى بودر كه طوطى به وراء آيينه دن تعليم ايدرلر نتكيم فتوح الحرمينده كلور * طوطى از آيينه كند قيل وقال * * كر نبود آينه طوطيست لال * وباقى نظمنده كلور * قانى برشيرين سخن لعل شكربارك كبى * قنده كوردى طوطى برآيينه رخسارك كبى * كذلك قلبه دخى وراء حجابدن وحى اولنور نتكيم تفصيلى مرور ايتدى پس طوطى بى كفتاره كتورن ظاهرده انسان اولديغى كبى قلبى دخى تكلمه كتورن حقيقتده رحمان وصورتده مرشد كاملدر ومفتى يحيى افندى لطائفندندر كه كلور * بلرز بردلكه طوطى كبى كفتار ايله * سويلدرمى يوق جهانده بلرز سويلرمى يوق * يعنى جهانده سويلر واردر كه انسان كاملدر ولكن سويلدر بوقدر كه طالب مستعددر نتكيم كمال خجندى دير * جهان پر شمس تبريزست مردى كو چو مولانا * وخواجه حافظ ديوانده كلور * عاشق كه شد كه يار بحالش نظر نكرد * اى خواجه درد نيست وكرنه طبيب هست * (دردنجيسى بودر كه طوطى شكرخوار اولمغله مشهوردر نتكيم كلستانده كلور * كرچو طوطى شكر بود خورست * جان شيرين فداى پرورشت * وباقى ديوانده كلور * كوكل شافى جواب اومر لبندن * دلن چيز اوطوطئ شكرخاى * كذلك قلب دخى ذوق معنوى ايله پرمذاق ولذت حقيقيه ايله پرچاشنيدر نتكيم حديثده كلور (ابيت عند ربى يطعمنى ويسقينى) زيرا بونكله مراد لذت مناجات وغذاى معارف وحقايقدر كه قلب وروحك صفتيدر اكرچه كه جسدن غذاى صورى وطعام حسى ورودنه دخى مانع بوقدر (لمحرره) * نه عجب نعمت بهشت ايله * اولسه دنياده پرمذاق آدم * كه غداسى ايدى او نعمت آنك * دخى ارضه هبوطدن اقدم *

* بردكان بودى نكهبان دكان *
* نكته كفتى باهمه سود اكران *

* دكان * زمان وزننده حانوتدر ضرورت حسبيله تخفيف اولنمشدر جمعى دكاكين كلور معربدر كما فى القاموس ومفرداتده كلوردك ارض لينه وسهله در دكان اندن اخذ اولنمشدر پس آخرنده اولان الف ونون

زائد اولور عمران وامثالی کبی بودی وکفتی ده اولان یالر حکایهٔ حال
ماضیه افاده ایلر *نکهبان* اصلنده نکاهباندر تخفیفا الف حذف اولنمشدر
کوروب کوزه دیجی معناسنه رقیب کبی *نکته* فکرله استخراج اولنان
لطیفه درکه قلبده مؤثر اوله صکره مطلقا لطیفه و دقیقه معناسنده
استعمال اولنمشدر *سودا اکر* سودا اهلی یعنی هوی و هوس
(معنای بیت) بودرکه اول طوطی بقال اولدقجه دکان اوزرینه قائم
اولوب کوروب کوزه دیجی ایدی واوردن کلوب کچن هوی وهوس وصیت
وصدا اهلنه لطیفه ودقیقه سوزلر ومشربلرینه موافق تکلم ایلر دی
پس همه لفظندن فهم اولنان استغراق عرفی اولور بونده دکان ایله
مراد دکان وجود وسود اکران ایله مراد دکان وجوده اوغرایوب
صحبت صددنده اولان سودای عشق اهلدرکه طوطیٔ دل انلره
دقایق وحقایقدن سوزسوزلر وفیض الهی وکلام ازلیدن هر برینی
انجاب ایده جك نسنه بیان ایلردی وطبیعت انسانیه اولدقجه حکم
وجود انك الندە ایدی زیرا طبیعت مادر وروح پدر کبیدرکه قلب
انلردن تولد ایتمشدر بر دائره ده ایسه حکم اصلکدر فرعك دکلدر مکر اصل
غائب اوله وفرعی استخلاف ایلیه نتکیم قرآنده کلور (وهو الذی جعلکم
خلائف فی الارض) سؤال اولنورسه که طبیعت وروحك تعلقی باقیدر
پس خلافت قلب نه وجهله در (جواب بودرکه بوسوز طبیعت وروحك
کندی مقتضالرینه اشتغالله غیبتلری حالنه کوره در پس غیبتلری
تعلقلرینه مانع دکلدر وبونده اشارت واردرکه طوطیٔ دادن غیریسی
خلافته صالح دکلدر زیرا خلیفه مستخلف عنهك صورتی اوزرینه
کرکدرکه حی وقیوم وسمیع وبصیر وعالم وقادر ومرید ومتکلم اوله
دلده ایسه سفلی اولان طبیعت وعلوی اولان روحك تصرفاتی موجود
اولدیغی کبی نیابت حقه دخی استعدادی واردر وبوندن فهم اولنورکه
مجلسدن ثقیل اولانلر دور اولدقجه سبکروح اولنلره جای مقال یوقدر
زیرا طبیعت ثقیل وکثیفدر ونکهبان لفظنده اشارت واردرکه وجودك
قوام وصلاحی قلب ایله در پس شول وجودکه آنده قلب آکاه اولمیه
محافظه دن معطل اولان خراب بنا کبیدر حیوانات مجمعك وجودلری کبی

درخطاب آدمی ناطق بدی
درنوای طوطیان حاذق بدی

خطاب آدمی ده اولان اضافت مصدرك فاعلنه اضافتیدر آدمی ده
اولان یاء نسبت ایچوندر آدمه منسوب شخص دیمکدر یعنی آدم اولادندن
کیمسه مؤمن اولسون کافر اولسون *نطق* صوتله ومعانی انکله ادراك
اولنور حروفله تکلمه دیرلر ومفرداتده کلور که نطق تعارفده شول اصوات
مقطعیه دیرلر که لسان آنی اظهار و آذان آنی وعی وحفظ ایلیه اصالة
انسان وتبعیة غیر ایچون اطلاق اولنور نتکیم ناطق وصامت ایله
صوتی اولمیان مراد ایدرلر و حیواناته ناطق اطلاق اولنسه یا مقیدا
ویا طریق التشبیه اطلاق اولنور وقرآنده اصوات طیره منطق دنلدی
نتکیم کلور (یا ایها الناس علمنا منطق الطیر) یعنی سلیمان علیه السلام
اول اصواتدن معانی فهم ایتدکله منطق دنلدی زیرا بر کیمسه برنسنه دن
بر معنی فهم ایلسه اول نسنه بی اکا نسبتله ناطق دینلور صامت ایسه ده
وفهم ایتمینه کوره صامت دینلور ناطق ایسه ده نتکیم کلور *مر دبا بدکه
کیر داندر کوش* ورنوشته است پند بر دیوار* و بعضیلر دیمشلردرکه
حقیقت نطق شول لفظدرکه معنایه نطاق کبیدر یعنی قوشاق میانی
ضم ایتدکی کبی لفظ دخی معنایی ضم و حصر ایلر ونطق ایله قولك
میاننی فرق ایدوب دیمشلردرکه قال الله دینلور نطق الله دینلمز پس
نطق حقیقتده انسانه مخصوص و قول اکا وحقه شاملدر انکیچون
دینلور (ان الله خیر من قال بالصواب ونبینا علیه السلام خیر من نطق
بالصواب) اکر رسول حقنده خیر من قال بالصواب دینلسه الله تعالی
اوزرینه تفضیل لازم کلوردی مکر بشر جنسنه ومطلقا مخلوق نوعنه
کوره اوله *حاذق* ماهر دیمکدر (معنای بیت) بوکه آدمه منسوب اولان
شخصك اکا خطابنده ناطق ایدی یعنی بر شخص انسانی اکا برنسنه
خصوصنده خطاب ایلسه وکلام حقیقی ایله سویلسه اول دخی جواب
طریقیله نطق وتکلم ایلردی وطوطیلرك مقام ودستانده حاذق وماهر
ایدی یعنی طوطیلر اراسنده طوطیلره منسوب اولان تکلمده کمالی وار ایدی
نواده ناقص اولنلردن دکل ایدی بعده بو کلام مبالغه یه محمولدر ٧ زیرا
طوطی خطاب آدمیانك جمله سنه جوابدن عاجزدر بلکه جوابی تعلیم

٧ اکرچه که اشعه ده حرفه پوشه جوابنده عدم مبالغه دخی فهم اولنور . منه

اولندیغی مرتبه مختصردر وبونده اشارت واردر که قلب انسانی متکلم حقیقی اولان الله تعالی دن کلام حقیقی استفاضه ایتمکله انسان کاملک مخاطبه سنه صالحدر پس مقصود استفاضیه صالح اولان قلبدر والا هر قلب فهم خطابه ورد جوابه قادر دکلدر قلوب عوام واهل بدایت کبی ودیمشلردر که مرشد ایکیدر مرشد صامت ومرشد ناطقدر ومرشد صامت قرآندر زیرا ترجمه یه محتاجدر مرشد ناطق انسان کاملدر حقائق قرآنیه وعلوم لدنیه مالک ولوازم واشاراتنی بسط وتقریره قادردر بوسیدندر ارباب حقیقته اعتنا ارباب ظاهره اعتنادن اولادر زیرا ارباب ظاهر حقیقتدن ذاهل اولمغله خاموش وصامت حکمنده درو بونده کندی بلدیکنه تابع اولمدن منع واردر پس طوطی نیجه معلمه تابع ایسه طالب حق مرشد کامله تابع اولمق کرکدر تاکه اندن حقیقت دلن اوکره نه نتکم موسی علیه السلامن حکایه اولنور (هل اتبعك على ان تعلمن مما علمت رشدا (الحزره) اولسه استاذه برآدم تسلیم اولور البته قابل تعلیم *

خواجه روزی سوی خانه رفته بود
بردکان طوطی نکهبانی نمود

خواجه *دن مراد طوطینک صاحبیدر که بقالدر * نکهبانی *ده اولان یاء مصدریه در * نمود * فعل ماضی متعدیدر (معنای بیت) بودرکه برکون طوطینک صاحبی اولان بقال خانه سی طرفنه کیدوب طوطی اکا بدل دکانده نکهبانلق کوستردی یعنی حفظ وحراسته خواجه سنک وکیل وبدلی اولدی زیرا تکلمده وبعض مرتبه شعورده خواجه سیله مشترک اولمغله فی الجمله استخلافه صالح ایدی وبونده خانه دن مراد وجود انسانک ظاهریدرکه جسددر یعنی اول باطن طبیعتی اصلاحه مشغول اولان سالك ظاهر وجودك تدبیرنه اشتغال کوستر مکله باطن وجوده طوطیٔ دلی استخلاف ایلدی * روزی *ده اولان یاء وحدتدن فهم اولنور که تدبیر معاش واصلاح جسد احیانا کرکدر زیرا معاده واحوال روحه اشتغاله مانع در نتکم اقطابدن احمد سبتی قدس سره یوم سبتده کسب معاش ایدوب باقی ایامده نفسنه مشغول اولوردی * وبو سبدن قاضی عیاض یوم مذکورده تخلی ایدوب تألیف علوم

بو بیت ولاحقی نسخ عتیقده بو قدر ولکن فی الجمله وجودی اولمغله شرح اولندی مع هذا نظام کلامی مخل دکلدر
منه

ایلردی زیرا بو دخی فی الجمله کسب واشتغالدندر صکره تهود ایلدی دیو متهم اولوب حمامده ایکن قتل اولندی ولکن احمد سبتی نک بوخصوصده حالی اظهردر زیرا بوم سبت عند العارفین نفس اماره طورنک کونیدر که اهل طاغوت وجبته اتباعله منقطع اولمشلر پس اول کون کسب معاش ایچون انسب اولدیغندن ماعدا اشتغال کسبله بهوده رغم دخی حاصل اولور تألیف علوم ایسه حقیقتده بویله دکلدر زیرا اعلم غداء روح واحوال معاددندر والله اعلم الحاصل سالکه لازمدرکه دائما کان وجودی بکلیوب (ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم) الایة وفقنجه بیع وشری وتحصیل ربحده اوله مکر بقدر الضرورة احوال جسده اشتغال ایلیه که اول بر هفته نك بر کونی وبر کونك برساعتی قدر زمانه مختصر اوله وبونده سر استخلافه اشارت واردر نتکم بعض متروحنین یرلرنه صور مثالیه دن بر صورت وضع ایلیوب کندولری غائب اولورلر واول صور مثالیه انلرك مقامنی کندیلری کبی محافظه ایدرلر (فتبارك الله احسن الخالقین) فافهم جدا *

کربهٔ برجست ناکه در دکان
بهر موشی طوطیك ازبیم جان

* کربه * کاف عجمینك ضمیله کدی درکه عرب هره وسنور دیر صفت ممدوحه سی واردر که تواضعدر ومذمومه سی دخی واردرکه لعبدر انکیچون نقشی آق کرمانی نظمنده کاور * حق فراموش ایدوب اوینایوبن کانلر * شکلی دونر هره یه ایدر دائم اول افغان * جست * فتحله ماضیدر صچردی معناسنه * ناکه * ناکاه دن مخفف اکسزدن دیمکدر * موش * فاره درکه فویسقه دخی دیرلر زیرا ناس اوزرینه خروج ایدوب مالاری افساد ایدر انکیچون طاعتدن خارج اولانه فاسق دیدیلر زیرا فسق خروج معناسنه در فسقیه دیدکاری دخی بوندندر * طوطیك *ده اولان کاف تصغیر ایچوندر ولکن صیغهٔ تصغیر کاهیجه اظهار عطف وتعظیم ایچون دخی اولور بو مقوله یرلرده ظاهر اولان تصغیردن انسلاخدر کثیرك ده اولدیغی کبی طوطیك ازبیم جان مابعدنه مرهوندر * بیم جان * وجودی خوفندن دیمکدرولکن جسدك قوامی جانله اولدیغندن انکله اکتفا ایلدی وجائزدرکه جانك بدندن مفارقتی خوفندن

دیمك اوله (معنای بیت) بودر که بر هره بر فاره یی صید ایچون ناکاه دکانده صیچرادی بو سیبدن طوطی دخی جان خوفندن صیچرادی زیرا اکسزدن اولان نسنه دن اضطراب و بلکه زیاده تغیر حاصل اولور نتکم قرآنده کلور (فاخذ ناهم بغتة وهم لایشعرون) ودیمشلر در که (الشر اذا جاء من حیث لایحتسب کان اغم) بوراده کربه وموش باطن وجودده صفت حرص ظهوره کلمکه اشارتدر نتکم بقالك تدبیر جسدده مباشرتی آنك صورتیدر فاره اصلنده حرصله تعبیر اولنور وبعضیلر خلقدن مستور اولوب نفسه متعلق اولان نسنیه مباشرت صفتیدر دیمشلر در بو معنی دخی حرصدن خالی اولماز زیرا ستره اولمق حرصی منافی دکلدر وبونده اشارت واردر که باطن انسان بو مقوله اوصافی مشتملدر بقال دکانی او مقوله حشراتی مشتمل اولدیغی کبی شوقدر واردر که بعض صفات نفسانیه یی عن اصل قلع لازمدر کبر وشره وحسد وحقد کبی شول حرب اهلی کبی که کفر اوزینه مصر وجزیه قبول ایتمك حسبیله قتل لازم کلور انکیچون فتح مکه کونی مصر اولنلردن استار کعبه یه متعلق اولنلر بیله قتل اولندیلر ابن حنظل کبی زیرا کعبه عاصی یی اعاذه ایتمز پس جوار کعبه ده عاصی اولمدیغی کبی جوار قلبده دخی فاسد اولماز انکیچون اکر کعبه واکر قلبدر اصنام ظاهره و باطنه دن تطهیر اولنمق کرکدر و بعض صفات دخی واردر که تبدیله صالحدر بخل و حرص وغضب وجبانت وشهوت کبی سخاوته وقناعته وحلمه وشجاعته و محبته تبدیل اولنور شول حرب اهلی کبی که حربی سلمه ویا کفری اسلامه تبدیل ایدر (سؤال اولنورسه که وصف اولنان انسانده انبیا وکمل اولیا دخی داخلیدر (جواب بودر که بو بر عمیق نسنه درکه دکه عارف بونك قعرینه واصل اولمامشدر حاصلی بودر که نفس مطلقا علماء ظاهر وباطن اتفاقیله اماره در شوقدر وار درکه انبیا وکمل اولیاده بالفعل اثری ظاهر دکلدر نتکم (فان شیطانی قد اسلم) الکادالدر بو سیبدندر که (والعصر ان الانسان لفی خسر) نظمنده استثناء آنی ملاحظه اولنمق کرکدر اکرچه که جنس انسان خسرانده در فاعرف جدا (فان الکمل مابدلوا فطرتهم الاصلیة التی فطرهم الله تعالی علیها) بعض کباردن مرویدر که نمله سلیمان علیه السلامه خطاب ایدوب یا سلیمان بکا امان

ویرتا سکا بلدوکم مرتبه نصیحت ایدهیم دیدی سلیمان علیه السلام دخی امان ویردکده نمله سلیمانك قولاغنه فسلدیوب بن سنك (رب هب لی ملکا لاینبغی لاحد من بعدی) مقالکدن رایحهٔ حسد استشمام ایدرم دیدی سلیمان بو سوزدن من القرن الی القدم منفعل اولدی نمله دیدیکه بو خصوصده برقاج وجهله جهل واردر بری بودر که ماخلق لهك اولان کرمدن شح فی النفسه خروج ایلدك صکره مبالغه ایلیوب بو ملکك سندن غیریه اولماسن استدك بو ایسه باطنکده اولان حرصندر دیدی و(بری دخی بودر که ملکده الله ایله منازعه ایلدك عبد ایسه عبد ایکن سیدی یانده بر نسنیه مالك دکلدر دیدی سلیمان دخی جواب ویروب هبه طریقیله فضلندن بر خاتم دلدم دیدی نمله دیدیکه یا سلیمان اف اول ملکه که بر خاتم آنی ضبط ایلیه اکر سنك هبهٔ مذکوره یه مالك اولمدیغکه شهود ك اولایدی عطایی منع اوزرینه ترجیح ایتمزدك دیدی بعضیلر بو ماجرایه قائل اولمیوب نمله سلیمانك وجودی آیینه سنده کندی حرصنی مشاهده ایدوب سویلمشدر نتکم مثل ضرب ایدوب درلر (احرص من نملة واجمع من ذرة) بوخسه طینت انبیا علیهم السلام طاهره ومطهره در دیمشدر ولکن بو فقیرك فهم ایتدیکی بودر که بو سوقدن حقیقتده نمله سلیمانه حرص وسائر رذائل اثبات واسناد ایتمك لازم کلمز زیرا نفوس انبیا مطمئنه در که طهارت اوزرینه مبتنیدر بلکه نفسده بالقوه مندرج اولان وساوسی بیان ومقالهٔ مذکوره دن اولنان اشارتله تنبیه سلیمان ایلمشدر والا بو قدر معرفته مالك اولان نمله نشأهٔ انبیاده جائز وغیر جائزه جاهل اولمق بعیددر (لمحرره) نشأهٔ پاك انبیا ای دل * عین آیینهٔ مجلادر * بو قدر انده غبار حرص وحسد * کوربنن هب صفات مولادر *

جست از سوی دکان سویی کریخت

شیشه های روغن کل را بریخت

* شیشه * زجاجه معناسنه در یعنی صرچه دن اولان ظرف نتکم کمال خجندی نظمنده کلور * چشم اوافتاد بردلهای ما * همچو مستی بردکان شیشه کر * ودیمشلر درکه * یاخود بو شیشهٔ نازك مزاج کوکلمزه * اوسنك دلدن ایرن انکساریمی دیه لم * روغن * مطلقا یاغدر ندن کرکسه اولسون اکرچه عرب دلنده حیواناتدن اولانه سمن وحبوباتدن

اولانه دهن دیرلر انكیچون تخصیص طریقیله كله مضاف قیلدی
وروغن ساده دیدكلری تره یاغیدر وكل یپراغندن حقیقتده یاغ اولمز
بلكه زیت ایچنه اوراق كل قویوب تربیت ایدرلر كل یاغی دیدكلری
اودركه منافع كثیره واردر * كل * ضمله لسان فارسیده هرچیچكه اطلاق
اولنور مخصوص چیچك مراد اولنیجق اضافتله تعیین ایدرلر مثلا زنبق
چیچكنه كل زنبق دیرلر ولكن حالا عرف ناسده كل اطلاق اولنسه
معروف چیچك مراد اولنوركه لیلهٔ معراجده عرق نبوی علیه السلامدن
حاصل اولمشدر اكرچه اندن اول دنیاده كل نوعی وار ایدی (لمحرره)
* كرجال احمدی شرح ایتمسه اوراق كل * اولمزیدی عندلیب
خوشنوا مشتاق كل * كلمه اول حسن ازل سربكه اولدی آشكار *
* تا ابد چقمز داندن بلبلك اشواق كل * لیلهٔ معراجده اولدی عرق
اول حبیب * اول عرقدن بتدی اول كم ایتدیلر اطلاق كل * بر بخت *
متعدیدر دوكدی معناسنه (معنای بیت) بودركه اول طوطی جان
فور قوسندن صحرا یوب دكانك بر جانبندن برجانبنه قاچدی ولكن
دكانده كل یاغی شیشه لری واریدی فرار ایدركن انلره طوقنوب جمله سن
دوكدی فاما شیشه لرك انكساری مسكوت عنه در زیرا مقصود دكلدر
بونده اشارت واردركه باطن وجودده نفسدن حرص صفتی ظهور
ایتدكده طوطیٔ دل دخی (ففروا) امری موجبنجه (وبمعافاتك من عقوبتك)
استعاذه سی وفقنجه انك شرندن جانب قهر وجلالدن جانب لطف
وجماله فرار وخلقدن حقه التجا مقامنده قرار ایلدی ولكن بو صفت
مذمومه نك ظهوری سبب اولوب جمله قوای روحانیه شیشه لرنده
اولان فیض الهی یه فساد كلدی وحسن استعداد باطل اولدی
ودكان وجودده اولان امور قشریه امور لبیه زوالنه دارئت بولدی
نتكم ظاهر شریعت كالده اولسه حقیقت نقصان پذیر وتربیت بولمین
درخت تازه قورویوب قالور واب دیدكلری دهن كیدركه اصلنده خفی
دیدكلری مرتبه دن تنزل ایدر وكل یاغی ایله تمثیل ایلدی زیرا كل ذكر
اولندیغی اوزره عرق نبویدن حاصل اولمغله تجلیات صفاته اشارتدر
وتجلیات صفاتده كلدن اظهر نسنه بوقدر زیرا طیب رائحه سندن
ماعدا صبغة الله سرینه مظهردر ومتمم تفاصیل صفات ومكمل مراتب

مكارم اولان فخر عالمدن حاصل اولمشدر وبوندن فهم اولنوركه ذرات
عالمده هر نسنه یه استعداد وار در بقالك دهن صنعنده استعدادی
اولدیغی كبی ولكن هركسده بالفعل كمال ظاهر اولمشدر بلكه اكثر
مخلوقاتك قوتنده قالمشدر بونك اصلی بودركه اسماء الله بری برینه
مرتبطدر اسم ظاهرك تجلیسنه مظهر اولانده سائر اسمانك ظهورنه
دخی استعداد واردر زیرا حقیقتده انتسابی مجمع الاسمایه در وبوندن
ظاهر اولوركه افساد استعداد مظهره مضافدر نتكم قرآنده كلور
(ولا تفسدوا فی الارض بعد اصلاحها) یعنی شول ارض طینتكه
حسن استعداد اوزرینه مجبول واحسن تقویمده مخلوقه اولوب اسم
جامع آنی بووجهله اصلاح ایتمشدر سز آنی بعض عوارض حسبیله
افساد ایتمكز زیرا بیضه فساد قبول ایلمسه اندن بچه حاصل اولمدیغی كبی
زمین شوره دن دخی نبات بتمز ومنكر اولان نسنه بر دخی اولكی
صورتیله تشكل ایتمز واعرج درست كبی یوریوب كیتمز

از سوی خانه بیامد خواجه اش
بر دكان بنشست فارغ خواجه وش

اولكی * خواجه * صاحب ومالك ایكنجی عزیز ودولتلی معناسنه در
* وش * لسان فارسیده ادات تشبیهدر اصلی فش در نتكه واقعدر
* چنین كفت رستم كه ای شیرفش * فا واوه تبدیل اولنمشدر زیرا ایكیسده
شفویدر مذكور ادات اسمك آخرینه لاحق اولور (معنای بیت) بودركه
اول طوطینك صاحبی اولان بقال منزلی جانبندن كلوب عزیز
ودولتلو كبی سكینت ووقار اوزرینه غم وغصه دن فارغ وكدورت
دلدن پاك وقید دنیادن آزاد اولدیغی حالده دكان اوزرینه یعنی
دكانده مجلسی اولان محل متعینه چوب اوتوردی اول امردن بلدیكه
كندندن صكره دكانده نه حادث اولمش وقضادن نه ظهوره كلمشدر
مقصود بودركه اول اصلاح باطن طبیعته مشغول اولان سالك
اشتغال معاش مرتبه سنه تنزل وپرورش جسده متعلق اولان كاره
توغلدن صكره ینه مقامنه ترقی وحالنه رجوع ایلدی وغالانه اوتوردی
ایام غیبت وغفلتنده واقع اولان تفرق امر وانقلاب حالی بلدی نتكم
موسی علیه السلام طوره كتدكده بنی اسرائیل اراسنده فترت عظیمه

ظهور ایتدیکه سامری قصه سیدر نتکم دیمشلردر * اولور همیشه
غیبتشه فتنهٔ سپاه * وبورجوعده تفاوت واردر کیمه سریعا واقع اولور
نتکم قرآنده کلور (ان الذین اتقوا اذامسهم طائف من الشیطان تذکروا
فاذاهم مبصرون) زیرا اذا کلمه سندن فهم اولنور که مس مذکور
متحقق وحرف تعقیب ومفاجأدن ظاهر اولورکه رجوع وتذکر
سریعدر وبعضیلرینه بطیئا واقع اولور نتکم قرآنده کلور (الم یأن للذین
آمنوا ان تخشع قلوبهم لذکر الله) وبعضیلر دخی بالکلیه منسی اولورلر
نتکم تنزیلده کلور (نسوا الله فانساهم انفسهم) ودکان اوزرنده
اوتوردقدن فهم اولنور که دکان وجود طبیعتك کرسیسی مرتبه
سیدرکه محل استوا سیدر زیرا جسد متعین اولدقجه طبیعت مرتبه سی
دخی قوام پذیر اولماز یعنی کلیاتك ظهوری جزئیاتك تعیننه موقوفدر
حیوان ناطق معناسی اشخاص انسانیه ایله دور ایلدیکی کبی وخواجه
وشدن اخذ اولنور که کاه بچه انسان ذاتنده وتنزلده ایکن کندیلرین عزتده
وترقیده ظن ایدرلر زیرا برهان ظاهر اولمدقجه بومعنی متبین اولماز
نتکم قرآنده کلور (ولقد همت به وهم بها) یعنی یوسف علیه السلام
هجوم طبیعت بشریه حسبیله همنده تنزله مشارفه واریدی اکرچه که
یوسف اول دمده بوتنزله وقوعندن ذاهل ایدی صکره برهانله تأیید
اولنوب تنزله وقوعندن تدارك اولندی وبعضیلر دخی وقوعندن صکره
متنبه اولورلر نتکم قرآنده کلور (فذوقوا العذاب) یعنی کفارك دنیاده
عذاب ایچنده اولدقلرینه شعورلری یوغیدی زیرا غفلت تامه سببیله
نائم کبی ایدیلر صکره موت ایله یقظه حاصل اولدقده دنیاده وآخرتده عذابده
اولدقلرین بلدیلر وقطیعت ایله ابتلالرن اکلدیلر (اللهم ایقظنا بلطفك)
(لمحرره) * شب تاریك ایچنده خواب اهلی * نه بیلور ظلمتی اول خابك *
* چونکه بیدار اوله هنکام صباح * آچلور دیده سی شیخ وشابك

دید پر روغن دکان وجامه چرب
پس سرش زد کشت طوطی کل زضرب

* جامه * معناى اصليسى اعتباریله ملبوس ومفروشدن اعمدر ملبوسه
تن جامه دیرلر اصلی جامهٔ تندر مفروشه جامه خواب دیرلر اصلی
جامهٔ خوابدر اما کثرت استعمالله ملبوسده اعلام غالبه دن اولمشدر

اطلاق اوزرینه ذکر اولنسه مراد ارقیه کیجك اولور برلباسك اوکی
طوتق اولسون آچق اولسون جامه دیرلر قبا اوکی آچق قفتانه مخصوصدر
نتکم اکثر بلادده متعارفدر بوراده جامه معنای اصلیسنه محمولدر
* چرب * جیم عجمی ایله سمن واوزلی ویاغلی معناسنه در نتکم واقعدر
امرنمه کوروب چرب پلاون امرانك * کیم کوزی یاشی ایله بشوبدر
فقرانك * کل * کاف عربینك فتحیله معروف علتدر عرب اقرع دیر
ضرب برشیء برشیء اوزرینه ایقاعه دیرلر یدیله وباعصا ایله وباسیفله
برنسنه یی اورمق کبی (معنای بیت) بودرکه بقال مذکور فارغ
وآزاده یرینه اوتوردقدن صکره کوردیکه دکان ایچی پر روغن
واوراده ملبوس ومفروشه متعلق اولان جامه یاغلنمش وملوث اولمش
بوایش طوطیدندر دیو طوطینك باشنه ایله ویاغیری آلت ایله اوردی
طوطی بقالك ضربندن کل الدی یعنی اول زخمدن سرینك ریشی
یولنوب دوکلدی بونده اشارت واردر که اول اصلاح طبیعت صددنده
اولان سالك دکان وجوده عودت ومراقبه ومحاسبه رجعت اتدکده انقلاب
حال واختلال باله مطلع اولوب کوردیکه نفسدن ظاهر اولان حرص
صفتیله جمله قوایه فساد استعداد حاصل اولمش ونظام وجود بوزلمشدر
سبب قریب اولان طوطی یی یعنی قلبی مؤاخذه ایلدی زیرا حدیثده
کلور (ان فی جسد آدم لمضغة اذا اصلحت صلح بها سائر الجسد واذا افسدت
فسد بها سائر الجسد الا وهی القلب) وآنی شدت بطشله کل یعنی مقروع
ومعیب ایلدی وبو اختلال سنك فسادکله دردیدی زیرا قرآنده کلور
(وماکان ربك لیهلك القری الا واهلها مصلحون) یعنی قریهٔ جسدك
ظاهرا بویله اختلالی باطنا قواسنك اختلالندن ناشیدر وقواده قلب
جمله دن رئیس اولمغله نتکم ضربی رأسه تخصیص اکادلدر قلب سبب
فساد ومحل مؤاخذه اولدی اکر قلب صلاح اوزرینه اولایدی استعداد
فطریسنی طلب حقه صرف ایدر وطلب ماسواله آنی افساد ایتمزدی
ونفسدن حرص وامثالی صفات ذمیمه ظهور اتمك حقیقتده قلبك
ماسوایه میلندندر انکیچون قلب دنلدی زیرا جمال وجلال اراسنده
تقلبده در وطوطی لفظنده دخی اشارت وارد رزیرا طوط ضمله فحل هائج
معناسنه کلور یعنی اول فحل که اشتهای ضراب ایلیه پس قلبده حرص

وبویله دیمك دخی
وجهدرکه نفسه شفا
وحیاتده قلبه مرض
وممات وار در نتکم
قرآنده کلور (ان جاءکم
فاسق بنباء فتبینوا
ان تصیبوا قوما
بجهالة فتصبحوا علی

مافعلتم نادمین) یعنی نفس فاسقه دائما شهوات خبرین القا ایدروالا اکا مساعده ایله قلبه ضرر حاصل
اولوب صباح قیامتده ندامت ظاهر اولور فاعرف جدا

وماسوا ايله مجامعه شهوت وميلى ظهورا يتمكله اشتهاى ضراب ضربله معالجه اولندى زيرا دنلمشدر كه (الجزاء من جنس العمل) وجائزدركه اول سالكده هنوز قواى طبيعيه غالب اولمغله قباحتى قلبه نسبت ايلدى بلمديكه نفس اماره مأوى الشر واصل كل فساددر نظيرى بودركه زليخا يوسف صديقه عليه السلام نسبت سوء ايدوب (ماجزاء من اراد باهلك سوء) ديدى مع هذا يوسف فى الحقيقه اندن پاك ايدى انكيچون يوسف دخى جواب ويروب (هى راودتنى عن نفسى) ديدى ولكن دعواى شاهدله فصل اولنمغله شهادت طفل ايله برائت يوسف ظاهر ودعواسنده صدقى باهر ايدى بوراده شاهدله مراد عقل مجرددركه اخرويدر عقل غريزى دكلدركه دنيويدر يعنى عقل مجرد شهادت ايدركه قباحت نفس وطبيعتكدر يوخسه قلب وروح دكلدر اكرچه صوجلويه مجاورتله بونلر دخى صوچلو دوشمشلردر زيرا مجاورتله ظلمت ونحوست سار يدر واى ايكسنكده باشنه كلنه نتكم قيامتده حين محاجه‌ده ايكسى دخى محجوج اولسه‌لر كركدر زيرا اعمائله مقعد حكايه‌سنده بكزر (المحرره) * مقعدك ديده‌سى واعمانك * ابغى الدى اياغن انك * بعده ذا طوطينك قرارده اولان حركتى حكمته مبنيدر زيراهر حركت البته بر محركه مضافدر ومحرك اول الله تعاليدر پس حقايق اموره جاهل اولان توحيد افعالده شركدن خلاص اولمز وراه تفريده سالك اولان بولنيا كلمز اصل كون معلولدر ديدكلرى ذكر اولنان معنايه دائردر انكيچون طبيعتدن خارج ايش نادردر

روزكى چندى سخن كوتاه كرد
مرد بقال از ندامت آه كرد

* روزكى * ده اولان كاف تصغير وياو حدت ايچوندر * چندى * ده اولان يا زائده‌در * سخن كوتاه كرد * تكلمك باعدمندن ويا قلتندن كنايه‌در ولكن ابيات آتيه قرينه‌سيله اولكيسى ظاهردر * آه * شكايت وتوجع وقتنده دينلور لفظدر نتكم واقعدر * آه من غربة بغير اياب * آه من حسرة على الاحباب * اصلنده اوهدر همزه‌نك فتحى وواوك سكونيله واوالفه قلب اولنمشدر نتكم اصلى اوزرنه دخى كلور * فاوه لذكراها اذا ماذكرتها * ومن بعد

ارض بيننا وسماء * بوراده آه حقيقتنه محمولدر ندامت قرينه‌سيله زيرا آه ندامتك اثريدر ندامت ايسه سندن واقع اولان نسنه‌نك اوزرنه غم لازم وهم دائمه ديرلر واقع واقع اولمسنى تمنى ايله بله زيرا تركيب حروفى معناى دوام افاده ايدر نتكم ادمن الامر ديرلر اداماه ايلسه ومدن بالمكان ديرلر اقامت قلسه مدينه لفظى دخى بوندن اخذ اولنمشدر ولزوم غم يا اول امردن قوتى سببيله‌در ويا موجب وسببى خاطردن غيبوبت ايتمك حسبيله‌در ويا كثرت تذكرينه بناء ويا غيرى اسباب ايچوندر واكر كلامده ندامت لفظى اولمسيدى مجازه حمل اولنمق دخى وجه ايدى زيرا اثر موثره دالدر نتكم قرآنده كلور (ويوم يعض الظالم على يديه) يعنى تحسر وندامت ايدر ديمكدر زيرا وقت ندامتده ال ويرمق عض اولنور وقت تعجبده ريش بردندان اولديغى كبى وعلى هذا فقس (معناى بيت) بودركه قاچ كونجكز طوطى الم وانكسارندن قصه‌يى قصه وكلامى قصير ايلدى * بونده اشارت واردركه طوطئ دل صدمهٔ قهر ياتله منكسر وذليل وقبضهٔ قبضده متلاشى وعليل اولدقده فيض تكلم منقطع اولوب اوايكى كبى حقايق ودقايق سويلمدن قالدى وباشنه تنزل حالى كلدى زيرا قهر وقبض سكوت وخرس ايراث ايدر لطف وبسط خلافن ايراث ايتديكى كبى نتكم ايام زمستانده فرياد عندليب منقطع اولوب سبب شطارت اولان موسم بهار قدومنده دستانه آغاز ايلر وخواجه حافظ كلامنده كلور *
چه جورها كه كشيدند بلبلان ازدى * ببوى ازكه دكرنو بهار باز آمد *
مقصود قيشك فصل جلال ويازك فصل جمال اولديغنه اشارتدر فيض سالك دخى بوقبض تنزله ياقوب سببنى ملاحظه حسبيله ندامت وتأسف ايلدى زيرا بو معنى اصلنده دكان وجودى خالى ترك ايتدوكندن ناشى اولدى وقلبى اتهام ايتديكى شركدن ناشى ايدى زيرا توحيد بودركه قصور واقع اولدقده نفسنه اسناد اولنه نتكم محلنده مبيندر صكره قصورن بيلوب نادم اولدى نتكم خواجه حافظ كلامنده كلور *
سياه نامه ترازخود كسى نمى بينم * چكونه چون قلمم دود دل بسر نرود * بو مقامك حقيقتى بودركه اول اصلاح طبيعته مشغول اولان سالك كاهيجه مقام بسط وانسه ترقى ايدوب طوطئ دله

وارد اولان فيضله منتفع اولوب اكلنور وصداى غيبى استماعيله دكلنوردى صكره ذكر اولنان معنى حسبيله صيت و صدا كسلدى سالك دخى قفص اضطرابده آصلدى قالدى * رزقدن صكره حرمان ووصول عقبنده قطيعت رحن حادثهٔ هائله دركه قاعدهٔ اظهردر وديمشلردر تنزل واقع اولدقده چارهٔ ترقى ابتداء رياضت وثانيا مجاهده در ومقدمهٔ تدارك آه اتمكدر زيرا باطنده اولان ندامتك صورتيدر واما اولكه نفعى ديمشدر * ضبط آه ايلمه در عاشقه اول چاره * بن ايسه آه سزآرام ايدمم آه مدد * بوسوز جزعه كوره در فامابى جزع آه اتمه ده تسكين دل وتسلىٔ خاطر اولدبغندن ماعدا اقرار قصورى اشعار دخى واردر وضرب رأس ايتمك سبب قطع كلام اولمق انكيچوندركه رأس مجتمع مشاعردر خصوصا دماغ كه محل تعقل وادراكدر قچن دماغله اختلال كلسه لسان دخى نطقدن دم بسته اولور زيرا قوت ناطقه قوت عاقله يه تابع ولسان دخى انك ترجمان وخادميدر وقلبك عرقى دماغه متصلدر پس علوى اولان عقلك اختلالى قلبه سارى اولوب اورادن سفلى اولان نطقه دخى اختلال كلور * وصيغهٔ تصغيردن فهم اولنوركه زمان تنزل ممتد اولمامشدر زيرا علاجنه مبادرت اولنمشدر تتكم اشغه ده ذكر اولنور وطلب قوتده اولسه مطلوب سريعا حاصل اولور انكيچون نتيجه لرينه فرق سنه ده حصوله كلان معنى بعضيلرنه فرق كونده حصوله كلمشدر (لمحرره) صنع حقه علت وفعلنده بوقدر هم غرض * بى غرض اولمزسه آدم قالدى آخر پرمرض * نفسله دنياله بولادن قالور سالك اولان * رهزن حق اولمسون زنهار بوعرض عرض * والله الموفق *

ريش برمى كند ومى كفت اى دريغ

كآفتاب نعمتم شد زير ميغ

* ريش * صقالدر لحيه كبى * كند * كاف عربينك فتحيله ماضيدر قوپردى ويولدى معناسنه مصدرى كندندر بعدذا بو كلام عرفيه نظرله اكتفا قبيلندندر تقدير كلام ريش ومو برمى كند ديمكدر يعنى تأسفدن صاچن وصقالن يولدى نتكم ريش بردندان ديرلر تعجبندن صقالن ديشنه آلدى وفكره طالدى معناسنه وتحسره حمل اولنمق دخى

وجهدر * اى دريغ * دريغ حيف ديمك وآه ايمك بورا ده منادى محذوفدر تقديرى اى قوم من دريغ ديمكدر وجائزدركه بويله يرلرده صرف ندا مجرد تنبيه ايچون اوله تعيين منبه قصد اولنميه * ميغ * بولوت وطمان معناسنه (معناى بيت) بودركه مرد بقال بوخصوصده زياده تأسفندن صاچن وصقالن يولدى وياخود تأسف ايلدى وديديكه اى قوم من حيف وحسرت كه آفتاب كبى اولان نعمتم بولوت التنه كتدى وپنهان اولدى وزوال بولدى يعنى طوطينك نطق نعمتى بكا آفتاب ايديكه انك نور وفريله كوزم وكوكلم منور اولوردى وصحن سراى وجودم انكله روشنايى بولوردى شمدى بو نعمت فوت وبونور ظلمته مبدل اولدى ومشكوة حالم بى چراغ قالدى بونده فوت نعمت اوزرنه تأسف واردر نتكم قرآنده كلور (يا اسفا على يوسف) يعنى يعقوب عليه السلام فوت صحبت يوسف اوزرنه تأسف ايلديكى كبى بقال دخى فوت نعمت طوطى اوزرنه تأسف ايلدى يوسف وطوطيدن ايسه مقصود قلبدر پس بوندن فهم اولنوركه حقه متوجه اولان كمسه مخلو قاتدن برنسنه نك فوتى اوزرنه تأسف ايتمز بلكه قلب اوزرنه تأسف ايدر زيرا قلب مرآت جمال حقدر حقيقتى بودركه تأسف فى الحقيقه مرآنده جلوه كر اولان معنانك فوتى اوزرنه دركه جمالدر وتكلمدر يوخسه نفس مرآت اوزرنه دكلدر ولكن اول معنايه طالب اولان كمسه يه محلنك فوتى اوزرنه دخى تأسف لازم كلور مثلا جنت محبوبدر ولكن بالذات دكل بلكه رؤيت جمال ايچون پس جنت فوت اولسه رؤيت دخى فوت اولور نتكم طوطى فوت اولسه نطق وتكلم دخى معدوم اولور فافهم جدا واعمل و بونده صاچن وصقالن يولمق خواطر اغيارى ازاله وروحى علاقات ماسوادن تجريده اشارتدر زيرا روح كندى ذاتنده غلام امرد صورتنده دركه اندها حكام صفات وآثار اكوان يوقدر بلكه بومعنى اكا جسده تعلق ايله حاصل اولمشدر انكيچون ابو البشر آدم عليه السلام ملتحى دكل ايدى زيرا ذاته قريب وارايدى هنوز ملابس صفات ايله تلبسى يوغيدى و بلكه حضرت ابراهيم عليه السلامه كلنجه جميع مللده غالب اولان تجريد وتنزيه ايدى صكره ابراهيمده وقاره دال اولان شيب ظهور ايتدى زيرا ابراهيمده

صفات ثبوتیه‌نك دخی آثاری ظاهر اولدی بو معنادن اوتوری قیامتده ابتدا ملبوس اولان ابراهیم اولدی وبوندن فهم اولنديكه انسانك ظاهری كثرتده وعلاقه ده اولمق باطننك وحدتنه وتجردنه مانع اولمق كركدر زیرا كثرت وعلاقه عارضدر كه فی نفس الامر معدوم ومدرومیغ ایله حجابه اشارت واردر ولكن حجاب ایكی دورلیدر كه بری غلیظ وكثیف وجسمانی وظلمانیدر وبری دخی لطیف ورقیق وروحانی ونورانیدر نتكم بالاده شرح اولنمشدر بوراده مراد اولكیدر زیرا او صاف كونیه ایله حیلولات واقع اولدقده عالم امردن پرتو فیض منعكس اولماز وارض وجود ظلمتده قالور وكون اگرچه عالم ارواحه دخی اطلاق اولنور ولكن كون لطیف اولمغله حیلولاتی كون كثیف كبی دكلدر الحاصل طوطئ قلبك دمبسته اولدیغی عال كونیه ظهوریله فیضدن دور وتجلیدن مهجور حسبیله در (لمحرره) اولسه خرشید ابرله مسطور * ایتمز اولكی كبی نوری ظهور * شب هجرك ظلمتینه باقوب * یلدزه حسرت اولور طالب نور *

دست من بكشسته بودی آن زمان

چون زدم من برسر آن خوش زبان

* خوش * زبان ذكر محل واراده حال طریقیله زیرا زبانك خوشلغی كلامنه كوره در وجائزدر كه شئ آلتنك اسمیله تسمیه قبیلندن اوله (واجعل لی لسان صدق فی الآخرین) كبی زیرا بوراده لسانله مراد ذكر حسندر كه آنك آلتیدر (معنای بیت) بودركه بنم الم قرلمش اولایدی اول زمان چون بن اول خوش زبان اولان طوطینك باشنه اوردم یعنی نولایدی انك باشنه اوراجغم زمان الم قرلمش اولایدی وبندن بو ایش صادر اولمیایدی زیرا ندامت ایراث ایلدی برنسنه‌نك ایسه غایتی ندامت اولسه مقدماتنه شروع ایتمك دخی خطادر * ولكن شروعك اسبابی موجب اولیجق عاقبت اندیش اولمیانه كوره خطایه مؤدی اولور انكیچون وارد كه (ان من العصمة ان لاتجد) وتنزیلده دخی كلور (ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی) ومثلده كلور * مور همان به كه نباشد پرش * یعنی قرنجه‌نك قنادی هلاكنه سبیدر نتكم دیمشلردر * ماذا اخاضك یامغرور فی الخطر * حتی هلكت فلیت النمل لم یطر * بونده تأسف وتندم یدعادیه اوزینه دركه

حقیقتده دكان وجودی محافظه‌دن غافل اولوب اوصاف ذمیمه ظهوریله انقلاب حاله سبب اولدیغیدر والنك قرلمسی ماسوایه تطاولدن كوتاه اولمسنه اشارتدر تطاول تدبیر معاشده اشتغال اولمشدر پس كندی كسب یدندن شكایت ایتمش اولور وقرآنده كلور (وما اصابك من مصیبة فبما كسبت ایدیكم) وجائزدر كه طوطینك خاموش اولدیغی ضربه منسوب اولمق بو خصوصده كثرت ریاضتدن ناشی اولان افراطه كوره اوله زیرا افراط ریاضتله مزاجه یبوست غالب اولسه دماغ اختلال پذیر اولوب خیالات وهذیان طوبله مؤدی اولور پس قلبدن خوطر صافه وواردات لایقه كلمز وبستان دماغده تخم ادراكدن بتمدن قالور كل اولان كسنه‌نك باشنده قل بتمدیكی كبی (لمحرره) میودار اولیجق سدره بال * نفعنه قامتكی قلسك دال * اعتدالیله تراش ایت تیری * صكره دور ودرار منزله صال

هدیهامی داد هر درویش را

تا بیابد نطق مرغ خویش را

* هدیه * اصلنده تشدیدله در بوراده ضرورت ایچون تخفیف اولنمشدر هدیه بری بولی بمزه اهدا ایتدیكمز لطفه دیرلر نتكم قرآنده كلور (وانی مرسلة الیهم بهدیة) بوراده مراد صدقه‌در درویش قرینه‌سیله وهر درویش لفظندن فهم اولنان استغراق عرفی‌یه محمول در مراد شهرینك فقراسیدر وطوطیدن مطلق مرغ ایله تعبیر ایلدی قطع نوا ایتمك حسبیله اگرچه كه اضافتدن خصوص اوزرینه طوطی اولمق فهم اولنور (معنای بیت) بودركه او مرد بقال شهرینك فقراسنه ممكن اولان درویشانه صدقه ویردی تاكه كندویه مضاف اولان طوطی قوشنك نطقنی بوله واولكی كبی كلامیله مستأنس اوله زیرا واقعهٔ مذكوره حسبیله فقدان ایلمش واضاعت قلمشدی وجوه مبراتدن صدقه‌یی تخصیص ایلدی زیرا حدیثده كلور (الصدقة ترد البلاء) وامام علی رضی الله عنهك كلمه سنده كلور (واذا املقتم فتاجروا الله بالصدقة) لق افتقر (قاموس)
سری بودركه قلوب فقرا ودرویشان نظرگاه آلهیدر پس صدقه ایله تطییب خواطر ایتمك انلرك توجهاتنی استجلاب وخیرله تكلماتنی اكتساب واردر الحاصل قلوب فقراء والسنهٔ درویشان بو وجهله

کشساده‌لك بولسه مقصود اولان نطق طوطی دخی حاصل اولوب
(الجزاء من جنس العمل) سرّی باهر اولور فاعرف جدا نتکم بر پادشاه
زاده ناخوش اولدقده قفسده محبوس اولان مرغانی آزاد ایتمك ایله
خوش اولدی زیرا کشف وتفریج قبیلندندر خصوصا که قفص ایله
ومرغله روحك مناسبت تامه‌سی واردر و بو تقریردن فهم اولندیکه
در ویشدن مراد صاحب دل اولان کمسه در اکرچه که هر فقیره صله
ایتمه‌نك دخی نفع عظیمی واردر نتکم بوستانده کاور * خورش
ده بکنجشك وکبك وحمام * که یك روزت افتد همایی بدام * بونده صدقه
ایله مقصود معارف وحکم آلهیه ایله قوای باطنیه صله‌یه اشارتدر
زیرا تنزل ظهورنده یالکز ریاضت ومجاهده کفایت ایتمز بلکه غدای
روحانی ایله تربیه دخی کرکدر وبو معارف ایله مراد (خذوا العلم من افواه
الرجال) وفقنجه خارجدن اخذ اولنان معارفدر که قلبه بطریق
الفیض وارد اولانك غیریدر که تقویت دل وترقی روان ایچوندر بطریق
الفیض اولان بوندن اقوادر زیرا ملك واسطه درخارجدن اولان
ایسه بشر واسطه سیله در پس واسطهٔ بشرله مأخوذ اولان علوم
کدورتدن خالی دکلدر ارضدن حفر اولنوب استخراج اولنان صو
کبیدر که ماء مطراندن اعلادر زیرا عالم بالادن بلاسبب معهود نزول
ایدر و بوندن حاصل اولور که تحصیل مقاصد ایچون اسبابه تشبث
وخیرات وحسنات ایله توسل لازمدر نتکم قرآنده کاور (ایاك نعبد
وایاك نستعین) یعنی عبادت واستعانت بطریق الوسیله دعا اوزرینه
تقدیم اولنمشدر و جمیع اجزاء وجود عبادت ایله مأمور اولدیغی کبی
نتکم صیغهٔ جمع آنی مشعردر که تزکیه ایله دخی مأموردر اکرچه که
تزکیه‌ده اصل اولان نفسدر ونفسك رذائلی بسیاردر که جمله‌دن
بری حب مالدر پس مالی بذل ایتمه‌ده بو رذیله‌دن نفسی تخلیص واردر
نتکم علومی نشر وحقایقی افاضه‌ده قلب وروحی تحلیه واردر وبو معنایه
مقصدی اولان کمسنه بی غرض کرکدر زیرا غرض ایله عابد هوی
اولمش اولور پس بیت مثنویده اولان تا تعلیل افاده ایدر که حقیقتده
لام عاقبت معناسنه محمولدر یعنی مطلقا تصدق ایتمه‌نك غایتی مراده
ایرمکدر یوخسه تصدق ایتمك مراده وصول ایچون دکلدر که غرض

نفسانی‌یه دائردر * شیخ ابوالحسن الشاذلی‌دن مرویدر که اوائل
حالده بر طالب ایله بر مغاره‌ده منزوی اولوب مقصود بوکون فتح اولور
ویارین فتح اولور دیو مترقب اولمشلر صکره اهل الله‌دن بر کمسه انلرك
یانینه واروب بطریق الارشاد نیچون اللهه الله ایچون عبادت ایتمز سکز
بلکه فتح ایله تعلیل ایدرسکز دیدکده متنبه اولوب توبه ایدرلر اندن بی
غرض عبودیتده اولوب آز زمانده مراده ایررلر * والله الفیاض *

بعد سه روز وسه شب حیران وزار

بر دکان بنشسته بد نومید وار

بعد کلمه‌سنك آخری بو مقوله ترکیبده مفتوح ومکسور اوقونمق جائزدر
زار زاریدندن مشتقدر زارلق ایدیجی یعنی اکلیجی وفریاد قلیجی
واحیاء العلومده کاور که لفظ زار لغت عجمیه‌ده هلاکه مشرف اوزرینه
دلالت ایدر *نومید* اصلنده ناامیددر واوله الف حذف اولنوب نومید
قالمشدر امید تشدیدله وتخفیفله وامید واوله رجادر ناامید امیدسز یعنی
منقطع الرجاء *وار* ادات تشبیهدر (معنای بیت) بودر که مرد بقال
اوچ کون اوچ کیجه حیران وزار اولوب دکانده ناامید ومأیوس کبی
اوتوردقدن صکره معلوم اولا که بو کلام اشعه‌ده جولقی بیتنه مرهون
ومربطدر وبو قاروده روزکی چندین بوراده سه روز وسه شب تفسیر
وبیان واقع اولمشدر زیرا روز عند العرب کیجه‌سی ایله اعتبار اولنور
انکیچون بوامتك دورینه دور قمری دیرلر زیرا کونك احوالی کیجه‌ده
رؤیت هلاله تابعدر مثلا شهر رمضانده صیام وشوالده ترك وکذلك
تراویح رؤیت هلاله دائردر و بو تفسیردن مفهوم اولور که تخصیص عدد
حقیقتنه محمولدر وجائزدر که تعیین عدد تقلیلدن کنایه اولوب مدلول
ومؤداده ماقبلی ایله متحد اوله و بقالی ناامیده تشبیه ایلدی ناامید اولدی
دیمدی زیرا مؤمن رحمت حقدن مأیوس اولمق کفردر نتکم قرآنده
کاور (ولا تیأسوا من روح الله انه لا ییأس من روح الله الا القوم
الکافرون) و بر موضعده دخی کاور (ومن یقنط من رحمة ربه
الا الضالون) پس ابتلا نقدر شدید وعهد بلا مدید وحصول مرام
بعید اولسه‌ینه زوال وانکشافی مأمول ومرجو (وکل آت قریب) وفقنجه
زمانی منقاصردر نتکم قرآنده کاور (متی نصر الله الا ان نصر الله

قريب) ودیمشلودر که * ع * مثلدر بو صو اقدیغی یره کیرو اقار درلر * زیرا حق
تعالینك هر نسنه یه قدرتی صالح وذات کریمی عجزدن بریدر * محکیدر که
برکسنه نك سفینه سی شکسته اولوب برمخالف جزیره ده قالدقده اوراده
خلاصنی محاله تعلیق ایدوب * اذا شاب الغراب اتیت اهلی * دیدی صکره
عسی الکرب الذی امسیت فیه * یکون وراءه فرج قریب * نداسیله مبشر
اولوب بالآخره خلاصنه سبب ظاهر ونجاتنه بر بهانه باهر اولدی
و بوفقیر حقیره دخی الفات اربعه تاریخنده عودت حجده استیلاء اعراب
واقع اولوب حجاج شامك اکثری هلاك و بادیه ده نابود اولدقلرنده
حرارت ظهیره ده پیاده قالوب آخر حیاتمدن مأیوساً سر برهنه می
بالین مرکه نهاده منتظر امر آلهی اولدیغمده بیت مذکور هاتفدن
کوشمه رسیده مبشر بولوب بین العشائین رجال غیبدن برینك مساعده سیله
نجات حاصل اولدی والحال لایوصف (لمحرره) دائما باز کرك باب
امید * تاکه حاصل اوله مراد مرید * قابل فیض اولسه روی زمین *
ابر رحمت ایدر تفن تسکین * و بونده اشارت واردر که تنزل ظهورنده
باری اوج کون واوج کیجه خلوت صحیحه واجتهاد قوی وتضرع
عظیم کرکدر تاکه عالم آثاردن افعاله واندن صفاته واندن ذاته ترقی
حاصل اولوب مقصود جلوه کر حیز ظهور اوله زیرا کیجه عالم ذاته
وکوندز عالم صفاته ناظردر وهر مقصود ذاتدن بتر زیرا جمله اسمانك
مسماسیدر وحیرت ایکیدر تنزل واستارده واقع اولان مذموم وترقی
وتجلیده واقع اولان ممدوحدر انکیچون او برحیرتدن استعاذه و بوحیرتك
زیاده لکن طلب ایتمشلردر وجائزدر که سه روز وسه شب جسد وطبیعت
ونفسه رمز اوله زیرا هرشان ایچون بریوم آلهی واردر نتکم قرآنده
کلور (کل یوم هو فی شأن) پس ذکر اولنان امور ایچون دخی یوم آلهی
اکرچه که فی الحقیقه زمان غیر منقسمدر ولکن هزار ساله دخی اطلاق
اولنور نتکم قرآنده کلور (وان یوما عند ربك کالف سنة مما تعدون)
نتکم بالاده بیان اولنمشدر وامور مذکوره مراتب تنزلاتدندر پس بونده
اشارت واردر که عالم قلبدن نفس وطبیعت وجسد مراتبنه تنزل ایدن
سالك مدت طویله ریاضت ومجاهده یه محتاجدر تاکه جلال وقهر
واستاردن جمال ولطف وتجلی یه ترقی ایلیه اکرچه که بعض مستعدان

زمان قلیل ده برمراد اولورلر وترقی عظیم بولورلر فاما نادردر زیرا هر دلده
قوت استعداد اولماز * وهرکس سریعا نقد مرادی بولماز * والله
الهادی * وعلیه اعتمادی *

باهزاران غصه وغم کشت جفت
که عجب این مرغ کی آمد بگفت

بو بیت نسخ عتیقه ده یوقدر ولکن مقصودی مخل اولمامغله درج
اولندی * غصه * اصلنده بوغازده طوران لقمه یه دیرلر صکره غمده استعمال
اولندی زیرا هلاکی مستلزم اولمغله غمه سبب قویدر * عجب * فتحتین ایله
نفسك برنسنه دن تغیرینه دیرلر سببی خفی ومثلی عادتدن خارج اولمغله
انکیچون الله تعالی حقنده تعجب حقیقی صحیح دکلدر زیرا علام الغیوبدر
بوراده بقالك تعجبی طوطینك خاموش اولدیغی عادتدن خارج وغیر
معهود ونطقه کلمسی مجهول اولمغله در * کی * فتحله چون معناسنه در نتکم
دیوان حافظده کلور * ببانك بلبل وقمری اکرننوشی می * علاج کی
کنمت آخر الدواء الکی * اکرچه که بیت حافظده اولان کی عربی
اولان کی یه دخی ایهام واردر (معنای بیت) بودر که هزاران غم وقساوته
مقارن ومنضم اولدی تأسف ایلیوب بویله دیو که عجبا بومرغ طوطی
چون کفته که ونه زمان اولکی کبی کفتار ایلیه یعنی غم وغصه سی
طوطینك قطع نوا ایتمسندن ایدی و بو سببدن بو خاطره دن قورتلمز واه
ایدوب استبعاد طریقیله مرتبهٔ اسانده دخی ذکر اولنان مقاله یی سویلردی
یاکندیله ویاصاحبی یانده و بومقوله استبعاد عادی اولمغله قدرت
حق استعجاز ومقتضاسی اولان کفر لازم کلمز بونده تنزل اهلی اولان
سالکك حالنه اشارت وارد زیرا تنزلی حسبیله غمدن خالی دکلدر
وحقیقتده غمی طوطئ دلدن فیض کلام ازلی منقطع اولمق حسبیله در
وبوفیضك بردخی حصولنی کرچه عادتا استبعاد ایدر ویأس حدنه
قریب اولور نتکم قرآنده کلور (واذا مسه الشر کان یؤسا) ولکن
قدرت حقه کوره بعید دکلدر نتکم عزیر علیه السلام قصه سنده کلور
(قال انی یحیی هذه الله بعد موتها) یعنی عزیر قدس شریفك
خراب کلی اولدیغنه نظر ایدوب بطریق العاده استبعاد ایلدی پس
حق تعالی دخی قدرتنی ابتدا عزیرك وجودنده اظهار ایلیوب یوز ییل آنی

امانه انده نصكره ينه احيا ايلدى وقدسى دخى على التدريج اولكى حالنه اعاده قلدى * قرينهٔ جسد وسكانى اولان قوى دخى بوكا قياس اولنه و بومقوله معنانك حصولى بحسب الغالب زمانه منوط واسبابه مربوطدر نتكم حديث قدسيده كلور (من تقرب الى شبرا تقربت اليه ذراعا) يعنى اولا اسباب يوزندن حركت اختياريه كركدر تاكه مطلوب حاصل اوله ومراد استقبال ايليه اكرچه كه بو صفت يعنى تقرب ابرار حالدركه كندبلر ينه منسوبدر فامامقربين جذبهٔ قويه ايله تقريب اولنور ولكن ايكيسى دخى قبل التقرب والتقريب سعادت اهليدر نتكم قرآنده كلور (لقد رضى الله عن المؤمنين) يعنى علم قديم وحكم سابقده رضا بولنسه علم فعلى وحكم لاحقده اثر سخط ضرر ورمز بلكه بالفعل احتجاب ايچنده بالقوه كشف واردر زيرا عارض اولان نسنه ذاتى يه مزاحمه ايتمز ودرخت سعادتدن ميوهٔ شقاوت بتمز (انما العبرة بالخواتيم * فاعلم * والله العليم

می نمود آن مرغ راهر كون شكفت
تا كه باشد كاندر آيد او بگفت

* كون * كاف عجمينك ضميله نوع ديمكدر نتكم كونا كون ديرلر كون وكون معناسنه يعنى نوع نوع ودورلى دورلى * شكفت * شينك وكافك ضمه لريله وكسره لريله وفانك سكونيله لغت مشتركه در تعجب ويارمق ويارلمق بيننده بوراده ضمله در قرينى قرينه سيله ومتعجب منه معناسنه در يعنى امر عجيب وكار غريب * اندر * زائده در (معناى بيت) بودركه مرد بقال اول طوطى يه هرنوع عجب نسنه كوستردى ودورلى دورلى شطارتلر اظهار ايلدى تااولاكه تكلم كله يعنى اول انبساط حسبيله انقباضى مندفع اوله ونشاط تازه بوله پس بوندن شكفتى تخصيصك وجهى ظاهر اولدى زيرا امر هائل اظهاريله انقباض افزون اولوب مراد حصوله كلمزو بوندن فهم اولنوركه انقباض وانبساط مطلقا حيوانده متصور ومجيب ومنافر كارلردر وتاءتعليلك معناسى بالاده مرور ايلدى بونده اشارت واردركه تنزل اهلى اولان سالك سلوكنده هر امر عجيبه تشبث وهر معناى غريبه تمسك وتعرض لازمدر زيرا نفحات آلهيه نك ظهورى نه يوزدن اوله جغى معلوم دكلدر وبعضيلر رمز ايدوب ديمشلردر * مت من الحزن ارحنى بلال * يعنى

عالم كونك علايق ظهور ايتسه نمازله تجرده مسارعت ويامعراج معنوى يه رغبت حاصل اولسه صورت صلوتله احتجابى انكشافه تبديل كركدر وسائر احوالى دخى بوكا قياس اولنه وبو معنايى تمنى صورتنده ايراد ايلدى زيرا حصولى مقطوع دكلدر بلكه مشيت حقه مفوضدر وقرآنده كلور (والله يقبض ويبسط) پس كاه اولوركه قبضى مد ايدر شويله كه بسطدن اميد كسيلور وبلكه نيجه لر دنيادن انقباضله انتقال ايدرلر ولكن محدوددر زيرا اثر غضب منتهى اولمق بحسب الظاهر كفاره كوره در مؤمنه يادنياده ويا آخرتده فرج وانكشاف واردر ولكن هر كسك استعدادنه كوره وحالى مقداريدر وقلبه كوره انكشاف تجلى طريقيله در زيرا تجلى حسبيله عالم غيبدن نطق وتكلم حاصل اولور كركسه بونطق لسانه كلسون وكرك كلمسون وبلكه حقائق وعلوم غريبه نك اظهارى ممنوعدر مكر زياده قابل ومستعده كوره اوله نتكم خواجه حافظ كلامنده كلور * قيمت دركرانمايه چه دانند عوام * حافظا كوهر يكدانه مده جز بخواص *

جوالقى سر برهنه مى كذشت
باسر بى موچو پشت طاس وطشت

* جوالقى * جوالقيدن مخففدر جوالق صحائف وزننده جوالقك جمعيدر ضمله كرچه عربيده جمعه نسبت اولنماز فاما استعمال عجم اوزره حورى قبيلندندر يعنى جمع مفرد كبى استعمال اولنمشدر زيرا جوالق فتحله خرقه ده شايعدركه مفرد مراد اولنور اصلى چوالدر ديمكدر زيرا جوالق ضمله چوال معناسنه در وجائزدركه ضمله اولان جوالقه منسوب اوله ولكن جوالقيده جيم تخفيف ايچون مفتوح اوقنور جوالقى حقيقتده متصوفه دن اول طائفهٔ مذكوره دركه چوالدن خرقه كيرلر وصقاللرن تراش ايدرلر بونلره قلندريه وحيدريه ديرلركه شيخ حيدره منسوب اولوب بوينلرنده دمر حلقه كوتوررلر وسائر بونلره مشابه اولان اشقلر فرق ضاله دندر كه شرعك نه ظاهرنه ونه باطننه انتسابلرى يوقدر زيرا ادعا ايتدكارى باطن طريق شرعدن اولمجق ظاهرلرى كبى مردوددر بوراده جوالقى ايله يامطلقا خرقه پوش وياخود خصوص اوزرنه چوال پوش اولان طائفه مراد اولنور زيرا سر برهنه اولق بومقوله لرك عادتيدر

مطلقا خرقه پوشك دكل * طاس * معروف قابدر كه تركيده دخی مستعملدر نتكم لطائفده كلور * تاسه لندی طاس آتندی دیوچون حامده * صكره حامجی طاسینی صایدی چقدی طاس تمام * اصلی طس در تشدیدله صكره اشباع اولنمشدر * وطشت * شين معجمه ومهمله ايله طش در شينك بری تايه ابدال اولنمشدر نتكم قاموسده مصرحدر واخترىده كلور كه بيوك طاسدر و نعمة الله ده طاس لكن واكا بكزرنه وار يسه ديمشدر وحليمی ده طشت لكن در ديمش (معنای بيت) بودركه باشی چبلق برخرقه پوش وياخود خصوص اوزرنه جوالق اشقلرندن بركسه بقال دكانی اوكندن كچدی اول حالده كه باشنك قيلی بوغيدی همان طاس ولكن ارقاسنه بكزردی نتكم قبق باشلو ديرلر تشبيه طريقيله وبو معنی كرك او جوالقی نك حقيقتده كل اولمسيله اولسون وكرك پيرلكدن ويا بعض عوارضدن باشنك قيلی دوكيلوب كل صورتنده اولسون پس اشغده ده خطاب طوطی ده كل اطلاقی ايكی تقدير اوزرنه دخی صحيح اولور زيرا يا حقيقتده مجهول اولور كه علت معروفه در ويا مجازه محمول اولور كه انك غيريدر * بونده اشارت واردر كه سالك بر تنزل وزلزال اول غم بال وانقلاب حالده ايكن قساوتی نهايته رسيده اولوب بر تجرد اهلنه راست كلوب انك بوزندن مقصودی حاصل اولديغی بياندر مرد بقال كبی زيرا حكايهٔ مذكوره نك قياس نفس عدم جوازيچون مسوق اولمسی ذكر اولنان معنايی منافی دكلدر زيرا هر كلامده اشارت كثيره واردر وجوالقينك دكان اوكندن مروری دلالت ايدر كه بقالك وكذلك مرد سالكك استعدادی كالده ايدی كه مقصود اياغنه كلدی وترقی يه بهانه ظهور ايلدی شمس تبريزی مولانا حضرتلری اياغنه كلديكی كبی نتكم بالاده تفصيل اولنمشدر وبو مقصودك حصولی تجرد بوزندن اولدی نتكم سربی مو اكا دالدر وطاس وطشته تشبيه دلالت ايدر كه تجرد متين وقوی كرك شويله كه كوبنه لحه قالسه ناقص اولور * وبو رمز دخی بودركه قلب متين ومجرده حرص وحسد وامثالی صفات رذيله ظفر بوله مز مور وموش وامثالی طاسه رخنه ويرمكه قادر اولمدقلری كبی (لمحرره) اولدك ايسه چو طاس طشت متين * سكا تأثير ايلمز ميشين *

طوطی اندر كفت آمد آن زمان

بانك بر درويش زدكای هی فلان

* بانك * آواز قوی كه عربيده صيحه وتركيده اون ديرلر * ای * فتحله وكسرله حرف ندادر * هی * اصلنده ای درها همزه دن بدلدر بوراده ای مطلق تنبيهده مستعملدر پس هی تأكيد ايچون اولور * محكيدر كه يوسف عجمی جذبهٔ قويه حالنده ايكن خلوت خانه سندن طشره چيقوب يا فلان يا فلان ديوب كسه جواب ويرميجك بر كلب بولوب هی كلب ديدی بو سببدن اول كلبه جميع كلاب منقاد اولدیلر زيرا يوسفك حالی انك اوزرنه واقع اولمش ايدی وجائزدر كه هی اصلنده ها اوله كه عربيده تنبيه ايچوندر وجائزدر كه هی حرف نهی اوله عجله ايتمه معناسنه نتكم نعمة الله ده مصرحدر بو صورتده مؤخر اعتبار اولنور تقدير كلام ای فلان هی ديمكدر * فلان * ضمله ومجرد عن اللام اسماء انساندن كنايه در انكيچون فلان بن فلان دينلسه ابن دن همزه ساقط اولور زيرا علمين دن كنايه اولان كلمتين بيننده واقع اولمشدر ولامله الفلان ديو استعمال اولنسه انساندن غيری اوزرنه اطلاق اولنور نتكم فی المادة الفلانية ديرلر (معنای بيت) بودركه طوطی اول وقتده يعنی جولقی سربرهنه دكان اوكندن مرور ايدركن اول درويش خرقه پوش وياچوالی بر دوشك اوزرنه صيحه ايدوب ديديكه ای فلان يعنی ای درويش زيد مثلا وياخود ای كشی عجله ايتمه زيرا سكا جزئی سوزم واردر (بوندن ظاهر اولور كه جميع اشيا اراسنده مناسبت واردر كرك جلی وكرك خفی شويله كه حكيم مراقب اول مناسبتی مطالعه ايلسه ادراك ايلر زيرا طوطی كندی مجانس ومناسبنی كورمدكجه كفتاره كلمدی وسر مناسبته امام غزالی قدس سره يه كلنجه كسد تعرض ايتمشدر اول دخی جزئيت وجهی اوزرينه ايراد ايلمشدر نتكم بر كون قدس شريف ده بر حمامه ايله بر غراب كورديكه بری برينه ملاصق ومنضم ومستأنس طورررلر سر مناسبته ذاهب اولمغله بو ايكيسنك اجتماعی البتده ارالرنده جهت جامعه ومناسبت خفيه اوزرينه مبنی اولمق كركدر ديوب اليله ايكيسنه اشارت ايتدكده يرلرندن حركت ايتديلر كورديكه ايكيسنده دخی عرج واردر يعنی اياقلرنده علت اولوب لنك اولمق مناسبتيله مجتمع

وقواعد الفرسدة كلور كه هی تنبيه ايچوندر نهی مقامنده مستعملدر مثلا * خاك پايش بوسه كردم كفت هی * يعنی اياغی طبراغنی اوپدم ديدی هی يعنی نهی ايلدی ونعمة الله ده كلور كه هی حرف نهی در عجله ايله ديمكدر منه

اولمشلردر (وحروفی طائفه سی ذکر اولنان مناسبتی ایکی اسمدن دخی تراش ایدرلر ابراهیم واسمعیل لفظلرنده سر اربعین وغیری کبی الحاصل علت انضمام لابد وجوه مناسبتدن بر وجه اوزرینه دائردر مناسبت ظاهره اولمدیغنه باقوب چه مناسبت دیمک کرکدر *وبوندن فهم اولنور که سالکه تنزل واقع اولدقده هرحالده مراقبه اوزرینه اولمق کرکدر نتکم طوطی دکان او کندن مرور ایدنلری مطالعه وتفرسده فرصتی فوت ایتمکله آخر مراقبه سی منتج اولدی انکیچون نفعی ثمرنده کلور * قبض بردمدر ایرر آدمه زنهار اودمی * بول نه بوعالمه نه عالم فردایه دکش * وبوندن اخذ اولنور که انقباض حالنده اولان کسه یه محرک قوی اولمدقجه انبساط کلمز زیرا باطنی خود اوزرینه درنتکم بادشدید اسمدکجه دریاده موج اولماز زیرا ظاهری رکود اوزرینه در وجمیع حرکات محرکات اوزرینه مبنیدر افلاک وهیاکل علویه وتداویر اوجیه نک حرکاتی جواهر مجرده اوزرینه مبنی اولدیغی کبی هبوب ریح وامثالی دخی بوکا قیاس اولنه ولکن هر محرک مبدأ اوله منتهی اولور انکیچون عارفلر عروهٔ توحیدده تعلق ایدوب هرحالده خاموش اولورلرحتی برکسه یی بر مصلحته کوندرسه لر اولدخی استبطا ایلسه نیچون کچ کلدک وسببی نه اولدی دیمزلر حکم وقته وفاعل مطلقه نظر ایدرلر مکراول امر عارضه بخصوصه وقوف ایچون سؤال ایدهلر زیرا جزئیاته وقوف مقتضای نبوت وولایتدن دکلدر انکیچون قرآنده کلور (ومآادری مایفعل بی ولابکم) وبیت مثنویدن اخذ اولنور که طوطی اولدر ویشه بلاتعلیم خطاب ایتمش اوله ولکن مبالغه یه محمول وتمثیله دائردر زیرا طوطیده انسان کبی شعور وادراک ومطلقا تکلمه اقتدار یوقدر والاتعلیمه محتاج اولمزدی نتکم شیخ سعدی بستانده کتورر * بنطق است وعقل آدمی زاده فاش * چوطوطی سخن کوی ونادان مباش * یعنی کرچه طوطیده یزیدی اولیانک غیریده نطق واردر ولکن تعلیم ایله در وکلامنک فحواسنه دخی ادراکی یوقدر زیرا حیوان لایعقلدر والانطق وعقل ایله فاش ومشهور وممتاز اولان انسانله برابر اولمق لازم کلور (لمحرره) طوطی کویا ایسه ده ناداندر * کیم تعقل صفت انساندر *

ازجه ای کل باکلان آمیختی

تومکر ازشیشه روغن ریختی

* آمیختن * قارشمق معناسنه در *مکر* شاید معناسنه درکه تمنی افاده ایدر (معنای بیت) بودرکه ای کل درویش نه سببدن کل اولنلره قارشدق یعنی انلرک عداد وزمرسندن اواوب بویله کل دوشدک من شاید کل یاغی شیشه سن دوکدک یعنی سنک کل اولدیغک بنم کبی کول یاغی شیشه سن دوکمک ایله باشکه ضرب اولندیغک سببدندر بونده بیت سابقده اشارت اولندیغی اوزره سر مناسبته رمز واردر مقصود درویشک حالنی قیاس نفسد نصکره آراده اولان صحبتی ذکر اولنان جهت جامعه اوزرینه بنادر زیرا نکاتده مزاجه بوقدر وابواب معانی ثوانی وثوالث ورموز واشارت مفتوحدر نتکم مولانا بیور * بیت من بیت نیست اقلیمست * یعنی اکرچه بنم بیت شعرم بیت سکنی کبی بحسب الظاهر تنک کورینور ولکن اقلیم کبی واسعدر زیرا حقایق ونکاتنه نهایت یوقدر شویله که بربیتی برکتاب ایتمک اولور نتکم اول مثنویدن اون سکز بیت برجلد اعتبار اولنمشدر وصیغهٔ تمنی دلالت ایدرکه انسانک برخصوصده علم قاطعی اولمدقجه قیاس ایدوب حکم جائز دکلدر زیرا غایه حکمدر الحاصل قیاسک صحتی علت حکم اوزرینه وقوف واطلاعله در بومادده ایسه او بوقدر مطلق ظن ایسه معمول به دکلدر نتکم قرآنده کلور (ان بعض الظن اثم) پس طوطینک قیاسی صحیح اولمدیغی کبی قلبک قیاسی دخی صحیح دکلدر زیرا قلبک معیب اولدیغی افساد واستعداد له درکه نفس وطبیعتک غلبه سندندر بوایسه حقیقتده عیبدر فامابعض عیب صورتنده نسنه واردرکه فی الحقیقه عیوبدن معدود دکلدر بلکه عوام ناسک اعتقادنه کوره عیبدر مثلا تجرد اهلنک حالی انلرک یاننده منفوردر کرک اول تجرد اهلنک ظاهرنده فی الجمله تعیبه صالح نسنه اولسون وکرک اولماسون پس عیب ظاهر عیب باطن کبی دکلدر بلکه ایکیسنک میاننده فاروق واردر وکذلک نیچه عیوب باطنه واردرکه اسبابده متحد دکلدر بلکه هربری برامر اوزرینه مبنیدر ونیچه احکام واردرکه بی اسبابدر یعنی بقا اعتباریله زیرا حکمک بقاسی سببک بقاسندن مستغنیدر نتکم محلنده مبنیدر (لمحرره) هنرباکله تحلیدن * بواسه بربی هنر

چونکه اياس * سوء ظنه دوشوب هنزاهلين * كندى نفسنه ايا ريلكه قياس

❊ از قياسش خنده آمد خلق را ❊

❊ كوچه خود پنداشت صاحب دلق را ❊

* قياس * لغتده برنسنه يى آخر نسنه ايله تقدير ايتمكه ديرلر يقال قاسه بغيره وعليه قدره على مثاله والمقدار مقياس مصرده مقياس كه ام القياس دخى ديرلر بر طاش دركه نيل مبارك اوزرينه وضع اولنمشدر صونك از دياد وانتقاصنى انكله بيلورلر اول ستون سنكين اصلنده خشبه ايدى نتكم استوى الماء والخشبة مثالى اكادالدار صكره طاشه تبديل اولنمشدر (لمحرره) نعجب طرفه نسنه در مقياس * كه انكله بلنور خصب رخا * كرن كچمسه كر بر يل نيل * دوندرر قحط عرب اوستنه رحى * وشرعده فرعى اصل ايله علت حكمده تسويه در يعنى حكمى اصلدن فرعه علت متحده ايله تعديه در * خلق * بوراده مخلوق معناسنه دركه خنده قرينه سيله انسان مراداولنور قياسله جمعنده لطافت واردر زيرا خلق اصلنده تقدير مستقيم ديرلر صكره تركب اجزاء وتسويهٔ اجسامده استعمال اولندى * صاحب * ملازم معناسنه در انسان وحيوان وزمان ومكان وكذلك صحبتى بدنله وياعنايت وهمتله اولمغه شاملدر ولكن عرفده كثرت ملازمت شرطدر يعنى اكرچه صاحب لغتده برساعت صحبتى اولانه دخى اطلاق اولنور فاما عرفده ملازمت كثيره وصحبت وفيره كركدركه نتكم محلنده مبيندر * داق * درويشلر خرقه سى نتكم كلستانده كلور * ع * دلقت بچه كار آيد وتسبيح ومرقع * بونظمده اولان عطفدن احذ اولنور كه دلق مرقعك غيريدر زيرا مرقع اصلنده يمالوخرقه در نتكم بعضى هنديلر كيرلر ولكن مطلق خرقه دخى مرقع ديمك شايعدر زيرا رقعه معناسندن تجريد اولنمشدر (معناى بيت) بودركه طوطينك قياس نفس ايتمسندن اوراده حاضر اولان كسه لره خنده كلدى يعنى كلديلركه صاحب خرقه يى كندى كبى ظن ايلدى يعنى كندى كل باغى شيشه لرن دوكمك سببيله ضرب اولنوب كل اولديغى كبى درويشى دخى بوقبيلدن صاندى ولكن ظنى فاسد وقياسى كاسد ايدى وجائزدركه خنده تعجبه محمول اوله زيرا ضحك تعجب اوزرينه وتعجب دخى نطق اوزرينه مترتبدر يعنى ضحك امور غريبه يى ادراكدن حاصل اولان انفعال وتعجب امور غريبه يى ادراك ونطق مطلقا ادراكدر پس انفعال مذكور ادراك مقيد مسطور اوزرينه متفرعدر مسببك سبب

اوزرينه تفرعى كبى وادراك مقيد دخى ادراك مطلق اوزرينه متفرعدر خاصك عام وياخود مقيدك مطلق وياجزئينك كلى اوزرينه تفرعى كبى بونده اشارت واردركه مظاهر اشياده تفاوت واحكام استعداده تباعد واردر عالم جمعه كوره اولان اتحاد عالم فرقه كوره اولان اختلافى منافى دكلدر وهر كسك حالى آخره قياس اولنماز حتى ديمشلردركه بركمسه جميع اشيادن كندى معتاد اولديغى تسبيحى استماع ايتسه كشفى صحيح دكلدر زيراهر مظهرك اسم مخصوصى واردركه اول اسمك يوزندن ورد مخصوص ايله ذكر وتسبيح ايلر پس ايكيسنى برى برينه حمل ايتمك درست اولماز ساير احوال دخى بوكا قياس اولنه وبر اشارت دخى بودركه حاضر اولان خلق ايله مراد قواى روحانيه دركه عالم خلقدندر زيرا روح مخلوق اولمجق اكا تابع اولان قوى دخى مخلوقدر متخيله ومفكره وحافظه وذاكره وعاقله كبى وقواى حسيه دخى بونلره تابعدر باصره وسامعه وشامه وذائقه ولامسه كبى و بوقوى مطلقا روح بدندن مفارقت ايتمدكجه دكان وجودده حاضرلردر وبونلر طوطئ قلبدن صادر اولان قياس نفسدن تعجب ايلديلر وقابى بوخصوصده تكذيب قلديلر زيراقياسى مرتبهٔ جهلدن ناشى ايدى خصوصا خود لفظندن تراش اولنوركه قلبده دخى شرك وجود وارايدى وانانيتدن خلاص اولمامش ايدى انكيچون بوظنه دوشدى بعد ذا بوبيت وكذلك ابيات آتيه دلالت ايدركه داستان نخستين ايله بوحكايه اراسنده سبب ارتباط وجهت جامعه قياس مذكوردر زيراداستان نخستين قياس اوزرينه ختم اولنمشدر (لمحرره) مرض قلبه وارعلاج ايله * نيجه برعلت ايله اوله سقيم * فكرينك يوق نتيجه سى اصلا * هرقياسى كلور صوكنده عقيم *

❊ كار پاكانرا قياس ازخود مكير ❊

❊ كرچه ماندر نبشتن شير وشير ❊

* پاكان * تزكيهٔ نفس وتصفيهٔ قلب وتخليهٔ روح وتجليهٔ سرايدنلردركه آلايش ماسوادن مطلقا مطهر اولمشلردر نتكيم (لايمسه الا المطهرون) اكادالدر زيرا ممسوس اولان هويت ذاتيه در وطهارت آنك تحتنده مراتبه كوره دررزيراجميع مراتبه تعلق لوثدن معدوددر فافهم وفصل

فان مقام الادب لايتحمل فوق هذا وديمشلردر كه طهارت اسرار ذاتيه وطهارت نفس وطبيعت عرضيه در پس لازم اولان تطهير نفس وطبيعتدر زيرا اسرارى تطهير ايتمك حاصل تحصيلدر وتطهير حقيقتده حقك صفتيدر نتكم الا المطهرون وكذلك صبغة الله اكا اشارت ايدر *ماند* متقدمين اعتبارى اوزره مانستن لفظندن مشتقدر بكزه مك معناسنه مثلى ونظيرى يوق ديه جك يرده بى مانند ديرلر ومتأخرين اعتبارى اوزره ماندن لفظندن مأخوذدر *نبشتن* ونوشتن ونوبتن يازمق معناسنه در كتابت كبى *شير وشير* ايكيسى بله شين معجمه ايله دركه بريله مراد ارسلان وبريله دخى سددر وبعض نسخه‌ده ايكيسى بله مهمله ايله دوشمشدركه برينك معناسى صرمسق وبرينك دخى طوقدر (معناى بيت) بودركه آلايش ماسوادن بالكليه پاك وطاهر اولنلرك كارنى كندى نفسكدن قياس طوتمه كرچه كتابت واملاده شير وشير معجمه ايله وياسيروسير مهمله ايله برى برينه بكزر ومعناده برقياس اولنور ولكن ارالرنده جناس خطى واردركه حقيقتده معنالرى تفاوت اوزرينه در نتكم اشارت اولندى الحاصل كتابده اولان مشابهتدن معناده موافقت لازم كلديكى كبى بشريتده اولان مماثلتدن دخى حقيقتده مناسبت لازم كلمز پس ناپاكى پاك اوزرينه قياس ايتمك قياس مع الفارقدر زيرا پاك اولان حقله قائم وناپاك اولان نفسله دائردر وبينهماده بون بعيد واردر وبو معنايى تصريح ايدوب قرآنده كلور (وقالوا مال هذا الرسول يأكل الطعام ويمشى فى الاسواق) يعنى اكل وشرب وكسب معاش ايچون اسواقده حركت ايتمك رسالته منافيدر پس چونكه نبوت ادعا ايدر نه وجهله حالى بزم حالمزه مخالف دكلدر وبلكه بزمله امور بشريه‌ده مشتركدر ديديلر جوابنده كلور (وما ارسلنا قبلك من المرسلين الا انهم ليأكلون الطعام ويمشون فى الاسواق) يعنى ايراد ايتدكلرى معنى نبوتى مانع ومنافى دكلدر زيرا نبوت وولايت عطاء الهى مقوله سندندر خصوصا كه فضائل بشريه وملكات ملكيه ايله اتصاف حسبيله باطنك تهيؤ واستعدادى واردر الحاصل بدنك امور ظاهره ايله اتصاف وجسدك احوال بشريه‌يه تعلقى باطنك تجردوحقدن اخذنه مانع دكلدر زيرا انسان ذوالوجهين دركه ملك وملكوتى جامعدر پس رسم

حرفيده مشابهت ظاهره‌يه نظر اولنمديغى كبى رسم فعلى‌ده دخى موافقت صوريه‌يه التفات اولنماز نتكم يونس امره قدس سره كلماتنده كلور *اوليانك كوكلندن شيء لله كسمه كم* مكاشفت ايلين اول كوزله قاشى دكل يعنى كوز وقاش وسائر عوارض رسميه باقوب مغرور اولمه زيرا اولياده بونك ماوراسنده دخى ايش واردركه كوكل حاليدر پس كوكل حالنه نظر ايله كه انده اشتراك يوقدر ظاهره نظر ايله كه كافر ومؤمن آنده برابردر وذات وصفات ظاهره‌ده اشتراك معنى وحالده اشتراكى مستلزم اولمديغى كبى امور تابعه‌ده دخى اشتراك بويله‌در لباس وكسوه كبى يعنى نيچه كسوه‌ده مشتركلر واردركه برى اهل قال وبرى اهل حالدر پس اول اهل قال اولان كسه اهل حال اولانه باقوب بودخى بنم كبى انجق ديمك خطادر زيرا انك كبى اولديغى كسوه‌ده در حالده دكل

جمله عالم زين سبب كمراه شد
كم كسى ز ابدال حق آكاه شد

عالم اصلنده علمدر فتحتين ايله وجود حقه نشان معناسنه الف اشباع ايچوندر *سبب* اصلنده خرما اغاجنه چقدقلرى حبله ديرلر صكره انكله غيره توصل اولنان نسنه‌يه اطلاق اولندى وشريعتده بر حكمه وصوله طريق اولان نسنه‌دن عبارتدركه اول حكمده مؤثر اولميه نتكم قرآنده كلور (جزاء بما كانوا يعملون) يعنى اعمال جزايه سببدر بوخسه علت دكلدر پس جنته دخول فضله‌در جهنمه دخول عدلله اولديغى كبى *كمراه* آزغوندر ضال كبى زيرا كم كاف عجمينك ضميله نابديد وضاله وضايع ديمكدر ضلالت كبى كه اصلنده قصددن ميلدر صكره دينده صوابدن عدول ايچون استعاره اولندى الحاصل يولى آزمق ويولن يانقلغله ازغونلقدن تعبير اولندى زيرا ايكسنده دخى قصددن عدول واردر قال تعالى (فاين تذهبون) عوام ناس كمراهى مقام مدحده استعمال ايدرلر مثلا فلان دائره‌نك شنلكى وكمراهلغى واردر ديرلر ولكن غلط ومعكوسدر زيرا تفوّل طريقيله در مكان مهلكيه مفازه واديغه سليم وحبشى‌يه كافور وطاعونه مبارك ولا برينه خير ديرز خلافن ديرلر *كم* كاف عربينك فتحيله ناقصدر مجازا آز نسنه‌يه ده كم ديرلر زيرا چوغه نسبتله ناقص كبيدر اكرچه كه ذاتنده كاملدر *ابدال* بدلك جميدر

فحینئذ اله برسنه‌نك خلقی معناسنه ابدال برقومدرکه الله تعالی ارضی انلره اقامت ایدر یعنی سبب انتظام احوال عالم ومدار حصول امور بنی آدمدر یتمش نفردرکه قرقی شامده واوتوزی غیری بلادده ساکن اولورلر انلردن بری وفات ایلسه سائر ناسدن بربنی انك یرینه بدل وضع اولنور ومکاننده اقامت قلنور وحسین میبدی فواتح نام کتابده ایراد ایدرکه ابدال یدی عدد شخصدر بعضیلر بو یدی شخصی قطب واامامان واوتاد اربعه‌در دیمشلر وجه تسمیه بودرکه بونلردن بری دنیادن انتقال ایلسه چهل تن یعنی قرقدن بری یرینه بدل اولور وقرق دخی اوچیوزدن بریله تکمیل واوچیوز دخی صلحاء مستعدیندن بریله تتمیم اولنور ودیمشلردرکه ابدال بریرده مقیم اولمازلر مکرخسته اولالر شامده توطنلری سیروحرکتلرینه مانع دکلدر وشامده شامات یعنی شام اطرافنده اولان بلاد مشهوره دخی داخلدر زمان رسول علیه السلامده قطب ابدال عصام الدین القرنی ایدیکه اویس القرنی‌نك عمیدر بونك حقنده حدیثده کلور (انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن) عصام توفی ایتدکده مکه ویمن میاننده برقریه‌دن احمد بن عطا که ابن عطا دیمکله شهرتیابدر یرینه بدل اولدی وبلال حبشی رضی الله عنه دخی زمان رسولده بدلای سبعه‌دن ایدی دیمشلر (سؤال اولنورسه که زمان رسالتده رسول اللهدن غیرینك قطبیتی نه وجهله‌در) (جواب بودرکه قطبیت کبری مقامی رسول اللهه مخصوصدر زماننده اولان اقطاب سرعسکر مقوله‌سیدر زیرا هر طائفه‌یه خصوص اوزرینه رئیس نصب اولنمشدر وابدال حقنده احادیث کثیره واردر * ودیمشلردرکه حدیث ابدال تواتره بالغ درپس وجود ابدال مقطوعدر اکرچه که بعض اهل انکار بو خصوصده مضایقه کوسترلر زیرا اسراردن آکاه دکللردر لاجرم بیت مثنویده داخل اولورلر (سؤال اولنورسه که شیخ ابو سعیدك بورباعیسندن وانده مندرج اولان ابدالدن مراد ندرکه غایت معقد عد اولنمشدر واول رباعی بودرکه ذکر اولنور * حورا بنظارهٔ نکارم صف زد * رضوان بتعجب کف خود برکف زد * آن خال سیه بران رخان مطرف زد * ابدال زبیم چنك در مصحف زد * (جواب بودرکه حورا قاره کوزلو دیمکدر ملاحتدن عبارتدر کمال ملاحت ایسه انبیا

واولیاده‌در زیرا نورذاته وتجلی صفاته مظهرلردر پس بونلر محبوب حقیقینك نظاره‌سنه صف اوردیلر زیرا جمیع اشیاده نورجمالی مطالعه قادرلر وحقایق اسمائی مکاشفه‌یه مالکلردر رضواندن مراد مطلقا ملائکه‌درکه رضا اهلیدر نته‌کیم (لا یعصون الله ما امرهم ویفعلون مایؤمرون) نظم کریمی اکادالدر زیرا سخط عصیانده ورضا طاعتده‌در ولکن ایمان بالغیب اهلی اولمغله اسرار الهیه‌یه واقف دکللردر چونکه بعض اسراره فی الجمله واقف اولالر تعجب ایلرلر زیرا تعجب ایلین اکثر اله اورر آن خال سیه دیدیکی بودرکه کاغد اوزرینه نقطه وضع ایلسك تحتنده بیاض نقطه متعین اولور سیاه نقطه نور عالم وبیاض نقطه نور الهیدرکه انك ظهوری سیه نقطه کبی اولان عالم ایله‌در وسیه نقطه کبی اولان عالمك وجودی آق نقطه کبی اولان نور الهی ایله‌در الحاصل حقك ظهوری عالم ایله وعالمك وجودی حقله قائمدر انکیچون مطرف دیدی زیرا مطرف مفعول صیغه‌سی اوزره ابریشم ردادر عالم ایسه حق یوزینه ردادر ابدال مؤمنینه اشارتدرکه اسراری عدم احاطه‌لرندن ناشی کافر اولورز دیو خوفلرندن اللرن مصحفه اوررلر وشریعتك ظاهرینه تمسك ایدرلر پس بونلره ابدال دیمك عدم احاطه‌لرینه کوره وحقایقك ظهورنده تبدل وتغیرلرینه بناءدر * والله اعلم (معنای بیت) بودرکه جمله عالم خلقی قیاس نفس یوزندن آزمشلر وطریق ضلاله دوشمشلر آزکسه ابدال ورجال اللهدن آکاه اولمشلردرکه انلر قیاس نفسدن خلاص اولانلر واحوال باطنه‌یی مطالعه یول بولانلردر پس قیاس نفس معرفته مانعدر * وقیاس نفسه باعث اولان حجاب بشریتدر وجائزدرکه قلت عددمدن کنایه اوله یعنی اهل عالمدن کمسه اهل اللهه مطلع اولمدی زیرا اهل اللهه مطلع اولان ینه اهل اللهدر ویاخود حقك تعریف ایتدیکی عبد مؤمندر وبو معنایه دلالت ایدر اول حدیث قدسی که کلور (اولیائی تحت قبائی لا یعرفهم غیری) ای لا یعرفهم الا انا واهل تعریفی ولکن اهل ولایت ایله اهل تعریفك فرقی بودرکه تعریف اعمدر * زیرا کاه اولورکه مرتبه ایله اولور ایکیسی دخی نادردر یعنی ظهور حسبیله زیرا هر عصرده یوز یکرمی درت بیك ولایت اهلی موجوددر وبونلرك وجودینه کوره دخی تعریف اهلی واردر والا تخلاف منقطع اولمق لازم کلور یعنی تعریف ایمان خاصه موقوفدر وایمان

دخی عیانه طریقـدر پس بو دنیا محب ومحبوبدن خالی دکلدر اکرچه که
اکثر نس قیاس ایله غلطه دوشمشـلر واولیایی تشخیص ایتمـدن
قالمشلردر مثلا بر ولی ده کثرت نکاح کورسـه‌لر کندیلری کبی شهوته
حمل ایدرلر دیمزلر که کثرت نکاح خصائص نبوت وولایتدندر زیرا عروقه
دم یرینـه نور الهی ممتـلی اولوب زیاده قوت بولورلر عوامك قوتی
ایسه دم اوزرینه دائردر پس دم عالم فانیـدن اولمغله اندن حاصل اولان
قوت دخی فانیـدر نور ایسـه عالم باقیـدندر زیرا صفت حق وصفت
مؤمندر وبونك اوزرینه سائر احوالی دخی قیاس ایله * اللهم ارنا الاشیاء
کماهی واجعلنـا من اهـل نورك *

همسری باانبیـا بر داشتند
اولیارا همچو خود پنداشتند

همسر * هم * زبان فارسیده موافقت ایچوندر ایکی کشینك یورومکده
ایاقلری بری برینـه اویوشسه انلره همپا دیرلر باشلری اویوشسه همسر
ویوللری اویوشسه همراه دیرلر سائر موافقت بولنان مواضع دخی بویله در
همسران فارسیده مکوحیه دیرلر ترکی دلده باشی برابری خاتوندر
دیرلر بوراده مطلقا برابر معناسنه در آخرنده یاء مصدریه در * انبیا * نبی‌نك
جمعیدر نبوت ولایت اوزرینـه مبنی بر امردر که طریق مخصوصـله
حقدن اخبار در رسالت نبوتده داخلدر * زیرا نبوت اعمدر پس بوراده
مراد انبیا ومرسلیندر نبوت جانب خلقه وولایت جانب حقه ناظردر
نبی‌نك نبوتی علوم شرعیته کوره‌در که خلقك ضروری مقدارنی تجاوز
ایتمز ولایتی علوم حقیقته کوره‌در که نامحصوردر * ولی دینلمك حقه ولی
وقربی جهتندندر پس نبی‌نك ولایتی نبوتـدن افضلدر الحاصل ولایت
ایچـون رتبـهٔ علیـا ونبـوت ایچون فضلیت عظمی واردر هر بری
مقامنه کوره فضائلدندر ولکن بری برنه نسبتله تفاوتلری واردر * ولی‌نك
ولایتی بویله دکلدر پس ولی نبی ایله برابر اولمق لازم کلمز (معنای بیت)
بودرکه انبیا ایله همسرلك قالدردیلر وبرابرلك ادعا ایتـدیلر واولیـایی
کندیلری کبی ظن ایلدیلر یعـنی انبیـا ایله معاصر اولنلر انبیا ایله واولیا ایله
معـاصر اولنـلر دخی اولیا ایله مساواته ذاهب اولدیلر زیرا کرچه انبیاء
ومرسلین زمانـنـده اولیـاء امت دخی واریدی ولکن مقصود انلرله

مساوات دکل ایدی زیرا مستقل دکلاردی بلکه معـارضه ایتـدکاری
انبیـا ایله ایدی بوصورتده اصالة انبیا وتبعیة اولیا ایله برابرلك ایتمش
اولدیلر الحاصل کندیلریله انبیا واولیا اراسنده فرق کثیر وتفاوت
عظیم واریکن جهالتـلرندن قیاس نفس ایدوب رتبه ده برابرلکه ذاهب
ونبوت وولایتی سلب ایتمك طریقنـه سالك اولدیلر مع هذا انبیا واولیا ایله
باطنـده دکل بلکه ظاهرده بیله همسرلك یوغیدی انکیچون رسول الله
صلی الله علیه وسلم حلیه لرنده کلور که نقـدر طویل القـد ایله برابر
یوریسه‌لر ینه اندن بلند کوریـنورلردی نتکم خاقانی دیر * حاصلی اوسط
ایکن قدر سول * بر طویل آدمیله یوریسه اول * نقدر قد بلند اولسه اوار *
ینه بالاتر ایدی پیغمبر * وروی زمینه سایه‌لری دوشمزدی نتکم ذاتی دیر *
قامتـك ای بوستان لامکان پیرایه‌سی * نوردن برسرودر دوشمز زمینه
سایه‌سی * وبو حالات بعض کمل اولیـاده دخی مشاهده اولنمشدر زیرا
اکملیت وجهی اوزره وارثلردر پس مطلقا انبیا واولیا ایله برابرلك یوقدر
برابرلك ادعا ایتمـك بی بصیرت اولمقـدندر (لمحرره) جهلاء جهان
حقیقتده * صانکه اشیا ایچنـده مرمردر * جهلانك اراسنده علما *
لعـل وش مرمر ایچره مضمردر *

کفته اینك ما بشر ایشان بشر
ما وایشـان بستـهٔ خوابیم وخور

* کفته * ماضیدن فعلدر سویلمش معناسنه * بشر * معناسی مرور ایتمشدر
* خواب * فتحـله وواو رسمی ایله اویقو نوم کبی رؤیا نومده واقع
اولمغله رؤیایه ده خواب دیدیلر * خور * طعام خوردنی یعنی لایق طعام
دیمکدر ولـکن خوری ترسر قافیه سنـده ایراد ایدرلر بو محلـده
اولدیغی کبی (معنای بیت) بودرکه انبیا واولیا ایله همسرلك ادعا ایلین
اهل عالم سویلمش ودیمش اشته بز بشر وانلر بشر بز وانلر جمله‌مز منام
وطعام بستـه‌سی ومبتلاسی یعنی بزده بشریت اولدیغی کبی انلرده دخی
واردر وکـذلك بز خواب وجود وسائر احوال بشریه ایله مبتـلا
وزندکانیز اکا منوط ومرتبط اولدیغی کبی انلر دخی بویله‌در پس انلرك
بزدن فرقی یوقدر دیوب قیاس مع الفـارق ایتدیلر وظن فاسدلریله طریق
ضلاله کتدیلر اینك دیدکاری زعملرنجه مدعارینك کمال ظهورنه اشارتدر
شویله که ادنی حس ومشاهده‌یه قادر اولانه خفی دکلدر دیمکدر وخواب

وخوری تخصیص ایلدیلر زیرا امور طبیعیه‌نك معظمی وصفات بهیمه‌نك اشهری اولمغله زیاده محل جرحدر انکیچون ملائکه‌ده خواب وخور اولمامغله استعظام اولنورلر وخوری خواب اوزرینه عطف ایلدی جمع طریقیله والاخواب خور اوزرینه مبنیدر انکیچون ریاضت اهلنك خوابی قلیلدر زیرا ریاضت سببیله معده امتلادن خالی ودماغ بخاردن پاك واعصاب فتور واسترسالدن سالم اولمغله خواب کلمز کثیر الاکل اولنلرك احوالی ایسه بوکا مخالف ومغایر وایکیسنك میاننده فرق جلی ظاهردر بعد ذا ذکر اولنان طائفه‌نك بشریتده مساوات ادعا اتدکلری قرآنده مسطور نتکم کلور (ماانتم الابشر مثلنا) ولکن انبیا دخی بشریته قائللردر نتکم کلور (ان نحن الابشر مثلکم) یعنی بشریت رسالتی منافی دکلدر زیرا انسان جمیع حقائقی جامع وجمله فضائلی حاوی اولمغله ظاهری خلقله وباطنی حقله اولمغه مانع یوقدر زیرا تعلق وتجرد جهتلری مختلفدر وبلکه خلقله اولدقلری حالده دخی حقله قائملردر نتکم قرآنده کلور (الم نشرح لك صدرك) یعنی شرح صدر سببیله حق وخلقله ومناجات وتبلیغ ایله اولمق برابردر پس کفارك قیاسی عقیمدر وکذلك منام وطعام وشرابده برابرلك ادعا اتدکلرنده دخی کاذبلردر نتکم منام خصوصنده کلور (ینام عینای ولاینام قلبی) انکیچون کاهیجه وضوءتمدن نماز قلورلردی ورؤیت دخی بویله‌در یعنی جهت واحده‌یه اختصاصی یوقدر * انکیچون وراءدن دخی قدامدن کوردکلری کبی کورورلردی پس اکر خوابلری واکر خواب تعلق ایدن بصرلری ورؤیتلری کفارك کبی اولمدی زیرا کفارك ظاهرلری کبی باطنلری دخی غفلتده‌در ورؤیتلری دخی قدامه مقصور اولدیغی کبی قاصردر زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلمك رؤیتلری بعض مسافه‌یه منحصر دکل ایدی بلکه جهاتك جهات اربعن سیر ایدرلردی وخورده دخی قیاسلری غلطدر زیرا انبیانك غداسی نوره متحول وکفارك ناره متبدلدر زیرا انبیا دارفناده عالم بقاده‌در انکیچون اهل جنت کبی قضاء حاجته محتاج اولمزلر واولسه‌لر دخی حکم جوارله فضلاتیدن رائحهٔ مسك ظاهر اولور مع هذا قلب اعیانه قادرلردر مثلا خمری باذن الله تعالی ماء طهور صورتنه تبدیل وباعسل مصفی شربتنه تغییر وتحویل ایدرلر وبلکه اغزلرنده الدقلری

غدالری اغزلرنده اعدام وافنا ایدرلر شویله که صوملرینه ضرر ویرمز وادریس علیه السلام وغیریلردن منقول ومأثور اولدیغی اوزره مدت طویله غدا تناول ایتمیوب بدل مایتحلل دن مستغنی اولورلر پس اولیانك دخی احوالنی انبیایه واهل انکارك خصوصنی دخی کفاره قیاس ایله زیرا انبیا واولیا اراسنده جهت جامعه اولدیغی کبی کفارله اهل انکارك میاننده دخی مابه الارتباط واردر نتکم ارباب بصیرته روشن وجلی وهرو جهله منجلیدر نسأل الله الشهود انه ذوالجود

این ندانستند ایشان ازعمی
هست فرقی درمیان بی منتهی

* این * لفظنك مشار الیهی مصراع ثانینك مضمونیدر * ایشان * ضمیری اهل عالمدن کفار واهل انکار اولوب انبیا واولیا ایله مساوات ادعا ایدنلره راجعدر * عمی * فتحتین ایله افتقاد بصر وافتقاد بصیرت معنالرینه کلور بوراده مراد ثانیدر ندانستند قرینه‌سیله وقرآنده کلور (فانها لاتعمی الابصار ولکن تعمی القلوب التی فی الصدور) یعنی عمی بصر وبصیرتده اولور ولکن عمای بصیرت یاننده عمای بصره اعتبار یوقدر شویله که فی الحقیقة عمادن عد اولنماز وعمی پوشیده معناسنده‌ده کلور (وهو علیهم عمی) قولنده اولدیغی کبی * منتهی * هانك فتحیله اصلنده مبتدانك مقابلیدر بوراده مصدر میمیدر انتها معناسنه (معنای بیت) بودر که اهل عالمدن کفار واهل انکار اولنلر بونی بلمدیلر که انبیا واولیا ایله کندی آرالرنده بی نهایه فرق واردر یعنی کرچه صورت یوزنده اورتاده فرق یوقدر ومدعالری کبیدر ولکن معنی جهتنده فرق بسیار واردر اول فرق انلره خفیدر زیرا امور معنویه واحوال باطنه‌دن اولان نسنه بصیرتله ادراك اولنور انلر ایسه بی بصیرتدر پس فاقد البصیره اولان کمسه اومقوله امور خفیه‌یی نیجه ادراك ایده بیلور بناء علی هذا کفر وانکاره دوشر ودیمشلردر بر کمسه بر کاملی بر نسنه ایله متهم قلسه حقیقتده کندی نفسنی متهم قیلور زیرا کامل فی نفس الامر محل تهمتده دکلدر وآخری محل تهمتده کورن کمسه اکا اقتدا ایدمز واوسلم ظاهر اولان احوالی اعتقادنك نتیجه‌سی اولور اقتداسنك ثمره‌سی اولماز بو سببدن ترك اعتراض لازمدر بعض اهل اللهی کثرت نکاحده کوروب جرح ایدرلر بلمزلر که

كثرت نكاح خصایص نبوت وولایتدندر نتکم بالاده اشارت اولندی زیرا شهوت دیدکاری نسنه کرچه مشترك فیه در فاما اهل حجابده طبیعی ونفسانی واهل کشفده حقیقی وروحانیدر زیرا دیمشلردر که (نور محبت ونار عشق وحرارت شهوت) یعنی خواص ناسده اولان شهوت نار عشق اوزرینه مبنی ونار عشق دخی نور محبت اوزرینه موقوفدر پس کدورت طبیعت اهلی اولان کسه نك شهوت فاسده وفانیه سی صفوت نهادله متصف اولانك شهوت صحیحه وباقیه سیله نیجه برابر اولور فناء شهوت بودر که علاج قبول ایتمز بقاء شهوت بودر که بی علاج افزون اولور وبو سره مبنیدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم لیلهٔ واحده ده حجرات تسعی دور ایتمشلردر عوام ناسده ایسه بو مقوله اقتدار یوقدر مع هذا (حبب الی من دنیاکم ثلث الطیب والنساء وقرة عینی فی الصلوة) مقالهٔ منیفه سنده درج اولندیغی اوزره خواص ناس طیبده ذوق انس ومحاضره ونساده ذوق قربت ووصلت وصلوتده ذوق مکاشفه ومشاهده بولورلر زیرا بونلر شول انسان حقیقیدر که حضرت احدیه سریله متحقق وحضرت واحدیه نوریله متنوردر سائر انسان حیوانی اولانه ایسه بو تحقق وتنوردن حظ ونصیب یوقدر پس نیجه همسر اولورلر وبعض کسه مقام هیبته وصوللرنده کثرت اکل ایله مبتلی اولورلر زیرا نیران حقایق درونلرن سوزان وسطوت تجلی دللرن بریان ایلر پس تنور سوزان کبی که هل من مزید ایله نعره زن اولورلر وکثرت اکل بو معنایه دائر اولمغله معده لرنده ثقلت وامتلا حاصل اولماز بلکه مأکولات ومشروبات امور روحانیه یه ملحق ومستحیل اولور زیرا باطنلرنده عالم بقادن نشان واردر پس سائر معده پرست اولنلرله بونلرك اراسی طبیعت ایله روحك اراسی کبیدر وقیاس نفسك عفنه برصورت دخی بودر که خواص ناسك بدنلری بعد الوفات چورومز زیرا برکات روح جسده ساری اولوب تفسخ وانحلالدن محافظه ایلر ونشأهٔ اخرویه یه دك بقاسنه سبب اولور وحدیثده کلور (ان الله حرم علی الارض ان تأکل اجساد الانبیاء) وبعض آثارده شهدا دخی تصریح اولنمشدر کرك شهداء سیوف وکرك شهداء محبت ولکن انبیانك اجسادی غایت طراوت اوزرینه اولور شویله که

نظر ایدن کسه انلری خوابده ظن ایدر اولیانك ایسه بو مشابهه ده دکلدر زیرا انبیانك مزاجلری اولیادن اعدلدر سائرلرك ایسه صور ابدانته ارض مستولی اولوب فرق کونه دك متحلل اولور وانفساخ بولور پس بشریتده مساوات دعواسی نیجه صحیح اولور که برینك بشره سی الی یوم القیام کما کان وبرینك دخی زمان قلیلده کان لم یکن در واول که منقول اولدیغی اوزره بعض رهابنه چوریمیوب قالمشدر معالجات حسبیله در یوخسه ذاتی دکلدر بو صورتده دخی اعضا وجوارح سائرلرك کبی مستبین دکلدر فاین هذا من ذلك (لمحرره) بدن پاك اولیا چورومز * تروتازه قالوب کیدر قورمز * ایلر سرنی عقل ادراك * بوراده عقل هیولی یورمز * بعده ذا مصراع ثانی دلالت ایدر که فرق مواد مختلفه حسبیله اوله نتکم ظاهر اولان بودر وجائزدر که مواد مختلفه حسبیله فرق اولدیغی کبی هر ماده ده دخی وجوه کثیره جهتندن فرق اوله مثلا جسدده اشتراکده فروق کثیره واردر (اولا خواص ناسك جسدی بعد الوفات انحلال قبول ایتمز نتکم اشارت اولندی (ثانیا خواص ناس مراد ایتدکاری وقتده یرلرنده جسدلرینه بدل صورت استخلاف ایدوب کندیلری غائب اولورلر وبلکه وقت واحدده مواضع کثیره ده کورینورلر * نتکم قضیب البان الموصلی وسائر اهل توحیدن قدس الله اسرارهم منقولدر (ثالثا خواص ناس بتون جسدلرایله کورورلر نتکم حدیثده کلور (لا تسبقونی بالرکوع والسجود فانی اراکم من خلفی کما اراکم من امامی) زیرا صلوتده محاذات تامه واقع اولوب قرشسنه محاذاتنده بدر وجمیع جوانبی پرنور اولدیغی کبی انسان کاملك دخی اول حالده نوری کمال بولوب ادراکی یالکز بصره منحصر اولماز نتکم (الله نور السموات والارض) بومعنایه دالدر زیرا سموات ارواحه وارض اجساده اشارتدر پس نور حق مقید اولمجق مظهره منعکس اولان پرتوی دخی بویله در (رابعا خواص ناس جسدلریله سمواته عروج ایتمشلردر نتکم فخر عالم صلی الله علیه وسلمدن وحضرت ادریس وعیسی علیهما السلامدن منقولدر (خامسا خواص ناس جسدلریله بی منفذ اولان موضعدن نفوذ ایتمشلردر نتکم بعض اولیادن مأثوردر * وعلی هذا فان فضل الله لا غایة له وهو المنتهی فاعرف

هردو کون زنبور خوردند ازمحل
لیك شد زین نیش وزان دیکر عسل

کون کاف عجمینك ضمیله دورلی دیمکدر نوع کبی *زنبور* ضمله آری دیدکلری ذباب لسا عدر کما فی القاموس پس اسم عام اولوب جمیع آروله اطلاق اولنور نتکیم سلمان نظمنده کلور * که باغت این قصب سکری بقامت نی * که دوخت این عسلی خرقه برقد زنبور * یعنی سلمان زنبور ایله ذباب عسل مراد ایتمشدر زیرا صاری آری وامثالنك رنکی عسلی دکلدر وظهیر فاریابی شعرنده کلور * بدان طمع که دهن خوش کنی زغایت حرص * نشسته مترصد که قی کند زنبور * یعنی ظهیر دخی زنبور ایله معنای مذکوری مراد ایتمشدر زیرا هر آری بال ایتمز پس بو ایکی بیتده زنبوری تخصیصه قرینه واردر نتکم خفی دکلدر * وحدیثده کلور (من قتل زنبورا اکتسب ثلث حسنات) بوزنبوردن مراد زنبور عسلك غیریدر که حشراتدندر زیرا زنبور عسل حقنده کلور (کل ذباب فی النار الا ذباب العسل) پس آنك قتلی مکروهدر مکر جلب منفعت ایچون اوله زیرا فقها دیمشلردر که (لا یقتل الحیوان الا لجلب المنفعة اولدفع المضرة) انکیچون ایك قوردنی کونشه قویوب اهلاك ایتمك لابأسدر شوقدر واردر که زنبور عسلك غیرینك دخی یوتنی احراق بالنار ایتمك مکروهدر نتکم امام دمیری حیوة الحیوانده تصریح ایتمشدر وکتاب مزبورده کلور قال ابو حنیفه لا یصح بیع النحل کالزنبور وسائر الحشرات نحل حاء مهمله ایله خصوص اوزرینه بال آروسیدر ولکن تمثیل دلالت ایدر که نحله زنبور اطلاق اولنمیه مکر معناسی نحلك غیری آری وسائر حشرات کبی دیمك اوله فتأمل نحلدن مراد میوه وچیچك و بپراقدر زیرا آری بومقوله نسنه لرك اوزرندن اجزاء عسلیه مص ایدوب خانه سنه کلوب قی ایدر نتکیم بالاده ظهیر بیتندن مأخوذدر وبعضیلر دیرلر که عسل آرونك رجیعیدر قی دکلدر نتکیم امام علی رضی الله تعالی عنهدن مرویدر که (واشرف شراب ابن آدم رجیع نحلة) فاما قرآنده (یخرج من بطونها شراب) دینلدی بطوندن نه وجهله خارج اولدیغنه تعرض اولنمدی شوقدر وار درکه صحابه نك بیانی معتبردر خصوصا اجتهاد جاری اولمین مواضعده پس علی رضی الله عنهك

کلامی ثابت ایسه راجحدر * نیش * اغو لو حیوانات اکنه سیدر ودقائقده کلور که نیش سوری نسنه در کثرت استعمالله آرونك دکننه اعلام غالبه دن اولمشدر اطلاق اوزرینه ذکر اولنسه مراد اودر او دکنك آغوسی اولدیغندن اوتوری نیشی مقابله ٔ نوشده ذکر ایدرلر انتهی بوراده عسل مقابله سنده ذکر اولندیغی کبی ونیشده آغودندان مارده اولان زهر کبیدر که آنك خاصه سیدر * عسل * لعاب نحلدر کما فی المفردات والقاموس بوندن فهم اولنور که عسل فمدن خارج اولور اسفلدن دکل والعلم عندالله تعالی نتکم مرویدر که حضرت سلیمان علیه السلام استطلاع حال ایچون آرویی شیشه یه قود قده آرو شیشه نك اطرافنه طلا ایدوب کیفیتی ستر وتعلق قدرتی اخفا ایتمشدر وعسلك اسماء کثیره سی واردر حافظ وامین دخی دیرلر زیرا عسل ایچنه هر نسنه که ایداع اولنه محفوظ اولور مثلا میتی ابدی ولحمی اوچ آی وفاکههیی التی آی حفظ ایدر وسائر سریع الفساد اولنلری دخی عسل ایچنه وضع ایتسه لر مدت مقامی طویل اولور و بوندن غیری دخی منافع کثیره سی واردر صو وآتش ودخان کورمدك عسلی مسك ایله خلط ایدوب اکتحال ایتسه لر کوزه نزول ایدن صو ایچون نافع اوله وانی لعق ایتمك یعنی یلامق قودز کلب عضنه نافعدر وعسلك مطبوخی دافع سموم در (معنای بیت) بودر که هر ایکی نوع آرو برمحلدن یدیلر یعنی میوه وچیچکلره و بپراقلره وغیری نسنه لره قونوب اجزاء لطیفهٔ عسلیه یی مص وخانه لرینه کلوب وضع ایتدیلر ولیکن وندن یعنی صاری آرو ومهکب آروسی وامثالندن اکنه ودکن یعنی زهر واو برندن یعنی بال آروسندن نوش اولدی بوسببدن ایکسنك میاننده فرق عظیم ظهوره کلدی یعنی نیش ایله نوشك فرقی نقدر ایسه آرولرینك دخی اوقدردر الحاصل عسله استحالت بال آریسنك خاصیتی وزهره انقلاب دخی غیری آرولرك خاصیتیدر که استعدادلرینه کوره ظهور ایتمشدر استعداد دخی مجعول دکلدر نتکم محلنده مبیندر بونده اشارت واردر که علم شریف نسبت واحده در فاما انکله عمل ایدنلر بال آروسنه بکزرلر که اغزلرندن حق نسیان ایدن قلوبه شفا اولاجق مواعظ وعلوم ومعارف جاری اولور وعامل اولمینلر غیری آروله بکزر که فائده لری یوق وبلکه

مومیا دیدکاری بودر

مطلب نفع العسل فی العین

ضررلری واردر وقرآنده كلور (يضل به كثيرا ويهدی به كثيرا) نتكم نور شمس صفت واحده در ولكن متلون اولان زجاجه منعكس اولدقده متغير اولور واما تغير فی الحقيقه اوز زجاجده در نور شمس اصلی اوزرينه در وقيامتده تحول حق دخی بويله در يعنی قلوب ناس زجاج واعتقادات الوان كبيدر متغير اولان حق دكلدر ولكن هر كسك اعتقادينه كوره ظاهر اولور وبو معنانك نظائری چوقدر نتكم اشغده دخی اشارت كلسه كركدر وو بيتی نظمنده دخی قلة خطابا كلور * سنسن اول چشمهٔ حكمت كه سنكله طبع * دشمنه زهر ايچورر دوسته هم آب زلال * والله الموفق

هردو كون آهو كيا خوردند وآب
زين يكی سركين شد وزان مشك ناب

آهونك ومشكك تفصيلی حكايهٔ سابقه ده مرور ايلدی * كيا * كاف عجمينك كسريله اوتدر نبات معناسنه وبعض لغاتده قوری اوتدر ديمش كياه لفظندن تخفيف اولنمشدر كوا و پادشا كبی كواه و پادشاهدن مخففدر بعضيلر ديمشلردر كه آهونك اوتلوغی هردورلی اوت دكلدر بلكه زعفران وسنبل وسائر رياحيندر * سركين * فتحله تزك ومطلقا ترس كه كره ديرلر تعريب ايدوب سرقين ديرلر ترس بواليان بوجكه سركين دان ديرلر لسان عربده جعل ديرلور جيمك ضمی وعينك فتحيله * مشك * ضمله وشين معجمه ايله فارسی وكسرله ومهمله ايله عربيدر قاصيحانده كلور كه مسك حلالدر اكل اولنور وادويه مقوله سنه دخی قونيلور * ناب * خالص وصافی معناسنه در مشكی نابله وصفدن فهم اولنور كه غير خالصی دخی اوله انكيچون مشكك غايت اعلاسنه مسك اذفر ديرلر ذال معجمه ايله التونك ايوسنه زر طلا ديدكلری كبی وبالاده مرور ايلديكه كاه اولور كه آهوی مشك جانب شرقدن هندستانه انتقال ايتمكله مسكی متغير اولور زيرا آب وهوی وكياهك تأثيری واردر بعده بيت سابقده نيشی عسل وبو بيتده سركينی مشك وبيت اخيرده خالی پر اوزرينه تقديم ايتديكی كثرتنه بناءدر نتكم قرآنده كلور (فمنكم كافر ومنكم مؤمن) (معنای بيت) بودر كه هر ايكی دورلی آهو يعنی آهوی سپيد وآهوی مسك كياه وسنبل ورياحين وزعفران اوتلايوب صو ايچديلر ولكن آهوی سپيددن سركين وآهوی مشكيندن مسك خالص اولدی پس ايكيسی آهو اولمده ومطعم ومشربده

اشتراكلری وار ايكن خاصيت طبع سببيله انلردن ظاهر اولان اثرده متفرق وممتاز اولديلر الحاصل آهوی سپيده آهو ديمكله آهوی مشكين ايله برابر اولمق لازم كلدی زيرا هر نسنه نك اثری كندی اوزرينه دلالت ايدر واثريله آخردن آنی ممتاز ايلر انسانی حيواندن نطق تميز ايلديكی كبی بونده اخلاص ونفاقه اشارت واردر نتكم مشكك سرنی بيانده مرور ايلدی بعض اعمال واردر كه اخلاصدن ناشی اولمغله مرعای طيبدن حاصل اولان لبن طيب كبيدر وبعض اعمال دخی واردر كه نفاقدن صادر اولمغله مرعای خبيثدن حاصل اولان لبن خبيث كبيدر نتكم آرونك آجی نسنه لردن جمع ايتديكی بال دخی آجيدر نتكم كستانه بالنده محسوسدر وعمل اكرچه شرائط ظاهره سی حسبيله پاك كورينور فاما نفاق وريا واغراض فاسده ايله سرقين كبی اولور پس بوندن فهم اولنور كه عملك طيب اولديغی يا اصلی مشروع ويا نفاقدن پاك اولديغندندر خبيث دخی بوكا قياس اولنه محكيدر كه بعض رياضت كشلرك فضلاتندن رايحهٔ مسك ظاهر اولورمش پس اكرچه كه مرتاض اولان كيمسه آهو كبی رايحه دار نسنه تناول ايتمامشدر ولكن امعاء انسان منبع رايحهٔ جنت اولان قلبه مجاور اولمغله قلبده حاصل اولان حال طيبدن كسب رايحهٔ طيبه ايلر وبلكه جميع اجزاء وجودينه طيب سارى اولور نتكم ارواح طيبه دخول ونزول ايتديكی مواضعدن رايحهٔ طيبه استشمام اولنمشدر زيرا وجودلرينك طينتی ارض جنته ملحقدر جنتك رايحه سی ايسه بشيوز يللق يولدن مشمومدر دنياكه بشيوز يللق مسافه در بو رايحه ايله مملودر زيرا اهل الله اهل جنت اولمغله دنيا دخی انلره نسبتله جنت حكمنده در نتكم محمديه ده كلور * مكر بن جنت ايچنده كزرون كيم بو عالمده * ولكن ارواح خبيثه ونفوس ضايعه نك مشاملرندن اول رايحه دوردر زيرا اهل قلب دكللردر وقوت شامه لرنده آفت واردر انكيچون بوستانده كلور * اكر مشك خالص نداری مكوی * وكر هست خود فاش كردد ببوی * يعنی رايحهٔ مسكك فی نفس الامر ظهوری واردر دعوايه حاجت يوقدر ولكن مؤف اولان حس آنی استشمام ايدمز پس اهل حالك محجوبلريله حالی بوندن قياس اولنه وبيت مثنويده براشارت دخی بودر كه آهوی سپيد اهل غرض اولان سالك وآهوی مشكين بی غرض اولان طالب

حقدر بو ایکیسی اکرچه که مرشد کامل یوزندن برابر تربیه بولورلر وعلوم ومعارفدن غدای روحانی آلورلر فاما اولکیده آثار نفس وطبیعت وایکنجیده ثمرات قلب وروح ظهور ایتمکله بری برندن ممتاز اولورلر (لمحرره) نیلسون قوت ارشادای دل * آنی کیم ما سوی زبون ایتدی * نه ایسه هر برك استعدادی * سبزه سیده اکا کوره بتدی *

هر دو نی خورد نداز یك آبخور
آن یکی خالی وآن پراز شکر

نی قامشدر نتکم عنوان کتابده بیان اولندی * آبخور * اصلنده خورنده آبدر صکره صولانجق یر معناسنه استعمال اولندی (معنای بیت) بودر که هر ایکی قامش بر صولانجق یردن ایچدیلر و بر صودن تربیه بولدیلر بو بری یعنی حصیر قامشی وامثالی خالی و بوش واول بری یعنی شکر قامشی شکردن طوا او لدی وهر بری استعدادنه کوره ظهور بولدی معلوم اولا که صونك حقیقتی بردر که قاف طاغندن صخرة الله الصّمّاه واورادن بتون دنیایه متوزع ومنقسم اولور ولکن ارضك مزاجنده اولان اختلافه کوره صولر دخی طعمده مختلف اولمشدر پس صونك اختلاف طعمی امر عارض ایله در انکیچون نیل مبارك حقنده اثر واردر که اکر آبجی دریایه مرور ایتمسه لذتندن ایچامزدی بوراده یك آبخوردن مراد اصناف میاهدن صنف مخصوص صدر که نیلری تربیه یه صالحدر وشکرك مصره اختصاصی بوقدر هندستانده وغیری بلادده دخی حاصل اولور بونده اشارت واردر که شریعت اهلی مطلق قامشه وحقیقت اهلی شکر قامشنه بکزر زیرا شریعت اهلنك لبی بوقدر که حقایق وعلم لدنیدر فاما حقیقت اهلنك هم لبی وهم قشری واردر و بو حقایق جان دماغنه شکر کبیدر * من لم یذق من لم یعرف * اس فیض که (ثم رش علیهم من نوره) مقاله سندن مفهومدر جملیه برابر حاصل اولمش وهر بر موجود اول فیض مقدسدن وجود بولمش ایکن هر بری نماده براولمدی وهر کس آخرك بولدیغی ظهوری بولمدی نتکم نوعی نظمنده کلور * کلشنده کونه کونه نه در بو شکوفه لر * آب وهواسی برقونك باغبانی بر * بعده ذا شکردن دیدیکی جوفی اعتباریله دکلدر بلکه سریان حسبیله در یعنی قامشك جمیع اجزاسنه ساریدر پس بونده اشارت واردر که علم لدنی ارباب حقیقتك جمله ٔ اجزاء

وجودینه ساریدر زیرا اول فیض مخصوص اکرچه قلبه نازلدر ولکن قلب دخی جسده متصل اولمغله آنك برکاتی جسده دخی سرایت ایتمشدر نتکم عرب دیر * وللارض من کأس الکرام نصیب * وبو مرتبه ری تام دیرلر اکرچه حقیقتده قامق یوقدر انکیچون دیمشلردر * فانفد الشراب ولاروبت * وقرآنده کلور (ربی زدنی علما) نتکم بالاده بیان اولنمشدر ونی شکرك غیری بحسب الغالب مجوفدر پس برنسنه نك که جوفی خالی اوله سائر اجزاسی دخی خالیدر زیرا سائر اجزاسی جوفنه تابعدر بو سبیدندر که ارباب شریعتنك اکثرینك قلبلری ملال ودللری کلال وجسدلری فتور واختلال اوزرینه درو بونده اشارت واردر که نیشکر تربیه ٔ ناس ایله حاصل اولدیغی کبی نتکم مصرده اطلاع حاصل اولمشدر نی شکر مثال اولان اهل حقیقت دخی تربیه ٔ مرشد ایله حاصل اولور مبایعه وتسلیك بو سراوزرینه مبنیدر خود رو اولان اغاج میوه دار اولمز اولدیغی صورتده دخی میوه سی لذیذ دکلدر عقله تابع ونفسه یار اولنلرك حالی دخی بویله در و بونده اشارت واردر که کرچه نیشکر سراپا شکرله مملودر ولکن خالی اولان نی ایله صورتده برابردر پس انك اذتی اغز ایله تجربه اولنمغه محتاجدر تا حقیقتی ظهور ایده اهل حقیقت دخی بویله در نتکم کلور (خذوا العلم من افواه الرجال) یعنی علمی افواه رجالدن سمع قلبه واندن دهان جانه قومدقجه کیفیتی معلوم اولماز و بونده اشارت واردر که نیشکرك ظاهرده شکرنه علامت اولمدیغی کبی اهل حقیقتك دخی علوم ومعارفنك نشانی یوقدر بلکه دائما حفظ اسرار وستر احوال ایله مقیددر مکر ضرورت قو یه اوله پس اول وقت افشا ایدر نتکم شکر قامشندن استخراج اولنور تا که مذاقی سلیم اولانلر اندن انتفاع ایده لر زیرا ممرور المزاج اولنلره اشیاء حلوه نك وجودی عدم حکمنده در (لمحرره) هر کیمك یوقدر اغزنك دادی * شکرك سو یلنور قوری آدی * بکزر عنینه کیم جهان ایچره * اولمشدر جماع معتادی *

صد هزاران این چنین اشباه بین
فرقشان هفتاد ساله راه بین

* صد هزاران * تکثیر ایچوندر بعض نسخده اینچنین برینه همچنین دوشمشدر * اشباه * فتحله شبهك کسرله وشبیهك جمیدر نظیر معناسنه نتکم فقهده بر کتابك

اسمنه اشباه ونظائر دیرلر زیرا هر مسئله نك نظیر وشبیهن جمع ایتمشدر
هفتاد ساله راه یتمش یللق یول دیمکدر ساله آخرنده اولان هاء رسمی
بونك کبی یرلرده مقدار معناسن افاده ایدر ترکیده لق لفظی ایله تعبیر اولنور
نتکم لغت شاهدی ده کلور *کداد ه ساله اولدقده خدایی* ایدوب
رحلت قودی دارفنایی *مقصود بو کدا وفقیرا ون یللق یعنی اون یاشنده
اولدقده دیمکدر* (معنای بیت) بودر که نیجه بوز بیك بونجلین یعنی
ذکر اولنان امثله کبی چوق اشباه ونظائر کور اول اشباه ونظائرك ارالرنده
فرقی یتمش یللق یول کور یعنی بالاده ذکر اولنان امثله اراسنده فرق بسیار
اولدیغی کبی دنیاده انلره بکزر نیجه لرك اراسنده دخی ظاهرده اویله
شرکت وحقیقتده فرق کثیر واردر مثال همان مذکوره منحصر دکلدر
نتکم بعض بیشه زار واردر که انده مازو دیدکلری نسنه اولور که
عربیده عفص دیرلر پس اول مازو اغاجنك سائر بیشه لر له اشتراکی
وارایکن اثری اولان مازو ایله انلردن ممتاز اولمشلردر فستق اغاجیله سائر
صنوبرلر دخی بوکا قیاس اولنه وبادیه ده ابوجهل قارپوزی دیرلر
بر نسنه اولور که آجیلقده انکله مثل ضرب اولنور عربیده حنظل وعلقم
دخی دیرلر نتکم کلستانده کلور *اکر حنظل خوری از دست خوش خوی*
به از شیرینی از دست ترش روی که اولور که حاج آنی بیاغی قارپوز
قیاس ایدوب جمع ایدرلر پس ظاهرده مأکولاتدن اولان قارپوزه مشابهتی
واردر فاما طعم مروزهرناکیله ارالرنده فرق باهردر وعلی هذا بعدذا
یتمش ییل تکثیر ایچوندر وبونده اشارت واردر که فرق مذکور بر یاشنده
صبی نادان ایله یتمش یاشنده پیر دانا اراسنده فرق کبیدر زیرا عمر
انسانك ستین وسبعین اراسنه زیاده اختصاصی واردر پس بو ایکیسنك
اراسنده تباعد مثال اولدیغی کبی انلرك اراسنده دخی تباعد حال واردر
وقرآنده کلور (وفی الارض قطع متجاورات) یعنی زمینده بقاع کثیره
واردر که بری برینه مثلا صق ومتصل ایکن اوصافده مختلفدر زیرا کیمی
سبخه وکیمی کریمه وکیمی صلب وکیمی رخودر الی غیر ذلك وکلستانده
کلور *بارانکه در لطافت طبعش خلاف نیست* درباغ لاله رویدو در شوره
بوم خس* وقبض نیسان دخی بوکا قیاس اولنه (لمحرره) ابر نیسان
او کنجه کوهر پاش* صدف اغزنده دانه سی در اولور* دهن ماره

دوشرسه اما* دهنی زهرله آنك پر اولور* بر تخمدن کلور نیجه اولاد*
فرقی مانند زآون بر اولور* وکذلك ارض وجود انسانیده دخی نفس وقلب زآوان کندم دیوانه
وروح وسر وخفی قطعه لری واردر که قرب جوارله متقاربلر ولکن حقایقده
مختلفلر ومتباعدلردر کیمی حیوانی وکیمی ملکوتی وکیمی روحانی وکیمی جبروتی
وکیمی عظموتیدر که اسماء الهیه نك تقابلی حسبیله متضاده دوشمشلردر
پس اکرچه هر نسنیه فیض اسم اعظمدن مفاضدر ولکن هر نسنه نك
اسم اعظمه انتسابی اسم مخصوص یوزندن اولمغله کندی اسم مخصوصنك
حکمنجه ظهور ایدر وآنك کمالی دخی اول وجهله ظهورده در ناقصك
نقصانی عدم قابلیتنه کوره در والا تأثیر بردر کنشك تأثیری کبی که
هرخانه نك روزنه سنه کوره در پس اول خانه نك که اصلا روزنه سی اولمیه
ویاخود تنك اوله کنشك صوچی ونقصانی ندر وکذلك انسانك وجودنده
رطوبت دیدکاری نسنه امر واحد ایکن محال اعتباریله متعدد ومختلفدر
نتکم ماء الفم وماء الالف وماء العین وماء الاذن دیرلر که مختلف الطعومدر
مع هذا بری برلرینه قرب جوارلری واردر زیرا رأس انسان جمله سنی
مشتملدر وشیر که عربیده لبن دیرلر فرث ایله دم اراسنده نازل اولور کن
نه فرثك رایحه سیله متغیر ونه دمك لونی ایله متلون اولور پس بو اوج
نسنه نك بری برلرینه تلاصقلری وارایکن هر بری آخردن من کل الوجوه
جدادر که (بینهما برزخ لا یبغیان) سری اوزرینه جاریلردر فسبحان
القادر (لمحرره) عقل کلك وارایسه فکر ایت* بو کا بکزر هزار سر لر وار*

این خورد کردد پلیدی زوجدا
وآن خورد کردد همه نور خدا

این اهل طبیعته اشارتدر *خوردن* یمکدر ولکن ایچمکده دخی
مستعملدر ویاخود اکتفایه محمولدر *پلید* بانجمیله مردار معناسنه
جدا آیرودر مفارق کبی *آن* اهل قلبه اشارتدر (معنای بیت) بودر که
اهل طبیعت اولان کیمسه اکل وشرب ایدر وانلردن مردارلق ونجاست
ظاهر اولور که امعادن مفارقت ایدن فضلات غذائیه درزیرا غدا
معده ده کیلوس اولدقدن صکره ثفلی امعایه نزول ایدوب نجاسته
مستحیل اولور واهل قلب دخی مأکولات ومشروباتدن تناول ایدر
وجمله سی نور خدا اولور زیرا اهل قلب اهل جنت مقوله سیدر جنتده

فضلات غدائیه اولمایوب بلکه اکل اولان مشتهیات وشرب اولنان مستلذات خارجده عرقه وداخلده نوره مبدل اولدیغی کبی دنیاده دخی بو حالت فی الجمله اهل قلبه میسر درنتکم بعضیلرندن وقت تقاضیده کلمات توحید صادر اولدقده تقاضیسی مندفع اولمشدر واحیانا قضاء حاجت ایتدکلری تقدیر اوزرینه فضلاتندن رایحهٔ مشك استشمام اولنمشدر زیرا اجزاء وجود باطنك صفت غالبه‌سی اوزرینه یعنی حکم جوار ایله آنك اثریله ظاهر دبوسره بناء درکه نوری پلید مقابله‌سنده ایراد ایلمشدر زیرا دنیا ایله آخرت نیجه مقابل ایسه اهل طبیعت ایله اهل دل دخی مقابلدر زیرا بری غایتده سفلی وبری دخی نهایتده علویدر پس علوینك غداسنك اثری نور اولدیغی کبی سفلینك دخی مردار اولمقدر وجائزدرکه پلید باء عربیله اولوب احمق وجاهل معناسنه مجهول اوله بو صورتده سر مقابله بودرکه جهل وکفر ومعاصی ظلماتدر نفس وطبیعت کبی وعلم وایمان وطاعات انواردر قلب وروح کبی یعنی قلب وروح عالم ملکوتندرکه نورانیدر ونوردن صادر اولان دخی نوردر ونفس وطبیعت عالم ملکوتندرکه ظلمانیدر وظلمتدن حاصل اولان دخی ظلمتدر پس نورده پاکلك وظلمتده ناپاکلك واردر بوسببدندرکه اعمانك امامتی مکروهدر زیرا کوزینك نوری اولمامق حسبیله تلوثدن خالی دکلدر الحاصل پلیدلکه سبب ظلمتدر مطلقا نعوذ بالله

این خورد زاید همه بخل وحسد
وآن خورد کردد همه نور احد

معلوم اولاکه بیت سابقده غدانك فضلات ونوره استحالتنی بیاندن صکره بو بیتده غدادن اوصاف ذمیمه وحمیده ظهورنی بیانه شروع ایتدی پس بو انتقال صورتدن معنایه انتقالدر بوخسه ماقبلنك اجمالی بیان دکلدر بورادهٔ این فاسقه وآن مطیعه اشارتدر * بخل * جودك مقابلیدر یعنی مالنی امساك ایتمکدر اول کمسه‌دن که امساکی لایق اولمیه زیرا محل اولمیاندن مالنی حبس ایتمك بخل دکلدرنتکم قرآنده کلور (ولاتؤتوا السفهاء اموالکم) حسد * محسودك زوال نعمتنی تمنی ایتمکدر یعنی اول نعمت اندن زائل اولوب کندیچون حصولنی طلب ایتمکدر مع هذا اول محسود اول نعمته مستحقدر وکاه اولورکه حاسده اول نعمتك ازاله‌سنه سعی

دخی بولنورکه باطنده اولان صفت حسدك اثریدر ومرویدرکه (المؤمن یغبط والمنافق یحسد) بعض نسخه‌ده مصراع ثانیده زاید همه عشق احد دوشمشدر بو اولیدر زیرا عشق دخی بخل وحسد کبی اوصافدندر اکرچه‌که اوصاف حمیده‌نك جمله‌سی نوردر فاعرف عشق بخل وحسد مقابلنده ایراد ایلدی زیرا بخل وحسد اکتفا طریقیله ذکر اولنمشدر مقصود جمیع اوصاف ذمیمه‌در وعشق اوصاف ذمیمه‌نك مقابلیدر زیرا عشق اولان محلده جمیع اوصاف حمیده موجوددر انکیچونکه عشق ماسوی سوزدر یعنی آتش ایله خس وخاشاك محترق اولدیغی کبی عشق ایله دخی اوصاف نفسانیه مضمحلدر بوسببدندرکه بی عشق اولان سلوکك قوتی یوقدر (معنای بیت) بودرکه فاسق اولان اکل وشرب ایدر واندن اوصاف نفسانیه طوغر بخل وحسد وامثالی کبی وصالح اولان دخی تناول ایدر واندن اوصاف روحانیه تولد ایدر عشق ومحبت ونظائری کبی مثلا برسفره‌دن براهل نفس وبراهل دل اکل ایدوب قیام ایدرلر صکره برنده قوت نفسانیه حادث وبرنده دخی قوت روحانیه ظاهر اولور مع هذا غدالری بروتغدیده دخی برابرلردر زیرا حکم غالبکدر یعنی فاسقده حکم طبیعت ونفس غالب اولمغله اجزاء غدائیه دخی اکا منقلب اولور یعنی غداسنك برمقداری بعد الکیلوس فضلاته مستحیل اولدیغی کبی برمقداری دخی قوت نفسانیه‌یه منقلب ومتحول اولورنتکم آب پاکی ماء خبیثه القا ایلسه‌ك اول دخی خبیث اولور خصوصا تناول ایتدیکی غدا خبیث اولسه نفسانیت بوقوت بولور وآنك آثاریله ارض فاسد اولور کرك ارض خارج که آفاق وکرك ارض داخل که انفسدر زیرا فاسقك کندینه ضررندن ماعدا غیره دخی ضرری واردر پس انك شری شر متعدیدر وصالحك حالی دخی بوکا قیاس اولنه پس انك خیری خیر متعدیدر بعدذا غدا ایله وجود انسان نما وقوت بولدیغی امر محسوسدر زیرا استحالت طریقیله در استحالت ایسه امر مقرردر زیرا غدادن دم حاصل اولور دم دخی جکردن عروقه جاری اولوب اجزاء بدنیه بری بریله تماسك بولور پس برنسنه اخلال مزاج ایله صورت اخرایه کیروب قوای ظاهره‌یه معین اولدیغی کبی قوای باطنه‌یه دخی معین اولور واستحالات علم طبده وعلما کسیرده مفصلا بیان اولنمشدر بعدذا نور احد دیدی نور صمد دیمدی مع هذا صمد مناسبتله اشد درزیرا

صفاتندر سری بودر که احدیت مبداء جمیع صفاتدر و نور ذات نور
صفاتدن اعلادر بوندن ظاهر اولور که نوراحده مظهر اولنلرک آثار
حسنه لری دخی نور کبی ظاهردر نتکم ظلمات نفس اهلنک عبوست وآثار
قبیحهٔ بخل وحسدلری دخی باهردر واطائف باقیدندر که کاور * صرردی
رنکی حسددن بنله یاری کورب * رقیب روسیهه برغریب رنک اولدی *

این زمین پاك وآن شوره است و بد

این فرشته پاك آن دیو ست ودد

* شوره * طوزلوبروچورق * دیو * شیطان علیه مایستحق * دد * برنجی
جانوردرسبع معناسنه (معنای بیت) بودر که بو برزمین پاکدر که کریم منبت در
واو بر یرچورق و بددر که اولکینک خلافیدر یعنی صفتده ایکیسی بری
برینه بکزه مز (وفی الارض قطع متجاورات) آیتده بیان اولندی
و بوشخص فرشتهٔ پاك وملك لطیف درکه صفات ناقصه ایله متصفدر
واو برشخص شیطان و یرتجی حیواندرکه صفات ضاره ایله متصفدر
بو کلام اکرچه ظاهری اوز رینه فرشته ایله دیوودك میاننده اولان فرقی
بیان اولمق قابلدر فاماسوق کلامه انسب اولان تشبیهه محمول اولمقدر
یعنی انسانك افرادی صورتده متحدایکن سیرتده مختلفدر که کیمی خون خور
و کیمی یرتجی صفتدر شیر و ببر و کرك ورو باه وامثالی کبی زیرا انسانی
اوج دورلی حیوانك خوبی اوزرینه تقسیم ایتمشلردر (اولکیسی نافع محض
اولاندر قیون وامثالی کبی (ایکنجیسی ضار محض اولاندر سباع کبی
(اوچنجیسی نفع وضرمیاننده دائر و یاخود لاخیر ولاشر اولاندر سائر
حیوانات کبی معتبر اولان نافع محض اولاندر و بواوچی یعنی فرشته
ودیو وددی ایرادك وجهی بودرکه انسانده اولان خوی اکر روحانی
ایسه ملك مشرب در واکر کبروامثالی کبی شیطانی ایسه دیوخصلتدر
واکر اکل وشرب وزیان وفساد ونظائری ایسه حیوان وددصفتدر
و بویله دیمك دخی ممکندر که فرشته ارواح علو یه یه اشارتدر که انلر
فرشته کبی یاروحاو یاروح و بدنله معاعروج اهلیدر نتکم انبیایه واولیایه حاصل
اولمشدر ودیوودد ارواح سفلیه یه اشارتدر که انلر دیوودد کبی عروجه
قادر دکللردر ددك عروجه عدم اقتداری ظاهر در دیولر دخی حالا
عروجدن محجورلردرکه شهاب ثاقب ایله مطرودلر در پس نیجه نفس

اهلی واردر که ملکوت قلبه صعود ادعا ایدر اوایسه نفسنده حیوان
صفت ومرکز طبیعتدن ترقی ایتدیکی بوقدر وملکوتك معناسندن دکل
صورتندن بله بی خبردر ونیجه لر دخی فی الجمله خفت روحانیه حسبیله
عروج صددنده اولد قلرنده کذب حاللرینه بناءدست غیرت ظهور ایدوب
بته ثقلات وجودهرد اولنورلر نتکم خواجه حافظ کلامنده کاور * مدعی
خواست که آید بتماشا که راز * دست غیب آمد و برسینهٔ نامحرم زد *
و بونلرده ددصفتی بودرکه دعوالری سببیله استعداد طلابی افساد
ایلیوب ارض وجودده زیان ایدرلر وتفریق قلوبه باعث اولورلر پس
بوتقر یراوز ینه مصراع اول دخی تشبیه اوزرینه محمولدر یعنی ظاهرا
ابقاع ارضده صلابت ورخاوت وغیری اوصاف ایله تباین اولدیغی کبی
قلوب ناسده دخی تفاوت واردر زیرا بعض قلوب شوره یرکبیدرکه
اکافیض الهیدن نمی دوشمه مش واندن علوم ومعارف محصولی حاصل
اولمشدر و بعضیسی دخی بونك خلافیدرکه (جنة تجری من تحتها
الانهار) سرندن خبرورمش وشکل وصورتنی باغ ارم مثال کوسترمشدر

هردوصورت کربهم ماند رواست

آب شوروآب شیرین را صفاست

* آب شور * یرینه آب تلخ وآب طلخ دخی نسخه دوشمشدر طلخ خاء معجمه ایله
حوض دیبنده باقی قلان چوکك که تغیرندن وحشرات دخی مختلط
اولدیغندن شرب اولنماز فامابونسخه اوزرینه کرچه شرین ایله تقابل صحیح
اولورولکن صفوت ایله توصیف درست کلز مکر تکلف اولنه فاعرف * شیرین *
طتلودر لذیذ معناسنه یاء نسبت ونون تأکید ایچوندر طتلولرده انسان
اول طتدیغی لذیذ نسنه سد اولمغله طتلوبی اکانسبت ایتمشلردر بعدذا
مصراع ثانی اولی تعلیلدر (معنای بیت) بودرکه هرایکی صورت یعنی
آجی صو وطتلوصو صورتلری اکر بری برینه بکزه سه روا ولایقدر زیرا
طوزلی وآجی صوبك هرایکیسنك صفا واطافتی واردر یعنی رأی العین
ایکیسنده صافی کورینور ولکن مذاق حسبیله ایکیسنك میاننده فرق واردر
نتکم بیت اخیرده کاور بونده اشارت واردر که علم دیدکاری صفت فلسفی
واهل شرعده برکورینور زیرا آنك علیده علم وبونك علمی دخی علمدر
فاما ایکیسنك فرقی واردر زیرا فلسفینك علمی ارض وجودده محل قوت

خیالیه‌دن عقل قاصر معونتیله حفر طریقیله استخراج اولنمش مالح وذعاقدر واهل شرعك علمی فیض الهی ووحی آسمانیدر كه باران كبی بلاسبب وعمل فائض ونازل اولمشدر كه عذب صرفدر پس یردن تكلف ایله چقان آجی صو كوكدن یغان طاتلو صو ایله برابر اولمدیغی كبی ذكر اولنان ایكی علم دخی بویله‌در اصلی بودر كه اهل حقك علوم حقیقیه‌سی ذكر اوزرینه مبنیدر ذكر دنصكره تفكر ایسه طریقهٔ مسلوكه‌در كه قرآن حكیم آنی ناطقدر نتكم كلور (الذین یذكرون الله قیاما وقعودا وعلی جنوبهم ویتفكرون فی خلق السموات والارض) غیریلرك علومی ایسه اول امردن نظریه مقوله‌سیدر انظارده ایسه خطا چوق واقع اولور انكیچون اكا اعتماد یوقدر بو سببدن علم ضروری وكشفی سائر علومدن افضلدر پس صورت ایله معنانك فرقی اولدیغی كبی قشر ایله لبه‌نك دخی فرقی واردر وای او كیمسه‌یه كه التمش سكسان ییل تدریسه اشتغال ایدوب اغزینه برایچم صو آلیانه بكزدیه وهدایی افندی قدس سره مفرداتنده كلور * علم باللهه چالش وار بوری ای همت دون * نیجه برجاز یجوز نیجه بر كان یكون * واشرف اوغلی رحمه الله نظمنده كلور * نیجه بر الفاظ ومعنی خرج ایدرسن ای فقیه * واراوتانكم حق منزهدر بو آغ وقاره‌دن * یعنی الفاظ مقوله‌سی حجاب ظلمانی ومعانی قبیله‌سی حجاب نورانیدر كه حقایق دیدكلری بونلرك وراسنده‌در (لمحرره) نوش ایدن كیمسه شراب نابی * نیاسون غائله‌لی تلخ آبی *

جز كه صاحب ذوق كه شناسد بیاب
اوشناسد آب خوش ازشوره آب

* كه * استفهامدر نسخ عتیقه‌ده یائله رسم اولنمشدر وزن ایچون شناسد لفظنه وصل اولنور * شناسد * مضارعدر شناختن لفظندن مأخوذدر نتكم لغة حلیمیده كلور شناختن اكلمق مضارعنده خایی سینه قلب ایدوب شناسد وشناسنده‌دیرلر انتهی * بیاب * امردر اكله معناسنه درلفظی ایله دریاب دخی مستعملدر (معنای بیت) بودر كه صاحب ذوقدن غیری كیم اكلر وبیلور فهم وادراك ایله یعنی اول صاحب ذوق بیلور طاتلو صویی آجی صودن یعنی بر كیمسه اول صولری اغزینه آلوب طتمدقجه آجی وطاتلو معلوم اولماز الحاصل اگرچه اول ایكی نوع صویك صفوتده اشتراكلری واردر

ولكن طتمدقجه بری برندن ممتاز اولماز پس ممتاز اولان ذوق وطعمدر بوندن فهم اولنور كه مجرد طاتمق كفایت ایتمز زیرا بلكه ذائق اولان ممرور المزاج اولوب طاتلو اكا آجی كه بس علتدن عری وآفتدن بری ذوق صحیح اهلی كركدر تاكه هر برینك حقیقتدن كماهی خبرویره بونده اشارت واردر كه عقول قاصره اهلنك علم دیدكلری خیالات وفلاسفه طائفه‌سنك ادراك دیدكلری ملكات اگرچه كندیلرینك امثالی یانده علومدن معدودو بری برلری ارالرنده مقبول ومرغوبدر ولكن اهل دل واهل ذوقه لازمدر كه اول علومی علوم انبیا واولیادن تشخیص ایلیه وكدورتنی بیله یعنی بو مقوله كیسه مقارنت ایتمدكجه بركیمسه‌نك ادراكاتنك صحتی معلوم اولماز زیرا هركس كندی علومنی علوم فاضله‌دن عدایدر وبوندن فهم اولنور كه صاحب ذوقك قول وفعل وتركنه اعتماد واردر انكیچون انك هرحالی شرایعه مجوادر بعض امورینك بدعت صورتنده اولدیغی مشروعیتنی منافی دكلدر

سحر را با معجزه كرده قیاس
هردو را بومكر پندارد اساس

* سحر * بالاده بیان اولنمشدر * معجز * اعجازدندر غیری فعلدن ویا رد ایدن عاجز قلمق معناسنه اصلنده مؤنثه صفت اولمغله تأنیث اولنمشدر زیرا تقدیری خصلت معجزه دیمكدر معلوم اولا كه خارق عاده اولان نسنه اگر نبیدن قبل النبوه صادر اولورسه ارهاص دیرلر تأسیس معناسنه گویا پیغمبر اولمغه قابلیته بنیاد اولمقده‌در بربولوت دائما اوزرنده سایبان اولمق وحجر ومدر سویلمك وامثالی كبی واگر بعد النبوه صادر اولورسه معجزه دیرلر شرائطی واردر محلنده مبیندر واگر خواص ناسدن یعنی اولیادن صادر اولورسه كرامت دیرلر زیرا اعمال صالحه واحوال صادقه اوزرینه مبنی اولمغله حقدن اكرامدر واگر شرع نبویتی اولان عوامدن صادر اولورسه معونت دیرلر زیرا حقه وهدایه معاونت ایدر واگر كفره وفجره‌دن صادر اولورسه اهانت واستدراج دیرلر زیرا عاقبت خذلان وخسارت وحقارتلرینه سببدر فرعونك اجراء نیل ودجالك احیاء موتی ایتمسی كبی واصابت عین واصابة اللسان یعنی كوز دكمك ودل دكمك دخی خارق عاداتدندر اهل كذبدن دخی صادر اولور بحسب الغالب اهل غفلتك شانیدر زیرا ماسوایی استحساندن ناشیدر مكر حقله استحسان اوله

مطلب
فی بیان المعجزة وغیرها

بو صورتده شهود افعاله مقارن اولمغله ضرر ویرمز انبیادن واولیادن
بو مقوله نسنه‌لر محکی دکلدر بلکه حکایه اولنان احترازدر نتکم قرآنده
حضرت یعقوب علیه السلامك اولادینه وصیتنده کلور (وقال یابنی
لاتدخلوا من باب واحد وادخلوا من ابواب متفرقة) الآیة تمامی روح
البیان نام تفسیرمزده‌در * کرده * بوهایه هاء ترتب دیرلر ایلیوب دیمکدر
* قیاس * برنسنه‌یی آخر اوزرینه تقدیر ایتمکدر * مکر * سعی بالفساد در خفیه
طریقیله بوراده مراد حیله‌در * اساس * هر نسنه‌نك اصلیدر بنانك وغیرینك
اصلی وتملی کبی (معنای بیت) بودرکه کافر اولان کیمسه سحری معجزه‌یه
قیاس ایلیوب هر ایکیسنك اصلی وتملی مکر وحیله اوزرینه اولمق ظن ایدر
بوکا قیاس ایسه فاسددر زیرا سحر تدبیر ایله ومعجزه ایسه محضا تقدیر ایله‌در
انکیچون فرعون لئیم موسای کلیم علیه السلام ایله معارضه صددنده
اولدقده موسادن موعد طلب ایلدی زیرا معجزه مجرد قدرت حقله قائم
اولمغله انکیچون وقت مخصوص بوغیدی قدرتك وقت مخصوصی
اولمدیغی کبی بلکه ظهورنك عندالله مخصوصی وار ایدی قدرتك
تعلقنك زمان معینی اولدیغی کبی کفارك انبیا ومعجزاتله حالی بو اولیجق
اهل انکارك اولیا وکراماتله حالی دخی بوکا قیاس اولنه وکرامتی انکار ایتمك
معجزه‌نك انکارنی مستلزمدر زیرا ایکیسی دخی اصل واحددندر پس میانلری
فرق ایتمك جهل عظیمدندر بو معنانك شاهدی بودرکه اولیانك کرامتی
انبیانك معجزه‌در دیرلر یعنی بحسب الحقیقه ایکیسنك میاننی تفریق ایتمزلر بلکه
بحسب الظاهر مصدرلری حسبیله تأدبا معجزه وکرامت دیرلر دعوت وارشاد
ووحی والهام دیدکلری کبی پس سحرله معجزه وکرامتك فرقی حقیقی
ومعجزه ایله کرامتك فرقی اعتباریدر زیرا سحر مکر اوزرینه مبنی وکرامت
ومعجزه عمل صالح وصدق حاله منوطدر و بونده اشارت واردرکه
قیاس مذکور ظن فاسد اوزرینه مبنیدر سوء ظن ایسه حرامدر نتکم
قرآنده کلور (ان بعض الظن اثم) وجهی بودرکه سوء ظن ایتمك صفات
نفسانیه‌دندر امور نفسانیه‌نك ایسه جمله‌سی حرامدر خصوصا که
القاء شیطانی دخی منضم اوله فراست ایسه قلبك صفتی اولمغله حلالدر
پس فراست اهلی حسن ظن اهلیدرکه ظننده مصیبدر زیرا نور حقله
نظر ایدر نتکم حدیثده کلور (اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله)

نور ایسه ظلماتی محو وازاله ایدر انکیچون اهل ایمان اولان معجزه وکرامتی
تصدیق ایدرز یرا نور یقین ایله تمشی ایدر اهل کفر وانکار ایسه تکذیب
ایدرز یرا ظلمت شك وریبده قالمشدر وقرآنده کلور (اومن کان میتا
فاحییناه وجعلنا له نورا یمشی به فی الناس کمن مثله فی الظلمات
لیس بخارج منها) (لمحرره) نه بلادر جهانده ظلمت جهل
* که دوشوبدر اکا کافر منکر * نفس میخانه‌سنده سرخوش وار * کافر
و منکر ایچرلر مسکر * نسأل الله العرفان التام بحرمة الکلام *

ساحران موسی ازاستیزه را
برکرفته چون عصای او عصا

* ساحرانك موسی‌یه اضافتی ادنا ملابسه ایچوندر زیرا سحرلری معجزه‌ٔ
موسی مقابله‌سنده ایدی دیمشلردر که بو ساحرلر نواحیٔ مصرده اولان
شهرلردن جمع اولنمش ایدیکه صعید مصر دیرلر یعنی صعید دیدکلری
مصردن طولا اون بش کونلك یره دك اولان بلاددر وخریدة العجایبده
کلورکه سحرهٔ فرعون مدن ازلیهٔ مصردن ابوصیر دیدکلری شهردن
ایدی وابوصیرده حالا انلردن بقیه واردر انتهی بالترجمة ابوصیر قصیدهٔ
برده صاحبی شیخ محمد بوصرینك شهریدر وقاموسده کلورکه بوصری
قرای مصردن درت قریه‌در * استیزه * عناد وجدلدر واونده همزه زائددر *
سطبر واسطبر وسپرغم واسپرغم وامثالی کبی * عصا * وعود دکنکدر دیمشلردرکه
عصای موسی آس جنتدن ایدیکه حضرت آدم علیه السلامه ویرلمش
ایدی صکره انبیاء توارث ایدوب حضرت شعیبه اندن حضرت موسی‌یه
انتقال ایلدی طولا اون ارشون وسری دوشاخه واسفلنده سنان
نشانه ایدی وغیری اوصاف کثیره‌سی واردر تفاسیرده مبیندر
(معنای بیت) بودرکه موسی علیه السلام ایله معارضه صددنده اولان
جادولرجنك وجدل وعناد وانکله مقابله‌دن اوتوری هربری اللرنده
عصای موسی کبی عصا طوتمشلر وکندیلرین اکا تشبیه ایتمشلردی
دیمشلردرکه تمشیلك مجوف عصا ایدیکه پرسیماب ایلمشلردی واول اعصارده
غالب اولان سحر اولمغله حضرت موسی عصا ایله ارسال اولندی نتکم
زمان ابراهیم علیه السلامده نجوم وزمان رسول الله صلی الله علیه
وسلمده فصاحت و بلاغت وزمان عیسی علیه السلامده طبابت غالب

ایدی پس هر بری مقتضای عصره كوره اظهار معجزه ایتدیلر بونده موسای قلب وعصای ذكر وتوحید وفرعون نفس وساحران قوای نفسانی وعصی حبل وحبالاته اشارت واردر زیرا انفس وآفاق نسختین متطابقتین در ولكن امور آفاقیه ده نسخ جاری وانفسیه ده جاری دكلدر انكیچون امور حقیقیه یه زوال كلمز واشارت باطنه تغیر بولماز بلكه الی یوم التلاقی ودائما قائم ومستمردر

زین عصا تا آن عصا فرقیست ژرف

زین عمل تا آن عمل راهی شكرف

* ژرف * فتح زاء عجمیله درك معناسنه درعمیق كبی دقایقده كلور كه ژرف لسان فارسیده درك ایچون وضع اولنمشدر درك بیلیجی دیه جك یرده عجم ژرف یاب دیر بیوك معناسنه ده استعمال اولنور پیل ژرف دیرلر ظاهر بودركه معنای ثانیده وثالثده استعمالی استعاره طریقیله در نتكم متبحر فی العلم دیرلر بحر كبی واسع وعمیق معناسنه * عمل * فعل قصدیدر كه ذوی العقوله مخصوصدر وافعال قلوب وجوارحه شمولی واردر ایمان وطاعات وكفر ومعاصی كبی * شكرف * كسرله اولو عظیم كبی (معنای بیت) بودر كه بو عصادن یعنی عصای ساحراندن اول عصایه دك یعنی عصای موسایه دك فرق بعید وعمیق واردر زیرا موسانك عصاسی جنتدن وجادولرك عصالری دنیادندر وكذلك موسانك عصاسی قدرت حقه مضاف وانلرك عصالری تدبیر نفسه منسوبدر وكذلك موسانك عصاسی بی حیله وانلرك عصالری مجوف وپرسیمابدر وكذلك موسانك عصاسی مأمور وانلرك عصالری ساحهٔ التفاتدن دوردر انكیچون ثعبان صورت اولوب انلرك عصالرنی وباحبله لرنی اكل وابطال ایلدی وكذلك موسانك عصاسی روح وانلرك عصالری جماد ایدی انكیچون هر وقتده حركته قدرتی وار ایدی جادولرك عصالرینك حركاتی ایسه كرمیت آفتابه موقوف ایدی یعنی حیات صورتنده اولدیغی امر خارج وعارض اعتباریله ایدی وكذلك موسانك عصاسی قبضهٔ جمال ایله مقبوض وانلرك قبضهٔ جلال ایله مأخوذ ایدی وكذلك موسانك عصاسی نبوته مقارن وانلرك عصالری مكر وسحره منضم ایدیكه عاصیلر النده ایدی وكذلك موسانك عصاسنده فنون تجلیات مندرج وانلرك عصالری فن واحد اوزرینه منحصر ایدی زیرا منقولدركه عصای موسی وقت خوابده نكهبانی

موسی ایلردی وبوندن غیری كرامات اخراسی دخی وار ایدی وكذلك عصای موسی تنها وانلرك عصالری ایسه بربرلریله متظاهر ایدی پس عصای موساده (ید الله فوق ایدیهم) سری وار ایدی انكیچون ظهورنده ایدی جزئیه نك آثاری متلاشی ومضمحل اولدی مصرع ثانینك معناسی بودركه ساحرلرك ایتدكلری سحر عملندن موسانك معجزه عملنه وارنجه طریق عظیم وراه دور ومسافهٔ بعیده واردر زیرا ساحرلرك عملی نفسانی وشیطانی وموسانك عملی روحانی ورحمانیدر وبر دخی ساحرلرك عملی ابطال حق وموسانك عملی احقاق حق ایچوندر نتكم قرآنده كلور (ایحق الحق ویبطل الباطل) وبر دخی ساحرلرك عملی سحر وموسانك عملی معجزه در وبر دخی ساحرلرك عملینك غایتی ندامت وموسانك عملینك نهایتی سعادتدر بو سببدن جناب قدسه منجذب اولوب ضروری مؤمن اولدیلر وموسانك تحت اللواسنده اولوب خذلاندن نجات بولدیلر زیرا نصرت ایكی نوعدر حق اوزرینه موت دخی نصرتندر نتكم قرآنده كلور (الا ان نصر الله قریب) یعنی بالموت كما فسره به بعض العلماء وبر دخی ساحرلرك عملی پرتزویر وباتدبیر وموسانك عملی محض اثر تقدیردر وبر دخی ساحرلرك عملی سفلی وموسانك عملی علویدر انكیچون موسی تواضعله مرفوع وساحرلر ادعاء غلبه ایله موضوع اولدیلر وبر دخی ساحرلرك عملی میدان قضاده وموسینك عملی میدان رضاده ایدی وبر دخی ساحرلرك عملی شرك وموسانك عملی توحید ایدی انكیچون عصاسی جمله كثراتی افنا ایلدی وبر دخی ساحرلرك عملنه لعنت ملحق وموسانك عملنه رحمت متصل اولدی نتكم كاسه كركدر الی غیر ذلك من لطائف الاشارات پس سحر معجزه ایله برابر اولماز وانكله معارضیه مجال بولماز نتكم خواجه حافظ دیوانده كلور * سحر با معجزه پهلو نزند ایمن باش * سامری كیست كه دست ازید بیضا ببرد * بونده موسای قلبله قوای نفسانیه نك تفاوتنه واهل ارشاد ایله اهل دعوانك حالنه اشارت واردر زیرا ارباب قلب واصحاب ارشاد اولانلرك راهی مستقیم واعمالی منتج واهل نفس وریا ودعوی اولانلرك حالری سقیم وعمللری عقیمدر شویله كه ارشادلری طالب حقی برمنزله ایصال ایتمز وانلرك تربیه لریله رخام اوكوب ثمر اهل قلب ایسه بویله دكلدر زیرا انلرك توحیدلری حقانی وهر حاللری رحمانی اولمغله اسانلری اسرار ذكرله مشحون وتربیه لری

انتظام حاله مقروندر پس انلرك عصالری عصای اخلاص وعملاری اعمال اختصاصدر (المحروه) دسترس بولق استین حقه * طوتمسوندکه کسك دامانی * دامدر بلکه دکلدر دامان * صیدایدر بوفلکك خامانی *

لعنة الله این عمل رادر قفا

رحمة الله آن عمل رادر وفا

* رحمت * حقدن و یادرجهٔ ابراردن رد وطرد معناسنه در اولکسی کفاره وایکنجیسی سائرله کوره در * قفا * معروفدرکه یوزمقابلیدر * وفا * برنسنه تمامه بلوغیدر وغدرك مقابلنه دخی درلر (معنای بیت) بودرکه سائرلرك عملی اولان سحرك قفاسنده واردر نجه لعنة الله واردر زیرا باطلدر وعاملی کافردر وکافر ظالمدر نتکم قرآنده کلور (ان الشرك لظلم عظیم) وظالم ملعوندر نتکم قرآنده کلور (الا لعنة الله علی الظالمین) وموسانك عملی اولان معجزه ایچون رحمة الله واردر تمام وکمالده زیرا حقدر وعاملی مؤمندر ومؤمن عادلدر نتکم قرآنده کلور (وممن خلقنا امة یهدون بالحق وبه یعدلون) (ومن قوم موسی امة یهدون بالحق وبه یعدلون) وعادل محبوبدر نتکم قرآنده کلور (والله یحب المقسطین) وجائزدرکه وفا قائل رحمت اولنلره کوره اوله یعنی اول عمله رحمة الله دیمك وفای ایماندندر الحاصل عمل ساحران لعنت وسخطدن ناشی وقهر وجلالدن فاشی اولمغله عملاری وکندیلری لعنت بولدیلر وعمل موسی رحمت ورضادن صادر ولطف وجمالدن ظاهر اولمغله عملی وکندیسی رحمت ورضایه مضاف اولدی اکرچه حقیقتده ملعون ومرحوم اولان عملك صاحبیدر (سؤال اولنورسه که ساحران نیچه ملعون اولدیلر بلکه ایمانلری سببیله مرحوم اولدیلر نتکم قرآنده کلور (قالوا آمنا برب العالمین رب موسی وهرون) جواب بودرکه بوسوز مطلق سحر وساحره کوره در وسحرهٔ فرعون قبل الایمان ذکر اولنان صفت ایله متصف اولدیلر صکره ایمان حسبیله منقطع اولدی نتکم مؤمنك لعنتی دخی توبه سی سببیله منقطعدر مثلا حدیثده کلور (من احتکر فهو ملعون) پس احتکاردن تائب اولان مطلقا مرحوم اولمش اولور مع هذا ساحرلرك عملی فرعون وقومنه مضافدر زیرا انلرك امریله مباشر اولمشدر پس ملعون اولان حقیقتده فرعون وقومی وسائر تائب اولمیانلردر معلوم اوله که عملك قفاسنه

لعنت ذو القفایه نسبت ایله درکه حقیقتده اول عملك صاحبیدر پس بوندن فهم اولنان بودرکه اهل جلال اولنلر قفای محضدرکه انلرده حقه توجه ایده جك وجه یوقدر زیرا قهر وجلاله مظهریتلری حسبیله انلرك حقنده جمیع ابواب مسدود وجملهٔ اسباب مصدوددر نتکم اهل جمال اولنلر وجه صرفدرکه وجه مطلقك تعیینی اوزرینه کلمشلر وحقه هر یوزدن توجه تام قلمشلردر زیرا لطف وجماله مظهریتلری سببیله هر جانبلری باب و بلکه آیینهٔ پرنور وتاب اولمشلردر ولکن بونلر مقربین اطلاق اولنان اهل جمالدر زیرا مقربین ظاهر وباطنده وجهدرکه انلرده اصلا قفا یوقدر رسول الله صلی الله علیه وسلمك نمازده قفادن رؤیتلری بوسره دائردر زیرا اول حالده حضرت علیایه محاذات تامه واردر فاما ابرار اولان اهل جمالکه اصحاب یمین دخی دینلور بونلر ظاهرده وجهدر ایمانلری جهتندن و باطنده قفادر بصیرتلرینك عدم انکشافی جهتندن زیرا حالت نزع ده وحشرده حاصل اولان انکشاف احوال آخرته کوره در معرفة الالهیه وجمال الالهیه کوره دکلدر انکیچون قرآنده کلور (ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی) پس کافر کفری حسبیله اعمی اولدیغی کبی مؤمن دخی عدم مکاشفه سی سببیله اعمادر مکر دنیاده سالك اوله بو صورتده مقصود یا دنیاده حاصل اولور کماله بلوغه دك معمر اولمغله و یا آخرتده حاصل اولور قبل البلوغ فناء صوری بولمغله نتکم تمام الفیض نام کتابمزده مبیندر اصحاب شمال اولنلر ایسه ظاهرده قفاء محضدر بدایت اعتباریله و باطنده وجه محضدر نهایت اعتباریله زیرا دوزخده واقع اولان تربیهٔ طویله وشدیده ایله وجه حقیقت ظاهر وسر ازل وابد باهر اولسه کرکدر ولکن کفاره نعیم صفاتی یوقدر انکیچون جهنمده مخلد اولورلر فافهم جدا پس بو تقریردن وجه وقفانك سری هویدا ومراتب اعمال ومراتب اصحاب اعمال پیدا اولدی (نسأل الله العمل الذی هو من الوجه لا من القفا انه ذو الفضل والمن والوفا) بعد ذا اهل قفایه اولان لعنت کلام نفسی وسائر مراتبی حسبیله در وجمله مراتبدن بری اول لعنت ایله ملعون اولان کسه در نتکم ظالم اولان (الا لعنة الله علی الظالمین) دیمکله کندینه دخی لعنت ایدوب و شیطان دخی طقوز بیك ییل ویاخود سکسان بیك ییل حقه عبادت ایلدی برکون جنت قپوسی

اوزرینده یازلمش کوردیکه برکسه امرحقه عدم امتثال ایله ملعون اولسه کرکدر پس اول کسبه مدت طویله لعنت ایلدی کندی اولدیغن بلیوب کندی کندینه لعنت قلمش اولدی انکیچون بدعمل صاحبنك قفاسنده دردیرلر زیرا وجهدن بدعمل صادر اولماز وقفادن صادر اولان بدعملك جزاسی دخی اندن مفارقت قلمز جملهٔ جزادن بری دخی کندینه ایتدیکی لعنتدر زیرا کشی کندنی خوار وذلیل ایتدکجه غیریلر دخی ایترلر حاصل بودرکه الله تعالینك وملائکهٔ کرامك وسائرلرك لعنتی ملعونك کندی کندینه ایتدیکی لعنته تابعدر زیرا کندی نفسی مبداء لعنتدر وعین ثابته سنك مقتضاسی وحالیدر والعیاذ بالله تعالی واهل وفایه اولان رحمت دخی بوکا قیاس اولنه (اللهم انصر من نصر الدین واخذل من خذل المسلمین) مقامنده ذکر اولنان اسراره اشارت واردر نتکم واقعهٔ بدرده کفار قریش حقه ودینه نصرت وخلافنه خذلان طلب ایلدیلر وحق تعالیدن دلدکلرینه کوره بولدیلر انکیچون ملعون اولدیلر (لمحرره) آکهی ابررحمتدن نم ابرکور * دل وجان مردهسن فیضکله دیرکور * بزی مرحوم ومغفور ایله دائم * اولالم حمد شکرك ایله قائم

کافران اندرمرا بوزینه طبع
آفتی آمد درون سینه طبع

* کافر * لغتده کفردندر ستر معناسنه لیله کافر دیدیلر زیرا ظلمتیله اشخاصی ستر ایلر وزارعه کافر دیدیلر زیرا تخمی زمینده ستر ایلر وشاکر نعمت اولمیانه کافر دیدیلر زیرا اداء شکری ترکله نعمتی ستر وعرفده کافر وحدانیتی ویا نبوتی ویاشریعتی جحد وانکار ایدندر کفرله جهلك میاننده فرق بودرکه لفظ کفرکاه اولورکه اصول دینه متعلق اولان اعتقاد فاسدده ولفظ جهل فروعه متعلق اولان اعتقاد فاسدده استعمال اولنور اکرچه که فی الحقیقه کفر جهلدندر ودیمشلردرکه کفر فسقدن اخصدر کافره فاسق دیدکلری عقلك الزام وفطرتك اقتضا ایلدیکی امورك جملهسنی اخلالدن اوتوریدر * ودیمشلردرکه کافر مطلقا ایمانی اولمیاندر اکر ایمان اظهار ایدرسه منافقدر * واکر ایماندن صکره کفره رجوع ایدرسه مرتددر واکر ایکی آله اثبات ایدرسه مشرکدر واکر بر دین ایله تدین ایدرسه کتابیدر واکر قدم دهره قائل اولوب حوادثی اکا اسناد ایدرسه دهریدر

واکر بونکله نبوته اعتراف وشرعی اظهار ایدرسه زندیقدر پس بونلرك جملهسی کافردر ولکن بعض احوال واضافات سببیله باشقه اسمله تسمیه اولنمشدر * مرا * کسریله ومدله مریه وشك اولان نسنهده مجادله ومحاجهدر مرآء وجدال اراسنده فرق بودرکه مرأ کلام غیراوزرینه اعتراضدر بالفظ اویامعنی ویاقصدا خلل اظهار ایتمکله لفظا ومعنی اظهار خلل ظاهردر قصدا بودرکه بوکلام حقدر ولکن سنك بوندن قصدك حق دکلدر سن بوخصوصده صاحب غرض سن دیه * وجدال غیرك الزامنی وتعجیزنی وکلامنی قدحله تنقیصنی وآنی قصور وجهله نسبت ایتمکی قصددر پس اولکینك مرجعی اظهار فضل ومزیت وکیاست ایله ترفع درکه دعوای کبریانك طغیانندندر وایکنجینك مرجعی غیری تنقیص وتمزیقدرکه مقتضای سبعیتدندر * بوزینه * بای عجمیله عرب قرد وترك میمون دیدکلری حیواندر نتکم شعرده کلور * بن اومردم که طوکز قوبه رقیبك اما * عاقبت طالعنی کورنیجه میمون اولدی * دیمشلردرکه میمون زیاده مقلد ومدرك حیواندر حتی دیمشلردرکه تعلیم ایلیوب آخرك خانهسندن متاع سرقه ایتدیرن کسنك یدی قطع اولنماز * زیرا حیوانك اختیاری واردر وبرعورت کندی نفسنی میمونه تمکین ایدوب وطی ایتدرسه تعزیر اولنور واطیٔ بهیمه کبی وبعضیلر دخی قتل اولنور دیمشلردر * وخبرده کلورکه امم سالفهده برکسنه سده صو خلط ایدوب بیع ایدردی صکره جمع ایلدیکی مالی یاننه آلوب برسفینهیه راکب اولوب لجهٔ دریایه واردقده الله تعالی اول سفینهده برمیمونه الهام ایدوب اول کسنهنك آلتونی صرهسنی بولوب الدی وسفینهنك عمودی اوزرینه چیقوب صرهیی آچدی بردینارنی دریایه وبردینارنی سفینهیه طرح ایلیوب اول مالی ایکی قسم ایلدی یعنی صوبك بهاسنی صویه وسدك بهاسنی سفینهیه القا ایلدی وبومقوله عجایبی چوقدر * وبعض شعرا دیمشدرکه * فاسجد لقرد السوء فی زمانه * وداره مادامت فی سلطانه * بواول قصهیه اشارت ایدرکه زنج ایله حبشه اراسنده مقدشو دیدکلری شهر عظیمه برزمان میمون مسلط اولوب خلق مساکن واسواقده تضییق ایتمشلردر شویله که اوانیده اولان طعامی اکل ایدرلر وکاه اولوردیکه طعامك ظرفنی طعامیله بیله کوتررلردی صاحبی ادرنه دوشوب تلطف ایله چناغی

طعامنی تناولدن صکره کوچله پنجه‌سندن آلوردی وخانه‌لرده عورتلری یالکز بولسه‌لر وطئ ایدرلردی واول شهرك پادشاهنك عادتی بوایدی که وقت معینده ارکان دولت انك قصری التنه کلوب مجتمع اولدقلرنده قصرك اعلاسندن بر پنجره آچیلور واول زمان ارکانك جمله‌سی تقبیل ارض ایدوب رفع رؤس ایتدکدنصکره پادشاه انلراوزرینه اول پنجره‌دن اشراف ایدوب امر ونهی ایدردی بعض ایام اولدیکه پادشاه یرینه میمون اشراف ایلدی وانلر پادشاه ظن ایدوب میمونه سجده ایلرلر واول عصرده مستولی اولان میمونلر کندی ارالرندن بر کبیر نصب ایدوب جمله‌سی اکا تابع اولوب سلاطین وملوك کبی آلای کوسترلردی واول زمانك خلقی بوتسلطی حقدن عقوبت بیلورلردی زیرا بروجهله دفعنه چاره بولامیوب میمونلره سرفرو قلمشلردی نقله السخاوی عن قاضی المدینة محمد بن اسحق بن محمد والله اعلم بصحة ذلك ولیس ببدع من قدرة الله الملك (لمحرره) وای اول شهره که والیسی انك * یاخر وخوك و یاخود میموندر * خلق عالم چکر صداع سری * نه‌زمان غائله‌دن مأموندر * طبعك * معناسی وطبیعت ایله فرقی مرور ایلدی * سینه * کوکسدر صدر کبی برلفظی ایله فرقی بودرکه بر کوکسك ایکی یانلریدر ایرك آلت معروفه‌سنه سینه‌بند دیدکلری انك کوکسنی بغلدیغندن اوتوریدر (معنای بیت) بودرکه کافرلر مراء وجدال ایتمه‌ده میمون مشربلردر نتکم کلسه کرکدر درون سینه و باطن انسانده طبع دیدکلری قوته آفت و بلاکلدی یعنی اصلاح طبیعت ایتمین کسه آفات وجودن خلاص اولمدی معلوم اولاکه طبیعتك اصلاحی شریعت ونفسك اصلاحی طریقت اوزرینه موقوفدر طبیعتك حکمی شهوات ونفسك مقتضاسی هوادر پس آثار شهوتی ریاضت ورسوم هوایی مجاهده ایله محو وازاله لازمدر دیمشلردرکه شهوت بطن وشهوت فرج نفس کافرەنك ایکی سیف صمصامی کبیدر بوحساملری قل وکسر ایتمه‌ده زیاده صعوبت واردر انکیچون بوبابده نیجه رقاب صنادید مقطوع وبوخصوصده بسیار کردن متألهان موضوعدر زیاده صعوبتندن اوتوری حجة الاسلام امام غزالی قدس سره احیاء علومده بونلر ایچون باشقه کتاب افراز ایلیوب کسر الشهوتین دیو تسمیه ایلمشدر * بعده‌ذا کافرلرك مراء

خریدة العجائبده کلورکه جزیرة القرد واردرکه انده چوق میمون واردر واول میمونلرك رئیسی واردرکه آنی اموزلرنده و بیونلرنده کتورورلرواول رئیس انلرك اوزرینه بروجهله حکم ایدرکه کمسه کمسه‌یه ظلم ایتمز واول جزیره‌یه سفینه اوغراسه عض وخموش ورجم ایله تعذیب ایدرلر ولکن بعض اهل جزائرانلری حیله ایله صید ایدوب ثمن غالی ایله بیع ایدرلر واهل یمن میمونه زیاده رغبت ایدرلروحانوتلرنده آنی حارس اتخاذ ایدرلر عبید کبی و میمون غایت ایله زکاصاحبیدر انتهی بالترجمة
منه

وجدالی بحسب الغالب ابدا ایله ومنکرلرك نزاع وعنادی اولیائله در پس اکر کافر واکر منکردر میمون مشربدر و میمون مشرب اولدقلری غلبهٔ طبعدن ناشیدر اکر اصلاح طبیعت ایلیوب شریعته اقتدا وطریقته اتباع ایلسه‌لردی سخریت واستهزاء وجفا واذی‌یه رخصت و یرمزلر و بو وسیله جهنم یوزی کورمزلر ونار قطیعت وهجرانه کرمزلردی * و بونده اشارت واردرکه انسانك طبع حیوانیسی جمیع حیوانانك صفاتنی حامل وجمله‌سنك صوریله قیامه قابلدر زیرا اعم الموجودات واشمل الکائنات در ولکن مراء وجدل معناسنده خصوص اوزرینه میمون صفتلودر و بوصفتی ازاله وطبعی اندن تزکیه ایتمین یوم حشرده صورت میمونده محشوراولور زیرا هر کسك ظهوری صفت غالبه‌سنه کوره اولسه کرکدر نتکم بالاده دخی اشارت اولنمشدر * وحدیثده کلورکه تمام اولنلر میمون صورتی اوزرینه حشر اولنورلر نتکم (فتأتون افواجا) آیتی تفسیرنده ایراد اولنمشدر پس هر کسك حدیثنی استماع وزید وعمرو ارا‌سنده سبب نزاع اولان کمسه معنی دنیاده میمون وصورة آخرتده میموندر والعیاذبالله تعالی

هرچه مردم میکند بوزینه هم
آن کند کز مرد بیند دم بدم

* مردم * آدم اوغلانیدر و عجم کشی زاده‌یه مردمزاده دیر نتکم کلور * کوزم باشینه رحم ایت سورمه دردن * که مردمزاده در دوشمش نظردن * وجهی بودرکه حر الاصل اولوب حسب مقارن اولان کمسه‌یه کثیلك لازمدر (معنای بیت) بودرکه هرنه‌که آدم اوغلانی ایشلر میمون هم اول آدم اوغلانندن کوردیکنی ایشلر نفس بنفس یعنی دائما اندن نه کورسه تقلید ایدر واکا معارضه ومقابله قیلور زیرا ادراکده سائر حیواناته غالبدر سائر حیوانانك زمان طویلده تعلیم ایله ایشلدیکی نسنه‌یی میمون مجرد مشاهده وجزئی اشارت وادنی التفاتله ایشلر وانسانه زیاده مشارکتی واردر انکیچون غذاء انسان اولان مأکولاتك اکثرن اکل ایدر وانسان کبی غالب الشهوه‌در حتی بالاده اشارت اولندیغی اوزره عورتی تنها بولسه وطئ ایدر اصلی بودرکه انسان ترابدن مخلوق اولدیغی کبی میمون دخی ترابه متصل و بریه‌یه مجاوردر پس بونده رمز واردرکه جسد انسان دخی بریه وطبعی بریه حیوانی اولان میمون کبیدر و بریه‌ده هلاك غالب اولدیغی کبی

احوال جسد ایله اشتغال ومقتضای طبع اوزرینه حرکت ایدن کسیه دخی هلاك غالبدر ومقلدك حقیقتده صفتی حیوانیتدر نتکم محققك صفتی انسانیت وبلکه حقانیتدر ومقلدك ایماننك صحتی میمونك افعالنك صحتی کبیدر زیرا انسان ایله میمونك میاننده فرق عظیم اولدیغی کبی تقلید وتحقیق میاننده دخی تفاوت کثیروار در خصوصا که تقلید مقبول اولمایوب استهزا وسخریت مقوله‌سی اوله مقلد موسی علیه السلامك دریای قلزمدن نجاتی امر ظاهر حسبیله در والا دریای طبعده غریقدر پس نجات ایچنده هلاك اولمق یوقدر زیرا محجوب اولان کسه جنتده دخی رؤیت دائمه‌دن محروم وفی الجمله قطیعت وهجرانله موصوفدر (لمحرره) * کل بو رازی فهم ایله نعمت ایچره نقمت وار * بلدم بیلدم دیه جهنمده جنت وار *

او کمان برده که من کردم چواو
فرق راکی داند آن استیزه رو

* استیزه رو * جدال یوزلو وعناد صورتلو زیرا معاندك عناد وجدالنك اثری یوزینه منعکس وصورتندن بللودر وجدل یوزلو اولمغه بالفعل جدل لازم اولمغله استیزه رو جدل جوده استعمال اولندی (معنای بیت) بودر که اول میمون بنده‌نخی مردمك اشلدیکی کبی اشلدم وافعالنده اکا موافقت ایلدم دیو ظن ایلدی واویله قیاس ایلدی اول جدل جو عناد وتقلیدر وفرقی نه بیلور یعنی مردم ایله کندینك اراسنده افعالده فرق عظیم واردر ولکن میمون حیوان اولدیغی جهتدن فرق وادراك ایلمز عیب وهنر کبی که حرفلری اوچر اولمغله ایکیسی بر اولمق لازم کلمز وکذلك اغاجدن استصناع اولنان سیف حدیدن اولان ایله برابر دکلدر زیرا بری نافذ وبری غیر نافذدر پس لفظله معنانك فرقی اولدیغی کبی لفظله لفظك ومعنا ایله معنانك دخی فرقی واردر نمرود علیه ما یستحق حضرت ابراهیم علیه السلامه معارضه ایدوب انا احیی وامیت دیدی مع هذا انك احیا واماته‌سی مأولدر ولکن جدل یوزندن معارضه ایلدی پس انك حالی میمونه بکزردی وکذلك مسیلمهٔ کذاب قرآنه معارضه ایلدی نتکم سورهٔ کوثرك معارضه‌سنده دیر انا اعطیناك الجماهر فصل لربك وهاجر انا کفیناك المکابر والمجاهر فانظر کیف کان سافل الالفاظ والبنا

فاسد المعانی مر الجنا * وسائر اقوال وافعال دخی بو منوال اوزره قیاس اولنه وبونده اشارت واردر که اهل طبع ونفس ایله اهل قلب وروح وسر میاننده فرق بین وتفاوت جلی واردر اکرچه که صورت اعمالده مشترکلردر زیرا اهل طبع ونفسدن صادر اولان طبیعت ونفسانیت اوزرینه مبنی ایسه سیئه‌در وبو مرتبه‌ده عمل واحده واحد بعینه ویریلور وقرآنده کلور (وجزاء سیئة سیئة مثلها) زیرا بو مرتبه مرتبهٔ آحاد دیرلر نتکم حدیثده کلور (ویل لمن غلبت آحاده علی اعشاره) ومرتبهٔ قلبده عمل واحده اون مثلی ویریلور زیرا بو مرتبه مرتبهٔ عشرات دیرلر نتکم قرآنده کلور (من جاء بالحسنة فله عشر امثالها) ومرتبهٔ روحده یوز ویریلور زیرا بو مرتبه‌یه مرتبهٔ مأت دیرلر نتکم قرآنده کلور (فی کل سنبلة مأة حبة) ومرتبهٔ سرده بیك ویریلور الی ما لا نهایة زیرا بو مرتبه مرتبهٔ الوف دیرلر نتکم قرآنده کلور (والله یرزق من یشاء بغیر حساب) پس ذکر اولنان مراتب اهلی بری برلریله اعمالده اتحاد واشتراك ادعا ایدرلر ولکن خلوص نیت وصفوت طویتلرینه کوره تفاوت واختلافلری واردر پس میمون کبی ظاهر حاله مغرور اولمامق کرکدر زیرا قشرله لبك بیننده فرق اولدیغی کبی لبه لب اللبك میاننده دخی فرق واردر وبونده مقر ایله مقرك میاننده دخی فرقه اشارت واردر زیرا میمون حیوان اولدیغی جهتدن تقلید اوزرینه مصر وانسان حاله مساواتی مدعیدر انساندن حیوان مشرب اولان دخی بوکا قیاس اولنه انکیچون دیمشلردر که حجب بشریت ایله محجوب اولانلرك صلاحی حجب روحانیت ایله محجوب اولانلرك صلاحندن ارجادر زیرا طائفهٔ اولی جهالتلرینه مقرلردر طائفهٔ ثانیه ایسه مقاللرینه وحاللرینه مغرورلردر فلاسفه طائفه‌سی وانلره ملحق اولانلر کبی الحاصل شریعت اهلنك محجوبی طریقت اهلنك مدعی ومغرورندن حقه قریبدر دیمشلردر که جهل ایکی قسمدر بری ضعیفدر که سبب علمدر بوکا جهل بسیط دیرلر زیرا صاحبی کندی جهالتنه معترف وطالب معرفتدر وبری قویدر که سبب اصراردر بوکا جهل مرکب دیرلر زیرا صاحبی فی نفس الامر جاهل وجاهل اولدیغنده دخی جاهلدر نعوذ بالله من الجهالات المطلقة * ونسأل الله العلوم والمعارف الحقة *

اين كند ازامر واو بهر ستيز
برسر استيزه رويان خاك ريز

* امر * واحد الاوامر وواحد الامور كلور بوراده ايكيسى دخى محتملدر * ريز * ريختن لفظندن امر در قول متقدمين اوزره (معناى بيت) بودركه يعنى مردم اشتديكى ايشى امردن ناشى ايشلر تقليدا اشلرز وياخود مصلحت ومنفعتدن اوتورى ايشلر ميون ايسه جدل وعناددن اوتورى مقابله ايلر سخريت واستهزاء اهلى ايتدكارى كبى يعنى مقصودى مردمه تقليد مجرد وآنى مسخره اغله آلمقدر بويله جدل جو وجنك خواولرك باشى اوزرينه طپراق دوك وصاچ يعنى انلرى خوار وذليل وبى اعتبار طوت وحقارتلرينه متعلق دعا ايله نتكم قرآنده كلور (قاتلهم الله فزادهم الله مرضا) وحديثده كلور (اللهم اشدد وطأتك على مضر اللهم اهزم الاحزاب وزلزلهم) الى غير ذلك زيرا مذلت وهوان اهلى خاكه متصل وخاك دخى اوضع العناصر اولمغله خاك ريز اولمق معناى مذكوردن عبارتدر وحديثده كلور (تربت يداك) زيرا بوجمله اصلنده افتقارله دعادر صكره معانى آخرده دخى استعمال اولنمشدر نتكم محلنده مبيندر بعدذا بوبيتده برقاج وجهله اشارت واردر (اولكيسى بودركه حيوانات اراسنده ميمون خوار وذليل مخلوقدر بناء على هذا الله تعالى اصحاب سبتى انك صورتنه مسخ ايلدى نتكم قرآنده كلور (كونوا قردة خاسئين) قوم عيسانك صورت خنزيره مسخ اولندقلرى دخى بويله در دركات حيوانانه نازل اولمردن صفت ميمون وخنزيرله متصف اولنلر دخى بونلره قياس اولنه زيرا ديمشلردركه امم سالفه نك مسخنه عقوبتلرى اجساد اوزرينه ايدى بو امتك ايسه قلوب اوزرينه در وعقوبات قلوب عقوبات نفوسدن اشددر نتكم قرآنده كلور (ونقلب افئدتهم وابصارهم) الاية ومجاهد مسخ آيتنك تفسيرنده بنى اسرائيلك فقط قلوبى ممسوخ وافهامى قرده كبى اولدى ديدوكنى علماء تضعيف ايلمشلر وديمشلردركه هذا قول تفرد به عن جميع المسلمين زيرا عقوبات ومثلات امم سالفه ده شايع ومشهور ومتواتر ومنصوصدر پس ظاهردن عدول وحقيقتدن ميلك معناسى يوقدر (ايكنجيسى بودركه كندى فضاحتنى اختيار ايدهنى مفتضح قلمق لابأسدر انكيچون ديمشلردركه

معاتبه وانكار وتعجب وتعظيم امر وحث على الشئ كبى نتكم حديثده مراد معناى اخيردر وقيل اراد به تربت يداك ان لم تفعل ما امرتك والله اعلم
منه

فاسق معلنى غيبت جائزدر وتارك ادب اولانى دخى اهل طريقت اراسنده تشهير لازمدرتاكه بردخى عودت ايتميه وقرآنده كلور (وليشهد عذابهما طائفة من المؤمنين) پس مخالفلرك حالنى ستر ايتمك موافقلره جفادر فاما اولكه امام على رضى الله عنهك عدكلمه سنده كلور (النصيحة بين الملاء تقريع) بوسوز فى الحقيقه حد نصيحتده در حد تشهيرده دكلدر زيرا موجب تقريع اولان يرده تقريع دخى كركدر (اوچنجسى بودركه افعالده معتبر اولان امره اتباع وارشاده موافقت طريقيله اولاندر والا صاحبى حيوانانه ملتحق اولور پس فلاسفه ورهابنه وامثالنك بى اتباع رياضتلرى سقيم وسلوكلرى عقيم وحاللرى غير مستقيمدر زيرا ظلمات طبيعتدن نجات بولمشلر وقيد هوادن قورتلمشلردر * (دردنجسى بودركه بر ايشده مصلحت ملاحظه اولنمق كركدر والا عبث وسفه اولور حتى عبث يره قتل اولنان سرچه قوشى قيامتده يارب قاتله سؤال ايله بنى نيچون قتل ايلدى ديوب مخاصمه ايتسه كركدر (لمحرره) اولمه مسؤل روز رستاخيز * ايده كور كارعبثدن پرهيز *

آن منافق باموافق درنماز
ازپى استيزه آيد نى نياز

* منافق * اودركه اعتقادا كفرى اضمار وقولا ايمانى اظهار ايده اصلنده نفقدندر نفق فتحتين ايله اول زيرزمينه ديرلركه نافذ وبرمكانه مخلصى اوله نتكيم نافقاء يربوع ديرلر زيرا يربوع يعنى فاره بيابانى كه تركيده عرب طوشانى ديرلر يرايچنده انك ايكى داوكى واردر برينه نافقا ديرلركه مستوردر وبرينه دخى قاصعاء ديرلركه ظاهر ومكشوفدر آنى صيد ايده نه كه حارش ديرلر حاء مهمله ايله قاصعا طرفندن كلدكده يربوع دخى نافقا طرفنه واروب باشيله آنى ضرب ايدر وچيقوب فرار ايلر نفاق دخى بويله در زيرا بربابدن شرعه دخول وبربابدن شرعدن خروجدر نتكيم قرآنده كلور (ان المنافقين هم الفاسقون) اى الخارجون عن الشرع * موافق * وفقدندر كه ايكى نسنه اراسنده مطابقتدر بوراده مراد مؤمن مخلصدركه ظاهر وباطنى متوافق وقول واعتقادى متطابقدر * نياز * حاجت معناسنه در حق تعالى يه بى نياز ديدكلرى بى احتياج معناسنه در زيرا غنى مطلقدر نتكيم قرآنده كلور (والله غنى عن العلمين)

(معنای بیت) بودر که اول منافق موافق ومخلص ایله نماز خصوصنده مسجده جنك وجدالدن اوتوری کلور بی نیاز اولدیغی حالده یعنی نه زکه قاضی الحاجاته مناجات واکا عرض نیاز واحتیاج وافتقاردر منافقك نمازی ایچون مسجده کلمه سی بو معنی ایچون دکلدر زیرا مناجات ونیاز فی الحقیقه مخلصك شانیدر نمازایسه مناجات وغرض نیاز ایچون وضع اولنمشدر پس منافقك نمازه کلمسی مجرد جنك وجدالدن اوتوریدر یعنی میمونك افعال انسانه موافقتی کبی بودخی فعل مخلصه مجرد تقلید ومحض مسخریت ایچوندر زیرا تحتنده معنای صحیح یوقدر الحاصل منافقك نمازی موافقت صورتنده ایسه ده حقیقتده جدل وخلاف در بونده اشارت واردرکه نماز فی الحقیقه مناجات قبیلندندر مشاهده نوعندن دکلدر یعنی مناجات نوعا حجابدن خالی اولمغله مشاهده ایله مجتمع اولماز پس مناجات صاحبی کلام ومشاهده اهلی متکلم ایله اولمغله فرق وجمع اهلی اولدیلر فرقان وقرآن کبی فرق وجمع ایسه حالت واحده ده حاصل اولماز مکر بالاعتبار اوله (سؤال اولنورسه که نمازده حضور وشهود لازمدر حتی دیمشلردرکه حضور دل شرط استجابت دعاوسبب قبول صلاتدر حضورك ادنی مرتبه سی (فان لم تكن تراه فانه يراك) مقاله سندن مفهوم اولاندرکه بو مرتبه دن ساقط اولسه بی روح اولان بدن کبی اولوب صاحبنه اصلا فائده سی اولماز (جواب بودرکه مناجات فی الجمله حضور وشهودی منافی دکلدر ولکن حضور وشهودك مراتبی واردر ادناسی مراقبه درکه قلبك الله تعالینك اکا نظرنه علمیدر واعلاسی رؤیتدر وکمل ارباب مشاهده اکرچه عین الیقین وبلکه حق الیقین مرتبه سنده صفات جمال وجلالی شهودله مستسعد اولمشلردر ولکن هنوز نظرلرندن مستور اولان بطون غیبه کوره ایمان مرتبه سندن خلاص اولمازلر انکیچون علم انسان حقك کنهنی ایدی محیط دکلدر * وبردخی بودرکه غلبهٔ فنا ئله شهود تام حاصل اولسه نمازه قیام ممکن اولماز بوسببدن فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه وحی آلهی نازل اولدقده کندیلرندن غائب وحسدن منسلخ اولورلر واستلقا ایدرلردی اصلی بودرکه اول وقتده روح انسانی تدبیر بدنله مشتغل اولمغله بدنك قیام وقعودنی حفظ ایدرنسنه قالمیوب اصلنده

رجوع ایدرکه لصوق بالارضدر خطاب ملکده حال بو اولیجق خطاب حقده استغراق نیجه اولمق کرکدر قیاس اولنه ومحکیدرکه ابو یزید بسطامی قدس سره بردفعه قرق کون قدر مقام هیبتده حسدن مأخوذ اولوب عبادته قادر اولمدی حتی الله تعالیدن نماز ایده جك قدر غفلت طلب ایلدی زیرا بو غفلته استتار ممدوح دیرلر نتکیم دیمشلردرکه حس وعقل باقی اولدقجه تکلیف دخی قائمدر مغلوب اولسه تکالیف مرتفع اولور پس مدار تکلیف حس وعقلدر * وموسی علیه السلم دخی وقت تجلیده مغشی علیه ساقط اولدی نتکیم قرآنده مسطوردر شوقدر واردرکه نماز ایچنده شهود اکوان ایتمك حضوری مانع دکلدر بلکه مانع اولان حدیث نفسدرکه اشتغال بالغیردر شهود مذکور ایسه بویله دکلدر زیرا انسان باطننده متجلی اولان صوردن اغماض عین ایتمکه قادر دکلدر ورسول الله صلی الله علیه وسلمدن مرویدرکه نمازده جنت وناری واهل دارینی مشاهده ایدرلردی وبومقوله مشاهده نمازی قطع ایدوب حضور دله مانع اولمز وبونده بر اشارت دخی بودرکه منافقك صورت وفاقی جدالدن خالی اولمدیغی کبی غافلك حالی دخی بویله در زیرا غافل دخی مناجات ونیازدن خالیدر دیمشلردرکه حرمان مناجاتی موجب اولان نسنه ارتکاب مباحاتده اسراف در * پس مناجات استینه پرهیز لازمدر بو معنادن اوتوری مشایخ طریقت ارباب ارادته ریاضت ایله توصیه ایدرلر وخبر قدسیده کلور (تجوع ترانی تجرد تصل) ودیمشلردرکه حیوانیتی انسانیتی اوزرنه غالب اولان کمسه انعامدن اضلدر نتکیم قرآنده کلور (اولئك كالانعام بل هم اضل) وبونلر ظالم لنفسه مقوله سندندر (لمحرره) نیجه بر ظلم ایده سن غفلت ایله نفسکه سن * کوشکه کرمدیمی نکتهٔ العدل حسن * والله الموفق *

درنماز وروزه وحج وزکات
بامنافق مؤمنان دربرد ومات

بو کلام تخصیصدن صکره تعمیم قبیلندندر زیرا منافقك موافقه موافقتی یالکز نمازده دکلدر بلکه بحسب الظاهر جمیع امور شرعیه ده انکله مشترکدر *روزه* اورجدر صوم کبی نتکیم واقعدر * بیت * روزه چون میداری ای شیرین پسر * کزدواب بینم دهانت پرشکر * اوروجه روزه دیدکاری روزکه

كوندر اكا اختصاصی اولد یغندن اوتوریدر زیرا آخرنده ها ادات اختصاصدر هفتـه ده وپنجه ده اولان هالر کبی بوندن فهم اولنـور که صوم یوم شرعیدن اقلده اولماز نتکیم قرآنده کلور (ثم اتموا الصیام الی الليـل) ولـکن کسر نفس وطبیعت ایچون طعام یعـوب ساعت دخی اولسون امساك ایتمك سبب تقرب درکاه وآلای کبریادر وبوندن غیری دخی فقهده کلام واردر *حج* اصلنده قصد زیارتدر تعارف شرعده اقامت نسك ایچون قصد بیت اللهه تخصیص اولنمشدر *زکوة* اصلنده نمادرزیرا زکوة شرعیه ده رجاء برکت ویا تزکیهٔ نفس یعنی برکات وخیرات ایله نفسی تنمیه واردر ویاخود نفسی تزکیه دیمك رذیلهٔ بخلدن تطهردر وقاموسده کلور که زکات مالکدن اخراج اتدکك نسنه در مالکی تطهیر ایچون یعنی زکوة دیدکاری اوساخ مالدر پس قچن مالدن زکوة اخراج اولسه مال وسخدن خلاص اولوب طاهر قالور * بوسببدندر که بنی هاشمه زکوة یوقدر زیرا مالك اوساخنی اخذ ایتمك طهارت عرقلرینه وحسبده عراقتلرنه مناسب دکلدر * ولکن بعض فقهـا لاجل الضرورة فقراء بنی هـاشمه زکوة تجویز ایتمشـلردر* زیرا زمان اولده خمس الخمسدن حصه لری وار ایدی صکره منقطـع اولدی * زیرا شرفا چوغالدی ولکن سـلاطین عثمـانیه بقدر الامکان معنای مزبور ایله عمـل ایدوب الی الآن اوچیوز قدر ساداته بیت المال دن وظیفه ویررلر * برد* ضمله برقاج معنایه کلور بردن معناسنه که ایلتمکدر واسم امردر جنـك وقتنده استعمـال ایدرلر صاقن وصاول دیمك کبی وایراق اول دیمکدر وبونلردن غیری دخی معـانیسی واردر ولکن بوراده غلبه معناسنه درکه دست برد دیمکدر* زیرامات شطرنجبازلر اصطلاحندندر نتکیم محمدیه ده کلور*شاهی سورمه بونطعه کبرلهسن * اوله سن برپیادهیه شهمات * واشغده بازی لفظی دخی اکا قرینهدر والحاصل دست بردغالب اولمق ومات مغلوب اولمقدر زیرا مغلوبیت هلاك حکمندهدر انکیچون دشمنه زبون وخصمه مغلوب وغم وغصهیه کرفتار اولان کمسه منامده کندنی مریض ویاخود میت کورر (معنای بیت) بودرکه صلوة وصوم وحج وزکات وامثالی امور شرعیهده مؤمن مخلص اولنلر منافق ایله بردوماتدهدر * یعنی مخلصلر

منافقه غالب ومنافق انلره مغلوب در* زیرا اکرچه شرکت ظاهره لرنه نظراولنوب موطن دنیا حسبیله هر بری غالب کورینور فاما دنیاده معنی وآخرتده حسا فرقلری واردر نتکیم کاسه کرکدر ارباب انکاروغفلت وحجاب ایله اصحاب اقرار ویقظه وکشفك حاللری دخی بونلره قیاس اولنه * بعدذا منافقی تخصیص اتدی زیرا مخلص ایله شرکت صوریهسی واردر سائر کفار ایسه بویله دکلدر * زیرا انلرك صورة ومعنی مخالفتلری واردر * بوندن فهم اولنور که منافقین ایله دخی کفارکبی محاربه اولنور زیرامخالفت باطنهلری اولدیغی کبی فی الجمله مخالفت ظاهرهدن دخی خالی دکللردر انکیچـون قرآنده کلور (جاهد الکفار والمنـافقین واغلظ علیهم) پس انلرله ادنی مرتبه جهاد کلام غلیظ ایلهدر ودیمشلردرکه انبیاعلیهم السلامك ظواهروبواطن عامه وخاصیه تسلطلری اولدیغی کبی ملوکك دخی ظواهر عامیه وحکمـاء الهیهنك بواطن خاصیه ووعاظك بواطن عامیه وعقلك وهم وخیـال وقوای شریره اوزرنه تسـلطلری واردرکه بونلر ایله انفس وآفاقك شری مطلقـا مندفع اولور وارباب انکار ایله دخی محاربه قدیمدر زیرا شرك خفی اربابیدر * وحدیثده کلور (جاهدوا المشرکین باموالکم وانفسکم والسنتکم) بوسببدندرکه صوفیه ایله انلرك ارالرنده بر وقتده مسالمه واقع اولدیغی یوقـدر (لمحرره) اولدیلر چونکه اهـل کفره بدل * مستمر اولدی انلر یله جـدل * منکره سویله حرف علتنی * الف الفته قلسون مبدل * قلمز یسه مجوف ایدوب آنی * نیزهٔ دل ایله تاجانی دل * وبوندن اخذ اولنور که نفس اماره هرچند اهل سلم اولوب اسلامی قبول اتسهده ینه شقاقدن خالی دکلدر * پس هواسنی بالکلیه قمع ایدنجه مجاهده لازمدر زیرا کافردرکه زناری باطنندر انکیچون عین العارفین ابویزید بسطـامی قدس سره مدت طویله مجاهدهدن صکره دیدهٔ باطن ایله نفسنه نظرایتدکده کوردیکه باطنندن زنار قوشانمشدر بوقدر ایام دخی کمربستهٔ مجـاهدهده اولدی تاکه (ان الله اعانی فاسلم) رتبهسن بولدی (لمحرره) دیدیلر اشبو نفس شریرك * اصل وضعنده یوقدر ایمانی * غالب اولوب هواسی ایله اوبد * کافر ایله نیجه مسلمانی * کیم ایدهآنی مسلمان آخر * مکر اوله مدد رحمـانی * وناظم قدس سره امور مذکورهیی تخصیص ایلدی

زيرا نمازك اصلنده موضوعيتى كبر نفسى ازاله ايچوندر ولكن منافقك كبرى باطندر انكيچون تواضع ظاهرنه التفات اولنمدى وكبر عبوديتك ضديدر بريرده حقيقت عبوديت اولسه اول حاله تملق ديرلر تواضع ديمزلر پس تواضع تزكيه اهلنك شانيدر وزكاة بخل نفسى رفعيچوندر وبخل صفت منافقدر نتكم قرآنده كلور (ويقبضون ايديهم) وانفاق اتدكارى صورتده دخى كراهت ايله انفاق ايدرلر نتكم قرآنده كلور (ولا ينفقون الاوهم كارهون) صدقات ومبرات ايسه طيب نفسه مقارن اولمدجه قبوله قرين اولماز انكيچون حديثده كلور (طيبة بها انفسكم) وصوم رياضت ايله طبيعتى اصلاح وتحسين اخلاق ايچوندر ولكن منافقده حقيقت صوم يوقدر انكيچون بدخويدر واهل نفاقك ارباب اخلاصه ايتدكارى اذى وجفالرى سورهٔ توبه ده وغيرى مواضعده مسطور در وحج مشتركدر زيرا هم مال وهم بدن ايله در ومنافقلر بو ايكيسى ايله حقيقت خدمتدن محروملر در انكيچون بريسى بيعة الرضوانه كليوب تثاقل ايلدى ودوهسى اردنده اختفا ايليوب مبايعه دن محروم اولدى ونيچه لر دخى وقعهٔ احدده فرار ايلديلر ومال وبدنه ضرر توهم اولنان مواضعده قعود ايچون دائما استيذان ايدرلردى

﴿ مؤمنا را برد باشد عاقبت ﴾

﴿ برمنافق مات اندر آخرت ﴾

عاقبت عقبدندر عقب قافك كسريله مؤخر الرجل دركه تركيده اوكچه ديرلر صكره هر نسنه نك آخرنده استعمال اولندى وعاقبت مطلقه جنتدر زيرا دنيانك مقصود بالذات اولان عاقبتيدر جهنم ايسه بويله دكلدر يعنى جهنمك عاقبت اهل نار اولديغى سوء اختيارلرندن اوتوريدر پس جهنمك عاقبت دار دنيا اولديغى مقصود بالذات دكلدر بوراده عاقبت ايله مراد دار آخرتدر نتكم قرينى اكا شاهددر *آخرت* بومقوله كلمه لرده استعمال عجم اوزرنه حالت وقفده تا ملفوظدر دار آخرت ديمكدر يعنى حقيقتده دارك صفتيدر نتكم قرآنده كلور (تلك الدار الآخرة) ولكن صفت غلبه دن اولمشدر دنيا لفظى دخى بويله در وقرآنده موصوفدن مجرد كلور (وبالآخرة هم يوقنون) كبى آخرت آخرك تأنيثيدر آخر كسر خا ايله اولك مقابليدر وجه تسميه دنيادن

تأخريدر يعنى دنيادن صكره خلق اولنمشدر نتكم دنيا ديمك قريب ودانى اولمغله در ودنيايه اولى ديمك آخرتدن اول خلق اولنماسنه كوره در زيرا ديمشلردر كه فلك اعظمك حركاتندن اللى درت بيك يل مرور ايتدكده دنيا خلق اولندى وخلقت دنيادن طقوز بيك سنه دخى مرور ايتدكده آخرت خلق اولندى وآخرتدن مراد جنت ونار در وقيامت كوننه يوم آخر ديديلر زيرا آخر الايام در يعنى اوقات منقضيه نك آخرى اولان وقت دائم وزمان ابديدر (معناى بيت) بودر كه عاقبت وآخرتده مؤمنلرك منافق اوزرينه غلبه سى اولور نتكم منافق اوزرينه اول وقتده مات ومغلوبيت حاصل اولور زيرا مخلص جنت وقربت ووصلت ورؤيت ايله منعم ومكرم ومنافق جهنم وبعد وفراق وحجاب ايله معذب ومهان اولور خصوصا كه مخلص ايچون جنت ميراث دخى واردر جنت ميراث اهل نارك جنتده اولان مقاميدر ايمان تقديرى اوزرينه نتكم قرآنده كلور (تلك الجنة التى نورث من عبادنا من كان تقيا) زيرا ديمشلردر كه انس وجن برشخص يوقدر كه انك جنت ونارده بر موضعى اولميه ولكن اهل نار اهل جنتك كفر تقديرى اوزرينه نارده اولان منزللرينه وارث اولمازلر بو دخى رحمتك سبق غضب ايتمسندندر تفصيلى مولانا فناريئك فاتحه تفسيرنده در پس شول كمسه كه مقصود اعظمه ظفر بوله ودشمنك يرينه وارث اوله دشمنه غالب اولمش اولور ودشمن اكا نسبتله خائب وخاسر اولوب مغلوبيت بولور بونده اشارت واردر كه مؤمن حقيقى اولان كمسه كه مخلص ومخلصدر كسر لامله وفتحله يعنى صفات وذاتده اثنينيت وشركدن خلاص كلى بولمشدر دوروى وشرك اهلى اوزرينه آخرتده غالبدر زيرا شرك خفى اهلى جنته كردكارى تقدير اوزرينه اخلاص توحيد اهلنك مقامنى بولمزلر كه استغراق تجليدر واهل آخرت حقيقتده اهل الله ديمكدر زيرا آخرت لفظنده تا عارضدر آخر ايسه الله تعالى در نتكم قرآنده كلور (هو الاول والآخر) پس واجد حق ايله واجد جنت برابر اولماز بلكه اولكى ايكنجى اوزرينه راجح وغالبدر زيرا اللهى اولان جميع اشيايى بولور فاما جميع ماسوايى بولان كاه اولور كه اللهى بولماز سلوكنده ناقصلر كبى وبو ناقصلر اكرچه مقامات كملى كوزلرلر ولكن قيامتده حرمانله الدانورلر زيرا اول مقاماته

اهالیلری بوقدر (لمحرره) یوغیكن سنده قوت بازو * منزل تیری
آررسن فتی دور * اهل قریه دیه‌لر چون بری كل * دیه‌لر اهل بعده واراوته طور

كرچه هردو برسر یك بازیند

هردو باهم مروزی ورازیند

بعض نسخه‌ده شریك دوشمشدر * سر * باش واوج وهوس و * یك * بردر
ظاهر اولان بودركه شركتدن اولان شریك لفظی اكر بعض نسخ
عتیقه‌ده مكتوبدر ولكن تصحیفه محمولدر زیرا مصدرله تأویله محتاج
اولمغله تكلف واردر مع هذا نسخهٔ دیكرانك مؤداسنی تأدیه ایدر * بازی *
یاء اصلیه ایله اویوندر لعب كبی * مروزی * فتحله اصلنده مروشاهجانه
منسوبدركه كراسی خراسانك بریدر زیرا كراسی خراسان درتدر بری
ذكر اولنان مرودر و بری دخی نیسابور و بری هرات و بری بلخدر
مروی شاهجانه اضافت ایتدكلری مرو روزشهرندن تمییز ایچوندركه
ایكیسنك مابینی قرق فرسخدر مروی اسكندر ذوالقرنین بنا ایتمشدر
شاهجان روح الملك دیمكدر نسبتده زای زیاده ایدوب مروزی دیدیلر
ریه نسبتده رازی واصطخره نسبتده اصطخرزی دیدكلری كبی ولكن
بوزیاده عند اكثر اهل العلم بنی آدمه مخصوصدر انكیچون فلان مروزی
دیرلر فاماثوبه وسائر متاعه كوره مروی دیرلر راء مهمله‌نك سكونیله
* رازی * ریه منسوبدر ری بلاد دیلمك مشاهیرندندركه قومس ایله جبال
اراسنده واقع اولمشدر زای مروزیده‌كی كبی زائده‌در علی غیر القیاس وقطب
الدین الرازیدن منقولدركه مدینهٔ ریه نسبتده لائق بوایدیكه ریی دیه‌لر
زایی زیاده‌نك سببی بودركه اول اقلیمده ایكی پادشاه وارایدیكه برینه ری و برینه
رازدیرلردی ایكیسی اتفاق ایدوب ری شهرنی بنا ایتدیلر ولكن تسمیه‌ده
رازله ری اراسنده اختلافه دوشدیلر صكره بونك اوزرینه قرار
ویردیكه ری تسمیه اولنوب رازه نسبت اولنه و بو وجهله ایكیسنك
دخی اسملری رعایت اولنوب السنهٔ ناسده دورایده ذكره ابن
الخطیب فی هامش الروضة * وملح اخبار ولطائف آثاردندركه برزمان ری
شهرنده بردوستانی یاغلو بغرسق صاتون آلوب قوانوغنده
كتورركن ازدحام ناس ایچنده دوشوب بغرسقك اسمی كندنه معلوم اولمق
حسبیله همان میزان علمن الله آلوب بوله دبوندا ایتدی * یها لمسا كنون

بلده‌ری * هل وحدتم بمثل هذا الشیء * بعدذا بوبیتده واو منفصله‌دركه
او معناسنه‌در زیرا مانعة الجمع در مكرمكی مدنی قبیلندن اوله نتكم اصول
حدیثده مبیندر * ومصراع ثانی تمثیل طریقیله‌در (معنای بیت) بودركه
كرچه مخلص ومنافقدن هرایكیسی براویونك شركتی اوزرینه‌در یعنی
براویونده مشترك اولمشلردر ویاخود هر ایكسی براویونك هوسنده
وسوداسی اوزرینه‌در كویا ایكیسیده مروشهرنه ویاریه منسوب لردر *
یعنی ایكیسیده برشهرلودر جوابی بیت آتیده‌در معلوم اولاكه نمازه
وامثالنه بازی دیدیكی بردومات اعتباریله ویابطریق التغلیبدر
زیرا منافقك نمازی وسائرا مورشرعیه‌سی بازی مقوله‌سندندركه انده
غرض صحیح یوقدر نتكم بركسه برفعل ایله مقصد صحیح قصد ایتمسه
لعب فلان دیرلر * بونده مرو ورازشهروجوده اشارتدر یعنی اهل حجاب
ایله اهل كشفك وجود ومضافات وجودده بری برلریله اشتراكلری احوال
قلبیه‌ده دخی اشتراكلرنی مستلزم دكلدر * زیرا جسد عالم ملكدن وقلب
عالم ملكوتدندر انكیچون جسده امور شهادیه وقلبه احوال غیبیه غالبدر
وروحه مجرد اولمق دخی بعید دكلدر بوصورتده فلاسفه ورهابنه كبیلرله
اهل اسلامك مكاشفات روحانیه‌لرنه اشارت اولور یعنی كرچه طوائف
مذكوره‌نك مكاشفات روحانیه‌ده اشتراكلری واردر زیرا اسرار
روحانیه معقولات مقوله‌سندندر ومعقولاتك مؤمنه ویا كافره
اختصاصی یوقدر روحك اختصاصی اولمدیغی كبی ولكن مهبط
انوار ربانیه واسرار حقانیه ومعدن مشاهدات وحقائق علوم لدنیه
اولمق مؤمن وموحده مخصوصدر * وبو دخی بعید دكلدركه مولانا
حضرتلری بوبیتده مروزی ایله كندی نفسلرنه ورازی ایله امام
فخر الدینه اشارت ایده زیرا مولانانك مسقط رأسلری اولان بلخ
كراسی مرودندر نتكم بالاده اشارت اولندی وفخر الدین الرازی كه
تفسیر كبیر صاحبیدر بلخده واعظ سلطان ایدی نفاق ایدوب
مولانانك پدری سلطان العلمانك جمیع اتباعیله بلخدن جلاء وطن
ایتمسنه سبب اولمش ایدی پس مولانای مخلصك فخر الدین دوروی
وحسودو بدخویله وطنده وعلوم ظاهره‌ده وبعض احوالده اشتراكلری
حقیقتده انفرادلرنی منافی دكلدر * زیرا مولانانك وطنی (لا تكن زمانیا

نتكم اشعه‌ده بوما
جرایه متعلق بعض
تعریضات كلسه
كركدر

ولامکانیا) سریدر ومرجعی مقعد صدق در وهجرتی الله تعالی یه در وفخر الدین ایسه بویله دکلدر فاین احدهما من الآخر (لمحرره)

نه روا در بوقدر زورله شیر * اوله خرکوشه جهان ایچره اسیر *
کیمکه نفس بده اطاعت ایده * بوجهاندن فضاحتیله کیده *
طوته لم نامنه دنلمش امام * نفعی نه اولسه نفسله بدنام *
پند پیرانه دکلسک ای یار * اولیایه طوقنمه وار زنهار *

هر یکی سوی مقام خود رود
هر یکی بروفق نام خود رود

*مقام * فتحله اصلنده موضع قیام در صکره جمیع امکنه ده استعمال اولندی حتی موضع قعودده دخی مقام دنلدی اوراده اصلا قیام بولنمزسه ده پس معنای عامده استعمالی شایع اولان خاص قبیلندن اولور (معنای بیت) بودر که هر بری کندی مقامی جانبنه کیدر کندی نامی ومقتضاسی وشانی موافقی اوزره مثلا ایکی کشی مروشهرندن اولسه لر وبری مؤمن وبری کافر اولسه برشهردن اولمقده اشتراکلری واریکن ینه هر بری محله سنده منزل مخصوص وخانهٔ معهودینه کیدر مؤمن اولان مسلمان محله سنده اولان مقامنه وکافر اولان دخی کفره محله سنده اولان مقرینه نازل اولور زیرا عموم وخصوص اوزرینه ناملرینک مقتضاسی بودر مؤمن وکافر دینلور وخصوص اوزرینه بودرکه مثلا محمد وقسطنطین ویا ابو القاسم وابو جهل دینلور الحاصل صورت انسانیه ده اشتراکلری مقامده اشتراکلرینی مستلزم دکلدر زیرا میانده فارق واردر که ایمان وکفر وتغایر اسمادر پس آخرت حالی دخی دنیا حالنه قیاس اولنسه یعنی آخرتده مؤمن کندی مقامی اولان جنت اعلا جانبنه کیدر * زیرا نامنک مقتضاسی بودر وکافر دخی نار کبری طرفنه کیدر * زیرا انک دخی نامنه موافق اولان منزل اودر خصوصا مؤمن کامل اعلای درجاتده مثلا طبقات جنانیه دن فردوس ویا عدنده منعم اولدیغی کبی منافق دخی اسفل درکاتده یعنی منازل ناریه دن هاویه ده معذب اولور نتکم قرآنده کلور (ان المنافقین فی الدرک الاسفل من النار) الحاصل دنیاده بر مؤمن بر کافرایله وطنده مشترک اولمق محله ده وخانه ده اشتراکی مقتضی اولمدیغی کبی آخرتده نعیم وجحیمده دخی شرکتی مستلزم دکلدر * یعنی نه مؤمن کافرایله جهنمده معذب ونه خود

کافر مؤمن ایله جنتده منعم اولور زیرا ایمان وکفرده اولان تفاوت بو شرکته مانعدر مخلص ایله منافقک حالی دخی بویله در بعض منافق مخلص ایله اعمال قالبیه ده مشترک اولمغله ثوابده دخی شرکت لازم کلمز * زیرا آخرت عالم صفتدر که هر کسک دنیاده قلبنک صفتی وحالی نه ایسه اوراده او ظاهر اولور نتکم قرآنده کلور (یوم تبلی السرائر) وحدیثده کلور (ان الله لا ینظر الی صورکم واعمالکم بل الی قلوبکم ونیاتکم) پس اخلاص ونفاقده اولان تفاوت دخی شرکته مانعدر * وبونده ایکی وجهله اشارت واردر (اولکیسی) بودرکه هر کسک عند الله وعند الناس نامی واردر اگر عند الله نامی مؤمن ایسه عند الناس اولان نامنه اعتبار اولنمز وکافر ایسه ده بویله در * زیرا مؤمن واردر که خاتمه سنده شقاوت ذاتیه سنک اثری ظهور ایدوب سعادت عارضه سنه دائر اولان اسمی زائل اولور نتکم حدیثده کلور (انما العبر بالخواتیم) وبعض کبار بیورمشلردر که شهریلک نامز شودر ولکن عند الله نه ایدوکی معلوم دکلدر اگر قولمدر دیر ایسه اول وقتده عبد الله اولور زیرا دیمزسه وافضاحتاه بو فقیر حرم نبویده مجاورتم حالنده بر کون سر مبارکده مراقب ایکن کوردمکه هر کسک اسمی تفتیش اولنسون یرنده میدر دینلور فی الواقع تفتیش اولندقده اکثر ناسک اسمی یرنده بولنمیوب خسارت عظیمه ظاهر اولدقده بو فقیر دخی اول مقام هیبتده علی الفور اسمه نظر اتدم کوردمکه یرنده در حامدا لله تعالی بشریته کلدم وبو مقام زیاده مخوف یردر ثبتنا الله وایاکم علی طریقه وندارکنا بفضله وتوفیقه (ایکنجیسی) بودرکه صوفیه قاتنده اسم تعیین اتمکدر یعنی اسم مسمانک تعیننده عبارتدر نتکم قرآنده کلور (وعلم آدم الاسماء) زیرا حضرت آدم علیه السلامه تعلیم اولنان یالکز اسما دکل ایدی بلکه اسمانک مسمیاتی دخی احضار اولنوب اشارت حسیه ایله اشارت اولنمشلر ایدی اصلی بودرکه اسم مسمانی سائر اسمایه کوره تشخیص ایدر فی الحقیقه مسمانی سائر مسمیاتدن تشخیص ایدن ایسه ینه مسمادر یعنی عوارضی اعتباریله پس هر کس کندی اسمی یعنی تعینی مقتضاسی اوزرینه جاری اولور زیرا اصلنده استعدادی مجعول دکلدر وعین ثابته سنک احوالی نه ایسه خارجده ظاهر اولان اودر انکیچون حدیثده کلور (اعملوا فکل میسر لما خلق له) پس اگر (هؤلاء

فی الجنة ولاابالی) ده داخل ایسه انك اعمالنه میسر وعهیا اولوب مقامی
اولان جنته وخصوصا مقعد صدقه کیدر واکر نعوذ بالله (وهؤلاء
فی النار ولاابالی) ده داخل ایسه ینه انك حکمی اوزرینه جاری اولوب
مقری اولان جهنمه وخصوصا درك اسفله کیدر (یضل من یشاء و یهدی
من یشاء) پس بو تقریردن مصراع ثانینك معناسی ورودولفظنك
مفهومی متقرر اولدی (لمحرره) بو چنده دکلم خود روبن *
پرورش بویله ویردی حقدن *

مؤمنش خواندجانش خوش شود
ور منافق کوبی پر آتش شود

* مؤمنش * ده وجانش ده اولان ضمیر کساندن بر کسه راجعدر آتش ایله
مراد غضبدر که آتش کبی تیز وعلو اندازدر انکیچون منامده کورنسه
حرارت وغضبله تعبیر اولنور (معنای بیت) بودر که بر کسه یی مؤمن
اوقسه لر ومؤمندر دیسه لر بو سوزدن جانی خوش اولور وحظ ایدوب
صفا بولور واکر منافق دیسک آتش غضبله پر اولور وبو سبیدن
قلبنده انقباض بولور نتکم سری اشغه ده کاسه کرکدر بعد ذا مؤمن
مخلصه مؤمن دیمکله خوش اولدیغی کبی منافقه دخی مؤمن دیمکله خوش
اولور ولکن منافقك خوشلغی خلقدن عارندندر والا اهل کفر ونفاق
یانده ایمان صفتی مبغوضدر انکیچون ر یهودینك بر مسلمانه مخاطبه سنده
کاستنده کاور * جهود کفت بتوراة بخورم سوکند * اکر خلاف کنم
همچو تو مسلمانم * ولکن مؤمن مخلصه منافق دیسه لر ایکی وجهدن
خالی دکلدر اکر نقصان اهلی ایسه منقبض واکر کمال اهلی ایسه منبسط
اولور انکیچون دیمشلردر که اهل حجاب اولان مؤمنلر کندیلرینی
اغتیاب ایدن کسه دن متأذی اولورلر زیرا سویلنن عیب کندیلرنده
موجود اولدیغین مشاهده ایتمزلر مکر وراء حجابدن مشاهده ایدرلر
بونکله ایسه انقباض مندفع اولماز اهل شهود اولنلرك حالی ایسه بویله دکلدر
یعنی اهل مکاشفه جمیع اشیانك کیمی بالفعل وکیمی بالقوه کندیلرنده موجود
اولدیغن مشاهده ایدرلر ولکن بو صفوت جمیع اسمانك حقایقی ایله
متحقق وجمله اخلاق الهیه ایله متخلق اولدقدن صکره در پس الله تعالی یه
ولد وصاحبه وامثالی عیوب اسناد ایدرلر که ذات کریمی اندن مبرا ومنزهدر

الله تعالی ایسه بو اسناد ایله متأذی اولماز کمل حالی دخی بویله در مع هذا
کملك بالفعل کمالی عیوبك وجودنی منافی دکلدر زیرا اسم جامع یوزندن
اضدادی جمع ایتمشدر الحاصل اوصاف متضاده بالقوه انسان کاملده
موجوددر ویاخود انسان کامل جمیع افراددن عبارت اولمغله انلرده
بالفعل موجود اولان صفات مختلفه انسان کاملده دخی بالفعل موجود حکمنده در
پس انسان کامل بر وصف بد ایله وصف ویا بر عار وعیب اولاجق نسنه یه
نسبت ایدسلر متأذی اولماز وانرده کاور (الکلام صفة المتکلم) ومثلده کاور
(کل اناء بمافیه یطفح) فاعرف السر ولاتنظر الی الشر بعد ذا خواند
لفظنی جمع ایراد ایلدی تعظیماز را مؤمنك داعیسی چوقدر وغائب کتوردی
شین ضمیرینه مطابقت ایچون وکوبی لفظنی مفرد ایراد ایلدی تحقیرا
وقبیحی لسانه کتورمدن احترازا وخطاب کتوردی زیرا ظاهرده خلافنی
مقتضی بوقدر اکرچه که حقیقتده تقدیری واکر منافقش کوبی دیمکدر
(لمحرره) سیل غمدن طوته کور سینه کی مصاف * حال دریایه باق ایله انصاف *

نام او محبوب ازذات ویست
نام این مبغوض از آفات و یست

* او * مؤمنه راجعدر دقایقده کاور که او اسان فارسیده ضمیر غائب منفصلدر
عربیده که هو کبی جمعی ایشاندر اصلی اویدر کاه اولور که الفن حذف ایدوب
واوه حرکت ویروب وی دیرلر کاه اولندن الفی وآخرندن یایی حذف ایدرلر یالکز
واو قالور واوی یالکز استعمال ایتملو ایجق ساکنله ابتداء متعذر اولمغین
اخف حرکاتدن اولان فتحه ایله تحریك ایدوب و دیرلر اما چانکه اولنده
کلمهٔ اخری اولسه تحریکه حاجت قالماز اول واوی حالی اوزرینه ابقا ایدوب
سکونله استعمال ایدرلر مثلا کو دیرلر اصلی که او در اولفظنك آن دن فرقی
واردر آن بعیده اشارت ایچوندر ذلك کبی عجم آنکس دیر او کس دیمز وآن
زیدرا بکوی دیر او زیدرا دیمز یعنی آن لفظنك مداولی مجرد اشارتدر که
مشار الیه اولان اسم مبهم اولسون کس کبی وکرك معین اولسون زید کبی
اولفظنك مداولی ایسه شیء مبهمدر پس غیری مبهمه ویا معینه دلالت ایدن
اسمله جمعی جائز دکلدر آن ده جائز اولدیغی کبی این قریبه اشارتدر عربیده
هذا کبی بوراده منافقه اشارتدر * مبغوض * منفور دیمکدر (معنای بیت)
بودر که مؤمنك نامی کندی ذاتندن محبوبدر امر عارضی ایله دکل زیرا

فطرت اصلیه مقتضاسی اوزرینه اسعدر که ذاتی و حقیقیدر منافقك نامی ایسه کندی آفاتی سببیله منفوردر امر ذاتی ایله دکل زیرا سوء اختیار یله فطرت اصلیه یی تغییر ایدوب منافق اولمشدر پس اول اسم عارضیدر نتکم حدیثده کلور (کل مولود یولد علی الفطرة ثم ابواه یهودانه و ینصرانه و یمجسانه) سؤال اولنورسه که شویل ارل که انك ابوینی یوقدر اکا کفردن کلور (جواب بودر که مقصود یهودیت ونصرانیت ومجوسیتك ظهورندن صکره مولود اولانك حالنی بیاندر پس بوادیان باطله دن قطع نظر دخی کفر جائزدر شیطانك کفری کبی وقابیلك کفری دخی بوقبیلدندر زیرا اول وقتده بوادیان باطله یوغیدی اکرچه ابوینی واریدی وبویله دیمك دخی جائزدر که شیطان آتش وهوادن مخلوق اولمغله آتش انك والدی وهوا والده‌سی کبی اولوب ایکیسندن تولد ایلدی پس شیطان دخی ابوینه منسوب اولوب آتش وهوانك حکم غالبی سببیله کافر اولمشدر * بونده اشارت واردر که نام محبوب اولیجق نام صاحبنه مضاف اولان امورك سائرلری دخی محبوبدر مبغوض اولان دخی بوکا قیاس اولنه بوسببدندر که جمیع انبیا واولیا احسن الاسمدر * نتکم تحقیق تمام الفیض نام کتابمزده در وکاه اولورکه اسماده اتفاق واریکن اخلاقده اختلاف بولنور نتکم فرزدق شعرنده کلور * وقد تلتقی الاسماء فی الناس والکنی * کثیرا ولکن فرقوا بین الخلایق * وبوندن فهم اولنورکه سعادت عارضه شقاوت اصلیه یه مانع وشقاوت عارضه سعادت ذاتیه یه مراحم دکلدر پس مبغوض اولان کسه‌نك اکرسبب بغض ونفرتی عارض اولوب صکره مقام سعادته قدم بصرسه محبوب ومرغوب اولور وبلکه اول بغض ونفرت حالنده بله اویله در * زیرا سیل دریایی بولاندرمز وعارض اولان نسنه ذاتی اولانه معارضه ایتمز پس محبوب ازلی اولان محبوب ابدیدر واکرسبب بغض اولان نسنه ذاتی ایسه یعنی شقاوت اصلیه‌نك اثری ایسه متغیر اولماز وسبب حب ورغبت عارض اولدیغی صورت دخی بوکا قیاس اولنه یعنی بوصورتده محبوب ایکن مبغوض اولوب شقاوت اصلیه سنك حکمی ظاهر اولور الحاصل عارض اولان سعادت وشقاوته اعتبار یوقدر آفات عارضه ایله فطرتی تبدیل ایدن کسه یه شقاوت اصلیه حسبیله در فافهم

* میم وواو ومیم ونون تشریف نیست *
* لفظ مؤمن جز پی تعریف نیست *

تشریف شریف وعظیم قلمق وشریف صدایتمك وشرفه نسبت ایتمك *لفظ* اغزدن چقان سوزدرنه اولورسه *مؤمن* ایماندندر ایمانك همزه‌سی اصلنده تعدیه ایچوندر مخبری تکذیبدن امین قلمق معناسنه وصیرورت ایچون دخی اولور غیری تکذیبدن امن صاحبی اولدی معناسنه حق تعالی یه مؤمن اطلاقنك وجهی بودر که جمله امن وامان انك جهتندن مستفاددر وعبده مؤمن دیمك حق تصدیق وخلق انك جانبندن امین اولمغله در باقی تفصیل محلندن مطالعه اولنه (معنای بیت) بودر که میم وواو ومیم ونون که درت حرفدر ومؤمن لفظنك ماده‌سی واصلیدر بونلر تشریف وتعظیم دکلدر یعنی شرف وعزته دلالت ایتمز زیرا الفاظك شرفی معنالرله در والا اصوات حیواناته ملحق اولور ومؤمن لفظی تعریف وتعلیمدن غیر ایچون دکلدر نتکم اولادی ایچون وضع اولنان اسما بری برلرندن تمییز وتشخیص ایچوندر براوغلانك که اسمنی ارسلان واسد واشبالی ایله تسمیه ایتسلر صکره نفسندن شجاعت ویا سخاوت اثری ظهور ایتمسه تعریف مجرد ایچون اولمش اولور پس مؤمن لفظی اطلاق اولنان کسه‌نك دخی قلبنده تصدیق بولنورسه حقیقة مؤمن اولوب لفظ ومعنی بری بریله متطابق اولور ولفظ دخی معنانك شرف ذاتیسندن شرف عارضی بولور والا بالکز لفظ ایچون حروف مجرده اولدیغی جهتندن شرف یوقدر وسائر اوصاف دخی بویله در مثلا زمانمزده بعض اشخاص ایچون صالح آدم دردیرلر ذاتنده صلاح شرعی اولمیجق اول وصف کذب اولور زیرا صلاح حقیقتده انبیا واولیا صفتیدر نتکم قرآنده کلور (والحقنی بالصالحین) وهو یتولی الصالحین) زیرا حقك تولی ایتدیکی کسه صلاح معتبر ایله صالحدر و بونده غیر کلام دخی واردر که روح البیان نام تفسیرمزده سوره یوسفده مسطوردر و بونده اشارت واردر که الفاظ مجرده عاریه کبیدر وامور مستعاره‌ده شرف یوقدر و بلکه نقدر اسماء والفاظ واریسه صوفیه قاتنده جمله‌سی مجازدر یعنی علما رسومك حقیقت ومجاز اطلاق ایتدکلرینك مجموعی مجازدر تفصیلی بودر که اسما ایکی نوع اوزرینه در بری اسماء مجازیه و بری اسماء حقیقیه در اسماء

مجازیه اودرکه لسان ایله مقرو وسمعله مسموع وقلم ایله مکتوب وقلب ایله محفوظ اوله اسماء حسنی کبی فاما اسماء حقیقیه مقرو ومسموع ومکتوب قبیلندن دکلدر (سؤال اولنورسه که بوقدر حقایق که لسانه وقلمه کتورلر جملهسی مجاز اولمق لازم کلور (جواب بودرکه لسانه وقلمه کلن حقیقهٔ صرفهنک لوازمیدر والانفس حقایق سر انسان ایله قائمدر پس حقایقنه دلالت لوازم مقیدهنک جملهسی مجازدر حضرت موسی ایله خضر علیه السلام اراسنده جاری اولان رموز واشارات دخی علم لدنی انک حقایقی دکلدر واسم حقیقینک اوچ مرتبهسی واردر (اولکیسی مراتب الهیهدر بومراتبده اسم حقیقی ذات بحتدرکه مرتبهٔ احدیتدر والهیهدرکه مرتبهٔ واحدیتدر پس اول باطن واسم ثانی ظاهردر (وایکنجیسی مراتب کونیهدر بومراتبده اسم حقیقیٔ باطن قطب زمان واسم حقیقیٔ ظاهر سلطان الوقتدر (واوچنجیسی مراتب لفظیهدر بومراتبده اسم حقیقیٔ باطن لفظ جلالهدرکه الله اسمیدر واسم حقیقی ظاهر رب اسمیدر زیرا بوبیت مبدأ فیضدر ولکن بونلرک حقیقی اولدیغی حقیقتلری ومجازلری اعتباریلهدر والالفظ جهتندن اسماء مجازیهدندر زیرا مقرو ومسموع ومکتوب ومحفوظدر نتکم اشارت اولندی ومجاز قنطرهٔ حقیقتدر اکر اعتبار مجازمرتفع اولسه حقایق باطل اولمق لازم کلور نتکم دیمشلردرکه (لولا الاعتبارات لبطلت الحقایق) وشیخ مغربی دیوانندە کلور * کجا شود بحقیقت عیان جمال حقیقت * اکر مظاهر وآینه مجاز نباشد * بوندن ظاهر اولورکه اشیاده ظاهر اولان وجود ظلیدرمرآتده ظاهر اولان صورت کبی وحقیت بونک وراسندهدر نتکم دنلمشدر (الآن علی ماکان علیه) یعنی کثرتک ظهوریله وحدته تغیر کلمشدر حال وحدت اولکی مرتبهسندهدر فاعرف (المحرره) طوتمه بوکثرتی هرکز مسکن * جانب وحدته عزم ایت ایرکن *

کرمنافق خوانیش این نام دون

همچو کژدم می خلد در اندرون

* دون * ادنی مکان من الشیٔ دیمکدر یقال دون ذلك اذا کان احط منه قلیلا صکره تفاوت احوال ورتبهده استعاره اولنوب زید

دون عمرو فی الشرف دیدیلر صکره اتساع اولنوب هرتجاوز وتخطیده استعمال ایتدیلر وقاموسده کلورکه دون شرف وخسیس معناسنه کلور اضداددندر بوراده مراد ثانیدر دقایقده کلورکه دون دانا مقابلهسنده مستعملدر نتکم کلور * بوایش دانالری قیلوز جکرخون * قیاس ایت قانده قالدی دکهبردون * بوفقیرک فهم ایتدیکی بودرکه دانانک مقابلی ناداندر عالمک جاهل اولدیغی کبی ولکن نادان اولانه دون اولمق لازم اولمغله دون دانا مقابلهسنده استعمال اولندی بومقوله علم بدیعده ملحق بالطباق دیرلر نتکم قرآنده کلور (واما من بخل واستغنی) یعنی استغنانک آیت اولیده اتقایه مقابل اولدیغی استغنانک عدم اتقایی مستلزم اولمسنه کورهدر پس ایکی نسنهنک ارasında نوعا لزوم اولسه احدهما آخر مقامنه قائم اولور نام دون مابعدنه مرهوندر ونام دون ایله توصیف دالی مداولک وصفیله توصیف قبیلندندر زیرا منافق فی نفس الامر دون ودنی اولمغله انک متصف اولدیغی معنایه دلالت ایدن لفظ دخی بالتبع دون اولدی نتکم اسماء حسنی دیمک دخی مداول ومسمانک محاسنی اعتباریلهدر الحاصل اسمانک حسن وقبحی لذاتها دکلدر زیرا الفاظ واصواتدر بلکه حسن وقبح معانیسندن اولوریدر پس ستار وغفار ورحیم وامثالی اسمانک حسنی معنای احسانه دلالتی حسبیلهدر نتکم کافر ومنافق وزندیق ونظایری اسمانک قبحی معنای انکاره دلالتی حسبیلهدر * کژدم * زای عجمیله عقرب معناسنهدر دیمشلردرکه عقرب مبتی ونائمی ضرب ایتز مکر حرکت ایلیه وکاه اولورکه بلانی ضرب ایدوب بلان انک ضربندن هلاک اولور انکیچون عمارة الیمنی شعرنده کلور * ولا تحتقر کیدا ضعیفا فربما * تموت الافاعی من سموم العقارب * دیمشلردرکه عقربک ولادت معروفهسی یوقدر بلکه وقتی کلدکده اولادی احشاسنی اکل ایدوب طشره چیقرلر وکندوسی هلاک اولورمر ویدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم نماز قیلورکن عقرب صوقدی بعد الفراغ بیوردیلرکه (لعن الله العقرب ماتدع مصلیا ولا غیره ولا نبیا ولا غیره الا لدغته) پس نعلن الوب انکله اول عقربی قتل ایلدی ومسموع اولان محله طوزلو صو سوردی واخلاص ومعوذتین اوقدی وحدیثده کلورکه برکسه اخشام اولدقده (اعوذ بکلمات الله التامات کلها من شر ما خلق) دیسه اکا

عقربدن ضرر اولمیه یعنی صوقرسه ده ضرر کورمیه ودیمشلردر که فندقده
اول خاصه وارد که الم ملسوعی دفع ایدر انکیچون بعضیلر میان بندلرنده
یعنی قوشاقلرنده و یاغیری یرلرنده فندق کوتررلر ودیمشلردر که بر خانه
زرنیخ احمر وشحم بقر ایله تبخیر اینسه لر عقارب اندن فرار ایلیه *خلد*
فتحله مضارعدر خلیدندن زیرا دالك ماقبلی یا اولسه مضارعنده
حذف اولنوب ماقبلی مفتوح اولور پریدندن پرد کبی خلیدن فتحله اکنه
ودکن باتمق ویاره صانجوب اغریمق و یلان وعقرب صوقمق متعدیسی
خلانیدن کلور یعنی صانجدرمق و باترمق وصوقدرمق *اندرون* اصلنده
اندردر اندرا ایچدر درون لفظنده اولان در کبی واو ونسبت ونون تأکید
ایچوندر اندرون ایچرودر درون کبی (معنای بیت) بودر که اول کمسه یی
منافق اوقوسك بونام دون ودنی آنك ایچروسنده عقرب کبی صوقر
یعنی ادغه عقربدن متأذی اولدیغی کبی بویله دیمکله دخی ششوب
قبارر وزیاده کوجنه کلور بعدذا بیت بالاده * کر منافق کویی پر آتش
شود * مصراعنی تذکیردر سبب تأذی اشغه ده کلسه کردرو بونده
منافق خوان اولانی عقربه و لفظنی ضرب عقربه واول لفظك تأثیرنی
ضرب عقربك تأثیرنه تشبیه واردر وعقربی تخصیص ایلدی زیرا زیاده
موذیدر حتی بر طعامی افساده چاره بولمسه سقفده مقابله سنه کلوب
مردار ایلر یلان دخی موذیدر فاما عقربه کوره قلیلدر وحیوة الحیوانده
کلور که عقرب ایله فاره یی بر زجاجدن ظرف ایچنده جمع اتسلر فاره
عقربك اکنه سنی قطع ایدوب شرندن سلامت بولور پس هر موذی یه
موذی واردر وحدیثده کلور (الظالم عدل الله فی ارضه ینتقم به
ثم ینتقم منه) بونده اشارت وارد که ناقص اولان سالکه نفاق صورتلو
ایشندن اوتوری منافق دیسك کوجنه کلور زیرا اول صفتك بقاسی
تأذی اقتضا ایدر انکیچون یاره سی اولان قوجنور دیرلر یعنی قوجنمه سی
یاره سی مقدار یدر پس چون یاره دن اثر قالمیه قوجنمق دخی قالمز ناقصده
بقیهٔ نفس اولمغله مجاز و حقیقت ایله مختلطدر مجاز ایسه مرض
مقوله سیدر انکیچون کمل اولیانك حالنه نفاق اکبر دیرلر وانلر بوادادن
متأذی اولمزلر زیرا حسب حاللریدر اول سبیدندر که ظاهرلری مجازه
وباطنلری حقیقته در وهر کسه مقامنه کوره معامله ایدوب حاللرین

ستر ایدرلر و بو معنایه تلوین حقیقی دیرلر که زیاده مقبولدر نتکم قرآنده
اشارت ایدوب کلور (وانك لعلی خلق عظیم) یعنی وسعت اخلاقك حکمی
بودر که جمیع صوری رعایت ایلروحسن معامله یی صورة واحده یه حصر
ایتمز زیرا اهل قلب واسع اسمنه مظهردر که هر جانبنه تقلب ایدر اهل
عقل ایسه حصر اهلیدر انکیچون فقهاو محدثین و متکلمین ایله سادات
صوفیه اراسنده فی الجمله مخالفت وارد زیرا شئ کبیرك ظرف صغیره
کنجایشی محالدر و بوندن فهم اولنور که بر نسنه اضافت حسبیله ادنی
واعلی اولور فاعرف * ونفس کژدمه بکزر که هر زمان بر شهوت ایله
قلب انسانی ضرب ایدر وآنك هلاکنه سبب اولور اکرچه که نفس
فی الحقیقه کژدمدن دخی بتردر که اژدهادر نتکم اشغه ده کلسه کرکدر
ولکن مراتبی حسبیله عقربه ویلانه واژدایه تشبیه اولنور نتکم غضب
انسان مشتد اولسه یلان صورتنده کورینور اکر اول غضب اکله متعلق نسنه
ایچون ایسه قورد صورتنده تمثل ایدر واکر غیری خصوصیچون
ایسه کلب وآتش صورتنده دخی کورینور پس نقدر سباع وارایسه
نفس انلرك صفاتیله متصفدر (لمحرره) یاقه دن نارغمه جان ودلك *نفس
آتش پرستی وار اوده یاق *نفس مارك کناهدر زهری توبه در زهرنه آنك تریاق*

کرنه این نام اشتقاق دوزخست
پس چرا دروی مذاق دوزخست

* چار پردی ده کلور که اشتقاق بر فرعی بر اصلدن اقتطاعدر که
اول اصل انك تصاریفنده بله دور ایلمیه حروفنك ترتیبی ایله ومعناسنده
زیاده لك اوله بوراده اشتقاق ایله مراد مطلق اخذدر مفرداتده
کلور که (فلان شقیق نفسی وشق نفسی ای کانه شق منی لمشابهة
بعضنا بعضا) وبعضیلر دیدیلر که بر نسنه منشق اولوب ایکی نصف
اولسه هر برینه شقیق دیرلر لابوین اولان برادره شقیق دیرلر وکاه
اولور که لاب اولانه دخی دیرلر کویا سنکله بطن امی شق ایتدی پس
اشتقاقده یارمق وشقی اخذ ایتمك معنالری ملحوظدر *چرا* جیم عجمینك
فتحی و کسریله نیچون دیمکدر اصلنده چه ایله رادن مرکبدر که چه رادر
را تخصیص ایچوندر ودقایقده کلور که چرا یی جیمك فتحه سیله ده

تلفظ ایدرلر اما اصلی چه اولوب عند الترکیب ها ساقط اولمش اولیجق جیم کسره ایله تلفظ اولنمق افصحدر زیرا نه معناسنه اولان چه مکسوردر * وی * اصلنده او یدر که ضمیر منفصلدر عربیده کی هو کبی جمعی ایشانلدر یاسنی حذف ایدوب اودیرلر وکاه اولور که الفنی حذف ایدوب واوه فتحه حرکه ویررلر وی دیرلر نتکیم بو مقامده واقع اولمشدر * مذاق * مصدر میمی در ذوق طعام معناسنه (معنای بیت) بودر که اکر بو نام یعنی منافق نامی دوزخك اشتقاقی یعنی جهنمدن مأخوذ اولمسایدی پس نیچون انده جهنم ذوقی واردی اولور دیکه منافق دینلن کسه جهنمه کرمش کبی انکله متأذی ومتعذب اولور وآکا غایت آجی کلور بونده اشارت واردر که لفظ منافق کرچه لفظ دوزخدر و جهنمدن وامثالندن مشتق دکلدر ولکن نفاق جهنمك معناسندن مأخوذدر یعنی جهنمك حقایقندن برحقیقتدر زیرا اوصاف نفسدندر نفس ایسه جهنمدن عبارتدر پس نفس جهنمدن عبارت اولمغله نفس اهلی اولان کسه اومقوله نفسه دائر اولان صفت واسمدن متأذی ومضطرب اولور ولکن اصلاح نفس ایدنلر متأذی اولمازلر زیرا اومقوله صفتك انلره تعلقی یوقدر بلکه اکر کندیلرینه منافق دیرلر شدت کوستردکاری توبه یا بندندر ونیجه مصالحه دائردر و بوندن اخذ اولنور که هرنسنه نك حقیقتنك مأخذی واردر پس هر مفرح اولان نسنه دار الفرح اولان جنتدن ومؤلم اولان نسنه دار الترح اولان جهنمدندر وقلب وروح انسان کامل آثار جنتدن اولمغله جنته واصل ونفس وطبیعت آثار غضبدن اولمغله جهنمه داخل اولورلر و بقاع ارض دخی بویله در مثلا مساجد وسائر مزارات شریفه ومواضع لطیفه نورانیتی حسبیله ارض جنته وخلافی اولان امکنه ظلمانیتی حسبیله ارض جهنمه ملحقدر (سؤال اولنورسه که (الاسماء والکنى تنزل من صوب السماء) دیرلر بو اطلاقدن فهم اولنور که اسماء اهل دوزخ دخی سمادن نازل اولور سماء ایسه دوزخك مقابلیدر که برطرف اوج وعلیین وبرطرف جانب حضیض وسجیندر پس بو معنا ذکر اولنان اسماء وکنی نك دوزخدن اشتقاقنی منافیدر (جواب بودر که جانب سمادن نزو تقدیرنه ناظردر زیرا هر نسنه سماده مقدر ولوح محفوظده مکتوبدر خیر اولسون شر اولسون نتکیم

قرآنده کلور (وفی السماء رزقکم وما توعدون) مقصود اکر رزق واکر خلقك وعد اولندقلری ثواب وعقابدر جمله سی سماده مقدر ومکتوبدر دیمکدر مع هذا بعضی نوازلك عینی دخی سمادن نزول ایدر صاعقه وصیحه وسجیل ونار وطوفان وامثالی کبی دیمشلردر که مقعر کرسی تحت الثرایه وارنجه حد جهنمدر وسموات السبع کرسینك تحتنده در پس اسماء اشقیا سمادن نزول اینسه دخی ینه حد جهنمدن نزول ایدر زیرا مسافه اعتبار اولنمدیغی کبی اسمنه دخی اعتبار یوقدر پس اسفلك جمیع شانی فی الحقیقه سفلیدر حتی لوط علیه السلام قومی اوزرینه ارسال اولنان حجارهٔ سجیل دخی ارض سادسه ده محفوظ ونار جهنم ایله مطبوخ اولان احجاردندر که اوزرلرنده اصحابنك اسماسی مکتوب ایدی واحجار جهنمدن خارج اولیجق اوزرلرنده اولان اسما دخی آندن مأخوذ اولدی مع هذا لسان صوفیه ده اسم تعین معناسنه در پس (کل شیٔ یرجع الی اصله) حسبیله دوزخه رجوع ایدرلر *

زشتیٔ آن نام بد از حرف نیست
تلخیٔ آن آب بحر از ظرف نیست

* زشتیٔ آن * بو همزه یه علامت اضافت دیرلر * حرف * لغتده طرف معناسنه در نتکیم حرف الوادی دیرلر وادینك طرفنه وحرف اسم وفعله مقابل جانبنده واقع اولمغله حرف دینلدی تقابلی بودر که اسم وفعل کلامده عمده واقع اولورلر حرف ایسه واقع اولماز واطراف کلمه حروف هجادرلر نتکیم نحوده حروف عاملیه اطراف کلمات دیرلر * ظرف * قاب وعاء کبی توسع واردر معلوم اوله که دریایدی عدددر که بحر روم وبحر صقالیه وبحر قلزم وبحر فارس وبحر صین وبحر هند وبحر جرجاندر و بوندن غیری وجهله دخی تقریر اولنمشدر بوجمله نك اصلی بحر محیط درکه خاکی احاطه ایتمشدر وملکوت نام کتابده کلور که طوفان نوح علیه السلامده عیون ارض منفجر وسمادن دخی باران نازل اولوب صکره ارض کندی عیوننده منفجر اولانی ابتلاع ایدوب سمادن نازل اولان حالی اوزرینه شویله قالدی یریوزنده اولان دریالر اول صودندر بحر محیط بونلرك غیریدر زیرا زمین خلق اولنمزدن اول عرش الله ماء عذب اوزرنده ایدی اول ماء کفندن ارض خلق اولندقده اکسلوب وزمینده کلوب بحر محیط قالدی پس بحر محیط

اول ماء عذبك بقيه سيدر وآب دريانك آجى اولديغنك حكمتى بودركه
تاكه تقادم دهور وازمان ايله منتن اولميه زيرا اكر عذب اولسه عالم
ارض انك رايحهٔ كريهه سندن هلاك اولوردى نظر ايله كه انسانك
كوزى شحمه يعنى ياغ پاره سيدركه دمع ايچنده مستور در دمع ايسه
ماء مالحدر شحم ايسه ملح ايله صيانت اولنور انكيچون دمع مالح اولدى
وبعضيلر ديديلركه طول مكث ايله شمس آنى احراق ايدوب مر وملح
اولمشدر وهواء اجزاء لطيفه سن اجتذاب ايدوب بقيه سى شويله
غليظ قالمشدر * وبعضيلر دخى ديديلركه درياده عروق واردركه ماء
بحرى تغيير ايلر وآنى مر وذعاق قيلور والله اعلم (معناى بيت)
بودركه اونام بدك بدلكى وحركتلكى حرفدن دكلدركه ميم ونون
والف وفاوقافدر مؤمن نامنك نيك اولديغى حروفندن اولمديغى كبى
يعنى بلكه معنا سندن وحقيقتندندر نتكم اول درياصوينك آجيلغى
ظرفندن دكلدر زيرا نه مقوله ظرفه وضع اولنسه ينه آجيدر بلكه دريانك
ذاتندن وحقيقتندندر وبعض طتلو صوكم ظرفندن و يابعضى آجى نسنه
مرورى سببيله اجى اولور اكا اعتبار يوقدر زيرا امر عارض حسبيله در
وانسانك حسن وقبحى وساير امور ذاتيه وعارضيه دخى بو قياس اوزره
وبونده اشارات واردر (اولكسى بودركه رسمه اعتبار يوقدر زيرا جبان
اولان آدمه اسد ديمك لفظ مجرد اولديغى كبى شجيع اولان آدمه دخى
جبان ديمك بويله در وكذلك شجيعك شجاعتى اسمنك تأثيرندن دكلدر
بلكه مسما سنك احكامندندر جبان دخى بوكا قياس اوله (ايكنجسى
بودركه انسانك بدلكى حرف وجوددن دكلدر زيرا فطرت اصليه
اوزرينه مفطوردر بلكه نفسنك خباثت وطبعنك كثافتندندر
والاجسم طبيعى وهيكل انسانى آلات ومركبدر وحرف حقيقتده
شؤنات ذاتيه مرتبه سيدركه انده اصلا تركيب يوقدر يعنى واقع
اولان حال اكرنيك واكر بد اول مرتبه ده جاعلك جعليله دكلدر بلكه
ازلدركه هر كسك ذاتنك حكميدر و بومعنا فطرت اصليه اوزرينه
مفطور اولديغنه منافى دكلدر زيرا بالقوه استعداد باقيدر ولكن فاسدده
صلاح عين ثابته سنك مقتضاسى اولمغله بالفعل ظاهر اولماز انكيچون
خلق اراسنده دخى بركسه يى مدح ايتسه لر مستعد آدمدر ديرلر مع

هذا بعض استعداد بالفعل و بعضى دخى بالقوه در و بعضيلرنى دخى ذم
ايدوب شره مستعد در ديرلر مع هذا جميع شرورانده بالفعل موجود دكلدر
(اوچنجسى علوم فلاسفه وامثالى آب در يايه وقلب كه معدن علمدر
ظرفه بكزر ولكن اول علومك بى اعتبار اولديغى فى نفس الامر
خلاف اولديغندندر يوخسه قلبه مر ورايلديكندن دكلدر اكرچه كه
قلبه مرور له دخى بعض علوم فى الجمله تغير قبول ايدر نتكم بعض آب
شيرينك مجراسنده امور عارضه بو لنمغله اول صو اول امر عارضك
طبعيله تلون ايدر ارباب رسومك اكثرينك علومى بوقبيلدندر فافهم)

حرف ظرف آمد درو معنى چوآب
بحر معنى عنده ام الكتاب

* كتاب * اصلنده الله تعالينك لوح محفوظه يازديغى نسنه دربس
مكتوب معنا سنه اولور صكره اندن برقاج معنى دخى تفرع ايلمشدر قضا
وفرض وجعل كبى * ام الكتاب * لوح محفوظدر كه كتب سماويه نك
اصليدر زيرا ام اصل معنا سنه در نتكم قرآنده كلور (وانه فى ام
الكتاب) ومفرداتده كلوركه جمله علوم لوح محفوظه منسوب واندن
متولددر ومكهٔ مكرميه ام القرى دنلمشدر زيرا ارض كعبه نك التندن
بسط اولندى وفاتحه يه ام الكتاب ديديلر زيرا مبداء كتابدر ولوح
ايكيدربرى لوح تحتانيدر كه نفس كليه ولوح قدر ديرلر وبرى دخى لوح
فوقانيدر كه اكا عقل اول ولوح قضا وام الكتاب وقلم اعلى ديرلر
الله تعالى قلم اعلايى خلق ايلدكده مرتبهٔ ثانيه ذكر اولنان نفس
كليه يى ايجاد ايلديكه لوح محفوظدر پس اولكى ام الكتاب اطلاقى
وايكنجى اضافيدر بوراده ام الكتاب ايله مراد هر نسنه نك اصلى
وحقيقتيدر اندن معنى ايله تعبير ايلدى وانى بحره تشبيه قلدى زيرا
بحرده توسع واحاطه اولديغى كبى بونده دخى واردر زيرا عالم معنى
لطف وقهره متعلق اولان جميع جزئياتى جامع وجملهٔ اضدادى حاويدر
وهر نسنه دن كتاب ايله تعبير اتديكى لوح محفوظده مكتوب و يا مكتوب
اولمق شانندن اولمغله در (معناى بيت) بودركه حرف ظرف كبى
كلديكه معنى انده آب كبيدر يعنى ظرفدن مقصود آب وآبك دخى
تلخ وشيرين اولديغى ذاتى اولديغى كبى حرفدن دخى مقصود معنى

مطلب
فى بحث اللوح

ومعنانك دخی خیروشر اولدیغی اصلی وحقیقیدر زیرا جمیع معانی جزئیه معنای كلی یه منتهی اولور بحار سبعه بحرمحیط اولدیغی كبی پس هرنسنه نك اصلی بحرمعنی قاتنده ٭ وعالم ملكوتده ٭ وبلكه جبروتده ٭ وبلكه لاهوتده‌در پس بحرمعنی مبتداء وعنده ام الكتاب جمله‌سی اكا خبر اولور وبویله دیمك دخی جائزدر كه هرحرفك معناسی مكتوبك اصلیدر یعنی مكتوب اولان حرفك اصلی كندی معناسیدر كه اول حرف ملفوظ اول معنای معقول اوزرینه مبنیدر فرعك اصلی اوزرینه ابتناسی كبی وجائزدر كه ام الكتاب اصلی اوزرینه لوح محفوظ اوله ولكن مقصود مجرد لوح محفوظ بحرمعنی قاتنده‌در دیمكله اخبار دكلدر بلكه هرنسنه لوح محفوظده مكتوب اولوب بوواسطه ایله عالم معنایه استنادینی بیاندر عنده ضمیرینی اللهه ارجاع ایدوب بحرمعنی الله قاتنده ٭ ام الكتابدر دیمه‌نك بوراده چوقلق معناسی یوقدر كما لایخفی علی ارباب الذوق بونده اشارت واردر كه قرآنك علمی ام الكتاب اولان فاتحه وفاتحه‌نك بسمله وبسمله‌نك بایه وبانك نقطه‌یه منتهی اولدیغی كبی جمیع رسوم ومعانی جزئیه‌نك دخی نهایتی معنای كلیه‌در واول معنای كلی جامع الاضداددر انكیچون دیرلر كه لطف وقهرك علتی بردر اگرچه ظاهرده متعدد ومتكثردر وانسانك وجودنده اكا نظیر واردر كه ایكی اللریله بوینی در زیرا ایكی اللری بوینه منتهی اولوب بوینك كلیتنده متحد اولورلر انكیچون دیرلر كه سعادت وشقاوت ایكی قبضه‌در كه هربری نصف وجوددر زیرا وجودده ذكراولنان ایكی قبضه‌دن غیری یوقدر واول ایكی قبضه حقه منتهیدر زیرا آنك ذاتندن ظهور ایتمشدر وجه انتها بودر كه جمیع اسماء آلهیه‌نك مبدائی اسم اعظمدر عارفلر بومبدأه نظر ایلیوب مستریح اولورلر (لمحرره) سرینی بیلمك انك مشكلدر ٭ نه بلورآنی كیم آب وگلدر ٭ كورمدی نوروحدتی آخر ٭ دیده كیم ناظر هبا كلدر ٭ ومعنایی دریایه تشبیه ایتمدن فهم اولنور كه دریایه دخول استین لباسدن تجرد ایلدیكی كبی معنایه وصول استین دخی الفاظ وانك حكمنده اولان رسوم ظاهره‌دن تجرد ایتمك كركدر ومعنادن مراد حقائق كونیه وآلهیه‌در (والله المعین ایاك نعبد وایاك نستعین

بحر تلخ و بحر شیرین درجهان

درمیان شان برزخ لا یبغیان

٭ شیرین ٭ لفظی بالاده شرح اولنمشدر آجی وطتلو دیجك یرده عجم تلخ وشیرین دیر ٭ برزخ ٭ ایكی نسنه نك اراسنده حدوحاجز معناسنه در ووقت موتدن قیامته دك اولان اراِلغه برزخ وعالم مثال دیرلر كه وفات ایده نك روحی اول عالمه داخل اولور وبعضیلر دیمشلردر كه برزخ اصلنده برزه اولوب صكره تغییر اولنمشدر ولكن معربانده یوقدر وقاموسده كلور كه البرزة العقبة من الجبل پس جائزدر كه عربی اولان برزه‌دن تغییر اولنمش اوله ٭ بغی ٭ اصلنده انسان تحری ایتدیكی نسنه ده اقتصاد مرتبه‌سنی تجاوز ایلمك طلب ایتمكدر كرك تجاوز ایلسون كرك ایلسون وقرآنده سوره رحمانده كلور (مرج البحرین یلتقیان) یعنی الله تعالی بحر ملح ایله بحر عذبی ارسال ایلدی متجاور وسطحلری بری برینه متماس اولدیغی حالده شویله كه مرأی عینده ٭ ارالرنده ٭ فصل یوقدر (بینهما برزخ لایبغیان) یعنی اول ایكی دریانك اراسنده قدرت حقدن مانع وحاجز وپرده واردر كه اول سببدن بری برلری اوزرینه تجاوزاق ایلزلر ممازجه وابطال خاصیت ایله بوفقیر بطریق الحج اسكندریه طرفندن دریای شامی كچوب رشید بوغازنه واصل اولدقده كوردمكه نیل مبارك ایله دریا ظاهرا بری برلرینه متصل اولمشلر ولكن حقیقتده محل اتصال مرئی ومشهود وایكسی بری برندن متشخص وممتازدر شویله كه كویا ارالری یول كبیدر اوراده مرج البحرین خاطره كلوب قدرت دیمه‌ٔ حق مطالعه ومعاینه‌دن تأثر وانفعال حاصل وخصوصا مجمع البحرین ده حضرله موسی علیه السلامك قصه‌لری خاطره ورودندن درونه سوز ودرد واصل اولمغله حاضران اولان اخوان واصحابه محله مناسب دعا اولندی (معنای بیت) بودر كه آجی دریا وطتلو دریانك دنیاده ارالرنده برزخ وحائل واردر كه اول سببدن بری بری اوزینه بغی ایتمزلر وبری برلرنه قاریشوب خاصیتلرندن ابطال قلمزلر زیرا ممازجه ایتسه‌لر مزاج خاصلرندن چیقوب عذوبت وملوحتلرنه منوط اولان خواص باطل اولمق لازم كلور مثلا بغدادك دجله‌سی وسائر انهار عظیمه كبی بحره داخل اولوب بحری شق ایدر ونیجه فرسخ بحر اراسنده ٭ جریان ایدر وطعمی متغیر اولمازوشواهد قدرتدن بری دخی بودر كه نهر طبریه‌نك نصفی حار ونصفی بارددر وبری برلرنه قاریشمز بلكه ایكسیدر ٭

حرات و برودتدن طبع خاصی اوز رینه باقیدر و بونلرك غیری دخی
دلائل قدرت چوقدر چشم جانی كحل الجواهر شهودایله مكحل
اولنلره و بلكه ادنی مشاهده‌یه اقتدار بونلره روشندر بونده بحرین ایله
خوف ورجایه اشارت واردر كه مؤمنك قلبنده بری بری اوزرینه غلبه
ایتمز زیرا خبرده كلور (لووزن خوف المؤمن ورجاؤه لاعتدلا) و برزخ
حمایت آلهی وصیانت نامتناهیدر وبردخی بحرتلخ بحرحقایق
ذاتدركه تناولی ممتنعدر وبحرشرین بحر صفاتدر كه عقول وارواح
وقلوب واسرار اندن استفاضه ایدر وبرزخ مشیت وارادتدركه
انكله بحرذات اهلی بحرصفاته رجوع ایتمزو بحرصفات اهلی بحرذاته داخل
اولمز زیرا ابرارومقربیندن هر برینك مقام مخصوصی واردر كه اولكینك
قاب قوسین وایكنجینك اوادنادر و بحرحقایق ذاتك امتناع تناولی كنهی
حسبیله در والا كمل اولیایه اول مرتبه‌دن تجلیات برقیه اكسك اولماز
اكر بالكلیه تناولی ممتنع اولسه برسالك مقام ذاته قدم بصمق لازم
كلوردی و بردخی بحر نفس و بحر روحدر كه ارالرنده برزخ عقل واردر
بحرروحك آبی عالم الطافدن و بحرنفسك آبی عالم قهریاتدندر انكیچون
قوم لوط زیروزبر اولدقلرنده ارضلرنده آیة للعالمین اولمق اوزره برسیاه
رنك صو ظاهر اولدیكه غایت ایله رایحهٔ كریهه‌سی وارایدی ویاخود
بحرروح اخلاق حمیدهٔ ربانیه ایله عذب و بحرنفس اخلاق ذمیمهٔ حیوانیه
ایله اجاجدر وارالرنده قلب برزخدر تاكه روح وصفاتی نفس وانك
صفاتیله مختلط اولمیه و بویله دیمك دخی ممكندركه بحر روح و بحرنفس
ایكیسی مقام وحدتده ملتقی اولورلر ولكن وحدت وكثرت اراسنده
فاصل اولدیغی كبی انلرك ارالرنده دخی حاجز معنوی واردركه نه بالكلیه
روحك حكمی قلبه نزول ونه بالكلیه قلبك اثری روحه عروج ایدر والا
خاصه‌لری باطل اولمق لازم كلور و بوندن بیت مذكورده جهان قیدینك
سری ظاهر اولدی زیرا جهان كثرتدن عبارتدر پس اكرچه كثرته
كوره ایكی نسنه‌نك اراسنده برزخ وتخالف وتغایر واردر ولكن وحدته
كوره بوقدر زیرا عالم وحدتده جمیع اضداد بری برینه ملاقی اولور
شویله كه جنت ونار اهلی بری بریله اتحاد صورتن بولور و بردخی بحر
حدوث و بحرقدم دركه ارالرنده امتناع عزت وحدانیتدن حاجز واردر

شویله كه حدوثله قدم بری بریله مختلط اولمازلر زیرا الله تعالی اماكنده
طول ومواطنده استقراردن منزهدر وعقل اولدن موالید ثلثه‌یه دك
عالم حدوثدر ارواح اولسون اجسام اولسون واولكه (الرحمن علی
العرش استوی) دینلمشدر مقصود الله تعالینك صفت رحمانیتنك
عرش اوزرینده تجلیسنی بیان ویاخود شرع اوزرینه امر تكلیفی مستوی
اولدیغی كبی انك مغلوبی اولان عرش اوزرینه دخی امر ارادینك
استواسنی عبارتدر زیرا حقك امر ارادیسی عرش اوزرنده ظاهر
اولمدقجه قرآنده (یتنزل الامر بینهن) ونظارندن مفهوم اولان تجلیات
وجودیه وجوده كلمز پس عرش وامر ارادی الی یوم القیام وجود
بولان آثارك و بلكه ابدالاباد ظهوره كلن تجلیاتك مبادی ومفاتحیدندر
فافهم جدا وجبل طور وشجرهٔ موسی علیه السلامدن ظاهر اولان تجلی
مقام جمعه ناظر ویامظاهرده اولان تنزلات واسترسالاته دائردر والا
شجرهٔ حادثه‌دندركه اندن حی وقدیم انی انا الله دیه وشجرهٔ وجود انسانی
دخی بویله دریعنی بوشجره كه حادث و باطل مقوله‌سیدر فناء تام ایله
زاهق وذاهب اولوب وجود قدیم تجلی ایتمكله حلاج انا الحق دیمشدر
پس (انا الحق و یاسبحانی ما اعظم شانی و یالیس فی جبتی سوی الله)
دیمك فی الحقیقه لسان حادثك صفتی دكلدر نتكم اثبات حقیقت دخی
وجود حادثه كوره دكلدر كنش پرتوی ایله زمینه منعكس اولمغله زمینه
نزول ایتمك لازم كلمز انجق شوقدر واردر كه زمینك اول نورك انعكاسنه
قابلیتی وسطوحنك مظهریتنه استعدادی اولمغله اوزرینه طلوع
ایتمشدر وصفات الوهیت ایله متصف اولمق ابن آدمك مرتبه‌سیدر
نتكم حدیثده كلور (تخلقوا باخلاق الله) ونیز حدیثده دخی كلور (عنوان
كتاب الله الی اولیائه یوم القیمة من الملك الحی الذی لا یموت الی الملك
الحی الذی لا یموت) پس بورمزه واقف اولدقسه الحاددن
خلاص اولدك واولیاء اللهه طعن ایتمدن قورتلدك * نسأل الله العصمة
من الالحاد * ونرجو منه الارشاد * الی طریق خواص العباد *

وآنكه این هردوزیك اصلی روان
بركذر زین هردو رو تا اصل آن

*انكه *انكاهدن تخفیف اولنمشدر انكاه وانكاهی اول وقت واندن صكره

معنالری نه کلور بوراده مراد ثانیدر نتکم کمال اصفهانی شعرنده کلور * ع *
اول اعوذ انکهی الحمد والضحاست * روان جاری معناسنه در (معنای بیت)
بودرکه اندن صکره یعنی ذکر اولنان ایکی دریانك بری آجی و بری طتلو
وارالرنده برزخ اولدقدن صکره هر ایکیسی بر اصلدن روان وجار بدرسن
ایکیسندن کچ تا اول ایکیسنك اصلنه یوری یعنی انهار اربعه که جنتدن
چیقوب دنیایه روان اولورلر و بحار سبعه که طوفانده سمادن نازل
اولوب روی زمینده قالمشدر هر ایکیسنك اصلی ماء عذبدر ولکن نیجه حکم
ومصالح حسبیله دریا متغیر اولمشدر نتکم بالاده بیان اولندی ودریاد کل
انهار اربعه بیله کندی مشربندن چقمشدر شویله که اکرمرور ایلدیکی
بقاعك مزاجیله متغیر اولمسه عذوبتندن ایچلمزدی پس سن ظاهرده
برینك آجی و برینك طتلو اولدیغنه نظر ایلمه بلکه اصلنده ایکیسنك
دخی طتلو اولدیغنه باق وارادن حجاب کثرتی قالدر تاکه تعدد واختلافدن
قورتلاسن وصویك باشنی بولاسن ونسبت عذوبت وملوحتدن خلاص
اولوب مقام وحدتده قائم اوله سن بونده اشارت وارد که لطف وقهرك
اصلی بر مبدئی واحددر نتکم نسیمی کلامنده کلور * لطف قهرك
علتی معبده واحد درولی * بلدی شیطان بوتوحیدی احددن دوشدی
دور * بونده رمز واردرکه شیطانك ماده سی اولان نار وهواایله آدمك
عنصری اولان خاك وآبك اصلی امر واحددر ولکن اسما وصفاتك
تجلیات مختلفه و ظهورات متنوعه سی حسبیله هر بری بر صورتده
تمثل ایلدی شیطان بو معنادن غافل اولمغله کندنی ناری اولدیغی
جهتدن آدم خاکی اوزرینه عالی طوتوب سجده دن ابا ایلدی مع هذا
حقیقتده ایکیسی دخی جوهر واحددر انکیچون آدمك عناصرنده نار
دخی مندرجدر نتکم اسماسنده مضل اسمی دخی مندمجدر بوسببدندرکه
آدم بواسمك بوزندن شیطانه امداد ایتمدکجه شیطان آنی اضلاله
قادر اولمز پس حقیقتده کندی کندنی اضلال ایتمش اولور و برینه آدم
و برینه شیطان دیمك اعتباریدر (ولولا الاعتبارات لبطلت الحقایق)
الحاصل اکر اجسام واکر ارواحدر کیمی بالواسطه و کیمی دخی بلاواسطه
عالم امر وعین الجمعه مستنددر ظهور حسبیله مختلف دوشمشلردر نتکم
اولاد نفس واحده یه منتسبلردر اکرچه بحسب الصوره اصل ایله
تفاوتلری واردر * قدپاره کیمسی عرعر دیمش کیمی الف * جمله نك مقصودبر

الاروایت مختلف * یعنی تشبیهده تکثر واسماده تعدده باقلمز بلکه مسمانك
وحدتنه نظر اولنور وبو مرتبه مرتبهٔ احدیت دیرلر که جمیع اشیانك وجودی
بونده مستهلکدرکه اصلا نسب حضرت واحدیه اعتبار اولنماز شجره نك
وجودی نواده مستهلك اولدیغی کبی واجسامك اصلی اول جوهردرکه
نظر باری ایله اریوب صو اولمشدر و ارواحك اصلی روح محمدیدر
وایکیسنك دخی اصلی نفس رحمانی ایله واقع اولان تجلیدر و بومقامك
زیاده تفصیله تحملی واردر ولکن ذکر اولنان اجمالك اشارتی عرفایه کافیدر

زر قلب وزر نیکو درعیار
بی محك هرکز ندارد اعتبار

* قلب * بجمز اقچه دیرلر قلب دیدکاری والله اعلم قلبی و باطنی نحاس
اولمغله و یاخود حیله ایله تقلب وتصرف اولنمغله و یاخود ظاهرنی قلب
وصرف ایتسك ایچروده نحاسی ظهوره کلمکله در * عیار * کسرله وتخفیف
ایله وزندر ذهب صحیح العیار دیرلر وزنی صحیح وغشدن خالص اولسه
وفاسد العیار دیرلر خلافی اوزرینه بولنسه وقاموسده کلور عیر الدنانیر
وزنها واحدا بعد واحد ومختارده کلور عار المکاییل والموازین عیارا و لا
تقل عیرا والعیار بالکسر العیار * محك * کسر له وفتحله و تشدید کافله
آلت حك و یا محل حکدر یعنی شول طاش که انکله التون و کومش تجربه
ایدرلر مشهوردر * هرکز * زمانك افرادواجزاسنی احاطه ایچوندر
اوقاتدن هیچ بر وقتده دیمکدر یالکز هر لفظی کل احاطی معناسنه در
کر لفظی الحاق اولنوب معنای مزبورده استعمال اولنمشدر * اعتبار *
برقاچ معنایه کلور اوکت المق وانتقال ایتمك کبی یقال اعتبر فلان ای اتعظ
واعتبر الرجل ای انتقل کما فی الاختری وتاج المصادرده کلورکه اعتبار
عبرت طوتمق وفکرله برنسنه نك اردنجه کتمك ودیمشلردر اعتبار اول
نسنه درکه خارجده وجودی یوقدر بلکه عقلده واردر و دیمشلردرکه
اعتبار اموره نظر ایتمکدر تاکه اول امورك جنسندن شئ آخر معلوم اوله
وبرعبارتله دخی بودرکه اعتبار برنسنه یی نظیرنه رددر بوراده اعتبارله مراد
اعتبار عقلیدر (معنای بیت) بودرکه قلب التونی وایو التونی عیار ووزنده
وخلوصده اوقاتدن بروقتده اعتبار وملاحظهٔ عقل وانتقال باطن
یوزندن بلنمزسن یعنی التونك صحیح العیار وفاسد العیار اولدیغی یالکز اعتبار
عقل ایله بیله مزسن بلکه محك ایله تجربه یه محتاجسین پس بومعرفت

بی محك حاصل اولماز زیرا هر پرده فراست واعتبار عقل جاری دكلدر
ودیوان حافظده كلور * خوش بود كر محك تجربه آمد بمیان * تا سیه
روی شود هر كه دروغش باشد * بونده اشارت واردر كه شریعت ارباب
نظر وطریقت اصحاب دعوی ایچون محك كبیدر پس شریعته مطابق
اولمیان فلاسفه وامثالنه اعتبار یوقدر وكذلك ریا ودعوی اهلنك حالنه
دخی نظر اولنماز مادامكه طریقت ایله عامل اولیه واوز رنده اثر صدق
وخلوص بولنمیه پس بونلر ذكر اولنان محكه محتاجلردر زیرا هر نسنه نك
حقیقتنی علام الغیوب بیلور مكر كیم شواهد ظنیه وامارات ایله معلوم
اوله وبوستانده كلور * بایام تا بر نیاید بسی * نشاید رسیدن بغور كسی *
وكاه اولور كه بر كیمسه نك شواهد یوزندن حقیقتی معلوم ایكن تجربه
دخی اولور تاكه اطمئنان حاصل وغیر یلره دخی معلوم اولوب حالی
غیر یلردن متمیز اوله وبونوعدن مرید ایله مرشد میاننده جاریدر زیرا
مرشد كامل نور فراستله مریدك حالنی كشف ایتمش ایكن تجربه دخی
ایدر تاكه آنی الزام ایلیه وغیر یلرك دخی معلومی اوله (لمحرره)
كیمسه نك حالی لازم می دیمك * آنی اظهار ایدر البته محك *

هر كرا در جان خدا بنهد محك
هر یقین را باز داند او ز شك

*یقین * علمی محكم قلمغه دیرلر شك وشبهه یی نفیله نظر واستدلالا انكیچون
علم قدیم وعلوم ضروریه یقین ایله وصف اولنماز مثلا آسمان فوقده اولدیغن
تیقن ایتدم دینلمز وارباب حقیقت قاتنده معلومی مشاهده دن حاصل
اولان مرتبه در زیرا بعض امور غیبیه یه اولان اعتقاد تشكیك ایله زائل
اولور فاما مشاهده مرتبه سنك یقین واطمئنانده شك وشبهه عارض
اولمیاز شك نقیضین میاننده تردد ایتمكدر شویلكه احدهما آخر اوزرینه
ترجیح بولنمیه (معنای بیت) بودركه هر كیمك جاننده خدای تعالی محك
ونور فراست ویقین قومش ایسه اول كیمسه هر یقینی شكدن بیلور
وتشخیص قیلور وایكیسنك میاننی فرق ایلر اهل الله القاء رحمانی ایله
القاء شیطانی یی فرق ایتدكلری كبی بونده اشارت واردر كه محك صوری
ایله محسوسات تمیز اولدیغی كبی محك معنوی ایله دخی معقولات تشخیص
اولنور ومحسوساتده تفاوت اولدیغی كبی معقولاتده دخی تفاوت واردر

وبونك محكی علم ضروری وعلم كشفیدر كه اهل اللهك صفتیدر والا
نیجه شك اهلی واردر كه شكك یقین دیو ادعا ایدر پس اول كیمسه یقین
نه ایدوكن بیلمز زیرا علم ضروریسی ویا علم كشفیسی یوقدر وبر كیمسه
كندینك حقیقت حالنه مطلع اولمدیغی صورتده غیرك حالنه نیجه مطلع
اولور انكیچون فلاسفه وحكما وسائر انلره ملحق اولان ارباب جدل ونظر
سراب شكده قالوب شراب یقیندن سیراب اولمدقلری جهتدن كلاملری
مضطرب وحاللری مشوشدر بعدذا بعضیلر فطرت اصلیه اوزرینه
ظاهر ونامی اولمغله انلرده اولا واخرا شك وشبهه یوقدر بلكه هر حالده
یقین اهلیدر وبعضیلر دخی ریاضات ومجاهدات وامور عارضه یی ازاله
وصحبت ارباب یقین ایله مرتبهٔ یقینه واصل اولمشلردر نتكم دیمشلردر
* المجاهدات تورث المشاهدات * وبعضیلر دخی بعض احوال عارضه
ایله تغییر فطرت ایلمشلر واهل شبهه اولمشلردر بوسبیدندر كه عقل قاصر
اهلنه غوامض علم كلامی وعلوم حكمیه یی تعلیم ایتمك جائز دكلدر زیرا
اختلاف عقیده یه باعثدر عقیده ایسه اساس دیندر انكیچون اول بابده
متفنن كچنلرك اكثرنده اعمال شریعت ایله تقید یوقدر زیرا عمل صالح
علم نافع اوزرینه مبتنیدر وعلم نافع اولمسه هوای نفسی دافع اولماز نتكم
هدایی افندی قدس سره نظمنده كلور * بكم علم اولیجق نافع كركدر *
هوای نفسی اول دافع كركدر * وبو مقوله ادانی یه كندی حالی مستور
اولیجق اعالینك حالی نیجه منكشف اولور اعالی ایسه بویله دكلدر یعنی
اهل یقین اولان كیمسه كندی وجودنده اولان مراتبه مطلع وخیر وشرنی
ممیز اولدقدن صكره غیریلرك احوالنه دخی اطلاع بولور وغث وسمینلرنی
تمییزه قادر اولور نتكم سماده اولانلر اهل ارضه ناظر وفوقانیلر تحتانیلری
قاهردر وبیت مثنویده ایما واردر كه هر كمال حقك عطاسنه منوط وهر
حال انك زمام اختیارینه مربوطدر ظاهرده ریاضت ومجاهده وصحبت
اسباب مقوله سندندر پس محكی وسائر فیض وكمالی اندن طلب ایتمك
كركدر (لمحرره) اولمسه ابر سمادن فیاض * بولمز اصلا نما كیاه وغیاض *
ورمز واردر كه محك انسانك جاننده اولور نفس وطبیعت وجسدنده
اولماز وجان مراتب قلب وروح وسره شاملدر زیرا قلب روح انسانینك
فرزندی وسر دخی روح انسانینك پدری منزله سندهدر پس بوراده جان

ایله مراد روح حیوانی دکلدر بلکه روح سلطانیدر و بوایکی روح عنوان
کتابده مفصلا شرح و بیان اولنمشدر * فارجع الی هذا المحل فتفطن وانصف

در دهان زنده خاشاکی جهد
آنکه آرامد که بیرونش نهد

خاشاک خاء معجمه ایله چورچوب دیمکدر جهد جهیدندن مضارعدر
جهیدن جیم عربی ایله صیچرامق وقالقمق *بیرون* طشره درکه اندرونک
مقابلیدر ضمیر خاشاکه راجعدر (معنای بیت) بودرکه زنده وحیک
اغزینه برچورچوب صیچرار وداخل اولور اول زنده اول وقتده آرام
ایدر ودکلنور که اول چورچوبی طشره قویه یعنی اغزندن طشره
چقرمدقجه راحت وحضور ایغزنتکم انسانده وحیوانده چوق دفعه
واقع اولور بونده اشارت واردرکه برسالکک دهان جاننه خاشاک ماسوی
داخل اولسه وخار تعلقاتدن برنسنه تعلق ایلسه اکر اول سالک فی الجمله
زنده وبازنده دل اولمق شانندن ایسه اول خاشاکی اخراج وتعلقی قطع
ایتمدکجه حضور ایتمز زیرا ماسوایه تعلقده غم وغصه واردر واول غمی ازاله
ایتمک غمن چکمک آثار حیوانیدندر وماسوانک حقه وارنجه وکثرتک وحدته ایرنجه
مراتبی واردر بالاده اشارت اولنمشدر اکرچه ماسوی حقی مشعر وکثرت دخی
وحدته ناظردر واکرچه مذکوراوزره زنده اولمیوب بلکه زنده لک مقابلی
اولان مرده اولسه مقیداولماز نتکم برمرده جسدک اغزنده چوب اولسه اول
مرده ایدی اول چوبی اغزندن چیقرمغه امکان بولمزز یرا حس وحرکتی
یوقدر بلکه جماددر واکرمرده اولمیوب بلکه خفته اولسه بنه علاج
قابلدر * نتکم شیخ الشیوخ حسن بصری یه سؤال ایدوب دیمشلر که
قلبمز خفته اولدیغندن کلامکز بزه کار وتأثیر ایتمز پس نه چاره ایتمک
کرکدر اولدخی دیمشکه کاشکی خفته اولایدی تحریک ایله بیدار ایتمسنه
امکان واریدی فاما مرده درکه اصلا تحریک ایتمک کار ایتمز حق تعالی
قدرتیله احیا ایلیه پس وای اول کمسه لره که قلبلری مرده ونفسلری
زنده اوله و بوقدر تعلقات ایله حقدن جدا اوله وماسوا ایله آرام ایده لر
زنده دل اولنلر ایسه حقدن غیر ایله آرام ایتمک یوقدر * زیرا
برکسه حقی وجدان ایلسه هر نسنه انک وجدانندهدر و برکسه
حقی فقدان ایلسه هر نسنه آنک وجداننده اولسه دخی حقه بدل اولمغه
صالح دکلدر پس حقی فقدان ایدن جمیع اشیایی دخی فقدان ایدر *

سری بودرکه جمیع اشیا وجمله موجودات اسما وصفاتک مظاهریدر
جمالیه اولسون جلالیه اولسون پس اسما وصفاتک مسمی وموصوفنه
ایرمین کشی اسما وصفاتی دخی فقدان ایلر زیرا یالکز اشیا ومجرد
اسماله تعلقدن فائده یوقدر اول سببدندر که تجلیات وجودیه تجلیات
شهودیه به آیینه درپس اول آیینه یه منعکس اولان تجلیاتی مشاهده یه
قادر اولمیان اعمایه آیینه دن نه فائده وار درنتکم محمدیه ده کلور * ع *
چوکور مز یوسفک یوزن چه حاصل چشم اعمادن *

درهزاران لقمه یک خاشاک خرد
چون درآمد حس زنده پی ببرد

هزاران بورادهتکثیر ایچون کلمشدر *لقمه* ضمله وفتحله اکل وابتلاع
ایچون مهیا اولان نسنه *درآمد* اصلنده ایچرو کلدی دیمکدر صکره مجازا
بری کلدی وحصوله کلدی وظهور بولدی معنالرنده استعمال اولندی
حس برنسنه یی حاسه ایله ادراک ایتمکدر وحواس بشدرکه سمع
وبصر وشم وذوق ولمس در برنسنه سکاقریب اموروایتسه سن آنک حس
وحرکت وصوت خفی سن استماع ایتسک ولکن رؤیت تعلق ایتمسه
اکا حس دیرلر نتکم رسول الله صلی الله علیه وسلم قبل الوحی اسرافیلک
صوتنی حس وادراک ایلر ولکن شخصنی کورمزدی وظن معناسنه
دخی کلور بومعنایه اکثر احساس دیرلر نتکم قرآنده کلور (فلما احس
عیسی منهم الکفر) پی ببرد *ایز ایلدی و یول بولدی وتوسل ایلدی دیمکدر
و بومقوله اثارله منفطن اولانه قائف دیرلر من یعرف الاثار معناسنه
(معنای بیت) بودرکه هزاران لقمه ده یعنی اکل ایچون تهیه واحضار
اولنان نیجه لقمه لرک برنده برجزئی چورچوب حاصل اولسه ووجود بولسه
وظهوره کلسه حی اولان نسنه نک حس وادراکی اکا ایز ایلدی
یعنی حس وادراکی سببیله قنغی لقمه ده چورچوب وار ایسه آنی بولدی
وطشره چیقردی مثلا انسان ویاحیوان اکل اولنان طعامک ویاخود
حبوب ونباتک ایچنده مطعوم ومأکوله مخالف نسنه ادراک ایلسه آنی
ابتلاع ایتمز بلکه لسانی ویاددانی ایله بولوب اخراج ایلر پس
بوصفت حسه موقوف وحس دخی زنده وحی اولمغه منوط اولدی هر محلده که
حس وحیات یوقدر آنده ضار ونافعی تشخیص وتمیز دخی اولماز

وحس وحیات ایکیدر که بری صوری و بری معنوی در پس حس وحیات صوری نیجه مضرك استخراجنه مدار وملایمی غیر ملایمدن فرقه سبب ایسه حس وحیات معنوی دخی بو یله در یعنی برقلب که فی الجمله حی اوله وانده احساس معنوی بوله اول قلبه غدا مرتبه سنده اولان علوم ومعارفك نافع وغیر نافعنی تمییز حاصل اولور ونافعی ابقا ایدوب غیر نافعی سلب ایدر علوم غیر نافعه اودر که کتاب وسنت آنك صحت وحقیقتنه شهادت ایتمیه علوم فلاسفه وامثالی کبی * وبعض علوم رسمیه دخی واردر که تعلمنه ضرورت قو یه یوقدر پس اومقوله لره توغل دخی اسراف عمردندر وبعض معارف دخی واردر که اسماده ویا صفاتنده ویا ذاتنده الحاده دائردر اول دخی ضاردر * زیرا عقیدهٔ اهل سنتدن خارج در متصوفه نك اکثری بو الحاده مبتلا در برنسنه که الهام ربانی ویا القاء ملکی اولمسه خطردن خالی دکلدر زیرا یا خواطر ردیهٔ نفسانیه ویا القاآت فاسدهٔ شیطانیه در پس ظاهری علوم ومعارف کورینور فاما مقبول دکلدر * و بونده براشارت دخی بودر که احیاء قلب واماتهٔ نفس صددنده اولان سالکه لازمدر که غدالرده احتیاط ایلیه وسلوکده ترقی یه مانع اولان شبهاتی ترك ایده بونی تمییزده ایسه زیاده صعوبت واردر که حس انسان سلامت وعقل کمال وفراست تمام اوزرینه کرکدر اشته بو مبتدی حالیدر فاما منتهی اولنلرك اطوار مختلفه سی واردر * محکیدر که بعض کباره طعام احضار اولندقده اکر شبهه لی ایسه پرمغنده طمری حرکت ایدردی پس اول دخی اندن تناول ایتمزدی وبعضیلرینه بعه دبوندا کلوردی * وبعضیلرینه غثیان غلبه ایدردی * وبعضیلرینه حاضر اولان طعام قان کبی کورینوردی وبعضیلرینه سیاه رنك وبعضیلرینه خنزیر صورتنده تشکل ایدردی و بایزید بسطامی قدس سره والده سی بایزیدی حامل ایکن الن حرام طعامه صونمغه قادر اولمزدی ونیجه اولیا واصفیایه دخی بونلرك کبی علامات ظهور ایدردی یا ظاهر وجودلرنده و یاداعیه حسبیله و یا طعامك ذاتنده و یا خارجدن پس شبهات حرام چور چوب مقوله سی کبیدر که سالك آنی کندی غداسی ارا سنده اخراج ایتمك لازمدر تا که صوکنده کدری ظهور ایتمیه زیرا یالکز کندینك تناول ایتدیکی دکل بلکه حملی حالنده

والده سنك اکلندن بله اثناء سلوکده فترات ووقفات ظهور ایتمشدر شبهه لی لبن ارتضاع ایتمك دخی بو یله در پس صبیانی صباوتی حالنده محافظه کرکدر *

حس دنیا نردبان این جهان

حس دینی نردبان آسمان

* نردبان * معروف آلتدر که عربیده سلم ومرقات ودرجه دیرلر ظاهر اولان بودر که نردبان مرکبدر برجزئی نرد درکه بداق معناسنه درو برجزئی دخی باندر که برنوع اغاجدر فدانی ودالری واردر که محبوبلرك قامتلرینی اکا تشبیه ایدرلر پس نردبان دیمك بان اغاجك بداغی دیمك اولور یعنی بان اغاجنك بداغندن مصنوع اولان آلت صکره هر اغاجدنکه غصون بان کبی مستقیم اوله و بلکه طاشدن مصنوع اولانه دخی اطلاق اولندی * حس دین * امر وجدانیدر پس اکا حس اطلاق اولنمق مشاکله طریقیله در اکرچه حواس باطنه دخی دیرلر وحس وخیال ووهم حقیقتده نفسك صفتیدر تتکلم تذکر وتفکر وحفظ وامثالی روحك نعتیدر (معنای بیت) بودر که حس دنیا وادراکی صوری بو جهانك نردبانیدر یعنی عالم ملکك مقاصدینه وصوله وسیله در * زیرا بو حس بولمدقجه وسلامت اوزره اولمدقجه نفع وضر تشخیص اولنماز ومطلوب اولان معنی حصوله کلمز وحس دینی ووجدان باطنی آسمانك نردبانیدر یعنی عالم ملکوتك مطالبنك حصولنه سببدر زیرا حس دنیا بوراده تمشی ایتمز وعالم خلقدن اولان نسنه عالم امره طوغری حرکت ایدوب کتمز بلکه شعوری قاصر وادراکی ناقصدر انکیچون نیجه دنیا عاقللری امور دینده احمقلر ونیچه علوم رسمیه ده عالملر معارف الهیه ده جاهللردر انکیچون تعلیم وارشاده محتاجلردر * بوریا باف اکر بافنده است * نبرد ندش بکارکاه حریر * بعدذا مولانا حضرتلری آسمانی جهانه مقابل ایراد ایتمکدن فهم اولنور که حد دنیا فلك قمرك مقعرندن اعتبار اولنه فاما مشهور اولان بودر که کرسی کریمك مقعرندن معتبردر که سموات سبع حد دنیاده داخلدر زیرا عالم کون وفساددندر تتکم (اذا السماء انشقت) وامثالی اکا دالدر انکیچون جهان مطلق عالم ملك وآسمان مطلق عالم ملکوت معناسنه اخذ اولندی ملکوتدن مراد عالم ملك باطنیدر پس براعتبارله عرش وکرسی باطن ملکدر وبراعتبارله

هر ذره‌نك باطنی وملكوتی انكله قائم اولدیغی سری وروحیدر كه قبضهٔ قدرتنده‌در نتكم قرآنده كلور (فسبحان الذی بیده ملكوت كل شیءٍ) بونده اشارت واردر كه زیرا بانك ذاتنده صلابت وساعدك دخی اعضاسنده قوت ومتانت اولمدقجه مقصده صعود ممكن اولمدیغی كبی حس ظاهر وباطنده دخی صحت وسلامت اولمسه مقصوده وصول حاصل اولمز ولكن بو حسك تصحیح وتقویمندن هركسده عجز ظاهر وبعض مفطور اولنلره كوره صحیح وقویم اولدیغی صورتده دخی مقصوده وجه توسله جهل باهر اولمغله مولانا حضرتلری اصلاح وجود وتحصیل شهودك طرفنه ارشاد ایدوب بیورر * والله الموفق *

﴾ صحت این حس بجوید از طبیب ﴿

﴾ صحت آن حس بجوید از حبیب ﴿

* طبیبك * معناسی بالاده بیان اولندی * حبیب * محبوب معناسنه‌در مراد بالاصاله الله تعالی وبالتبعیه رسول الله صلی الله علیه وسلم وورثهٔ كاملدر زیرا دعوت وارشادده حقك وكلا وخلفاسیدر اكرچه كه فی الجمله صحبت جسمانیه وروحانیه سز من عند الله اخذ ایتمك دخی واردر طریقت اویسیه افرادنده اولدیغی كبی * بعدذا این تأخیر وآن تقدیم اولنمق كرك ایدی ولكن دنیانك قربنه ومعناسنك دنونه وفی الحقیقه دناءتنه بناءً این ایله اشارت اولندی فاعرف (معنی بیت) بودر كه بو حس دنیانك صحت وسلامتی طبیب صوریدن طلب ایدیكز زیرا طبیب جسمانی معالجهٔ صوریه ومباشرت جسمانیه وتربیهٔ جسدانیه ایله صحت مزاج واعتدال وجود وسلامت اعضا ومشاعره سببدر واول حس دینك صحت وعافیتی حكیم الهی وطبیب معنویدن طلب ایدیكز زیرا حكیم ربانی وطبیب روحانی معالجهٔ معنویه ومباشرت روحانیه وتربیهٔ قلبیه ایله تزكیهٔ اخلاق وتصفیهٔ درون واصلاح قوای باطنه باعثدر * وحس دنیا سلامت اوزرینه اولسه جمیع شعور وادراكات دخی قوام اوزرینه اولوب آلاتك حصولیله مقاصدك حصولی دخی وجود پذیر اولدیغی كبی حس دین دخی عافیت اوزرینه اولسه جمیع وجدانیات وروحانیات دخی تمام اوزرینه اولوب اسبابك وجودیله مسببات دخی وجودبولور بونده اشارات واردر (اولكیسی بودر كه حبیب ایله طبیبك میاننده فرق

واردر زیرا حبیب حكیمدر طبیب دكلدر زیرا طبیبده معالجهٔ اعضا وجوارح ملحوظ اولمغله الله تعالی اوزرینه اطلاقی صحیح دكلدر بوندن فهم اولنور كه مرشد كامله حكیم دنلدیكی كبی طبیب دخی دینلور زیرا هم جهت طبی واردر لقمان حكیم كبی انكیچون تسلیك وتربیه وقتنده اغذیهٔ موافقه ایله سالكلرك مزاجلرن تقویم ومشربلرن تصحیح ایدرلر زیرا مزاج اعتدال بولمدقجه سلوك ممكن اولمز انكیچون كیوف اهلنك سلوكنه امكان یوقدر مكر تدریجله طبع اولنه عودت ممكن اوله (المحرره) نه روادر بیه سن بونجه كیوف * طبعی تغییر ایده‌سن یوف سكا یوف * ایكنجیسی رتبهٔ انسانك جامعیتیدر كه ظاهر وباطن وملك وملكوتك اسرارینه مظهر وعلویات وسفلیاتك جمله‌سی اكا مسخردر انكیچون نظام ظاهره وقوام باطنه سببدر یعنی بدنی ایله عالم شهادتی ضبط وروحی ایله عالم غیبی حفظ ایدر وبو وجهله مفردات عالم اختلال وتركیبات بنی آدم انحلالدن خلاص اولور (اوچنجیسی بودر كه كرچه هر مولود فطرت اصلیه اوزرینه تولد ایدر فاما ظاهرده جسمك انحرافنه وباطنده روحك اختلالنه عوارض وعوائق ظهور ایتمكله جسم حركتندن وروح دخی سیردن قالور بوسببدن طبیب وحبیبه مراجعت لازم كلور وطبیب وحبیبك كثرتی رحمتدر زیرا كثرت اسمایه ناظردر پس هركس زخمنه ممكن اولان یردن مرهم وچاره آرر فاعرف جدا (فان الله جامع وكل من الاسماء ناظر الی وجه خاص مشیرا الی الرحمة الواسعة لا یعرفه الا اهل الاختصاص) دردنجیسی بودر كه علماء ظاهر طبیب مقوله‌سیدر كه دینك ظاهرینه خدمت ایدرلر وعلماء باطن حبیب مقوله‌سیدر كه ظاهر وباطنده احبابه تصرفلری واردر زیرا وجوه باطنه‌دن خبردار اولنلر امور ظاهره‌یه دخی جاهل دكللردر وخبرده كلور (ما اتخذ الله من ولی جاهل ولو اتخذه لعلمه) یعنی اول تعلیم ایلیوب اندن صكره ولی اتخاذ ایلر وقرآنده كلور (ذلكما مما علمنی) وینه قرآنده كلور (هل اتبعك علی ان تعلمن مما علمت رشدا) صدق الله العظیم و بلغ رسوله الكریم *

﴾ صحت این حس زمعموری تن ﴿

﴾ صحت آن حس زتخریب بدن ﴿

بعض نسخه‌ده زتخریب یرینه زویرانی دوشمشدر * تخریب * عرف

ناسـده تعمیرك مقابلیدر ولکن فصیحی عمارتدر که خرابك نقیضیـدر زیرا تعمیر عمر ویرمکدر نتکم قرآنده کلور (ومایعمر من معمر) وعمارت حفظ بنادر که معمور لفظی اندن مفعولدر وعمارت تن حیات ایله حاصل اولور * تن * کوده درباش وآل واياق انك مسماسندن خارجدر بدن دخی بویله‌در لکن تن فارسی وبدن عربیدر ومفرداتده کلور که بدن جسددر لکن بدن جثه اعتباریله وجسد اون اعتباریله مقولدر (معنای بیت) بودر که بوجهان حسنك صحتی وعالم ملکه متعلق اولان ادراکك سلامتی تنك معمور اغندن وعالم شهادته ناظر اولان ظاهرك آبادانلغندن یعنی جسمك صحت واعتدال ایله معمور اولماسندندر که طبیب صوری اکاخادمدر واول حس دینك صحتی بدنی تخریب وویران ایتمکدندر یعنی ریاضتله جسدی وطبیعتی ومجاهده ایله نفسی وقواسنی زبون ومغلوب ایلیوب عالم غیبه ناظر اولان قلب وروحی احیا ایتمکدندر که حبیب یعنی حکیم الٰهی اکاخادم درپس قچن تن استیفاء لذات نفسانیه وتمتعات شهوات حیوانیه ایله معمور اولسه قلب وروح اخلاق حمیده وصفات روحانیه ایله تخلق واتصافدن محروم اولوب خراب قالورزیرا ظاهرك کمالی باطنك نقصاننه وباطنك کمالی ظاهرك نقصاننه سببدر انکیچون بوستانده کلور * ندارند تن پروران آکهی * که پرمعده باشد زحکمت تهی * پس تخریب بدن قتل صوری ایله دکلدر نتکم بعض متواجدلر وجد کاذب ایله کندیلرن سطحدن ویاپرمی تفع یردن القاایدوب اهلاك نفس ایدرلر که منهیدر بلکه قتل حکمنده اولان ریاضت ومجاهده ایله‌در انکیچون ریاضت ومجاهده‌یی سیفه وخنجره تشبیه ایتمشلردر زیرا نفس وطبیعتك تعلق کردنن قطع ایدر وشهواتی قانن دوکر حلاج قدس سره ده دعوای معهود صادر اولدقده ویاخود رسول الله صلی الله علیه وسلمه برخصوصده اعتراض صورتنده کلام وجوده کلدکده کفارتیچون وجود دن کذر ایله اشارت اولندی اولدخی ظاهر وجوددن کذره حمل ایدوب آخر مقتول ومصلوب اولدی فاما کرك ایدیکه ناسوتیتی لاهوتیتده افنا ایتمکله عرق دعوایی قطع ایده ومقام بقایه نزول ایله من بعد شطح وطامات بولنمیه وحبیب اللهك لسانی لسان حق اولدیغن فهم ایدوب انك کلامنی کلام حقه حمل ایتمکله اعتراض ایتمیه

زیرا حدیث قدسیده کلور (فاذا احببته کنت سمعه وبصره ولسانه ویده) سؤال اولنورسه که حلاجك کلامی دخی کلام حق دکلیدر (جواب بودرکه محب ایله محبوبك میاننده فرق واردر زیرا محب لسان عشقدن سویلرکه مقتضاسی اثنینیتدر زیرا عشق عالم صفاته ناظر در محبوب ایسه لسان فنادن سویلرکه مقتضاسی فردانیتدر زیرا فناء عالم ذاته ناظر در پس عبدك حقه محب اولماسیله حقك عبده محب اولماسنك ماییننده فاروق واردر الحاصل فناده بقا حاصل اولمدقجه اکملیت مرتبه سی ظهوره کلمز وکمال مطلق وجود بولماز پس بومعنایه ظاهر وباطن بالکلیه خراب اولمق کرکدر زیرا عمارت باطن دخی توحید حقیقی‌یی منافی وفنایی قادحدر ومرتبه ده حس عین شهود در مطلقا فاعرف (لمحرره) منقطع اولمزسه سندن عرق حس * خون سودا دالده قالور محتبس * ظلمت تندن خروج ایت حقیا * اوله کور انوار حقدن مقتبس

راه جان مر جسم راویران کند
بعد ازان ویرانی آبادان کند

بعض نسخه‌ده راه جان یرینه شاه جان دوشمشدر اظهر اولان بودر زیرا راه جانده مضاف محذوف اعتبار اولنوب سالك راه جان دیمکه محتاجدر بوراده جاندن مراد روح انسانیدر حیوانی دکل * مر * لفظی تحسین ایچوندر * جسم * طول وعرض وعمقی اولانه دیرلر وقاموسده کلور که الجسم بالکسر جماعة البدن والاعضاء من الناس وسائر الانواع العظیمة انتهی جسمله شخصك فرقی بودر که جسمی تقطع وتجزیه ایتسه‌لر جسمیتدن چقمز شخص ایسه بویله دکلدر * بعد ازان ویرانی * آن مابعدنه وماقبلنه اشارته صالحدر نتکم تصویر معناده کلور ولکن مابعدنه اشارت اولورسه ویرانی یاء مصدریه وماقبلنه اشارت اولورسه تنکیریه اولوب ادات مفعول تقدیر اولنور ویرانی راکبی (معنای بیت) بودرکه راه جانه وطریق معنایه سالك اولان کمسه ویاخود شاه جان ومتصرف ولایت روح روان اولاندر جان اول جسمی وعالم صورتی ومقتضیاتنی ویران وافنا ایلر اندن اول ویرانلقدن صکره ویران اولان یرنی معمور وآبادان ایلر ویاخود جسمی ویران ایلدکدنصکره ویرانی عمارت

قیلور حاصلی عمارتی خراب اوزرینه بنا ایلر نته کیم بقالم قچه یایلمز دیرلر
وبعض اشیانک عمارتی آخرک خرابلغنه موقوفدر پس آنی ویران ایتمک
خیر محضدر که مقصود بالذات اولان نسنه نک عمارت وآبادانلغنه وسیله در
چونکه جسمک مقتضاسیله تقید ایتمک جانی عالم اطلاقه توجهدن وقلبی
جمال غیبی مشاهده دن مانع وعائقدر پس اول قیدی ازاله ایتمدکجه راه
اطلاق آچلمز واول مانع وپرده مرتفع اولمدقجه روی مقصود سچلمز
نته کیم برخانه نک جمیع جوانبی دیوار اولسه اول خانه پرتو آفتابدن محروم
اولور قچن برقاچ یردن روزنه آچلسه روزنه سی مقداری شعلهٔ آفتابک
انعکاسی سببیله منور اولور واکر بالکلیه سقفی ساقط وجدارنی منهدم
اولسه عین نوردن عبارت اولور بو سببدن دیرلر که خانهٔ وجودی فنا ایله
بالکلیه خراب اولان درویش خراب اولان خانه کبیدر که جمیع جوانبی
روزنه در نته کیم صائب دیوانده کلور *نور خرشید بویرانه فزون می افتد*
بیشتر لطف خدا شامل درویشانست یعنی خراب اولان منزلک جمیع
اجزاسن پرتو خرشید محیط اولدیغی کبی تعینات پرده لرنی خرق ووجودی
مجازی بنالرن ویران ایدنلرک دخی یالکز قلب وروحلری دکل بلکه جمیع
اجزاء بدنیه لری نوره منقلب اولور نته کیم قرآنده کلور (واشرقت الارض
بنور ربها) وینه کلور (الله نور السموات والارض) یعنی ارواح واجسام نور
حقله قائمدر ونور شهود وشعلهٔ تجلی قلب وروحه وارد اولدقده پرتوی
نفس وطبیعت وجسده دخی منعکس وبلکه جمیع عروقه ساری اولوب
محل دم محل نور اولور نته کیم بو نورک قوتی سببیله کمل اولیا وجمیع اصفیانک
قوت شهویه لری غالبدر ونمازله احیاء لیالی ایدنلرک یوزلری منوردر زیرا
سحرکاه عالم غیبده ملاقی اولدقلری یوزک نوریله قلبلری
منور اولمغله وجه ظاهرلرینه دخی نور الٰهی ساری اولوب نورانیت ایله
اتصاف بولور* ع * وللارض من كأس الكرام نصيب* وبونده (ان الملوك
اذا دخلوا قرية افسدوها) سرینه اشارت واردر زیرا تجلیات الٰهیه
قوای جسد وروح حیوانی قوای طبیعیه ونفسانیه نک تعیناتن ازاله
وانیاتن افنا ایلر وبو فناده قیامت کبری قائم اولوب بقاء ذاتیه حشر اولمق
لازم کلور الحاصل وجود مجازی یه قیمین کمسه وجود حقانیدن امیدی قطع
ایلسون زیرا وهم ایله حقیقت بر یرده مجتمع اولماز یعنی اول امور موهومه نک

اعتبارنی رفع ایتمک کرکدر تا که جمال حقیقت ظاهر اوله بو سببدندر که
یالکز ریاضت کفایت ایتمزلکه عشقک وجودی دخی لازمدر زیرا عشق
الٰهی آتشه بکزر آتش ایسه مروراتدیکی یری احراق ایدر عوام ناس
دائما تن پرور اولوب جسمانیتلرن محافظه ایتدکلرندن عالم روح ایله
آشنالقلردن محروم اولمشلردر وآداب طریقت کوزتمین سالکلر دخی بویله در
زیرا سالک حقیقی اودر که خلوص وصدق ارادت قلبنده غالب اولوب
مطلوبه وصول یولنده جمیع وجودیاتنی افنا ایلیه وصوم بو وصولک
اسبابندندر (تجوع ترانی تجرد تصل) اکرچه که تجوع ایله مراد
حقیقتده جانب مطلوبه اولان اشتها واشتیاقدر ولکن فضلات
غدائیه روی جانه حجابدر بو سببدندر که حضرت موسی علیه السلام
تمام اربعینی وصال ایلدی ورسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری
دخی صوم وصال ایدرلردی (لمحرره) *ای کوکل معمور اولام دیرسک
سنی ویران قیل* پرتو نور تجلیدن کوزک حیران قیل* (اللهم زدنی تحیرا فیک

﴿ ای خنک جانی که در عشق مآل ﴾

﴿ ترک کرد او خانمان وملک ومال ﴾

* خنک * بختلو وطالعلو دیمکدر * مآل * مدله مرجع ومصیر ومآب
معناسنه در که الله تعالی در اصلی اولدر قول وزننده اول اصله رجوعدر
نته کیم موئل دیرلر اول موضعه که اکا رجوع ایدرلر والتجا قیلورلر ولکن
مآل اولدندر که ذکر اولندی یقال آل الیه اولا ومآلا رجع وموئل
وءلدندر یعنی واولک تقدیمیله یقال وال الیه یئل والالجاء وال المکان یادر
* خانمان * اوبارق دیمکدر تفصیلی بالاده مرور ایتمشدر * ملک * ضمله ذوی
العقولده وغیرده تصرفه شاملدر وکسرله ذوی العقولک غیریه
مختصدر بو راده مال ملکدن وملک دخی خانماندن اعمدر پس تعمیم
بعد التخصیص قبیلندن اولور (معنای بیت) بودر که ای بختلو وکوکلو
وسعادتلو جان که مآل ومرجع اولان الله تعالینک عشق وشوقنده خانمان
وملک ومالی ترک ایتدی نته کیم ابراهیم بن ادهم قدس سره اول سودایه دوشوب
سلطنت هواسندن کچدی وجمیع مال وملکدن مفارقت ایلدی وخصوصا
اهل وعیالدن منقطع اولدی زیرا بو حقایق امکانیه وحقیت انسان
اول حقایق احکامنه نزول ایتمک حق تعالیدن محض رحمتدر که تجلیات
وجودیه ده تجلیات شهودیه ایله رب الاربابه هدی تحصیل ایدر یعنی

اسماء وصفاتك مراتبنى سير ايدر وينه اصلنه رجوع ايدركه حضرت
احديه وهويت ذاتيه در پس بو عالم ملكه تنزل ايتمك ملك ومال ايله
تقيد ومظاهر ايله ظاهردن احتجاب ايچون دكلدر بلكه تحصيل شهود
ايچوندر وبو شهودى تحصيل ايچون نيجه لر مال وملكى ترك ايتديلر يعنى
علاقاتندن خلاص اولمق ايچون كنديلرنى براقديلر اكرچه كه
فى الحقيقة فرار ايتمك حقدن حقه در ولكن علاقه حجابلردر ووراء
حجابدن معشوقى تماشا ايتمك مشكلدر پس حجابى خرق ايچون اكواندن
نجديلر صكره برمرتبيه واصل اولديلر كه اكوان يوزنده منعكس اولان
نور ظاهرى مطالعيه قادر اولديلر ومن بعد حجابدن نجات بولديلر وفناده
عالم بقاء سر يله متحقق اولوب صورانلرى عوق ايتمدى بلكه نعيم جهان
ايچنده نعيم جنان بولديلر (اللهم اجعلنا منهم) بوندن فهم اولندى بكه
برنسنه يى ترك ايتمك حقيقتده انك حجابندن تخلصدر والا بى مرآت مشاهده
ممكن دكلدر وبو عالمسز تكرى يى بلنور وبو انور ديمك ايو دكلدر
پس انسان نره دن نره يه فرار ايدر يعنى وجوددن صاحب الوجوده
فرار ايدر تاكه صاحب الوجود وجود ذات ايچنده مراتبنى
اكا سير ايتديره ودرجاتنى كوستره وافعال وصفات وذاتى ايله آشنا قله
ولكن تركى دخى ترك ايتمك كركدر زيرا تركك وتجردك دخى براز خندر فاعرف
جدا * وبونده برقاچ وجهله رمز واردر كه برى بودر كه ابو البشر آدم عليه
السلام ارضه هبوطله مأمور اولديغى عتاب ايچون دكل بلكه تشريف
ايچون ايدى نتكم ابن كمال ذاهب اولمشدر وبعض كبار بو معنى ابن كمالك سبب
مغفرتى اوله ديمشلردر زيرا ابن كمال كرچه ارباب حقايقدن دكلدر فاما
كلامى حقيقته مطابق وفهمده مصيبدر وآدمك جنانى ترك ايتديكى
عشقك ثمره سى ايدى اكرچه كه حقيقت عشق دنياده ابتلا يوزندن حصوله
كلدى وبو معنايه اشارت ايدوب حضرت هدايى قدس سره كلماتنده
كلور * طينت آدمده قونمسه ازل سوداى عشق * جنتى بردانه يه
صاتمزدى اول داناى عشق * فاما اولكه محمديه ده كلور * ع * دانه كبى
آدم يدى كر كوهر اولسه باقيم * بوندن مقصود كنديى اساتندن
آدمك علو همتنى بياندر زيرا آدم دخى ارضه هبوط ايدوب سر عشقه
مظهر اولدقده بو سوزى سويلدى زيرا جنتده دانه يه التفاتى لاجل
المصلحه ايدى صكره كوينده التفاتى قالمدى فافهم وبو كلامك بعض

مزاياسنى محمديه اوزرينه اولان شرحمزده مصراع مذكورذيلنده
تفصيل ايتمشوزدر * وبرى دخى بودر كه خانمان وملك ومالى ترك ايتمك
اكر عشق حق اوزرينه مترتب ايسه مقبول والا مردوددر * مثلا اهل
وعيال بلاسندن خلاص ايچون ويا غيرى غرضه بناء ترك ايتمك كبى
زيرا بو مقوله تركك ثمره سى يوقدر زيرا ترك مفيد اودر كه انده باقى يى فانى
اوزرينه اختيار بوله * وبرى دخى بودر كه عشق دل كليت بولمدقچه
بالكليه ترك دخى حاصل اولمز وصاحبى دخى قدر عالى وبخت رفيع
بولماز * وبرى دخى بودر كه مولانا حضرتلرى عشق مآله مضاف قلدى
مآل ايسه بالاعتبار ايكيدر برى مآل مطلقدر كه الله تعالى در * وبرى دخى
مآل مقيددر كه مراتب اسمادر وديمشلردر كه مطلق كامله مصروفدر پس
سالكه واجبدر كه مراتبدن برمرتبه ده قرار ايتميوب رفيع الدرجاته واصل
اوله وحقيقة الحقائقه يول بوله والا سلوك ناقص اهلى اولور مثلا كعبيه
متوجه اولان كمسيه لازمدر كه بلاددن بربلده ده قرار ايتمديكى كبى
مدينه ده دخى قرار ايتميه زيرا مدينه صفات مرتبه سيدر بلكه كعبيه
واصل وحرم اللهه داخل اوله كه ذات مرتبه سيدر كه اصلدر وروى
ارض دخى تحت كعبه دن بسط اولنمغله تراب كعبه جمله نك ترابنه مآل
ومرجعدر پس بوندن صورة ومعنى كعبيه رجوعك سرى معلوم اولدى
ورسول الله صلى الله عليه وسلمك مكه دن مدينيه هجرتى آدم
عليه السلام جنتدن ارضه هبوطى صورتيدر * زيرا كعبه دخى جنت
كبى جوار حقه اشارتدر واول جواردن مفارقت ايتمك عالم اسما
وصفات واثارى سير ومطالعه ايچون ايدى وبو مقصود حاصل اولدقده
سرله جوار حاصل اولدى اكرچه كه جوار صورى دخى واردر
زيرا رسول الله صلى الله عليه وسلم بالآخره مكيه مالك وكعبيه داخل
اولديغى كبى آدم عليه السلام دخى اولاد مؤمنينى ايله جنته داخل اولسه
كركدر تاكه ازل وابد سرى مجتمع اوله وقاب قوسين مرتبه سى اودنايه
ملاقات بوله (فاعرف، فانه رمز شريف (المحرره) فتى دور ودراز در
مقصد * يورى بار وجودى تخفيف ايت * هيچ بر يرده توقف ايتمه
* سير آهسته ايله يوا لكه كت *

کرد ویران خانه بهر کنج زر
وزهمان کنجش کند معمورتر

* کنج * کاف فارسینك فتحیله کنز وخزینه معناسنه‌در بعده بو بیت ماقبلنی تمثیلدر (معنای بیت) بودرکه باقی ایچون فانی یی ترك ایتمك اکا بکزرکه برکمسنه التون خزینه‌سندن اوتوری خانه‌یی ویران ایلدی وهمان اول التون خزینه‌سندن خانه‌یی زیاده معمور ایلر واولکیدن آبادان قیلور یعنی برکمسنه‌نك خانه‌سی التنده التون ودفینه‌سی اولسه کرچه اول کمسه ذکر اولنان دفینه‌یی اخراج ایچون خانه‌سنی ویران ایلر ولکن بوویرانلغك فی الحقیقه اکا ضرری یوقدر زیرا الهکتوردیکی مال ایله خانه‌یی اولکیدن زیاده مستحکم بنا ایلر ومعمور قیلور پس بوخرابلك که آخری عمارت اوله اکا الم یوقدر تك اورتاده مقصود حاصل اولسون بونده فنا وبقا سرنه اشارت واردر نتکم حضرت هدایی قدس سره بیورر * فانی وجودی ترك ایدن * بولمزمی حقانی وجود * یعنی انسانك وجود مجازی وتعینات واحوالی برخانه کبیدر که تحتنده وجود حقانی دفینه‌سی واردر واول وجود حقانیه وصول وجود مجازی‌یی افنا وازاله موقوفدر * پس قچن سالك ریاضات شاقه ومجاهدات قویه آلتیله وجود مجازی بناسنی ویران وناسوتیتی لاهوتیتده افنا ایلسه وجود مجازیدن خبراو اولان وجود حقانی‌یه نائل اولور * زیرا وجود مجازی فانی ووجود حقانی باقیدر نتکم قرآنده کلور (ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها) یعنی سالك عروج حالنده تحلیده جمیع مراتبدن اخذ ایتدیکی امانات لباسندن تجرد ایدروو جودوانك مضافاتندن برشئ‌سی قالمز وبونکله فنافی الله بولور صکره نزول حالنده حین تعقیدده جمله مقاماتدن مجددا لباس بقا ایله تلبس ایدروترك ایتدیکندن خیرلوعوض بولور ومن بعد غناسنه زوال کلمز وعمارتی خراب اولماز شویله که اول معنی انك وجود صوریسنه دخی ساری اولوب روحی بدنندن مفارقت ایتدیکدن صکره بدننه الی یوم القیام انحلال کلمز واعضای وجودی انتشار وانفساح بولمز سائر جانلر نه جفا کوسترمینلر ایسه بوصفادن محروم اولوب ظاهرا وباطنا ویران اولوب قالورلر پس بوندن فهم اولدیکه خانه‌سی تحتنده دفینه اولدیغنه واقف اولمیان کمسه‌نك

خانه‌سی حالی اوزرینه قالوب کندوسی دولت دفینه‌دن محروم اولدیغی کبی وجود مجازی تحتنده وجود حقانی اولدیغنه مطلع اولمیان عامی دخی دولت سر بقادن تهی قالور ولکن اکر فی الجمله بو دولتدن آکاه اولوبده تحصیلنه سعی ایتمزسه عجب خسارت وبونده (الدنیا مزرعة الاخرة) سرنه اشارت واردر بر بزرکر انبردده دانه‌سن صقلیوب مزرعه‌یه پریشان ایتمسه اول دانه‌یی آخر موش وموش اکل ایدوب انکله انتفاع ونعمتدن محروم اولدیغی کبی مالنه ووجودینه بخیل اولانی دخی عاقبت مار ومور بر (لمحرره) دل یسك بیه جسمکی مار * ایله تریاق عشقله تیمار دانه پاش اولمیان کشی بوکون * ای عجب غله‌دن یارن نه اومار * وبونده (کنت کنزا مخفیا) حدیثنده رمز واردر اهل تصوف قاتنده کنز مخفی هویت احدیه‌درکه عالم غیبده مکنونه‌در وجمله باطن اسمی تحتنده اولان باطنلرك باطنیدر یعنی حق وکنز مخفیدر ذات وصفاتك ازدواجی حاصل اولوب خلق خلق ایتدکده خلق ظاهر اولدی یعنی حقه کوره اسم ظاهر صفاته دائر واسم باطن ذاته ناظر اولدی بوندن فهم اولندیکه حق خلقدر نتکم حضرت هدایی قدس سره بیورر * کنز مخفیدن ظهوره کلدی اشیا الاجرم * وظاهر خلق حقدر زیرا لباس صفات ایله تلبس ایلمشدر نتکم شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلری بیورر * انما الکون خیال وهو حق فی الحقیقة * پس بو کنز مخفی سرنی عشقله خراب وفنا تاله ویران اولان بولور چقارر * الخراب وطن الحق * وبوندن ظاهر اولدیکه خلقه ممکن دیمك ظهوری اعتباریله‌در زیرا ظهورنه امکان اولمسه باطن حقده مستهجن اولوب قالوردی ممتنعات کبی (سؤال اولنورسه که حدیث مذکورده مندرج اولان کنت صیغه‌سی نیه مجوولدر زیرا که لالیل ولانهار عالمنه اشارتدر (جواب بودرکه ازله نسبت ایله اخبار ازمنه‌دن برنسنه ایله متصف دکلدر زیرا الله تعالی‌یه نسبتله ماضی ومستقبل وحال یوقدر پس صورت ماضیده اولان صیغه‌لر اخبار محضه مجوولدر یعنی زماندن خالی ومجرددر الحاصل کنت کلمه‌سندن مقصود مجرد کینونت ایله اخباردرکه انده زمان ماضی معتبر دکلدر وبرجواب دخی بودرکه آن وغیر منقسمه کوره‌درکه جمیع آنات وازمنه‌نك ام واصلیدر ولکن فهمی دقیقدر وبعض کبار بوسره رمز

ایدوب بیورر (لاتکن زمانیا ولامکانیا) فاعرف والله الهادی وعلیه التکلان

آب را ببرید وجورا پاك كرد

بعد ازان درجورو ان کرد آب خورد

* ببرید * ماضیدر اولکی باء علامت اشتقاقدر که مشتقات اوائلنه داخل اولور وبو باده اصل اولان مکسور اولقدر ولکن مابعدنك حرکتنه تبعیتله مضموم اوقنور زیرا بریدن ضمله کسمکدر قطع کبی بوراده باء ثانیه اسکان اولنمق ضرورت ایچوندر وقطع عرفیدر که سد ومجراسندن منعه محمولدر * جو * ضمله ارمقدر نهر کبی اصل جویدر * آب خورد * صوایچه جك وصولانجق یردر آبشخورد کبی بوراده مرادصونك کندیدر ذکر محل واراده حال طریقیله خورد کرده تطبیق ایچون خانك ضمه سنی فتحیه اماله ایله تلفظ اولنور (معنای بیت) بودر که صویی کسدی وایرماغی پاك ایلدی اندن صکره ایرماغه صویی جاری قلدی یعنی ایرماغه پاك صو جریان ایتسون دین کمسه ابتدا صویك مجراسنی تطهیر وموانعنی ازاله ایلر بو ایسه برزمان صونك اول مجرادن انقطاعیله وجوده کلور پس بو انقطاعك نتیجه سی اولکیدن خیرلو جریان اولور نتکم خرابه مشرف اولان مسجدی هدم ایتمکد کجه عمارت قبول ایتمز الحاصل بو مقوله خصوصلرده عقلایه روشن بودر که عاقبت اندیش اولمین جهلایه وحمقی نك سوزن استماع ایتمیوب بلدیکی وجه اوزره کارنه مقید اوله تا که نهایتنده طعن وتشنیع ایدنلر شرمسار اولالر نتکم بو فقیر بروسه ده واقع خانه مزك خارجیه سن مسجد جامع قلمغیچون هدم ایتدکده ظاهر بین اولانلر زبان درازلق ایلیوب شویله زیبا بنالری تخریب ایلدی دیدیلر صکره فانی باقی یه مبدل وبنا اولکیدن مکمل اولدیغن کوروب ملزم اولدیلر اشته اهل دنیانك جمیع امور اخرویه ده حاللری بودر * نعوذ بالله تعالی خصوصا اهل سلوك فقرا سنك احوالن انکار ایدرلر یعنی ترك دنیا و عزلت وانقطاع وامثالنده حاللری انلره خوش کلمزبلمزلر که بوفقد انده وجدان و بوعزلتده صحبت وبو انقطاع وفرقتده وصلت واردر پس بو مقوله منکرلر ظاهرده صلوة وصیام وامثالی ایله مقید اولوب مسلم اولمق زعم ایتسلر دخی حاللری تقلید در زیرا اکر ایمانلرنده یقین وحاللرنده تحقیقلری اولایدی نتایجه نظر ایدرلر و کندیلری دخی اهل ترك وتجرید اولورلردی بونده آب ایله

علوم رسمیه وجو ایله قلبه اشارت واردر زیرا قلبی جمیع رسوم دن تخلیه ومحلی تهیئه ایتمدکجه علوم حقیقیه ینابیع وانهساری جریان ایتمز وعلوم رسمیه نك حقیقتنه وصولدن صکره در نتکم امام غزالی رحمه الله بغدادده تدریس رسوم ایدرکن جمیع علومك نتایجنه نظر ایدوب کما ینبغی حقه موصل اولدیغن یقینا بلدکده علم تصوفه طالب اولوب سودای سلوك ایله درسی ترك ایلدی وبرچه زمان سیاحتدن صکره جامع دمشقده مناره بیضاده اون برسنه تخلی ایلدی واوراده علوم حقیقیه تصنیف ایتدی مقصود حاصل اولدقدن صکره بغداده عودت ایدوب کالاول درسه مشغول اولدی وعلمك ذوقنی اندن صکره بولدی بوسبیدن حقنده عظماء طریقتندر دیو شهادت اولنمشدر ویکانه عصر اولان مولانا فنارینك بروسه ده قطب الاقطاب اولان شیخ حامد قدس سره یه ملاقاتندن صکره تصوفانه سوره فاتحه اوزرینه تحریر ایتدیکی تفسیر مشهوردر وبونده اشارت واردر که برسالك برمرشد قپوسنه مراجعت ایتدکده ابتدا قلبندن جمیع رسومی اخراج ایدوب اندن صکره اول قپویه دخول ایتمك کرکدر نتکم بعضیلر حین مراجعتده اولا طهارت شرعیه ایدرلر وثانیا جمیع معلوماتی دادن چیقاررلر وکندیلرن طفل ابجد پایه سنه تنزیل ایدوب حضورمرشده ساده دل واررلرمش زیرا بویله اولمدقجه فیض حاصل اولماز وسلوکندن کسه منفعت بولماز نتکم شیخ سعدی بیورر * ترا کی بود چون چراغ التهاب * که از خود پری همچون قندیل از آب * برزخ وجودن کذر ایتمده زیاده صعوبت اولمغله علماء رسوم ومتمول وبعض کمالات صوریه وملکات جزئیه ایله شهرت یاب اولنلردن سلوك ایتمك نادر واقع اولمشدر علم حقیقت ایسه قلبنده کونینه لمحه نظر اولانه منفتح ومنکشف اولماز الحاصل هست اولان نیست ومملو اولان خالی اولمغه محتاجدر تا که وجود حقانی آثاری ظهور ایلیه وفیض جدید حاصل اوله نتکم حضرت هدایی بیورر * سیب اشلا یجق بیده * اولکی رسم کیده * باقی که ظهور ایده * فانی اریوب اقه *

پوست را بشکافت پیکانرا کشید

پوست تازه بعد ازانش بردمید

* بشكافت * ماضئ متعديدر ياردی معناسنه تانك ضمه‌سی وزن ایچون اشباع اولنماز * پوست تازه * تازه پوستك صفتيدر ولكن تانك كسره‌سی اشباع اولنيوب اختلاس ایتمك كركدر پوست دريدر جلد كبی * دمیدن * اوفورمك واوت بتمك وغيری معناره دخی كلور بوراده مراد تازه‌ات ودری بتوب جسد اولكی كبی ملتئم اولمقدر (معنای بیت) بودركه دری ياردی وات ایچنده اولان دمرنی چكدی وچقاردی اول دريدن صكره تازه دری بتدی و ياره سی اوكلدی يعنی بركسه‌نك جسدنه اوق دمرنی باتسه اول محلی كسكين بچاق ایله ياروب دمرنی ایچرودن چقارمق كركدر زيرا اخراج اولنمسه بدنی فساد قبول ايدوب هلاكنه مؤدی اولور نتكم اكله مرضی ظهور ايدن عضوی قطع ایتمك كركدرناكه ساری اولميه وچونكه اول دمرن اخراج اولنه بدن فساددن خلاص اولوب يرينه تازه‌ات ودری بتر پس بای طريق كان دمرنی اخراج لازمدروبدنك ياردلديغی اصلاح ایچون اولمغله ابتداء مضر انتهاء نافع ایله منجبر اولور وبدن اولكيدن زياده اصلاح بولورمرويدركه امام علی كرم الله وجهه‌نك وقت محاربه‌ده بدننده دمرن قالوب صكره نمازه شروعنده انجذاب الی الله ایله جسددن مأخوذ وبشريتدن منسلخ اولدقده اول محلی ياروب دمرنی چقارررلردی بونده پيكان ایله جراحتدن سبب اولان امور دنيا وعلاقات ماسوادركه قلبه باتمش ودرونه تعلق ایتمشدر پس سالكه لازمدركه اول تعلقی قطع ووجودنی تصحيح ایچون جسدنی رياضتله ياره وسيف مجاهده ایله نفسنی پاره پاره ايليه زيرا رياضت قويه ومجاهدهٔ غالبه ایله اجزاء وجود منحل ومتخلخل اولان موادمتفرق ومنجمد اولان امورذائب اولوب يكيدن صحت وجود حصول وظهوره كلور الحاصل وجود فانی ومجازيی وجود باقی وحقيقی‌يه تبديل ايدن سالك تجارتنده سود ايدر زيرا وجود باقی وحقيقينك بركاتی وجود فانی ومجازيه دخی ساری اولوب بعدالموت عدم انحلالنه سبب اولور نتكم اكسير اعظم نحاسه ساری اولوب ذهب وفضه‌يه استحاله ايدروابدی مرغوب اولمسنه باعث اولور وبو سرياندن صكره تشديد رياضت وتضييق مجاهده‌يه حاجت قالماز اكرچه كه اهل وصول الی وقت الموت پرهيزدن خالی دكلدر پس رياضت امری تمام اولدقده جسد بعض مساعدات ایله

تازه پرورش بولور وصفوت ونورانيتی اولكيدن زياده اولور زيرا اولكی نظارت واطافت غذاء مجازينك وايكنجی غذاء حقيقينك آثاريدر انكيچون پير اولنلرك چهره‌لری جوان كبی وبلكه دخی كوزل كورينور (سؤال اولنورسه كه برغدا نیجه هم مجازی وهم حقيقی اولور (جواب بودركه غدانك حكمی متغذی‌يه تابعدر پس متغذيده احكام روح احكام نفسه غالب اولسه وبلكه نفسدن اثر قالمسه انك غداسی نهايتنده قان صورتنده نور اولور ونورك قاندن قوتی وتأثيری غالبدر انكيچون اهل اللهده كثرت نكاح واردر بروجهله كه حار ومقوی تناول ايدنلرده يوقدر واكر عكس اولوب احكام نفس احكام روح اوزرينه غالب وبلكه روحدن اثر ناپيدا ايسه متغذينك غداسی قانه مبدل اولور قانك ايسه فنا وتغيری سريعدر انكيچون اهل طبيعت اولنلر دائما بدل ما يتحلله محتاجلردر تاكه قوام وجود حاصل اوله ارباب رياضت اراسنده ايسه مدت طويله غدادن مستغنی كمسه‌لر واردر كرك اذواق وحالاتی غدا يرينه عد ایله وكرك منام وانسلاخده واقع اولان اكل وشربی حساب ایله سوز غداء صوری ترك ایتمده‌در وحديثده كلور (المبشرات جزء من اجزاء النبوة) يعنی رسول الله صلی الله عليه وسلم صوم وصال ايدوب منام وانسلاخده تناول ايتدكلری غدائله اكتفا ايتدكلری كبی ورثهٔ كمل دخی اكتفا ايدرلر شويله كه يقظه وبشريته عودتلرنده شبع ورىٔك اثرندن مشاهده ايدرلر وبلكه اغزلرندن رائحهٔ طعام شم اولنور ناقصلرك حالی ايسه بويله دكلدر يعنی انلر طوق ياتوب آچ قالقارلر كرك منامده نسنه تناول ايتسونلر وكرك ايتمسونلر (لمحرره) اوله كور فيض خدادن مملو * طوله انوار ایله عروق قو * اوقدر پرورش بوله جانك * نقدر جسمك اولسه ضعفله مو * والله الهادی

قلعه ويران كرد واز كافر ستد

بعدازان برساختش صد برج وسد

* قلعه * اول حصن متعددركه جبل اوزرنده اوله حصن قلعه‌دن اعمدر زيرا حصن اول موضع حصين ومتينه ديرلركه جوفندن وصول ممكن اولميه كرك طاغ اوزرنده اولسون وكرك اولمسون قلعه اطلاقی الله

اعلام مقلوع اولمق شانندن اولمغه بناءدر نتکم تشریف لباسنه خلعت
دیرلر زیرا بحسب الغالب ظهوردن مخلوعدر * سند * ستادن دن ماضیدر
اخذ ایتدی معناسنه مضارعنده الف ونون زیاده قلنوب ستاند دینلور
* صد برج * صد نکثیرایچوندر برج ضمله اصلنده اکابر واشراف اوتوردیغی
قصره دیرلر صکره حصاره وحصار برجنه اطلاق اولندی ظهورنه بناء
زیرا اصل ترکیده ظهور معناسی واردر محاسن اوزرینه اشتمال ایله بله
قصر ایسه رفعت وحسنی سببیله کوزلره طاهر ومحاسننی مظهردر
وقصوره تشبیها آسمانک اون ایکی برجنه دخی بروج دیدیلر زیرا منازل
سیارات ومقرلو ابتدر * سد * فتحله حاجز ومانع وبند ایتمك یعنی کرلیری
طوتمق بعضیلر فرق ایدوب سد فتحله فعل ناسدن اولاندر نتکم سد اسکندر دیو
فتحله مشتهردر وضمله فعل اللهدن اولاندر (معنای بیت) بودر که قلعه یی
ویران ایلدی وکافردن الدی یعنی اهل حربدن الدقدن صکره آنی تخریب
ایلدی زیرا اومطلق جمع ایچوندر ویاخود زور بازو وضرب دستله قلعه یی
ویران ایلدی تاکه اهل حربدن اخذه ظفر بولدی آندن صکره اول
قلعیه نیجه برج وسد دوزدی واولکیندن معمور وآبادان ایلدی نتکم
سلاطین وملوکك عنوة فتح ایتدکاری قلاع معتبره‌ده مشاهده اولنمش
وبعضیلر دخی اخبار صادقه وصحیحه ایله بلنمشدر مقصود نفس اماره
وقواسی الندن قلعهٔ قلبی آلوب وحصار وجودی فتح ایدوب یکیدن آنی
اخلاق حسنه واوصاف روحانیه ایله تجدید ومقامات عالیه‌دن انده نیجه
برج وقوی ومتین اسملردن نیجه سد وبرزخ احداث ایلدیکن
بیاندر تاکه بوسببله بردخی نفس اماره قلعهٔ مذکوره‌یه یول بولمیه
ومحاصره سنه مجال قالمیه ومقابله هوسنك اولمیه نتکم قرآنده کلور
(ان الذین اتقوا اذا مسهم طائف من الشیطان تذکروا فاذا هم مبصرون)
یعنی شیطان ونفس قلعهٔ قلبك اطرافنده دوراندن خالی دکللردر ولکن
اهل قلب حاضر ومتبصر اولمغله ظفر بولامزلر (سؤال اولنورسه که
شیطان خارجدن اولمغله ظفر بولمق ممکندر فاما نفس اماره نیجه
بولامز مع هذا داخلده‌در (جواب بودرکه شیطان ونفس حقیقتده
بردرکه عالم قهر وجلالدندر ولکن بری آفاقده وبری دخی انفسده اعتبار
اولنور پس شیطان خارجده مابین الکتفین یعنی ایکی یغرن اراسندن

طرف قلبه خرطومنی ادخال ایدوب القاء وسوسه ایدر انکیچون
اول محلده حجامت سنتدر ونفس دخی ایچرودن معین اولور وحقیقتده
نفس شیطاندن اشددر انکیچون شیطانی دخی نفسی اضلال ایلدی
وچونکه تزکیهٔ نفس حاصل اوله شیطان بردخی ظفر بولامز ونفس کرچه
داخل انسانده اعتبار اولنور ولکن حرم قلبدن خارجدر خصوصا فتح قلبدن
صکره بردخی اودائره‌یه دخوله مساغ یوقدر زیرا مقهور ومغلوب ومطروددر
نتکم قرآنده کلور (فلا یقربوا المسجد الحرام بعد عامهم هذا) انکیچون حرمده
مشرك اسکان اولنمق شرعی دکلدر وداخل حرم اولنلر دخی خفیه
داخل اولورلر اکرچه بزم زمانمزده قزلباشه زیاده رخصت واردر
ولکن (بدء الاسلام غریبا وسیعود غریبا) سرنه ناظردر انکیچون
خلافت وولایت مطلقه دن صکره قبیل قیامتده کلن ناس یالکز مرتبهٔ
حیوانده ظاهر اولسه‌لر کرکدر حیوانده ایسه رقلب اولماز بلکه مجرد شهوت
طبیعیه اولور فاعرف جدا * بعدذا مولانا حضرتلری قدس سره مقصود
سابق اوزرینه ابیات اربعه‌ده درت وجهله مثال ایراد ایلدی بری
خانه یی کنج زر ایچون ویران ایلمك وبونی تقدیم ایلدی زیرا کنت
کنزا مقاله سنك سرنه ناظردر وبری دخی آب جوقصه سیدر وبونکله
تشبیه ایلدی زیرا فیض آب فیض وجود صورتیدر نتکم حدیثده کلور
(ثم رش علیهم من فیض نوره) بوفضیله درکه اعیان ثابته علمدن
عینه حرکت ایدوب مقام ارواحده متعین وعالم کونیده متحقق اولدیلر
وبری دخی پوست مثالیدر که جسده اشارتدر وبونکله تثلیث ایلدی
زیرا جسد روحدن مرتبه‌ده وخلقتده متأخردر نتکم (ونفخت فیه
من روحی) اکا دالدر وقلعه تمثیلی ایله ختم ایلدی زیرا انسان یالکز
نشاء طبیعیه ونفس ناطقه جهتیله موافق وسعیددر مخالفت وشقاوت
بومجموعك ازدواجی وامر تکلیفی نك ظهوریله درانکیچون بونکله تربیع
ایلدی تاکه سالك مقام رابعده نفس وطبیعت ایله مجاهده ایدوب
حجاب ظلمانی اولان جسد وعالم ملکدن عالم ارواح وملکوته ترقی ایلیه
وبو عالم حجاب نورانی عالمی اولمغله آنی دخی خرق ایدوب کلدیکی
یوله کیده وعالم جبروت ولاهوته ترقی ایده ومقام وحدتده قرار ایلیه

یعنی بالاده مآل ایله تعبیر اولنان وحدت ذاتیه یه واصل و کنت کنزا
حرمنه داخل اوله ونه وجهله تنزل ایتدیسه اول وجهله ترقی ایده
نتکم قرآنده کلور (فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء والیه ترجعون) یعنی
نیجه ملکوتدن ملکه تنزل ایتدیکز ایسه ملکدن دخی ملکوته اول وجهله
ترقی ایدرسز و بردخی بیت اول عالم ذاته وثانی عالم صفاته وثالث عالم افعاله
ورابع عالم آثاره ناظردر که بونلر مراتب حیوة وعلم واراد ت وقدرتدر
پس نظر دقیق ایله ناظر اولوب جمال مقصودی مشاهده ایتمک کرکدر
(المحرره) تخم ایدك کویاکه کنت کنزده * بتدك ارواح عالمده چون شجر
* عالم جسم ایچره اولدك میوه دار * میوه دن اول تخمی جر ایتدك کینه

كار بیچون را که کیفیت نهد
این که کفتم این ضرورت می دهد

* بیچون * بالاده شرح اولندی موصوفی محذوفدر که الله تعالی در
وصفات غالبه دن اولمق دخی محتملدر * کار بیچون * کلمجك بیتك مضمونیدر
که الله تعالی نك خلق اراسنده (کل یوم هو فی شأن) حسبیله تجلیات
مختلفه وشؤن متنوعه سیدر واکرچه که ماقبلنه تعلقدن دخی خالی
دکلدر زیراماقبلی دخی افعال حقه ناظر درکه عبد بوزندن ظاهردر
(والهمت فی السحر الاعلی ان هذا البیت ابتدء کلام ومن شؤن الله تعالی
ان حضرت مولانا قدس سره انتقل من الاول الی هذا یسر الامر والخلق
الا له الخلق والامر تبارك الله رب العالمین) که * استفهامدر کیفیت چکونکی
ایله تعبیر ایتدکاریدر تفصیلی علم حکمتده وغیریده مبیندر بوراده بیچون
ایله جمع ایلدی زیرا چون دخی واواصلیه ایله نیجه دیمکدر کیف
معناسنه این اداتمفعول محذوفدر این رادیمکدر بعض نسخده این برینه
ازدوشمشدر و بو معنایه این مابعدنه اشارت اولوب حذف ادات اعتبار اولنمق
دخی وجه در * ضرورت * اضطرار معناسنه در اصلنده ضرردن
مشتقدر ضرر اول نازله یه دیرلر که دفعنه چاره اولمیه وضرورتك اقسامی
واردر محلنده مبیندر (معنای بیت) بودر که کنهنه اطلاع اولمیایوب
حقیقتدن استفسار جائز اولمین الله تعالی نك ایشنه کیمدر که کیفت قویه ونه
کونه لکدن خبر ویره وعلتندن سوزسویلیه زیرا کاری علل دن بری
وچکونه لکدن عریدر بوسوز یکه سویلدم یعنی کیمسه انك کارنه کیفت

قویامز دیدم بوسوزی ضرروت وعجز وناچارلق ویردی یعنی فی نفس الامر
مقدور مخلوق المامق حسبیله کیمسه کیفیت ویرمیه قادر دکلدر بلکه اکر
محجوب واکر مکاشف انك ایشنده حیراندر نتکم تفصیلی کلسه کرکدر
و بعض رموز دخی مرور ایتمشدر بونده اشارت واردر که ذات وصفات
وافعال حقدن تقریر وتحریره عدم اقتدار اولمق فی الجمله بیانی منافی
دکلدر بلکه ضرروت دفع ایده جك قدر افاده لازمدر تا که قاصر دخی
الفاظ مجازیه یوزندن فی الجمله معانی حقیقه یه توسل وانتقال ایده لر
و بقدر الامکان حیرتلردن دفعله طریق حقه تردد کیده لر * والله المعین *

که چنین بنماید و که ضد این
جز که حیرانی نباشد کار دین

مطلب في بيان الضد والنقيض

* ضد * کسرله اضداددندر مثل ومخالف معنالرینه کلور بوراده مراد
ثانیدر ومفرداتده کلور که ضدان اول ایکی نسنه درکه برجنسك
تحتنده داخللردر ولکن هر بری اوصاف خاصه ایله آخره مخالفدر
سواد وبیاض وخیر وشر کبی پس جنس واحد تحتنده اولمیانه ضدان
دیمزلر حلاوت وحرکت کبی دیمشلردر که ضدان ونقیضان اراسنده فرق
بودرکه ضدان کرچه وجودده مجتمع اولماز ولکن مرتفع اولمسی
جائزدر سواد وبیاض کبی نقیضان ایسه نه مجتمع ونه مرتفع اولور
موت وحیوة کبی ودیمشلردر ضدان وجودیاندر نقیضینك طرفینی
ایسه بری عدمی وبری وجودیدر وضدان یاذوات وماهیاتدن
ویاصفات واعراضدندر ذوات وماهیات شدت وضعف قبول ایتمز
صفات واعراض ایسه قبول ایدر * حیرانی * ده اولان یا مصدریه
در حیرت برامرده تردد وانك طریقنه مهتدی اولمامقدر وصفنده
حیران وحایر دیرلر بوراده حیرت ممدوحه در نتکم بیت آتی قرینه در
پس دین ایله دخی دین اسلام حقیقی مراد اولنور که انك اهلنه حیران
حقیقی دیرلر (معنای بیت) بودرکه الله بیچون کار بدیع وصنع عجیبنده کاه
شویله که وکاه انك ضد ومخالفنی کوسترر زیرا بروقتده ایکی تجلی اولمدیغی کبی
ایکی تجلی دخی براولماز پس کاردین حیرانلقدن غیری اولماز یعنی دین
واسلام حقیقی اهلی بو تجلیات مختلفه اراسنده حیرت عظماده قالمشدر
انکیچون انبیا وکمل اولیانك حیرتلری سائر افراد امتك حیرتلرینك فوقنده در

زيرا هر كسك حيرتى شهودنه كوره انبيا واوليا بسه شهودده غيريلردن اكملدر پس انلرك حيرتلرى اشددر جملهٔ اسباب حيرتدن بري بودر كه هر كسك حركات وسكناتى قضا و مقتضاى عين ثابته سى اوزره اولوب كندنه مخصوص اولان اسمك طريقنده مستقيم ودينده قويم ايكن انك خلافنه دعوت وارشاد اله مأمور ومكلف اولورلر پس بوخصوصده حيرتده قالورلر بوندن فهم اولور كه انبيا واوليا تجلئ مطلقه حذمت ايمزلر والا كفار وفساق حاللرى اوزينه ترك ايدوب حركتلرنه مغاير وضعله تعرض ايتمك لازم كلور زيرا انلرك حركتلرى دخى تجلياتله دركه مربوبك ربه ارتباطى ايله حاصلدر حقيقى بودركه متصف اولدقلرى احوال وحركاتك خلافيله مقابله ايتمك دخى احوال اعياندن اولمغله امر تكليفى ايله كوستردكلرى كرك اورتاده امر ارادى اولسون وكرك اولماسون الحاصل افعال حق نقش بوقلمون كبيدركه الوان كوستر واول الوانله ناظر اولنلره حيرت كلور نتكم مهر نبوت سطحنده منقش اولان خط قدرت هر وقتده بركونه اوقنوردى زيرا رسول الله صلى الله عليه وسلمه واقع اولان تجلياته تابع ايدى پس تجليات مختلف اولدقجه خط مزبور دخى متنوع اولوردى ومحل واحدده بوكونه امور مختلفه اولمق باعث حيرتدر ونقدر اسماء آلهيه وصفات رحمانيه وار يسه جمله سنك مسمى وموصوفى عين واحده ايكن آثار واحكامله مختلف اولمشلردر كويا برشجرده ميوه هاى كوناكون اولمق كبى زيرا جمله سى اسم اللهك حيطه سنده درمرويدركه هرمس الهرامسه يعنى ادريس عليه السلام برشجره يه آب اكسير ايله پرورش ويروب هرنوعدن تلقيح ايلدى پس اول الوان ايله اكا نظر ايدن متحير اولوردى يعنى حقيقتنه واقف اولسه بله ينه مشاهده سى حيرت ايراث ايدردى وبونده اهل حقيقتك تلويناتنه اشارت واردر زيرا تلوين ايكى نوعدر برى اهل ظاهر تلوينيدر كه تلوين مذمومدر وبرى اهل حقيقتك تلوينى دركه تلوين ممدوحدر وبو تلوين ممدوح كه تمكيندن صكره حاصل اولور ارباب بقانك صفتيدر وبومرتبه نك اهلندن امور عجيبه صادر اولور كه عقلا متحير اولورلر زيرا تجلياته تابع اولمغله احوال متخالف ايله متصف اولورلر بوجهتدن ظاهر بين اولنلر آنلرده ولايت واردر ديمز تلوينات مذكوره خود عين ولايتى غمازدر* فافهم جدا رحمك الله

بالتوفيق (لمحرره) نيجه يوز بيك يوزده عارف كرچه يوز بيك يوز كورر *بر يوزه ناظردر اما صانمه آنى يوز كورر*

نى چنين حيران كه پشتش سوى اوست

بل چنين حيران وغرق ومست دوست

* او* ضمير غائب منفصلدر عربيده هو كبى بورا ده الهه راجعدر* بل* عربيدر كه حرف اضراب وانتقالدر بومقامك تقديرى بل كه چنين حيران كه او غرق ومست دوست ديمكدر ولكن ضرورت ايچون طى اولنمشدر* غرق* غريق معناسنه در يقال غرق كفرح فهو غارق وغرق وغريق من غرقى كما فى القاموس ظاهر اولان بودركه غرقك اصلى غرق دركسرله* مست* حد سكره واران كسه در *دوست* دشمن مقابليدر بوراده مراد الله تعالى در نتكم قرآنده كلور (الله ولى الذين آمنوا) (معناى بيت) بودركه حيران ايله مرادم بوتجلين حيران دكلدر كه انك ارقه سى الله تعالى جانبنه در يعنى حقه ادبار واندن اعراض ايتمشدر زيرا اكر حيرت وترددى اولمسه اقبال ايدر وحقه طوغرى كيدر بلكه بوتجلين حيراندر كه دوست حقيقى اولان الله تعالينك تجليات متنوعه سى سبيله حيراندر نتكم كلور (اللهم زدنى تحيرا فيك) ودرياى فيض وشهود غريق وبادهٔ وصلى ايله مست ومدهوشدر بونده ايكى نوع حيرته اشارت واردر برى مذموم دركه حقدن روكردان اولنلرك حيرتيدر پس بونلره ابتدا تعيين مطلب لازمدر اعلى ايسه الله تعالى در يعنى انك رضاسى واكا تقرب وشهود ذاتيسى درآندن طريق موصلى معرفت كركدركه شريعتدر كه ملازمتدر اندن سبب محصلدر كه مرشددر اندن تحصيل غرضده انكله استعانتى ممكن اولان نسنه لردر ذكر وفكر وغيريلركبى اندن عوائق كه شيطان ونفس وامثاليدر* وكيفيت ازاله سى معرفتدر اشته بوامور خمسه متعين اولدقده حيرت زائل اولور ولكن حقه وصوله دكين ينه بعض تردددن خالى دكلدر نتكم برسالك هنوز طريقده اولسه يا خوفدن خالى اولماز ويا خود اطمئنان بولماز وبرى دخى ممدوحدر كه حقه واصل ودائرهٔ جمعه داخل اولنلرك حاليدر زيرا بو حالده كمل اوليا حيرته دوشرلر نتكم حضرت هدائى قدس سره بيورر* حقله هركيم بلشدى* وادئ حيرته دوشدى* وبو حيرت

اوائل وصلنده اولور نتكم بركسه حضور پادشاهه ابتدا وصولنده
متحير اولور صكره تدريجله انس بولور ولكن بنه حيرتدن خلاص
اولماز زيرا حقك تجليات مختلفه و شؤن متلونه واقضيهٔ متنوعه
سنه باقوب مبهوت اولور اكرچه كه انس دائم اهليدر نتكم ديمشلردر
كه اهل كشفك حقده حيرتی نظارك حيرتندن اشددر * زيرا اصحاب نظر
و فكر اولنلر اكوان مرتبه سنده در نظر و فكر ايسه اكوان مرتبه سن
تجاوز ايتمز اهل كشف ايسه شهود حقيقی ايله اكواندن مرتفع اولمشلر
وشاهد ومشهودی عالم و جوبده بركورمشلردر پس انلرك اختلاف
تجليات ايله اولان حيرتی تعارض دلالات ايله اولان حيرتندن اشد اولور
وكذلك مقام قرب نوافلده كه الله تعالى عبدك سمع و بصر وسائر قواسی
اولور مع هذا عبوديت باقيدر پس قواسنه نظر ايتدك حق وصورتنه
باقسك عبددر ديرسن پس بودخی برمحل حيرتدر و بو حيرت ممدوحه مقامنده
انبيا ايله كمل اوليانك فرقی بودر كه انبيا عليهم السلام حقده نسبتی لايقا
اولان صفاتی اظهاره قادرلردر اوليايه كوره ايسه امكان يوقدر زيرا
انبيا شارعدر اوليا دكلدر بو سببدن مضايقه يه دوشرلر و نفسلرنده
غايت تألم بولورلر زيرا بركمسه بركمالك يوزنی اظهاره آيديه بولمسه
منقبض اولور پس بوصورتده اوليا تكذيب اولنان نبی كبی اولور مؤمنی
آزدر نتكم قرآنده كلور (وماآمن معه الاقليل) بو سببدن اسراری كتم
ايدرلر وانلرده بعض علوم غريبه و حقايق عجيبه اولور كه بو موطنده
اكا اصلا مظهر بولنماز وانلرله آخرته بله انتقال ايدر پس كمل اوليانك
علومنی اظهار ايتدكلری مرتبه يه منحصر قياس ايتمك قصوردر
وكذلك برحالی واردر كه مقام حقيقتده عين واحده اولورلر انكيچون تقرير
وتحريرلرنده بله اختلاف واقع اولمق جرئيدر زيرا ومنبعدن مستفيض
اولورلر كه جميع اسماء وصفاتك كلينه رسائر غافل ومحجوب اولنلر ايسه
بويله دكلدر انكيچون تعارضدن خالی دكللردر وارلرنده ملل ونحل
ومذاهب متنوعه منتشر اولمشدر كه هر بری كندی باعثی حسبيله بر يولی
طوتوب حقك تعين وانبيا ورسلك ارشاد ايلديكی طريقدن ضال
اولمشدر كه حيرت مذمومه نك اثريدر وباعث ديدكلری مخاطبهٔ نفسانيه
دركه مخاطبی اول باعثك مسندی اوديغی اصله داعيدر (نعوذ بالله

من البواعث الفاسدة ومن التجارات الخاسرة الكاسدة) بعدذا سؤال
كلور كه حيرت مذمومه ايله حيرانك پشتی سوی حقه و رويی ماسوايه
اولمقدن فهم اولنور كه حق تعالى عبده حاضر ودائم اكا ناظر اوليه
بو ايسه واقعه مخالفدر نتكم قرآنده كلور (وهومعكم اينما كنتم) الی غير
ذلك من الآيات (جواب بودر كه حقك اكرچه حقيقتده عبده محاذات
تامه ومقابلهٔ صحيحه وكامله سی واردر شمس وقمر بربرينه محاذی
ومقابل اولديغی كبی ولكن كاهيجه ماينته بعض حائل توسط ايدوب
قمره خسوف واقع اولديغی كبی عبده نسبتله دخی حجاب غفلت تخلل
ايدوب ذكر اولنان محاذاتی ادراك وجمال ربی مشاهده يه قادر اولمغله
مدبر كبی اولدی پس ادبار وحجاب عبده كوره در ربه كوره دكلدر
نتكم شيخ سعدی بيورر * دوست نزديكتر ازمن بمنست * وين عجبتر كه
من ازوی دورم * چكنم باكه توان كفت كه او * دركنار من ومن مهجورم

آن يكی را روی اوشد سوی دوست
وآن يكی را روی او خود روی اوست

* يك بر * يكی را بری ديمكدر كه معدوددن عبارتدر * روی * يوزدر
واوك اشباعيله رويك مداولی اولان يوز ارقه مقابلی اولان يوزدر
يعنی لسان فارسيده روی پشت مقابله سنده استعمال اولنور چهره نك
مداولی اولان يوز عضو معروفدر * ديدار * دخی يوزدر ولكن ظهوری
اعتباريله اطلاق اولنور پس اوچنك ميانده فرق ظاهر اولدی * خود *
بوراده اداتدر كه براسمك آخرنه لاحق اولوب حكم مرتبه ده
خصوص حالته دلالت ايدر بعدذا بو بيتك مضمونی التزاما معلوم
اولان نسبه يی تصريح قيلاندر زيرا بيت سابقده خلق اوچ قسم
اولمق فهم اولندی (اولكيسی حيرت مذمومه اهليدر كه انك ارقاسی
سوی حقه در يوزی دكل (ايكنجيسی حيرت ممدوحه اهليدر كه ايكی
قسمدر بر يوزی جانب حقه اولاندر و بر يوزی دخی حق يوزی اولوب
اقبال نسبتدن خلاص اولاندر نتكم فرقلری بيان اولنسه كركدر
(معنای بيت) بودر كه اول برينك يوزی دوست حقيقی اولان الله
تعالى جانبنه اولدی يعنی اكا اقبال ايلدی وحيرت مذمومه دن ناشی
اولان ادباردن قورتلدی واول برينك يوزی ايسه دوستك يوزينك

عینی اولدی یعنی اقبال مرتبه سن تجاوز وطریق نسبتده نهایت رسیده اولوب اقبال اولنان دوستله مقام وحدتده هوهو اولدی معلوم اولا که بو بیتده روی ایله مراد بالکلیه حقه توجه واقبالدر بو خسه عضو مخصوص دکلدر زیرا حق تعالی جهت مخصوصه ده دکلدر که عضو مخصوص ایله اکا اقبال اولنه نتکم قرآنده کلور (فاینما تولوا فثم وجه الله) یعنی عارف بالله ومشاهد لوجه الله هرنه جانبنه یوزیله دونسه وقلبیله توجه قلسه واین دن اینه تقلب ایلسه اوراده جمال وجلالی ایله متجلی اولان ذات احدیه نك نورنی سیرایدر یعنی انك نوری این مخصوصده تجلی یه منحصر دکلدر تجلیء آفتاب کبی ولکن قلب انسان اول نوره زیاده مظهر در نور آفتابه کوره قمر کبی ومصراع اولك مضمونی صفات مرتبه سنده اولان اقبالدر که قاب قوسینك حکمیدر زیرا بومرتبه ده عاشق دخی معشوقه ملاقی اولمامشدر ولکن پرتو جمال ایله سیرایدوب کیدر نتکم بومرتبه اشارت ایدوب سلیمان چلبی مولدنده کلور *ع* کل حبیبم سکا عاشق اولمشم * ومصراع ثانینك مضمونی ذات مرتبه سنده اولان حالت جمعدر که اودنانك مقتضاسیدر زیرا بومرتبه ده عاشق معشوقه ملاقی اولوب سیلك دریایه وصولنده آوازی منقطع اولوب دریا ایله هوهو اولدیغی کبی عاشقك دخی حالی بوکا نظیر اولور وبومرتبه ده عاشقلق محبوبیته تبدل بولور وبومرتبه نك صاحبندن صیت وصدا کلمز زیرا صیت وصدا وعشق وسوز اثنینیتدن ناشیدر انك ایسه وجود مجازی سنك حکمی بالکلیه زائل اولوب وجود حقیقی ظهور ایتمشدر وحدت دیدکاری بودر یوخسه عبد رب اولمق معناسنه دکلدر زیرا عبدك وجودی وجودموهومدر بك وجودی وجود محقق ومعلومدر موهوم ایسه محقق ایله متحد اولمق محالدر وبومحل مزالق اقدامدن اولمغله امام غزالی قدس سره اسماء حسنی شرحنده ابویزید وجنید وحلاجدن قدس الله اسرارهم صادر اولان کلمات وحدتی تأویل ایدوب شرعه تطبیق ایتمشدر ولکن ارباب ظاهره کوره فهمی عسر اولمغله طعن وتشنیعدن خالی اولمازلر محکیدر که ابویزید رضی الله عنه سبحانك دیو حق تنزیه ایتدکده خطاب حق وارد اولدیکه یاابا یزید بنم جنابمده عیبی کوردك که بنی اول عیبدن تنزیه ایدرسن

زیرا تنزیه نقصان شاننددن اولان مخلوقه کوره در ابویزید دخی (لایارب) دیدکده حق تعالی بیوردیکه پس وار کندی نفسکی تنزیه ایله بو جهتدن ابویزید (سبحانی) دیرایدی ولکن بوسره واقف اولمین علماء عصری آنی زندقیه نسبت ایدرلردی بوندن فهم اولنورکه حق تنزیه ایتمك نتکم قرآنده وحدیثده وکلمات کبارده مواضع کثیره ده کلمشدر غافل ومحجوب اولنلرك اوهام خیالاتنی ازاله ایچوندر والا ذات حقده وکذلك صفات وافعالنده کمالدن غیری نسنه متصور دکلدر پس بونده کلمهٔ شهادتده اولان نفیك معناسی دخی متبین اولدی یعنی شرکتی نفی ایتمك توهم مشرکینه کوره در والاحقدن غیری معبود بالحق متصور دکلدر ولکن نفی سابقه کوره (لارسول الامحمد) دنلمدی بلکه (وما محمد الارسول ومحمد رسول الله) دنلدی زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایله فی الحقیقه رسالتده مشترك چوقدر که کذر ایدن انبیا ومرسلین در وذکر اولنان قضیهٔ نفیك برنظیری دخی رسول الله صلی الله علیه وسلمه کوره واقع اولمشدر نتکم قرآنده کلور (فذکر فماانت بنعمة ربك بکاهن ولامجنون) زیرا تذکیر امردن فخر عالم علیه السلامك صدق نبوت وکمال عقلی مفهومدر کهانت وجنونی نفی ایلمك اوهام ناسی ازاله وجواب تشرینی ایله مشرکاری ردو تحقیردر وتقریر مثنویدن متقرر اولورکه محجوب وغافل اولان اهل فقدان ومکاشف اولان اهل وجه ومعاین وواجد اولان اهل عیندر پس اولکیسی فرق وایکنجیسی جمع واوچنجیسی جمع الجمع اهلیدر که نهایة النهایاته واصل وحرم حقیقته داخلدر ومکاشفه اهل جمع دینلمك فی الجمله در * واهل عینه جمع الجمع دیمك دخی بقا اعتباریله در والاابو یزید وامثالی مقام جمعده قالمش وبقایه رد اولنمامشدر انکیچون ابو یزید کاه اولوردیکه فرق کون قدر متصل مقام هیبتده قائم اولوب نمازی ادایه عدم اقتدارندن ناشی الله تعالیدن نمازی تعقل وعبادتی ادا ایده جك قدر غفلت استردی وبو غفلته استتار دیرلر رحمت مقوله سیدر زیرا حجاب رقیقدر وجه آفتاب اوزرنده اولان غیم بیاض ورقیق کبی سائرلرك غفلتی ایسه زحمت مقوله سیدر زای معجمه ایله زیرا حجاب غلیظ وکثیفدر (لمحرره) نیجه بر حقه اولهسن پرده *

بنلكك حائل اوله هر پرده * آچه كور جان كوزينك پرده سنى * واريسه بخت سعادت سرده * قالدى چيك نفس النده آخر كار * اوليا ن بر اوجاقده پرورده * يعنى بر كامل اوجاغنده وياننده .

روى هريك مى نكرمى دار پاس

بو كه كردى نور حذمت روشناس

* يك * اصلنده عددده مستعملدر نتكم سابقده اشارت اولندى بوراده معدود ده مستعمل اولان بكى معناسنه در وجائزدر كه عدد معناسنه دخى اوله * پاس * حفظ معناسنه در نتكم بكجى يه پاسبان ديرلر زيرا محافظه اهليدر * بوكه * رجا معناسنه اسمدر بودكه دن مخففدر نتكم ديوان حافظده كلور * حافظ ازچشمهٔ حكمت بكف آور جامى * بو كه ازلوح دلت نقش جهالت برود * اكثريا مكر لفظنى بوكه يه عطف تفسيرى صورتنده ايرادايدوب بوك ومكر ديرلر نتكم كلور * رفت بربوك ومكر عمر تو سلمان چكنم * كار دنيا همه بربوك مكرمى كردد * (معناى بيت) بودركه ذكر اولنان اوج قسمك هربرينك يوزينه فراست وتجربه ايله نظر ايدوب حفظ ايله وضبط ايت اولا كه واميد واردركه سن بو نظر وحفظله خدمتك يوزندن يوز اكلايجى ومنظور ومحفوظات اولان يوزك نه مقوله يوز اولديغن بليجى وتميز وتشخيص قليجى اولاسن تاكه اهل قفا اولان شيطانى يه اقتدا ايتميوب اهل وجه واهل عين اولان رحمانى يه متابعت قلاسن وجائزدركه خدمت منظور اولان يوز صاحبنه كوره اوله زيرا شريعة وطريقة خدمت وعبوديت معيار حالدركه انكله رحمانى وشيطانى اولان بلنور ومحتملدركه ناظرك صفتى اوله ولكن متعلق معناى اولك غيرى اولور يعنى حقه ويا ارباب سلوكه خدمتك جهتندن واول سيله فراست وبلكه اهل كشف اولوب هر كسى يا علامتدن ويا غيرى وجهله بله سن ومقدارك اكليه سن (بونده بر قاج وجهله اشارت واردر (اوا كسى بودركه انسان آخرك حالنى يا فراست ويا تجربه وامتحان ويا كشفله كشف ايدر زيرا قمرى بعيد نسنه دركه دكه حالله اطلاع قابل دكلدر * نتكم بوستانده كلور * بابام تار نبايد بسى * نشايد رسيدن بغور كسى (ايكنجيسى بودركه نيجه فساد صورتنده اولنلر صلاح حال اوزرنه دركه تفتيش

ايله معلوم اولور نتكم جنيد بغدادى قدس سره يه سلوكنده بر مشكل عارض اولدقده خرسانده بر پيره اشارت اولنوب جنيد دخى پياده برآى يول يوريوب محل مأموره كلدكده اول پيردن سؤال ايلدى او بر خراباتى كسه در فلان خرابه ده ساكن اولور ديو جواب ويرديلر جنيد آنى واروب خرابه ده بولوب كور ديكه اوكنده قدح وياننده ايكى تازه روكسه وار در اول پير جنيدى بك اشارتله ارشاد ايتدكدن صكره بو قدحده اولان صو وبو ايكى تازه رو برادرزاده لريمدر بو حالى خلقدن تستر ايچون اختيار ايتمشمدر ديدى پس بونك صورتى شرعك ظاهرنه بله مخالف دكلدر زيرا ظاهر شرعه مخالف اولان ايچكدن قدحده شراب وحقيقتده اجنبى تازه لرله اختلاطدر زيرا خمردن نهى اولنديغى كبى صحبت احداثدن دخى نهى اولنمشدر اكرچه كه بعض رجال كاسهٔ خمرى اللرنه الدقده عسله منقلب اولور ولكن كل بونى ضعفا حالى در ديمشلردر الحاصل منهيك صورتى دكل حقيقتنده بله بعض رجاله كوره توقف اولنور * محكيدركه بر كسه نك النده حزمهٔ خمر بولنوب حد اولنسون ديدكلرنده امام اعظم حضرتلرى جواب ويروب اول كسه نك ياننده آلت زنا دخى واردر پس نيچون اندن اونورى يا حد ويا رجم اولنمز ديدى پس حكم شرع برنسنه نك فعلى اوزرنه ترتيب ايدر وفعلى صورتنده دخى اشخاص اراسنده فرق واردر مثلا دنيا سرخوشى باده نوش ايلسه عقلى زائل واغزندن خمرك رايحه سى ظاهر اولور پس حد اولنور فاما استحاله يه قادر اولان كسه ده بو معنى بولنمز پس نه وجهله اسانا ويدا جفا اولنور (لمحرره) ايتمه هركز رجال حقه جفا * بولاسن تا كدورت ايچره صفا * عهدنه طورمدى حقك كسه * بنه انديسه عاشق اتدى وفا * (اوچنجيسى بودركه حقيقت اهلى شريعتده اولان خدمتدن بللو در زيرا شريعت حقيقته باب والده ميزاندر پس بر كسه ده وجوه تعبد اولسه حقيقتدن آگاه دكل وبلكه اشق مقوله سيدر زيرا احكام شريعت تجليات حقه آينه واقع اولمشدر نتكم نماز خصوصنده كلور (ارحنا بلال) آينه سز يوز كورمك استين ايسه يوز سزقالور ومجديه ده كلور * شرعنه كوره بولور كيشى حقيقتده طريق * الحاصل امور

شرعیه ایله تقید ایتمین کسه البته حقیقته واصل اولماز نتکم قرآنده کلور (وماخلقت الجن والانس الالیعبدون) ای لیعرفون بونک ایله تفسیر کوره سببی مسبب اوزره اطلاق ایتمک طریق مقبوله ارشاد در یعنی معرفت مقبوله اودر که عبادت شرعیه یوزندن حاصل اوله فلاسفه نک کبی اولمیه وحدیثده کلور (من عمل بما علم ورثه الله تعالی علم مالم یعلم) یعنی علم وراثت معلومات شرعیه ایله عمله موقوفدر وحقیقته وصولدن صکره دخی تشکرا تعبد اولنور نتکم حدیثده کلور (افلا اکون عبدا شکورا) ودیمشلردر که فتح صحیح وکشف صریحک اثری رعایت ادب ومحافظهٔ احکامدر پس هر کیمده بومعنی وجود بولمسه مکر اهلیدر ومعارفی دخی معارف شیطانیه در زمانه مدعیلرینک حالی کبی که نیجه معرفت صورتلو سوزلر سویلیوب نظما ونثرا افتخار ایدرلر بیلمزلر که شعرایه ملحق اولمشلردر (والشعراء یتبعهم الغاوون) دردنجیسی بودر که عوام ناس خواص ناسک حالنی بلمك دکل بلکه کندی مجانسلرینک احوالنه اطلاعدن بله عاجزلردر زیرا فی الحقیقه ادراکاری قاصر اولدیغندن ماعدا فراستلری دخی نادر در واما خواص ناس کندی صدرلرنه مقذوف اولان نور الهی ایله جمله نك حالنی کشف ایدرلر وخواص بومعنایه وقوفی بحسب الغالب خدمت یوزندن بولمشلردی عوامده ایسه بویله خدمت یوقدر خدمتلری دخی مجانسلرنه در که اصلا ترقیسی یوقدر (خدمة الملوك نصف السلوك) دیدکاری بعض آداب ظاهره یه کوره در انکیچون خدمت ملوکه اضافت قلدی زیرا هرشریفه خدمتدن ادب مقبول حاصل اولمز خصوصا بو اعصارك احوالنده زیاده اختلال وارد ر زیرا رسم اول اوزرنه ادب کیابد ر ایلیوب تارك آدابه غضب * چقدی کندی جهاندن اهل ادب * (بشنجیسی بودر که عیوب ناسدن تفتیش و احوال خفیه دن تنقیر ایتمك جائز دکلدر نتکم قرآنده کلور (ولاتجسسوا) مکر که امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایچون والی ولایت خلقك احوالنی تفحص ایلیه وبوسره بناء حدیثده کلور (اللهم استرعوراتنا وآمن روعاتنا) پس برنسنه که صفت حقدر که ستاربدر خلق اول خلق ایله تخلق ایتمك لازمدر نتکم حدیثده کلور (تخلقوا باخلاق الله) وبنه حدیثده کلور

(لایبلغنی احد من اصحابی عن احد شیئا فانی احب ان اخرج الیکم وانا سلیم الصدر) یعنی عیوب ناسی تفتیش وآنی آخره تبلیغ ایتمك سلامت صدری منافیدر سلامت صدر اولمدیجه ایسه اخوت بقا بولمز نتکم حدیثده کلور (وکونوا فی الله اخوانا) پس عیوب ناسی بلمه ده فائده یوق و بلکه ضرری چوقدر از جمله آخره تبلیغ ایله حاصل اولان تغیر دروندر فاما اعمی اولان کسه موضع قدمن عصا ایله مقدم یوقلق کرکدر تا که چقوره دوشمیه بناء علی هذا انسانك بصیر اولانی دخی اعمی حکمنده در پس سالك راه حق اولمق استین کسه نقدر بی بصیرت ایسه باری اعمی قدر تفقد اهلی اولمق کرکدر تا که خیروشری تمییز ونسلیکه قادر اولانی اولیا ندن تشخیص ایلیه واقتدا ایده یکی (اولئك آبائی فجئنی بمثلهم) قبیلندن اوله وتسلیکه قادر اولمیان ایکی نوعدر بری هنوز وسط طریقده در اکرچه اهل تقلیدك محققیدر وبرینك اصلا سلوکی یوقدر که مدعی مجرد ومرائی محض وناقص مطلقدر پس نوع اوله اقتدا صحیح اولمیجق نوع ثانی یه نیجه صحیح اولور وقرآنده کلور (فبهداهم اقتده) یعنی اقتدا هدای انبیایه وهدای ورثهٔ انبیایه کرکدر که بونلر تجلی علمیدن صکره تجلی عینی یه مظهر اولمشلر ونیجه لردخی تجلی حق مقامنده قطبیت عظمی بولمشلر الحاصل سلوك امر صعب اولمغله انك اهلنی تحصیل ایچون خلقی تفتیش ایدوب صحیح وسقیمن بلمك لابأسدر زیرا غرض صحیحه مبنیدر (لمحرره) نیجه بکزر ایسه انسانه صنم * کاه اولور بر کرینور کرك وغنم *

چون بسی ابلیس آدم روی هست
پس بهر دستی نشاید داد دست

* چون * تعلیل ایچوندر واوی بی اشباعدر * بسی * نیجه نیجه دیمکدر یا نسبت ایچون اولدیغی دقایقده مصرحدر * ابلیس آدم روی * وصف ترکیبیدر آدم یوزلی ابلیس دیمکدر یعنی انسان صورتنده شیطان ابلیس اسم اعجمی در عربی دکلدر زیرا عربی اولسه منصرف اولوردی و بعضلر عربیدر ابلیس بلس دن مشتقدر دیمشلردر تحیر ویأس معناسنه کویا که رحمت حقدن ابلاس ایلدی یعنی مأیوس ونا امید اولدی پس ابلیس وشیطان بعد اللعن وعزازیل قبل اللعن اسمانندر معربات

چو البق ده کلور که والقول هو الاول یعنی اسم اعجمی اولدیغی معتمددر
عجبدر که قاموسده عربیتی اعجمیتی اوزرنه تقدیم اولنمشدر ومفرداتده
دخی مسطوردر که ابلاس شدت یأسدن معترض اولان حزندر ابلیس
اندن مشتقدر وبلاس که اسکی وکهنه نسنه دیرلر فارس معربدر
شاید مضارعدر شایستن دن مشتقدر یرامق معناسنه *داد* بوراده
مصدر معناسنه‌در یعنی دادن (معنای بیت) بودر که چونکه چوق آدم
یوزلی وانسان صورتلی ابلیس وشیطان واردر پس هر براله ال ویرمك
یرامز ولایق وسزا اولماز بلکه امتناع واجتناب لازمدر حاصلی
بودر که نیجه صورتده آدم واردر که سیرتنه نظر اولنسه ابلیس کبیدر
پس هر کسه تسلیم اولوب مثابعتده مساعده ومبایعتده موافقت جائز
دکلدر زیرا بلکه اقتدا وانقیاده صالح اولمیه پس بوندن فهم اولندیکه
نشاید جائز نباشد معناسنه محوادر بعد ذا بو بیتده ایکی وجهله
اشارت واردر (اولکیسی بودر که ابلیس قبل اللعن عمل جهتندن
ملك صورتنده ایدی اکرچه که اصلنده جنی ایدی نتکیم قرآنده کلور
(کان من الجن) وعملده مشاکلهٔ ملکیه‌سی اولمغله ملائکه‌دن استثناسی
صحیح اولدی نتکیم قرآنده کلور (فسجدوا الا ابلیس) پس بنی آدم
اراسنده دخی نیجه صورت بوزندن آدم واردر که سیرت جهتندن آدمه
مخالفدر بلکه شیطان کبی ضال ومضلدر اعتبارایسه صفت غالبه‌یه‌در
صورت ظاهره‌یه دکلدر انکیچون آخرته عالم صفت دیدیلر زیرا
هر کس صفت غالبه سنه کوره محشور اولور مثلا برکسه‌نك نهادنده
اکل حرامه حرص غالب اولسه صورت خنزیرده حشر اولنور
دنیاده آدم صورتنده اولدیغنه نظر اولنمز زیرا دنیاده دخی معناده
صورت خنزیرده ایدی پس آخرتده ظاهر اولان دنیاده که سریره‌سی
وصورت باطنه‌سیدر نتکیم قرآنده کلور (یوم تبلی السرائر) وبرکسه که
سیرت حسبیله شیطانه مشارك اوله ضال ومضل اولور پس او مقوله‌یه
اقتدا شیطانه اقتدا کبیدر شیطانه مطاوعت ومتابعت ایسه منهیدر
زیرا دشمن قدیمدر وعاقل اولان دشمنه اتباع ایتمز زیرا عاقبتی ندامت
وتهلکه‌یه وقوعدر نتکیم ابو البشر آدم علیه السلامه واقع
اولدی ایکنجیسی مبایعتدر زیرا ال ایله معاقده مبایعه ومعاقده ده
واقع اولور نتکیم بیعة الرضوانه اشارت ایدوب تنزیلده کلور (ان الذین

یبایعونك انما یبایعون الله ید الله فوق ایدیهم) پس سالك حق اولان
کسه وارث نبی اولانك الن طوته وانکله عقد بیعت ایلیه واکا تسلیم اولا که
مبایعته صالح وارشاده قادر وبرزخده عارف وهر طورده مفسده
ومصلحتده واقفدر یوخسه مدعی وکذاب ومرائی اولانه بیعت
ایچون ال اوزاتمیه زیرا عدم نفعندن غیری مضرت عظیمه‌سی دخی
واردر نتکیم زمانه‌مزده بی شعورلردن مشاهددر که غول مثال اولنلره اتباعله
طریق سداددن چقرلر وبوستانده کلور * کرت عقل یارست از ننان رمی *
* که دیونده در صورت آدمی * نه مردم همان استخواننده وپوست *
* نه هر صورتی جان معنی درست * وحضرت هدایی بیورر * اکر
بولد کسه بر اهل کمالی * یولنده خدمت ایت قو مکر وآلی * والا دکه
برلافه اینانمه * قوری دعوا ایله ایش بتدی صانمه * که زیرا اهل لافك
کثرتی وار * دریغا اهل حقك قلتی وار * معارفدن دم اورر بعض
اشخاص * کچنور باده نوش مجلس خاص * ولی نفسی آنك ثعبانه بکزر *
طاشی آدم ایچی قپلانه بکزر * ومولانا جامی قدس سره بیورر * ع * از طبع
دیو خاصیت آدمی مجوی * وکلمات خواجه حافظده کلور * ع * درراه
عشق وسوسهٔ اهرمن بسیست *

زانکه صیاد آورد بانك صفیر
تافریبد مرغ را آن مرغ کیر

صیاد صید بالاده مرور ایتمشدر که ممتنع اولان حیواناتدن مظفور به
اولانی صید ومتناوله تناوله صیاد دیرلر *صفیر* فتحله اصواتدندر که صقلق
دیدکلری آوازدر وقوش آوازنه دخی دیرلر صقلق ویرمکه شیفلیدن دیرلر
شین معجمه‌نك کسریله ومفرداتده کلور که صوته صفیر دیرلر مسموعی حکایه
طریقیله برچناق بوش اولوب اندن صفیر اشیدلسه صفر الاناء دیرلر خلوندن
اوتوری صکره هر خالی اولان نسنه‌ده مستعمل اولدی کرك اناء وکرك غیری
مرغ کیر وصف ترکیبیدر قوش طوتیجی واولاییجی معناسنه (معنای بیت)
بودر که اندن اوتوری هر کسه متابعت وهر صیت وصدایه کوش طوتمق
جائز دکلدر که صیاد یعنی آوجی وشکارجی صقلق آوازی کتورر یعنی صقلق
ویروب رفع صوت ایدر تاکه اول قوش آولاییجی قوشی الدایه وحیله
ایله آله کتوره (مقصود بودر که صید ایده جکی قوش هرنه جنسدن

ایسه انك آوازه كوره صقلق ویرر و بو طریق ایله هوادن آنی استنزال ایدوب دامه كتورر (نتكم طوغان شكار ایدن طاغده اشجار اراسنده دام قوروب واول دامك اورتاسنده برزنده كوكرجین قویوب طوغان صفیری كبی صفیر ایدر طوغان دخی كندی جنسنك آوازی صانوب اول محله كلدكده كوكرجنی كوروب هجوم ایدر ودامه طولاشوب اله كلور وعلی هذا بعدذا صیاد مطلقدر ولكن صیدی قوش جنسندن بانك صفیر ایله اله كیرمك شاننده اولان شكار نوعی اولمغله اندن مرغ كیر ایله تعبیر ایلدی * بونده مقلدی صیاده وتقلید له اولان دعوتی صفیره وخالی الذهن اولان مردی مرغه تشبیه واردر زیرا مقلد دخی صیاد كبی حیله كار ودعوته متعلق اولان كلماتی دخی صفیر كبی تقلید ومرد دخی مرغ كبی خالی وآزاده در وانسان سیر وسلوكله حضیض ناسوتدن اوج لاهوته حركت ایتمه ده قوش كبیدر نتكیم خواجه حافظ كلماتنده كلور *بال بكشا وصفیر از شجر طوبی زن* حیف باشد چوتومرغی كه اسیر قفسی * حقیقتی بودركه انسانك عالم علوه حركتی روحیله درروحده ایسه قوش كبی خفت واردر زیرا ثقلت وكثافت جسمك لوازمندندركه خاكی در وبعضیلرنه تلطیف اجسام ایتمكله جسم ایله حركت دخی میسر اولمشدر ادریسه وعیسایه ولیلهٔ معراجده رسول اللهه علیهم السلام واقع اولدیغی كبی وبدنك لطافتی روحك لطافتندندركه سریان حسبیله حاصل اولور روحك لطافتی دخی تجلیٔ حقله در اگرچه بعض اسباب ظاهره نك دخی دخلی واردر مثلا یكرمی اوتوز ییل دوام ذكر ایله دم محترق اولوب حظ شیطان وغمز ابلیس اولان علقه اریوب قیٔ ایله زائل اولور وبدن خفت ونشاط تازه بولور ومن بعد جسدور وحده اثر كثافت قالماز انكیچون بومعنانك حصولندن صكره عبادات بابنده تعب قالمیوب عادات كبی آسان اولور فاما انده كه بو معنی حاصل اولمایوب دم منجمد ی ذوبان قبول ایتمیه مقام مجاهده ده قالور و بو عبارت ایله دخی تصویر ایتمك اولوركه عنصر مطلقه بو صور مخصوصه ایله تشخص ایتزدن اول نفس كلیه مرتبه سنده قربی حسبیله لطافت ایله متصف ایدی صكره عالم طبیعته نزول ایدوب ماده ایله تقیدنده متكاثف اولدی

پس چون ریاضت ومجاهده استعمالی ایله عالم علوی یه صعود حاصل اولسه نفس كلیه یه قربی قدر وصف اولی اولان لطافت ظهور ایدوب جسد دخی عناصرك لطافتیله تلطف ایدر رسول الله صلی الله علیه وسلمك بطنلرنه حجر وضع اتدكلری بو لطافتی اشعار ایدر فاعرف (المحرره) اولسه آدمه عناصر بار * مرغ وش حقه اوچاردی هربار *

بشنود آن مرغ بانك جنس خویش

ازهوی آید بیابد دام ونیش

هوا اصلنده مدله هواءدر ایله كوك اراسی معناسنه عرب بر عبارتله دخی جودیر نتكم قرآنده كلور (فی جو السماء) واخوان صفاده تعریف ایدوب دیمشدركه الهواء جسم لیطف خفیف سیال شفاف سریع الحركة الی الجهات الست فوق وتحت وشرق وغرب وجنوب وشمال یعنی هوا عناصر اربعه دندركه محلی مابین السماء والارض درزیرا كرهٔ نارك تحتنده هواء وهوانك تحتنده ماء ومانك تحتنده ترابدر *یابد* مضارع در مصدر یافتن در بولمق معناسنه مضارعنده فایایه قلب اولنور امابعض متأخرین آنی بایدندن اخذ ایدر *نیش* حیوانات اكنه سی ودكن ونیشتر نتكم بالاده مفصلا بیان اولنمشدر (معنای بیت) بودركه اول مرغ اول صفیرزن ومرغگیردن كندی جنس آوازنی یعنی كندی جنسی آوازینه مشابه آواز اشیدوب هوادن كلور ونزول ایدر ولكن جنسی بولماز بلكه انك یرینه طوزاق وجراحت وهلاكنه سبب نسنه بولور پس اول قوش بویله هرآوازه قواق طوتمغله هلاك اولدیغی كبی خالی الذهن اولان دخی مقلد ومدعینك دعوتنی استماعله هلاك اولور وبلكه بونك هلاكی انك هلاكندن اشددر زیرا انك هلاكی جسمنده وبونك جاننده در وجان فطرت اصلیه اوزرینه عدم جریانله هلاك اولسه جسمك فائده سی قالماز بلكه عدم حكمنده اولور فاما جسم هلاك اولسه ینه جانه برجسم بولنور نتكم یوم بعثده اجزاء اصلیه اوزرینه اعاده اولنسه كركدر وجسمك هلاكی دخی دینك هلاكنه ساری اولماز وبلكه نیجه جسمله هالك اولانلر واردركه روحله حی درشهداء وامثالی كبی بس هر صدایه قواق طوتمق جائز دكلدر نتكم مولانا جامی بیورر *بلاف ناخلفان زمانه غره مشو* مرو چو سامری ازره به بانك كوساله* وتبدیل فطرت وافساد عقائده سبب اولنلرك قباحتده حالی زناكار اولنلردن بتردر زیرا زناده اهلاك ولد اولدیغی كبی بونده دخی اهلاك جان واردركه اندن

بزردر پس انسان هر آوازه قولق طوتمقدن ایسه اصم اولمق یکدر زیرا
اصم اولدیغی حالده طریق سماعدن انتفاعدن محروم اولورسه ده باری
اهل تقلید وارباب ریا ودعوانك مقالات باطله سندن خلاص اولور وبونده
اشارت واردر كه سالك پرعشق وبال همتله عالم اصله صعودده ایكن گاه
اولور كه نفس وشیطان یوزندن صورت حقده كلام صادر اولوب آنی
اصغا ایله هوای سلوكدن تنزل واقع اولور ونیچه لری بو جهتدن
ارتداد بولورلر زیرا نفس مطمئنه غایتنه رسیده اولمدقجه دام كردن
خلاص اولمق یوقدر وشیطانك دخی اكثر مقامات ومراتبده حیل عجیبه
وخدع غریبه سی واردر پس بو بابده عنایته استناد وشفاعته اعتماد
وارشاد اهل تحقیق قبول ومحافظۀ یمین ویسار ایدوب سیر وسلوك
مقبول كركدر وبونده بو اشارت دخی واردر كه انسانك صلاحنه سبب
اولان كمسه نك دامنه دوشمك فساد وهلاكدن دكلدر نته كم طوغان صید
اولندقده تربیه ایله پادشاه النه لایق اولور وبو اشارت دخی واردر كه
هر كسك فطرت اصلیه حسبیله بحسب المآل ارباب كمال ایله مجانستی واردر
ارباب ریا واصحاب دعوا ایله ایسه خالی الذهنك مناسبتی یوقدر زیرا ریا
ودعوی اهلی تبدیل فطرت وتغییر طبیعت ایتمشلر وطریق سداد روحدن
چیقوب نفس ضاله همراه اولمغله باشقه یوله كتمشلردر پس انسان ایله
غول اراسنده مناسبت اولمدیغی كبی ضال ایله مهتدی اراسنده دخی یوقدر
كرك بالفعل هدایت اولسون وكرك بحسب المآل اولسون لكن انسان ضاله
تبعیتله ضال اولسه بلكه بهانۀ هدایت ظهور ایتیوب شویله ضال قاله
نته كم دیمشلردر * ایمه نازك مزاجی بیمار * شاید اولمیه قابل تیمار *

حرف درویشان بدزدد مرد دون
تا بخواند برسلیمی زان فسون

* حرف * اصلنده اسم وفعلك مقابلیدر وجه تسمیه بالاده مرور ایتمشدر بوراده
حرف دن مراد كلام در كلمه وكلمه ده دخی حرف مندرجدر نته كم بخواند
لفظی اكا الدر زیرا خواندن قراءت معناسنه در قراءت ایسه حروف
وكلماتی بری برینه ضم ایتمكدر پس بر حرفی تفوه ایدنه قاری دنلمز الحاصل حرفله
مجازا كلام مراد اولنور كلمه ایله مراد اولدیغی كبی نته كم كلمۀ شهادت دیرلر

مع هذا كلام درو بوستان اوائلنده كلور * نه مستغنی از طاعتش پشت كس *
* نه بر حرف او جای انكشت كس * مصنوعه حرف اطلاق كن كلمه سی
اعتباریله ویاخود اصلدن نقل حسبیله در زیرا اصلده انكشت حرف وكلمه
وكلام لفظ ورسمی اوزرینه وضع اولنور ومحل غلطی تعیین ایچون صكره
اوزرینه خط بطلان چكلور وحرف لغت معناسنه دخی شایعدر نته كم
حدیثده كلور (نزل القرآن علی سبعة احرف) مقصود قرآنك یدی لغت
اوزرینه ورودنی بیاندر ولغت اكرچه لغتده شول اصواتدن عبارتدر كه
هر قوم انكله اغراضندن تعبیر ایدر ولكن صوته كه كیفیات مخصوصه
عارض اولسه حروف دینلور پس لغت حقیقتده حروفدر وبوراده
درویشان ایله مراد درویشان حقیقیدر كه صوفیۀ محققین در انلرك حرفی
معارف وحقایقه متعلق اولان الفاظ عالیه وكلمات غالیه در كه من عند الله
معلم وملهم اولمشلر ومدت طویله جست وجو ایله جواهر كبی ارایوب
بولمشلردر مرد دون مرادادنی وسفلی وطبیعی ومقلد ومدعی سلیم ایله
مراد سلیم الطبع وخالی الذهندر كه فارسیده ساده دل دیرلر حقیقتده
اطلاقنه وجه اول خلوله بقا تقدیری اوزرینه رجاء سلامتدر نته كم زدبانه
سلم دیرلر زیرا انكله امكنۀ عالیه یه توصل اولنوب سلامت رجا اولنور ویاخود
آفات باطنه دن تعری اعتباریله در زیرا خالی الذهنك آفاتی بطریق
العروضدر بو سببدن اهل الله سلیم اسمنی سورلر زیرا معنای شرعیده دلالتی
واردر وقرآنده كلور (یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم) ای
خالی عن الاغیار الحاصل سلیم قرآنده قلبه صفت واقع اولمغله اسماء حسنه
وصفات مستحسنه دندر زیرا دنیا وآخرتده مقصود آفات صوریه ومعنویه دن
سلامت وتعلقاتدن نجاتدر * فسون * ضمله افسوندن تخفیف اولنمشدر حیله
ومكر معناسنه واول نسنه یه دخی دیرلر كه بعض كمسه لر خواص دیو اوقورلر
اوفورلر عرب رقیه دیر عوام غلط ایدوب اوسون دیر خواص دیدكاری
كلماتك خاصه سی اعتباریله در وجائزدر كه خواص كلمات دیمك اوله (معنای
بیت) بودر كه مرد دون ونفس اماره یه زبون اولان مقلد ومدعی وآبون
فقراء صوفیه نك كشف صحیح ایله بلدكاری علوم ومعارف حقیقیه نك
كلمات والفاظنی ویاخود اول كلمات والفاظك معانی ومدلولاتنی سرقه
ایدر تا كه برسلیم الطبع وخالی الذهن اوزرینه اندن افسون اوقیه وكندی
كشفی ومحقق اولدیغی معانیدن اولمغی ایهام ایدوب مكر وحیله ایله اول

ساده دلی استبداع ایده وآنی کندنه مریدایلیه مع هذا دعواسنده کاذبدر
کذبك ایسه فروغی اولماز انکیچون کذاب دخی ابدی روشنالق بولماز
وبلکه نفسك ظلمتنده قالور واهل صدق یانده رسوای اولور زیرا کون
طوغشندن بللودر دیرلر کاذب دخی آغاز کلام ایلسه راست بودرکه
راستانه دم سردندن بوی انجماد کلور وفی الحال حالی معلوم اولور بونده
اشارت واردرکه حرف اکرفائلك علومندن اولسه محقق دینلور محقق ایسه
علومنی افاضه ایچون محل ومستحق طلب ایدر پس انك حالی افسوندن خارج
وتذکیروتنبیهده داخلدر نتکم قرانده کلور (بلغ ما انزل الیك) یعنی شرائعی
عوامه ومعارفی خواصه وحقایق اخصه تبلیغ ایله واول سر مکتوم که سنك
خواصکدندر آنی ستر ایله وورثهٔ کمل دخی بومعنادن بهره یابدر ولکن
بعض اعصار اولورکه ظلمات غابه دن ناشی تنویره صالح دل مفقود
اولغله خصائصدن اولمیان دخی مکتوم قالور الحاصل ارباب صدقك
دام ودانه سی مقبول وافسونی مرغوبدر زیرا انلرك مرادلری صلاح
طبیعت وتزکیهٔ نفسله مدار نظام عالم اولمق وهادی اسمندن حصه
ولمقدر اصحاب کذبك ایسه مردود ومنفوردر زیرا انلرك مقصودلری
افساد عقائد واهلاك قلوبله پریشانی عالمه سبب اولوب حکمت عظمایه
مخالف حرکت ایتمکدر (لمحرره) واریسه سنده اکر طبع سلیم * اولمه
هردون ودنی یه تسلیم * بلبل اولان اوقورنیجه دستان * دادحقدر
اکا لسان کلیم * طوطیه قیل نظرکه عجزندن * اکا ایلر ایدر سوزی
تعلیم * ایلدن آلوب صنتله اهل سخن * برمبدر فکر صحیح ایلیم *
ایتمه ناجنسله صحبت زیرا * واردر انده سکا عذاب الیم * والله الهادی

کار مردان روشنی وکرمیست
کار دونان حیله وبی شرمیست

* مردان * مردك جمعیدر مرد ار دیمکدر رجل معناسنه حد بلوغه
وارمینجه مرد دیمزلر بوراده مردان ایله مراد اهل اللهدر که عالم حقیقته
بلوغله کرچك ار اولمشلردر کویا انلره نسبتله اهل غفلت وحجاب اولنلر
زن حکمنده در وحضرت هدایی بیورر * ع * حق اکلامق مردا یشیدر *
وکاه اولورکه رجال الله ارا سنده زن دخی بولنور پس بومقوله زنه انوثتی
ضرر ویرمیوب حقیقتده سلك مردانده منتظم اولور واماسیه لی مهری

خانون شاعره نك کلماتندندرکه دیمشدر * چونکه ناقص عقل اولور
دیرلر نسا * هرسوزی معذور طوتمقدر روا * برمؤنث یکدرر کامل
اوله * بیك مذکردن که اول نا اهل اوله * کرم * اسیدر مقابلی سردر که
صوقدر بوراده مراد حرارت عشق وسوزدلدر * حیله * حولدندر ماقبلی
مکسور اولمغله واو یایه قلب اولنمشدر تمر بغاتده کلورکه حیله احتیالدن
اسمدر واول نسنه دیرلرکه کشی بی کراهت ایتدیکی نسنه دن محبت
ایتدیکی نسنه یه تحویل ایلیه وامام راغب دیرکه حیله اول نسنه درکه
انکله حالت خفیه یه توصل اولنور اکثر استعمالی تعاطیسنده خبث
اولاندهدر * شرم * اوداایله تعبیر اولنان کیفیتدر نتکم برکسه یی ذم ایتسه لر
انك اود وادبی یوقدر دیرلر یعنی بی حیا وبی ادبدر (معنای بیت) بودرکه
اهل اللهك قدس الله اسرارهم ایشی روشنیٔ صدق وخلوص وکرمیٔ
عشق وسوز وحالتدر زیرا بونلرك صدرلری اسلام حقیق ایله مشروحدر
وقرآنده کلور (افمن شرح الله صدره للاسلام فهو علی نور من ربه)
پس بونور وبوحرارت صادقه ایله تقلید ظلماتندن خارجلر وسردی
زهد وتقوی بلاسندن سالملردر دون مشرب وسفلی طبع اولان مقلد
ومدعیلرك حالی ایسه حیله وخدعه ومکروبی حیالقدر * زیرا لافله
خلقی کندی جانبلرنه تحویله سعی ایدرلر واوتاعیوب غیرك معنیسن کندی
لفظلرنه ادخال ایلرلر وکندیمزه بطریق الالهام والمکاشفه حاصل
اولمشدر دیرلر مع هذا خلط کلام ایتمکله سوزلرنده فروغ قالمامش وارباب
بصیرت یانده ساخته اولدیغی قتی روشن اولمشدر * الحاصل مردانك
حالی کندیلرینه حال اولانی اسنادر وحال اولدیغی صورتده دخی حد
محدودی واردرکه زیاده ونقصان قبول ایتمزوالا امین اولمامش اولورلر
وکاه اولورکه الهام اولنان معانی الفاظیله بله توارد ایدر شویله که
برجاعل آنی جعل ایله اول قالبه افراغ ایده مز پس حقانی اولدیغی من کل
الوجوه ظاهر اولور نتکم بعض طاعنلر امام غزالی حقنده دیمشلردرکه
(الحمد لله الذی اخرج الغزالی من بین العلماء بتصنیف الاحیاء) امام
غزالینك ایسه لسان حالی دخی بوسوزی سویلر * زیرا حقیقتده الله تعالی
انی علماء متقشفین واهل رسوم متصلفین اراسندن اخراج ایدوب احیاء
العلوم وامثالی کتب جلیله تصنیفی ایله سرافراز ایلمش وحبر هذه الامة

قلمشدر مذكور كبى هزار طاعن و بى شرمك چراغ آلهى يه پف ديملرى جهلدن ناشى وحيلهٔ نفسدن فاشيدر * زدشيخ شهر طعنه براسرار اهل دل * المرء لا يزال عدوا لما جهل *

شير پشمين از براى كد كنند
بو مسيلم را لقب احمد كنند

* شير پشمين * پشمين شيره صفتدر پشم بوكدر قيون وكچى ودوه وامثالى يوكى كبى آخرنده يا نسبت ونون اول نسبتى تأكيد ايچوندر درويشلر خرقه سنه پشمين ديرلر وكاه اولور كه خرقيه صفت قيلورلر نتكم وبسى نظمنده كلور * آه كيم اوله كرك پوشش تابوت فنا * خلعت پادشه وخرقهٔ پشمين كدا * بوراده شير پشمين شول ارسلان صورتيدر كه يوكدن دوزوب تصوير ايدرلر واعياد وطويلر وشنكارده خلقه سير ايتدروب انكله نسنه جرايدرلر سائر جرا ايچون ايتدكلرى تصاوير وتماثيل كبى * كد * پهلوى لغتنده خانه وكدخدا خانه صاحبى ديمكدر دلنور كن اولور قپوسنه كلدوكندن اوتورى سائله كدا ديمشلردر زيرا آى كايچى ديمكدر بو سببدن كدلفظى كدالق ودلنجيلك معناسنده استعمال اولندى پس كدانك كافى عربيدر فاما تركيده عجمى شايعدر * بو مسيلم * لامك كسريله تصغير صيغه سى اوزره مسيلمه دن تخفيف اولنمش ووزن ايچون هاء مهجور قلنمشدر مسيلمه يمامه ولايتنده نبوت ادعا ايتمشدر وقومى تعنتا اكا رحمان اليمامه ديرلردى ديمشلردر كه نيرنجات ديدكلرى علمه مالك اولمغله خلقه بعض خارق عادات نسنه لر اظهار ايدردى و يمرطه يى ضيق الفم شيشه ايچنه قور دى ديمشلردر كه يمرطه يى بطن دجاجه دن خروجى كونى بر كون و بر كيجه سركيه ونوشادرده قوسه لر ايپلك كبى ممتد اولوب بو سببدن شيشه ايچنه قورلر اندن اوزرينه صودوكرلر تا كه اولكى كبى منجمد اولور و بعض امورى دخى معكوس كاوردى مثلا بر كون بر قويه تبرك ديو توكردى واول قيونك صويى زهر كبى آجى اولدى و بر اوغلانك باشنى مسح ايتدى اول اوغلانك باشى كل اولدى و بر كسه نك كوزلرنى شفا ايچون مسح ايتدى اعمى اولدى و بر كسه نك ايكى اوغلنه بركت ايله دعا ايلدى اول كسه او ينه كلدكده ايكسنى دخى هلاك اولمش بولدى مذكور مسيلمهٔ كذابى حضرت صديق رضى الله عنه خلافتنده

وحشى ديدكلرى قتل ايلدى انكيچون ديدى (قتلت خير الناس فى الجاهلية وشر الناس فى اسلامى) خير الناسدن مرادى عم النبى عليه السلام اولان سيد الشهداء حمزه رضى الله عنه در شر الناسدن مراد مسيلمه در ومسيلمه نك بزم مطالعه ايتديكمز ادوات علوم غايه ده ابو مسيلمه يازاديغى يوقدر بلكه بالكز مسيلمه در پس جائزدر كه حضرت مولانا قدس سره ابو مسيلمه يى ابو الكذبدن كنايه قلمه كذبه زياده ملابسه سى حسيله نتكم احمد لفظى اكا قرينه در زيرا احمد ابو الصدقدن كنايه در صدقه مزيد ملازمتى سببيله * لقب * علم خاصدن ماعدا اسمدر كه يا مدحه و يا ذمه دلالت ايليه لقب اسمادن اولمغله احمد دنلدى اكرچه كه بوراده احمددن مراد ابو الصدق و نبى و مسيلمه دن مراد ابو الكذب ومدعيدر * نتكم اشارت اولندى (معناى بيت) بودر كه يوكدن دوزيلن ارسلان صورتنى كدالقدن اوتورى يعنى خلقدن جرمال وجلب منفعت ايچون ايلرلر يشمدن استصناع اولنان صورتك ايسه فى نفس الامر ارسلان اولديغى يوقدر پس اول صورت مصنوعه يه ارسلان اطلاقى مجازا در زيرا محاسن معانى الفاظه تابع دكلدر كو يا مسيلمهٔ كذابك لقبنى احمد ايلرلر يعنى ابو الكذبه ابو الصدق ديرلر ومدعى ايچون نبيدر ديو سويلرلر نبى اولمق ايسه احمد عليه السلامك صفتيدر كه اكا معجزات و يرلمش وقرآن وحى اولنمشدر ارسلان اولمق حيوان مفترسك صفتى اولديغى كبى مسيلمه نك صفتى دكلدر كه اول نيرنجات وسائر حيل ايله عمل ايلر و ساخته مقفى سوزلر سويلردى پس احمد عليه السلامك حالى حقيقت شيره و مسيلمه نك صورت شيره بكزه دى و مسيلمه نك حالى فى الحقيقه كدالق اولمغله رسول الاهدن وجه ارض تنصيف اولنوب نصفى كندويه اولمق دلدى رسول الله عليه السلام ايسه قومنه بيوردى (لا اسألكم عليه اجرا) انكيچون ليلهٔ معراجده الله تعالى يه خطاب ايدوب (انت وانا وما سوى ذلك تركته لاجلك) ديدى بونده اشارت واردر كه نيجه خرقه پوش اولنلر واردر كه كنديلرينه درويش اطلاق ايلرلر و بلكه ولايته قدم بصدق ديو سويلرلر نتكم ساقطلرك بريسى كتابنك ظهرينه بشرت بالقطبية ديو يازمشدر وخرقه دن ماعدا ارقالرينه بكتاشى اشقلرى كبى ارسلان وقپلان پوستى وقيون وآهو دريسى آورلر

و بعضیلر دخی سنتدر دیو بطنلری نه حجر وضع ور بط ایدرلر مع هذا صومدن خیرلری اولمدیغندن ماعدا کیفیات دخی یرلر و بلکه شهر رمضانده بله آج طورمزلر پس بونلر درویش صورتنده کداولر و تغییر الشکل لاجل الاکل مقالهسنه ماصدقلردر صورت ارسلان حقیقت ارسلان اولمدیغی کبی بونلر دخی فی الحقیقه درویش دکلدر و مسیلمه فی الحقیقه نبی اولمدیغی کبی بونلر دخی فی نفس الامر اولیاء کاملردر والا تصنع ایله خلقدن جرایتمزلر وغیرک مقالاتنی کندولره اسناد قلمزلر واحکام شریعت وآداب وارکان طریقت ایله مقید اولوب خلوات وجلواتی تطبیق ایدرلر وصدیقلر طریقنه کیدرلردی نتکم باباندیمی کندی حالندن وسائر خلیع العذار اولنلرک احوالنه اشارت ایدوب دیمشدر * نه زکاتنه ایدم طمع مالک * نه نمازنده نه اورجنده * بعدذا ولایته قدم بصانک علامت واردر که کرامات علیهدر یعنی حق تعالینک افعال وصفات وذاتنه متعلق علوم لدنیه مکاشفه ایتمکدر پس بو علوم ولایتده شرطدر کرامات کونیه شرط دکلدر انکیچون هیچ بر کرچک ار بوقدر که انده کرامات علیه اولیه مع هذا بعضیلرنده کرامات کونیه یوقدر زیرا نتایج سلوکدکلدر

بو مسیلمرا لقب کذاب ماند

مر محمدرا اولو الباب ماند

* ابو مسیلم * لفظنک اعتذاری مرور ایلدی * کذاب * مسیلمهنک لقبیدر قال فی القاموس الکذابان مسیلمة الحنفی والاسود العنسی انتهی بنو حنیفه سفینه وزنی اوزره قبیلهٔ مشهورهدر که مسیلمهٔ کذابک رهطیدر نسبتده حنفی وحنیفی دینلور وعنس دخی نونله عنسده بر قبیلهدر که اسود کذاب اکا منسوبدر * مر * لفظی تحسین ایچوندر * اولو الباب * اولو قصرله ذونک جمعیدر من غیر لفظه الباب لبک جمعیدر لب ضمله قشرک خلافیدر بورادهمراد نور قدس ایله منور اولان عقلدر که اوهام وخیالات قشورندن صافیدر بوراده اولو الباب رسول الله علیه السلامک لقبیدر ولکن جمع ایراد اولندیغی نظم قرآنه موافقت ایچوندر زیرا قرآنده ذکر اولندیغی مواضعده جمع ایراد اولنمشدر و بو مقوله القاب مشرفه والفاظ مفرحه ایله مراد ابتدا رسول الله وثانیا اصحاب وآلدر و بر دخی اولوا الباب اولان آل واصحابک مقتداسی اولمغله اطلاق اولنمشدرو بر دخی واحد کالف مقولهسندن اولمغله در

وواحد اسم جمله تسمیه اولنور نتکم قرآنده کلور (فنادته الملائکة) مقصود بالکز جبرائیلدر و ینه بر موضعنده کلور (واطراف النهار) جلالین تفسیرنده کلور که مراد صلوة ظهردر که طرف نصف ثانیدهدر بوراده اولوا الباب کذاب مقابلنده ذکر ایلدی زیرا عقل کاملی اولان کذب ایتمز انکیچون الله تعالی قرآنده (ام تأمرهم احلامهم بهذا) دیو عقول قریشی تحقیر ایلدی مع هذا انلر کندیلرینه اولوا الاحلام والنهی دیرلردی ولکن مقتضای عقل اوزرینه حرکت ایتمیوب رسول الله علیه السلام حقنده اکاذیب واباطیل تفوه ایتملریله کاهن وشاعر ومجنون کبی لاجرم طرف کبریادن تسفیه وازراء اولندیلرو بو تقریردن فهم اولندیکه اولوا الالباب صادق لفظندن کنایهدر زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم بعثتدن مقدمدن بری محمد صادق دیو معروف ومذکوردر ولکن اولوا الالباب جمع ایراد اولندیغی کثرت صدقنه کورهدر که جمیع مواد حسیلهدر نتکم کذابده صیغهٔ مبالغه امر عظیم اولان نبوتی ادعا و یا بوندن ماعدا مواد کذبه کورهدر پس بونده اولوا الالبابده اولان جمعیتک بر وجهی دخی ظاهر اولدی فاغتنم (معنای بیت) بودر که مسیلمهنک لقبی کذاب قالدی یعنی هر نه نقدر نبوت ورسالته انتسابه سعی ایتدیسهده انتسابده کاذب اولمغله ینه الی یوم القیام کذاب دیو آد قالدی وکیسه اکا رسول ویا نبی دیو القاب مشرفه ایله ذکر ایتمدی * ع * ازماه منخسف مطلب نور صبحکاح * بولمز فروغی هیچ دروغ اهلی تا ابد * محمد صلی الله علیه وسلمک ایسه لقبی اولوا الالباب یعنی صادق ونبی ورسول و بونلرک امثالی القاب مشرفه قالدی زیرا دعواسنده صادق ایدی انکیچون الله تعالی ذکرنی رفع ونامنی الی یوم القیام خیر ایله ابقا ایلدی * ع * حق یاقدیغی چراغه هیچ کمسه پف دیهمز * بونده محمد لفظنی احمده بدل کتوردی وزن ایچون ویاخود مشهور اولان اسمی ایله تعریف ایتمکله تشریف ایچون و یاخود اسماده اختلاف وکثرت شرف مسمایه دلالت ایدوب ذاتده اتحاد اولدیغنی اعلام ایچون بعدذا نقدر کاذبلر وار ایسه مسیلمهده داخل ونقدر صادقلر دخی وار ایسه احمد علیه السلامده مندرجدر اکرچه که بعضیسی نامیله مذکوردر و بعضیسی غیر مذکوردر وابن کثیر تفسیرنده کلور که الله تعالی کتابنده ورسول الله علیه السلام سنت متواترهسنده

خبرویردی كه رسول اللهدن صكره نبی یوقدر یعنی نه نبی مشرع ونه نبی متابع تامعلوم اوله كه بومقامی اندن صكره دعوی ایدنلرك جمله سی كذاب وافاك ودجال وضال ومضلدر كركسه خارق عاده نسنه اظهار ایلسون وكرك ایلسون وشعبذه یه وانواع سحر وطلاسم ونیرنجیاته قادر اولوب وجوده كتورسون وكرك كتورمسون زیرا بونلرك جمله سی اولوا الالباب قاتنده محالدر نتكم یمنده اسود عنسی ویمامه ده مسیلهٔ كذاب النده نیجه احوال فاسده واقوال بارده ظاهر اولدیكه لب فهم وحجی صاحبی اولنلر انلرك كاذب وضال ایدیكن بلدیلر لعنهما الله تعالی الی یوم القیامة نقدر مدعی كلورسه بونلره قیاس اولنه وانلرك آخری مسیح دجال اولسه كركدر زیرا دجالك الندهدخی چوق خارق عاده نسنه صادر اولسه كركدر ولكن علماء ومؤمنون انك كذاب اولدیغن بیلوب اعتماد ایتمزلر پس بوندن فهم اولندیكه دجال ایكی نوعدر بری دجال ظاهر وبری دجال باطندر كه ایكیسندن دخی اجتناب لازمدر دیمشلردر كه متصوفه طائفه سی اونایكی فرقه در اون بری ضلال وبریسی هدی اهلیدر پس هدی اهلندن غیریه اقتدا صحیح دكلدر وهدی اهلی اولمق مراتب اربعه ده اهل سنت وجماعت مذهبی اوزره اولوب اعتقادنده درست وعملنده متشرع اولمقدن معلوم اولور فاعرف (لمحرره) باقه دجال مشربه زنهار * كوسترسه سكا كرلیل نهار * كوردكك یرده بدعت اهلی عدد * اهل سنت ایله استظهار *

آن شراب حق ختامش مشك ناب

باده را ختمش بود كند وعذاب

* شراب حق * دن مراد رحیقدر نتكم قرآنده كلور (یسقون من رحیق مختوم ختامه مسك) ختام * هر ایشك آخری غایت وعاقبت كبی مشك ناب خالص مسك دیمكدر مسكك احوالی بالاده بیان اولندی مقصود شراب حق وجلال مطلق وصافی ومروق ومصدر قدرتدن مشتق اولان رحیق شرب اولندقده شربنك آخرنده وخاتمه سنده طعم مسك ورایحهٔ طیبه اولدیغن بیاندر نتكم دنیاده دخی مسك مخلوط اولان اشربه نوش اولندقده منقطعنده رایحهٔ مسك حس اولنور * باده * شرابك مطبوخ اولانه درلر * كند * كاف عجمینك فتحیله مردار قوقو واول قوقان

نسنه یعنی عارضه ومعروضه اطلاق اولنور عذاب ایجاع شدید معناسنه در ودیمشلردر كه تعذیب عذبهٔ سوط یعنی طرف سوطله اكثار ضربدر ودیمشلردر كه عذاب انسان اكل وشرب ونومی ترك ایتمكدر كه نفسه انده وجع وشدت واردر (معنای بیت) بودر كه اشربهٔ جنتدن شراب رحیق كه حق تعالی جانبندن تعظیما ابرار اولنلره دور اولنور آنك خاتمه وعاقبتی مسك خالصدر یعنی نوش اولندقده صوكنده مسك خالص رایحه سی بولنور كه انكله دماغ معطر ومسك اولور اما شراب دنیا یعنی خمر كه واردر انك ختمی رایحهٔ بد وعذاب وایجاعدر نتكم نهایتی خمار یعنی الم وصداع واذیدر والحاصل نه كندنده لذت وحلاوت ونه خود ختامنده كیفیت مذكوره واردر شراب جنت ایسه بویله دكلدر بلكه اولی وآخری كیفیت بخش وحلو المذاقدر * بو بیتدن مقصود بیت سابقدن مفهوم اولان معنای ختمی تنظیردر یعنی مسیلهٔ كذاب وامثالی اهل كذبك عاقبتی كویا عاقبت باده ومحمد صادق علیه السلام وورثه سی اهل صدقك نهایتی كویا نهایت رحیقدر وبرنسنه نك نهایتی طیب اولمق بدایتنك طیب اولدیغندندر * بونده ازل وابد سرینه رمز وایما وعلوم نافعه وعلوم ضاره یه اشارت واردر زیرا برعلم اكر نافع وفیض ازلی مقوله سی ایسه صاحبی انكله انتفاع ایتدیكی كبی صكره كلنلر دخی الی یوم القیام انكله انتفاع ایدرلر وصوكی كتدكجه كوزل كلور علوم انبیا واولیا كبی اكر علم ضار والقاء نفسانی واغواء شیطانی قبیلندن ایسه نه صاحبی منتفع اولور ونه خود غیریه یرار وكتدكجه سبل صویی كبی صوكی بولانق كلور علوم فلاسفه ورهابنه كبی وبو اعصارده نیجه علماء رسوم واردر كه انلر دخی فرقهٔ ثانیه كبی مذموم اولمشلر وغوامض فلسفیاته طالمشلردر وبوندن ماعدا كیوف مختلفه ایله ملوث دهان وخبیث رایحه اولوب عذاب نفس ایچنده قالمشلردر پس عاقله لازمدر كه مسك كبی اوهام وخیالاتدن خالص اولوب شراب حق اولان رحیق علوم لدنیه دن نوش وصهبای اذواق معنویه دن جاننی مست ومدهوش ایلیه یوخسه باده مثال اولان رسوم زائده یی قدح ادرا كه طولدروب انكله جاننه عذاب

و يرميه و بو مجلس فنانك انجامى فصاحت اولان جامى سورميه و باده
سبب عربده وزوال عقل اولمغله مذموم اولديغى كبى قشور علوم
دخى باعث جدل وفساد اب اولمغله منكردر رحيق وعلوم ذوقيه
ايسه بويله دكلدر * (لمحرره) وار ايسه سطح
دماغكده اكر عقل تام * عشقى يازعقله بدل
تابوله سن حسن
ختام *

م

* كتسه تبريزه دخى شيرازه * سالكا بسدرر سكاير وسه *
* فيض حقيدن ايله لبك پرنم * غم بيه هفت يم قورو سه *

تم طبع الجزء الاول من (روح المثنوى) لاسماعيل حقى
البرسوى ويليه الجزء الثانى فى مطبعة العامرة
فى سنة ١٢٨٧ سبع وثمانين ومأتين
والف فى عشر ذى الحجة

ممم
م